

ព្រះ
ព្រះបិតាបិតា

និង

សេចក្តីប្រាប់សាសនាខ្មែរ

អភិបាលបិតា

កថាវត្ថុ ទុតិយភាគ

៨៥



ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ឆ.ស ២៥០៩

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកស្កាននេះ
ត្រូវបានថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកជប៉ុន ។

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកនេះ ចាប់ពីភាគ៥១ ដល់ ភាគ១១០
ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយ គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ ឬជា
ចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

ផ្តល់សៀវភៅគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកសម្រាប់ការងារ
ដោយ ឧបាសិកា កាំង ហ៊ុចទីណា ។

គ្រប់គ្រងឯកសារ (ទូទៅ និងផ្នែកបច្ចេកទេស)
ដោយ ឧបាសក ស្រុង-ចាន់ណា ។

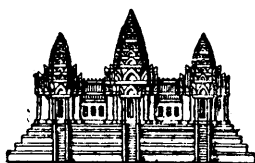
ត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ
ដោយ ចន-ស្រីស្រស់ ។

ថតស្តានដោយ
ប្អូនប្រុស ម៉ាន់ សារ៉េត

ក្រោមការឧបត្ថម្ភយ៉ាងច្រើនលើកលែង

- ឧបាសិកា កាំង ហ្គីប៊ែរ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ជុត លីស្រុង និង ឧបាសិកា លី សុខា ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក សរ ចន និង ឧបាសិកា អ៊ូប សារ៉ា ព្រមទាំងបុត្រ (បាត់ដំបង)
- ឧបាសក ជា ស៊ីវត្តានា និង ឧបាសិកា យុន សុនីម៉ា ព្រមទាំងបុត្រ ជា សុមេធាធីតា (ស.វ.អ)
- លោក ជីម-ជា និង លោកស្រី រតនី ស្រីមុំ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ទីផង យ៉ឺន (កូរ៉េ)
- លោក ស៊ុក ចាន់សេន (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា យ៉ា រ៉ាវី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ប្អូនស្រី យ៉ា សុភ័ក្ត្រ (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា កោ សេង (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ប៉ាន សុគន្ធានី និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ស្រុង ចាន់ណា និង ឧបាសិកា ចន ស្រីស្រស់ ព្រមទាំងបុត្រ ចាន់ណា សុធានីរាជ, ចាន់ណា សុធានីរាជ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ស្រុង ចាន់រស្មី និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- កញ្ញា ស្រុង ចាន់រតនា (ភ្នំពេញ)
- លោក ស្រុង យូរហង់ (ភ្នំពេញ)
- លោក នង សុផល (កូរ៉េ)
- ប្អូនស្រី សុខ អេង (កំពង់ចាម)
- កញ្ញា ចន កក្កដា (បាត់ដំបង)
- លោកស្រី ចន សត្យា និង លោក ខួន សេនីស័ក ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោក ចន រចនា (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា សេ សុផារី (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា យ៉ឺម សុផារី (បាត់ដំបង)
- លោក ម៉ៅ គន្ធា និង លោកស្រី ធួរៀង សេដ្ឋា (បាត់ដំបង)
- លោក សៅ សារ៉ុម (បាត់ដំបង)
- ព្រះចៅ ព្រះគុណ ជុំ សារៈ (ព្រះចៅអធិការវត្ត សម សាន្ត ខេត្តបាត់ដំបង)
- ឧបាសិកា រ៉ាន់ លុយ និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ហួ ច័ន្ទសុខ័ណ្ឌ និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ស.វ.អ)

ព្រះ
ព្រះបិតាមហាវិ
និង
សេចក្តីប្រាប់តាសាខ្មែរ
អភិបាលប្រជាន
កងវត្ត ឧត្តមតាត
ស្រី



ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

គ. ស. ២៥០៧

ឧទ្ទិសរកថា

យើងខ្ញុំ សូមផ្តល់ស្មារតីសូត្រព្រះធម៌ឧទ្ទិសជូនជនជាតិខ្មែរ ។

ឥឡូវ យើងខ្ញុំអាចជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះ ទៅអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិខ្មែរបានហើយ ។

ព្រះធម៌នៃព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់នេះ ត្រូវបានសូត្រចេញពីជម្រកដងចិត្តនៃអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិជប៉ុន ។

このカンボジア版南伝大蔵経を
カンボジアの佛教徒へ
贈ることができることに感謝します。
これが日本の佛教徒の心です。

It is with a deep sense of gratitude that I present the translation of the complete TRIPITAKA to Cambodian Buddhists on behalf of the Japanese Buddhist community.

អារម្ភកថា

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរ ជាមីរាបអាន !

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរដែលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាមីគោរព !

គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកខ្មែរនេះ ត្រូវបាន " ក្រុមជំនុំព្រះត្រៃបិដក " នៃពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ នៅភ្នំពេញ បកប្រែពីភាសាបាលីមកជាភាសាខ្មែរ តាំងពីឆ្នាំ ១៩៣០ ទៅឆ្នាំ ១៩៦៨ គឺត្រូវចំណាយ ពេល ៣៩ ឆ្នាំ ទើបបានសម្រេចហើយសព្វគ្រប់ ។ នេះពិតជាកំណប់ព្រះធម៌របស់ព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ ហើយក៏ជាកំណប់វប្បធម៌ខាងផ្នែកបោះពុម្ពរបស់ជនជាតិខ្មែរផងដែរ ។ យើងខ្ញុំ ពុទ្ធសាសនិក ជាតិជប៉ុន មានសន្តានចិត្តរីករាយនឹងបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ ដោយសង្ឃឹមថា ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ក៏នឹងរុងរឿងឡើងវិញដែរ ។

នេះគឺជាអំណោយពីជម្រកដ្ឋានចិត្ត ជូនទៅដល់ជនជាតិខ្មែរទាំងអស់ ព្រមទាំង មនុស្សជាតិទូទៅ នៅក្នុងពិភពលោកនេះ ដែលមានចិត្តស្រឡាញ់សន្តិភាព ។

ខ្មែរបានរងសោកនាដកម្មដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមក ។ ម្យ៉ាងទៀត ព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ ក៏ត្រូវអន្តរាយយ៉ាងខ្លាំង ក៏ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ យើងទាំងអស់គ្នា បានឈានជើងកន្លងផុតពីសេចក្តី ទុក្ខសោកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនេះ ចាកផុតពីអំពើឃោរឃៅ បញ្ចប់គំនុំគុំគួន ដើរតាមពុទ្ធដីកាព្រះបរមគ្រូ មិត្តមិត្តយាយធ្វើឱ្យមានសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។

ការណ៍ដែលយើងខ្ញុំជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកពេលនេះ គឺជានិមិត្តរូបនៃការប្តេជ្ញាចិត្ត របស់អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិជប៉ុនថា យើងខ្ញុំធ្វើសហប្រតិបត្តិការដើម្បីសន្តិភាព ក្នុងពិភពលោក ដើម្បីទុកជាភស្តុតាងនៃចំណងមេត្រីភាព និងមិត្តភាពរវាងប្រជាជាតិជប៉ុន និង ប្រជាជាតិខ្មែរ ។

ថ្ងៃនក្ខត្តបុក្យ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

អ្នកតំណាងចាត់ការ The Rev. Seikyo Muchaku

ប្រធានការិយាល័យ The Rev. Eiitsu Shinohara

អ្នកចាត់ការ

The Rev. Zendo Matsunaga The Rev. Jitsujo Arima The Rev. Yoshimichi Ito
The Rev. Keiichi Watai The Rev. Gijun Sugitani The Rev. Shincho Shigeta
The Rev. Risho Maeda The Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

『トリピタカ』復刻進呈にあたって

親愛なるカンボジアの皆さん！

敬愛するカンボジアの仏教徒の皆さん！

カンボジア版『トリピタカ』は、プノンペンの仏教研究所が、仏教界の英知を集め、1930年から1968年まで、39年の歳月をかけて翻訳し、分類し、集大成して完成されました。まさにカンボジア仏教の法宝であると共に、カンボジア出版文化の至宝です。日本仏教徒の有志は、カンボジア仏教の復興再生を願いつつ、これを復刻刊行し、贈らせていただきます。

これはカンボジア仏教徒のみならず、カンボジア全人民、否、平和を愛する地球上のすべての人々への、心からの贈り物です。

カンボジアは、古今未曾有の悲劇を体験しました。カンボジア仏教もこの受難の時代に壊滅的な打撃を受けました。しかし、今はその悲しみを乗り越え、瞋りを離れ、怨みを恕し、ブッダの教えに従い、世界平和の実現に努力するときです。

この本の贈呈は、日本の仏教徒も共に、世界平和のために努力することを誓うしるしであり、相互の連帯と友情の証なのです。

合掌

1994年7月吉日

カンボジア版トリピタカ（南伝大蔵經）復刻救援委員会

世話人代表 無着 成恭
事務局長 篠原 鋭一

世話人 松永 然道 有馬 実成
伊藤 佳通 渡井 奎一
杉谷 義純 茂田 真澄
前田 利勝 中島 教之
永 六輔

Acknowledgment

Dear Cambodian friends and respected members of the Cambodian Buddhist community,

It is a matter of great joy that the translation into Cambodian of the Pali Tripitaka has been completed and published. The Tripitaka Commission of the Buddhist Institute, Phnom Penh, launched the translation project in 1930 and completed the translation, after 39 years of effort, in 1968.

The Cambodian translation of this great work will not only become a cherished treasure of the Cambodian Buddhist community but will also be an important milestone in the history of publication in Cambodia.

The revival and prosperity of Buddhism in Cambodia are the ardent wish of the Japanese Buddhist community, it is in this spirit that we have completed this important project and now present the entire work to the Cambodian Buddhist community, it is a gift not only to the Buddhist community in Cambodia but also to all Cambodian people and all peace-loving people in the world.

Cambodia experienced great tragedies in modern times, and the Cambodian Buddhist community also underwent severe trials and suffered crushing blows during this period. But now a time has come to surmount grief and anger, to forgive, and to start working again for world peace.

This great work is a symbol of the Japanese Buddhist community's resolve to work with our Cambodian brothers and sisters toward world peace and is a testimony to the friendship between our people.

With hands joined in reverence.
July 1994

TRIPITAKA PUBLISHING SUPPORT COMMITTEE

Project Manager : The Rev. Seikyo Muchaku

Secretary General : The Rev. Eiitsu Shinohara

Management Team :

The Rev. Zendo Matsunaga The Rev. Jitsujo Arima The Rev. Yoshimichi Ito

The Rev. Keiichi Watai The Rev. Gijun Sugitani The Rev. Shincho Shigeta

The Rev. Risho Maeda The Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

អភិជម្ពប័ដក

កថាវត្ថុ ធុត្ថយ ភាគ

៨៥

ព. ស. ២៥០៧

អភិធម្មបិដកេ
កថាវត្ថុស្ស ទុតិយោ ភាគោ
បុរេបហារកថា

[១] អត្ថំ អរហតោ អស្មុច្ចិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។
អាមត្តា ។ អត្ថំ អរហតោ វគោ កាមវគោ កាម-
វគបរិយុដ្ឋានំ កាមវគសញ្ញោជនំ កាមោយោ កាម-
យោតោ កាមច្ចន្ទនីវរណាន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២] នត្ថំ អរហតោ វគោ កាមវគោ កាមវគ-
បរិយុដ្ឋានំ កាមវគសញ្ញោជនំ កាមោយោ កាម-
យោតោ កាមច្ចន្ទនីវរណាន្តំ ។ អាមត្តា ។ ហព្វំ នត្ថំ
អរហតោ វគោ កាមវគោ កាមវគបរិយុដ្ឋានំ
កាមវគសញ្ញោជនំ កាមោយោ កាមយោតោ កា-
មច្ចន្ទនីវរណំ ឆោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ អរហតោ
អស្មុច្ចិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។

[៣] អត្ថំ បុព្វដ្ឋនស្ស អស្មុច្ចិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ អត្ថំ
តស្ស វគោ កាមវគោ កាមវគបរិយុដ្ឋានំ កាមវគ-
សញ្ញោជនំ កាមោយោ កាមយោតោ កាមច្ចន្ទនីវរ-
ណាន្តំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ អរហតោ អស្មុច្ចិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ
អត្ថំ តស្ស វគោ កាមវគោ កាមវគបរិយុដ្ឋានំ
។ បេ ។ កាមច្ចន្ទនីវរណាន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក
កថាវត្ថុ ទុតិយភាគ
ប្រែប្រាស់
ប្រែប្រាស់

(១) (សកវេទីស្លា) ការបញ្ចេញទឹកស្អាត មិនស្អាត របស់
ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ (បរវេទី ឆ្លើយថា) អើ ។ រតៈ កាមរតៈ
បរិយុដ្ឋានៈ គឺ កាមរតៈ សញ្ញាជនៈ គឺ កាមរតៈ កាមោយៈ កាម-
យោគៈ កាមច្ចន្ធនីវរណៈ របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២) រតៈ កាមរតៈ បរិយុដ្ឋានៈ គឺ កាមរតៈ សញ្ញាជនៈ គឺ
កាមរតៈ កាមោយៈ កាមយោគៈ កាមច្ចន្ធនីវរណៈ របស់ព្រះអរហន្ត
មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បើ រតៈ កាមរតៈ បរិយុដ្ឋានៈ គឺ កាមរតៈ
សញ្ញាជនៈ គឺ កាមរតៈ កាមោយៈ កាមយោគៈ កាមច្ចន្ធនីវរណៈ
របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
ការបញ្ចេញទឹកស្អាត មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

(៣) ការបញ្ចេញទឹកស្អាត មិនស្អាត របស់បុគ្គល មាន រតៈ
កាមរតៈ បរិយុដ្ឋានៈ គឺ កាមរតៈ សញ្ញាជនៈ គឺ កាមរតៈ កាមោ-
យៈ កាមយោគៈ កាមច្ចន្ធនីវរណៈ របស់បុគ្គលនោះ មានដែរឬ ។
អើ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្អាត មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន រតៈ
កាមរតៈ បរិយុដ្ឋានៈ គឺ កាមរតៈ ។ បេ ។ កាមច្ចន្ធនីវរណៈ របស់ព្រះ
អរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៤] អត្ថំ អរហតោ អសុច្ឆិសុត្តរិសដ្ឋំ នត្ថំ តស្ស
រាតោ កាមរាតោ កាមរាគបរិយុដ្ឋានំ ។ បេ ។ កាមច្ឆន្ទ-
នីវរណាន្តំ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ បុព្វជ្ជនស្ស អសុច្ឆិសុត្តរិ-
សដ្ឋំ នត្ថំ តស្ស រាតោ កាមរាតោ កាមរាគបរិយុដ្ឋា-
នំ ។ បេ ។ កាមច្ឆន្ទនីវរណាន្តំ ។ ន ហេវំវត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៥] អត្ថំ អរហតោ អសុច្ឆិសុត្តរិសដ្ឋតិ ។
អាមន្តា ។ កេនជ្ឈេនាតិ ។ ហន្ត ហិ មារកាយិកា
ទេវតា អរហតោ អសុច្ឆិសុត្តរិសដ្ឋំ ឧបសំហារន្តិតិ ។

[៦] មារកាយិកា ទេវតា អរហតោ អសុច្ឆិសុត្ត-
រិសដ្ឋំ ឧបសំហារន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ មារកាយិកានំ
ទេវតានំ អសុច្ឆិសុត្តរិសដ្ឋតិ ។ ន ហេវំវត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៧] នត្ថំ មារកាយិកានំ ទេវតានំ អសុច្ឆិសុត្ត-
រិសដ្ឋតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ នត្ថំ មារកាយិកានំ ទេវ-
តានំ អសុច្ឆិសុត្តរិសដ្ឋំ នោ វត រេ វត្ថព្វេ មារកាយិកា
ទេវតា អរហតោ អសុច្ឆិសុត្តរិសដ្ឋំ ឧបសំហារន្តិតិ ។

[៨] មារកាយិកា ទេវតា អរហតោ អសុច្ឆិសុត្ត-
រិសដ្ឋំ ឧបសំហារន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ មារកាយិកា ទេវតា

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៤] ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
 រាគៈ កាមរាគៈ បរិយុដ្ឋានៈ គឺ កាមរាគៈ ។ បេ ។ កាមច្ចន្ទនីវរណៈ
 របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិន
 ស្អាត របស់បុគ្គល មាន រាគៈ កាមរាគៈ បរិយុដ្ឋានៈ គឺ កាមរាគៈ
 ។ បេ ។ កាមច្ចន្ទនីវរណៈ របស់បុគ្គលនោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥] ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរ
 ឬ ។ អើ ។ (ការបញ្ចេញ ទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត) មាន
 ដោយអត្តដូចម្តេច ។ ទំនងជាទេវតា ជាពួកនៃមារ នាំយកការបញ្ចេញ
 ទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត ។

[៦] ទេវតា ជាពួកនៃមារ នាំយកការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត
 របស់ព្រះអរហន្តឬ ។ អើ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់
 ទេវតាជាពួកនៃមារ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧] ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ទេវតា ជាពួកនៃមារ មិន
 មានទេ ។ អើ ។ បើការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ទេវតាជាពួក
 នៃមារ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរនិយាយថា ទេវតាជាពួក
 នៃមារ នាំយកការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត ។

[៨] ទេវតា ជាពួកនៃមារ នាំយកការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិន
 ស្អាត របស់ព្រះអរហន្តឬ ។ អើ ។ ទេវតា ជាពួកនៃមារ នាំយកការបញ្ចេញ

បុប្ផហារកថា

អត្ថនោ អសុច្ឆិសុត្តវិសដ្ឋី ឧបសំហារន្តិ អញ្ញោសំ
អសុច្ឆិសុត្តវិសដ្ឋី ឧបសំហារន្តិ វតស្ស អសុច្ឆិសុត្តវិ-
សដ្ឋី ឧបសំហារន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៩] មារកាយិកា ទេវតា នេវ អត្ថនោ ន
អញ្ញោសំ ន វតស្ស អសុច្ឆិសុត្តវិសដ្ឋី ឧបសំហារន្តិតិ ។
អាមន្តា ។ ហញ្ចំ មារកាយិកា ទេវតា នេវ អត្ថនោ
ន អញ្ញោសំ ន វតស្ស អសុច្ឆិសុត្តវិសដ្ឋី ឧបសំហារន្តិ
នោ វត វេ វត្ថុព្វេ មារកាយិកា ទេវតា អរហតោ
អសុច្ឆិសុត្តវិសដ្ឋី ឧបសំហារន្តិតិ ។

[១០] មារកាយិកា ទេវតា អរហតោ អសុច្ឆិ-
សុត្តវិសដ្ឋី ឧបសំហារន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ លោមក្ខ-
បេហិ ឧបសំហារន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១១] មារកាយិកា ទេវតា អរហតោ អសុច្ឆិ-
សុត្តវិសដ្ឋី ឧបសំហារន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ កីកាវ-
ណាតិ ។ ហន្តំ ហិ វិមត្តិ តាហយិស្សមាតិ ។ អត្ថ
អរហតោ វិមត្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១២] អត្ថ អរហតោ វិមត្តិតិ ។ អាមន្តា ។
អត្ថ អរហតោ សត្វំ វិមត្តិ ធម្មេ វិមត្តិ សង្ខេ វិមត្តិ

បុរាណរាង

ទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ខ្លួន នាំយកការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត
របស់ពួកដង្កែ នាំយកការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ព្រះ
អរហន្តនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៩) ទេវតា ជាពួកនៃមារ មិននាំយកការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិន
ស្អាត របស់ខ្លួន មិននាំយកទឹកស្កក្កៈ របស់អ្នកដង្កែ មិននាំយកទឹក
ស្កក្កៈ របស់ព្រះអរហន្តនោះឬ ។ អើ ។ បើទេវតា ជាពួកនៃមារ មិន
នាំយកការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ខ្លួន មិននាំយកទឹកស្កក្កៈ
របស់ដង្កែ មិននាំយកទឹកស្កក្កៈ របស់ព្រះអរហន្តនោះ ម្ចាស់អ្នក
ដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ទេវតា ជាពួកនៃមារ នាំយកការបញ្ចេញ
ទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តទេ ។

(១០) ទេវតា ជាពួកនៃមារ នាំយកការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិន
ស្អាត របស់ព្រះអរហន្តឬ ។ អើ ។ ទេវតា ជាពួកនៃមារ នាំយក
តាមរណ្តៅនៃរាមឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១១) ទេវតា ជាពួកនៃមារ នាំយកការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិន
ស្អាត របស់ព្រះអរហន្តឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះ
ទេវតា (មានគំនិតថា) យើងនឹងញ៉ាំងអ្នកដង្កែឲ្យកាន់យកមតិខុស ។
ព្រះអរហន្ត មានមតិខុសដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១២) មតិខុស របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ មតិខុស របស់
ព្រះអរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្តា មតិខុសក្នុងព្រះធម៌ មតិខុសក្នុងព្រះសង្ឃ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

សិក្ខាយ វិមត្តិ បុព្វន្ត វិមត្តិ អបរន្ត វិមត្តិ បុព្វន្តា-
បរន្ត វិមត្តិ ឥនប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ
វិមត្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[១៣] នត្ថិ អរហតោ សត្វិ វិមត្តិ ធម្មេ វិមត្តិ
សង្ឃេ វិមត្តិ សិក្ខាយ វិមត្តិ បុព្វន្ត វិមត្តិ អបរន្ត
វិមត្តិ បុព្វន្តាបរន្ត វិមត្តិ ឥនប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្ប-
ន្នេសុ ធម្មេសុ វិមត្តិតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ នត្ថិ
អរហតោ សត្វិ វិមត្តិ ។ បេ ។ ឥនប្បច្ចយតាបដិច្ចស-
មុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ វិមត្តិ នោ វត រេ វត្ថព្វេ អត្ថិ
អរហតោ វិមត្តិតិ ។

[១៤] អត្ថិ បុគ្គជ្ជនស្ស វិមត្តិ អត្ថិ តស្ស សត្វិ
វិមត្តិ ។ បេ ។ ឥនប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ
វិមត្តិតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ អរហតោ វិមត្តិ អត្ថិ
តស្ស សត្វិ វិមត្តិ ។ បេ ។ ឥនប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្ប-
ន្នេសុ ធម្មេសុ វិមត្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

មតិខុសក្នុងសិក្ខា មតិខុសក្នុងចំណែកខាងដើម មតិខុសក្នុងចំណែកខាង
ចុង មតិខុសក្នុងចំណែកខាងដើមនិងខាងចុង មតិខុសក្នុងធម៌ដែលកើត
ឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣] មតិខុស របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានក្នុងព្រះសាស្តា មិន
មានមតិខុសក្នុងព្រះធម៌ មិនមានមតិខុសក្នុងព្រះសង្ឃ មិនមានមតិខុស
ក្នុងសិក្ខា មិនមានមតិខុសក្នុងចំណែកខាងដើម មិនមានមតិខុសក្នុងចំ-
ណែកខាងចុង មិនមានមតិខុសក្នុងចំណែកខាងដើមនិងខាងចុង មិនមាន
ក្នុងព្រះធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ
ទេឬ ។ អើ ។ បើមតិខុស របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានក្នុងព្រះសាស្តា
។ បេ ។ មិនមានមតិខុសក្នុងព្រះធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ
ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា មតិខុស
របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១៤] មតិខុស របស់បុប្ផជន មាន មតិខុស របស់បុប្ផជននោះ
ក្នុងព្រះសាស្តា ។ បេ ។ មតិខុសក្នុងធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
ហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានដែរឬ ។ អើ ។ មតិខុស របស់ព្រះ
អរហន្ត មាន មតិខុស របស់ព្រះអរហន្តនោះ ក្នុងព្រះសាស្តា ។ បេ ។
មតិខុសក្នុងធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជា
បច្ច័យ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ប្បបទការពារ

[១៥] អត្ថិ អរហតោ វិមត្ថិ នត្ថិ តស្ស សត្វិ
 វិមត្ថិ ។ បេ ។ ឥទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ
 វិមត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ បុគ្គលេស្ស វិមត្ថិ នត្ថិ
 តស្ស សត្វិ វិមត្ថិ ។ បេ ។ ឥទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្ប-
 ន្នេសុ ធម្មេសុ វិមត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៦] អត្ថិ អរហតោ អសុចិស្សក្កវិសដ្ឋិតិ ។
 អាមន្តា ។ អរហតោ អសុចិស្សក្កវិសដ្ឋិ តិស្ស និស្ស-
 ម្ពោតិ ។ អសីតប័តទាយិកសាយិកស្ស និស្សម្ពោតិ ។
 អរហតោ អសុចិស្សក្កវិសដ្ឋិ អសីតប័តទាយិកសាយិ-
 កស្ស និស្សម្ពោតិ ។ អាមន្តា ។ យេ កេចិ អសន្តិ
 បិវន្តិ ខាយន្តិ សាយន្តិ សព្វេសញ្ញោ អត្ថិ អសុចិ-
 ស្សក្កវិសដ្ឋិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៧] យេ កេចិ អសន្តិ បិវន្តិ ខានន្តិ សាយន្តិ
 សព្វេសញ្ញោ អត្ថិ អសុចិស្សក្កវិសដ្ឋិតិ ។ អាមន្តា ។
 ទារកា អសន្តិ បិវន្តិ ខានន្តិ សាយន្តិ អត្ថិ ទារកានំ
 អសុចិស្សក្កវិសដ្ឋិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ប្រហារកថា

(១៥) មតិខុស របស់ព្រះអរហន្ត មាន មតិខុស របស់ព្រះអរហន្ត នោះ មិនមានក្នុងព្រះសាស្តា ។ បេ ។ មិនមានមតិខុសក្នុងធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យប្ប ។ អើ ។ មតិខុស របស់បុព្វជន មាន មតិខុស របស់បុព្វជននោះ មិនមានក្នុងព្រះសាស្តា ។ បេ ។ មិនមានមតិខុសក្នុងធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៦) ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន ដែរឬ ។ អើ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត ជាអានិសង្ស នៃរបស់អ្វី ។ ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ របស់ព្រះអរហន្ត ជាអានិសង្ស នៃបាយដែលស៊ី ទឹកដែលផឹក វត្ថុដែលទំពាស៊ី រស ដែលលិទ្ធក្ប ។ ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត ជាអានិសង្ស នៃបាយដែលស៊ី ទឹកដែលផឹក វត្ថុដែលទំពាស៊ី និងរស ដែលលិទ្ធក្បដែរឬ ។ អើ ។ ពួកជនណាមួយ ស៊ី ផឹក ទំពាស៊ី លិទ្ធក្ប ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ជនទាំងអស់នោះ មាន ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៧) ពួកជនណាមួយ ស៊ី ផឹក ទំពាស៊ី លិទ្ធក្ប ការបញ្ចេញ ទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ជនទាំងអស់នោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួក ទារក ស៊ី ផឹក ទំពាស៊ី លិទ្ធក្ប ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ទារក មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[១៨] បណ្ឌិតា អសន្តិ បិដ្ឋន្តិ ខាទន្តិ សាយន្តិ
អត្ថិ បណ្ឌិតានំ អសុចិស្សក្កវិសដ្ឋិតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[១៩] ទេវា អសន្តិ បិដ្ឋន្តិ ខាទន្តិ សាយន្តិ
អត្ថិ ទេវតានំ អសុចិស្សក្កវិសដ្ឋិតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[២០] អរហតោ អសុចិស្សក្កវិសដ្ឋិ អសីតបីត-
ខាយិកសាយិកស្ស ជិស្សន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថ
តស្ស អាសយោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[២១] អរហតោ ឧត្តារប្បស្សរោ អសីតបីតខា-
យិកសាយិកស្ស ជិស្សន្តោ អត្ថ តស្ស អាសយោតិ ។
អាមន្តា ។ អរហតោ អសុចិស្សក្កវិសដ្ឋិ អសីតបីតខា-
យិកសាយិកស្ស ជិស្សន្តោ អត្ថ តស្ស អាសយោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[២២] អរហតោ អសុចិស្សក្កវិសដ្ឋិ អសីតបីត-
ខាយិកសាយិកស្ស ជិស្សន្តោ នត្ថិ តស្ស អាសយោតិ ។
អាមន្តា ។ អរហតោ ឧត្តារប្បស្សរោ អសីតបីត-

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[១៨] ពួកបណ្ឌិតៈ (មនុស្សខ្ចីយ) ស៊ី ផឹក ទំពាស៊ី លិទ្ធក្វក្ស
ការបញ្ចេញទឹកស្បក្កៈ មិនស្អាត របស់ពួកបណ្ឌិតៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៩] ពួកទេវតាស៊ី ផឹក ទំពាស៊ី លិទ្ធក្វក្ស ការបញ្ចេញទឹកស្បក្កៈមិន
ស្អាត របស់ពួកទេវតា មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ។

[២០] ការបញ្ចេញទឹកស្បក្កៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត ជា
អានិសង្ស នៃបាយដែលស៊ី ទឹកដែលផឹក វត្ថុដែលទំពាស៊ី រសដែល
លិទ្ធក្វក្ស ។ អើ ។ ទីនៅនៃទឹកស្បក្កៈ របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរនិយាយយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១] ឧច្ចារៈនិងបស្សាវៈ របស់ព្រះអរហន្ត ជាអានិសង្ស នៃបាយ
ដែលស៊ី ទឹកដែលផឹក វត្ថុដែលទំពាស៊ី រសដែលលិទ្ធក្វក្ស ទីនៅនៃទឹក
ស្បក្កៈ របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្បក្កៈ
មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត ជាអានិសង្ស នៃបាយដែលស៊ី ទឹកដែល
ផឹក វត្ថុដែលទំពាស៊ី រសដែលលិទ្ធក្វក្ស ទីនៅនៃទឹកស្បក្កៈ របស់ព្រះ
អរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២] ការបញ្ចេញទឹកស្បក្កៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត ជាអានិ-
សង្ស នៃបាយដែលស៊ី ទឹកដែលផឹក វត្ថុដែលទំពាស៊ី រសដែលលិទ្ធក្វក្ស
ទីនៅនៃទឹកស្បក្កៈ របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ ឧច្ចារៈនិង
បស្សាវៈ របស់ព្រះអរហន្ត ជាអានិសង្ស នៃបាយដែលស៊ី ទឹកដែលផឹក

ប្បហារកថា

ខាយិតសាយិតស្សនិស្សន្នោ នត្ថិតស្ស អាសយោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៣] អត្ថិ អរហតោ អសុចិស្សក្កវិសដ្ឋិតិ ។
អាមន្តា ។ អរហា មេធានំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ មេធានំ
ធម្មំ ឧប្បាទេយ្យ បុត្តសម្ពាធសយនំ អជ្ឈាវេសេយ្យ
កាសិកចន្ទនំ បច្ឆនុកវេយ្យ មាលាភន្ធវិលេបនំ ជារេយ្យ
ជាត្រូបរជនំ សាធិយេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៤] អត្ថិ បុត្តជ្ជនស្ស អសុចិស្សក្កវិសដ្ឋិ បុត្ត-
ជ្ជនោ មេធានំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ មេធានំ ធម្មំ ឧប្បាទេយ្យ
។ បេ ។ ជាត្រូបរជនំ សាធិយេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។
អត្ថិ អរហតោ អសុចិស្សក្កវិសដ្ឋិ អរហា មេធានំ ធម្មំ
បដិសេវេយ្យ មេធានំ ធម្មំ ឧប្បាទេយ្យ ។ បេ ។ ជាត្រូប-
រជនំ សាធិយេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៥] អត្ថិ អរហតោ អសុចិស្សក្កវិសដ្ឋិ ន ច
អរហា មេធានំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ មេធានំ ធម្មំ ឧប្បា-
ទេយ្យ ។ បេ ។ ជាត្រូបរជនំ សាធិយេយ្យាតិ ។
អាមន្តា ។ អត្ថិ បុត្តជ្ជនស្ស អសុចិស្សក្កវិសដ្ឋិ
ន ច បុត្តជ្ជនោ មេធានំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ
មេធានំ ធម្មំ ឧប្បាទេយ្យ បុត្តសម្ពាធសយនំ

បុព្វហារកថា

វត្ថុដែលទំពាស្តី រសដែលលិទ្ធក្បក្ប ទីនៅនៃទឹកស្កក្កៈ របស់ព្រះអរហន្ត
នោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣] ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរ
ឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត គប្បីសេពមេប៉ុនធម្ម គប្បីញ៉ាំងមេប៉ុនធម្មឲ្យកើត
ឡើង គប្បីនៅគ្រប់គ្រងនូវទីដេកដ៏ចង្អៀតដោយកូន គប្បីប្រដាប់នូវខ្លឹម
ចន្ទន៍ក្នុងដែនកាសិកៈ គប្បីទ្រទ្រង់ នូវកម្រងផ្កា គ្រឿងក្រអូប គ្រឿង
លាប គប្បីត្រេកអរចំពោះមាសនិងប្រាក់ ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[២៤] ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់បុព្វជនមាន បុព្វជន
គប្បីសេពមេប៉ុនធម្ម គប្បីញ៉ាំងមេប៉ុនធម្មឲ្យកើតឡើង ។ បេ ។ គប្បី
ត្រេកអរចំពោះមាសនិងប្រាក់ ដែរឬ ។ អើ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ
មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន ព្រះអរហន្ត គប្បីសេពមេប៉ុនធម្ម គប្បី
ញ៉ាំងមេប៉ុនធម្មឲ្យកើតឡើង ។ បេ ។ គប្បីត្រេកអរចំពោះមាសនិងប្រាក់
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥] ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន តែ
ព្រះអរហន្ត មិនសេពមេប៉ុនធម្ម មិនញ៉ាំងមេប៉ុនធម្មឲ្យកើតឡើងទេ ។ បេ ។
មិនត្រេកអរចំពោះមាសនិងប្រាក់ ទេ ឬ ។ អើ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ
មិនស្អាត របស់បុព្វជន មាន តែបុព្វជន មិនសេពមេប៉ុនធម្ម មិនញ៉ាំង
មេប៉ុនធម្មឲ្យកើតឡើង មិនគប្បីអាស្រ័យនូវទីដេកដ៏ចង្អៀតដោយកូន

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អន្លៀវសេយ្យ កាសីកចន្តនំ បន្ទុកវេយ្យ មាលា-
កន្ធូរិលេបនំ ឆារេយ្យ ជាត្រូបរជនំ សាទិយេយ្យ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៦] អត្ថិ អរហតោ អស្មចិស្សក្កវិសដ្ឋិតិ ។
អាមន្តា ។ ននុ អរហតោ រាតោ បហីនោ ឧច្ឆន្ទមូលោ
តាលាវត្ថុកតោ អនកាវត្ថុតោ អាយតី អនុប្បាទធម្មោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហតោ រាតោ បហីនោ
ឧច្ឆន្ទមូលោ តាលាវត្ថុកតោ អនកាវត្ថុតោ អាយតី
អនុប្បាទធម្មោ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថិ អរហតោ
អស្មចិស្សក្កវិសដ្ឋិតិ ។

[២៧] អត្ថិ អរហតោ អស្មចិស្សក្កវិសដ្ឋិតិ ។
អាមន្តា ។ ននុ អរហតោ ខោសោ បហីនោ ។ បេ ។
មោហោ បហីនោ មាណោ បហីនោ ធិដ្ឋិ បហីនោ
វិចីក្កា បហីនោ ដីនំ បហីនំ ឧទ្ធច្ចំ បហីនំ អហិវិកំ
បហីនំ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បំ បហីនំ ឧច្ឆន្ទមូលំ តាលា-
វត្ថុកតំ អនកាវត្ថុតំ អាយតី អនុប្បាទធម្មតិ ។ អាមន្តា ។
ហញ្ចិ អរហតោ អនោត្ថប្បំ បហីនំ ឧច្ឆន្ទមូលំ តាលាវត្ថុ-
កតំ អនកាវត្ថុតំ អាយតី អនុប្បាទធម្មំ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

មិនប្រដាប់ នូវខ្លឹមចន្ទន៍ក្នុងដែនកាសិកៈ មិនទ្រទ្រង់ នូវកម្រងផ្កា គ្រឿង
ក្របួប គ្រឿងលាប មិនត្រេកអរចំពោះមាសនិងប្រាក់ទេ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៦) ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត លះបង់រាគៈ ផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់ ធ្វើ
ឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌
លែងកើតតទៅទៀតឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត លះបង់រាគៈ ផ្តាច់ផ្តិល
ឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែប
ភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើត តទៅទៀតហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

(២៧) ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត លះទោសៈ ។ បេ ។ លះមោហៈ
លះមានៈ លះទិដ្ឋិ លះវិចិត្រ្ត លះច័នៈ លះឧដ្ឋច្ចៈលះ អហិរិកៈ ។ បេ ។
លះអនោត្តប្បៈ ផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើម
ត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើត តទៅទៀតឬ ។
អើ ។ បើព្រះអរហន្ត លះអនោត្តប្បៈ ផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់ ធ្វើឲ្យ
សល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌
លែងកើត តទៅទៀតហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា

ប្បហេតកថា

អត្ថំ អរហតោ អស្មិច្ចិសុត្តរិសដ្ឋតិ ។

[២៨] អត្ថំ អរហតោ អស្មិច្ចិសុត្តរិសដ្ឋតិ ។

អាមន្តា ។ នន្ទ អរហតោ រាគប្បហានាយ មត្តោ
ភាវិតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហតោ រាគប្បហា-
នាយ មត្តោ ភាវិតា នោ វត រេ វត្ថព្វេ អត្ថំ អរហ-
តោ អស្មិច្ចិសុត្តរិសដ្ឋតិ ។

[២៩] អត្ថំ អរហតោ អស្មិច្ចិសុត្តរិសដ្ឋតិ ។

អាមន្តា ។ នន្ទ អរហតោ រាគប្បហានាយ សតិប្បដ្ឋានា
ភាវិតា ។ បេ ។ សម្មប្បធានា ភាវិតា ឥទ្ធិបាទា ភាវិតា
ឥន្ទ្រិយា ភាវិតា ពលា ភាវិតា ។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តា
ភាវិតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហតោ រាគប្បហា-
នាយ ពោជ្ឈន្តា ភាវិតា នោ វត រេ វត្ថព្វេ អត្ថំ
អរហតោ អស្មិច្ចិសុត្តរិសដ្ឋតិ ។

[៣០] អត្ថំ អរហតោ អស្មិច្ចិសុត្តរិសដ្ឋតិ ។

អាមន្តា ។ នន្ទ អរហតោ ទោសប្បហានាយ ។ បេ ។
មោហប្បហានាយ ។ បេ ។ អនោត្តប្បប្បហានាយ
មត្តោ ភាវិតា ។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តា ភាវិតាតិ ។ អាមន្តា ។
ហញ្ចិ អរហតោ អនោត្តប្បប្បហានាយ ពោជ្ឈន្តា ភាវិតា

ប្បបញ្ចេនថា

ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

(២៨) ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈឬ ។ អើ ។
បើព្រះអរហន្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

(២៩) ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត ចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ដើម្បីលះរាគៈ
។ បេ ។ ចម្រើនសម្មប្បធាន ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ចម្រើនឥន្ទ្រិយ 'ចម្រើន
ពលៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះរាគៈឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត
ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះរាគៈ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

(៣០) ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរ
ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះទោសៈ ។ បេ ។ ដើម្បី
លះមោហៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើន
ពោជ្ឈង្គៈឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ អរហតោ អស្សុច្ចិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។

[៣១] អត្ថំ អរហតោ អស្សុច្ចិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។

អាមន្តា ។ នន្ទ អរហា វីតរតោ វីតនោសោ វីតមោហោ
 កតករណីយោ ឌីហិតការោ អនុប្បត្តសទត្តោ បរិក្ខិ-
 ណាភវិសញ្ញាជនោ សម្មទញ្ញាវិមុត្តោ ឧត្តិត្តបលីយោ
 សន្និណ្ឌាបរិខោ អព្វុឡេសិកោ និរត្តុឡោ អរិយោ
 បន្ទទ្ធដោ បន្ទការោ វិសញ្ញត្តោ សុវិជិតវិជយោ ឧត្ត-
 ន្តស្ស បរិញ្ញាតំ សមុទយោ បហីនោ និរោនោ សច្ច័-
 កតោ មត្តោ ភាវិតោ អភិញ្ញាយ្យំ អភិញ្ញាតំ បរិញ្ញាយ្យំ
 បរិញ្ញាតំ បហាតត្ថំ បហីនំ ភាវេតត្ថំ ភាវិតំ សច្ច័កា-
 តត្ថំ សច្ច័កតត្ថំ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អរហា វីតរតោ
 វីតនោសោ វីតមោហោ កតករណីយោ ។ បេ ។
 សច្ច័កាតត្ថំ សច្ច័កតត្ថំ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ
 អរហតោ អស្សុច្ចិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។

[៣២] អត្ថំ អរហតោ អស្សុច្ចិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត
របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

(៣១) ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
ប្តូរ ៗ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ ប្រាស
ចាកមោហៈ មានករណីយកិច្ចធ្វើហើយ មានការដាក់ចុះហើយ មាន
ប្រយោជន៍របស់ខ្លួនដល់ហើយ មានសញ្ញាជនៈកងកតអស់ហើយ មាន
ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ មានសន្ទុះបើកឡើង
ហើយ មានគូទម្ងាយហើយ មានសសរឡើងដកឡើងហើយ មិន
មានគន្លឹះទ្វារ ជាអរិយបុគ្គល មានទង់ដាក់ចុះហើយ មានការដាក់ចុះ
ហើយ មិនប្រកបដោយកិលេស មានជំនះឈ្នះល្អហើយ ព្រះអរហន្ត
នោះ កំណត់ដឹងនូវទុក្ខ លះនូវសមុទ័យ ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវនិរោធិ
ចម្រើនមគ្គ ត្រាស់ដឹងនូវអភិញ្ញាយកិច្ច កំណត់ដឹងនូវបរិញ្ញាយកិច្ច លះ
នូវបហាតព្វកិច្ច ចម្រើននូវការវេតព្វកិច្ច ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសច្ចៈកាតព្វ-
កិច្ចប្តូរ ៗ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ
ប្រាសចាកមោហៈ មានករណីយកិច្ចធ្វើហើយ ។ បេ ។ ធ្វើឲ្យដាក់
ច្បាស់នូវសច្ចៈកាតព្វកិច្ច ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការ
បញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

(៣២) ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន

ប្បបញ្ញាកថា

សធម្មកុសលស្ស អរហតោ អត្ថំ អសុច្ឆិស្សក្ខវិសដ្ឋិ

បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ នត្ថំ អសុច្ឆិស្សក្ខ-

វិសដ្ឋិតំ ។ សធម្មកុសលស្ស អរហតោ អត្ថំ អសុច្ឆិ-

ស្សក្ខវិសដ្ឋិតំ ។ អាមន្តា ។ បរធម្មកុសលស្ស អរហ-

តោ អត្ថំ អសុច្ឆិស្សក្ខវិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៣] បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ នត្ថំ អសុច្ឆិ-

ស្សក្ខវិសដ្ឋិតំ ។ អាមន្តា ។ សធម្មកុសលស្ស អរហតោ

នត្ថំ អសុច្ឆិស្សក្ខវិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៤] សធម្មកុសលស្ស អរហតោ រាតោ

បហីនោ អត្ថំ វស្ស អសុច្ឆិស្សក្ខវិសដ្ឋិតំ ។ អាមន្តា ។

បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ រាតោ បហីនោ អត្ថំ

វស្ស អសុច្ឆិស្សក្ខវិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៥] សធម្មកុសលស្ស អរហតោ ឆោសោ បហីនោ

ប្រហារកថា

ឬ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុង
 ធម៌របស់ខ្លួន^(១) មាន ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត
 អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ^(២) មិនមានទេ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត
 របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មានឬ ។ អើ ។ ការបញ្ចេញ
 ទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មានឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៣] ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត អ្នក
 ឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិន
 ស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មិនមានទេឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៤] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះរាគៈហើយ
 ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានឬ ។ អើ ។
 ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ លះរាគៈហើយ ការបញ្ចេញទឹក
 ស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះទោសៈហើយ

១ ធម៌របស់ខ្លួន បានដល់អរហន្តធម៌ ។ ២ ធម៌ដទៃ បានដល់សមាបត្តិ៨ ។ អន្តិកថា ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

មោហោ បហីនោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បហីនំ អត្ថំ
 តស្ស អសុចិសុក្កវិសដ្ឋិតំ ។ អាមន្តា ។ បរធម្មកុស-
 លស្ស អរហតោ អនោត្តប្បំ បហីនំ អត្ថំ តស្ស
 អសុចិសុក្កវិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៦) សធម្មកុសលស្ស អរហតោ ភកប្បហាន-
 យ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា ។ បេ ។
 នោសប្បហានាយ ។ បេ ។ មោហប្បហានាយ ។ បេ ។
 អនោត្តប្បប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា
 ភាវិតា អត្ថំ តស្ស អសុចិសុក្កវិសដ្ឋិតំ ។ អាមន្តា ។
 បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ អនោត្តប្បប្បហានាយ
 ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា អត្ថំ តស្ស អសុចិសុក្កវិសដ្ឋិតំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៧) សធម្មកុសលោ អរហា វីតរាតោ វីតនោសោ
 ។ បេ ។ សច្ចិកាតព្វំ សច្ចិកតំ អត្ថំ តស្ស អសុចិ-
 សុក្កវិសដ្ឋិតំ ។ អាមន្តា ។ បរធម្មកុសលោ អរហា
 វីតរាតោ វីតនោសោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតព្វំ សច្ចិកតំ
 អត្ថំ តស្ស អសុចិសុក្កវិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

លះមោហៈហើយ ។ បេ ។ លះអនោត្តប្បៈហើយ ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ
 មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាស
 ក្នុងធម៌ដទៃ លះអនោត្តប្បៈហើយ ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត
 របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ចម្រើនមគ្គ ដើម្បី
 លះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះទោសៈ ។ បេ ។
 ដើម្បីលះមោហៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។
 ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ
 មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ
 ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត
 នោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ប្រាសចាករាគៈ
 ប្រាសចាកទោសៈ ។ បេ ។ សច្ចៈកាតព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ
 ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ប្រាសចាករាគៈ ប្រាស
 ចាកទោសៈ ។ បេ ។ សច្ចៈកាតព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ
 ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ប្បបទរាជវង្ស

(៣៨) បរជន្ទកុសលស្ស អរហតោ វាតោ បហីនោ
នត្ថំ តស្ស អសុច្ឆិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។ អាមន្តា ។ សធម្ម-
កុសលស្ស អរហតោ វាតោ បហីនោ នត្ថំ តស្ស
អសុច្ឆិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៩) បរជន្ទកុសលស្ស អរហតោ នោសោ
បហីនោ មោហោ បហីនោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បហីនំ
នត្ថំ តស្ស អសុច្ឆិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។ អាមន្តា ។ សធម្ម-
កុសលស្ស អរហតោ អនោត្តប្បំ បហីនំ នត្ថំ តស្ស
អសុច្ឆិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៤០) បរជន្ទកុសលស្ស អរហតោ វាតប្បហានា-
យ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តា ភាវិតា ។ បេ ។
នោសប្បហានាយ ។ បេ ។ មោហប្បហានាយ ។ បេ ។
អនោត្តប្បប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តា
ភាវិតា នត្ថំ តស្ស អសុច្ឆិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។ អាមន្តា ។
សធម្មកុសលស្ស អរហតោ អនោត្តប្បប្បហានាយ
ពោជ្ឈន្តា ភាវិតា នត្ថំ តស្ស អសុច្ឆិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

បុរេបរិយាយ

(៣៨) ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ បានលះរាគៈហើយ
 ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន បានលះរាគៈហើយ
 ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៩) ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ បានលះទោសៈហើយ លះ
 មោហៈហើយ ។ បេ ។ លះអនាត្តប្បៈហើយ ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈមិនស្អាត
 របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុង
 ធម៌របស់ខ្លួន បានលះអនាត្តប្បៈហើយ ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត
 របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤០) ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះ
 រាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះទោសៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះ
 មោហៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនាត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ
 ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បី
 លះអនាត្តប្បៈ ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ
 មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៤០] បរិវេណ្ឌកុសលោ អរហន្ត វិភវតោ វិភវោសោ
 វិភវោយោ ។ បេ ។ សង្ខារាតតំ សង្ខារតំ នត្ថិ
 តស្ស អស្មិច្ចិសុត្តរិសដ្ឋតិ ។ អាមន្តា ។ សង្ខ-
 កុសលោ អរហន្ត វិភវតោ វិភវោសោ វិភវោយោ
 ។ បេ ។ សង្ខារាតតំ សង្ខារតំ នត្ថិ តស្ស អស្មិច្ចិ-
 សុត្តរិសដ្ឋតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[៤២] អត្ថិ អរហតោ អស្មិច្ចិសុត្តរិសដ្ឋតិ ។
 អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុំ ភកវតា យេ តេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 បុត្តជ្ជនា សីលសម្មាសតិសម្មជានា និទ្ធី ឡិក្ខមន្តិ
 តេសំ អស្មិច្ចិ ន មុច្ចតិ យេបិ តេ ភិក្ខុវេ ពាហិរកា
 សសយោ កាមេសុ វិភវតា តេសម្ប អស្មិច្ចិ ន
 មុច្ចតិ អដ្ឋានមេតំ ភិក្ខុវេ អនវកាសោ យំ អរហតោ
 អស្មិច្ចិ មុច្ចេយ្យតិ អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។ (១) តេន ហិ
 ន វត្ថុតំ អត្ថិ អរហតោ អស្មិច្ចិសុត្តរិសដ្ឋតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៤១] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដ៏ថៃ ប្រាសចាករាគៈ ប្រាស
 ចាកទោសៈ ប្រាសចាកមោហៈ ។ បេ ។ សច្ចិភាគព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យ
 ដាក់ច្បាស់ហើយ ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ
 មិនមានទេ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ប្រាស
 ចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ ប្រាសចាកមោហៈ ។ បេ ។ សច្ចិភាគព្វកិច្ច
 លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់
 ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤២] ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគគ្រាន់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ពួកភិក្ខុណា ជាបុគ្គលនៃ បរិបូណ៌ដោយសីល មានសតិវិនិច្ឆ័យដ៏ស្រស់ស្អាត ចុះ
 ស៊ីបកាន់កិរិយាដេកលក់ អសុច្ឆរិយរបស់ភិក្ខុទាំងនោះ មិនឃ្លាតចេញទេ
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកឥសី ជាខាងក្រៅ ណា ប្រាសចាករាគៈ ក្នុង
 កាមទាំងឡាយ អសុច្ឆរិយរបស់ឥសីទាំងនោះ មិនឃ្លាតចេញទេ អសុច្ឆរិយ
 របស់ព្រះអរហន្ត គប្បីឃ្លាតចេញ ដោយហេតុណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ហេតុនេះ⁺ រមែងមិនមាន មិនមែនជាឧកាសទេ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
 សូត្រប្ត ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ការបញ្ចេញទឹក
 ស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

ប្បបទរាជកថា

[៤៣] ន វត្ថុពុំ អត្ថិ អរហតោ ប្បបទរាជកថា^(១) ។
 អាមន្តា ។ ននុ អរហតោ បីវរចំណ្ឋានាតសេនាសន-
 តិលានប្បច្ចយកេសជ្ឈបរិក្ខារំ បរេ ឧបសំហរេយ្យន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អរហតោ បីវរចំណ្ឋានាតសេនាសន-
 តិលានប្បច្ចយកេសជ្ឈបរិក្ខារំ បរេ ឧបសំហរេយ្យ-
 តេន វត រេ វត្ថុពុំ អត្ថិ អរហតោ ប្បបទរាជកថា^(១) ។

[៤៤] អរហតោ បីវរចំណ្ឋានាតសេនាសន-
 តិលានប្បច្ចយកេសជ្ឈបរិក្ខារំ បរេ ឧបសំហរេយ្យន្តិ ។
 អត្ថិ អរហតោ ប្បបទរាជកថា ។ អាមន្តា ។ អរហតោ
 សោតាបត្តិដលំ វា សក្កនាតាមិដលំ វា អនាតាមិ-
 ដលំ វា អរហតំ វា បរេ ឧបសំហរេយ្យន្តិ ។ ន
 ហោវំ វត្ថុពុំ ។ បេ ។

ប្បបទរាជកថា ។

អញ្ញាណកថា

[៤៥] អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ
 អរហតោ អវិជ្ជា អវិជ្ជោយោ អវិជ្ជោយោតោ អវិជ្ជានុស-
 យោ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ អវិជ្ជាជីវរណន្តិ ។

១ ឧ. អសុច្ឆស្សវិសុទ្ធិតិ ទិស្សតិយេវ ។

អញ្ញាណកថា

[៤៣] អ្នកមិនគប្បីពោលថា ការញ៉ាំងបុគ្គលដទៃឲ្យនាំមក របស់
 ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងពួកជនដទៃ គប្បីនាំមក នូវចីវរ បិណ្ឌ-
 បាត សេនាសនៈ គិលានប្បច្ច័យ និងកេសជួបរិក្ខុរ ដើម្បីព្រះអរហន្តដែរ
 ឬ ។ អើ ។ បើពួកជនដទៃ គប្បីនាំមក នូវចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ
 គិលានប្បច្ច័យ និងកេសជួបរិក្ខុរ ដើម្បីព្រះអរហន្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា ការញ៉ាំងបុគ្គលដទៃឲ្យនាំមក របស់
 ព្រះអរហន្ត មានដែរ ។

[៤៤] ពួកជនដទៃ គប្បីនាំមក នូវចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ
 គិលានប្បច្ច័យ និងកេសជួបរិក្ខុរ ដើម្បីព្រះអរហន្តដែរឬ ។ ការញ៉ាំងបុគ្គល
 ដទៃឲ្យនាំមក របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកជនដទៃគប្បី
 នាំមក នូវសោតាបត្តិផលក្តី សកទាតាមិផលក្តី អនាតាមិផលក្តី អរហត្ត-
 ផលក្តី ដើម្បីព្រះអរហន្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ បរុបហារកថា ។

អញ្ញាណកថា

[៤៥] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។
 អវិជ្ជា ឧយៈគីអវិជ្ជា យោគៈគីអវិជ្ជា អនុស័យគីអវិជ្ជា បរិយុដ្ឋានៈគីអវិជ្ជា
 សញ្ញាជនៈគីអវិជ្ជា នីវរណៈគីអវិជ្ជា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៦] នត្ថិ អរហតោ អវិជ្ជា អវិជ្ជោយោ អវិជ្ជា-
យោតោ អវិជ្ជាទុក្ខយោ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជា-
សញ្ញាជនំ អវិជ្ជាជីវនាណិន្ទិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វិ
នត្ថិ អរហតោ អវិជ្ជា អវិជ្ជោយោ អវិជ្ជាយោតោ
អវិជ្ជាទុក្ខយោ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ
អវិជ្ជាជីវនា ឆោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថិ អរហតោ
អញ្ញាណិន្ទិ ។

[៤៧] អត្ថិ បុព្វជនស្ស អញ្ញាណំ អត្ថិ តស្ស
អវិជ្ជា អវិជ្ជោយោ អវិជ្ជាយោតោ អវិជ្ជាទុក្ខយោ
អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ អវិជ្ជាជីវនាណិន្ទិ ។
អាមន្តា ។ អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាណំ អត្ថិ តស្ស អវិជ្ជា
អវិជ្ជោយោ អវិជ្ជាយោតោ អវិជ្ជាទុក្ខយោ អវិជ្ជាបរិ-
យុដ្ឋានំ អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ អវិជ្ជាជីវនាណិន្ទិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៨] អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាណំ នត្ថិ តស្ស
អវិជ្ជា អវិជ្ជោយោ អវិជ្ជាយោតោ អវិជ្ជាទុក្ខយោ
អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ អវិជ្ជាជីវនាណិន្ទិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៦] អវិជ្ជា ឧបាទានវិជ្ជា យោគវិជ្ជា អនុស្សយវិជ្ជា
បរិយុដ្ឋានវិជ្ជា សញ្ញាជនវិជ្ជា នីវរណវិជ្ជា របស់ព្រះអរ-
ហន្ត មិនមានទេ ។ អើ ។ បើអវិជ្ជា ឧបាទានវិជ្ជា យោគវិជ្ជា
អនុស្សយវិជ្ជា បរិយុដ្ឋានវិជ្ជា សញ្ញាជនវិជ្ជា នីវរណវិជ្ជា
របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៤៧] ការមិនដឹង របស់បុគ្គលនោះ មាន អវិជ្ជា ឧបាទានវិជ្ជា
យោគវិជ្ជា អនុស្សយវិជ្ជា បរិយុដ្ឋានវិជ្ជា សញ្ញាជនវិជ្ជា
នីវរណវិជ្ជា របស់បុគ្គលនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ការមិនដឹង
របស់ព្រះអរហន្ត មាន អវិជ្ជា ឧបាទានវិជ្ជា យោគវិជ្ជា អនុ-
ស្សយវិជ្ជា បរិយុដ្ឋានវិជ្ជា សញ្ញាជនវិជ្ជា នីវរណវិជ្ជា
របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៨] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មាន អវិជ្ជា ឧបាទានវិជ្ជា
យោគវិជ្ជា អនុស្សយវិជ្ជា បរិយុដ្ឋានវិជ្ជា សញ្ញា-
ជនវិជ្ជា នីវរណវិជ្ជា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។

អញ្ញាណកថា

អាមត្តា ។ អត្ថំ បុគ្គលនស្ស អញ្ញាណំ នត្ថំ តស្ស
 អវិជ្ជា អវិជ្ជាយោ អវិជ្ជាយោតោ អវិជ្ជានុសយោ
 អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ អវិជ្ជាជីវនាន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៩] អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណាន្តិ ។ អាមត្តា ។
 អរហា អញ្ញាណាបកតោ ចាណំ ហនេយ្យ អទិន្នំ
 អាទិយេយ្យ មុសា គណេយ្យ មិសុណំ គណេយ្យ
 ដុសំ គណេយ្យ សម្ពំ បលបេយ្យ សន្ធិំ ជន្មេយ្យ
 និល្លាបំ ហរេយ្យ ឯកាតារិកំ ករេយ្យ បរិបន្តេ
 តិដ្ឋេយ្យ បរទារំ កន្មេយ្យ តាមយាតំ ករេយ្យ
 និកមយាតំ ករេយ្យតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥០] អត្ថំ បុគ្គលនស្ស អញ្ញាណំ បុគ្គលោ
 អញ្ញាណាបកតោ ចាណំ ហនេយ្យ អទិន្នំ អាទិ-
 យេយ្យ ។ បេ ។ តាមយាតំ ករេយ្យ និកមយាតំ
 ករេយ្យតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណំ
 អរហា អញ្ញាណាបកតោ ចាណំ ហនេយ្យ អទិន្នំ
 អាទិយេយ្យ ។ បេ ។ តាមយាតំ ករេយ្យ និកមយាតំ
 ករេយ្យតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អញ្ញាណកថា

អើ ។ ការមិនដឹង របស់បុប្ផជន មាន អវិជ្ជា ឧបាទាន យោគៈគីអវិជ្ជា អនុស្សយគីអវិជ្ជា បរិយាដានៈគីអវិជ្ជា សញ្ញាជនៈគីអវិជ្ជា និវរណៈគីអវិជ្ជា របស់បុប្ផជននោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៩] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ដែលការមិនដឹងគ្របសង្កត់ គប្បីសម្លាប់សត្វ គប្បីកាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនឱ្យ គប្បីពោលពាក្យកុហក គប្បីពោលពាក្យញុះញង់ គប្បីពោលពាក្យអាក្រក់ គប្បីពោលពាក្យឥតប្រយោជន៍ គប្បីកាត់ទី-ត គប្បីព្នន់ចាំឆក់ គប្បីបួនតែផ្ទះមួយ គប្បីឈរស្តាត់ត្រង់ផ្លូវ គប្បីគប់រកប្រពន្ធ បុគ្គលដទៃ គប្បីសម្លាប់អ្នកស្រុក គប្បីសម្លាប់អ្នកនិគមឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០] ការមិនដឹង របស់បុប្ផជន មាន បុប្ផជន ដែលការមិនដឹងគ្របសង្កត់ គប្បីសម្លាប់សត្វ គប្បីកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឱ្យ ។ បេ ។ គប្បីសម្លាប់អ្នកស្រុក គប្បីសម្លាប់អ្នកនិគមឬ ។ អើ ។ ការមិនដឹងរបស់ព្រះអរហន្ត មាន ព្រះអរហន្ត ដែលការមិនដឹងគ្របសង្កត់ គប្បីសម្លាប់សត្វ គប្បីកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឱ្យ ។ បេ ។ គប្បីសម្លាប់អ្នកស្រុក គប្បីសម្លាប់អ្នកនិគមឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៥០] អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណំ ន ច អរហា
 អញ្ញាណបកតោ ចាណំ បាលេយ្យ អទិន្នំ អាទិយេយ្យ
 ។ បេ ។ តាមយាតំ កកេយ្យ និកមយាតំ កកេយ្យតិ ។
 អាមន្តា ។ អត្ថំ បុត្តជ្ឈនស្ស អញ្ញាណំ ន ច បុត្តជ្ឈនោ
 អញ្ញាណបកតោ ចាណំ បាលេយ្យ អទិន្នំ អាទិយេយ្យ
 ។ បេ ។ តាមយាតំ កកេយ្យ និកមយាតំ កកេយ្យ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥២] អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណិន្តំ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថំ អរហតោ សត្វំ អញ្ញាណំ ធម្មេ អញ្ញាណំ សង្ឃេ
 អញ្ញាណំ សិក្ខាយ អញ្ញាណំ បុព្វន្តេ អញ្ញាណំ
 អបរន្តេ អញ្ញាណំ បុព្វន្តាបរន្តេ អញ្ញាណំ ឥទ្ធប្បច្ច-
 យតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ អញ្ញាណិន្តំ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៣] នត្ថំ អរហតោ សត្វំ អញ្ញាណំ ធម្មេ
 អញ្ញាណំ សង្ឃេ អញ្ញាណំ សិក្ខាយ អញ្ញាណំ
 បុព្វន្តេ អញ្ញាណំ អបរន្តេ អញ្ញាណំ បុព្វន្តាបរន្តេ
 អញ្ញាណំ ឥទ្ធប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ
 អញ្ញាណិន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហញ្គំ នត្ថំ អរហតោ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៥១) ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មាន ប៉ុន្តែព្រះអរហន្ត
 ដែលការមិនដឹងគ្របសង្កត់ មិនគប្បីសម្លាប់សត្វ មិនគប្បីកាន់យកទ្រព្យ
 ដែលគេមិនឲ្យ ។ បេ ។ មិនគប្បីសម្លាប់អ្នកស្រុក មិនគប្បីសម្លាប់អ្នកនិគម
 ទេហ្គ ។ អើ ។ ការមិនដឹង របស់បុប្ផជន មាន ប៉ុន្តែបុប្ផជន ដែលការមិន
 ដឹងគ្របសង្កត់ មិនគប្បីសម្លាប់សត្វ មិនគប្បីកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិន
 ឲ្យ ។ បេ ។ មិនគប្បីសម្លាប់អ្នកស្រុក មិនគប្បីសម្លាប់អ្នកនិគមទេហ្គ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥២) ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ការមិន
 ដឹង របស់ព្រះអរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្តា មិនដឹងក្នុងព្រះធម៌ មិនដឹងក្នុង
 ព្រះសង្ឃ មិនដឹងក្នុងសិទ្ធា មិនដឹងក្នុងចំណែកខាងដើម មិនដឹងក្នុង
 ចំណែកខាងចុង មិនដឹងក្នុងចំណែកខាងដើមនិងចំណែកខាងចុង មិនដឹង
 ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ
 មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥៣) ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្តា ការមិនដឹង
 ក្នុងព្រះធម៌ មិនដឹងក្នុងព្រះសង្ឃ មិនដឹងក្នុងសិទ្ធា មិនដឹងក្នុងចំណែកខាង
 ដើម មិនដឹងក្នុងចំណែកខាងចុង មិនដឹងក្នុងចំណែកខាងដើមនិងចំណែក
 ខាងចុង មិនដឹងក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះ
 ធម៌នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បើការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត

អញ្ញាណកថា

សត្វិ អញ្ញាណំ ធម្មេ អញ្ញាណំ សង្ខេ អញ្ញាណំ ។ បេ ។
ឥទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ អញ្ញាណំ
នោ វត វេ វត្ថព្វេ អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាណន្តិ ។

(៥៤) អត្ថិ បុគ្គជ្ជនស្ស អញ្ញាណំ អត្ថិ តស្ស
សត្វិ អញ្ញាណំ ធម្មេ អញ្ញាណំ សង្ខេ អញ្ញាណំ
។ បេ ។ ឥទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ
អញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាណំ
អត្ថិ តស្ស សត្វិ អញ្ញាណំ ធម្មេ អញ្ញាណំ សង្ខេ
អញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឥទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ
ធម្មេសុ អញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

(៥៥) អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាណំ នត្ថិ តស្ស
សត្វិ អញ្ញាណំ ធម្មេ អញ្ញាណំ សង្ខេ អញ្ញាណំ
។ បេ ។ ឥទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ
អញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ បុគ្គជ្ជនស្ស អញ្ញាណំ
នត្ថិ តស្ស សត្វិ អញ្ញាណំ ធម្មេ អញ្ញាណំ សង្ខេ
អញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឥទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ
ធម្មេសុ អញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

អញ្ញាណកថា

ក្នុងព្រះសាស្តា មិនដឹងក្នុងព្រះធម៌ មិនដឹងក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ មិនដឹង
 ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ
 មិនមានទេ ម្ចាស់អក្ខរ៍បម្រើ អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះ
 អវហន្ត មានទេ ។

[៥៤] ការមិនដឹង របស់បុប្ផជន មាន ការមិនដឹង របស់បុប្ផជន
 នោះ ក្នុងព្រះសាស្តា មិនដឹងក្នុងព្រះធម៌ មិនដឹងក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។
 មិនដឹងក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជា
 បច្ច័យ មានដែរឬ ។ អើ ។ ការមិនដឹង របស់ព្រះអវហន្ត មាន ការមិន
 ដឹង របស់ព្រះអវហន្តនោះ ក្នុងព្រះសាស្តា មិនដឹងក្នុងព្រះធម៌ មិនដឹងក្នុង
 ព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ មិនដឹងក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ
 ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥] ការមិនដឹង របស់ព្រះអវហន្ត មាន ការមិនដឹង របស់ព្រះ
 អវហន្តនោះ ក្នុងព្រះសាស្តា មិនដឹងក្នុងព្រះធម៌ មិនដឹងក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។
 មិនដឹងក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជា
 បច្ច័យ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ការមិនដឹង របស់បុប្ផជន មាន ការមិនដឹង
 របស់បុប្ផជននោះ ក្នុងព្រះសាស្តា មិនដឹងក្នុងព្រះធម៌ មិនដឹងក្នុងព្រះសង្ឃ
 ។ បេ ។ មិនដឹងក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះ
 ធម៌នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៥៦] អត្ថំ អរហតោ អញ្ញណានិច្ចំ ។ អាមត្តា ។
 ននុ អរហតោ រាគោ បហីនោ ឧច្ឆិទ្ទមូលោ តាលា-
 វត្ថុកតោ អនភាវុត្តតោ អាយតី អនុប្បាទធម្មោតិ ។
 អាមត្តា ។ ហញ្ចំ អរហតោ រាគោ បហីនោ ឧច្ឆិទ្ទមូលោ
 តាលាវត្ថុកតោ អនភាវុត្តតោ អាយតី អនុប្បាទធម្មោ
 នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ អរហតោ អញ្ញណានិច្ចំ ។ បេ ។
 ននុ អរហតោ នោសោ បហីនោ ។ បេ ។ មោហោ
 បហីនោ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បំ បហីនំ ឧច្ឆិទ្ទមូលំ
 តាលាវត្ថុកតំ អនភាវុត្តតំ អាយតី អនុប្បាទធម្មនិច្ចំ ។
 អាមត្តា ។ ហញ្ចំ អរហតោ អនោត្ថប្បំ បហីនំ
 ឧច្ឆិទ្ទមូលំ តាលាវត្ថុកតំ អនភាវុត្តតំ អនុប្បាទធម្មំ
 នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ អរហតោ អញ្ញណានិច្ចំ ។

[៥៧] អត្ថំ អរហតោ អញ្ញណានិច្ចំ ។ អាមត្តា ។
 ននុ អរហតោ រាគប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។
 ពោជ្ឈង្គា ភាវិតាតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ អរហតោ
 រាគប្បហានាយ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា នោ វត វេ វត្ថុព្វេ
 អត្ថំ អរហតោ អញ្ញណានិច្ចំ ។

[៥៨] អត្ថំ អរហតោ អញ្ញណានិច្ចំ ។ អាមត្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៥៦] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅ
 នៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតតទៅទៀតឬ ។
 អើ ។ បើព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅ
 ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតតទៅ
 ទៀត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត
 មានទេ ។ បេ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត លះទោសៈ ។ បេ ។ លះមោហៈ ។ បេ ។
 លះអនោត្តប្បៈ ផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើម
 ត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតតទៅទៀតឬ ។ អើ ។
 បើព្រះអរហន្ត លះអនោត្តប្បៈ ផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅ
 ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើត
 តទៅទៀត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះ
 អរហន្ត មានទេ ។

[៥៧] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះអរហន្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈឬ ។
 អើ ។ បើព្រះអរហន្ត ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះរាគៈ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៥៨] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។

អញ្ញាណាបិ

នន្ទ អរហតោ នោសប្បហានាយ ។ បេ ។ អនោត្ត-
ប្បប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា
ភាវិតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចី អរហតោ អនោត្តប្ប-
ប្បហានាយ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា នោ វត វេ វត្ថព្វ
អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាណានិ ។

[៥៩] អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាណានិ ។ អាមន្តា ។
នន្ទ អរហា វីតរាតោ វីតនោសោ វីតមោហោ ។ បេ ។
សច្ចិកាតតំ សច្ចិកតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចី អរហា
វីតរាតោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតតំ សច្ចិកតំ នោ វត
វេ វត្ថព្វ អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាណានិ ។

[៦០] អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាណានិ ។ សធម្ម-
កុសលស្ស អរហតោ អត្ថិ អញ្ញាណំ បរធម្មកុស-
លស្ស អរហតោ នត្ថិ អញ្ញាណានិ ។ សធម្មកុស-
លស្ស អរហតោ អត្ថិ អញ្ញាណានិ ។ អាមន្តា ។
បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ អត្ថិ អញ្ញាណានិ ។
ន ហេរំ វត្ថព្វ ។ បេ ។

អញ្ញាណកថា

ក្រែងព្រះអរហន្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះទោសៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បី
លះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត
ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៥៩] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។

ក្រែងព្រះអរហន្ត ប្រាសចាកភគៈ ប្រាសចាកទោសៈ ប្រាសចាកមា-
ហៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតព្វកិច្ច (កិច្ចដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់) លោក
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត ប្រាសចាកភគៈ
។ បេ ។ សច្ចិកាតព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏
ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មាន
ទេ ។

[៦០] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ ការមិនដឹង
របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មាន ការមិនដឹង របស់
ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មិនមានទេ ។ ការមិនដឹង របស់
ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មានដែរឬ ។ អើ ។ ការមិន
ដឹង របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៥១] បរិច្ឆេទកុសលស្ស អរហតោ នត្ថិ អញ្ញាណានិ ។ អាមន្តា ។ សុធម្មកុសលស្ស អរហតោ នត្ថិ អញ្ញាណានិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦២] សុធម្មកុសលស្ស អរហតោ វាតោ បហីនោ អត្ថិ តស្ស អញ្ញាណានិ ។ អាមន្តា ។ បរិច្ឆេទកុសលស្ស អរហតោ វាតោ បហីនោ អត្ថិ តស្ស អញ្ញាណានិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៣] សុធម្មកុសលស្ស អរហតោ នោគោ បហីនោ មោហោ បហីនោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បហីនំ អត្ថិ តស្ស អញ្ញាណានិ ។ អាមន្តា ។ បរិច្ឆេទកុសលស្ស អរហតោ អនោត្តប្បំ បហីនំ អត្ថិ តស្ស អញ្ញាណានិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៤] សុធម្មកុសលស្ស អរហតោ វាគប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តា ភាវិតា អត្ថិ តស្ស អញ្ញាណានិ ។ អាមន្តា ។ បរិច្ឆេទកុសលស្ស អរហតោ វាគប្បហានាយ^១ ពោជ្ឈន្តា ភាវិតា អត្ថិ តស្ស អញ្ញាណានិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

១ ខ. នតោ បរិ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ នតិ បាលី វិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៦១] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មិន
មានទេឬ ។ អើ ។ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌
របស់ខ្លួន មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦២] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះរាគៈ ការមិន
ដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាស
ក្នុងធម៌ដទៃ លះរាគៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៣] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះទោសៈ
លះមាហៈ ។ បេ ។ លះអនាត្ថប្បៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ
មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ លះអនា-
ត្ថប្បៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៤] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ចម្រើនមគ្គ
ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈន្តៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត
នោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ចម្រើន
ពោជ្ឈន្តៈ ដើម្បីលះរាគៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អញ្ញាណកថា

[៦៥] សធម្មត្ថុសលស្ស អរហតោ នោសប្ប-
 ហានាយ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បប្បហានាយ មត្តោ
 ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា អត្ថំ តស្ស
 អញ្ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។ បរធម្មត្ថុសលស្ស អរ-
 ហតោ អនោត្ថប្បប្បហានាយ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា អត្ថំ
 តស្ស អញ្ញាណន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៦] សធម្មត្ថុសលោ អរហា វីតរាតោ វីតនោ-
 សោ វីតមោហោ ។ បេ ។ សង្ខតាតតំ សង្ខតតំ
 អត្ថំ តស្ស អញ្ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។ បរធម្មត្ថុសលោ
 អរហា វីតរាតោ ។ បេ ។ សង្ខតាតតំ សង្ខតតំ អត្ថំ
 តស្ស អញ្ញាណន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៧] បរធម្មត្ថុសលស្ស អរហតោ រាតោ បឋីនោ
 នត្ថំ តស្ស អញ្ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។ សធម្មត្ថុសលស្ស
 អរហតោ រាតោ បឋីនោ នត្ថំ តស្ស អញ្ញាណន្តំ ។

អញ្ញាណកថា

[៦៥] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ចម្រើនមគ្គ
 ដើម្បីលះចោលៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនាត្តប្បៈ ។ បេ ។
 ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះ
 អនាត្តប្បៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៦] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ប្រាសចាក
 រាគៈ ប្រាសចាកចោលៈ ប្រាសចាកមោហៈ ។ បេ ។ សច្ចិភាគព្វកិច្ច
 លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ប្រាសចាករាគៈ
 ។ បេ ។ សច្ចិភាគព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ការមិនដឹង
 របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។

[៦៧] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ លះរាគៈ ការមិនដឹង
 របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុង
 ធម៌របស់ខ្លួន លះរាគៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៨] បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ នោសោ
បហំនោ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បំ បហំនំ នត្ថំ តស្ស
អញ្ញណាន្តិ ។ អាមត្តា ។ សធម្មកុសលស្ស អរ-
ហតោ(១) អនោត្ថប្បំ បហំនំ នត្ថំ តស្ស អញ្ញ-
ណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៩] បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ វាគប្បហា-
នាយ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ ភាវិតា
។ បេ ។ អនោត្ថប្បប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។
ពោជ្ឈង្គំ ភាវិតា នត្ថំ តស្ស អញ្ញណាន្តិ ។ អាមត្តា ។
សធម្មកុសលស្ស អរហតោ អនោត្ថប្បប្បហានាយ
ពោជ្ឈង្គំ ភាវិតា នត្ថំ តស្ស អញ្ញណាន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧០] បរធម្មកុសលោ អរហា វីតរតោ វីតនោ-
សោ វីតមោហោ ។ បេ ។ សង្ខិកាតតំ សង្ខិកតំ នត្ថំ
តស្ស អញ្ញណាន្តិ ។ អាមត្តា ។ សធម្មកុសលោ
អរហា វីតរតោ ។ បេ ។ សង្ខិកាតតំ សង្ខិកតំ

១ ឱ. ពោត្តកេ ឯត្ថន្តរេ ទោសោ បហំនោ ។ បេ ។ ឥតិ ល្អិទ្ធិតំ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៨] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ លះរាគៈ ។ បេ ។
លះអនោគ្គប្បៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះអនោគ្គប្បៈ ការមិនដឹង របស់
ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៩] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បី
លះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអ-
នោគ្គប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ
មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ចម្រើន
ពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះអនោគ្គប្បៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិន
មានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧០] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ប្រាសចាករាគៈ ប្រាស
ចាកទោសៈ ប្រាសចាកមោហៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់ហើយ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ប្រាសចាករាគៈ ។ បេ ។ សច្ចិកា-
តព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ

អញ្ញាណកថា

នត្ថំ តស្ស អញ្ញាណន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧០] អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណន្តំ ។ អាមន្តា ។

នន្ទ វុត្ថំ ភក្កវតា ជានត្វាហំ ភិក្ខុវេ បស្សតោ អាស-

វាធំ ខយំ វនាមិ នោ អជានតោ នោ អបស្សតោ

កិញ្ច ភិក្ខុវេ ជានតោ កី បស្សតោ អាសវាធំ ខយោ

ហោតិ ឥតិ រូបំ ឥតិ រូបស្ស សមុទយោ ឥតិ រូបស្ស

អត្ថផ្កមោ ឥតិ វេទនា ។ បេ ។ ឥតិ សញ្ញា ។ បេ ។

ឥតិ សង្ខារា ។ បេ ។ ឥតិ វិញ្ញាណំ ឥតិ វិញ្ញា-

ណស្ស សមុទយោ ឥតិ វិញ្ញាណស្ស អត្ថផ្កមោតិ

ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ ជានតោ ឃំ បស្សតោ អាសវាធំ

ខយោ ហោតិ ឥតិ អត្ថវ សុត្ថន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន

ហិ ន វត្ថុព្វំ អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណន្តំ ។

[៧២] អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណន្តំ ។ អាមន្តា ។

នន្ទ វុត្ថំ ភក្កវតា ជានត្វាហំ ភិក្ខុវេ បស្សតោ

អញ្ញាណកថា

មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧១] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះ
 មានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥថាគត ពោលនូវការអស់
 ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញ មិនពោលនូវការអស់
 ទៅ នៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនដឹង មិនពោលនូវការអស់ទៅ
 នៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនឃើញទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការ
 អស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងដូចម្តេច កាលឃើញដូចម្តេច
 (ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញយ៉ាងនេះថា)
 រូប ដូច្នេះ ការកើតឡើងនៃរូប ដូច្នេះ សេចក្តីវិនាសទៅនៃរូប ដូច្នេះ
 វេទនា ដូច្នេះ ។ បេ ។ សញ្ញាដូច្នេះ ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ដូច្នេះ
 ។ បេ ។ វិញ្ញាណ ដូច្នេះ ការកើតឡើងនៃវិញ្ញាណ ដូច្នេះ ការវិនាស
 ទៅនៃវិញ្ញាណ ដូច្នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់
 បុគ្គល កាលដឹងយ៉ាងនេះ កាលឃើញយ៉ាងនេះ ដូច្នេះឯង ពាក្យដូច្នេះ
 មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិន
 ដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៧២] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥថាគត ពោល
 នូវការអស់ទៅ នៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាសវាធំ ខយំ វនាបិ នោ អជានតោ នោ អបស្សតោ
 តិញ្ច ភិក្ខុវេ ជានតោ តី បស្សតោ អាសវាធំ
 ខយោ ហោតិ វេទំ ទុក្ខន្តំ ភិក្ខុវេ ជានតោ បស្ស-
 តោ អាសវាធំ ខយោ ហោតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ
 ជានតោ បស្សតោ អាសវាធំ ខយោ ហោតិ អយំ
 ទុក្ខនិរោធាតិ ជានតោ បស្សតោ អាសវាធំ ខយោ
 ហោតិ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិនិបដិបទាតិ ជានតោ
 បស្សតោ អាសវាធំ ខយោ ហោតិ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ
 ជានតោ ឯវំ បស្សតោ អាសវាធំ ខយោ ហោតិ តិ
 អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុពុំ
 អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាណន្តិ ។

[៧៣] អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទ វត្ថុ ភក្កតា សព្វំ ភិក្ខុវេ អនភិជានំ អបរិជានំ
 អវិវជយំ អប្បជហំ អកញ្ចោ ទុក្ខក្ខយាយ សព្វញ្ច
 ខោ ភិក្ខុវេ អភិជានំ បរិជានំ វិវជយំ បជហំ កញ្ចោ
 ទុក្ខក្ខយាយាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

មិនពោលនូវការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនដឹង មិនពោល
 នូវការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនឃើញទេ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងដូចម្តេច កាល
 ឃើញដូចម្តេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់
 បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញថា នេះជាទុក្ខ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ
 របស់បុគ្គល កាលដឹងថា នេះជាទុក្ខសមុទ័យ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ
 របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញថា នេះជាទុក្ខនិរោធ ការអស់ទៅនៃ
 អាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមី-
 នីបង្គិច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល
 កាលដឹងយ៉ាងនេះ កាលឃើញយ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុង
 ព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ បើដូច្នេះ អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង
 របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៧៣] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គ
 កាលមិនដឹងច្បាស់ មិនកំណត់ដឹង មិនបន្ទោបង់ មិនលះបង់ ម្ល៉
 ធម៌ទាំងពួង មិនគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 កាលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹង បន្ទោបង់ លះបង់ នូវធម៌ទាំងពួង គួរ
 ដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។

អញ្ញាណកថា

តេន ហំ ន វត្ថុញ្ចំ អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណន្តំ ។

[៧៤] អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណន្តំ ។ អាមន្តា ។

នន្ទ វត្ថុំ កកវតា

សហវស្សំ នស្សនសម្មទាយ

តយស្ស ធម្មា ជហិតា កវន្តំ

សក្កាយនិដ្ឋំ វិចិត្តិច្ឆតញ្ច

សីលព្យុតំ វាចំ យនត្ថំ តិញ្ច

ចត្វហទាយេហំ ច វិប្បមុតោ

ន ចាកិហំនាទិ អកញ្ចោ កាតុន្តំ

អត្ថេវ សុតន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហំ ន វត្ថុញ្ចំ

អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណន្តំ ។

[៧៥] អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណន្តំ ។ អាមន្តា ។

នន្ទ វត្ថុំ កកវតា យស្មី ភិក្ខុវេ សមយេ អវិ-

យសាវកស្ស វិវដំ វីតមលំ ធម្មចក្កំ ឧទទានំ

យំ តិញ្ច សមុទយធម្មំ សព្វនំ និរោធធម្មន្តំ

អញ្ជាណកថា

បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មាន
ទេ ។

[៧៤] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

ធម៌ ៣ យ៉ាងគឺ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្តិច្ឆា និងសីលពូតបរាមាសៈ

ណាមួយ ដែលព្រះសោតាបន្នបុគ្គលនោះ បានលះបង់ហើយ

ជាមួយនឹងទស្សនសម្បទី គឺ សោតាបត្តិមគ្គ ម្យ៉ាងទៀត

សោតាបន្នបុគ្គល បានរួចស្រឡះ ចាកអបាយទាំង ៤ ហើយ

មិនគួរធ្វើនូវឋានៈដ៏អាក្រក់ ៦ យ៉ាងគឺ អនន្តរិយកម្ម ៥ និង

ភវិយាធាកចិត្តទៅកាន់សាសនាដទៃ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោល
ថា ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៧៥] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន
ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសម័យណា អរិយសាវ័ក
មានធម្មចក្ខុ ប្រាសចាកធូលី ប្រាសចាកមន្ទិល កើតឡើងថា ធម្មជាតិណា
មួយ កើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ តែងរលត់ទៅជាធម្មតា

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

សហ ទស្សនប្បដានា ភិក្ខុវេ អរិយសាវកេស្ស វិណិ
សញ្ញោជនានិ បហិយន្តិ សក្កាយនិដ្ឋំ វិចិត្រា សី-
លព្វតបរាមាសោតិ អត្ថេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
តេន ហំ ន វត្ថព្វំ អត្ថំ អរហតោ អញ្ញណាន្តិ ។

[២៦] ន វត្ថព្វំ អត្ថំ អរហតោ អញ្ញណាន្តិ ។
អាមន្តា ។ ននុ អរហា ឥត្ថបុរិសានំ នាមតោត្ថំ ន
ជានេយ្យ មក្កាមក្កំ ន ជានេយ្យ វិណាកដ្ឋនប្បតីនំ
នាមំ ន ជានេយ្យតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ អរហា
ឥត្ថបុរិសានំ នាមតោត្ថំ ន ជានេយ្យ មក្កាមក្កំ ន ជា-
នេយ្យ វិណាកដ្ឋនប្បតីនំ នាមំ ន ជានេយ្យ តេន
វត វេ វត្ថព្វំ អត្ថំ អរហតោ អញ្ញណាន្តិ ។ អរហា
ឥត្ថបុរិសានំ នាមតោត្ថំ ន ជានេយ្យ មក្កាមក្កំ ន
ជានេយ្យ វិណាកដ្ឋនប្បតីនំ នាមំ ន ជានេយ្យតិ
អត្ថំ អរហតោ អញ្ញណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ អរហា
សោតាបត្តិដលំ វា សកទាតាមិដលំ វា អនាតាមិ-
ដលំ វា អរហតំ វា ន ជានេយ្យតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថព្វំ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (ក្នុងសម័យនោះ) អរិយសាវ័ក លះបង់នូវសញ្ញា-
 ជនៈ ៣ យ៉ាងគឺ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្រិម្មា សីលពូតបរាមាសៈ ជាមួយនឹង
 ការកើតឡើងនៃទស្សនៈគឺសោតាបត្តិមគ្គ ពាក្យដូច្នេះ មានកងព្រះសូត្រ
 បួន ៗ អើ ៗ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះ
 អរហន្ត មានទេ ។

(៧៦) អ្នកមិនគប្បីពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។
 អើ ៗ ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនគប្បីដឹងនូវនាមនិងគោត្ត របស់ស្រ្តីនិងបុរស
 មិនគប្បីដឹងនូវផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ មិនគប្បីដឹងនូវឈ្មោះនៃស្មៅ ឈើតូចនិង
 ឈើធំឬ ។ អើ ៗ បើព្រះអរហន្ត មិនគប្បីដឹងនូវនាមនិងគោត្ត របស់ស្រ្តី
 និងបុរស មិនគប្បីដឹងនូវផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ មិនគប្បីដឹងនូវឈ្មោះ នៃស្មៅ
 ឈើតូចនិងឈើធំ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា
 ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មាន ។ ព្រះអរហន្ត មិនគប្បីដឹងនូវនាមនិង
 គោត្ត នៃស្រ្តីនិងបុរស មិនគប្បីដឹងនូវផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ មិនគប្បីដឹងនូវ
 ឈ្មោះ នៃស្មៅ ឈើតូច និងឈើធំ ព្រោះហេតុនោះ ការមិនដឹង របស់
 ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ៗ ព្រះអរហន្ត មិនគប្បីដឹង នូវសោតាបត្តិផល
 ក៏ នូវសកទាតាមិផលក៏ នូវអនាតាមិផលក៏ នូវអរហត្តផលក៏ ទេឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ឯបំ អញ្ញាណេវេវ ។

កង្កែប

[៧៧] អត្ថិ អរហតោ កក្កដ្ឋាតិ ។ អាមន្តា ។
អត្ថិ អរហតោ វិចីក្កិច្ឆា វិចីក្កិច្ឆាបរិយុដ្ឋានំ វិចីក្កិច្ឆា-
សញ្ញោជនំ វិចីក្កិច្ឆាជីវរណានិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៨] នត្ថិ អរហតោ វិចីក្កិច្ឆា វិចីក្កិច្ឆាបរិ-
យុដ្ឋានំ វិចីក្កិច្ឆាសញ្ញោជនំ វិចីក្កិច្ឆាជីវរណានិ ។
អាមន្តា ។ ហញ្ចិ នត្ថិ អរហតោ វិចីក្កិច្ឆា វិចី-
ក្កិច្ឆាបរិយុដ្ឋានំ វិចីក្កិច្ឆាសញ្ញោជនំ វិចីក្កិច្ឆាជីវរណា
នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថិ អរហតោ កក្កដ្ឋាតិ ។

[៧៩] អត្ថិ បុថុជ្ជនស្ស កក្កដ្ឋា អត្ថិ តស្ស វិចី-
ក្កិច្ឆា វិចីក្កិច្ឆាបរិយុដ្ឋានំ វិចីក្កិច្ឆាសញ្ញោជនំ វិចីក្កិច្ឆា-
ជីវរណានិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ អរហតោ កក្កដ្ឋា អត្ថិ
តស្ស វិចីក្កិច្ឆា វិចីក្កិច្ឆាបរិយុដ្ឋានំ វិចីក្កិច្ឆាសញ្ញោ-
ជនំ វិចីក្កិច្ឆាជីវរណានិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨០] អត្ថិ អរហតោ កក្កដ្ឋា នត្ថិ តស្ស វិចីក្កិច្ឆា
វិចីក្កិច្ឆាបរិយុដ្ឋានំ វិចីក្កិច្ឆាសញ្ញោជនំ វិចីក្កិច្ឆាជីវ-
រណានិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ បុថុជ្ជនស្ស កក្កដ្ឋា នត្ថិ

កង្ខារកថា

[៧៧] កង្ខារ (ការឆ្លើងឆ្លល់) របស់ព្រះអរហន្ត មានបួន ។ អើ ។
 វិចិកិចា បរិយដានៈគិវិចិកិចា សញ្ញាជនៈគិវិចិកិចា នីវរណៈគិវិចិកិចា
 របស់ព្រះអរហន្ត មានបួន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨] វិចិកិចា បរិយដានៈគិវិចិកិចា សញ្ញាជនៈគិវិចិកិចា នីវរ-
 ណៈគិវិចិកិចា របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេបួន ។ អើ ។ បើវិចិកិចា
 បរិយដានៈគិវិចិកិចា សញ្ញាជនៈគិវិចិកិចា នីវរណៈគិវិចិកិចា របស់ព្រះ
 អរហន្ត មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា កង្ខារ របស់
 ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៧៩] កង្ខារ របស់បុប្ផជន មាន វិចិកិចា បរិយដានៈគិវិ-
 កិចា សញ្ញាជនៈគិវិចិកិចា នីវរណៈគិវិចិកិចា របស់បុប្ផជននោះ មាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ កង្ខារ របស់ព្រះអរហន្ត មាន វិចិកិចា បរិយដានៈ
 គិវិចិកិចា សញ្ញាជនៈគិវិចិកិចា នីវរណៈគិវិចិកិចា របស់ព្រះអរហន្តនោះ
 មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០] កង្ខារ របស់ព្រះអរហន្ត មាន វិចិកិចា បរិយដានៈគិ
 វិចិកិចា សញ្ញាជនៈគិវិចិកិចា នីវរណៈគិវិចិកិចា របស់ព្រះអរហន្ត
 នោះ មិនមានទេបួន ។ អើ ។ កង្ខារ របស់បុប្ផជន មាន វិចិកិចា

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

តស្ស វិចិត្តិន្ទា វិចិត្តិន្ទាបរិយុដ្ឋានំ វិចិត្តិន្ទាសញ្ញា-
ជនំ វិចិត្តិន្ទានីវរណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨០] អត្ថិ អរហតោ កក្ខាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ
អរហតោ សត្វិ កក្ខា ធម្មេ កក្ខា សង្ឃេ កក្ខា
សិក្ខាយ កក្ខា បុព្វន្តេ កក្ខា អបរន្តេ កក្ខា បុព្វត្ថា-
បរន្តេ កក្ខា ឥនប្បច្ចយតាបជិត្តសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ
កក្ខាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨២] នត្ថិ អរហតោ សត្វិ កក្ខា ធម្មេ
កក្ខា សង្ឃេ កក្ខា ។ បេ ។ ឥនប្បច្ចយតាបជិត្ត-
សមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ កក្ខាតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ
នត្ថិ អរហតោ សត្វិ កក្ខា ធម្មេ កក្ខា ។ បេ ។
ឥនប្បច្ចយតាបជិត្តសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ កក្ខា នោ
វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថិ អរហតោ កក្ខាតិ ។

[៨៣] អត្ថិ បុព្វជនស្ស កក្ខា អត្ថិ តស្ស សត្វិ
កក្ខា ធម្មេ កក្ខា ។ បេ ។ ឥនប្បច្ចយតាបជិត្តសមុប្ប-
ន្នេសុ ធម្មេសុ កក្ខាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ អរហតោ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បរិយុជ្ជានៈគ៌វចិក្ខា សញ្ញាជនៈគ៌វចិក្ខា និវរណៈគ៌វចិក្ខា របស់
បុគ្គលនោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨១] កង្ខា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ កង្ខា របស់ព្រះ
អរហន្ត កង្ខាព្រះសាស្តា កង្ខាកង្ខាព្រះធម៌ កង្ខាកង្ខាព្រះសង្ឃ កង្ខាកង្ខា
សិក្ខា កង្ខាកង្ខាខន្ធ ជាចំណែកខាងដើម កង្ខាកង្ខាខន្ធជាចំណែកខាងចុង
កង្ខាកង្ខាខន្ធ ជាចំណែកខាងដើម និងចំណែកខាងចុង កង្ខាកង្ខាព្រះធម៌
ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២] កង្ខា របស់ព្រះអរហន្ត កង្ខាព្រះសាស្តា កង្ខាកង្ខាព្រះ
ធម៌ កង្ខាកង្ខាព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ កង្ខាកង្ខាព្រះធម៌ដែលកើតឡើង
ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេ ។ អើ ។
បើ កង្ខា របស់ព្រះអរហន្ត កង្ខាព្រះសាស្តា កង្ខាកង្ខាព្រះធម៌ ។ បេ ។
កង្ខាកង្ខាព្រះធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជា
បច្ច័យ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា កង្ខា របស់
ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៨៣] កង្ខា របស់បុគ្គលនោះ មាន កង្ខា របស់បុគ្គលនោះ
កង្ខាព្រះសាស្តា កង្ខាកង្ខាព្រះធម៌ ។ បេ ។ កង្ខាកង្ខាព្រះធម៌ដែលកើតឡើង
ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានឬ ។ អើ ។ កង្ខា

កង្ខារវិញ្ញាណ

កង្ខារំ អត្ថំ វស្សំ សត្វំ កង្ខារំ ធម្មំ កង្ខារំ ។ បេ ។
 ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ កង្ខារតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៨៤) អត្ថំ អរហតោ កង្ខារំ នត្ថំ វស្សំ សត្វំ
 កង្ខារំ ធម្មំ កង្ខារំ ។ បេ ។ ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចស-
 មុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ កង្ខារតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ បុគ្គល-
 នស្ស កង្ខារំ នត្ថំ វស្សំ សត្វំ កង្ខារំ ធម្មំ កង្ខារំ
 ។ បេ ។ ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ កង្ខារ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៨៥) អត្ថំ អរហតោ កង្ខារតិ ។ អាមន្តា ។
 ននុ អរហតោ វាតោ បហីនោ ឧច្ឆិទ្ធម្វលោ តាលា-
 វត្ថុកតោ អនកាវត្ថុកតោ អាយតី អនុប្បន្នធម្មោតិ ។
 អាមន្តា ។ ហព្វំ អរហតោ វាតោ បហីនោ ឧច្ឆិទ្ធម្វ-
 លោ តាលាវត្ថុកតោ អនកាវត្ថុកតោ អាយតី អនុប្ប-
 នធម្មោ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ អរហតោ កង្ខារតិ ។

(៨៦) អត្ថំ អរហតោ កង្ខារតិ ។ អាមន្តា ។
 ននុ អរហតោ នោសោ បហីនោ ។ បេ ។ មោហោ
 បហីនោ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បំ បហីនំ ។ បេ ។

កង្វារកថា

របស់ព្រះអរហន្ត មាន កង្វារ របស់ព្រះអរហន្តនោះ ក្នុងព្រះសាស្តា កង្វារ
ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ កង្វារក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ
ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៤] កង្វារ របស់ព្រះអរហន្ត មាន កង្វារ របស់ព្រះអរហន្តនោះ
ក្នុងព្រះសាស្តា កង្វារក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ កង្វារក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង
ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ កង្វារ
របស់បុគ្គជន មាន កង្វារ របស់បុគ្គជននោះ ក្នុងព្រះសាស្តា កង្វារក្នុងព្រះ
ធម៌ ។ បេ ។ កង្វារក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះ
ធម៌នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៥] កង្វារ របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះ
អរហន្ត លះរាគៈ ផ្តាច់ផ្តុលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃ
ដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតតទៅទៀតឬ ។
អើ ។ បើព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ផ្តាច់ផ្តុលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅ
ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតតទៅ
ទៀតហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា កង្វារ របស់ព្រះ
អរហន្ត មានទេ ។

[៨៦] កង្វារ របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត
លះទោសៈ ។ បេ ។ លះមោហៈ ។ បេ ។ លះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

រាតប្បហារនាយ មន្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ ភាវិតា ។ បេ ។ ទោសប្បហារនាយ ។ បេ ។ អនោត្តប្បប្បហារនាយ មន្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ ភាវិតា ។ បេ ។ នន្ទ អរហា វីតរាតោ វីតទោសោ ។ បេ ។ សង្ខិកាតតំ សង្ខិកាតន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហោ អរហា វីតរាតោ វីតទោសោ ។ បេ ។ សង្ខិកាតតំ សង្ខិកាតន្តំ នោ វត វេ វត្ថព្វេ អត្ថិ អរហតោ កង្ខាតិ ។

[៨៧] អត្ថិ អរហតោ កង្ខាតិ ។ សធម្មកុសលស្ស អរហតោ អត្ថិ កង្ខា បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ នត្ថិ កង្ខាតិ ។ សធម្មកុសលស្ស អរហតោ អត្ថិ កង្ខាតិ ។ អាមន្តា ។ បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ អត្ថិ កង្ខាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៨៨] បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ នត្ថិ កង្ខាតិ ។ អាមន្តា ។ សធម្មកុសលស្ស អរហតោ នត្ថិ កង្ខាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៨៩] សធម្មកុសលស្ស អរហតោ រាតោ បហំនោ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនតោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ដើម្បី
 លះទោសៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើន
 តោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ក្រែង ព្រះអរហន្ត ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាក
 ទោសៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយឬ ។
 អើ ។ បើព្រះអរហន្ត ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ ។ បេ ។
 សច្ចិកាតព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
 មិនគួរពោលថា កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៨៧] កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត
 អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មាន កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុង
 ធម៌ដទៃ មិនមានទេ ។ កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌
 របស់ខ្លួន មានឬ ។ អើ ។ កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុង
 ធម៌ដទៃ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨] កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មិន
 មានទេឬ ។ អើ ។ កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់
 ខ្លួន មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៩] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះបង់រាគៈ

កង្ខារវិញ្ញាណ

អត្ថំ ឥស្សំ កម្មាតិ ។ អាមន្តា ។ បរិវេណិកុសលស្ស
 អរហតោ វគោ បហីនោ អត្ថំ ឥស្សំ កម្មាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

[៧០] សុធម្មកុសលស្ស អរហតោ នោសោ
 បហីនោ ។ បេ ។ មោហោ បហីនោ ។ បេ ។ អ-
 នោត្ថប្បំ បហីនំ ។ បេ ។ វាគប្បហានាយ មត្តោ
 ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា ។ បេ ។ នោ-
 សប្បហានាយ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បហានាយ មត្តោ
 ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា ។ បេ ។

[៧១] សុធម្មកុសលោ អរហា វីតរតោ វីត-
 នោសោ ។ បេ ។ សុច្ឆិកាតតំ សុច្ឆិកតំ អត្ថំ ឥស្សំ
 កម្មាតិ ។ អាមន្តា ។ បរិវេណិកុសលោ អរហា វីត-
 រតោ វីតនោសោ ។ បេ ។ សុច្ឆិកាតតំ សុច្ឆិកតំ
 អត្ថំ ឥស្សំ កម្មាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

[៧២] បរិវេណិកុសលស្ស អរហតោ វគោ បហី-
 នោ នត្ថំ ឥស្សំ កម្មាតិ ។ អាមន្តា ។ សុធម្មកុសលស្ស
 អរហតោ វគោ បហីនោ នត្ថំ ឥស្សំ កម្មាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

កង្វាតថា

កង្វា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាស
ក្នុងធម៌ដទៃ លះបង់រាគៈ កង្វា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩០] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះបង់ទោ-
សៈ ។ បេ ។ លះបង់មោហៈ ។ បេ ។ លះបង់អនោគ្គច្បៈ ។ បេ ។
ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈន្តៈ ។ បេ ។ ដើម្បី
លះទោសៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនោគ្គច្បៈ ។ បេ ។
ចម្រើនពោជ្ឈន្តៈ ។ បេ ។

[៩១] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ប្រាសចាករាគៈ
ប្រាសចាកទោសៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
ហើយ កង្វា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត
អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ ។ បេ ។
សច្ចិកាតព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត
នោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩២] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ លះរាគៈ កង្វា របស់
ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុង
ធម៌របស់ខ្លួន លះរាគៈ កង្វា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

(៧៣) បរធម្មតុសលស្ស អរហតោ នោសោ
 បហីនោ ។ បេ ។ មោហោ បហីនោ ។ បេ ។ អនោត្ត-
 ប្បំ បហីនំ ។ បេ ។ រាគប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោ
 ។ បេ ។ ពោជ្ឈម្ហំ ភាវិតោ ។ បេ ។ នោសប្បហានាយ
 ។ បេ ។ អនោត្តប្បប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។
 ពោជ្ឈម្ហំ ភាវិតោ ។ បេ ។

(៧៤) បរធម្មតុសលោ អរហា វីតរាតោ វីត-
 នោសោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតព្វំ សច្ចិកតំ នត្ថំ តស្ស
 កម្ពុតំ ។ អាមន្តា ។ សធម្មតុសលោ អរហា វីត-
 រាតោ វីតនោសោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតព្វំ សច្ចិកតំ
 នត្ថំ តស្ស កម្ពុតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៧៥) អត្ថំ អរហតោ កម្ពុតំ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទំ វុត្ថំ ភកវតោ ជានត្វាហំ ភិក្ខុវេ បស្សតោ
 អាសវានំ ខយំ វនាមី នោ អជានតោ នោ អ-
 បស្សតោ តិញ្ច ភិក្ខុវេ ជានតោ តី បស្សតោ
 អាសវានំ ខយោ ហោតិ ឥតិ រូបំ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៩៣] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ លះទាសៈ ។ បេ ។
 លះមោហៈ ។ បេ ។ លះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បី
 លះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះទាសៈ ។ បេ ។
 ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។

[៩៤] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ប្រាសចាករាគៈ
 ប្រាសចាកទោសៈ ។ បេ ។ សច្ចិភាតព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 ហើយ កង្ខារ របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ព្រះ
 អរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ
 ។ បេ ។ សច្ចិភាតព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ កង្ខារ របស់ព្រះ
 អរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៥] កង្ខារ របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន
 ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលនូវការអស់
 ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញ មិនពោលនូវការអស់
 ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនដឹង មិនពោលនូវការអស់ទៅនៃអា-
 សវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនឃើញទេ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការរស់នៅ
 នៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងដូចម្តេច កាលឃើញដូចម្តេច (ការអស់
 ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញថា) រូប ដូច្នេះ ។ បេ ។

កង្ខារិកា

ឥតិ វិញ្ញាណស្ស អត្តម្ពោតិ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ជានតោ
 ឯវំ បស្សតោ អាសវានំ ខយោ ហោតីតិ អត្តេ សុត្ត-
 ញោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុតំ អត្តិ អរហតោ
 កម្ពោតិ ។

[៧៦] អត្តិ អរហតោ កម្ពោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ
 វត្ថុ ភក្កវតា ជានត្វាហំ ភិក្ខុវេ បស្សតោ អាសវានំ
 ខយំ វនាមិ នោ អជានតោ នោ អបស្សតោ កំពូ
 ភិក្ខុវេ ជានតោ កី បស្សតោ អាសវានំ ខយោ ហោ-
 តិ ឥទំ ទុក្ខន្តិ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតា-
 មីនីបដិបទាតិ ជានតោ បស្សតោ អាសវានំ ខយោ-
 ហោតិ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ អា-
 សវានំ ខយោ ហោតីតិ អត្តេ សុត្តញោតិ ។ អាមន្តា ។
 តេន ហិ ន វត្ថុតំ អត្តិ អរហតោ កម្ពោតិ ។

[៧៧] អត្តិ អរហតោ កម្ពោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ
 ភក្កវតា សត្វំ ភិក្ខុវេ អនភិជានំ អបរិជានំ អវិរាជយំ

កង្វារថា

ការវិនាសទៅនៃវិញ្ញាណ ដូច្នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងយ៉ាងនេះ កាលឃើញយ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ បើដូច្នេះ អ្នកមិនគួរពោលថា កង្វារ របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៩៦] កង្វារ របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥតជាគត ពោលនូវការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញ មិនពោលនូវការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនដឹង មិនពោលនូវការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនឃើញទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងដូចម្តេច កាលឃើញដូចម្តេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ថា នេះជាសេចក្តីប្រតិបត្តិជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងយ៉ាងនេះ កាលឃើញយ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ បើដូច្នេះ អ្នកមិនគួរពោលថា កង្វារ របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៩៧] កង្វារ របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល កាលមិនដឹងច្បាស់ កាលមិន កំណត់ដឹង កាលមិនបន្ទោបង់ កាលមិនលះបង់ នូវធម៌ទាំងពួង

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អម្បជហំ អកញ្ចោ ទុក្ខក្ខយោយ សព្វញ្ច ខោ ភិក្ខុវេ
អភិដានំ បរិដានំ វិរាជយំ បដហំ កញ្ចោ ទុក្ខក្ខយា-
យាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន
វត្ថុញ្ចំ អត្ថិ អរហតោ កម្មាតិ ។

[៧៨] អត្ថិ អរហតោ កម្មាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ
វត្ថំ កកវតា សហាវស្ស ទស្សនសម្បទាយ ។ បេ ។
ន ចាភិវាណនិ អកញ្ចោ កាតុន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។
អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ អត្ថិ អរហតោ
កម្មាតិ ។

[៧៩] អត្ថិ អរហតោ កម្មាតិ ។ អាមន្តា ។
នន្ទ វត្ថំ កកវតា យស្មី ភិក្ខុវេ សមយេ អរិយ
សាវកស្ស វិរជំ វិតមលំ ធម្មចក្កំ ឧទទាទិ យំ
កត្វា សមុទយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធធម្មន្តំ សហ ទស្ស-
នុប្បទា ភិក្ខុវេ អរិយសាវកស្ស ទីលា សញ្ញា-
ជនានិ បហិយន្តិ សក្កាយទិន្នំ វិចិត្តាន្តា សីលព្វត-
បរាមាសោតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន
ហិ ន វត្ថុញ្ចំ អត្ថិ អរហតោ កម្មាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

មិនគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល កាលដឹង
ច្បាស់ កាលកំណត់ដឹង កាលបន្ទោបង់ កាលលះបង់ នូវធម៌ទាំងពួង
ទើបគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។
បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

(៩៨) កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះ
មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា (សោតាបន្នបុគ្គលនោះ បានលះបង់ហើយ) ជា
មួយនឹងទស្សនសម្បទ ។ បេ ។ មិនគួរធ្វើ នូវឋានៈដ៏អាក្រក់ ៦ យ៉ាង
ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា
កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

(៩៩) កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះ
មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសម័យណា អរិយ-
សាវ័ក មានធម្មចក្ខុ ប្រាសចាកជួលី ប្រាសចាកមន្ទិល កើតឡើងថា
ធម្មជាតិណាមួយ កើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ តែងរលត់
ទៅវិញជាធម្មតា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ (សម័យនោះ) អរិយសាវ័ក បាន
លះបង់សញ្ញាជនៈ ៣ យ៉ាង គឺសក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្រិយ្យា សីលពូតបរាមាសៈ
ជាមួយនឹងការកើតឡើងនៃទស្សនៈ គឺសោតាបន្តិមគ្គ ពាក្យដូច្នេះ មាន
ក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា កង្វា របស់
ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

កង្ខារកថា

[១០០] អត្ថំ អរហតោ កក្ខដ្ឋាតិ ។ អាមន្តា ។

នន្ទ វត្ថំ កក្ខដ្ឋតា

យនា ហវេ ទាតុក្កវន្តិ ធម្មា

អាតាបិដោ ឈាយតោ ព្រាហ្មណស្ស

អថស្ស កក្ខដ្ឋា វបយន្តិ សព្វា

យតោ បដាធាតិ សហេតុធម្មន្តិ

យនា ហវេ ទាតុក្កវន្តិ ធម្មា

អាតាបិដោ ឈាយតោ ព្រាហ្មណស្ស

អថស្ស កក្ខដ្ឋា វបយន្តិ សព្វា

យតោ ខយំ បច្ចយានំ អវេទីតិ

យនា ហវេ ទាតុក្កវន្តិ ធម្មា

អាតាបិដោ ឈាយតោ ព្រាហ្មណស្ស

វិជ្ជបយំ តិដ្ឋតិ មារសេនំ

សុរិយោវ ឌីកាសយមន្តលីក្ខន្តិ

កង្វះកថា

[១០០] កង្វះ របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែង
ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា

ធម៌^(១)ទាំងឡាយ រមែងប្រាកដ ដល់ព្រះវិណាសវត្រាហ្មណ៍
អ្នកមានព្យាយាមញ្ចាំងកិលេសឲ្យក្តៅ អ្នកដុតបង្គំនូវកិលេស
ក្នុងកាលណា កង្វះ (ការងើងឆ្ងល់) ទាំងពួង របស់
ព្រះវិណាសវត្រាហ្មណ៍នោះ ក៏រម្ងាប់អស់ទៅ ក្នុងកាល
នោះ ព្រោះថា ព្រះវិណាសវត្រាហ្មណ៍នោះ ដឹងច្បាស់
នូវធម៌ព្រមទាំងហេតុ ធម៌ទាំងឡាយ ប្រាកដ ដល់ព្រះវិ-
ណាសវត្រាហ្មណ៍ អ្នកមានព្យាយាមញ្ចាំងកិលេសឲ្យក្តៅ
អ្នកដុតបង្គំនូវកិលេស ក្នុងកាលណា កង្វះ ទាំងពួង របស់
ព្រះវិណាសវត្រាហ្មណ៍នោះ តែងរម្ងាប់អស់ទៅ ក្នុងកាល
នោះ ព្រោះថា ព្រះវិណាសវត្រាហ្មណ៍នោះ បានដឹងច្បាស់
នូវព្រះនិព្វានជាទីអស់ទៅនៃបច្ច័យ ធម៌ទាំងឡាយ ប្រាកដ
ដល់ព្រះវិណាសវត្រាហ្មណ៍ អ្នកមានព្យាយាមញ្ចាំងកិលេស
ឲ្យក្តៅ អ្នកដុតបង្គំនូវកិលេស ក្នុងកាលណា ព្រះវិណាសវ-
ត្រាហ្មណ៍នោះ រមែងកំចាត់បង្គំនូវមារព្រមទាំងសេនានៃមារ
ហើយបិតនៅ ក្នុងកាលនោះ ដូចព្រះអាទិត្យ កាលរះឡើង
ធ្វើអាកាសឲ្យរង្គៀង ដោយរស្មីរបស់ខ្លួន កំចាត់បង្គំ នូវឆ័ត្រ

១ បានដល់ពោធិបក្ខិយធម៌ និងចតុករិយសព្វធម៌ ។ អន្តិកថា ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

យា កោចិ កុដ្ឋា វេន វា ហរំ វា

សកវេទិយា វា បរវេទិយា វា

ឈាយិនោ តា បដហន្តិ សព្វា

អាតាបិនោ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តាតិ

យេ កុដ្ឋា សមតិក្កន្តា កុដ្ឋាភូតេសុ ចាណីសុ

អសំសយា វិសំយុត្តា តេសុ ទិន្នំ មហាប្បលន្តិ

ឯតាទិសី ធម្មបកាសនេត្ថ

កិន្ន តត្ថ កុដ្ឋតិ កោចិ សាវកោ

និតិណ្ឌាឌីយំ វិចិកិច្ចនិច្ចំ

ពុទ្ធំ នមស្សាម ជិនំ ជនិណ្ឌាតិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថពំ

អត្ថិ អរហតោ កុដ្ឋាតិ ។

[១០១] ន វត្ថពំ អត្ថិ អរហតោ កុដ្ឋាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បិតានៅ ដូច្នោះឯង កង្ខារណាមួយ ក្នុងលោកនេះក្តី ក្នុងលោក
ខាងមុខក្តី ដែលបុគ្គលដឹងដោយខ្លួនឯង ឬដែលបុគ្គលដទៃ
ដឹងហើយ ព្រះវិណាសព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនោះ អ្នកមាន
ព្យាយាមញ៉ាំងកិលេសឱ្យក្តៅ អ្នកដុតបង្គំខ្ញុំកិលេស ប្រព្រឹត្ត
ព្រាហ្មចរិយៈ តែងលះបង្គំ ខ្ញុំកង្ខារទាំងពួងនោះ ពួកជនណា
កន្លងកង្ខារបានហើយ មិនមានសេចក្តីសង្ស័យ ប្រាសចាក
សេចក្តីសង្ស័យ ក្នុងពួកសត្វ ដែលមានសេចក្តីសង្ស័យកើត
ហើយ ទាន ដែលបុគ្គលឱ្យហើយ ចំពោះពួកជននោះ តែង
មានផលច្រើន ការប្រកាសនូវធម៌ ក្នុងសាសនានេះ ប្រាកដ
ដូច្នេះ សាវ័កណាមួយ សង្ស័យដូចម្តេច ក្នុងការប្រកាសនូវ
ធម៌នោះ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងជន យើងទាំងឡាយ សូម
ថ្វាយបង្គំ នូវព្រះជិនស្រី ជាព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គឆ្លងនូវអន្ទង់
កាត់បង្គំវិចិត្តាហើយ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោល
ថា កង្ខារ របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១០១] អ្នកមិនគួរពោលថា កង្ខារ របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

បរិពារណាកថា

អាមន្តា ។ នឿ អរហា ស័ត្តិបុរិសានំ នាមតោត្ថេ
 ករេន្ទ្រយ្យ មត្តាមក្កេ ករេន្ទ្រយ្យ តិណាកដ្ឋវនប្បតីនំ
 នាមេ ករេន្ទ្រយ្យតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចី អរហា
 ស័ត្តិបុរិសានំ នាមតោត្ថេ ករេន្ទ្រយ្យ មត្តាមក្កេ ករេន្ទ្រ-
 យ្យ តិណាកដ្ឋវនប្បតីនំ នាមេ ករេន្ទ្រយ្យ តេន វត
 រេ វត្តព្វេ អត្ថិ អរហតោ កម្ពុតិ ។ អរហា ស័ត្តិបុ-
 រិសានំ នាមតោត្ថេ ករេន្ទ្រយ្យ មត្តាមក្កេ ករេន្ទ្រយ្យ
 តិណាកដ្ឋវនប្បតីនំ នាមេ ករេន្ទ្រយ្យតិ អត្ថិ អរហ-
 តោ កម្ពុតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា សោតាបត្តិដលេ
 វា សកទាតាមិដលេ វា អនាតាមិដលេ វា អរ-
 ហតេ វា ករេន្ទ្រយ្យតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

កថាកថា ។

បរិពារណាកថា

(១០២) អត្ថិ អរហតោ បរិពារណាតិ ។ អាមន្តា ។
 អរហា បរនេយ្យោ បរច្ឆតិយោ បរច្ឆុយោ បរច្ឆ-
 ដិតទ្ធក្ខំ ន ជានាតិ ន បស្សតិ សម្មន្នេហ្ម អសម្ម-
 ជានាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

បរិពារណកថា

អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត គប្បីឡើងឆ្ងល់ ក្នុងនាមនិងគោត្ត របស់ស្រ្តីនិង
 បុរស គប្បីឡើងឆ្ងល់ ក្នុងផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ គប្បីឡើងឆ្ងល់ ក្នុងឈ្មោះ
 នៃស្មៅ ឈើតូចនិងឈើធំ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត គប្បីឡើងឆ្ងល់
 ក្នុងនាមនិងគោត្ត របស់ស្រ្តីនិងបុរស គប្បីឡើងឆ្ងល់ ក្នុងផ្លូវនិងមិនមែន
 ផ្លូវ គប្បីឡើងឆ្ងល់ ក្នុងឈ្មោះនៃស្មៅ ឈើតូច និងឈើធំ ម្នាលអ្នកដ៏
 ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត មាន
 ដែរ ។ ព្រះអរហន្ត គប្បីឡើងឆ្ងល់ ក្នុងនាមនិងគោត្ត នៃស្រ្តីនិងបុរស
 គប្បីឡើងឆ្ងល់ ក្នុងផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ គប្បីឡើងឆ្ងល់ ក្នុងឈ្មោះនៃស្មៅ
 ឈើតូចនិងឈើធំ ព្រោះហេតុនោះ កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត គប្បីឡើងឆ្ងល់ ក្នុងសោតាបត្តិផលក្តី សកតាមិផល
 ក្តី អនាតាមិផលក្តី អរហតក្តីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ចប់ កង្វាកថា ។

បរិពារណកថា

[១០២] បរិពារណ (ការឆ្លងផុតដោយបុគ្គលដទៃ) របស់
 ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត មានបុគ្គលដទៃណែនាំ
 សម្រេចដោយបុគ្គលដទៃ មានបុគ្គលដទៃជាបច្ច័យ រស់នៅជាប់ដោយ
 បុគ្គលដទៃ រមែងមិនដឹង មិនឃើញ ជាអ្នកវង្វេង ជាអ្នកមិនដឹងខ្លួន
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[១០៣] នន្ទ អរហ ន បរនេយ្យេ ន បរវ្យា-
 ត្តិយោ ន បរវ្យាច្ឆយោ ន បរវ្យាជិតទ្ធក្ខ ជាតាតិ
 បស្សតិ អសម្មទ្កេ សម្មជាតោតិ ។ អាមន្តា ។
 ហញ្ចី អរហ ន បរនេយ្យេ ន បរវ្យាត្តិយោ ន
 បរវ្យាច្ឆយោ ន បរវ្យាជិតទ្ធក្ខ ជាតាតិ បស្សតិ អ-
 សម្មទ្កេ សម្មជាតោ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថិ អរ-
 ហតោ បរវិការណាតិ ។

[១០៤] អត្ថិ បុព្វជ្ជនស្ស បរវិការណា សោ ច
 បរនេយ្យេ បរវ្យាត្តិយោ បរវ្យាច្ឆយោ បរវ្យាជិតទ្ធក្ខ
 ន ជាតាតិ ន បស្សតិ សម្មទ្កេ អសម្មជាតោតិ ។
 អាមន្តា ។ អត្ថិ អរហតោ បរវិការណា សោ ច បរ-
 នេយ្យេ បរវ្យាត្តិយោ បរវ្យាច្ឆយោ បរវ្យាជិតទ្ធក្ខ ន
 ជាតាតិ ន បស្សតិ សម្មទ្កេ អសម្មជាតោតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១០៥] អត្ថិ អរហតោ បរវិការណា សោ ច ន បរ-
 នេយ្យេ ន បរវ្យាត្តិយោ ន បរវ្យាច្ឆយោ ន បរវ្យាជិតទ្ធក្ខ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[១០៣] ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនមានបុគ្គលដទៃណានាំ មិនសម្រេចដោយបុគ្គលដទៃ មិនមានបុគ្គលដទៃជាបច្ច័យ មិនរស់នៅជាប់ដោយបុគ្គលដទៃ រមែងដឹង ឃើញ ជាអ្នកមិនវង្វេង ជាអ្នកដឹងខ្លួនឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត មិនមានបុគ្គលដទៃណានាំ មិនសម្រេចដោយបុគ្គលដទៃ មិនមានបុគ្គលដទៃជាបច្ច័យ មិនរស់នៅជាប់ដោយបុគ្គលដទៃ រមែងដឹង ឃើញ ជាអ្នកមិនវង្វេង ជាអ្នកដឹងខ្លួន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការឆ្លងផុតដោយបុគ្គលដទៃ របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១០៤] ការឆ្លងផុតដោយបុគ្គលដទៃ របស់បុថុជ្ជន មាន បុថុជ្ជននោះ មានបុគ្គលដទៃណានាំ សម្រេចដោយបុគ្គលដទៃ មានបុគ្គលដទៃជាបច្ច័យ រស់នៅជាប់ដោយបុគ្គលដទៃ រមែងមិនដឹង មិនឃើញ ជាអ្នកវង្វេង ជាអ្នកមិនដឹងខ្លួនឬ ។ អើ ។ ការឆ្លងផុតដោយបុគ្គលដទៃ របស់ព្រះអរហន្ត មាន ព្រះអរហន្តនោះ មានបុគ្គលដទៃណានាំ សម្រេចដោយបុគ្គលដទៃ មានបុគ្គលដទៃជាបច្ច័យ រស់នៅជាប់ដោយបុគ្គលដទៃ រមែងមិនដឹង មិនឃើញ ជាអ្នកវង្វេង ជាអ្នកមិនដឹងខ្លួនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១០៥] ការឆ្លងផុតដោយបុគ្គលដទៃ របស់ព្រះអរហន្ត មានតែព្រះអរហន្តនោះ មិនមានបុគ្គលដទៃណានាំ មិនសម្រេចដោយបុគ្គលដទៃ មិនមានបុគ្គលដទៃជាបច្ច័យ មិនរស់នៅជាប់ដោយបុគ្គលដទៃ

បរិពារណាភិ

ជាធាតុ បស្សតិ អសម្មន្តោ សម្មជាធាតុ ។ អាមន្តា ។ អាត្ថិ បុព្វន្តស្ស បរិពារណា សោ ច ន បរនេយ្យោ ន បរវ្យត្តិយោ ន បរវ្យច្ចយោ ន បរវ្យដិតទុក្ខ ជាធាតុ បស្សតិ អសម្មន្តោ សម្មជាធាតុ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១០៦] អាត្ថិ អរហតោ បរិពារណាតិ ។ អាមន្តា ។ អាត្ថិ អរហតោ សត្វិ បរិពារណា ធម្មេ បរិពារណា សង្ឃេ បរិពារណា សិក្ខាយ បរិពារណា បុព្វន្តេ បរិពារណា អបរន្តេ បរិពារណា បុព្វន្តាបរន្តេ បរិពារណា ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ បរិពារណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១០៧] នត្ថិ អរហតោ សត្វិ បរិពារណា ធម្មេ បរិពារណា ។ បេ ។ ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ បរិពារណាតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ នត្ថិ អរហតោ សត្វិ បរិពារណា ធម្មេ បរិពារណា ។ បេ ។

បរិពារណាកថា

រមែងដឹង ឃើញ ជាអ្នកមិនវង្វេង ជាអ្នកដឹងខ្លួនឬ ។ អើ ។ ការធ្វើ
ផុតដោយបុគ្គលដទៃ របស់បុគ្គល មាន តែបុគ្គលនោះ មិនមានបុគ្គល
ដទៃណានាំ មិនសម្រេចដោយបុគ្គលដទៃ មិនមានបុគ្គលដទៃជាបច្ច័យ
មិនរស់នៅជាប់ដោយបុគ្គលដទៃ រមែងដឹង ឃើញ ជាអ្នកមិនវង្វេង
ជាអ្នកដឹងខ្លួនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១០៦] ការធ្វើផុតដោយបុគ្គលដទៃ របស់ព្រះអរហន្ត មាន
ឬ ។ អើ ។ បរិពារណា (ការធ្វើផុតដោយបុគ្គលដទៃ) របស់ព្រះ
អរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្តា បរិពារណា ក្នុងព្រះធម៌ បរិពារណា ក្នុង
ព្រះសង្ឃ បរិពារណា ក្នុងសិទ្ធា បរិពារណា ក្នុងខន្ធជាចំណែកខាង
ដើម បរិពារណា ក្នុងខន្ធជាចំណែកខាងចុង បរិពារណា ក្នុងខន្ធជា
ចំណែកខាងដើមនិងខាងចុង បរិពារណា ក្នុងពួកធម៌ ដែលកើតឡើង
ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១០៧] បរិពារណា របស់ព្រះអរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្តា បរិពា-
រណា ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ បរិពារណា ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះ
អាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេ ។ អើ ។ បើ បរិពា-
រណា របស់ព្រះអរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្តា បរិពារណា ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ បរវិតារណា
នោ វត វេ វត្ថព្វេ អត្ថិ អរហតោ បរវិតារណាតិ ។

[១០៨] អត្ថិ បុព្វជ្ជនស្ស បរវិតារណា អត្ថិ
តស្ស សត្វិ បរវិតារណា ធម្មេ បរវិតារណា ។ បេ ។
ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ បរវិតារណា-
តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ អរហតោ បរវិតារណា អត្ថិ
តស្ស សត្វិ បរវិតារណា ធម្មេ បរវិតារណា ។ បេ ។
ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ បរវិតារណា-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[១០៩] អត្ថិ អរហតោ បរវិតារណា នត្ថិ តស្ស
សត្វិ បរវិតារណា ធម្មេ បរវិតារណា ។ បេ ។ ឥន្ទប្ប-
ច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ បរវិតារណាតិ ។
អាមន្តា ។ អត្ថិ បុព្វជ្ជនស្ស បរវិតារណា នត្ថិ តស្ស
សត្វិ បរវិតារណា ធម្មេ បរវិតារណា ។ បេ ។ ឥន្ទប្ប-
ច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ បរវិតារណាតិ ។
ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បរិភារណា ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌
នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បរិ-
ភារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

(១០៨) បរិភារណា របស់បុប្ផជន មាន បរិភារណា របស់បុ-
ប្ផជននោះ ក្នុងព្រះសាស្តា បរិភារណា ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ បរិ-
ភារណា ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះ
ជាបច្ច័យ មានឬ ។ អើ ។ បរិភារណា របស់ព្រះអរហន្ត មាន បរិភា-
រណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ ក្នុងព្រះសាស្តា បរិភារណា ក្នុងព្រះធម៌
។ បេ ។ បរិភារណា ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ
ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១០៩) បរិភារណា របស់ព្រះអរហន្ត មាន បរិភារណា របស់
ព្រះអរហន្តនោះ ក្នុងព្រះសាស្តា បរិភារណា ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ បរិ-
ភារណា ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះ
ជាបច្ច័យ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បរិភារណា របស់បុប្ផជន មាន
បរិភារណា របស់បុប្ផជននោះ ក្នុងព្រះសាស្តា បរិភារណា ក្នុងព្រះ
ធម៌ ។ បេ ។ បរិភារណា ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
ហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

បរិពារណាតិ

[១១០] អត្ថំ អរហតោ បរិពារណាតិ ។ អាមន្តា ។
 ននុ អរហតោ រតោ បហីនោ ឧច្ឆិទ្ទមូលោ តាលា-
 វត្ថុកតោ អនភាវុត្តតោ អាយតី អនុប្បទធម្មោតិ ។
 អាមន្តា ។ ហត្ថំ អរហតោ រតោ បហីនោ ឧច្ឆិទ្ទមូ-
 លោ តាលាវត្ថុកតោ អនភាវុត្តតោ អាយតី អនុប្ប-
 ទធម្មោ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ អរហតោ បរិពា-
 រណាតិ ។ បេ ។ ននុ អរហតោ នោសោ បហីនោ
 ។ បេ ។ មោហោ បហីនោ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បំ ប-
 ហីនំ ។ បេ ។

[១១១] ននុ អរហតោ រតប្បហានាយ មត្តោ
 ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា ។ បេ ។ នោ-
 សប្បហានាយ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បប្បហានាយ មត្តោ
 ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា ។ បេ ។

[១១២] ននុ អរហា វីតរតោ វីតនោសោ ។ បេ ។
 សច្ចិកាតព្វំ សច្ចិកតត្ថំ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ អរហា
 វីតរតោ វីតនោសោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតព្វំ សច្ចិកតត្ថំ
 នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ អរហតោ បរិពារណាតិ ។

បរិវារណា

[១១០] បរិវារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ផ្តាច់ផ្តុំលបូសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅ
 នៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតតទៅទៀតឬ ។
 អើ ។ បើព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ផ្តាច់ផ្តុំលបូសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅ
 ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតត
 ទៅទៀត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បរិវារណា របស់
 ព្រះអរហន្ត មានទេ ។ បេ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត លះទោសៈ ។ បេ ។
 លះមោហៈ ។ បេ ។ លះអនាគ្គប្បៈ ។ បេ ។

[១១១] ក្រែងព្រះអរហន្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។
 ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះទោសៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បី
 លះអនាគ្គប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។

[១១២] ក្រែងព្រះអរហន្ត ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ
 ។ បេ ។ សច្ចៈកាតព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយឬ ។ អើ ។
 បើព្រះអរហន្ត ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ ។ បេ ។ សច្ចៈកាតព្វ-
 កិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោល
 ថា បរិវារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[១១៣] អត្ថិ អរហតោ បរវិតារណាតិ ។ ស-
 ធម្មកុសលស្ស អរហតោ អត្ថិ បរវិតារណា បរធម្ម-
 កុសលស្ស អរហតោ នត្ថិ បរវិតារណាតិ ។ ស-
 ធម្មកុសលស្ស អរហតោ អត្ថិ បរវិតារណាតិ ។
 អាមន្តា ។ បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ អត្ថិ បរ-
 វិតារណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១១៤] បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ នត្ថិ បរ-
 វិតារណាតិ ។ អាមន្តា ។ សធម្មកុសលស្ស អរហ-
 តោ នត្ថិ បរវិតារណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១១៥] សធម្មកុសលស្ស អរហតោ រតោ បហី-
 នោ អត្ថិ តស្ស បរវិតារណាតិ ។ អាមន្តា ។ បរធម្ម-
 កុសលស្ស អរហតោ រតោ បហីនោ អត្ថិ តស្ស
 បរវិតារណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១១៦] សធម្មកុសលស្ស អរហតោ នោសោ
 បហីនោ ។ បេ ។ មោហោ បហីនោ ។ បេ ។ អ-
 នោត្ថប្បំ បហីនំ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(១១៣) បរិវត្តារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ បរិវត្តា-
រណា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មាន បរិវត្តារណា
របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មិនមានទេ ។ បរិវត្តារណា
របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មានឬ ។ អើ ។ បរិវត្តា-
រណា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១១៤) បរិវត្តារណា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ
មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បរិវត្តារណា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុង
ធម៌របស់ខ្លួន មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១១៥) ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះរាគៈ បរិ-
ត្តារណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាស
ក្នុងធម៌ដទៃ លះរាគៈ បរិវត្តារណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១១៦) ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះចោសៈ
។ បេ ។ លះមោហៈ ។ បេ ។ លះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។

បរិការណាតិ

[១១៧] សធម្មត្ថុសលស្ស រាជប្បហានាយ មន្តោ
ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា ។ បេ ។ ទោសប្ប-
ហានាយ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បប្បហានាយ មន្តោ ភា-
វិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា ។ បេ ។

[១១៨] សធម្មត្ថុសលោ អរហា វីតរតោ វីត-
ទោសោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតតំ សច្ចិកតំ អត្ថំ តស្ស
បរិការណាតិ ។ អាមត្តា ។ បរធម្មត្ថុសលោ អរហា
វីតរតោ វីតទោសោ វីតមោហោ ។ បេ ។ សច្ចិកា-
តតំ សច្ចិកតំ អត្ថំ តស្ស បរិការណាតិ ។ ន ហេរំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១១៩] បរធម្មត្ថុសលស្ស អរហតោ រតោ ប-
ហីនោ នត្ថំ តស្ស បរិការណាតិ ។ អាមត្តា ។
សធម្មត្ថុសលស្ស អរហតោ រតោ បហីនោ នត្ថំ
តស្ស បរិការណាតិ ។ ន ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បរ-
ធម្មត្ថុសលស្ស អរហតោ ទោសោ បហីនោ ។ បេ ។
មោហោ បហីនោ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បំ បហីនំ ។ បេ ។

បរិការណាតថា

[១១៧] ព្រះអរហន្ត អកល្យាសក្កន្ធទមិរបស់ខ្លួន ចម្រើនមគ្គ ដើម្បី
 លះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះទោសៈ ។ បេ ។
 ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។

[១១៨] ព្រះអរហន្ត អកល្យាសក្កន្ធទមិរបស់ខ្លួន ប្រាសចាករាគៈ
 ប្រាសចាកទោសៈ ។ បេ ។ សច្ច្យកាតព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ
 បរិការណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានប្តូរ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អក
 ល្យាសក្កន្ធទមិដៃ ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ ប្រាសចាកមា-
 ហៈ ។ បេ ។ សច្ច្យកាតព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ បរិការណា
 របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានប្តូរ ។ អកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១១៩] ព្រះអរហន្ត អកល្យាសក្កន្ធទមិដៃ លះរាគៈ បរិការ-
 ណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេប្តូរ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អក
 ល្យាសក្កន្ធទមិរបស់ខ្លួន លះរាគៈ បរិការណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ
 មិនមានទេប្តូរ ។ អកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត
 អកល្យាសក្កន្ធទមិដៃ លះទោសៈ ។ បេ ។ លះមាហៈ ។ បេ ។ លះ
 អនោត្តប្បៈ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[១២០] បរធម្មត្ថុសលស្សៈ^(១) រាគប្បហានាយ មត្តោ
 ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តា ភាវិតា ។ បេ ។ ទោសប្ប-
 ហានាយ ។ បេ ។ អនោត្តប្បប្បហានាយ មត្តោ ភា-
 វិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តា ភាវិតា ។ បេ ។

[១២១] បរធម្មត្ថុសលោ អរហា វីតរាតោ វីត-
 ទោសោ វីតមោហោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតតំ សច្ចិកតំ
 នត្ថំ តស្ស បរវិតារណាតិ ។ អាមន្តា ។ សធម្មត្ថុ-
 សលោ អរហា វីតរាតោ វីតទោសោ ។ បេ ។ សច្ចិ-
 កាតតំ សច្ចិកតំ នត្ថំ តស្ស បរវិតារណាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១២២] អត្ថំ អរហតោ បរវិតារណាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ នន្ទ វត្ថំ ភក្កវតា ជានត្វាហំ ភិក្ខុវេ បស្ស-
 តោ អាសវានំ ខយំ វនាមិ នោ អជានតោ នោ
 អបស្សតោ ភិក្ខុ ភិក្ខុវេ ជានតោ ភិ បស្សតោ

១ ឱ. ឥតោ បរំ អរហតោតិ ឃាហេ វិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[១២០] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បី
លះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះទោសៈ ។ បេ ។
ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនាគត្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។

[១២១] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ប្រាសចាករាគៈ
ប្រាសចាកទោសៈ ប្រាសចាកមោហៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតព្វកិច្ច លោក
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ បរិភារណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ
ឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ប្រាសចាករាគៈ
ប្រាសចាកទោសៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
ហើយ បរិភារណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១២២] បរិភារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលនូវ
ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញ មិនពោលនូវ
ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនដឹង មិនពោលនូវការអស់
ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនឃើញទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការ
អស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងដូចម្តេច កាលឃើញដូចម្តេច

បរិវារណាតិ

អាសវានំ ខយោ ហោតិ ឥតិ រូបំ ។ បេ ។ ឥតិ
 វិញ្ញាណស្ស អត្ថម្ភំមោតិ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ជានតោ ឯវំ
 បស្សតោ អាសវានំ ខយោ ហោតិ ឥតិ អត្ថេ ឥត្ថន្តោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ អត្ថំ អរហតោ
 បរិវារណាតិ ។

[១២៣] អត្ថំ អរហតោ បរិវារណាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ នន្ទ វត្ថុំ ភក្កតោ ជានត្វាហំ ភិក្ខុវេ បស្ស-
 តោ អាសវានំ ខយំ វទាមិ នោ អនាមតោ នោ
 អបស្សតោ កិញ្ច ភិក្ខុវេ ជានតោ កី បស្សតោ
 អាសវានំ ខយោ ហោតិ ឥតិ ធុត្ថន្តំ ភិក្ខុវេ ជានតោ
 បស្សតោ អាសវានំ ខយោ ហោតិ អយំ ធុត្ថសមុទ-
 យោតិ ។ បេ ។ អយំ ធុត្ថនិរោធនាតិ ។ បេ ។ អយំ
 ធុត្ថនិរោធតាមិ និបដិបទាតិ ជានតោ បស្សតោ អា-
 សវានំ ខយោ ហោតិ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ជានតោ
 ឯវំ បស្សតោ អាសវានំ ខយោ ហោតិ ឥតិ អត្ថេ
 ឥត្ថន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ អត្ថំ
 អរហតោ បរិវារណាតិ ។

បរិការណាតថា

(ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងកាលឃើញថា) រូប
 ដូច្នេះ ។ បេ ។ ការវិនាសទៅនៃវិញ្ញាណ ដូច្នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងយ៉ាងនេះ កាលឃើញ
 យ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ បើដូច្នេះ
 អ្នកមិនគួរពោលថា បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១២៣] បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលនូវ
 ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញ មិនពោលនូវ
 ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនដឹង មិនពោលនូវការអស់
 ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនឃើញទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការ
 អស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងដូចម្តេច កាលឃើញដូចម្តេច
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាល
 ឃើញថា នេះទុក្ខ ថា នេះហេតុកើតឡើងនៃទុក្ខ ។ បេ ។ ថា នេះ
 ទីរលត់ទុក្ខ ។ បេ ។ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង
 កាលឃើញថា នេះសេចក្តីប្រតិបត្តិជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងយ៉ាងនេះ
 កាលឃើញយ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។
 បើដូច្នេះ អ្នកមិនគួរពោលថា បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[១២៤] អត្ថំ អរហតោ បរវិតារណាតិ ។ អា-
មម្ពា ។ នន្ទ វុត្ថំ ភក្កវតា សព្វំ ភិក្ខុវេ អនភិជានំ
អបរិជានំ អវិរាជយំ អប្បជហំ អកញ្ចោ ធុត្តក្ខយាយ
សព្វញ្ច ខោ ភិក្ខុវេ អភិជានំ បរិជានំ វិរាជយំ ប-
ជហំ កញ្ចោ ធុត្តក្ខយាយាតិ អត្ថេវ សុត្ថន្តោតិ ។
អាមម្ពា ។ ភេន ហិ ន វុត្ថំ អត្ថំ អរហតោ បរ-
វិតារណាតិ ។

[១២៥] អត្ថំ អរហតោ បរវិតារណាតិ ។ អា-
មម្ពា ។ នន្ទ វុត្ថំ ភក្កវតា សហាវស្ស ទស្សនសម្ម-
ទាយ ។ បេ ។ ន បាភិវាណនិ អកញ្ចោ កាតុន្តិ អត្ថេវ
សុត្ថន្តោតិ ។ អាមម្ពា ។ ភេន ហិ ន វុត្ថំ អត្ថំ
អរហតោ បរវិតារណាតិ ។

[១២៦] អត្ថំ អរហតោ បរវិតារណាតិ ។ អា-
មម្ពា ។ នន្ទ វុត្ថំ ភក្កវតា យស្មី ភិក្ខុវេ សម-
យេ អរិយសាវគ្គស្ស វិរជំ វិតមលំ ធម្មចក្កំ ឧទ-
ទានិ យំ កិញ្ចំ សមុទយធម្មំ សព្វនំ និរោធធម្មនិ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[១២៤] បរិភារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាល
 មិនដឹងច្បាស់ កាលមិនកំណត់ដឹង កាលមិនបន្ទោបង់ កាលមិនលះបង់
 នូវអាសវៈទាំងពួង មិនគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលកាលដឹង កាលកំណត់ដឹង កាលបន្ទោបង់ កាលលះបង់ នូវអា-
 សវៈទាំងពួង ទើបគួរដើម្បីអស់ ទៅនៃទុក្ខ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ
 ឬ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បរិភារណា របស់ព្រះ
 អរហន្ត មានទេ ។

[១២៥] បរិភារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា (សោតាបន្នបុគ្គលនោះ លះបង់ហើយ)
 ជាមួយនឹងទស្សនសម្បទ៍ គឺសោតាបត្តិមគ្គ ។ បេ ។ មិនគួរធ្វើនូវឋានៈ
 ដ៏អាក្រក់ទាំង ៦ យ៉ាង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ បើ
 ដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បរិភារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១២៦] បរិភារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសម័យណា
 អរិយសាវ័ក មានធម្មចក្ខុ ប្រាសចាកចូល ប្រាសចាកមន្ទិល កើតឡើង
 ថា ធម្មជាតិណាមួយ មានការកើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ

បរិពារណាតិ

សហ ទិស្សនុប្បទា ភិក្ខុវេ អរិយសាវតស្ស តីណិ
 សញ្ញាជនានិ បហិយន្តិ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្តា សី-
 លព្វតបរាសោតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
 តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ អត្ថិ អរហតោ បរិពារណាតិ ។

[១២៧] អត្ថិ អរហតោ បរិពារណាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ននុ វត្ថុំ ភក្កតា

នាហំ កមិស្សាមិ បមោចនាយ

កថំកថី ជោតក កញ្ចំ^(១) លោកេ

ធម្មញ្ញ សេដ្ឋំ អភិជានមាថោ

ឯវំ តុវំ ឌុយមិមន្តរេសីតិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ
 អត្ថិ អរហតោ បរិពារណាតិ ។

[១២៨] ន វត្ថុញ្ចំ អត្ថិ អរហតោ បរិពារណា-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អរហតោ វត្ថុបុរិសានំ នាម-
 កោតំ បរេ វិតារយ្យំ មក្កមក្កំ បរេ វិតារយ្យំ តិ-
 ណាគដ្ឋវនប្បតិនំ នាមំ បរេ វិតារយ្យន្តិ ។ អាមន្តា ។

១ ម. កេសកិញ្ចីតិ ទិស្សតិ ។

បរិការណាមា

តែងរលត់ទៅជាធម្មតា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ (សម័យនោះ) អរិយសាវ័ក
 លះបង់សញ្ញាជនៈៗ គឺ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិក្ខុវា សីលព្វតបរាមាសៈ ជាមួយ
 នឹងការកើតឡើងនៃទស្សនៈ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។
 បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១២៧] បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។

ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

ម្ចាស់ឆោតកៈ តថាគត នឹងមិនទៅ ដើម្បីដោះ នូវបុគ្គល

ណាមួយ អ្នកមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងលោកទេ អ្នក កាល

ដឹងនូវធម៌ដ៏ប្រសើរ រមែងឆ្ងល់នូវអន្លង់បាន

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោល
 ថា បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១២៨] អ្នកមិនគួរពោលថា បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មាន

ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងពួកជនដទៃ គប្បីប្រាប់នូវនាមនិងគោត្ត របស់ស្រ្តី
 និងបុរស ពួកជនដទៃ គប្បីប្រាប់នូវផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ ពួកជនដទៃ គប្បី
 ប្រាប់នូវឈ្មោះនៃស្មៅ ឈើតូច និងឈើធំ ចំពោះព្រះអរហន្ត ឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ហឡិ អរហតោ ឥត្ថិបុរិសានំ នាមគោត្តំ បរេ វិតា-
 រេយ្យំ មគ្គាមគ្គំ បរេ វិតារេយ្យំ តិណាកដ្ឋវនប្បតីនំ
 នាមំ បរេ វិតារេយ្យំ គេន វត រេ វត្ថព្វេ អត្ថិ អរ-
 ហតោ បរវិតារណាតិ ។

[១២៩] អរហតោ ឥត្ថិបុរិសានំ នាមគោត្តំ ប-
 រេ វិតារេយ្យំ មគ្គាមគ្គំ បរេ វិតារេយ្យំ តិណាកដ្ឋវ-
 នប្បតីនំ នាមំ បរេ វិតារេយ្យន្តិ អត្ថិ អរហតោ បរ-
 វិតារណាតិ ។ អាមន្តា ។ អរហតោ សោតាបត្តិដ-
 លំ វា សក្កនាតាមិដលំ វា អនាតាមិដលំ វា អរ-
 ហត្ថំ វា បរេ វិតារេយ្យន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។
 បរវិតារណាកថា ។

វិបីភេទកថា

[១៣០] សមាបន្នស្ស អត្ថិ វីចីភេទោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ សព្វត្ថ សមាបន្នានំ អត្ថិ វីចីភេទោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[១៣១] សមាបន្នស្ស អត្ថិ វីចីភេទោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ សព្វនា សមាបន្នានំ អត្ថិ វីចីភេទោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មចំណី កថាវត្ថុ

បើជនដទៃ គប្បីប្រាប់នូវនាមនិងគោត្ត របស់ស្រ្តីនិងបុរស ពួកជនដទៃ
គប្បីប្រាប់នូវផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ ពួកជនដទៃ គប្បីប្រាប់នូវឈ្មោះ នៃស្មៅ
ឈើតូចនិងឈើធំ ចំពោះព្រះអរហន្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា បរិភោគណា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរ ។

[១២៩] ពួកជនដទៃ គប្បីប្រាប់នូវនាមនិងគោត្ត របស់ស្រ្តីនិង
បុរស ពួកជនដទៃ គប្បីប្រាប់នូវផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ ពួកជនដទៃ គប្បីប្រាប់
នូវឈ្មោះនៃស្មៅ ឈើតូចនិងឈើធំ ចំពោះព្រះអរហន្ត ព្រោះហេតុនោះ
បរិភោគណា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកជនដទៃ គប្បី
ប្រាប់នូវសោតាបត្តិផលក្តី សកទាតាមិផលក្តី អនាតាមិផលក្តី អរហត្តក្តី
ចំពោះព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ចប់ បរិភោគណាកថា ។

វិចីភេទកថា

[១៣០] វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ វិចីភេទ របស់បុគ្គលទាំងឡាយ ចូលកាន់សមាបត្តិ ក្នុងទីទាំង-
ព្វ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣១] វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ វិចីភេទ របស់បុគ្គលទាំងឡាយ ចូលកាន់សមាបត្តិ សព្វកាល
មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

វិញ្ញាណកថា

[១៣២] សមាបន្នស្ស អត្ថំ វីចីកេនោតិ ។ អាមត្តា ។ សព្វេសំ សមាបន្នានំ អត្ថំ វីចីកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៣៣] សមាបន្នស្ស អត្ថំ វីចីកេនោតិ ។ អាមត្តា ។ សត្វសមាបត្តិសុ អត្ថំ វីចីកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៣៤] សមាបន្នស្ស អត្ថំ វីចីកេនោតិ ។ អាមត្តា ។ សមាបន្នស្ស អត្ថំ កាយកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៣៥] សមាបន្នស្ស នត្ថំ កាយកេនោតិ ។ អាមត្តា ។ សមាបន្នស្ស នត្ថំ វីចីកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៣៦] សមាបន្នស្ស អត្ថំ វាចា អត្ថំ វីចីកេនោតិ ។ អាមត្តា ។ សមាបន្នស្ស អត្ថំ កាយោ អត្ថំ កាយកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៣៧] សមាបន្នស្ស អត្ថំ កាយោ នត្ថំ កាយកេនោតិ ។ អាមត្តា ។ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វាចា នត្ថំ វីចីកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

វិចីកេតថា

[១៣២] វិចីកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
 អើ ។ វិចីកេត របស់ពួកបុគ្គលទាំងអស់ ចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៣] វិចីកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
 អើ ។ វិចីកេត ក្នុងសមាបត្តិទាំងពួង មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៤] វិចីកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
 អើ ។ កាយកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៥] កាយកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មិនមានទេ
 ឬ ។ អើ ។ វិចីកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មិនមានទេឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៦] វេទា របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ វិចីកេត
 មានដែរឬ ។ អើ ។ កាយ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរ
 ឬ កាយកេត មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៧] កាយ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មាន កាយកេត
 មិនមានទេឬ ។ អើ ។ វេទា របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មាន
 ឬ វិចីកេត មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[១៣៨] ទុក្ខន្តិ ជាធន្លោ ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាស-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ សមុទយោតិ ជាធន្លោ សមុទយោ-
 តិ វាចំ ភាសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

[១៣៩] ទុក្ខន្តិ ជាធន្លោ ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាស-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ និរោជោតិ ជាធន្លោ និរោជោតិ
 វាចំ ភាសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

[១៤០] ទុក្ខន្តិ ជាធន្លោ ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាស-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ មក្កោតិ ជាធន្លោ មក្កោតិ វាចំ
 ភាសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

[១៤១] សមុទយោតិ ជាធន្លោ ន ច សមុទ-
 យោតិ វាចំ ភាសតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទុក្ខន្តិ ជាធន្លោ
 ន ច ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

[១៤២] និរោជោតិ ជាធន្លោ ន ច និរោជោតិ
 វាចំ ភាសតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទុក្ខន្តិ ជាធន្លោ ន ច
 ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

[១៤៣] មក្កោតិ ជាធន្លោ ន ច មក្កោតិ វា-
 ចំ ភាសតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទុក្ខន្តិ ជាធន្លោ ន ច
 ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[១៣៨] បុគ្គលកាលដឹងថា ទុក្ខ ហើយពោលវាថា ទុក្ខ
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលដឹងថា ហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ហើយពោល
 វាថា ហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៩] បុគ្គលកាលដឹងថា ទុក្ខ ហើយពោលវាថា ទុក្ខឬ ។
 អើ ។ បុគ្គលកាលដឹងថា ធម៌ជាទីរំលត់ទុក្ខ ហើយពោលវាថា ធម៌ជាទី
 រំលត់ទុក្ខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤០] បុគ្គលកាលដឹងថា ទុក្ខ ហើយពោលវាថា ទុក្ខឬ ។
 អើ ។ បុគ្គលកាលដឹងថា មគ្គ ហើយពោលវាថា មគ្គឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤១] បុគ្គលកាលដឹងថា ហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ តែមិនពោល
 វាថា ហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលដឹងថា ទុក្ខ តែ
 មិនពោលវាថា ទុក្ខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤២] បុគ្គលកាលដឹងថា ធម៌ជាទីរំលត់ទុក្ខ តែមិនពោល
 វាថា ធម៌ជាទីរំលត់ទុក្ខឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលដឹងថា ទុក្ខ តែ
 មិនពោលវាថា ទុក្ខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៣] បុគ្គលកាលដឹងថា មគ្គ តែមិនពោលវាថា មគ្គឬ ។
 អើ ។ បុគ្គលកាលដឹងថា ទុក្ខ តែមិនពោលវាថា ទុក្ខឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

វិចិត្រកថា

[១៤៤] សមាបន្នស្ស អត្ថំ វចីកេនោតិ ។ អា-
មន្តា ។ ញ្ញាណំ កីតោចរន្តិ ។ ញ្ញាណំ សទ្ធកោច-
រន្តិ ។ សោតំ សទ្ធកោចរន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៤៥] សមាបន្នស្ស អត្ថំ វចីកេនោតិ ។ អា-
មន្តា ។ សោតំ កីតោចរន្តិ ។ សោតំ សទ្ធកោច-
រន្តិ ។ ញ្ញាណំ សទ្ធកោចរន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៤៦] សមាបន្នស្ស អត្ថំ វចីកេនោតិ ញ្ញា-
ណំ សទ្ធកោចរំ សោតំ សទ្ធកោចរន្តិ ។ អាមន្តា ។
ហញ្ចំ ញ្ញាណំ សទ្ធកោចរំ សោតំ សទ្ធកោចរំ ធោ
វត វេ^(១) វត្ថុព្វេ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វចីកេនោតិ ។

[១៤៧] សមាបន្នស្ស អត្ថំ វចីកេនោ ញ្ញាណំ
សទ្ធកោចរំ សោតំ សទ្ធកោចរន្តិ ។ អាមន្តា ។
ទ្ធិន្នំ ជស្សានំ ទ្ធិន្នំ វេទនានំ ទ្ធិន្នំ សញ្ញានំ ទ្ធិន្នំ
ចេតនានំ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

១ ម- តោ ប វត បតិ សព្វត្ថំ ទិស្សតិ ។

វិចីកេតថា

[១៤៤] វិចីកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
ចតុស្សច្ចញ្ញាណ មានអ្វីជាអារម្មណ៍ ។ ចតុស្សច្ចញ្ញាណ មានសច្ចៈ
ជាអារម្មណ៍ ។ សោតវិញ្ញាណ មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍ឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៥] វិចីកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ សោតវិញ្ញាណ មានអ្វីជាអារម្មណ៍ ។ សោតវិញ្ញាណ មាន
សំឡេងជាអារម្មណ៍ ។ ចតុស្សច្ចញ្ញាណ មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៦] វិចីកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មាន ចតុស្សច្ច-
ញ្ញាណ មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍ សោតវិញ្ញាណ មានសំឡេងជាអារម្មណ៍
ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនណាបើ ចតុស្សច្ចញ្ញាណ មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍
សោតវិញ្ញាណ មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា វិចីកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានទេ ។

[១៤៧] វិចីកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មាន ចតុស្សច្ច-
ញ្ញាណ មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍ សោតវិញ្ញាណ មានសំឡេងជាអារម្មណ៍
ឬ ។ អើ ។ ការប្រមូលផ្សះទាំង២ វេទនាទាំង២ សញ្ញាទាំង២ ចេតនា
ទាំង២ ចិត្តទាំង២ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[១៤៨] សមាបន្នស្ស អត្ថំ វេចិកេនោតិ ។ អា-
មន្តា ។ បឋវីកសិណំ សមាបត្ថំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ
វេចិកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៤៩] សមាបន្នស្ស អត្ថំ វេចិកេនោតិ ។ អា-
មន្តា ។ អាចោកកសិណំ ។ បេ ។ តេជោកកសិណំ
វាយោកកសិណំ វីលកកសិណំ បីតកកសិណំ លោ-
ហិតកកសិណំ ឌីនាតកកសិណំ សមាបត្ថំ ។ បេ ។
អាតាសានញ្ចាយតនំ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ អាតិញ្ច-
ញ្ញាយតនំ ។ បេ ។ នេវសញ្ញានសញ្ញាយតនំ សមា-
បន្នស្ស អត្ថំ វេចិកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៥០] បឋវីកសិណំ សមាបត្ថំ សមាបន្នស្ស
នត្ថំ វេចិកេនោតិ ។ អាមន្តា ។ ហេវំ បឋវីកសិ-
ណំ សមាបត្ថំ សមាបន្នស្ស នត្ថំ វេចិកេនោ នោ វត
វេ វត្ថុព្វេ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វេចិកេនោតិ ។

[១៥១] អាចោកកសិណំ ។ បេ ។ ឌីនាតកកសិ-
ណំ សមាបត្ថំ ។ បេ ។ អាតាសានញ្ចាយតនំ វិញ្ញា-
ញ្ញាយតនំ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[១៤៨] វេចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
 អើ ។ វេចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋវីកសិណសមាបត្តិ មានដែរ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៩] វេចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
 អើ ។ វេចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់អាបោកសិណសមាបត្តិ ។ បេ ។
 តេជោកសិណសមាបត្តិ វាយោកសិណសមាបត្តិ នីលកសិណសមា-
 បត្តិ បីតកសិណសមាបត្តិ លោហិតកសិណសមាបត្តិ ឧទាតកសិណ-
 សមាបត្តិ ។ បេ ។ អាកាសានញ្ចាយតនៈ វិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ អា-
 ក៏ញ្ចាយតនៈ ។ បេ ។ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ មានដែរឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥០] វេចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋវីកសិណសមាបត្តិ
 មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនណាបើ វេចីភេទ របស់បុគ្គលចូល
 កាន់បឋវីកសិណសមាបត្តិ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា វេចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានទេ ។

[១៥១] វេចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់អាបោកសិណសមាបត្តិ
 ។ បេ ។ ឧទាតកសិណសមាបត្តិ ។ បេ ។ អាកាសានញ្ចាយតនៈ វិញ្ញា-
 ញ្ចាយតនៈ ។ បេ ។

វិធីការកថា

លាត្យាយតនំ អាតិញ្ចត្យាយតនំ ។ បេ ។ លេ-
 សត្វានាសត្វាយតនំ សមាបន្នស្ប ឆត្ថំ វ័ច្ឆិកេនោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ លេសត្វានាសត្វាយតនំ
 សមាបន្នស្ប ឆត្ថំ វ័ច្ឆិកេនោ ឆោ វត រេ វត្ថព្វេ
 សមាបន្នស្ប អត្ថំ វ័ច្ឆិកេនោតិ ។

[១៥២] សមាបន្នស្ប អត្ថំ វ័ច្ឆិកេនោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ លោកិយំ សមាបត្ថិ សមាបន្នស្ប អត្ថំ វ័-
 ច្ឆិកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[១៥៣] សមាបន្នស្ប អត្ថំ វ័ច្ឆិកេនោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ លោកិយំ បឋមំ ឈានំ សមាបន្នស្ប អត្ថំ
 វ័ច្ឆិកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ សមាបន្នស្ប
 អត្ថំ វ័ច្ឆិកេនោតិ ។ អាមន្តា ។ លោកិយំ ធុតិយំ ឈា-
 នំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ស-
 មាបន្នស្ប អត្ថំ វ័ច្ឆិកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[១៥៤] លោកិយំ សមាបត្ថិ សមាបន្នស្ប ឆត្ថំ
 វ័ច្ឆិកេនោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ លោកិយំ សមា-
 បត្ថិ សមាបន្នស្ប ឆត្ថំ វ័ច្ឆិកេនោ ឆោ វត រេ វត្ថព្វេ
 សមាបន្នស្ប អត្ថំ វ័ច្ឆិកេនោតិ ។

វិចីភេទថា

ណញាយតនៈ ភាគីញាយតនៈ ។ បេ ។ នេវេសញានាសញាយតនៈ
មិនមានទេ ។ អើ ។ ប្រសិនណាបើ វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូល
កាន់នេវេសញានាសញាយតនៈ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិន
គួរពោលថា វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានទេ ។

[១៥២] វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់លោកិយសមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៣] វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់លោកិយបឋមជ្ឈាន មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់
សមាបត្តិ មានដែរឬ ។ អើ ។ វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន
។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈានជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៤] វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់លោកិយសមាបត្តិ មិន
មានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនណាបើ វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់
លោកិយសមាបត្តិ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[១៥៥] លោកិយំ បឋមំ ឈានំ សមាបន្នស្ស
នត្ថំ វីរីកេនោតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ លោកិយំ
បឋមំ ឈានំ សមាបន្នស្ស នត្ថំ វីរីកេនោ នោ វត
វេ វត្ថព្វេ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វីរីកេនោតិ ។

[១៥៦] លោកិយំ ធុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។
តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបន្នស្ស
នត្ថំ វីរីកេនោតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ លោកិយំ
ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបន្នស្ស នត្ថំ វីរីកេនោ នោ វត
វេ វត្ថព្វេ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វីរីកេនោតិ ។

[១៥៧] លោក្យត្ថំ បឋមំ ឈានំ សមាបន្នស្ស
អត្ថំ វីរីកេនោតិ ។ អាមន្តា ។ លោកិយំ បឋមំ
ឈានំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វីរីកេនោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[១៥៨] លោក្យត្ថំ បឋមំ ឈានំ សមាបន្នស្ស
អត្ថំ វីរីកេនោតិ ។ អាមន្តា ។ លោកិយំ ធុតិយំ ឈា-
នំ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបន្នស្ស
អត្ថំ វីរីកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[១៥៩] លោកិយំ បឋមំ ឈានំ សមាបន្នស្ស

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[១៥៥] វេចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកិយៈ
មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បើវេចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជា
លោកិយៈ មិនមាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វេចីភេទ
របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានទេ ។

[១៥៦] វេចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។
តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈានជាលោកិយៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។
ប្រសិនបើ វេចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈានជាលោកិយៈ មិន
មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វេចីភេទ របស់បុគ្គលចូល
កាន់សមាបត្តិ មានទេ ។

[១៥៧] វេចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកុត្តរៈ
មានដែរឬ ។ អើ ។ វេចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោ-
កិយៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៨] វេចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកុត្តរៈ
មានដែរឬ ។ អើ ។ វេចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន តតិ-
យជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈានជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៩] វេចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកិយៈ

វិចីកេត្តា

នត្ថំ វីចីកេនោតិ ។ អាមន្តា ។ លោក្កត្តំ បឋមំ ឈានំ
សមាបន្នស្ស នត្ថំ វីចីកេនោតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៦០] លោក្កយំ ធុតិយំ ឈានំ តតិយំ ឈា-
នំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបន្នស្ស នត្ថំ វីចីកេ-
នោតិ ។ អាមន្តា ។ លោក្កត្តំ បឋមំ ឈានំ សមា-
បន្នស្ស នត្ថំ វីចីកេនោតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៦១] លោក្កត្តំ បឋមំ ឈានំ សមាបន្នស្ស
អត្ថំ វីចីកេនោតិ ។ អាមន្តា ។ លោក្កត្តំ ធុតិយំ
ឈានំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វីចីកេនោតិ ។ ន ហោវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៦២] លោក្កត្តំ បឋមំ ឈានំ សមាបន្នស្ស
អត្ថំ វីចីកេនោតិ ។ អាមន្តា ។ លោក្កត្តំ តតិយំ
ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វីចី-
កេនោតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៦៣] លោក្កត្តំ ធុតិយំ ឈានំ សមាបន្នស្ស
នត្ថំ វីចីកេនោតិ ។ អាមន្តា ។ លោក្កត្តំ បឋមំ
ឈានំ សមាបន្នស្ស នត្ថំ វីចីកេនោតិ ។ ន ហោវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

វិធីពេទ្យថា

មិនមានទេ ។ អើ ។ វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជា
លោកុត្តរៈ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៦០] វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន តតិយជ្ឈាន
។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈានជាលោកិយៈ មិនមានទេ ។ អើ ។ វិចីភេទ
របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកុត្តរៈ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៦១] វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកុត្តរៈ
មានវិជ្ជារូ ។ អើ ។ វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈានជាលោ-
កុត្តរៈ មានវិជ្ជារូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៦២] វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកុត្តរៈ
មានវិជ្ជារូ ។ អើ ។ វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់តតិយជ្ឈាន
។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈានជាលោកុត្តរៈ មានវិជ្ជារូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[១៦៣] វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈានជាលោកុត្តរៈ
មិនមានទេ ។ អើ ។ វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជា
លោកុត្តរៈ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[១៦៤] លោកុត្តរំ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។
 ធម្មត្ថំ ឈានំ សមាបន្នស្ស នត្ថំ វេចិកេនោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ លោកុត្តរំ បឋមំ ឈានំ សមាបន្នស្ស នត្ថំ
 វេចិកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៦៥] ន វត្ថុព្វំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វេចិកេ-
 នោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វិតក្កវិចារា វេសស្នា
 វត្ថា កកវតា បឋមំ ឈានំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វិ-
 តក្កវិចារាតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ វិតក្កវិចារា វេស-
 ស្នា វត្ថា កកវតា បឋមំ ឈានំ សមាបន្នស្ស
 អត្ថំ វិតក្កវិចារា តេន វត វេ វត្ថុព្វេ សមាបន្នស្ស
 អត្ថំ វេចិកេនោតិ ។

[១៦៦] វិតក្កវិចារា វេសស្នា វត្ថា កកវតា
 បឋមំ ឈានំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វិតក្កវិចារា^(១) អត្ថំ
 តស្ស វេចិកេនោតិ ។ អាមន្តា ។ បឋវីកសិណំ បឋ-
 មំ ឈានំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វិតក្កវិចារា អត្ថំ តស្ស
 វេចិកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

១ ម. វិតក្កវិចារាតិ វិស្សតិ ។

អវិជ្ជាបិដក កថាវគ្គ

[១៦៤] វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។
 ចតុត្ថជ្ឈានជាលោកុត្តរៈ មិនមានទេ ។ អើ ។ វិចីភេទ របស់បុគ្គល
 ចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកុត្តរៈ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[១៦៥] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូល
 កាន់សមាបត្តិ មានទេ ។ អើ ។ ក្រែងវិតក្កៈវិចារៈ ព្រះមាន
 ព្រះភាគត្រាស់ហៅថា វិចីសង្ខារ (បើដូច្នោះ) វិតក្កៈវិចារៈ របស់
 បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន មានដែរឬ ។ អើ ។ បើវិតក្កៈវិចារៈ ព្រះ
 មានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា វិចីសង្ខារ វិតក្កៈវិចារៈ របស់បុគ្គលចូល
 កាន់បឋមជ្ឈាន មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរ
 ពោលថា វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មាន ។

[១៦៦] វិតក្កៈវិចារៈ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា វិចីសង្ខារ
 វិតក្កៈវិចារៈ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន មាន ចុះវិចីភេទ របស់
 បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាននោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ វិតក្កៈវិចារៈ របស់
 បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ចម្រើនបឋវិកសិណ មាន ចុះវិចីភេទ របស់
 បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាននោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

វិចីយោកថា

[១៦៧] វិចីក្កវិចារា វិចីសម្ព័ន្ធា វុត្តា កកវតា ប-
 ឃមំ ឈានំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វិចីក្កវិចារា អត្ថំ តស្ស
 វិចីកេនោតិ ។ អាមន្តា ។ អាចោកកសិណំ ។ បេ ។
 តេ ជាតកសិណំ វាយោកកសិណំ ជីលកកសិណំ បីត-
 កកសិណំ លោហិតកកសិណំ ។ បេ ។ ឡំនាតកកសិណំ
 បឃមំ ឈានំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វិចីក្កវិចារា អត្ថំ
 តស្ស វិចីកេនោតិ ។ ន ហេវំ វុត្តេ ។ បេ ។

[១៦៨] ន វុត្តំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វិចីកេនោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វិចីក្កសម្ពដ្ឋានា វាចា វុត្តា
 កកវតា បឃមំ ឈានំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វិចីក្កវិ-
 ចារាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ វិចីក្កសម្ពដ្ឋានា វា-
 ចា វុត្តា កកវតា បឃមំ ឈានំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ
 វិចីក្កវិចារា តេន វត វេ វុត្តេ សមាបន្នស្ស អត្ថំ
 វិចីកេនោតិ ។

[១៦៩] វិចីក្កសម្ពដ្ឋានា វាចា វុត្តា កកវ-
 តា បឃមំ ឈានំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វិចីក្កវិ-
 ចារាតិ អត្ថំ តស្ស វិចីកេនោតិ ។ អាមន្តា ។

វិចីពេទកថា

[១៦៧] វិតក្កៈវិចារៈ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា វិចីសុធារ
 វិតក្កៈវិចារៈ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន មាន ចុះវិចីភេទ របស់បុគ្គល
 ចូលកាន់បឋមជ្ឈាននោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ វិតក្កៈវិចារៈ របស់
 បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ចម្រើនអាហារកសិណ ។ បេ ។ តេជាកសិណ
 វាយាកសិណ នីលកសិណ បីតកសិណ លោហិតកសិណ ។ បេ ។
 តុលាកសិណ មាន ចុះវិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាននោះ
 មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៦៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូល
 កាន់សមាបត្តិ មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងការតាំងឡើងនៃវិតក្កៈ ព្រះ
 មានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា វេចា (បើដូច្នោះ) វិតក្កៈវិចារៈ របស់បុគ្គល
 ចូលកាន់បឋមជ្ឈាន មានដែរឬ ។ អើ ។ បើ ការតាំងឡើងនៃវិតក្កៈ
 ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា វេចា វិតក្កៈវិចារៈ របស់បុគ្គលចូលកាន់
 បឋមជ្ឈាន មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មាន ។

[១៦៩] ការតាំងឡើងនៃវិតក្កៈ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា
 វេចា វិតក្កៈវិចារៈ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន មាន ព្រោះហេតុនោះ
 វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាននោះ មានដែរឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

សញ្ញាសម្មជ្ឈានា វាចា វុត្ថា ភក្កវត្ថា ធុតិយំ ណារំ
សមាបន្នស្ស អត្ថិ សញ្ញា អត្ថិ តស្ស វិតក្កវិចារា-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[១៧០] វិតក្កសម្មជ្ឈានា វាចា វុត្ថា ភក្កវត្ថា
បឋមំ ណារំ សមាបន្នស្ស អត្ថិ វិតក្កវិចារាតិ អត្ថិ
តស្ស វីរីគេនោតិ ។ អាមន្តា ។ សញ្ញាសម្មជ្ឈានា វាចា
វុត្ថា ភក្កវត្ថា ធុតិយំ ណារំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ណារំ
អាគាសានញ្ចាយតនំ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ ។ បេ ។
អាភិញ្ចញ្ចាយតនំ សមាបន្នស្ស អត្ថិ សញ្ញា អត្ថិ
តស្ស វិតក្កវិចារាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[១៧១] សមាបន្នស្ស អត្ថិ វីរីគេនោតិ ។ អា-
មន្តា ។ ននុ បឋមំ ណារំ សមាបន្នស្ស វាចា ជីវុទ្ធា
ហោតីតិ អត្ថេវ សុត្ថន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ បាញ្ចំ
បឋមំ ណារំ សមាបន្នស្ស វាចា ជីវុទ្ធា ហោតីតិ
អត្ថេវ សុត្ថន្តោតិ នោ វត វេ វត្ថព្វេ សមាបន្នស្ស
អត្ថិ វីរីគេនោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ការតាំងឡើងនៃសញ្ញា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា វេទា សញ្ញា
របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន មាន ចុះវិតក្កៈវិចារៈ របស់បុគ្គល
ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាននោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[១៧០] ការតាំងឡើងនៃវិតក្កៈ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា
វេទា វិតក្កៈវិចារៈ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន មាន ព្រោះហេតុ
នោះ វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាននោះ មានដែរឬ ។ អើ ។
ការតាំងឡើងនៃសញ្ញា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា វេទា សញ្ញា-
របស់បុគ្គលចូលកាន់តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន អាកាសានញ្ចាយ
តនជ្ឈាន វិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន ។ បេ ។ អាកាសញ្ចាយតនជ្ឈាន
មាន ចុះវិតក្កៈវិចារៈ របស់បុគ្គលចូលកាន់តតិយជ្ឈានជាដើមនោះ មាន
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៧១] វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ ក្រែងវេទា របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន រលត់ហើយ ពាក្យ
ដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ បើវេទា របស់បុគ្គលចូលកាន់
បឋមជ្ឈាន រលត់ហើយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ម្នាលអ្នកដ៏
ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូល
កាន់សមាបត្តិ មានទេ ។

វិចីកេវណ្ណ

[១៧២] បឋមំ ឈានំ សមាបន្នស្ស វាចា និ-
 វុទ្ធា ហោតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ អត្ថំ តស្ស វេជ្ជកេ-
 រោតិ ។ អាមន្តា ។ ធុតិយំ ឈានំ សមាបន្នស្ស
 វិតក្កវិចារា និវុទ្ធា ហោន្តីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ អត្ថំ
 តស្ស វិតក្កវិចារាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វ ។ បេ ។

[១៧៣] បឋមំ ឈានំ សមាបន្នស្ស វាចា និ-
 វុទ្ធា ហោតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ អត្ថំ តស្ស វេជ្ជកេ-
 រោតិ ។ អាមន្តា ។ តតិយំ ឈានំ សមាបន្នស្ស
 បីតិ និវុទ្ធា ហោតិ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ សមា-
 បន្នស្ស អស្សសប្បស្សសា និវុទ្ធា ហោន្តី អាគា-
 សានញ្ចាយតនំ សមាបន្នស្ស រូបសញ្ញា និវុទ្ធា ហោតិ
 វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមាបន្នស្ស អាគាសានញ្ចាយត-
 នសញ្ញា និវុទ្ធា ហោតិ អាគិញ្ចញ្ចាយតនំ សមាបន្នស្ស
 វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញា និវុទ្ធា ហោតិ ។ បេ ។ នេវ-
 សញ្ញានាសញ្ញាយតនំ សមាបន្នស្ស អាគិញ្ចញ្ចាយ-
 តនសញ្ញា និវុទ្ធា ហោតិ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមា-
 បន្នស្ស សញ្ញា ច វេទនា ច និវុទ្ធា ហោន្តីតិ អត្ថេវ

វិចីរោទកថា

[១៧២] វាចា របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន រលត់ហើយ
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ព្រោះហេតុនោះ វិចីរោទ របស់បុគ្គល
 ចូលកាន់បឋមជ្ឈាននោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ វិតក្កៈវិចារៈ របស់
 បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន រលត់ហើយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ
 ព្រោះហេតុនោះ វិតក្កៈវិចារៈ របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាននោះ មាន
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៧៣] វាចា របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន រលត់ហើយ
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ព្រោះហេតុនោះ វិចីរោទ របស់
 បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាននោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ បីតិ របស់បុគ្គល
 ចូលកាន់តតិយជ្ឈាន រលត់ហើយ ។ បេ ។ អស្សាសប្បស្សាសៈ របស់
 បុគ្គលចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន រលត់ហើយ រូបសញ្ញា របស់បុគ្គលចូលកាន់
 អាកាសានញ្ញាយតនជ្ឈាន រលត់ហើយ អាកាសានញ្ញាយតនសញ្ញា
 របស់បុគ្គលចូលកាន់វិញ្ញាណញ្ញាយតនជ្ឈាន រលត់ហើយ វិញ្ញាណញ្ញា-
 យតនសញ្ញា របស់បុគ្គលចូលកាន់អាកាសញ្ញាយតនជ្ឈាន រលត់ហើយ
 ។ បេ ។ អាកាសញ្ញាយតនសញ្ញា របស់បុគ្គលចូលកាន់នេវសញ្ញានា-
 សញ្ញាយតនជ្ឈាន រលត់ហើយ សញ្ញានិវេទនា របស់បុគ្គលចូល
 កាន់សញ្ញាវេទនាវេទនិរោធសមាបត្តិ រលត់ហើយ ពាក្យដូច្នេះ មាន

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

សុត្តន្តោតិ អត្ថំ វត្ថុស្ស សញ្ញា ប វេទនា ចាតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៧២] ន វត្ថុព្វំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វិចីកេនោតិ-
តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ បឋមស្ស ឈានស្ស សន្នោ
កណ្តាលោ វុត្តោ ភគវតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ បឋ-
មស្ស ឈានស្ស សន្នោ កណ្តាលោ វុត្តោ ភគវតា
តេន វត វេ វត្ថុព្វេ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វិចីកេនោតិ ។

[១៧៥] បឋមស្ស ឈានស្ស សន្នោ កណ្តា-
លោ វុត្តោ ភគវតាតិ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វិចីកេនោតិ ។
អាមន្តា ។ ធុតិយស្ស ឈានស្ស វិភត្តវិចារា កណ្តា-
លោ វុត្តោ ភគវតា ។ បេ ។ តតិយស្ស ឈានស្ស បីតិ
កណ្តាលោ វុត្តោ ភគវតា ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស អស្សា-
សយ្យស្សសា កណ្តាលោ វុត្តោ ភគវតា អាគាសា-
នញ្ចាយតនំ សមាបន្នស្ស រូបសញ្ញា កណ្តាលោ វុត្តោ
ភគវតា វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមាបន្នស្ស អាគាសា-
នញ្ចាយតនសញ្ញា កណ្តាលោ វុត្តោ ភគវតា អាភិញ្ញា-
ណាយតនំ សមាបន្នស្ស វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញា

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ក្នុងព្រះសូត្រ ព្រោះហេតុនោះ សញ្ញានិងវេទនា របស់បុគ្គលចូលកាន់
តតិយជ្ឈានជាដើមនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៧៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូល
កាន់សមាបត្តិ មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា
សំឡេង ជាសត្រូវដល់បឋមជ្ឈានឬ ។ អើ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ
ត្រាស់ថា សំឡេង ជាសត្រូវដល់បឋមជ្ឈានហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមា-
បត្តិ មាន ។

[១៧៥] ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា សំឡេង ជាសត្រូវដល់
បឋមជ្ឈាន ព្រោះហេតុនោះ វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ
មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា វិតក្កៈវិចារៈ ជាសត្រូវ
ដល់ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា បីតិ ជាសត្រូវ
ដល់តតិយជ្ឈាន ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា អស្សាសប្បស្សាសៈ ជា
សត្រូវដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា រូបសញ្ញា ជាសត្រូវ
ដល់បុគ្គលចូលកាន់អាកាសានញ្ចាយតនជ្ឈាន ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា
អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញា ជាសត្រូវដល់បុគ្គលចូលកាន់វិញ្ញាណញ្ចាយ-
តនជ្ឈាន ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញា ជា

វិចីកេណ្ឌ

កណ្តាលកោ វត្ត កកវត្ត លេខសំណួរនាសំណួរយេន្លះ
 សមាបន្នស្ប អាត្មញ្ញញ្ញយេន្លះសំណួរ កណ្តាលកោ
 វត្ត កកវត្ត ។ បេ ។ សញ្ញាវេន្លះយេន្លះពេន្លះ សមា-
 បន្នស្ប សញ្ញា ប វេន្លះនា ប កណ្តាលកោ វត្ត កក-
 វត្ត អត្ថ តស្ប សញ្ញា ប វេន្លះនា ចាតិ ។ ន
 ហេវ វត្ត ។ បេ ។

[១៧៦] ន វត្ត វត្ត សមាបន្នស្ប អត្ថ វេន្លះកេ-
 នោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ត កកវត្ត សិទ្ធិស្ប
 អាមន្ត កកវត្ត អាមន្ត សមាបន្នស្ប អត្ថ
 នាម សាវកោ ព្រហ្មលោកេ វិគោ សហស្សលោ-
 កានត្ថ សរេន វិញ្ញាបេសិ

អាមន្ត វិញ្ញាបេ យុញ្ញេ ពុទ្ធសាសនេ
 ធុនាបេ អន្តរោ សេនំ នន្ទតាវ កុញ្ញេ
 យោ សមស្មី ធម្មវិនយេ អប្បមត្តោ វិហោស្សន្តិ(១)
 បហាយ ជានិសំសារំ ធុត្ថស្សនំ កកវត្តតិ
 អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ សមា-
 បន្នស្ប អត្ថ វេន្លះកេនោតិ ។

វិចីកេណ្ឌ ។

១ ម. វិហាស្សន្តិ ។

ទុក្ខាហារកថា

[១៧៧] ទុក្ខាហារោ មក្ខន្ធន្តំ មក្ខបរិយាបន្នន្តំ ។
អាមន្តា ។ យេ កេចិ ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាសន្តំ សព្វេ
តេ មក្ខំ ភាវេន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៧៨] យេ កេចិ ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាសន្តំ សព្វេ
តេ មក្ខំ ភាវេន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ ពាលបុប្ផជ្ជនា
ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាសន្តំ ពាលបុប្ផជ្ជនា មក្ខំ ភាវេន្តីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ មាតុយាតកោ ។ បេ ។
បិតុយាតកោ អរហន្តយាតកោ វុហិវុប្បនកោ(១)
។ បេ ។ សង្ឃកេនកោ ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាសន្តំ សង្ឃ-
កេនកោ មក្ខំ ភាវេន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ទុក្ខាហារកថា ។

បិដ្ឋជីតិកថា

[១៧៩] ឯកំ ចិត្តំ ទិវសំ និដ្ឋតីតិ ។ អាមន្តា ។
ឧបឡទិវសោ ឧប្បនក្ខណោ ឧបឡទិវសោ វិយក្ខ-
ណោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

១ ម. លោហិតុប្បនកោ ។

ទុក្ខហារកថា

[១៧៧] ការនាំមកនូវញាណ (ការដឹង) ក្នុងទុក្ខ ជាអង្គ
នៃមគ្គ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គបូ ។ អើ ។ ពួកជនណាមួយ ពោល
វាថា ទុក្ខ ជនទាំងអស់នោះ តែងចម្រើននូវមគ្គបូ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៧៨] ពួកជនណាមួយ ពោលវាថា ទុក្ខ ជនទាំងអស់
នោះ តែងចម្រើននូវមគ្គបូ ។ អើ ។ ពួកពាលបុប្ផជន ពោលវាថា
ទុក្ខ ពួកពាលបុប្ផជន តែងចម្រើននូវមគ្គបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ជនអ្នកសម្លាប់មាតា ។ បេ ។ ជនអ្នកសម្លាប់បិតា ជនអ្នក
សម្លាប់ព្រះអរហន្ត ជនអ្នកធ្វើព្រះលោហិតឲ្យពុះពោរឡើង ។ បេ ។ ជន
អ្នកបំបែកសង្ឃ ពោលវាថា ទុក្ខ ជនអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងចម្រើននូវ
មគ្គដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ទុក្ខហារកថា ។

ចិត្តជីតិកថា

[១៧៩] ចិត្តមួយ បិតនៅអស់មួយថ្ងៃឬ ។ អើ ។ កន្លះថ្ងៃ
ជាឧប្បាទក្ខណៈ កន្លះថ្ងៃ ជាវាយក្ខណៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

ចំពោះព្រះ

[១៨០] ឯកំ ចិត្តំ ទ្វេ ទិវសេ តិដ្ឋតិ ។
 អាមត្តា ។ ទិវសោ ឧប្បនិក្ខណោ ទិវសោ វយក្ខណោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[១៨១] ឯកំ ចិត្តំ ចត្តារោ ទិវសេ តិដ្ឋតិ
 ។ បេ ។ អដ្ឋ ទិវសេ តិដ្ឋតិ ទស ទិវសេ តិដ្ឋតិ
 វិសតិ ទិវសេ តិដ្ឋតិ មាសំ តិដ្ឋតិ ទ្វេ មាសេ
 តិដ្ឋតិ ចត្តារោ មាសេ តិដ្ឋតិ អដ្ឋ មាសេ តិដ្ឋតិ
 ទស មាសេ តិដ្ឋតិ សំវត្ថំ តិដ្ឋតិ ទ្វេ វស្សានិ តិដ្ឋ-
 តិ ចត្តារំ វស្សានិ តិដ្ឋតិ អដ្ឋ វស្សានិ តិដ្ឋតិ ទស
 វស្សានិ តិដ្ឋតិ វិសតិ វស្សានិ តិដ្ឋតិ វិស វស្សានិ
 តិដ្ឋតិ ចត្តារិស វស្សានិ តិដ្ឋតិ បញ្ចាស វស្សានិ
 តិដ្ឋតិ វស្សសតំ តិដ្ឋតិ ទ្វេ វស្សសតានិ តិដ្ឋតិ
 ចត្តារំ វស្សសតានិ តិដ្ឋតិ បញ្ច វស្សសតានិ តិដ្ឋតិ
 វស្សសហស្សំ តិដ្ឋតិ ទ្វេ វស្សសហស្សានិ តិដ្ឋតិ ចត្តារំ
 វស្សសហស្សានិ តិដ្ឋតិ អដ្ឋ វស្សសហស្សានិ តិដ្ឋតិ
 សោឡស វស្សសហស្សានិ តិដ្ឋតិ កប្បំ តិដ្ឋតិ ទ្វេ
 កប្ប តិដ្ឋតិ ចត្តារោ កប្ប តិដ្ឋតិ អដ្ឋ កប្ប តិដ្ឋតិ

ចិត្តផ្គត់ធា

[១៨០] ចិត្តមួយ បិតនៅអស់ពីរថ្ងៃ ។ អើ ។ មួយថ្ងៃ ជា

ឧប្បាទក្នុងណៈ មួយថ្ងៃ ជាវ័យក្នុងណៈ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ

ទេ ។ បេ ។

[១៨១] ចិត្តមួយ បិតនៅអស់៤ថ្ងៃ ។ បេ ។ បិតនៅអស់៨ថ្ងៃ

បិតនៅអស់១០ថ្ងៃ បិតនៅអស់២០ថ្ងៃ បិតនៅអស់១ខែ បិតនៅអស់២

ខែ បិតនៅអស់៤ខែ បិតនៅអស់៨ខែ បិតនៅអស់១០ខែ បិតនៅ

អស់១ឆ្នាំ បិតនៅអស់២ឆ្នាំ បិតនៅអស់៤ឆ្នាំ បិតនៅអស់៨ឆ្នាំ បិត

នៅអស់ ១០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ២០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ៣០ ឆ្នាំ បិតនៅ

អស់ ៤០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ៥០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ១០០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់

២០០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ៤០០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ៥០០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់

១០០០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ២០០០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ៤០០០ ឆ្នាំ បិតនៅ

អស់ ៨.០០០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ១៦.០០០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ១ កប្ប

បិតនៅអស់ ២ កប្ប បិតនៅអស់ ៤ កប្ប បិតនៅអស់ ៨ កប្ប

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

សោឡស កក្កោ តិដ្ឋតិ ឥត្ថិស កក្កោ តិដ្ឋតិ ចតុ-
ស្ស័ជ្ជិ កក្កោ តិដ្ឋតិ បញ្ច កក្កោសតានិ តិដ្ឋតិ កក្កោ-
សហស្សំ តិដ្ឋតិ ទ្វេ កក្កោសហស្សានិ តិដ្ឋតិ ចត្តាវ-
កក្កោសហស្សានិ តិដ្ឋតិ អដ្ឋ កក្កោសហស្សានិ តិដ្ឋតិ
សោឡស កក្កោសហស្សានិ តិដ្ឋតិ វិសតិ កក្កោស-
ហស្សានិ តិដ្ឋតិ ចត្តាឡិស កក្កោសហស្សានិ តិដ្ឋតិ
សដ្ឋិ កក្កោសហស្សានិ តិដ្ឋតិ ។ បេ ។ ចតុរាសីតិ
កក្កោសហស្សានិ តិដ្ឋតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ ចត្តា-
ឡិស កក្កោសហស្សានិ ឧប្បនិក្ខណោ ទ្វេ ចត្តា-
ឡិស កក្កោសហស្សានិ វយក្ខណោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[១៨២] ឯកំ ចិត្តំ ទិវសំ តិដ្ឋតិ ។ អា-
មន្តា ។ អត្ថព្វោ ធម្មា ឯកាហំ តហុម្មំ ឧប្បជ្ជិត្វា
និរុជ្ឈន្តិ ។ អាមន្តា ។ តេ ធម្មា ចិត្តេន លហុប-
រិវត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[១៨៣] តេ ធម្មា ចិត្តេន លហុបរិវត្តាតិ ។
អាមន្តា ។ នន្ទំ វត្ថំ កក្កោ នាហំ ភិក្ខុវេ អញ្ញំ
ឯកំ ធម្មម្មំ សមនុបស្សាមិ យំ ឯវំ លហុបរិវត្ថំ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

បិតនៅអស់ ១៦ កប្ប បិតនៅអស់ ៣២ កប្ប បិតនៅអស់ ៦៤ កប្ប
 បិតនៅអស់ ៩ រយកប្ប បិតនៅអស់ ១ ពាន់កប្ប បិតនៅអស់ ២ ពាន់
 កប្ប បិតនៅអស់ ៤ ពាន់កប្ប បិតនៅអស់ ៨ ពាន់កប្ប បិតនៅអស់
 ១៦ ពាន់កប្ប បិតនៅអស់ ២០ ពាន់កប្ប បិតនៅអស់ ៤០ ពាន់កប្ប បិត
 នៅអស់ ៦០ ពាន់កប្ប ។ បេ ។ បិតនៅអស់ ៨៤ ពាន់កប្ប ។ អើ ។
 ៤២ ពាន់កប្ប ជាឧប្បាទក្ខណៈ ៤២ ពាន់កប្ប ជាវ័យក្ខណៈ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨២] ចិត្តមួយ បិតនៅអស់ ១ ថ្ងៃ ។ អើ ។ ពួកធម៌
 ដទៃ ដែលកើតឡើងអស់ ១ ថ្ងៃ ឬច្រើនថ្ងៃ ហើយរលត់ទៅវិញ មាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តទៅរហ័ស ដោយចិត្តដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨៣] ធម៌ទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តទៅរហ័ស ដោយចិត្តដែរឬ ។
 អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
 ពិចារណារកមិនឃើញ នូវធម៌ដទៃ សូម្បីតែមួយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅរហ័ស

ចិត្តផ្គត់ផ្គង់

យ៉ាងនេះ ដូចជាចិត្តនេះទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចិត្តនេះ ប្រព្រឹត្តទៅ
រហ័ស មិនឆ្ងាយបុគ្គលនឹងធ្វើសេចក្តីប្រៀបប៉ានឡើយ ពាក្យដូច្នេះ មាន
ក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ធម៌
ទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តទៅរហ័ស ដោយចិត្តទេ ។

[១៨៤] ធម៌ទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តទៅរហ័ស ដោយចិត្តប្ត ។ អើ ។

ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វស្វា ត្រាច់ទៅ
ក្នុងព្រៃតូច ព្រៃធំ ចាប់កាន់មែកឈើ លែងមែកឈើនោះ ហើយចាប់
មែកដទៃ លែងមែកនោះហើយ ចាប់មែកដទៃ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ធម្មជាតិណា ហៅថាចិត្តដូច្នេះក្តី ហៅថាមនោដូច្នេះក្តី ហៅ
ថាវិញ្ញាណដូច្នេះក្តី ធម្មជាតិនោះ ជាធម្មជាតិដទៃមែនពិត កើតឡើងក្នុង
វេលាយប់ផង ក្នុងវេលាថ្ងៃផង ធម្មជាតិដទៃរលត់ទៅវិញផង ពាក្យដូច្នេះ
មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា
ធម៌ទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តទៅរហ័ស ដោយចិត្តទេ ។

[១៨៥] ចិត្តមួយ បិតនៅអស់ ១ ថ្ងៃប្ត ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ
បិតនៅអស់ ១ ថ្ងៃដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោត-
វិញ្ញាណ ។ បេ ។ ឃានវិញ្ញាណ ជីវវិញ្ញាណ កាយវិញ្ញាណ អកុសល-
ចិត្ត ចិត្តដែលប្រកបដោយរាគៈ ប្រកបដោយទោសៈ ប្រកបដោយមោហៈ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

មានសហគតំ ធិដ្ឋិសហគតំ វិចិត្តិក្កាសហគតំ ដ៏នស-
ហគតំ ឧទ្ធច្ចសហគតំ អហិរិកសហគតំ អនោត្តប្បស-
ហគតំ ចិត្តំ ធិវសំ តិដ្ឋតីតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៨៦] ឯកំ ចិត្តំ ធិវសំ តិដ្ឋតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ យេនេវ ចិត្តេន ចក្កុនា រូបំ បស្សតិ តេនេវ
ចិត្តេន សោតេន សង្កំ សុណាតិ ។ បេ ។ ឃានេន
កន្ធ�ំ ឃាយតិ ជីក្កយ វសំ សាយតិ កាយេន ដោ-
ដ្ឋតំ ដុសតិ ។ បេ ។ មនសា ធម្មំ វិជានាតិ ។ បេ ។
យេនេវ ចិត្តេន មនសា ធម្មំ វិជានាតិ តេនេវ ចិត្តេន
ចក្កុនា រូបំ បស្សតិ ។ បេ ។ សោតេន សង្កំ សុណាតិ
ឃានេន កន្ធ�ំ ឃាយតិ ជីក្កយ វសំ សាយតិ ។ បេ ។
កាយេន ដោដ្ឋតំ ដុសតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៨៧] ឯកំ ចិត្តំ ធិវសំ តិដ្ឋតីតិ ។ អាមន្តា ។
យេនេវ ចិត្តេន អភិក្កមតិ តេនេវ ចិត្តេន បដិក្កមតិ
យេនេវ ចិត្តេន បដិក្កមតិ តេនេវ ចិត្តេន អភិក្ក-
មតិ យេនេវ ចិត្តេន អាណកេតិ តេនេវ ចិត្តេន
វិណកេតិ យេនេវ ចិត្តេន វិណកេតិ តេនេវ
ចិត្តេន អាណកេតិ យេនេវ ចិត្តេន សម្មញ្ញតិ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ប្រកបដោយមានៈ ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ប្រកបដោយវិចិត្តិច្ឆា ប្រកបដោយ
ជីនៈ ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ប្រកបដោយអហិរិកៈ ប្រកបដោយអនោត្តប្បៈ
បិតនៅអស់ ១ ថ្ងៃដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨៦] ចិត្តមួយ បិតនៅអស់ ១ ថ្ងៃឬ ។ អើ ។ បុគ្គលឃើញ
រូបដោយភ្នែក ដោយចិត្តណា ក៏ឮសំឡេងដោយត្រចៀក ដោយចិត្ត
នោះដែរ ។ បេ ។ ផុតនិមួយដោយច្រមុះ លិទ្ធក្វក្សរសដោយអណ្តាត ពាល់
ត្រូវផ្សព្វដោយកាយ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់ធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្ត ។ បេ ។
បុគ្គលដឹងច្បាស់ធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្ត ដោយចិត្តណា ក៏ឃើញរូបដោយ
ភ្នែក ដោយចិត្តនោះដែរ ។ បេ ។ ឮសំឡេងដោយត្រចៀក ផុតនិមួយ
ច្រមុះ លិទ្ធក្វក្សរសដោយអណ្តាត ។ បេ ។ ពាល់ត្រូវផ្សព្វដោយកាយ
(ដោយចិត្តនោះ) ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨៧] ចិត្តមួយ បិតនៅអស់ ១ ថ្ងៃឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ឈាន
ទៅមុខ ដោយចិត្តណា ឈានបែរមកក្រោយ ដោយចិត្តនោះដែរ ឈានបែរ
មកក្រោយ ដោយចិត្តណា ឈានទៅមុខ ដោយចិត្តនោះដែរ មើលទៅមុខ
ដោយចិត្តណា មើលចំហៀង ដោយចិត្តនោះដែរ មើលចំហៀង ដោយ
ចិត្តណា មើលទៅមុខ ដោយចិត្តនោះដែរ បត់អវយវៈចូល ដោយចិត្តណា

ចិន្តាដ្ឋតិកថា

តេជេវេ ចិត្តេន បសាវេតិ យេជេវេ ចិត្តេន បសាវេតិ

តេជេវេ ចិត្តេន សម្មិញ្ញាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[០៨៨] អាគាសានញ្ចាយតន្ធបតានំ ទេវានំ

ឯកំ ចិត្តំ យាវតាយុកំ តិដ្ឋតីតិ ។ អាមន្តា ។ ម-

នុស្សានំ ឯកំ ចិត្តំ យាវតាយុកំ តិដ្ឋតីតិ ។ ន

ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[០៨៩] អាគាសានញ្ចាយតន្ធបតានំ ទេវានំ

ឯកំ ចិត្តំ យាវតាយុកំ តិដ្ឋតីតិ ។ អាមន្តា ។ ចាតុម្ម-

ហារាជីកានំ ទេវានំ ។ បេ ។ តាវត្ថីសានំ ទេវានំ ...

យាមានំ ទេវានំ ... តុសិតានំ ទេវានំ ... ជិម្ពានវតីនំ

ទេវានំ ... បរិនិម្មិតវសវត្ថីនំ ទេវានំ ... ព្រហ្មចារិសដ្ឋានំ

ទេវានំ ... ព្រហ្មបុរោហិតានំ ទេវានំ ... មហាព្រហ្មានំ

ទេវានំ ... បរិត្តាកានំ ទេវានំ ... អប្បមាណាកានំ ទេវ-

ានំ ... អាភស្សានំ ទេវានំ ... បរិត្តសុកានំ ទេវានំ ...

ចិត្តផ្ចិតិកថា

លាអវយវៈចេញ ដោយចិត្តនោះដែរ លាអវយវៈចេញ ដោយចិត្តណា បត់
អវយវៈចូល ដោយចិត្តនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨៨] ចិត្តមួយ របស់ពួកទេវតា ដែលចូលទៅកើតក្នុងជាន់
អាកាសានញ្ចាយនៈ បិតនៅដរាបដល់អស់អាយុដែរឬ ។ អើ ។ ចិត្ត
មួយ របស់មនុស្សទាំងឡាយ បិតនៅដរាបដល់អស់អាយុដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨៩] ចិត្តមួយ របស់ពួកទេវតា ដែលចូលទៅកើតក្នុងជាន់
អាកាសានញ្ចាយនៈ បិតនៅដរាបដល់អស់អាយុដែរឬ ។ អើ ។ ចិត្ត
មួយ របស់ពួកទេវតាដែលបិតនៅក្នុងឋានចាតុមហារាជិកា ។ បេ ។ របស់
ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានតាវត្តិន្ទ្រ... ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុង
ឋានយាមៈ... ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានតុសិត... ពួកទេវតា
ដែលបិតនៅក្នុងឋាននិម្មានរតី... ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានបរ-
និម្មិតវសវត្តិ... ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានព្រហ្មបារិសុដ្ឋា...
ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានព្រហ្មបុរោហិតា... ពួកទេវតា ដែលបិត
នៅក្នុងឋានមហាព្រហ្ម... ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានបរិត្តាតា...
ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានអប្បមាណាតា... ពួកទេវតា ដែលបិត
នៅក្នុងឋានអាកស្សរៈ... ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានបរិត្តសុតា...

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អប្បមាណសុកានំ ទេវានំ ... សុភតិល្លាវានំ ទេវានំ ...
 វេហុប្បលានំ ទេវានំ ... អវិហានំ ទេវានំ ... អតប្បានំ
 ទេវានំ ... សុទិស្សានំ ទេវានំ ... សុទិស្សីនំ ទេវានំ
 ។ បេ ។ អកកិដ្ឋានំ ទេវានំ ឯកំ ចិត្តំ យាវតាយុ-
 កំ តិដ្ឋតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៩០] អាគាសានញ្ញាយតទ្ធិបតានំ ទេវានំ វិ-
 សតិ កប្បសហស្សានិ អាយុប្បមាណំ អាគាសា-
 នញ្ញាយតទ្ធិបតានំ ទេវានំ ឯកំ ចិត្តំ វិសតិ កប្ប-
 សហស្សានិ តិដ្ឋតីតិ ។ អាមត្តា ។ មនុស្សានំ វស្ស-
 សតំ អាយុប្បមាណំ មនុស្សានំ ឯកំ ចិត្តំ វស្សសតំ
 តិដ្ឋតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៩១] អាគាសានញ្ញាយតទ្ធិបតានំ ទេវានំ វិ-
 សតិ កប្បសហស្សានិ អាយុប្បមាណំ អាគាសា-
 នញ្ញាយតទ្ធិបតានំ ទេវានំ ឯកំ ចិត្តំ វិសតិ កប្ប-
 សហស្សានិ តិដ្ឋតីតិ ។ អាមត្តា ។ ចាតុម្ពហារាវតិ-
 កានំ ទេវានំ បញ្ច វស្សសតានិ អាយុប្បមាណំ

អភិធម្មបិមក កថាវត្ថុ

ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានអប្បមាណសុភា . . . ពួកទេវតា ដែលបិត
 នៅក្នុងឋានសុភក្តិណ្ឌា . . . ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានវេហប្បលា
 . . . ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានអវិហា . . . ពួកទេវតា ដែលបិតនៅ
 ក្នុងឋានអតប្បា . . . ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានសុទ្ធស្ស . . .
 ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានសុទ្ធស្ស ។ បេ ។ ពួកទេវតា ដែលបិត
 នៅក្នុងឋានអកនិដ្ឋ បិតនៅដរាបដល់អស់អាយុដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៩០] ២០ ពាន័កប្ប ជាប្រមាណនៃអាយុ របស់ពួកទេវតា
 ដែលចូលទៅ ក្នុងក្នុងជាន់អាកាសានញាយតនៈ ចិត្តមួយ របស់ពួកទេវតា
 ដែលចូលទៅកើតក្នុងជាន់អាកាសានញាយតនៈ (នោះ) បិតនៅអស់ ២០
 ពាន័កប្បដែរឬ ។ អើ ។ មួយរយឆ្នាំ ជាប្រមាណនៃអាយុ របស់មនុស្ស
 ទាំងឡាយ ចិត្តមួយ របស់ពួកមនុស្ស បិតនៅអស់មួយរយឆ្នាំដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៩១] ២០ ពាន័កប្ប ជាប្រមាណនៃអាយុ របស់ពួកទេវតា
 ដែលចូលទៅកើតក្នុងជាន់អាកាសានញាយតនៈ ចិត្តមួយ របស់ពួកទេវតា
 ដែលចូលទៅកើតក្នុងជាន់អាកាសានញាយតនៈ បិតនៅអស់ ២០ ពាន័
 កប្បដែរឬ ។ អើ ។ ប្រាំរយឆ្នាំ ជាប្រមាណនៃអាយុ របស់ពួកទេវតា

បីត្ថវគ្គិកថា

តាតុប្បហារាវជីកោនំ ទេវានំ ឯកំ ចិត្តំ បញ្ច វស្សស-
 តានិ តិដ្ឋតិ ។ បេ ។ វស្សសហស្សំ តិដ្ឋតិ ទ្វេ វស្ស-
 សហស្សានិ តិដ្ឋតិ ចត្តារិ វស្សសហស្សានិ តិដ្ឋតិ អដ្ឋ
 វស្សសហស្សានិ តិដ្ឋតិ សោឡស វស្សសហស្សានិ
 តិដ្ឋតិ កប្បស្ស តតិយភាគំ តិដ្ឋតិ ឧបឡកប្បំ តិដ្ឋ-
 តិ ឯកំ កប្បំ តិដ្ឋតិ ទ្វេ កប្បេ តិដ្ឋតិ ចត្តារោ
 កប្បេ តិដ្ឋតិ អដ្ឋ កប្បេ តិដ្ឋតិ សោឡស កប្បេ
 តិដ្ឋតិ ពត្តិស កប្បេ តិដ្ឋតិ ចតុស្សដ្ឋំ កប្បេ តិដ្ឋតិ
 បញ្ច កប្បសតានិ តិដ្ឋតិ កប្បសហស្សំ តិដ្ឋតិ ទ្វេ
 កប្បសហស្សានិ តិដ្ឋតិ ចត្តារិ កប្បសហស្សានិ តិដ្ឋ-
 តិ អដ្ឋ កប្បសហស្សានិ តិដ្ឋតិ ។ បេ ។ អកកនិដ្ឋានំ
 ទេវានំ សោឡស កប្បសហស្សានិ អាយុប្បហណំ
 អកកនិដ្ឋានំ ទេវានំ ឯកំ ចិត្តំ សោឡស កប្បស-
 ហស្សានិ តិដ្ឋតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៩២] អាគាសានិព្វាយតន្តបតានំ ទេវានំ ចិត្តំ
 មុហុតំ មុហុតំ ឧប្បជ្ឈតិ មុហុតំ មុហុតំ ជិវ្ហជ្ឈតិ ។ អាម-
 ត្តា ។ អាគាសានិព្វាយតន្តបតានំ ទេវានំ មុហុតំ មុហុតំ
 ចរិតំ មុហុតំ មុហុតំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ចិត្តផ្គត់ផ្គង់

ដែលបិតនៅក្នុងជាន់ចាតុមហាវជិកា ចិត្តមួយ របស់ពួកទេវតាក្នុងឋាន
 ចាតុមហាវជិកា (នោះ) បិតនៅអស់ប្រាំរយឆ្នាំដែរឬ ។ បេ ។ បិតនៅ
 អស់ ១ ពាន់ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ២ ពាន់ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ៤ ពាន់ឆ្នាំ បិត
 នៅអស់ ៨ ពាន់ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ១៦ ពាន់ឆ្នាំ បិតនៅអស់ភាគជាតម្រប់បី
 នៃកប្ប បិតនៅអស់កន្លះកប្ប បិតនៅអស់ ១ កប្ប បិតនៅអស់ ២ កប្ប
 បិតនៅអស់ ៤ កប្ប បិតនៅអស់ ៨ កប្ប បិតនៅអស់ ១៦ កប្ប បិត
 នៅអស់ ៣២ កប្ប បិតនៅអស់ ៦៤ កប្ប បិតនៅអស់ប្រាំរយកប្ប
 បិតនៅអស់ ១ ពាន់កប្ប បិតនៅអស់ ២ ពាន់កប្ប បិតនៅអស់ ៤ ពាន់
 កប្ប បិតនៅអស់ ៨ ពាន់កប្ប ។ បេ ។ ១៦ ពាន់កប្ប ជាប្រមាណ
 នៃអាយុ របស់ទេវតាក្នុងឋានអកនិដ្ឋ ចិត្តមួយ របស់ពួកទេវតាដែលបិត
 នៅក្នុងឋានអកនិដ្ឋ បិតនៅអស់ ១៦ ពាន់កប្បដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៩២] ចិត្ត របស់ពួកទេវតាដែលចូលទៅកើតក្នុងជាន់អាកាសា-
 នញ្ជាយតនៈ កើតឡើងមួយស្របក់ៗ រលត់ទៅមួយស្របក់ៗឬ ។ អើ ។
 ពួកទេវតា ដែលចូលទៅកើតក្នុងជាន់អាកាសានញ្ជាយតនៈ ចូរតមួយស្រ-
 បក់ៗ កើតឡើងមួយស្របក់ៗឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[១៧៣] អាគាសានញ្ចាយតន្តបតានំ ទេវានំ
 ឯកំ ចិត្តំ យាវតាយុកំ តិដ្ឋតីតិ ។ អាមន្តា ។ អា-
 គាសានញ្ចាយតន្តបតា ទេវា យេនេវ ចិត្តេន ឧប្ប-
 ជ្ឈន្តិ តេនេវ ចិត្តេន ចរន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ចិត្តផ្គត់កថា ។

កក្កដ្យកថា
ក្បវ

[១៧៤] សព្វេ សង្ខារា អនោជីកត្វា កុក្កុ-
 ឡាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្ថិ សុខា វេទនា កា-
 យិកំ សុខំ ចេតសិកំ សុខំ ទិព្វំ សុខំ មាណសិកំ
 សុខំ លាភសុខំ សក្ការសុខំ យានសុខំ សយនសុខំ
 ឥស្សរិយសុខំ អាជិបច្ឆសុខំ តិហិសុខំ សាមញ្ញសុខំ
 សាសវំ សុខំ អនាសវំ សុខំ ឧបជិសុខំ និរុបជិសុខំ
 សាមិសំ សុខំ និរាមិសំ សុខំ សប្បីតិកំ សុខំ និប្បីតិ-
 កំ សុខំ ណរនសុខំ វិមុត្តិសុខំ កាមសុខំ នេក្ខម្ភ-
 សុខំ បរិវេកសុខំ ឧបសមសុខំ សម្មោធសុខន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ហព្នំ អត្ថិ សុខា វេទនា ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[១៩៣] ចិត្តមួយ របស់ពួកទេវតា ដែលចូលទៅកើតក្នុងជាន់
 អាកាសានញាយតនៈ បិតនៅដរាបដល់អស់អាយុ ។ អើ ។ ពួកទេវតា
 ដែលចូលទៅកើតក្នុងជាន់អាកាសានញាយតនៈ កើតឡើងដោយចិត្តណា
 ច្យុតទៅវិញដោយចិត្តនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ធម៌ ចិត្តដ៏តិកថា ។

កក្កទ្បកថា

[១៩៤] សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផែនក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនឬ ។
 អើ ។ វេទនា ជាសុខ គឺសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ សុខប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងចិត្ត សុខជាទិព្វ សុខជារបស់មនុស្ស សុខដោយលាភ សុខដោយ
 សក្ការៈ សុខដោយយាន សុខដោយដំណេក សុខដោយភាពនៃខ្លួន
 ជាធំ សុខដោយភាពនៃខ្លួនជាអធិបតី សុខរបស់គ្រូហស្ថ សុខរបស់
 សមណៈ សុខប្រកបដោយអាសវៈ សុខមិនមានអាសវៈ សុខប្រកប
 ដោយឧបធិក្កិលេស សុខមិនមានឧបធិក្កិលេស សុខប្រកបដោយអាមិសៈ
 សុខមិនមានអាមិសៈ សុខប្រកបដោយបីតិ សុខមិនមានបីតិ សុខដោយ
 ឈាន សុខដោយវិមុត្តិ សុខក្នុងកាម សុខដោយការចេញចាកកាម
 សុខដោយការស្ងប់ស្ងាត់ សុខដោយការរម្ងាប់ សុខដោយការត្រាស់
 ដឹង ក្រែងមានដែរឬ ។ អើ ។ បើវេទនា ជាសុខ ។ បេ ។

កុក្កុយ្យកថា

សម្លេងស្ងប់ ឆ្ងាយ វត្ត រេ វត្តព្រៃ សព្វ សង្ខារ អនោ-
ជីកត្វា កុក្កុយ្យតិ ។

[១៧៥] សព្វ សង្ខារ អនោជីកត្វា កុក្កុយ្យ-
តិ ។ អាមន្តា ។ សព្វ សង្ខារ ទុក្ខា វេទនា កា-
យិកំ ទុក្ខំ វេទនាសិកំ ទុក្ខំ សោកបរិទេវទុក្ខនោ-
មនស្សចាយាសាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្រៃ ។ បេ ។

[១៧៦] ន វត្តព្រៃ សព្វ សង្ខារ អនោជីកត្វា
កុក្កុយ្យតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វត្តំ ភកវត្តា សព្វ
ភិក្ខុវេ អាទិត្តំ កិញ្ច ភិក្ខុវេ សព្វ អាទិត្តំ ចក្កំ ភិក្ខុ-
វេ អាទិត្តំ រូបា អាទិត្តា ចក្កវិញ្ញាណំ អាទិត្តំ ចក្ក-
សម្មស្សោ អាទិត្តោ យម្បិទំ ចក្កសម្មស្សប្បដ្ឋយា
ឧប្បជ្ឈតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា
តម្បិ អាទិត្តំ កេន អាទិត្តំ អាទិត្តំ រាគក្កិណ ខោ-
សក្កិណ មោហក្កិណ អាទិត្តំ ជាតិយា ជរាមរណេន^(១)
សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ខោមនស្សេហិ ឧ-
ចាយាសេហិ អាទិត្តន្តិ វេទាមិ សោតំ អាទិត្តំ សង្ខា
អាទិត្តា ។ បេ ។ យានំ អាទិត្តំ គន្ធា អាទិត្តា ។ បេ ។

កុក្កុយ្យកថា

សុខកើតអំពីការត្រាស់ដឹង មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផែនក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនទេ ។

(១៩៥) សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផែនក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនឬ ។
អើ ។ សង្ខារទាំងពួង មានវេទនាជាទុក្ខ គឺទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ទុក្ខ
ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ទោមនស្ស សេចក្តី
សង្រេងសង្រែង ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៩៦) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផែនក្តៅ
ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វត្ថុទាំងអស់ជាបស់ក្តៅ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វត្ថុ
ទាំងអស់ គឺអ្វី ជាបស់ក្តៅ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ្នែកជាបស់ក្តៅ រូប
ជាបស់ក្តៅ ចក្ខុវិញ្ញាណជាបស់ក្តៅ ចក្ខុសម្ផស្សជាបស់ក្តៅ ធម្មជាតិ
ណា ដែលទទួលការម្សៅ ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជា
សុខក្តី កើតឡើងព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ធម្មជាតិនោះជាបស់ក្តៅ ចុះ
ក្តៅដោយអ្វី ក្តៅដោយភ្លើងគឺភក្តៈ ក្តៅដោយភ្លើងគឺទោសៈ ក្តៅដោយ
ភ្លើងគឺមោហៈ ក្តៅដោយជាតិ ជរា មរណៈ សោកៈ បរិទេវៈ ទុក្ខ
ទោមនស្ស ឧបាទានៈ តថាគតពោលថា ក្តៅ ត្រចៀកជាបស់ក្តៅ
សំឡេងជាបស់ក្តៅ ។ បេ ។ ច្រមុះជាបស់ក្តៅ ក្លិនជាបស់ក្តៅ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ជីវ្ហា អាទិត្តា រសា អាទិត្តា ។ បេ ។ កាយោ អាទិត្តោ
 ដោជ្ជត្វា អាទិត្តា ។ បេ ។ មនោ អាទិត្តោ ធម្មា អាទិត្តា
 មនោវិញ្ញាណំ អាទិត្តំ មនោសម្មស្សោ អាទិត្តោ យម្បីទំ
 មនោសម្មស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ឈតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ
 វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បី អាទិត្តំ កេន អាទិត្តំ អា-
 ទិត្តំ វាគត្តិនា ទោសត្តិនា មោហត្តិនា អាទិត្តំ ជាតិយា
 ជរាមរណោន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោម-
 នស្សេហិ ឧបាយាសេហិ អាទិត្តន្តិ វិនាមីតិ អត្ថេ
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ សព្វេ សង្ខារា
 អនោជីកត្វា កុក្កុទ្ធាតិ ។

[១៩៧] សព្វេ សង្ខារា អនោជីកត្វា កុក្កុទ្ធា-
 តិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វុត្ថំ ភកវតា បញ្ចមេ ភិក្ខុវេ
 កាមគុណា កតមេ បញ្ច បក្ខវិញ្ញេយ្យា រូទា ឥដ្ឋា
 កត្តា មនាទា បិយរូទា កាម្មបសញ្ញិតា រជនិយា
 សោតវិញ្ញេយ្យា សន្តា ។ បេ ។ យានវិញ្ញេយ្យា កត្តា
 ។ បេ ។ ជីវ្ហវិញ្ញេយ្យា រសា ។ បេ ។ កាយវិញ្ញេយ្យា
 ដោជ្ជត្វា ឥដ្ឋា កត្តា មនាទា បិយរូទា កាម្មបសញ្ញិ-
 តា រជនិយា ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច កាមគុណាតិ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អណ្តាតជាវេសក្តៅ រសជាវេសក្តៅ ។ បេ ។ កាយជាវេសក្តៅ ផោដ្ឋព្វៈ
 ជាវេសក្តៅ ។ បេ ។ ចិត្តជាវេសក្តៅ ធម្មារម្មណ៍ជាវេសក្តៅ មនោ-
 វិញ្ញាណជាវេសក្តៅ មនោសម្ផស្សជាវេសក្តៅ ធម្មជាតិណា ដែលទទួល
 ការម្នាក់ ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខក្តី កើតឡើង
 ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ធម្មជាតិនោះ ជាវេសក្តៅ ចុះក្តៅដោយអ្វី
 ក្តៅដោយភ្លើងគឺភក្តៈ ក្តៅដោយភ្លើងគឺទោសៈ ក្តៅ ដោយភ្លើងគឺមោហៈ
 ក្តៅដោយជាតិ ជព មរណៈ សោកៈ បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយា-
 សៈ តថាគត ពោលថា ក្តៅ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។
 ព្រោះហេតុនោះ សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផែនក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែន ។

[១៩៧] សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផែនក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែន
 ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាម-
 គុណនេះ មាន ៥ យ៉ាង កាមគុណទាំង ៥ តើដូចម្តេចខ្លះ គឺរូបដែល
 គប្បីដឹងដោយភ្នែក ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រ-
 ឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាតម្រេក ១ សំឡេងដែលគប្បីដឹងដោយត្រ-
 ចៀក ១ ។ បេ ។ ក្លិនដែលគប្បីដឹងដោយច្រមុះ ១ ។ បេ ។ រសដែល
 គប្បីដឹងដោយអណ្តាត ១ ។ បេ ។ ផ្សព្វដែលគប្បីដឹងដោយកាយ ជា
 ទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយ
 កាម ជាតម្រេក ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាមគុណ មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង

កុក្កុល្យកថា

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហំ ន វត្ថុញ្ចំ
សព្វេ សម្ពាទា អនោជីកត្វា កុក្កុល្យាតិ ។

[១៧៨] ន វត្ថុញ្ចំ សព្វេ សម្ពាទា អនោជីកត្វា
កុក្កុល្យាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុំ ភក្កតា លាភា
វោ ភិក្ខុវេ សុលទ្ធិំ វោ ភិក្ខុវេ ខណោ វោ បដិ-
វិន្ទោ ព្រហ្មចរិយវាសាយ ទិដ្ឋា មយា ភិក្ខុវេ ធន-
ស្សាយតទិកា នាម និរយា តត្ថ យំ កិញ្ចំ បក្កុ-
នា រូបំ បស្សតិ អនិជ្ជរូបញ្ចោ បស្សតិ នោ ឥដ្ឋរូបំ
អកន្ធិរូបញ្ចោ បស្សតិ នោ កន្ធិរូបំ អមនាបរូបញ្ចោ
បស្សតិ នោ មនាបរូបំ យំ កិញ្ចំ សោតេន សន្និ-
សុណាតិ ។ បេ ។ យានេន កន្ធិំ យាយតិ ។ បេ ។
ជីវ្ហយ វសំ សាយតិ ។ បេ ។ កាយេន ដោដ្ឋញ្ចំ
ដុសតិ ។ បេ ។ មនសា ធម្មំ វិជានាតិ អនិជ្ជរូ-
បញ្ចោ វិជានាតិ នោ ឥដ្ឋរូបំ អកន្ធិរូបញ្ចោ វិជា-
នាតិ នោ កន្ធិរូបំ អមនាបរូបញ្ចោ វិជានាតិ នោ
មនាបរូបន្តំ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន
ហំ(១) សព្វេ សម្ពាទា អនោជីកត្វា កុក្កុល្យាតិ ។

១ ម. ធម្មត្ថេន (ន វត្ថុញ្ចំ) ពោល ទិស្សតិ ។

កុក្កុដ្ឋកថា

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរ
ពោលថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែនក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនទេ ។

(១៩៨) បុគ្គលមិនគួរពោលថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែនក្តៅ ធ្វើ
មិនឲ្យមានព្រំដែនប្ត ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ពេញហៅមានលាភ អត្តភាពនៃមនុស្ស អ្នក
ទាំងឡាយពេញជាបានល្អហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ខណៈ អ្នកទាំង-
ឡាយបានចាក់ធុរហើយ ដើម្បីប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នរក ឈ្មោះឆងស្សាយតនិកៈ គឺថាគតបានឃើញហើយ បណ្តាធម៌ទាំង
នោះ បុគ្គល ឃើញរូបណាមួយដោយភ្នែក តែងឃើញរូបមិនជាទីប្រាថ្នា
តែម្យ៉ាង មិនឃើញរូបជាទីប្រាថ្នា តែងឃើញរូបមិនជាទីត្រេកអរ មិន
ឃើញរូបជាទីត្រេកអរ តែងឃើញរូបមិនជាទីគាប់ចិត្ត មិនឃើញរូបជាទី
គាប់ចិត្ត បុគ្គល ឮសំឡេងណាមួយដោយត្រចៀក ។ បេ ។ ផុតនិរុដោយ
ច្រមុះ ។ បេ ។ លិទ្ធិភ្នែករសដោយអណ្តាត ។ បេ ។ ពាល់ត្រូវផ្សព្វ
ដោយកាយ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់ធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្ត តែងដឹងច្បាស់នូវ
រូបមិនជាទីប្រាថ្នា មិនដឹងច្បាស់នូវរូបជាទីប្រាថ្នា តែងដឹងច្បាស់នូវរូប
មិនជាទីត្រេកអរ មិនដឹងច្បាស់នូវរូបជាទីត្រេកអរ តែងដឹងច្បាស់នូវរូប
មិនជាទីពេញចិត្ត មិនដឹងច្បាស់នូវរូបជាទីពេញចិត្ត ពាក្យដូច្នេះ មាន
ក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែន
ក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែន ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[១៧៧] សព្វេ សម្ពាទ អនោធិកត្វា កុក្កុ-
 ឡាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថំ ភក្កតា លាភា វេ
 ភិក្ខុវេ សុលទ្ធិំ វេ ភិក្ខុវេ ខណោ វេ បដិវិទ្ធោ
 ព្រហ្មចរិយវាសាយ ទិដ្ឋា មហោ ភិក្ខុវេ ធនស្សាយ-
 តនិកា ធាម សត្តា តត្ថ យំ កិញ្ចំ ចត្តា រូបំ
 បស្សតិ ឥដ្ឋរូបញ្ចោ បស្សតិ នោ អនិដ្ឋរូបំ កន្ត្រូ-
 បញ្ចោ បស្សតិ នោ អកន្ត្រូបំ មនាបរូបញ្ចោ បស្ស-
 តិ នោ អមនាបរូបំ យំ កិញ្ចំ សោតេន សទ្ធិំ សុ-
 ណាតិ ។ បេ ។ យានេន កន្លំ យាយតិ ។ បេ ។
 ជិញ្ញាយ វសំ សាយតិ ។ បេ ។ កាយេន ដោដ្ឋតំ
 ដុសតិ ។ បេ ។ មនសា ធម្មំ វិជានាតិ ឥដ្ឋរូបញ្ចោ
 វិជានាតិ នោ អនិដ្ឋរូបំ កន្ត្រូបញ្ចោ វិជានាតិ នោ
 អកន្ត្រូបំ មនាបរូបញ្ចោ វិជានាតិ នោ អមនាបរូបន្តំ
 អត្ថោ សុត្ថន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុតំ
 សព្វេ សម្ពាទ អនោធិកត្វា កុក្កុឡាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

(១៩៩) សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផែនក្ដៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនឬ ។
 អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំង-
 ឡាយ ពេញហៅមានលាភ អត្តភាពនៃមនុស្ស អ្នកទាំងឡាយពេញជា
 បានល្អហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ខណៈ អ្នកទាំងឡាយបានចាក់ធ្លុះ
 ហើយ ដើម្បីប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានស្នតិ ឈ្មោះ
 ផស្សៈយតនិកៈ គឺថាគតបានឃើញហើយ បណ្ដាធម៌ទាំងនោះ បុគ្គល
 ឃើញរូបណាមួយដោយភ្នែក តែងឃើញរូបជាទីប្រាថ្នា មិនឃើញរូប
 មិនជាទីប្រាថ្នា តែងឃើញរូបជាទីត្រេកអរ មិនឃើញរូបមិនជាទីត្រេក-
 អរ តែងឃើញរូបជាទីពេញចិត្ត មិនឃើញរូបមិនជាទីពេញចិត្ត ពួ
 សំឡេងណាមួយដោយត្រចៀក ។ បេ ។ ជុំភ្លិនដោយច្រមុះ ។ បេ ។
 លិទ្ធក្បក្បសដោយអណ្តាត ។ បេ ។ ពាល់ត្រូវផ្សព្វដោយកាយ ។ បេ ។
 ដឹងច្បាស់ធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្ត តែងដឹងច្បាស់នូវរូបជាទីប្រាថ្នា មិនដឹង
 ច្បាស់នូវរូបមិនជាទីប្រាថ្នា តែងដឹងច្បាស់នូវរូបជាទីត្រេកអរ មិនដឹង
 ច្បាស់នូវរូបមិនជាទីត្រេកអរ តែងដឹងច្បាស់នូវរូបជាទីពេញចិត្ត មិនដឹង
 ច្បាស់នូវរូបមិនជាទីពេញចិត្ត ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផែនក្ដៅ
 ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនទេ ។

កុណ្ឌករ

[២០០] ន វត្តព្រំ សព្វេ សង្ឃារ អនោជីកត្វា
 កុក្កឡាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ យននិច្ចំ តំ ទុក្ខំ
 វត្តំ ភកវតា សព្វេ សង្ឃារ អនិច្ចាតិ ។ អាមន្តា ។
 ហញ្ចំ យននិច្ចំ តំ ទុក្ខំ វត្តំ ភកវតា សព្វេ សង្ឃា-
 រ អនិច្ចា តេន វត រេ វត្តេ សព្វេ សង្ឃារ អ-
 នោជីកត្វា កុក្កឡាតិ ។

[២០១] សព្វេ សង្ឃារ អនោជីកត្វា កុក្កឡា-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ទានំ អនិដ្ឋងលំ អកន្តងលំ អម-
 នុញ្ញងលំ សេចនកងលំ ទុក្ខទ្រយំ ទុក្ខវិចារកន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។ សីលំ ។ បេ ។ ឧចោសថោ
 ។ បេ ។ ភាវនា ។ បេ ។ ព្រហ្មចរិយំ អនិដ្ឋងលំ
 អកន្តងលំ អមនុញ្ញងលំ សេចនកងលំ ទុក្ខទ្រយំ
 ទុក្ខវិចារកន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។ ននុ ទានំ
 ឥដ្ឋងលំ កន្តងលំ មនុញ្ញងលំ អសេចនកងលំ
 សុខទ្រយំ សុខវិចារកន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ ទានំ
 ឥដ្ឋងលំ កន្តងលំ មនុញ្ញងលំ អសេចនកងលំ សុ-
 ខទ្រយំ សុខវិចារកំ នោ វត រេ វត្តេ សព្វេ សង្ឃារ

កុក្កុលកថា

[២០០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផែនក្ដៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា របស់ ណា មិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខ ចុះសង្ខារទាំងពួង មិនទៀងឬ ។ អើ ។ បើព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា របស់ណា មិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខ សង្ខារទាំងពួង មិនទៀង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរ ពោលថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផែនក្ដៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនទេ ។

[២០១] សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផែនក្ដៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែន ឬ ។ អើ ។ ទាន មានផលមិនជាទីប្រាថ្នា មានផលមិនជាទីត្រេកអរ មានផលមិនជាទីគាប់ចិត្ត មានផលច្រឡកច្រឡំ មានទុក្ខជាកម្រៃ មាន វិបាកជាទុក្ខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីល ។ បេ ។ ឧបាសថ ។ បេ ។ ការវិនា ។ បេ ។ ព្រហ្មចរិយៈ មានផលមិនជាទីប្រាថ្នា មានផលមិនជាទីត្រេកអរ មានផលមិនជាទីគាប់ចិត្ត មានផលច្រឡកច្រឡំ មានទុក្ខជាកម្រៃ មានវិបាកជាទុក្ខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងទាន មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីត្រេកអរ មានផល ជាទីគាប់ចិត្ត មានផលមិនច្រឡកច្រឡំ មានសុខជាកម្រៃ មានវិបាកជា សុខឬ ។ អើ ។ បើទាន មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីត្រេកអរ មាន ផលជាទីគាប់ចិត្ត មានផលមិនច្រឡកច្រឡំ មានសុខជាកម្រៃ មានវិបាក ជាសុខហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សង្ខារទាំងពួង

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អនោជីកត្វា កុក្កុឡាតិ ។ ននុ សីលំ ។ បេ ។
 ឧទោសដោ ។ បេ ។ ភាវនា ។ បេ ។ ព្រហ្មចរិយំ
 ឥដ្ឋដលំ កន្តដលំ មនុញ្ញដលំ អសេចនកដលំ
 សុខុទ្រយំ សុខវិចារកន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ច ព្រហ្ម-
 ចរិយំ ឥដ្ឋដលំ កន្តដលំ មនុញ្ញដលំ អសេចនក-
 ដលំ សុខុទ្រយំ សុខវិចារកំ ដោ វត វេ វត្ថុព្វេ
 សព្វេ សង្ខារ អនោជីកត្វា កុក្កុឡាតិ ។

(២០២) សព្វេ សង្ខារ អនោជីកត្វា កុក្កុ-
 ឡាតិ ។ អាមត្តា ។ ននុ វត្ថំ ភគវតា

សុខោ វិវេកោ តុដ្ឋស្ស សុតិដ្ឋស្ស បស្សតោ
 អព្យាបជ្ឈំ សុខំ លោកេ ចាណគូតេសុ សញ្ញមោ
 សុខា វិរាគតា លោកេ កាមាទំ សមតិក្កមោ
 អស្មិមានស្ស យោ វិនយោ ឯតំ វេ បរមំ សុខំ
 តំ សុខេន សុខំ បត្តំ អច្ចនំ សុខមេវ តំ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ដូចជាផែនក្ដៅ ធ្វើមិនឲ្យមានត្រាំងដែនទេ ។ ក្រែងសីល ។ លេ ។ ឧបោ-
 សថ ។ លេ ។ ភាវនា ។ លេ ។ ព្រហ្មចរិយៈ មានផលជាទីប្រាថ្នា
 មានផលជាទីត្រេកអរ មានផលជាទីគាប់ចិត្ត មានផលមិនច្រឡកច្រឡំ
 មានសុខជាកម្រៃ មានវិបាកជាសុខប្បូន ។ អើ ។ បើព្រហ្មចរិយៈ មាន
 ផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីត្រេកអរ មានផលជាទីគាប់ចិត្ត មាន
 ផលមិនច្រឡកច្រឡំ មានសុខជាកម្រៃ មានវិបាកជាសុខ ម្នាលអ្នកដ៏
 ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផែនក្ដៅ ធ្វើមិនឲ្យមាន
 ត្រាំងដែនទេ ។

[២០២] សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផែនក្ដៅ ធ្វើមិនឲ្យមានត្រាំងដែន
 ប្បូន ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 វិវេក របស់បុគ្គល អ្នកត្រេកអរ ជាអ្នកមានធម៌បានស្ដាប់
 ហើយ ឃើញ (ធម៌) រមែងនាំមកនូវសេចក្ដីសុខ ការមិន
 បៀតបៀន គឺការសង្រួម ក្នុងសត្វទាំងឡាយ នាំមកនូវ
 សេចក្ដីសុខ ក្នុងលោក ភាវៈប្រាសចាករាគៈ គឺកិរិយា
 កន្លង នូវកាមទាំងឡាយ នាំមក នូវសេចក្ដីសុខក្នុងលោក
 ការបន្ទោបង់ នូវអស្មិមានៈ ណា នេះឯង ជាសេចក្ដីសុខ
 ដ៏ក្រៃលែង សេចក្ដីសុខនោះ បុគ្គល បានដល់ហើយ
 ដោយងាយ សេចក្ដីសុខនោះឯង មានទីបំផុតដ៏ក្រៃលែង

អនុបញ្ញាភិសមយកថា

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា ឯតំ វេ បរមំ ឧបាទិ
 អត្ថេ ឧត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ
 សព្វេ សម្ពាទ អនោជីកត្វា កុក្កុទ្ធាតិ ។

កុក្កុទ្ធកថា ។

អនុបញ្ញាភិសមយកថា

[២០៣] អនុបញ្ញាភិសមយោតិ ។ អាមន្តា ។
 អនុប្បព្វេន សោតាបត្តិមក្កំ កាវេតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។ អនុប្បព្វេន សោតាបត្តិមក្កំ កាវេតី-
 តិ ។ អាមន្តា ។ អនុប្បព្វេន សោតាបត្តិដលំ សង្ខិ-
 ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

[២០៤] អនុបញ្ញាភិសមយោតិ ។ អាមន្តា ។
 អនុប្បព្វេន សក្កាតាមិមក្កំ កាវេតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។ អនុប្បព្វេន សក្កាតាមិមក្កំ កាវេតី-
 តិ ។ អាមន្តា ។ អនុប្បព្វេន សក្កាតាមិដលំ សង្ខិ-
 ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

[២០៥] អនុបញ្ញាភិសមយោតិ ។ អាមន្តា ។ អនុ-
 ប្បព្វេន អនាតាមិមក្កំ កាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

កុក្កុទ្ធកថា

វិជ្ជា ៣ ដែលគេបានដល់ហើយ នេះ ជាសេចក្តីសុខដ៏ក្រៃលែង
ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិន
គួរពោលថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែកក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនទេ ។

ចប់ កុក្កុទ្ធកថា ។

អនុបុព្វាភិសមយកថា

[២០៣] ការត្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មានដែរឬ ។ អើ ។
បុគ្គល ចម្រើនសោតាបត្តិមគ្គ តាមលំដាប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចម្រើនសោតាបត្តិមគ្គ តាមលំដាប់ឬ ។ អើ ។
បុគ្គល ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផល តាមលំដាប់ឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០៤] ការត្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
ចម្រើនសកទាតាមិមគ្គ តាមលំដាប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ បុគ្គលចម្រើនសកទាតាមិមគ្គ តាមលំដាប់ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសកទាតាមិផល តាមលំដាប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០៥] ការត្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលចម្រើន
អនាតាមិមគ្គ តាមលំដាប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អនុបុព្វេន អនាតាមិមក្កំ ភាវេតីតិ ។ អាមន្តា ។
អនុបុព្វេន អនាតាមិដលំ សង្ខិករោតីតិ ។ ន ហេរិ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០៦] អនុបុព្វាភិសមយោតិ ។ អាមន្តា ។
អនុបុព្វេន អរហត្តមក្កំ ភាវេតីតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។ អនុបុព្វេន អរហត្តមក្កំ ភាវេតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ អនុបុព្វេន អរហត្តដលំ សង្ខិករោតីតិ ។ ន
ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០៧] សោតាបត្តិដលសង្ខិករិយាយ បដិបន្នោ
បុគ្គលោ ធុត្តទស្សនេន កី ជហតីតិ ។ សក្កាយ-
ទិដ្ឋី វិចីកិច្ចំ សីលព្វតបរាមាសំ តទេកដ្ឋេ ច កិ-
លេសេ ចតុញ្ញកំ ជហតីតិ ។ ចតុញ្ញកំ សោតាបន្នោ
ចតុញ្ញកំ ន សោតាបន្នោ ចតុញ្ញកំ សោតាបត្តិ-
ដលប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អធិកតោ សង្ខិកតោ ឧប-
សម្បជ្ឈ វិហរតិ កាយេន ដុសីត្វា វិហរតិ ចតុញ្ញកំ
ន កាយេន ដុសីត្វា វិហរតិ ចតុញ្ញកំ សត្តក្ខត្តំ
បរមោ កោលំកោលោ ឯកវីដី ពុទ្ធោ អវេច្ចប្ប-
សារេន សមន្តាគតោ ធម្មេ ។ បេ ។ សង្ឃេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បុគ្គលចម្រើនអនាគាមមគ្គ តាមលំដាប់ប្តូរ ។ អើ ។ បុគ្គលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
នូវអនាគាមផល តាមលំដាប់ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២០៦) ការត្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មានប្តូរ ។ អើ ។ បុគ្គល
ចម្រើនអរហត្តមគ្គ តាមលំដាប់ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បុគ្គល ចម្រើនអរហត្តមគ្គ តាមលំដាប់ប្តូរ ។ អើ ។ បុគ្គល ធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ នូវអរហត្តផល តាមលំដាប់ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

(២០៧) បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិ-
ផល ដោយការឃើញទុក្ខសច្ច តើលះបង់អ្វី ។ បុគ្គល លះសក្កាយ-
ទិដ្ឋិ វិចិក្ខា សីលពូតបរាមាសៈ និងពួកកិលេស ដែលដូចគ្នានឹងធម៌
ទាំងនោះ ជាចតុញ្ញាត (មានចំណែកជា ៤) ។ សោតាបន្នបុគ្គល ជាច-
តុញ្ញាត មិនមែនសោតាបន្នបុគ្គល ជាចតុញ្ញាត បុគ្គលដល់សោតាបត្តិផល
បានចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាម
កាយ ជាចតុញ្ញាត មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាត សត្តកតំបុរ-
មបុគ្គល គោលគោលបុគ្គល ឯកពិជីបុគ្គល ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា
មិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធ ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។

អនុញ្ញាតិសមយកថា

អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមម្ពន្ធាគតោ ចតុញ្ញកំ ន
 អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមម្ពន្ធាគតោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សមុទយទស្សនេន ។ បេ ។ និរោ-
 ធនទស្សនេន ។ បេ ។ មក្កទស្សនេន កី ជហតីតិ ។
 សក្កាយទិដ្ឋី វិចិត្តកំ ភីលេព្វតបរាមាសំ តទេកដ្ឋេ
 ច កាលេសេ ចតុញ្ញកំ ជហតីតិ ។ ចតុញ្ញកំ សោតា-
 បន្នោ ចតុញ្ញកំ ន សោតាបន្នោ ចតុញ្ញកំ សោតា-
 បត្តិដលប្បត្តោ បដិលទ្វោ អធិគតោ សច្ចិគតោ ឧប-
 សម្បជ្ជ វិហរតិ កាយេន ដុសិត្វា វិហរតិ ចតុញ្ញ-
 កំ ន កាយេន ដុសិត្វា វិហរតិ ចតុញ្ញកំ សត្តក្ខត្ត-
 បរមោ កោលំកោលោ ឯកវីដី ពុទ្ធន្ទេ អវេច្ចប្បសា-
 នេន សមម្ពន្ធាគតោ ធម្មេ ។ បេ ។ សង្ខេ ។ បេ ។
 អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមម្ពន្ធាគតោ ចតុញ្ញកំ ន
 អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមម្ពន្ធាគតោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អនុបុព្វាភិសមយកថា

ប្រកបដោយសីលជាទីត្រេកអររបស់អរិយៈទាំងឡាយ ជាចតុត្តាគ មិន
 ប្រកបដោយសីលជាទីត្រេកអររបស់អរិយៈទាំងឡាយ ជាចតុត្តាគ មាន
 ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយការឃើញសមុទយ-
 សច្ច ។ បេ ។ ដោយការឃើញនិរោធសច្ច ។ បេ ។ ដោយការឃើញ
 មគ្គសច្ច តើលះបង់អ្វី ។ បុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្រា សីលពូត-
 បរមាសៈ នឹងពួកកិលេសដែលដូចគ្នានឹងធម៌ទាំងនោះ ជាចតុត្តាគ ។
 សោតាបន្នបុគ្គល ជាចតុត្តាគ មិនមែនសោតាបន្នបុគ្គល ជាចតុត្តាគ
 បុគ្គលដល់សោតាបន្នផល បានចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុត្តាគ មិនពាល់ត្រូវដោយ
 នាមកាយ ជាចតុត្តាគ សត្វកតំបរមបុគ្គល កោលំកោលបុគ្គល ឯកតីជិ-
 បុគ្គល ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធ ក្នុងព្រះ
 ធម៌ ។ បេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសីលជាទីត្រេកអរ
 របស់អរិយៈទាំងឡាយ ជាចតុត្តាគ មិនប្រកបដោយសីលជាទីត្រេកអរ
 របស់អរិយៈទាំងឡាយ ជាចតុត្តាគប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[២០៨] សកទាតាមីដលសច្ច្យក្រិយាយ បដិ-
 បន្ទោ បុគ្គលោ ធុត្តទស្សនេន កី ជហតីតិ ។ ធុ-
 ឡាវិកំ កាមរាគំ ធុឡាវិកំ ព្យាបាទំ តទេកដ្ឋេ
 ច កិលេសេ ចតុញ្ញាតំ ជហតីតិ ។ ចតុញ្ញាតំ ស-
 កទាតាមី ចតុញ្ញាតំ ន សកទាតាមី ចតុញ្ញាតំ ស-
 កទាតាមីដលប្បត្តោ បដិលទ្វោ អធិគតោ សច្ច្យក-
 តោ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ
 ចតុញ្ញាតំ ន កាយេន ដុសិត្វា វិហារតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សមុទយទស្សនេន ។ បេ ។ និរោធ-
 ទស្សនេន ។ បេ ។ មគ្គទស្សនេន កី ជហតីតិ ។ ធុ-
 ឡាវិកំ កាមរាគំ ធុឡាវិកំ ព្យាបាទំ តទេកដ្ឋេ ច កិ-
 លេសេ ចតុញ្ញាតំ ជហតីតិ ។ ចតុញ្ញាតំ សកទាតាមី
 ចតុញ្ញាតំ ន សកទាតាមី ចតុញ្ញាតំ សកទាតាមីដ-
 លប្បត្តោ បដិលទ្វោ អធិគតោ សច្ច្យកតោ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតិ កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ ចតុញ្ញាតំ ន
 កាយេន ដុសិត្វា វិហារតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[២០៨] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសកទា-
 តាមផល ដោយការឃើញទុក្ខសច្ច តើលះបង់អ្វី ។ បុគ្គល លះកាម-
 រាគគ្រោតគ្រោត ព្យាបាទគ្រោតគ្រោត និងពួកកិលេសដែលដូចគ្នានឹង
 ធម៌ទាំងនោះ ជាចតុញ្ចាគ ។ សកទាតាមបុគ្គល ជាចតុញ្ចាគ មិន
 មែនសកទាតាមបុគ្គល ជាចតុញ្ចាគ បុគ្គល ដល់នូវសកទាតាមផល
 បានចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយ
 នាមកាយ ជាចតុញ្ចាគ មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ចាគដែរ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយការឃើញសមុទ-
 យសច្ច ។ បេ ។ ដោយការឃើញនិរោធសច្ច ។ បេ ។ ដោយ
 ការឃើញមគ្គសច្ច តើលះបង់អ្វី ។ បុគ្គល លះកាមរាគគ្រោតគ្រោត
 ព្យាបាទគ្រោតគ្រោត និងពួកកិលេសដែលដូចគ្នានឹងធម៌ទាំងនោះ ជា
 ចតុញ្ចាគ ។ សកទាតាមបុគ្គល ជាចតុញ្ចាគ មិនមែនសកទាតាមបុគ្គល
 ជាចតុញ្ចាគ បុគ្គល ដល់នូវសកទាតាមផល បានចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ចាគ មិន
 ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ចាគឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

អនុបុព្វាភិសមយកថា

[១០៩] អនាតាមិដលសច្ចិកវិយាយ បដិបន្នោ
 មុត្តលោ ធុត្តនស្សនេន កី ជហតីតិ ។ អណុស-
 ហាតតំ កាមរាតំ អណុសហាតតំ ព្យាបាទំ តនេកដ្ឋេ
 ប កិលេសេ ចតុញ្ញាតំ ជហតីតិ ។ ចតុញ្ញាតំ អនា-
 តាមី ចតុញ្ញាតំ ន អនាតាមី ចតុញ្ញាតំ អនាតាមិដ-
 លប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អធិគតោ សច្ចិកតោ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតិ កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ ចតុញ្ញាតំ ន កា-
 យេន ដុសិត្វា វិហារតិ ចតុញ្ញាតំ អន្តរាបរិធិញ្ចាយី ។ បេ ។
 ឧបហត្ថបរិធិញ្ចាយី ។ បេ ។ អសដ្ឋារបរិធិញ្ចាយី ។ បេ ។
 សសដ្ឋារបរិធិញ្ចាយី ។ បេ ។ ឧទ្ធិសោតោ អកកនិដ្ឋតាមី
 ចតុញ្ញាតំ ន ឧទ្ធិសោតោ ន អកកនិដ្ឋតាមីតិ ។ ន
 ហេវំវត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សមុទយនស្សនេន ។ បេ ។ និរោ-
 ជនស្សនេន ។ បេ ។ មក្កនស្សនេន កី ជហតី-
 តិ ។ អណុសហាតតំ កាមរាតំ អណុសហាតតំ ព្យា-
 បាទំ តនេកដ្ឋេ ប កិលេសេ ចតុញ្ញាតំ ជហតីតិ ។
 ចតុញ្ញាតំ អនាតាមី ចតុញ្ញាតំ ន អនាតាមី ចតុញ្ញាតំ
 អនាតាមិដលប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អធិគតោ សច្ចិកតោ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ ចតុញ្ញាតំ

អនុបុព្វកិសមយកថា

(២១៩) បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវអនាគាមិ-
 ផល ដោយការឃើញទុក្ខសច្ច តើលះបង់អ្វី ។ បុគ្គល លះកាមរាគ
 ស្រាលស្តើង ព្យាបាទស្រាលស្តើង និងពួកកិលេសដែលដូចគ្នានឹងធម៌
 ទាំងនោះ ជាចតុញ្ចាគ ។ អនាគាមិបុគ្គល ជាចតុញ្ចាគ មិនមែនអនាគា-
 មិបុគ្គល ជាចតុញ្ចាគ បុគ្គល ដល់នូវអនាគាមិផល បានចំពោះ ត្រាស់
 ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ចាគ
 មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ចាគ អន្តរាបរិនិព្វាយិបុគ្គល ។ បេ ។
 ឧបហច្ចបរិនិព្វាយិបុគ្គល ។ បេ ។ អសង្ខារបរិនិព្វាយិបុគ្គល ។ បេ ។
 សសង្ខារបរិនិព្វាយិបុគ្គល ។ បេ ។ ឧទ្ធិសោតៈ អកនិដ្ឋតាមិបុគ្គល
 ជាចតុញ្ចាគ មិនមែនឧទ្ធិសោតៈ មិនមែនអកនិដ្ឋតាមិបុគ្គល ជាចតុញ្ចាគ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយការឃើញសមុ-
 ធម្មសច្ច ។ បេ ។ ដោយការឃើញនិរោធសច្ច ។ បេ ។ ដោយការ
 ឃើញមគ្គសច្ច តើលះបង់អ្វី ។ បុគ្គល លះកាមរាគស្រាលស្តើង
 ព្យាបាទស្រាលស្តើង និងពួកកិលេសដែលដូចគ្នានឹងពួកធម៌ទាំងនោះ ជា
 ជាចតុញ្ចាគ ។ អនាគាមិបុគ្គល ជាចតុញ្ចាគ មិនមែនអនាគាមិបុគ្គល
 ចតុញ្ចាគ បុគ្គល ដល់នូវអនាគាមិផល បានចំពោះ ត្រាស់ដឹង
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ចាគ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ន កាយេន ដុសិត្វា វិហរតិ ចតុញ្ញាតំ អន្តរាបរិ-
 និព្វាយី ។ បេ ។ ឧបហច្ចបរិនិព្វាយី ។ បេ ។ អសម្ព័ន្ធ-
 រាបរិនិព្វាយី ។ បេ ។ សសម្ព័ន្ធរាបរិនិព្វាយី ឧទ្ធុសោតោ
 អគរិនិដ្ឋតាមី ចតុញ្ញាតំ ន ឧទ្ធុសោតោ ន អគរិនិដ្ឋ-
 តាមីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២១០) អរហត្ថសង្ខតិវិយាយ បដិបន្នោ បុត្ត-
 លោ ធុត្តនិស្សនេន កី ជហតីតិ ។ រូបរាគំ អរូប-
 រាគំ មាណំ ឧទ្ធុត្ថំ អវិជ្ជំ តទេកកដ្ឋេ ច កិលេសេ
 ចតុញ្ញាតំ ជហតីតិ ។ ចតុញ្ញាតំ អរហា ចតុញ្ញាតំ ន
 អរហា ចតុញ្ញាតំ អរហត្ថប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អធិគតោ
 សង្ខតតោ ឧបសម្បជ្ជេ វិហរតិ កាយេន ដុសិត្វា
 វិហរតិ ចតុញ្ញាតំ ន កាយេន ដុសិត្វា វិហរតិ ចតុញ្ញាតំ
 វីតរាគោ វីតនោសោ វីតមោហោ កតករណីយោ
 ឌុហិតការោ អនុប្បត្តសនិស្តោ បរិក្ខីណាភវសញ្ញាជ-
 លោ សម្មនិព្វានំ វិប្បត្តោ ឧត្តិតបលីយោ សង្ខីណាបរិច្ចោ
 អព្វុឡេសិតោ និវត្តន្តោ អរិយោ បន្ទទ្ធដោ បន្ទការោ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាត អន្តរាបរិនិព្វាយិបុគ្គល ។ បេ ។
 ឧបហច្ចបរិនិព្វាយិបុគ្គល ។ បេ ។ អសង្ខារបរិនិព្វាយិបុគ្គល ។ បេ ។
 សសង្ខារបរិនិព្វាយិបុគ្គល ។ បេ ។ ឧទ្ធិសោតៈ អកនិដ្ឋគាមិបុគ្គល ជា
 ចតុញ្ញាត មិនមែនឧទ្ធិសោតៈ មិនមែនអកនិដ្ឋគាមិបុគ្គល ជាចតុញ្ញាតឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១០] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវអរហត្ត
 ដោយការឃើញទុក្ខសច្ច តើលះបង់អ្វី ។ បុគ្គល លះរូបរាគៈ អរូប-
 រាគៈ មានៈ ឧទ្ធចៈ អវិជ្ជា និងពួកកិលេសដែលដូចគ្នានឹងពួកធម៌ទាំង
 នោះ ជាចតុញ្ញាត ។ ព្រះអរហន្ត ជាចតុញ្ញាត មិនមែនព្រះអរហន្ត
 ជាចតុញ្ញាត បុគ្គល ដល់នូវអរហត្ត បានចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាត មិនពាល់
 ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាត ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ
 ប្រាសចាកមាហៈ មានសោឡសកិច្ចធ្វើរួចហើយ មានការដាក់ចុះ
 ហើយ មានប្រយោជន៍ជារបស់ខ្លួនដល់ហើយដោយលំដាប់ មាន
 សញ្ញាជនៈក្នុងកតអស់ហើយ មានចិត្តរួចស្រឡះហើយ ព្រោះដឹង
 ដោយប្រពៃ មានទ្វារជើងគុលគឺអវិជ្ជាលើកឡើងហើយ មានគូ (ស្នាម
 ភ្លោះ) ទម្ងាយហើយ មានសសរឡើងដកចោលហើយ មិនមានសន្ទុះ
 ទ្វារ ចេញចាកសត្រូវ មានទង់ដាក់ចុះហើយ មានការដាក់ចុះហើយ

អនុបុព្វាភិសមយកថា

វិសញ្ញត្តោ សុវិជិតវិជយោ ធុត្តន្តស្ស បរិញាតំ សម្ម-
 ទយោ បហំនោ និរោនោ សង្ខតតោ មន្តោ ភាវី-
 តោ អភិញ្ញាយំ អភិញ្ញាតំ បរិញ្ញាយំ បរិញ្ញាតំ
 បហាតតំ បហំនំ ភាវេតតំ ភាវីតំ ។ បេ ។ សង្ខិ-
 កាតតំ សង្ខិតតំ ចតុញ្ញាតំ សង្ខិកាតតំ ន សង្ខិ-
 កតតំ ។ ន បោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សម្មទយទស្ស-
 នេន ។ បេ ។ និរោទទស្សនេន ។ បេ ។ មត្តទស្ស-
 នេន កី ជហតីតិ ។ រូបរាគំ អរូបរាគំ មាណំ ឧទ្ធចំ
 អវិជ្ជំ តទេកដ្ឋេ ច តិលេសេ ចតុញ្ញាតំ ជហតីតិ ។
 ចតុញ្ញាតំ អរហា ចតុញ្ញាតំ ន អរហា ចតុញ្ញាតំ អរ-
 ហត្ថប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អធិត តា សង្ខិតតោ ឧប-
 សម្បជ្ជំ វិហារតិ កាយេន ផុសិត្វា វិហារតិ ចតុញ្ញាតំ
 ន កាយេន ផុសិត្វា វិហារតិ ចតុញ្ញាតំ វីតរាតោ
 វីតនោសោ វីតមោហោ កតករណីយោ ឱ ហិតការោ

អនុបុព្វាភិសមយកថា

ប្រាសចាកធម៌ជាគ្រឿងប្រកប មានជំនះឈ្នះដោយប្រពៃ ទុក្ខសច្ច
 បុគ្គលនោះ ក៏បានកំណត់ដឹងហើយ សមុទេយសច្ច (ហេតុដែលនាំឲ្យ
 កើតទុក្ខ) ក៏បានលះបង់ហើយ និរោធសច្ច (ធម៌ជាទីរំលត់ទុក្ខ) បាន
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ មគ្គសច្ច ក៏បានចម្រើនហើយ ធម្មជាតិដែលគួរ
 ត្រាស់ដឹង ក៏បានត្រាស់ដឹងហើយ ធម្មជាតិដែលគួរកំណត់ដឹង ក៏បានកំ-
 ណត់ដឹងហើយ ធម្មជាតិដែលគួរលះ ក៏បានលះហើយ ធម្មជាតិដែល
 គួរចម្រើន ក៏បានចម្រើនហើយ ។ បេ ។ ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់ បុគ្គលនោះ ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ជាចតុញ្ញាត ធម្មជាតិ
 ដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ បុគ្គលនោះមិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ជា
 ចតុញ្ញាត មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយការ
 ឃើញសមុទេយសច្ច ។ បេ ។ ដោយការឃើញនិរោធសច្ច ។ បេ ។
 ដោយការឃើញមគ្គសច្ច តើលះបង់អ្វី ។ បុគ្គល លះរូបរាគៈ អរូប-
 រាគៈ មានៈ ឧទ្ធច្ចៈ អវិជ្ជា និងភក្ខិកិលេសដែលដូចគ្នានឹងធម៌ទាំង
 នោះ ជាចតុញ្ញាត ។ អរហន្ត ជាចតុញ្ញាត មិនមែនអរហន្ត ជា
 ចតុញ្ញាត បុគ្គល ដល់នូវអរហត្ត បានចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាត មិនពាល់
 ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាត ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ
 ប្រាសចាកមោហៈ មានសោឡសកិច្ចធ្វើហើយ មានការជាក់ចុះហើយ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អនុប្បត្តសទត្តោ បរិក្ខត្តិណាកវសញ្ញោជនោ សប្បទញ្ញា
 វិមុត្តោ ឧត្តត្ថបលីយោ សន្តិណ្ឌាបរិខោ អត្ថុទ្យោសីកោ
 និរុត្តន្តោ អរិយោ បន្ទទ្ធជោ បន្ទកាវេ វិសញ្ញត្តោ
 សុវិជិតវិជយោ ទុក្ខន្ទស្ស បរិញ្ញាតំ សមុទយោ បហ៍-
 នោ និរោជោ សន្និកតោ មត្តោ ភាវិតោ អភិញ្ញយ្យំ
 អភិញ្ញាតំ បរិញ្ញយ្យំ បរិញ្ញាតំ បហាតតំ បហ៍នំ
 ភាវេតតំ ភាវិតំ ។ ប ។ សន្និកាតតំ សន្និកតំ ច-
 តុញ្ញាតំ សន្និកាតតំ ន សន្និកតតន្តំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០០] សោតាបត្តិដលសន្និកវិយាយ បដិបន្នោ

បុគ្គលោ ទុក្ខំ ទុក្ខន្តោ បដិបន្នកោតិ វត្ថុព្វោតិ ។
 អាមន្តា ។ ទុក្ខេ ទិដ្ឋេ ដលេ វិភោតិ វត្ថុព្វោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សមុទយំ ទុក្ខន្តោ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

មានប្រយោជន៍ដាច់ស្រូវខ្លួនដល់ហើយដោយលំដាប់ មានសញ្ញាជនៈក្នុង
 ភពអស់រលីងហើយ មានចិត្តរួចស្រឡះហើយ ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ
 មានទ្វារជើងគុលគឺអវិជ្ជាលើកឡើងហើយ មានគូទម្លាយហើយ មានស-
 សរឡើងដកចោលហើយ មិនមានសន្ទុះទ្វារ ចេញចាកសត្រូវ មាន
 ទង់ដាក់ចុះហើយ មានភារៈដាក់ចុះហើយ ប្រាសចាកធម៌ជាគ្រឿងប្រ-
 កប មានជំនះឈ្នះហើយដោយប្រពៃ ទុក្ខសច្ច បុគ្គលនោះបានកំណត់
 ដឹងហើយ សមុទេយសច្ច ក៏បានលះបង់ហើយ និរោធសច្ច ក៏បានធ្វើ
 ឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ មគ្គសច្ច ក៏បានចម្រើនហើយ ធម្មជាតិដែលគួរ
 ត្រាស់ដឹង ក៏បានត្រាស់ដឹងហើយ ធម្មជាតិដែលគួរកំណត់ដឹង ក៏បាន
 កំណត់ដឹងហើយ ធម្មជាតិដែលគួរលះ ក៏បានលះហើយ ធម្មជាតិដែលគួរ
 ចម្រើន ក៏បានចម្រើនហើយ ។ បេ ។ ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
 បុគ្គលនោះបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ជាចតុញ្ញាត ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើ
 ឲ្យដាក់ច្បាស់ បុគ្គលនោះមិនបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ជាចតុញ្ញាត
 មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២១១) បុគ្គល ប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផល
 ឃើញទុក្ខ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិបានឬ ។ អើ ។ កាលបើទុក្ខ
 ដែលបុគ្គលបានឃើញហើយ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិនៅក្នុងផលបានឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលឃើញ សមុទេយៈ ។ បេ ។

អនុប្បញ្ញាសមយកថា

និរោធំ ធិត្តន្តោ បដិបន្នកោតិ វត្តព្វោតិ ។ អា-
មន្តា ។ និរោធ ធិដ្ឋ ដលេ បិតោតិ វត្តព្វោតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វោ ។ បេ ។

[២១២] សោតាបត្តិដលសង្ខតិវិយាយ បដិ-
បន្នោ បុគ្គលោ មក្កំ ធិត្តន្តោ បដិបន្នកោតិ វត្តព្វោ
មក្កេ ធិដ្ឋ ដលេ បិតោតិ វត្តព្វោតិ ។ អាមន្តា ។
ធិត្តំ ធិត្តន្តោ បដិបន្នកោតិ វត្តព្វោ ធិត្តេ ធិដ្ឋ
ដលេ បិតោតិ វត្តព្វោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វោ ។ បេ ។
មក្កំ ធិត្តន្តោ បដិបន្នកោតិ វត្តព្វោ មក្កេ ធិដ្ឋ
ដលេ បិតោតិ វត្តព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ សមុទយំ
ធិត្តន្តោ ។ បេ ។ និរោធំ ធិត្តន្តោ បដិបន្នកោតិ
វត្តព្វោ និរោធ ធិដ្ឋ ដលេ បិតោតិ វត្តព្វោតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វោ ។ បេ ។

[២១៣] សោតាបត្តិដលសង្ខតិវិយាយ បដិ-
បន្នោ បុគ្គលោ ធិត្តំ ធិត្តន្តោ បដិបន្នកោតិ វត្តព្វោ
ធិត្តេ ធិដ្ឋ ន វត្តព្វំ ដលេ បិតោតិ វត្តព្វោតិ ។
អាមន្តា ។ មក្កំ ធិត្តន្តោ បដិបន្នកោតិ វត្តព្វោ

អនុបញ្ញាភិសមយកថា

ឃើញនិរោធិ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិបានឬ ។ អើ ។ កាល
បើនិរោធិ បុគ្គលនោះបានឃើញហើយ គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិតនៅ
ក្នុងផលបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២១២) បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតា-
បត្តិផល ឃើញមគ្គ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ចុះកាលបើមគ្គ
បុគ្គលនោះបានឃើញហើយ គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុងផលបាន
ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលឃើញទុក្ខ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ចុះ
កាលបើទុក្ខ បុគ្គលបានឃើញហើយ គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុង
ផលបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលឃើញ
មគ្គ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ចុះកាលបើមគ្គ បុគ្គលនោះបានឃើញ
ហើយ គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុងផលបានឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
ឃើញសមុទយៈ ។ បេ ។ ឃើញនិរោធិ គួរនិយាយថា ជាអ្នក
ប្រតិបត្តិ ចុះកាលបើនិរោធិ បុគ្គលនោះបានឃើញហើយ គួរនិយាយថា
ជាអ្នកបិតនៅក្នុងផលបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២១៣) បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិ-
ផល ឃើញទុក្ខ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ កាលបើទុក្ខ បុគ្គលនោះ
បានឃើញហើយ គេមិនគួរពោលថា គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុង
ផលទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលឃើញមគ្គ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

មក្កេ ទិដ្ឋេ ន វត្ថុញ្ចំ ដលេ បិគោតិ វត្ថុញ្ចាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។ សមុទយំ ទក្ខន្តោ ។ បេ ។
 និរោធំ ទក្ខន្តោ បដិបន្នកោតិ វត្ថុញ្ចា និរោធនេ ទិដ្ឋេ
 ន វត្ថុញ្ចំ ដលេ បិគោតិ វត្ថុញ្ចាតិ ។ អាមន្តា ។ មក្កំ
 ទក្ខន្តោ បដិបន្នកោតិ វត្ថុញ្ចា មក្កេ ទិដ្ឋេ ន វត្ថុញ្ចំ
 ដលេ បិគោតិ វត្ថុញ្ចាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[២០២] សោតាបត្តិដលសង្ឃិកិរិយាយ បដិ-

បន្នោ បុគ្គលោ ទុក្ខំ ទក្ខន្តោ បដិបន្នកោតិ វត្ថុញ្ចា
 ទុក្ខេ ទិដ្ឋេ ន វត្ថុញ្ចំ ដលេ បិគោតិ វត្ថុញ្ចាតិ ។
 អាមន្តា ។ និវត្ថយំ^(១) ទុក្ខទស្សនន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ្ច ។ បេ ។ សមុទយំ ទក្ខន្តោ ។ បេ ។ និរោធំ
 ទក្ខន្តោ បដិបន្នកោតិ វត្ថុញ្ចា និរោធនេ ទិដ្ឋេ ន
 វត្ថុញ្ចំ ដលេ បិគោតិ វត្ថុញ្ចាតិ ។ អាមន្តា ។ និវត្ថយំ
 និរោធនទស្សនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

កាលបើមគ្គ បុគ្គលនោះបានឃើញហើយ គេមិនគួរពោលថា គួរនិយាយ
ថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុងផលទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បុគ្គល ឃើញសមុទេយៈ ។ បេ ។ ឃើញនិរោធ�ៈ គួរនិយាយថា ជាអ្នក
ប្រតិបត្តិ កាលបើនិរោធិ បុគ្គលនោះបានឃើញហើយ គេមិនគួរពោល
ថា គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុងផលទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលឃើញ
មគ្គ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ កាលបើមគ្គ បុគ្គលនោះបានឃើញ
ហើយ គេមិនគួរពោលថា គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុងផលទេឬ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៤] បុគ្គល ប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក'ច្បាស់' នូវសោតាបត្តិ-
ផល ឃើញទុក្ខ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ កាលបើទុក្ខ បុគ្គល
នោះបានឃើញហើយ គេមិនគួរពោលថា គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិត
នៅក្នុងផលទេឬ ។ អើ ។ ការឃើញទុក្ខ ជាការឥតប្រយោជន៍
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ឃើញសមុទេយៈ
។ បេ ។ ឃើញនិរោធិ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ កាលបើនិរោធិ
បុគ្គលនោះបានឃើញហើយ គេមិនគួរពោលថា គួរនិយាយថា ជាអ្នក
បិតនៅក្នុងផលទេឬ ។ អើ ។ ការឃើញនិរោធិ ជាការឥតប្រ-
យោជន៍ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អនុប្បកាសបយកថា

[២០៥] ធុត្ថេ ទិដ្ឋេ ចត្តារិ សច្ចានិ ទិដ្ឋានិ
ហោង្គតិ ។ អាមន្តា ។ ធុត្ថេសង្ខំ ចត្តារិ សច្ចានិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០៦] រូបក្ខន្ធភ អនិច្ចតោ ទិដ្ឋេ បញ្ចក្ខន្ធភ
អនិច្ចតោ ទិដ្ឋា ហោង្គតិ ។ អាមន្តា ។ រូបក្ខន្ធភ
បញ្ចក្ខន្ធភតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០៧] ចក្ខាយតនេ អនិច្ចតោ ទិដ្ឋេ ទ្វាទ-
សាយតនានិ អនិច្ចតោ ទិដ្ឋានិ ហោង្គតិ ។ អា-
មន្តា ។ ចក្ខាយតនំ ទ្វាទសាយតនានិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០៨] ចក្ខុធាតុយា អនិច្ចតោ ទិដ្ឋាយ អដ្ឋា-
រស ធាតុយោ អនិច្ចតោ ទិដ្ឋា ហោង្គតិ ។ អា-
មន្តា ។ ចក្ខុធាតុ អដ្ឋារស ធាតុយោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០៩] ចក្ខុទ្ធិយេ អនិច្ចតោ ទិដ្ឋេ ពារីស-
តិទ្ធិយានិ អនិច្ចតោ ទិដ្ឋានិ ហោង្គតិ ។ អាមន្តា ។
ចក្ខុទ្ធិយំ ពារីសតិទ្ធិយានិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អនុបញ្ញាភិសមយកថា

[២១៥] កាលបើទុក្ខ បុគ្គលបានឃើញហើយ សច្ចៈ ៤ ឈ្មោះ ថាបានឃើញហើយឬ ។ អើ ។ ទុក្ខសច្ច ឈ្មោះថាសច្ចៈ ៤ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៦] កាលបើរូបក្ខន្ធ បុគ្គលបានឃើញហើយ ដោយសេចក្តីថាមិន ទៀង បញ្ចក្ខន្ធ ឈ្មោះថាបានឃើញហើយ ដោយសេចក្តីថាមិនទៀងឬ ។ អើ ។ រូបក្ខន្ធ ឈ្មោះថាបញ្ចក្ខន្ធឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៧] កាលបើចក្ខុយានៈ បុគ្គលឃើញហើយ ដោយសេចក្តី ថា មិនទៀង អាយតនៈ ១២ ឈ្មោះថាបានឃើញហើយ ដោយសេចក្តី ថា មិនទៀងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុយានៈ ឈ្មោះថាអាយតនៈ ១២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៨] កាលបើចក្ខុធាតុ បុគ្គលបានឃើញហើយ ដោយសេចក្តី ថាមិនទៀង ធាតុទាំង ១៨ ឈ្មោះថាបានឃើញហើយ ដោយសេចក្តីថា មិនទៀងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុធាតុ ឈ្មោះថាធាតុ ១៨ ឬ ។ អ្នកមិនគួរ ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៩] កាលបើចក្ខុន្ទ្រិយ បុគ្គលបានឃើញហើយ ដោយសេចក្តី ថា មិនទៀង ឥន្ទ្រិយទាំង ២២ ឈ្មោះថាបានឃើញហើយ ដោយសេចក្តី ថា មិនទៀងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុន្ទ្រិយ ឈ្មោះថាឥន្ទ្រិយ ២២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(២២០) ចត្វាហិ ញ្ញាណេហិ សោតាបត្តិដលំ សង្ខិ-
 ករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ចត្តារិ សោតាបត្តិដលានីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អដ្ឋហិ ញ្ញាណេហិ សោតា-
 បត្តិដលំ សង្ខិករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋ សោតា-
 បត្តិដលានីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទ្វាទស-
 ហិ ញ្ញាណេហិ សោតាបត្តិដលំ សង្ខិករោតីតិ ។
 អាមន្តា ។ ទ្វាទស សោតាបត្តិដលានីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ចតុច្ចត្តាធឿសាយ ញ្ញាណេហិ សោ-
 តាបត្តិដលំ សង្ខិករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ចតុច្ចត្តា-
 ធឿស សោតាបត្តិដលានីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 សត្តសត្តតិយា ញ្ញាណេហិ សោតាបត្តិដលំ សង្ខិក-
 រោតីតិ ។ អាមន្តា ។ សត្តសត្តតិ សោតាបត្តិដលានី-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២២១) ន វត្ថុព្វំ អនុបុព្វាភិសមយោតិ ។ អាមន្តា ។
 ននុ វត្ថុំ ភកវតា សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ទោ
 អនុបុព្វនិដ្ឋោ អនុបុព្វចោណោ អនុបុព្វបញ្ញារោ ន អា-
 យតកេនេវ បចាតោ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ឥមស្មី ធម្ម-
 វិនយេ អនុបុព្វសិក្ខា អនុបុព្វកិរិយា អនុបុព្វបដិបទា

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

(២២០) បុគ្គល ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផល ដោយ
 ញ្ញាណទាំង ៤ ឬ ៗ អើ ។ សោតាបត្តិផល មាន ៤ ឬ ៗ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិ-
 ផល ដោយញ្ញាណទាំង ៨ ឬ ៗ អើ ។ សោតាបត្តិផល មាន ៨
 ឬ ៗ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
 នូវសោតាបត្តិផល ដោយញ្ញាណទាំង ១២ ឬ ៗ អើ ។ សោតាបត្តិ-
 ផល មាន ១២ ឬ ៗ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលធ្វើ
 ឲ្យដាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផល ដោយញ្ញាណទាំង ៤៤ ឬ ៗ អើ ។
 សោតាបត្តិផល មាន ៤៤ ឬ ៗ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គលធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផល ដោយញ្ញាណទាំង ៧៧ ឬ ៗ
 អើ ។ សោតាបត្តិផល មាន ៧៧ ឬ ៗ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

(២២១) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការត្រាស់ដឹងជាលំដាប់
 មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ មហាសមុទ្រ ទាបទៅដោយលំដាប់ ជ្រាលទៅដោយលំដាប់
 ទេរទៅដោយលំដាប់ មិនមែនចោតជ្រៅស្រឡូង ដូចជាអណ្តូងទេ យ៉ាង
 ណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ មានការសិក្សាជាលំដាប់
 មានកិច្ចដែលត្រូវធ្វើដោយលំដាប់ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិ ដោយលំដាប់

អនុប្បញ្ញាភិសមយកថា

ន អាយតនេកេនេវ អញ្ញាបដិវេជោតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អនុប្បញ្ញាភិសមយោតិ ។

[២២២] ន វត្ថុញ្ចំ អនុប្បញ្ញាភិសមយោតិ ។ អា-
មន្តា ។ ននុ វុត្ថំ ភកវតោ

អនុប្បព្វេន មេធាវី ថោកំ ថោកំ ខណោ ខណោ
កម្មារោ រជតស្សេវ និទ្ធិមេ មលមត្តនោតិ
អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អនុប្បញ្ញា-
ភិសមយោតិ ។

[២២៣] ន វត្ថុញ្ចំ អនុប្បញ្ញាភិសមយោតិ ។ អា-
មន្តា ។ ននុ អាយស្មា កវម្មតិភ្នេរោ ភិក្ខុ ឯតទ-
រោច សម្មា មេតំ អារុសោ ភកវតោ សុតំ សម្មា
បដិក្កហិតំ យោ ភិក្ខុវេ ទុក្ខំ បស្សតិ ទុក្ខសមុទ-
យម្បិ សោ បស្សតិ ទុក្ខនិរោធម្បិ បស្សតិ ទុក្ខនិ-
រោធតាមិជីបដិបទម្បិ បស្សតិ យោ ទុក្ខសមុទយំ
បស្សតិ ទុក្ខម្បិ សោ បស្សតិ ទុក្ខនិរោធម្បិ
បស្សតិ ទុក្ខនិរោធតាមិជីបដិបទម្បិ បស្សតិ យោ
ទុក្ខនិរោធំ បស្សតិ ទុក្ខម្បិ សោ បស្សតិ

អនុប្បញ្ញាសមយកថា

មិនមែនបានត្រាស់ដឹងព្រះអរហត្តផលតែម្តងទេ ក៏យ៉ាងនោះឯង ពាក្យ
ដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ការត្រាស់ដឹង
ជាលំដាប់ មាន ។

(២២២) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការត្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មាន
ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

អ្នកមានប្រាជ្ញា គប្បីកំចាត់បង់ នូវមន្ទិលរបស់ខ្លួន បន្តិច
ម្តង ។ ក្នុងមួយខណៈ ។ ដោយលំដាប់ ដូចជាជាន់មាស
ដែលកំចាត់បង់ នូវមន្ទិលនៃរាជតវត្ថុ ដូច្នេះដែរ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ការ
ត្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មាន ។

(២២៣) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការត្រាស់ដឹងជាលំដាប់
មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះគម្ភីរត្ថេរមានអាយុ បានពោលដូច្នេះ នឹង
ភិតភ័យទ្បាយហើយថា ម្ចាស់លោកមានអាយុទាំងឡាយ ពាក្យនេះ ខ្ញុំ
បានស្តាប់ក្នុងទីចំពោះព្រះកក្ក្រ បានទទួលក្នុងទីចំពោះព្រះកក្ក្រ នៃព្រះ
មានព្រះភាគថា ម្ចាស់ភិតភ័យទ្បាយ បុគ្គលណា ឃើញទុក្ខ បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះថាឃើញទុក្ខសមុទយៈផង ឃើញទុក្ខនិរោធផង ឃើញទុក្ខនិរោធភ-
គាមិនីបដិបទផង បុគ្គលណា ឃើញទុក្ខសមុទយៈ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះ
ថាឃើញទុក្ខផង ឃើញទុក្ខនិរោធផង ឃើញទុក្ខនិរោធភគាមិនីបដិបទ
ផង បុគ្គលណា ឃើញទុក្ខនិរោធផង បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាឃើញទុក្ខផង

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ទុក្ខសមុទយម្បី បស្សតិ ទុក្ខនិរោធតាមិនីបដិបទម្បី
 បស្សតិ យោ ទុក្ខនិរោធតាមិនីបដិបទម្បី បស្សតិ
 ទុក្ខម្បី សោ បស្សតិ ទុក្ខសមុទយម្បី បស្សតិ ទុក្ខ-
 និរោធម្បី បស្សតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
 តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ អនុប្បញ្ញាភិសមយោតិ ។

[២២២] អនុប្បញ្ញាភិសមយោតិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទ វត្ថុំ ភក្កវតា សហាវស្ស ទស្សនសម្មនាយ
 ។ បេ ។ ធន ចាភិវាជានិ អកញ្ចោ កាតុន្តិ អត្ថេវ
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ អនុប្ប-
 ញ្ញាភិសមយោតិ ។

[២២៣] អនុប្បញ្ញាភិសមយោតិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទ វត្ថុំ ភក្កវតា យស្មី ភិក្ខុវេ សមយេ អរិយសា-
 វកស្ស វិរជំ វិតមលំ ធម្មចក្កំ ទុទទានិ យំ កិញ្ចំ
 សមុទយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធធម្មន្តំ សហ ទស្សនុប្បា-
 នា ភិក្ខុវេ អរិយសាវកស្ស តីណិ សញ្ញាជនានិ ប-
 រិយន្តិ សក្កាយនិជ្ឈំ វិចីកិញ្ញា សីលព្វតបរាមាសោតិ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ឃើញទុក្ខសមុទយៈផង ឃើញទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាផង បុគ្គលណា
ឃើញទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាឃើញទុក្ខផង
ឃើញទុក្ខសមុទយៈផង ឃើញទុក្ខនិរោធផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
សូត្រប្តូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការ
ត្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មានទេ ។

[២២៤] ការត្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ជាមួយនឹងទស្សនសម្បទា (គឺសោ-
តាបត្តិមគ្គ) ។ បេ ។ សោតាបន្ទបុគ្គល មិនគួរធ្វើនូវហេតុជាទីតាំង
នៃសេចក្តីអាក្រក់ទាំង ៦ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។
ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការត្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មាន
ទេ ។

[២២៥] ការត្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យណា
ធម្មចក្ខុ ដែលមានចូលទៅប្រាសហើយ មានមន្ទិលទៅប្រាសហើយ
របស់អរិយសាវ័ក កើតឡើងថា ធម្មជាតិណាមួយ មានការកើតឡើង
ជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ មានការរលត់ទៅវិញជាធម្មតា ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យនោះ សញ្ញាជនៈ ៣ យ៉ាងគឺ សក្កាយទិដ្ឋិ ១
វិចិកិត្តា ១ សីលព្វតបរាមាសៈ ១ ឈ្មោះថាអរិយសាវ័កបុរាណលះបង់

ពេហារកថា

អន្តរ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុពុំ
អនុប្បព្វាភិសមយោតិ ។

អនុប្បព្វាភិសមយកថា ។

ពេហារកថា

[២២៦] ពុទ្ធស្ស ភក្កវតោ ពេហារោ លោកុត្ត-
រោតិ ។ អាមន្តា ។ លោកុត្តរេ សោតេ បដិហញ្ញាតិ
នោ លោកីយេ លោកុត្តរេន វិញ្ញាណេន បដិវិជ្ជា-
នន្តំ នោ លោកីយេន សាវកា បដិវិជ្ជានន្តំ នោ បុ-
ថុជ្ឈនាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២២៧] ន ពុទ្ធស្ស ភក្កវតោ ពេហារោ លោ-
កីយេ សោតេ បដិហញ្ញាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ
ពុទ្ធស្ស ភក្កវតោ ពេហារោ លោកីយេ សោតេ
បដិហញ្ញាតិ នោ វត រេ វត្ថុព្វេ ពុទ្ធស្ស ភក្កវតោ
ពេហារោ លោកុត្តរោតិ ។

[២២៨] ន ពុទ្ធស្ស ភក្កវតោ ពេហារំ លោកី-
យេន វិញ្ញាណេន បដិវិជ្ជានន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ
ពុទ្ធស្ស ភក្កវតោ ពេហារំ លោកីយេន វិញ្ញាណេន

វេហារកថា

ជាមួយនឹងការកើតឡើងនៃទស្សនសម្បទា ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ
ឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការត្រាស់ដឹង
ជាលំដាប់ មានទេ ។

ចប់ អនុបុព្វាភិសមយកថា ។

វេហារកថា

(២២៦) វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរៈឬ ។
អើ ។ វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ប៉ះទង្គិចត្រចៀកជាលោ-
កុត្តរៈ មិនប៉ះទង្គិចត្រចៀកជាលោកិយៈ ផនទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់
ដោយវិញ្ញាណជាលោកុត្តរៈ មិនដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណជាលោកិយៈ
សាវ័កទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់ បុព្វជនទាំងឡាយ មិនដឹងច្បាស់ទេឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២៧) ក្រែងវេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ប៉ះទង្គិច
ត្រចៀកជាលោកិយៈឬ ។ អើ ។ បើវេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះ
ភាគ ប៉ះទង្គិចត្រចៀកជាលោកិយៈដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរៈទេ ។

(២២៨) ក្រែងពួកសាវ័ក ដឹងច្បាស់ នូវវេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមាន
ព្រះភាគ ដោយវិញ្ញាណជាលោកិយៈឬ ។ អើ ។ បើពួកសាវ័ក ដឹងច្បាស់
នូវវេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ដោយវិញ្ញាណជាលោកិយៈដែរ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

បដិវិជានន្តិ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ
វេហារោ លោកុត្តរោតិ ។

[២២៩] នន្ទ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារំ បុដ្ឋជ្ជ-
នា បដិវិជានន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចី ពុទ្ធស្ស ភគវ-
តោ វេហារំ បុដ្ឋជ្ជនា បដិវិជានន្តិ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ
ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារោ លោកុត្តរោតិ ។

[២៣០] ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារោ លោកុត្តរោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ មក្កោ ដលំ និព្វានំ សោតាបត្តិមក្កោ
សោតាបត្តិដលំ សកទាតាមិមក្កោ សកទាតាមិដលំ
អនាតាមិមក្កោ អនាតាមិដលំ អវហត្តមក្កោ អវហត្ត-
ដលំ សតិប្បដ្ឋានំ សម្មប្បដ្ឋានំ ឥន្ទ្រិចារោ ឥន្ទ្រិយំ
ពលំ ពោជ្ឈន្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៣១] ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារោ លោ-
កុត្តរោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ កេចិ ពុទ្ធស្ស ភគវ-
តោ វេហារំ សុណន្តិ ។ អាមន្តា ។ លោកុត្តរោ
ធម្មោ សោតវិញ្ញយេ យោ សោតស្មី បដិហញ្ញាតិ សោ-
កស្ស អាចារិ អាគម្ពតិ ។ ន ហេវំវត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះ
ភាគ ជាលោកុត្តរៈទេ ។

(២២៩) ក្រែងពួកបុប្ផជន ដឹងច្បាស់ នូវវេហារ របស់ព្រះពុទ្ធ
មានព្រះភាគឬ ។ អើ ។ បើពួកបុប្ផជន ដឹងច្បាស់ នូវវេហារ របស់
ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វេហារ
របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរៈទេ ។

(២៣០) វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរៈ
ឬ ។ អើ ។ ចុះមគ្គ ផល និព្វាន សោតាបត្តិមគ្គ សោតាបត្តិផល សក-
ទាគាមិមគ្គ សកទាគាមិផល អនាគាមិមគ្គ អនាគាមិផល អរហត្តមគ្គ
អរហត្តផល សតិប្បដ្ឋាន សម្មប្បដ្ឋាន ឥទ្ធិបាទ ឥន្ទ្រិយ ពលៈ
ពោជ្ឈង្គៈ (ជាលោកុត្តរៈ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៣១) វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរៈឬ ។
អើ ។ សាក៏ពួកខ្លះ ស្តាប់វេហាររបស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មានឬ ។
អើ ។ លោកុត្តរធម៌ បុគ្គលគប្បីដឹងដោយត្រចៀក ប៉ះទង្គិចត្រចៀក
មកកាន់រឿងនៃត្រចៀកឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ពេហារាជា

[២៣២] នន្ទ លោក្យត្ថរោ ធម្មោ ន សោត
វិញ្ញេយ្យោ ន សោតស្មី បដិហញ្ញាតិ ន សោតស្ស
អាទាបំ អាគច្ឆតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ លោក្យត្ថ-
រោ ធម្មោ ន សោតវិញ្ញេយ្យោ ន សោតស្មី បដិ-
ហញ្ញាតិ ន សោតស្ស អាទាបំ អាគច្ឆតិ នោ វត វេ
វត្ថព្វេ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ពេហារោ លោក្យត្ថរោតិ ។

[២៣៣] ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ពេហារោ លោក្យត្ថ-
រោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ កេចិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ពេ-
ហារេ វជ្ជេយ្យន្តិ ។ អាមន្តា ។ លោក្យត្ថរោ ធម្មោ វា-
កដ្ឋានិយោ វជនិយោ កមនិយោ មទនិយោ ពន្ធនិ-
យោ មុច្ឆនិយោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[២៣៤] នន្ទ លោក្យត្ថរោ ធម្មោ ន វាកដ្ឋា-
និយោ ន វជនិយោ ន កមនិយោ ន មទនិយោ ន
ពន្ធនិយោ ន មុច្ឆនិយោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ
លោក្យត្ថរោ ធម្មោ ន វាកដ្ឋានិយោ ន វជនិយោ
ន កមនិយោ ន មទនិយោ ន ពន្ធនិយោ ន មុច្ឆ-
និយោ នោ វត វេ វត្ថព្វេ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ពេ-
ហារោ លោក្យត្ថរោតិ ។

រោហិត

[២៣២] ក្រែងលោកុត្តរធម៌ បុគ្គលមិនគប្បីដឹងដោយត្រចៀក
មិនប៉ះទង្គិចត្រចៀក មិនមកកាន់វង្សនៃត្រចៀកទេ ។ អើ ។ បើ
លោកុត្តរធម៌ បុគ្គលមិនគប្បីដឹងដោយត្រចៀក មិនប៉ះទង្គិចត្រចៀក
មិនមកកាន់វង្សនៃត្រចៀកទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
រោហិត របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរៈទេ ។

[២៣៣] រោហិត របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរៈ
ឬ ។ អើ ។ សាវ័កពួកខ្លះ ត្រេកអរ នឹងរោហិតរបស់ព្រះពុទ្ធមាន
ព្រះភាគ មានឬ ។ អើ ។ លោកុត្តរធម៌ ជាទីតាំងនៃរាគៈ ជាទី
ត្រេកអរ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីស្រវឹង ជាទីចង ជាទីជ្រប់ចុះឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣៤] ក្រែងលោកុត្តរធម៌ មិនមែនជាទីតាំងនៃរាគៈ មិនជា
ទីត្រេកអរ មិនជាទីប្រាថ្នា មិនជាទីស្រវឹង មិនជាទីចង មិនជាទីជ្រប់
ចុះទេ ។ អើ ។ បើលោកុត្តរធម៌ មិនជាទីតាំងនៃរាគៈ មិនជាទីត្រេកអរ
មិនជាទីប្រាថ្នា មិនជាទីស្រវឹង មិនជាទីចង មិនជាទីជ្រប់ចុះទេ ម្នាល
អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រោហិត របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ
ជាលោកុត្តរៈទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២៣៥] ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារោ លោកុត្តរោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ កេចិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារំ^(១) ធុស្សយ្យន្តិ ។ អាមន្តា ។ លោកុត្តរោ ធម្មា នោសដ្ឋានិយោ កោបដ្ឋានិយោ បដិយដ្ឋានិយោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វ ។ បេ ។

[២៣៦] ននុ លោកុត្តរោ ធម្មា ន នោសដ្ឋានិយោ ន កោបដ្ឋានិយោ ន បដិយដ្ឋានិយោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ លោកុត្តរោ ធម្មា ន នោសដ្ឋានិយោ ន កោបដ្ឋានិយោ ន បដិយដ្ឋានិយោ នោ វត វេ វត្ថព្វ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារោ លោកុត្តរោតិ ។

[២៣៧] ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារោ លោកុត្តរោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ កេចិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារេ មុយ្យេយ្យន្តិ ។ អាមន្តា ។ លោកុត្តរោ ធម្មា មោហដ្ឋានិយោ អញ្ញាណភវណោ អចក្ខុករណោ បញ្ញានិរោធិកោ វិយាតបក្ខិកោ អនិព្វានសំវត្ថនិកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វ ។ បេ ។

១ ម វេហារេតិ ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[២៣៥] វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរ ឬ ។
 អើ ។ សាវ័កពួកខ្លះ ប្រឡូស្ត នឹងវេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ
 មានឬ ។ អើ ។ លោកុត្តរធម៌ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រឡូស្ត ជាទីតាំង
 នៃសេចក្តីក្រោធ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីថ្លាំងថ្លាកឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣៦] ក្រែងលោកុត្តរធម៌ មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រ-
 ឡូស្ត មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្រោធ មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្តីថ្លាំង
 ថ្លាក់ទេឬ ។ អើ ។ បើលោកុត្តរធម៌ មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រ-
 ឡូស្ត មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្រោធ មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្តីថ្លាំង
 ថ្លាក់ទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វេហារ របស់ព្រះ
 ពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរទេ ។

[២៣៧] វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរឬ ។
 អើ ។ សាវ័កពួកខ្លះ វង្វេង ក្នុងវេហាររបស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគឬ ។
 អើ ។ លោកុត្តរធម៌ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីវង្វេង ធ្វើមិនឲ្យមានញាណ
 ធ្វើមិនឲ្យមានចក្ខុ ប្រកបដោយការរលត់ទៅនៃបញ្ញា ជាពួកនៃសេចក្តី
 ចង្អៀតចង្អល់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីព្រះនិព្វានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

វេយ្យាករណ៍

[២៣៨] នន្ទ លោកុត្តរោ ធម្មោ ន មោហដ្ឋានិ-
 យោ ន អញ្ញាណករណោ ន អចក្កករណោ បញ្ញា-
 វុឡិកោ អវិយាតបក្ខិកោ និព្វានសំវត្ថុនិកោតិ ។
 អាមន្តា ។ បាញ៉ិ លោកុត្តរោ ធម្មោ ន មោហដ្ឋា-
 និយោ ន អញ្ញាណករណោ ន អចក្កករណោ
 បញ្ញាវុឡិកោ អវិយាតបក្ខិកោ និព្វានសំវត្ថុនិកោ
 នោ វត វេ វត្ថុព្វេ ពុទ្ធស្ស ភកវតោ វេយ្យាករណ លោ-
 កុត្តរោតិ ។

[២៣៩] ពុទ្ធស្ស ភកវតោ វេយ្យាករណ លោកុត្ត-
 រោតិ ។ អាមន្តា ។ យេ កេចិ ពុទ្ធស្ស ភកវតោ
 វេយ្យាវំ សុណន្តិ សព្វេ តេ មក្កំ ភាវេន្តិតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៤០] យេ កេចិ ពុទ្ធស្ស ភកវតោ វេយ្យាវំ
 សុណន្តិ សព្វេ តេ មក្កំ ភាវេន្តិតិ ។ អាមន្តា ។
 ពាលបុថុជ្ជនា ពុទ្ធស្ស ភកវតោ វេយ្យាវំ សុណន្តិ
 ពាលបុថុជ្ជនា មក្កំ ភាវេន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 មាតុយាតកោ ។ បេ ។ បិតុយាតកោ ... អរហន្ត-
 យាតកោ ... វហ្មវុប្បនកោ ។ បេ ។ សង្ឃកេនកោ

វេហារកថា

[២៣៨] ក្រែងលោកុត្តរធម៌ មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្តីវង្វេង
 មិនមែនធ្វើមិនឲ្យមានញាណ មិនមែនធ្វើមិនឲ្យមានចក្ខុ ប្រកបដោយ
 ការចម្រើននៃបញ្ញា មិនមែនជាពួកនៃសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីព្រះនិព្វានឬ អើ ។ បើលោកុត្តរធម៌ មិនមែនជាទីតាំងនៃសេច
 ក្តីវង្វេង មិនមែនធ្វើមិនឲ្យមានញាណ មិនមែនធ្វើមិនឲ្យមានចក្ខុ ប្រកប
 ដោយការចម្រើននៃបញ្ញា មិនមែនជាពួកនៃសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីព្រះនិព្វាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វេហារ
 របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរៈទេ ។

[២៣៩] វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរៈ
 ឬ អើ ។ ពួកសាវ័កណាមួយ ស្តាប់វេហាររបស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះ
 ភាគ សាវ័កទាំងអស់នោះ ចម្រើនមគ្គឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[២៤០] ពួកសាវ័កណាមួយ ស្តាប់វេហាររបស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះ
 ភាគ សាវ័កទាំងអស់នោះ ចម្រើនមគ្គឬ ។ អើ ។ ពួកពាលបុប្ផជន
 ស្តាប់វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ពួកពាលបុប្ផជន ចម្រើនមគ្គ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកសម្លាប់មាតា
 ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកសម្លាប់បិតា . . . បុគ្គលអ្នកសម្លាប់ព្រះអរហន្ត . . .
 បុគ្គលអ្នកធ្វើព្រះលោហិតឲ្យពុះពោរ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកបំបែកសង្ឃ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារំ សុណាតិ សង្ឃភេទតោ
មក្កំ ភាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៤០] លត្តា សោវណ្ណមយាយ លដ្ឋិយា ធិញ្ញ-
បុញ្ញោបិ សុវណ្ណបុញ្ញោបិ អាចិត្តិតុន្តិ ។ អាមន្តា ។
ឯវមេវ ភគវា លោកុត្តរេន វេហារេន លោកិយម្បិ
លោកុត្តរម្បិ ធម្មំ វេហារតីតិ ។

[២៤២] លត្តា វលណ្ណិយាយ លដ្ឋិយា ធិញ្ញ-
បុញ្ញោបិ សុវណ្ណបុញ្ញោបិ អាចិត្តិតុន្តិ ។ អាមន្តា ។
ឯវមេវ ភគវា លោកិយេន វេហារេន លោកិយម្បិ
លោកុត្តរម្បិ ធម្មំ វេហារតីតិ ។

[២៤៣] ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារោ លោកិ-
យំ វេហារន្តស្ស លោកិយោ ហោតិ លោកុត្តរំ
វេហារន្តស្ស លោកុត្តរោ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។
លោកិយំ វេហារន្តស្ស សោ លោកិយេ សោតេ
បដិហញ្ញតិ លោកុត្តរំ វេហារន្តស្ស លោកុត្តរេ សោ-
តេ បដិហញ្ញតិ លោកិយំ វេហារន្តស្ស លោកិ-
យេន វិញ្ញាណេន បដិវិជានន្តិ លោកុត្តរំ វេហា-
រន្តស្ស លោកុត្តរេន វិញ្ញាណេន បដិវិជានន្តិ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ស្តាប់វេហាររបស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ បុគ្គលអ្នកបំបែកសង្ឃ ចម្រើន
មគ្គបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៤១] គំនរស្រូវក្តី គំនរមាសក្តី បុគ្គលអាចដើម្បីប្រាប់ថា
ជាកូនភ្នោតជាវិការៈនៃមាសបូ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពោល
នូវធម៌ជាលោកិយៈក្តី ជាលោកុត្តរៈក្តី ដោយវេហារជាលោកុត្តរៈ យ៉ាង
នេះឯង ។

[២៤២] គំនរស្រូវក្តី គំនរមាសក្តី បុគ្គលអាចដើម្បីប្រាប់ថា
ជាកូនភ្នោត មានសណ្ឋានដូចដើមល្អុងខ្សែបូ ។ អើ ។ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ពោល នូវធម៌ជាលោកិយៈក្តី ជាលោកុត្តរៈក្តី ដោយ
វេហារជាលោកិយៈ យ៉ាងនេះឯង ។

[២៤៣] វេហារ ដែលព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ កាលពោលថា
ជាលោកិយៈ ក៏ជាលោកិយៈមែន កាលពោលថា ជាលោកុត្តរៈ ក៏ជា
លោកុត្តរៈមែនបូ ។ អើ ។ កាលព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ពោលជាលោ-
កិយៈ វេហារនោះ ប៉ះទង្គិចត្រចៀកជាលោកិយៈ កាលពោលជាលោ-
កុត្តរៈ ប៉ះទង្គិចត្រចៀកជាលោកុត្តរៈ កាលពោលជាលោកិយៈ ពួក
សាវ័ក រមែងជឿច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណជាលោកិយៈ កាលពោលជា
លោកុត្តរៈ ពួកសាវ័ក រមែងជឿច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណជាលោកុត្តរៈ

ពេញវារៈ

លោកិយំ វេហរន្តស្ស ឫទ្ធិផ្លា បដិវាទន្តិ លោ-
ក្យត្តំ វេហរន្តស្ស សាវកា បដិវាទន្តិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[២២២] ន វត្ថុព្វ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហរេ
លោកិយំ វេហរន្តស្ស លោកិយោ ហោតិ លោ-
ក្យត្តំ វេហរន្តស្ស លោក្យត្ថេ ហោតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ នន្ទ ភគវ លោកិយម្បិ លោក្យត្ថម្បិ ធម្មំ
វេហរតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វិ ភគវ លោកិ-
យម្បិ លោក្យត្ថម្បិ ធម្មំ វេហរតិ តេន វត វេ វត្ថុព្វ
ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហរេ លោកិយំ វេហរន្តស្ស
លោកិយោ ហោតិ លោក្យត្តំ វេហរន្តស្ស លោ-
ក្យត្ថេ ហោតីតិ ។

[២២៤] ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហរេ លោកិ-
យំ វេហរន្តស្ស លោកិយោ ហោតិ លោក្យត្តំ វេ-
ហរន្តស្ស លោក្យត្ថេ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ មន្តំ
វេហរន្តស្ស មត្តោ ហោតិ អមន្តំ វេហរន្តស្ស អ-
មត្តោ ហោតិ ដលំ វេហរន្តស្ស ដលំ ហោតិ

រឿងហាមឃាត់

កាលពោលជាលោកិយៈ ពួកបុប្ផន រមែងដឹងច្បាស់ កាលពោល
ជាលោកុត្តរៈ ពួកសាវ័ក រមែងដឹងច្បាស់ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រឿងហាម ដែលព្រះពុទ្ធមាន
ព្រះភាគ កាលពោលជាលោកិយៈ ក៏ជាលោកិយៈមែន កាលពោលជា
លោកុត្តរៈ ក៏ជាលោកុត្តរៈមែន ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
ពោល នូវធម៌ជាលោកិយៈផង ជាលោកុត្តរៈផង ។ អើ ។ បើព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ពោល នូវធម៌ជាលោកិយៈផង ជាលោកុត្តរៈផង ម្ចាស់
អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា រឿងហាម កាលព្រះពុទ្ធ
មានព្រះភាគ ពោលជាលោកិយៈ ក៏ជាលោកិយៈមែន កាលពោលជា
លោកុត្តរៈ ក៏ជាលោកុត្តរៈមែន ។

[២២៣] រឿងហាម កាលព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ពោលជាលោ-
កិយៈ ក៏ជាលោកិយៈមែន កាលពោលជាលោកុត្តរៈ ក៏ជាលោកុត្តរៈមែន
។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ កាលពោលថាមគ្គ ក៏ជាមគ្គមែន កាល
ពោលថាមិនមែនមគ្គ ក៏មិនមែនមគ្គមែន កាលពោលថាផល ក៏ជាផលមែន

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អដលំ វេហារន្តស្ស អដលំ ហោតិ និព្វានំ វេហារន្តស្ស
 និព្វានំ ហោតិ អនិព្វានំ វេហារន្តស្ស អនិព្វានំ ហោតិ
 សង្ខតំ វេហារន្តស្ស សង្ខតំ ហោតិ អសង្ខតំ វេហា-
 រន្តស្ស អសង្ខតំ ហោតិ រូបំ វេហារន្តស្ស រូបំ ហោ-
 តិ អរូបំ វេហារន្តស្ស អរូបំ ហោតិ វេទនំ វេហារន្ត-
 ស្ស វេទនា ហោតិ អវេទនំ វេហារន្តស្ស អវេទនា
 ហោតិ សញ្ញំ វេហារន្តស្ស សញ្ញា ហោតិ អសញ្ញា
 វេហារន្តស្ស អសញ្ញា ហោតិ សង្ខារេ វេហារន្តស្ស
 សង្ខារា ហោតិ អសង្ខារេ វេហារន្តស្ស អសង្ខារា
 ហោតិ វិញ្ញាណំ វេហារន្តស្ស វិញ្ញាណំ ហោតិ អ-
 វិញ្ញាណំ វេហារន្តស្ស អវិញ្ញាណំ ហោតីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ពហារកថា ។

និរោធកថា

[២២៦] ទ្វេ និរោធាតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ ទុក្ខ-
 និរោធាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ ទុក្ខ-
 និរោធាតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ និរោធសច្ចានីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ និរោធសច្ចានីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

កាលពោលថាមិនមែនផល ក៏មិនមែនផលមែន កាលពោលថានិព្វាន
 ក៏ជានិព្វានមែន កាលពោលថាមិនមែននិព្វាន ក៏មិនមែននិព្វានមែន
 កាលពោលថាសង្ខតធម៌ ក៏ជាសង្ខតធម៌មែន កាលពោលថាអសង្ខតធម៌
 ក៏ជាអសង្ខតធម៌មែន កាលពោលថារូប ក៏ជារូបមែន កាលពោលថា
 មិនមែនរូប ក៏មិនមែនរូបមែន កាលពោលថាវេទនា ក៏ជាវេទនាមែន
 កាលពោលថាមិនមែនវេទនា ក៏មិនមែនវេទនាមែន កាលពោលថា
 សញ្ញា ក៏ជាសញ្ញាមែន កាលពោលថាមិនមែនសញ្ញា ក៏មិនមែនសញ្ញា
 មែន កាលពោលថាពួកសង្ខារ ក៏ជាពួកសង្ខារមែន កាលពោលថាមិនមែន
 ពួកសង្ខារ ក៏មិនមែនពួកសង្ខារមែន កាលពោលថាវិញ្ញាណ ក៏ជាវិញ្ញាណ
 មែន កាលពោលថាមិនមែនវិញ្ញាណ ក៏មិនមែនវិញ្ញាណមែនឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ពហិរកថា ។

និរោធិកថា

[២២៦] និរោធិ មានពីរប្ប ។ អើ ។ ទុក្ខនិរោធិ មានពីរប្ប ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធិ មានពីរប្ប ។ អើ ។ និរោធិសច្ច
 មានពីរប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និរោធិសច្ច មានពីរប្ប ។

និរោធកថា

អាមន្តា ។ ទ្វេ ទុក្ខសច្ចានិច្ចំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 ទ្វេ និរោធសច្ចានិច្ចំ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ សមុទយ-
 សច្ចានិច្ចំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ និរោធស-
 ច្ចានិច្ចំ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ មគ្គសច្ចានិច្ចំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ និរោធសច្ចានិច្ចំ ។ អាមន្តា ។
 ទ្វេ តាលានិ ។ បេ ។ ទ្វេ លេណានិ ទ្វេ សរណា-
 និ ទ្វេ បរាយនានិ ទ្វេ អប្បតានិ ទ្វេ អមតានិ ។ បេ ។
 ទ្វេ និព្វានានិច្ចំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ និព្វានា-
 និច្ចំ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ ទ្ធិន្នំ និព្វានានំ ឧច្ចនិបតា
 ហំនប្បណ័តតា ឧត្តំសាវកំសោ សីមា កំ កេនោ កំ
 រាជី កំ អន្តរិកា វតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៤៧] ទ្វេ និរោធាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អប្ប-
 ដិសម្ពាទិកុទ្ធេ សម្ពាទេ បដិសម្ពា និរោធន្តិច្ចំ ។ អា-
 មន្តា ។ ហេតុំ អប្បដិសម្ពាទិកុទ្ធេ សម្ពាទេ បដិសម្ពា
 និរោធន្តិ ឆោ វត វេ វត្ថុព្វេ ទ្វេ និរោធាតិ ។

[២៤៨] ន វត្ថុព្វំ ទ្វេ និរោធាតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ អប្បដិសម្ពាទិកុទ្ធា សម្ពាទេ

ពិហារកថា

អើ ។ ទុក្ខសច្ច មានពីរប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និ-
 រោធសច្ច មានពីរប្ប ។ អើ ។ សមុទយសច្ច មានពីរប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និរោធសច្ច មានពីរប្ប ។ អើ ។ មគ្គសច្ច មានពីរប្ប ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និរោធសច្ច មានពីរប្ប ។ អើ ។ ការ
 ទីតាំង មានពីរ ។ បេ ។ ការជ្រកកោន មានពីរ ការរលឹក មានពីរ ការ
 ប្រព្រឹត្តិទៅក្នុងខាងមុខ មានពីរ ការមិនច្យុត មានពីរ ការមិនស្លាប់ មាន
 ពីរ ។ បេ ។ និព្វាន មានពីរប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 និព្វាន មានពីរប្ប ។ អើ ។ ភាពខ្ពស់និងទាប ភាពថោកទាបនិងឧត្តម
 ឧក្រិដ្ឋនិងឧបសម្ព័ន្ធ ដែន ឬ ការបែកប្លាយ ការប្រេះឆា ឬ ចន្លោះ របស់
 និព្វានទាំងពីរ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៤៧) និរោធិ មានពីរប្ប ។ អើ ។ ក្រែងថា កាលបើសង្ខារ
 រលត់ ព្រោះមិនបានពិចារណា បញ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាទាំងឡាយ រលត់
 ដែរឬ ។ អើ ។ បើសង្ខារ រលត់ព្រោះមិនបានពិចារណា បញ្ញាជាគ្រឿង
 ពិចារណាទាំងឡាយ ក៏រលត់ទៅ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 និរោធិ មានពីរទេ ។

(២៤៨) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា និរោធិ មានពីរទេឬ ។
 អើ ។ ក្រែងសង្ខារទាំងឡាយ រលត់ទៅព្រោះមិនបានពិចារណា

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អច្ចន្តកត្តា បដិសន្ធិនិរុទ្ធាបិ សន្ធិរា អច្ចន្តកត្តាតិ ។
 អាមន្តា ។ ហព្វិ អប្បដិសន្ធិនិរុទ្ធាបិ សន្ធិរា អច្ចន្ត-
 កត្តា បដិសន្ធិនិរុទ្ធាបិ សន្ធិរា អច្ចន្តកត្តា តេន វត
 រេ វត្ថុព្វេ ទ្វេ និរោធាតិ ។

[២៤៩] ទ្វេ និរោធាតិ ។ អាមន្តា ។ បដិសន្ធិ-
 និរុទ្ធាបិ សន្ធិរា អរិយមគ្គំ អាគម្ម និរុទ្ធាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ អប្បដិសន្ធិនិរុទ្ធា សន្ធិរា អរិយមគ្គំ អាគម្ម
 និរុទ្ធាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៥០] ទ្វេ និរោធាតិ ។ អាមន្តា ។ បដិសន្ធិ-
 និរុទ្ធា សន្ធិរា ន បុន ឧប្បជ្ឈន្តីតិ ។ អាមន្តា ។
 អប្បដិសន្ធិនិរុទ្ធា សន្ធិរា ន បុន ឧប្បជ្ឈន្តីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ ន វត្ថុព្វំ ទ្វេ និរោ-
 ធាតិ ។

និរោធកថា ។

ទុតិយោ វគ្គោ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

មានការបាក់បែកក្នុងទីបំផុត ចុះសង្ខារទាំងឡាយ រលត់ទៅព្រោះបានពិចារណា មានការបាក់បែកក្នុងទីបំផុតដែរឬ ។ អើ ។ បើ សង្ខារទាំងឡាយ រលត់ទៅព្រោះមិនបានពិចារណា មានការបាក់បែកក្នុងទីបំផុត សង្ខារទាំងឡាយ រលត់ទៅព្រោះបានពិចារណា មានការបាក់បែកក្នុងទីបំផុត (ដូចគ្នា) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា និរោធិ មានពីរ ។

[២៤៩] និរោធិ មានពីរប្ល ។ អើ ។ សង្ខារទាំងឡាយ រលត់ទៅព្រោះបានពិចារណា រលត់ទៅ ព្រោះអាស្រ័យអរិយមគ្គប្ល ។ អើ ។ សង្ខារទាំងឡាយ រលត់ទៅព្រោះមិនបានពិចារណា រលត់ទៅ ព្រោះអាស្រ័យអរិយមគ្គប្ល ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥០] និរោធិ មានពីរប្ល ។ អើ ។ សង្ខារទាំងឡាយ រលត់ទៅព្រោះបានពិចារណា រមែងមិនកើតទៀតទេឬ ។ អើ ។ សង្ខារទាំងឡាយ រលត់ទៅព្រោះមិនបានពិចារណា រមែងមិនកើតទៀតទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា និរោធិ មានពីរទេ ។

ចប់ និរោធិកថា ។
ចប់ ទុតិយវគ្គ ។

ពលកថា

តិស្ស ឧទ្ធចាសី

បរូបហារោ អញ្ញាលំ កត្តា បរិការណា
 វដ្តីភេនោ ឧត្តាហារោ វិទិត្ត កុក្កឡោ សង្ខារា^(១)
 ឯកោ អភិសមយោ ឯកោ
 វេហារោ ឯកោ និរោជានិ^(២) ។

ពលកថា

[២៥១] តថាគតតលំ សាវកសាធារណាន្តំ ។
 អាមន្តា ។ តថាគតតលំ សាវកតលំ សាវកតលំ
 តថាគតតលន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៥២] តថាគតតលំ សាវកសាធារណាន្តំ ។
 អាមន្តា ។ តព្វោវ តថាគតតលំ តំ សាវកតលំ
 តព្វោវ សាវកតលំ តំ តថាគតតលន្តំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៥៣] តថាគតតលំ សាវកសាធារណាន្តំ ។

១ និមស្មី ទុតិយវគ្គេ សង្ខារកថាទិ ធម្មោ ន ហោតិ ។

២ ម. បរូបហារោ អញ្ញាលំ កត្តា បរិការណា
 សង្ខារាហារោ មគ្គោ ចិត្តដ្ឋិតិ ធម្មកុក្កឡោ
 ឯកាភិសមយោ ធម្មោ វេហារោ ធម្ម និរោជកោទិ ទិស្សទិយេវ ។

ពលកថា

ឧទ្ទាននៃទុតិយវគ្គនោះ គឺ

បរូបហារកថា ១ អញ្ញាណកថា ១ កង្ខារកថា ១ បរិវារណា

កថា ១ វចីរភិក្ខុកថា ១ ទេវាហារកថា ១ ចិត្តដ៏តិកថា ១

កក្កដ្យកថា ១ សង្ខារកថា ១ អនុបុញ្ញាភិសមយកថា ១ វេ-

ហារកថា ១ និរោធិកថា ១ ។

ពលកថា

[២៤១] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ជាសាធារណៈដល់សាវ័ក ។
 អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ជាកម្លាំងរបស់សាវ័ក កម្លាំងរបស់
 សាវ័ក ជាកម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[២៤២] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ជាសាធារណៈដល់សាវ័ក
 ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគតនោះឯង ជាកម្លាំងរបស់សាវ័ក
 នោះ កម្លាំងរបស់សាវ័កនោះឯង ជាកម្លាំងរបស់ព្រះតថាគតនោះ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៤៣] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ជាសាធារណៈដល់សាវ័ក ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អាមន្តា ។ យាទិសំ តថាគតាលំ តាទិសំ សាវក-
 តាលំ យាទិសំ សាវកតាលំ តាទិសំ តថាគតាលន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៥៤] តថាគតាលំ សាវកសាធារណន្តិ ។
 អាមន្តា ។ យាទិសោ តថាគតស្ស បុព្វយោគោ បុព្វ-
 ចរិយា ធម្មក្ខានំ ធម្មទេសនា តាទិសោ សាវកស្ស
 បុព្វយោគោ បុព្វចរិយា ធម្មក្ខានំ ធម្មទេសនាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៥៥] តថាគតាលំ សាវកសាធារណន្តិ ។
 អាមន្តា ។ តថាគតោ ជីវោ សត្តា សម្មាសម្ពុទ្ធា
 សព្វញ្ញ សព្វទស្សវី ធម្មស្សមី ធម្មប្បជីសរណោតិ ។
 អាមន្តា ។ សាវកោ ជីវោ សត្តា សម្មាសម្ពុទ្ធា
 សព្វញ្ញ សព្វទស្សវី ធម្មស្សមី ធម្មប្បជីសរណោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៥៦] តថាគតាលំ សាវកសាធារណន្តិ ។
 អាមន្តា ។ តថាគតោ អនុប្បន្នស្ស មគ្គស្ស ឧ-
 ប្បទេតា អសញ្ញាតស្ស មគ្គស្ស សញ្ញទេតា^(១)

១ ម. សញ្ញទេតា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ដូចម្តេច កម្លាំងរបស់សាវ័ក ក៏ដូច្នោះ
 កម្លាំងរបស់សាវ័ក ដូចម្តេច កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ក៏ដូច្នោះដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៤] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរ
 ឬ ។ អើ ។ សេចក្តីព្យាយាមខាងដើម ការប្រព្រឹត្តិខាងដើម ការ
 ពោលធម៌ ការសំដែងធម៌ របស់ព្រះតថាគត ដូចម្តេច សេចក្តីព្យា-
 យាមខាងដើម ការប្រព្រឹត្តិខាងដើម ការពោលធម៌ ការសំដែងធម៌
 របស់សាវ័ក ក៏ដូច្នោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៥] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរ
 ឬ ។ អើ ។ ព្រះតថាគត ជាអ្នកឈ្នះ ជាគ្រូ ជាអ្នកត្រាស់ដឹងឯង ដឹង
 សព្វ ឃើញសព្វ ជាម្ចាស់ធម៌ មានធម៌ជាទីពឹងដែរឬ ។ អើ ។ សាវ័ក
 ជាអ្នកឈ្នះ ជាគ្រូ ជាអ្នកត្រាស់ដឹងឯង ដឹងសព្វ ឃើញសព្វ ជាម្ចាស់
 ធម៌ មានធម៌ជាទីពឹងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៦] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ជាសាធារណៈដល់សាវ័ក
 ដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះតថាគត ជាអ្នកញ៉ាំងមគ្គដែលមិនទាន់កើតឱ្យ
 កើតឡើង ជាអ្នកញ៉ាំងមគ្គដែលមិនទាន់កើតព្រមឱ្យកើតព្រម ជាអ្នក

ពលករ

អនុក្ខតស្ប មក្ខតស្ប អក្ខតា មក្ខតា មក្ខត្ថ
 មក្ខតោវិទោតិ ។ អាមន្តា ។ សាវកោ អនុប្បន្នស្ប
 មក្ខតស្ប ឱប្បនេតា អសញ្ញតស្ប មក្ខតស្ប សញ្ញ-
 នេតា អនុក្ខតស្ប មក្ខតស្ប អក្ខតា មក្ខតា មក្ខត្ថ
 មក្ខតោវិទោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

(២៥៧) ឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្ថំ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ
 តថាភតពលំ សាវកសាធារណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ សាវ-
 កោ សព្វញ្ញំ សព្វនុស្សរីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

(២៥៨) សាវកោ ហំនាហំនំ ជានាតីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ហញ្ញំ សាវកោ ហំនាហំនំ ជានាតិ តេន
 វត វេ វត្ថុព្វ ហំនាហំនំ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាភ-
 តពលំ សាវកសាធារណាន្តិ ។

(២៥៩) សាវកោ អតីតានាភតប្បច្ចប្បន្នានំ កម្ម-
 សមាទានានំ ហំនសោ ហេតុសោ វិចាកំ ជានាតីតិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ញំ សាវកោ អតីតានាភតប្បច្ចប្បន្នានំ
 កម្មសមាទានានំ ហំនសោ ហេតុសោ វិចាកំ ជានាតិ

ពលកថា

ពោលនូវមគ្គដែលមិនទាន់ពោល ជាអ្នកជ្រាបនូវមគ្គ ដឹងច្បាស់នូវមគ្គ
 ឈ្លាសវៃក្នុងមគ្គដែរឬ ។ អើ ។ សារីក ជាអ្នកញ៉ាំងមគ្គដែលមិន
 ទាន់កើតឲ្យកើតឡើង ជាអ្នកញ៉ាំងមគ្គដែលមិនទាន់កើតព្រមឲ្យកើតព្រម
 ជាអ្នកពោលនូវមគ្គដែលមិនទាន់ពោល ជាអ្នកជ្រាបនូវមគ្គ ដឹងច្បាស់
 នូវមគ្គ ឈ្លាសវៃក្នុងមគ្គដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។

[២៥៧] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត នូវ
 ឥន្ទ្រិយទាំងបីចាស់ក្លា (នៃសត្វ) ជាសាធារណៈដល់សារីកដែរឬ ។
 អើ ។ សារីក ជាអ្នកដឹងសព្វ ឃើញសព្វដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៨] សារីក ជ្រាបហេតុនិងមិនមែនហេតុដែរឬ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ សារីក ជ្រាបហេតុនិងមិនមែនហេតុដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាប
 តាមពិត នូវហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាសាធារណៈដល់សារីកដែរ ។

[២៥៩] សារីក ជ្រាបនូវវេលារបស់កម្មសមាទានទាំងឡាយ
 ជាអតីតអនាគតនិងបច្ចុប្បន្ន ដោយឋានៈ ដោយហេតុដែរឬ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ សារីក ជ្រាបនូវវេលារបស់កម្មសមាទានទាំងឡាយ ជាអតីត
 អនាគតនិងបច្ចុប្បន្ន ដោយឋានៈ ដោយហេតុដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

តេន វត រេ វត្ថុព្វេ អតីតានាគតប្បដ្ឋប្បន្នានំ កម្ម-
សមាទានានំ ហិនសោ ហេតុសោ វិបាកំ យថាក្ខតំ
ញ្ញាណំ ឥថាគតតលំ សាវកសាធារណាន្តំ ។

[២៦០] សាវកោ សព្វត្ថតាមិជ្ជបដិបទំ ជានាតី-
តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ សាវកោ សព្វត្ថតាមិជ្ជបដិ-
បទំ ជានាតី តេន វត រេ វត្ថុព្វេ សព្វត្ថតាមិជ្ជបដិ-
បទំ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ ឥថាគតតលំ សាវកសាធា-
រណាន្តំ ។

[២៦១] សាវកោ អនេកធាតុំ នាណធាតុំ
លោកំ ជានាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ សាវកោ
អនេកធាតុំ នាណធាតុំ លោកំ ជានាតី តេន វត
រេ វត្ថុព្វេ អនេកធាតុំ នាណធាតុំ លោកំ យថាក្ខតំ
ញ្ញាណំ ឥថាគតតលំ សាវកសាធារណាន្តំ ។

[២៦២] សាវកោ សត្តានំ នាណជម្ពត្តិកតំ
ជានាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ សាវកោ សត្តានំ
នាណជម្ពត្តិកតំ ជានាតី តេន វត រេ វត្ថុព្វេ សត្តា-
នំ នាណជម្ពត្តិកតំ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ ឥថាគតតលំ
សាវកសាធារណាន្តំ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត នូវផលរបស់កម្មសមាទានទាំងឡាយ ជាអតីតអនាគតនិងបច្ចុប្បន្ន ដោយឋានៈ ដោយហេតុ ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរ ។

(២៦០) សាវ័ក ជ្រាបនូវបដិបទជាដំណើរទៅរកប្រយោជន៍ទាំងអស់ដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សាវ័ក ជ្រាបនូវបដិបទជាដំណើរទៅរកប្រយោជន៍ទាំងអស់ដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត នូវបដិបទជាដំណើរទៅរកប្រយោជន៍ទាំងអស់ ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរ ។

(២៦១) សាវ័ក ជ្រាបនូវលោក ដែលមានធាតុច្រើន មានធាតុផ្សេងៗ ដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សាវ័ក ជ្រាបនូវលោក ដែលមានធាតុច្រើន មានធាតុផ្សេងៗដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត នូវលោកដែលមានធាតុច្រើន មានធាតុផ្សេងៗ ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរ ។

(២៦២) សាវ័ក ជ្រាបនូវអធ្យាស្រ័យផ្សេងៗគ្នា របស់ពួកសត្វដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សាវ័ក ជ្រាបនូវអធ្យាស្រ័យផ្សេងៗគ្នា របស់ពួកសត្វដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត នូវអធ្យាស្រ័យផ្សេងៗគ្នា របស់ពួកសត្វ ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរ ។

ពលកថា

[២៦៣] សាវកោ ឈានវិមោក្ខសមាធិសមា-
 បត្តិនំ សង្ក្កលេសំ វេទានំ វុដ្ឋានំ ជានាតីតំ ។ អា-
 មម្ហា ។ ហញ្ចិ សាវកោ ឈានវិមោក្ខសមាធិសមា-
 បត្តិនំ សង្ក្កលេសំ វេទានំ វុដ្ឋានំ ជានាតី តេន វត-
 រេ វត្ថុព្វេ ឈានវិមោក្ខសមាធិសមាបត្តិនំ សង្ក្កលេ-
 សំ វេទានំ វុដ្ឋានំ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាគតតលំ
 សាវកសាធារណានិ ។

[២៦៤] សាវកោ បុព្វេនិវាសានុស្សតី ជានា-
 តីតំ ។ អាមម្ហា ។ ហញ្ចិ សាវកោ បុព្វេនិវាសានុស្ស-
 តី ជានាតី តេន វត រេ វត្ថុព្វេ បុព្វេនិវាសានុស្ស-
 តី យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាគតតលំ សាវកសាធា-
 រណានិ ។

[២៦៥] សាវកោ សត្តានំ ចុត្វបទានំ ជានា-
 តីតំ ។ អាមម្ហា ។ ហញ្ចិ សាវកោ សត្តានំ ចុត្វ-
 បទានំ ជានាតី តេន វត រេ វត្ថុព្វេ សត្តានំ ចុត្វប-
 ទានំ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាគតតលំ សាវកសាធា-
 រណានិ ។

ពលកថា

[២៦៣] សាវ័ក ជ្រាប នូវការសៅហ្មង ការផ្សេងៗ និងការ
ចេញ នៃឈាន វិមោក្ខ សមាធិ និងសមាបត្តិដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិន
បើ សាវ័ក ជ្រាប នូវការសៅហ្មង ការផ្សេងៗ និងការចេញ នៃឈាន
វិមោក្ខ សមាធិ និងសមាបត្តិដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត នូវការ
សៅហ្មង ការផ្សេងៗ និងការចេញ នៃឈាន វិមោក្ខ សមាធិ និង
សមាបត្តិ ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរ ។

[២៦៤] សាវ័ក ជ្រាប នូវការរឭកឃើញជាតិដែលធ្លាប់អា-
ស្រ័យក្នុងកាលមុនដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សាវ័ក ជ្រាប នូវ
ការរឭកឃើញជាតិដែលធ្លាប់អាស្រ័យក្នុងកាលមុនដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាប
តាមពិត នូវការរឭកឃើញជាតិដែលធ្លាប់អាស្រ័យក្នុងកាលមុន ជាសា-
ធារណៈដល់សាវ័កដែរ ។

[២៦៥] សាវ័ក ជ្រាប នូវច្និតិនិងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វដែរឬ ។
អើ ។ ប្រសិនបើ សាវ័ក ជ្រាប នូវច្និតិនិងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វដែរ
ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះ
តថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត នូវច្និតិនិងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាសា-
ធារណៈដល់សាវ័កដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[២៦៦] នន្ទ តថាគតស្សបិ អាសវា វីណា
សាវកស្សបិ អាសវា វីណាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ
កិញ្ចំ នាណករណំ តថាគតស្ស វា សាវកស្ស វា
អាសវក្ខយេន វា អាសវក្ខយំ វិមុត្តិយា វា វិមុត្តិ-
តិ ។ នត្ថិ ។ ហញ្ចំ នត្ថិ កិញ្ចំ នាណករណំ តថា-
គតស្ស វា សាវកស្ស វា អាសវក្ខយេន វា អាស-
វក្ខយំ វិមុត្តិយា វិមុត្តិ តេន វត វេ វត្ថព្វេ អាសវានំ
ឧយេ យថាក្ខតំ ញាណំ តថាគតពលំ សាវកសា-
ធារណាន្តិ ។

[២៦៧] អាសវានំ ឧយេ យថាក្ខតំ ញាណំ ត-
ថាគតពលំ សាវកសាធារណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ មា-
នាមេន យថាក្ខតំ ញាណំ តថាគតពលំ សាវក-
សាធារណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ មេ ។

[២៦៨] អាសវានំ ឧយេ យថាក្ខតំ ញាណំ
តថាគតពលំ សាវកសាធារណាន្តិ ។ អាមន្តា ។
សត្តានំ បុត្តបទានេ យថាក្ខតំ ញាណំ តថាគតពលំ

អភិធម្មបិដកកថាវត្ថុ

[២៦៦] ក្រែងអាសវៈទាំងឡាយ របស់ព្រះតថាគតអស់ហើយ
 អាសវៈទាំងឡាយ របស់សាវ័ក អស់ហើយដែរឬ ។ អើ ។ ការអស់
 អាសវៈ ដោយការអស់អាសវៈក្តី ការផុតស្រឡះ ដោយការផុតស្រឡះ
 ក្តី របស់ព្រះតថាគតក្តី របស់សាវ័កក្តី ធ្វើឲ្យផ្សេងៗគ្នាបន្តិចបន្តួច មាន
 ដែរឬ ។ មិនមានទេ ។ ប្រសិនបើ ការអស់អាសវៈ ដោយការអស់
 អាសវៈក្តី ការផុតស្រឡះ ដោយការផុតស្រឡះក្តី របស់ព្រះតថាគតក្តី
 របស់សាវ័កក្តី ធ្វើឲ្យផ្សេងៗគ្នាបន្តិចបន្តួច មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាប
 តាមពិត ក្នុងការរស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ជាសាធារណៈដល់
 សាវ័កដែរ ។

[២៦៧] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុង
 ការអស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរឬ ។
 អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិន
 មែនហេតុ ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[២៦៨] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការ
 អស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរឬ ។ អើ ។
 កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងច្បាប់និងបដិសន្ធិ របស់

ពលកថា

សាវកសាធារណានិច្ច ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៦៩] ឋានាឋានេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគត-
 តលំ សាវកអសាធារណានិច្ច ។ អាមន្តា ។ អាសវាជំ
 ឧយេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ សាវកអសា-
 ធារណានិច្ច ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ បេ ។

[២៧០] សត្តានំ បុគ្គបទានេ យថាភូតំ ញាណំ
 តថាគតតលំ សាវកអសាធារណានិច្ច ។ អាមន្តា ។
 អាសវាជំ ឧយេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ
 សាវកអសាធារណានិច្ច ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៧១] ឥន្ទ្រិយមរោចរិយត្ថំ យថាភូតំ ញាណំ
 តថាគតតលំ សាវកអសាធារណានិច្ច ។ អាមន្តា ។
 ឋានាឋានេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ សាវ-
 កអសាធារណានិច្ច ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៧២] ឥន្ទ្រិយមរោចរិយត្ថំ យថាភូតំ ញាណំ
 តថាគតតលំ សាវកអសាធារណានិច្ច ។ អាមន្តា ។

ពលកថា

ពួកសត្វ ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ

ទេ ។ បេ ។

[២៦៩] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុ
និងមិនមែនហេតុ មិនសាធារណៈដល់សាវ័កទេឬ ។ អើ ។ កម្លាំង
របស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ នៃអាសវៈទាំង-
ឡាយ មិនសាធារណៈដល់សាវ័កទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[២៧០] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងបុគ្គ
និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ មិនសាធារណៈដល់សាវ័កទេឬ ។ អើ ។
កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ នៃអាសវៈ
ទាំងឡាយ មិនសាធារណៈដល់សាវ័កទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[២៧១] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត នូវឥន្ទ្រិយ
ទន់និងចាស់ក្លា មិនសាធារណៈដល់សាវ័កទេឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់
ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ មិនសាធា-
រណ ដល់សាវ័កទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧២] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត នូវ
ឥន្ទ្រិយទន់និងចាស់ក្លា មិនសាធារណៈដល់សាវ័កទេឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាសវាធំ ខយេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ
សាវកសាធារណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៧៣] ឋានាឋានេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគ-
តតលំ សាវកសាធារណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ ឥន្ទ្រិយ-
បរោបរិយត្តំ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ សាវ-
កសាធារណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៧៤] អាសវាធំ ខយេ យថាភូតំ ញាណំ
តថាគតតលំ សាវកសាធារណាន្តិ ។ អាមន្តា ។
ឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្តំ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ
សាវកសាធារណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ពលកថា ។

អរិយដ្ឋិកថា

[២៧៥] ឋានាឋានេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគត-
តលំ អរិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ មគ្គោ ដលំ និព្វានំ
សោតាបត្តិមគ្គោ សោតាបត្តិដលំ សកទាតាមិមគ្គោ
សកទាតាមិដលំ អនាតាមិមគ្គោ អនាតាមិដលំ អរហ-
ត្តមគ្គោ អរហត្តដលំ សតិប្បដ្ឋានំ សម្មប្បដ្ឋានំ ឥន្ទ្រិយ-
នោ ឥន្ទ្រិយំ តលំ ពោជ្ឈន្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ នៃអាសវៈ
ទាំងឡាយ មិនសាធារណៈដល់សាវ័កដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[២៧៣] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុ
និងមិនមែនហេតុ ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរឬ ។ អើ ។ កម្លាំង
របស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត នូវឥន្ទ្រិយទទេនិងចាស់ក្លា ជាសា-
ធារណៈដល់សាវ័កដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៤] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការ
អស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរឬ ។ អើ ។
កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត នូវឥន្ទ្រិយទទេនិងចាស់ក្លា ជា
សាធារណៈដល់សាវ័កដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ពលកថា ។

អរិយន្តិកថា

[២៧៥] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុ
និងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈដែរឬ ។ អើ ។ មគ្គ ផល និព្វាន សោតាបត្តិមគ្គ
សោតាបត្តិផល សកទាតាមិមគ្គ សកទាតាមិផល អនាតាមិមគ្គ អនាតាមិ-
ផល អរហត្តមគ្គ អរហត្តផល សតិប្បដ្ឋាន សម្មប្បធាន ឥទ្ធិបាទ ឥន្ទ្រិយ
ពលៈ ពោជ្ឈង្គៈ (ជាអរិយៈ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អរិយន្តិកថា

(២៧៦) ឋានាឋានេ យថាភ្នំ ញាណំ តថា-
 តតពលំ អរិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ សុញ្ញតារម្មណន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សុញ្ញតារម្មណន្តិ ។ អា-
 មន្តា ។ ឋានាឋានេ មនសិករោតិ សុញ្ញតញ្ច ម-
 នសិករោតិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ឋានា-
 ឋានេ មនសិករោតិ សុញ្ញតញ្ច មនសិករោតិ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ ដស្សនំ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ ស-
 មោធានំ រោតិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ឋានា-
 ឋានេ យថាភ្នំ ញាណំ តថាតតពលំ អរិយន្តិ ។ អា-
 មន្តា ។ អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្ម-
 ណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្ម-
 ណន្តិ ។ អាមន្តា ។ ឋានាឋានេ មនសិករោតិ
 អប្បណិហិតញ្ច មនសិករោតិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ ឋានាឋានេ មនសិករោតិ អប្បណិហិ-
 តញ្ច មនសិករោតិតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ ដស្ស-
 នំ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ សមោធានំ រោតិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អរិយឥតថា

[២៧៦] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុង
ហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈប្ដូរ ។ អើ ។ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ (មាន
សុញ្ញតនិព្វានជាអារម្មណ៍) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវហេតុនិង
មិនមែនហេតុផង ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសុញ្ញតៈ (និព្វាន) ផងឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវហេតុនិងមិន
មែនហេតុផង ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសុញ្ញតៈ (និព្វាន) ផងឬ ។ អើ ។ (បើ
ដូច្នោះ) ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំង២ នៃចិត្តទាំង២ មានដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាប
តាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈប្ដូរ ។ អើ ។ ជាអនិមិត្តារម្មណ៍
(មានអនិមិត្តនិព្វានជាអារម្មណ៍) ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ (មាន
អប្បណិហិតនិព្វានជាអារម្មណ៍)ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។ (បើដូច្នោះ) បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុង
ចិត្ត នូវហេតុនិងមិនមែនហេតុផង ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអប្បណិហិតៈ (និព្វាន)
ផងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
នូវហេតុនិងមិនមែនហេតុផង ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអប្បណិហិតៈ (និព្វាន)
ផងឬ ។ អើ ។ (បើដូច្នោះ) ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំង ២ នៃចិត្ត
ទាំង ២ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២៧៧] សុតិប្បដ្ឋានា អរិយា សុញ្ញតារម្មណា-
តិ ។ អាមន្តា ។ ហំនាហំនេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថា-
កតតលំ អរិយំ សុញ្ញតារម្មណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។ សុតិប្បដ្ឋានា អរិយា អនិមិត្តារម្មណា ។ បេ ។
អប្បណិហិតារម្មណាតិ ។ អាមន្តា ។ ហំនាហំនេ យ-
ថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាកតតលំ អរិយំ អប្បណិហិតា-
រម្មណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៧៨] សម្មប្បដ្ឋានា ឥន្ទ្រិចាទា ឥន្ទ្រិយា ត-
ណ ពោជ្ឈង្គា អរិយា សុញ្ញតារម្មណាតិ ។ អាមន្តា ។
ហំនាហំនេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាកតតលំ អរិយំ
សុញ្ញតារម្មណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ពោជ្ឈ-
ង្គា អរិយា អនិមិត្តារម្មណា ។ បេ ។ អប្បណិហិតា-
រម្មណាតិ ។ អាមន្តា ។ ហំនាហំនេ យថាក្ខតំ ញ្ញា-
ណំ តថាកតតលំ អរិយំ អប្បណិហិតារម្មណាន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៧៩] ហំនាហំនេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថា-
កតតលំ អរិយំ ន វត្ថុព្វំ សុញ្ញតារម្មណាន្តិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[២៧៧] សតិប្បដ្ឋាន ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ប្តូរ ។ អើ ។
 កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ
 ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សតិប្បដ្ឋាន ជាអរិយៈ ជាអនិមិត្តតារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតា-
 រម្មណ៍ប្តូរ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុង
 ហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ប្តូរ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៨] សម្មប្បធាន ឥទ្ធិបាទ ឥន្ទ្រិយ ពលៈ ពោជ្ឈង្គៈ ជា
 អរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ប្តូរ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាប
 តាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ប្តូរ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈ ជាអរិយៈ ជាអនិមិត្តា-
 រម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ប្តូរ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះ
 តថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ ជា
 អប្បណិហិតារម្មណ៍ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៩] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុ
 និងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ មិនគួរនិយាយថា ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ទេប្តូរ ។

អរិយធម៌

អាមន្តា ។ សតិប្បដ្ឋានា អរិយា ន វត្តញ្ច សុញ្ញតា-
 រម្មណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ហំនាហំនេ
 យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាគតតលំ អរិយំ ន វត្តព្វំ អនិ-
 មិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្មណន្តិ ។ អា-
 មន្តា ។ សតិប្បដ្ឋានា អរិយា ន វត្តញ្ច អប្បណិហិ-
 តារម្មណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ហំនាហំនេ
 យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាគតតលំ អរិយំ ន វត្តព្វំ
 សុញ្ញតារម្មណំ ។ បេ ។ អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។
 អប្បណិហិតារម្មណន្តិ ។ អាមន្តា ។ សម្មប្បដ្ឋានា
 ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា អរិយា ន វត្តញ្ច អប្បណិហិតារម្ម-
 ណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៨០] សត្តានំ ធុត្ថបចារេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ មត្តោ ដលំ
 និព្វានំ សោតាបត្តិមត្តោ សោតាបត្តិដលំ ។ បេ ។
 ពោជ្ឈង្គាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៨១] សត្តានំ ធុត្ថបចារេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ សុញ្ញតារម្ម-
 ណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សុញ្ញតារម្មណន្តិ ។

អរិយន្តិកថា

អើ ។ សតិប្បដ្ឋាន ជាអរិយៈ មិនគួរនិយាយថា ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ទេ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការ
 ជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ មិនគួរនិយាយថា
 ជាអនិមិត្តតារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតតារម្មណ៍ទេ ។ អើ ។
 សតិប្បដ្ឋាន ជាអរិយៈ មិនគួរនិយាយថា ជាអប្បណិហិតតារម្មណ៍ទេ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការ
 ជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ មិនគួរនិយាយថា
 ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអនិមិត្តតារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិត-
 តារម្មណ៍ទេ ។ អើ ។ សម្មប្បធាន ។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តៈ ជាអរិយៈ
 មិនគួរនិយាយថា ជាអប្បណិហិតតារម្មណ៍ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[២៨០] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងបុគ្គល
 និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈ ។ អើ ។ មគ្គ ផល និព្វាន
 សោតាបត្តិមគ្គ សោតាបត្តិផល ។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តៈ (ជាអរិយៈ) ។ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨១] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងបុគ្គល
 និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈ ។ អើ ។ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍
 ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ ។

អភិធម្មបដិពោ កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ សត្តានំ ចុត្តបទាតញ្ច មនសិករោតិ សុញ្ញ-
 តញ្ច មនសិករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 សត្តានំ ចុត្តបទាតញ្ច មនសិករោតិ សុញ្ញតញ្ច មន-
 សិករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ ដស្សានំ ទ្ធិន្នំ ចិត្តា-
 នំ សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 សត្តានំ ចុត្តបទាតេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាគតតលំ
 អរិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្ប-
 ណិហិតារម្មណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អប្បណិ-
 ហិតារម្មណន្តិ ។ អាមន្តា ។ សត្តានំ ចុត្តបទាតញ្ច
 មនសិករោតិ អប្បណិហិតញ្ច មនសិករោតីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សត្តានំ ចុត្តបទាតញ្ច មនសិក-
 រោតិ អប្បណិហិតញ្ច មនសិករោតីតិ ។ អាមន្តា ។
 ទ្ធិន្នំ ដស្សានំ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២៨២) សតិប្បដ្ឋានា អរិយា សុញ្ញតារម្មណា
 ។ បេ ។ អនិមិត្តារម្មណា ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្ម-
 ណាតិ ។ អាមន្តា ។ សត្តានំ ចុត្តបទាតេ យថាក្ខតំ
 ញ្ញាណំ តថាគតតលំ អរិយំ អប្បណិហិតារម្មណន្តិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អើ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ទ្រព្យចិត្តនិងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វផង ធ្វើ
 ទុកក្នុងចិត្ត ទ្រព្យសុញ្ញតៈផងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ទ្រព្យចិត្តនិងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វផង ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
 ទ្រព្យសុញ្ញតៈផងឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំង២ នៃចិត្តទាំង
 ២ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះ
 តថាគត គឺការប្រាបតាមពិត ក្នុងចិត្តនិងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជា
 អរិយៈឬ ។ អើ ។ ជាអនិមិត្តារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិ-
 តារម្មណ៍ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជាអប្បណិ-
 ហិតារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ទ្រព្យចិត្តនិងបដិសន្ធិ
 របស់ពួកសត្វផង ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ទ្រព្យអប្បណិហិតៈផងឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ទ្រព្យចិត្តនិងបដិសន្ធិ
 របស់ពួកសត្វផង ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ទ្រព្យអប្បណិហិតៈផងឬ ។ អើ ។ ការ
 ប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំង២ នៃចិត្តទាំង២ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៨២) សតិប្បដ្ឋាន ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍
 ។ បេ ។ ជាអនិមិត្តារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ឬ ។
 អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការប្រាបតាមពិត ក្នុងចិត្តនិង
 បដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ឬ ។

អរិយន្តរាជ

ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សម្មប្បដាធា^(១) ។ បេ ។
 ពោជ្ឈង្គា អរិយា សុញ្ញតារម្មណា ។ បេ ។ អនិមិត្តា-
 រម្មណា ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្មណាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ សត្តានំ ចុត្វបទាតេ យថាភូតំ ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយំ អប្បណិហិតារម្មណានិ ។ ន
 ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៨៣] សត្តានំ ចុត្វបទាតេ យថាភូតំ ញា-
 ណំ តថាគតតលំ អរិយំ ន វត្តព្វំ សុញ្ញតារម្មណំ
 ។ បេ ។ អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្ម-
 ណានិ ។ អាមន្តា ។ សតិប្បដាធា អរិយា ន វត្តព្វា
 អប្បណិហិតារម្មណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៨៤] សត្តានំ ចុត្វបទាតេ យថាភូតំ ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយំ ន វត្តព្វំ សុញ្ញតារម្មណំ ។ បេ ។
 អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្មណានិ ។ អា-
 មន្តា ។ សម្មប្បដាធា ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា អរិយា ន
 វត្តព្វា អប្បណិហិតារម្មណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

១ ឃ. សម្មប្បដាធានិ ទិស្សតិ ។

អរិយកន្តិកន្តិកថា

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មប្បធាន ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈ
 ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអនិមិត្តតារម្មណ៍ ។ បេ ។
 ជាអប្បណិហិតតារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការ
 ជ្រាបតាមពិត ក្នុងច្បុកនិងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈ ជាអប្ប-
 ណិហិតតារម្មណ៍ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨៣] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងច្បុក
 និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈ មិនគួរនិយាយថា ជាសុញ្ញតា-
 រម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអនិមិត្តតារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតតារម្មណ៍ទេ
 ឬ ។ អើ ។ សតិប្បដ្ឋាន ជាអរិយៈ មិនគួរពោលថា ជាអប្បណិហិត-
 តារម្មណ៍ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨៤] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងច្បុក
 និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈ មិនគួរពោលថា ជាសុញ្ញតា-
 រម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអនិមិត្តតារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតតា-
 រម្មណ៍ទេឬ ។ អើ ។ សម្មប្បធាន ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈ ជាអរិយៈ មិន
 គួរពោលថា ជាអប្បណិហិតតារម្មណ៍ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២៨៥] អាសវាទំ ខយេ យថាភូតំ ញាណំ
តថាគតតលំ អរិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហំនាហំនេ
យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ អរិយន្តិ ។ ន ហោវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៨៦] អាសវាទំ ខយេ យថាភូតំ ញាណំ
តថាគតតលំ អរិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ សត្តានំ ចុត្វប-
ចានេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ អរិយន្តិ ។
ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៨៧] ហំនាហំនេ យថាភូតំ ញាណំ តថា-
គតតលំ ន វត្ថុព្វំ អរិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អាសវាទំ
ខយេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ ន វត្ថុព្វំ
អរិយន្តិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៨៨] សត្តានំ ចុត្វបចានេ យថាភូតំ ញា-
ណំ តថាគតតលំ ន វត្ថុព្វំ អរិយន្តិ ។ អាមន្តា ។
អាសវាទំ ខយេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ
ន វត្ថុព្វំ អរិយន្តិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបំណិក កថាវត្ថុ

[២៨៥] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការ
អស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ជាអរិយៈប្ត ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះ
តថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈប្ត ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨៦] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការ
អស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ជាអរិយៈប្ត ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់
ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងច្ចុតិ និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ
ជាអរិយៈប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨៧] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុ
និងមិនមែនហេតុ មិនគួរពោលថា ជាអរិយៈទេប្ត ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់
ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ
មិនគួរពោលថា ជាអរិយៈទេប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨៨] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងច្ចុតិ
និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ មិនគួរពោលថា ជាអរិយៈទេប្ត ។ អើ ។
កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ នៃអាសវៈ
ទាំងឡាយ មិនគួរពោលថា ជាអរិយៈទេប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

អរិយន្តិកថា

(២៨៩) អាសវានំ ខយេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយំ សុញ្ញតារម្មណានិ ។ អាមន្តា ។
 ឋានាឋានេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាគតតលំ អរិ-
 យំ សុញ្ញតារម្មណានិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អាសវានំ ខយេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាគតតលំ
 អរិយំ អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្ម-
 ណានិ ។ អាមន្តា ។ ឋានាឋានេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយំ អប្បណិហិតារម្មណានិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២៩០) អាសវានំ ខយេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយំ សុញ្ញតារម្មណំ ។ បេ ។ អនិ-
 មិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្មណានិ ។ អា-
 មន្តា ។ សត្តានំ ចុត្តបទានេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយំ អប្បណិហិតារម្មណានិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២៩១) ឋានាឋានេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថា-
 គតតលំ អរិយំ ន វត្ថុព្វំ សុញ្ញតារម្មណានិ ។

អរិយន្តិកថា

[២៨៩] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការ
អស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ ។ អើ ។
កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ
ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ នៃអាសវៈ
ទាំងឡាយ ជាអរិយៈ ជាអនិមិត្តតារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍
ឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុ
និងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩០] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការ
អស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ ។ បេ ។
ជាអនិមិត្តតារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ ឬ ។ អើ ។ កម្លាំង
របស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងច្បុតនិងបដិសន្ធិ របស់ពួក
សត្វ ជាអរិយៈ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[២៩១] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុ
និងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ មិនគួរពោលថា ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ អាសវាជំ ខយេ យថាភ្នតំ ញាណំ តថា-
 គតតលំ អរិយំ ន វត្ថុញំ សុញ្ញតារម្មណានិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុញេ ។ បេ ។ ម៉ាណាវ៉ានេ យថាភ្នតំ ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយំ ន វត្ថុញំ អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។
 អប្បណិហិតារម្មណានិ ។ អាមន្តា ។ អាសវាជំ ខ-
 យេ យថាភ្នតំ ញាណំ តថាគតតលំ អរិយំ ន វត្ថុញំ
 អប្បណិហិតារម្មណានិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញេ ។ បេ ។

(២៩២) សត្តានំ ធុត្វបចាតេ យថាភ្នតំ ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយំ ន វត្ថុញំ សុញ្ញតារម្មណំ ។ បេ ។
 អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្មណានិ ។
 អាមន្តា ។ អាសវាជំ ខយេ យថាភ្នតំ ញាណំ តថា-
 គតតលំ អរិយំ ន វត្ថុញំ អប្បណិហិតារម្មណានិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុញេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់
 ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ជាអរិយៈ មិនគួរពោលថា ជាសុញ្ញ-
 តារម្មណ៍ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្លាំងរបស់
 ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ
 មិនគួរពោលថា ជាអនិមិត្តតារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតតារម្មណ៍ទេ
 ឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការ
 អស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ជាអរិយៈ មិនគួរពោលថា ជាអប្បណិ-
 ហិតតារម្មណ៍ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៧២) កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងច្បុក
 និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈមិនគួរពោលថា ជាសុញ្ញតារម្មណ៍
 ។ បេ ។ ជាអនិមិត្តតារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតតារម្មណ៍ទេឬ ។
 អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ
 នៃអាសវៈទាំងឡាយ ជាអរិយៈ មិនគួរពោលថា ជាអប្បណិហិតតារម្មណ៍
 ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អរិយគ្គិកថា ។

វិមុច្ចតិកថា

[២៧៣] សរាគំ ចិត្តំ វិមុច្ចតីតិ ។ អាមន្តា ។
 រាគសហគតំ រាគសហជាតំ រាគសំសដ្ឋំ រាគសម្ប-
 យុត្តំ រាគសហកុ រាគានុបវិត្តំ អកុសលំ លោភិយំ
 សាសរំ សញ្ញាជនិយំ កន្លជនិយំ ឱយនិយំ យោគនិ-
 យំ ជីវេណិយំ បរាមដ្ឋំ ឧបាទានិយំ សន្តិលេសិកំ
 ចិត្តំ វិមុច្ចតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៧៤] សដស្សំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ដស្សោ ច ចិត្តញ្ច
 ឧកោ វិមុច្ចតីតិ ។ អាមន្តា ។ សរាគំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ
 រាគោ ច ចិត្តញ្ច ឧកោ វិមុច្ចតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៧៥] សវេទនំ ។ បេ ។ សសញ្ញំ ។ បេ ។
 សចេតនំ ។ បេ ។ សបញ្ញំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ បញ្ញា ច
 ចិត្តញ្ច^(១) ឧកោ វិមុច្ចតីតិ ។ អាមន្តា ។ សរាគំ ចិត្តំ
 វិមុច្ចតិ រាគោ ច ចិត្តញ្ច ឧកោ វិមុច្ចតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

១ ម. សសញ្ញំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ សញ្ញា ច ចិត្តញ្ញាតិ ទិស្សតិយេវ ។ ឯវំ សព្វត្ថ ។

វិមុច្ចតិកថា

[២៩៣] ចិត្តដែលប្រកបដោយរាគៈ រួចស្រឡះ (ចាកកាសវៈ) ឬ ។ អើ ។ ចិត្ត ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងរាគៈ មានកំណើតជាមួយនឹងរាគៈ ច្រឡំច្រឡំដោយរាគៈ ប្រកបដោយរាគៈ កើតជាមួយនឹងរាគៈ ប្រព្រឹត្តទៅតាមរាគៈ ជាអកុសល ជាលោភិយៈ ប្រកបដោយកាសវៈ ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញាជនៈ ដែលគន្លះគប្បីដោតក្រង ដែលធុរៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ដែលយោគៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ជាប្រយោជន៍ដល់និវរណៈ ដែលបរាមាសៈស្តាបអង្គដែលហើយ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង រួចស្រឡះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩៤] ចិត្តប្រកបដោយផស្សៈ រួចស្រឡះ ចុះផស្សៈនិងចិត្តទាំងពីរ រួចស្រឡះឬ ។ អើ ។ ចិត្ត ដែលប្រកបដោយរាគៈ រួចស្រឡះ ចុះរាគៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩៥] ចិត្ត ដែលប្រកបដោយវេទនា ។ បេ ។ ប្រកបដោយសញ្ញា ។ បេ ។ ប្រកបដោយចេតនា ។ បេ ។ ប្រកបដោយបញ្ញា រួចស្រឡះ ចុះបញ្ញានិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។ ចិត្ត ដែលប្រកបដោយរាគៈ រួចស្រឡះ ចុះរាគៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[២៧៦] សដស្សំ សភកំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ជស្សោ
 ច ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។ ភកោ ច
 ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៧៧] សវេទនំ សភកំ ។ បេ ។ សសញ្ញា
 សភកំ ។ បេ ។ សចេតនំ សភកំ ។ បេ ។ សបញ្ញា
 សភកំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ បញ្ញា ច ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ភកោ ច ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៧៨] សនោសំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ។ អាមន្តា ។
 នោសសហគតំ នោសសហជាតំ នោសសំសដ្ឋំ នោ-
 សសម្បយុត្តំ នោសសហកុ នោសានុបរិវត្តំ អកុសលំ
 លោភិយំ សាសរំ ។ បេ ។ សន្តិលេសិកំ ចិត្តំ វិមុច្ច-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៧៩] សដស្សំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ជស្សោ ច
 ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។ សនោសំ
 ចិត្តំ វិមុច្ចតិ នោសោ ច ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[២៩៦] ចិត្ត ដែលប្រកបដោយផស្សៈ ប្រកបដោយរាគៈ រួច
ស្រឡះ ចុះផស្សៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។ រាគៈនិង
ចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩៧] ចិត្ត ប្រកបដោយវេទនា ប្រកបដោយរាគៈ ។ បេ ។
ប្រកបដោយសញ្ញា ប្រកបដោយរាគៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយចេតនា
ប្រកបដោយរាគៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយបញ្ញា ប្រកបដោយរាគៈ រួច
ស្រឡះ ចុះបញ្ញានិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។ រាគៈ
និងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩៨] ចិត្ត ដែលប្រកបដោយទោសៈ រួចស្រឡះឬ ។ អើ ។
ចិត្ត ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងទោសៈ មានកំណើតជាមួយនឹងទោសៈ
ច្រឡំក្រឡំដោយទោសៈ ប្រកបដោយទោសៈ កើតជាមួយនឹងទោសៈ
ប្រព្រឹត្តទៅតាមទោសៈ ជាអកុសល ជាលោភិយៈ ប្រកបដោយអាសវៈ
។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង រួចស្រឡះឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩៩] ចិត្តដែលប្រកបដោយផស្សៈ រួចស្រឡះ ចុះផស្សៈ
និងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។ ចិត្ត ដែលប្រកបដោយ
ទោសៈ រួចស្រឡះ ចុះទោសៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

វិមុត្តតិកថា

[៣០០] សវេទនំ ។ បេ ។ សសញ្ញំ ។ បេ ។
 សចេតនំ ។ បេ ។ សបញ្ញំ ចិត្តំ វិមុច្ចន្តិ បញ្ញា ច
 ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។ សនោសំ
 ចិត្តំ វិមុច្ចន្តិ នោសោ ច ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣០១] សដស្សំ សនោសំ ចិត្តំ វិមុច្ចន្តិ
 ដស្សា ច ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។
 សនោសំ ចិត្តំ វិមុច្ចន្តិ នោសោ ច ចិត្តញ្ច ឧភោ
 វិមុច្ចន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣០២] សវេទនំ សនោសំ ។ បេ ។ សសញ្ញំ
 សនោសំ ។ បេ ។ សចេតនំ សនោសំ ។ បេ ។
 សបញ្ញំ សនោសំ ចិត្តំ វិមុច្ចន្តិ បញ្ញា ច ចិត្តញ្ច ឧ-
 ភោ វិមុច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។ នោសោ ច ចិត្តញ្ច
 ឧភោ វិមុច្ចន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣០៣] សមោសំ ចិត្តំ វិមុច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។

វិមុច្ចតិកថា

[៣០០] ចិត្តដែលប្រកបដោយវេទនា ។ បេ ។ ប្រកបដោយ
សញ្ញា ។ បេ ។ ប្រកបដោយចេតនា ។ បេ ។ ប្រកបដោយបញ្ញា
រួចស្រឡះ ចុះបញ្ញានិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។ ចិត្ត
ដែលប្រកបដោយទោសៈ រួចស្រឡះ ចុះទោសៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រួច
ស្រឡះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០១] ចិត្ត ដែលប្រកបដោយផស្សៈ ប្រកបដោយទោសៈ
រួចស្រឡះ ចុះផស្សៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។ ចិត្ត
ដែលប្រកបដោយទោសៈ រួចស្រឡះ ចុះទោសៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រួច
ស្រឡះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០២] ចិត្ត ដែលប្រកបដោយវេទនា ប្រកបដោយទោសៈ
។ បេ ។ ប្រកបដោយសញ្ញា ប្រកបដោយទោសៈ ។ បេ ។ ប្រកប
ដោយចេតនា ប្រកបដោយទោសៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយបញ្ញា ប្រ-
កបដោយទោសៈ រួចស្រឡះ ចុះបញ្ញានិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរ
ឬ ។ អើ ។ ទោសៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០៣] ចិត្ត ដែលប្រកបដោយមោហៈ រួចស្រឡះឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

មោហាសហគតំ មោហាសហជាតំ មោហាសំសដ្ឋំ មោ-
ហាសម្បយុត្តំ មោហាសហគុ មោហានុបវិត្តំ អកុសលំ
លោកិយំ សាសវំ ។ បេ ។ សន្តិលេសិកំ ចិត្តំ
វិមុច្ចតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣០៤] សដស្សំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ដស្សោ ច
ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។ សមោហំ
ចិត្តំ វិមុច្ចតិ មោហោ ច ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣០៥] សវេទនំ ។ បេ ។ សសញ្ញំ ។ បេ ។
សវេទនំ ។ បេ ។ សបញ្ញំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ បញ្ញា ច
ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។ សមោហំ
ចិត្តំ វិមុច្ចតិ មោហោ ច ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣០៦] សដស្សំ សមោហំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ
ដស្សោ ច ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។
មោហោ ច ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ចិត្ត ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងមោហៈ មានកំណើតជាមួយនឹងមោហៈ
 ប្រឡូកប្រឡំដោយមោហៈ ប្រកបដោយមោហៈ កើតជាមួយនឹងមោហៈ
 ប្រព្រឹត្តទៅតាមមោហៈ ជាអកុសល ជាលោភិយៈ ប្រកបដោយអាសវៈ
 ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង រួចស្រឡះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០៤] ចិត្ត ដែលប្រកបដោយផស្សៈ រួចស្រឡះ ចុះផស្សៈ
 និងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។ ចិត្ត ដែលប្រកបដោយ
 មោហៈ រួចស្រឡះ ចុះមោហៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០៥] ចិត្ត ដែលប្រកបដោយវេទនា ។ បេ ។ ប្រកប
 ដោយសញ្ញា ។ បេ ។ ប្រកបដោយចេតនា ។ បេ ។ ប្រកបដោយ
 បញ្ញា រួចស្រឡះ ចុះបញ្ញានិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។
 ចិត្ត ដែលប្រកបដោយមោហៈ រួចស្រឡះ ចុះមោហៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ
 រួចស្រឡះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០៦] ចិត្ត ដែលប្រកបដោយផស្សៈ ប្រកបដោយមោហៈ
 រួចស្រឡះ ចុះផស្សៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។ មោហៈ
 និងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

វិមុច្ចតិកថា

[៣០៧] សវេទនំ សមោហំ ។ បេ ។ សសញ្ញា
សមោហំ ។ បេ ។ សចេតនំ សមោហំ ។ បេ ។ ស-
បញ្ញំ សមោហំ ចិត្តំ វិមុច្ចតី បញ្ញា ច ចិត្តញ្ច ឧភោ
វិមុច្ចន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ មោហោ ច ចិត្តញ្ច ឧភោ
វិមុច្ចន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[៣០៨] ន វត្ថុញ្ច^(១) សវកំ សនោសំ សមោ-
ហំ ចិត្តំ វិមុច្ចតីតិ ។ អាមន្តា ។ វីតវកំ វីតនោសំ
វីតមោហំ និក្ខលេសំ ចិត្តំ វិមុច្ចតីតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុញ្ច ។ បេ ។ តេន ហិ^(២) សវកំ សនោសំ ស-
មោហំ ចិត្តំ វិមុច្ចតីតិ ។

វិមុច្ចតិកថា ។

វិមុច្ចមាណសិកថា

[៣០៩] វិមុត្តំ វិមុច្ចមាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ ឯ-
កទេសំ វិមុត្តំ ឯកទេសំ អវិមុត្តន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

១ ម. ន វត្ថុញ្ចន្តិ អយមេវ បាវោ ន វិជ្ជតិ ។ ២ ម. ឯត្ថន្តេ ន វត្ថុញ្ចន្តិ ទិស្សតិ ។

វិមុច្ចតិកថា

[៣០៧] ចិត្ត ដែលប្រកបដោយវេទនា ប្រកបដោយមោហៈ
 ។ បេ ។ ប្រកបដោយសញ្ញា ប្រកបដោយមោហៈ ។ បេ ។ ប្រកប
 ដោយចេតនា ប្រកបដោយមោហៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយបញ្ញា ប្រ-
 កបដោយមោហៈ រួចស្រឡះ ចុះបញ្ញានិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរ
 ឬ ។ អើ ។ មោហៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ចិត្ត ដែលប្រកបដោយរាគៈ
 ប្រកបដោយទោសៈ ប្រកបដោយមោហៈ រួចស្រឡះទេឬ ។ អើ ។
 ចិត្ត ដែលប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ ប្រាសចាកមោហៈ
 មិនមានកិលេស រួចស្រឡះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ព្រោះហេតុនោះ ចិត្ត ដែលប្រកបដោយរាគៈ ប្រកបដោយទោសៈ
 ប្រកបដោយមោហៈ រមែងរួចស្រឡះ (ចាកភាសវៈ) ។

ចប់ វិមុច្ចតិកថា ។

វិមុច្ចមានិកថា

[៣០៩] ចិត្តរួចស្រឡះហើយ ចិត្តកំពុងរួចស្រឡះ មែនឬ ។
 អើ ។ ចិត្តរួចស្រឡះហើយ មួយផ្នែក ចិត្តមិនទាន់រួចស្រឡះហើយ
 មួយផ្នែក មែនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៣០០] ឯកទេសំ វិមុត្តំ ឯកទេសំ អវិមុត្តន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ឯកទេសំ សោតាបន្នោ ឯកទេសំ ន
 សោតាបន្នោ ឯកទេសំ សោតាបន្តិដលប្បត្តោ បដិ-
 លន្ទោ អធិគតោ សច្ចិគតោ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ
 កាយេន ដុសិត្វា វិហរតិ ឯកទេសំ ន កាយេន
 ដុសិត្វា វិហរតិ ឯកទេសំ សត្តក្ខន្ធគំ^(១)បរមោ កោ-
 លំកោលោ ឯកវិជី ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នា-
 គតោ ធម្មេ ។ បេ ។ សង្ឃេ ។ បេ ។ អរិយកន្តេហិ
 សីលេហិ សមន្នាគតោ ឯកទេសំ អរិយកន្តេហិ សី-
 លេហិ ន សមន្នាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣០១] ឯកទេសំ វិមុត្តំ ឯកទេសំ អវិមុត្តន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ឯកទេសំ សកទាតាមី ឯកទេសំ ន
 សកទាតាមី ឯកទេសំ សកទាតាមិដលប្បត្តោ បដិ-
 លន្ទោ អធិគតោ សច្ចិគតោ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ
 កាយេន ដុសិត្វា វិហរតិ ឯកទេសំ ន កាយេន
 ដុសិត្វា វិហរតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

១ ម. សត្តក្ខន្ធបរមោ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៣១០] ចិត្តរូចស្រឡះហើយ មួយផ្នែក ចិត្តមិនទាន់រូចស្រឡះ
 ហើយ មួយផ្នែក មែនឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាសោតាបន្នៈ មួយផ្នែក មិន
 មែនជាសោតាបន្នៈ មួយផ្នែក បុគ្គលដល់នូវសោតាបត្តិផល ដែលបាន
 ចំពោះ គ្រាស'ជីវី ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ
 មួយផ្នែក មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ មួយផ្នែក សត្វកតំបរមបុគ្គល
 កាលកាលបុគ្គល ឯកពិជ័យបុគ្គល ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក
 ក្នុងព្រះពុទ្ធ ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ ប្រកប
 ដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈទាំងឡាយ មួយផ្នែក មិនប្រកប
 ដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈទាំងឡាយ មួយផ្នែក មែនឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣១១] ចិត្តរូចស្រឡះហើយ មួយផ្នែក ចិត្តមិនទាន់រូចស្រឡះ
 ហើយ មួយផ្នែក មែនឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាសកទាតាមី មួយ
 ផ្នែក មិនមែនជាសកទាតាមី មួយផ្នែក បុគ្គល ដល់នូវសកទាតាមីផល
 ដែលបានចំពោះ គ្រាស'ជីវី ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយ
 នាមកាយ មួយផ្នែក មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ មួយផ្នែក មែនឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

វិមុត្តមាសកថា

[៣០២] ឯកទេសំ វិមុត្តំ ឯកទេសំ អវិមុត្តន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ឯកទេសំ អនាតាមី ឯកទេសំ ន អនា-
 តាមី ឯកទេសំ អនាតាមីដលប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អនិ-
 កតោ សច្ចិកតោ ឧបសម្ពុជ្ឈ វិហរតិ កាយេន ដុស្សិត្វា
 វិហរតិ ឯកទេសំ ន កាយេន ដុស្សិត្វា វិហរតិ ឯក-
 ទេសំ អន្តរាបរិជិញ្ញាយី ឧបហត្ថបរិជិញ្ញាយី អសម្ព័ន្ធ-
 បរិជិញ្ញាយី សសម្ព័ន្ធបរិជិញ្ញាយី ឧទ្ធុសោតោ អកកិដ្ឋ-
 តាមី ឯកទេសំ ន ឧទ្ធុសោតោ ន^(១) អកកិដ្ឋតាមី-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣០៣] ឯកទេសំ វិមុត្តំ ឯកទេសំ អវិមុត្តន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ឯកទេសំ អរហា ឯកទេសំ ន អរហា
 ឯកទេសំ អរហត្ថប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អនិកតោ សច្ចិ-
 កតោ ឧបសម្ពុជ្ឈ វិហរតិ កាយេន ដុស្សិត្វា វិហរតិ
 ឯកទេសំ ន កាយេន ដុស្សិត្វា វិហរតិ ឯកទេសំ
 វីតរកោ វីតនោសោ វីតមោហោ ។ បេ ។ ឯកទេសំ
 សច្ចិកាតតំ សច្ចិកតំ ឯកទេសំ សច្ចិកាតតំ ន
 សច្ចិកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

១ ម. ឧស្សេន ឧត្តិ ។

វិមុច្ចមានកថា

[៣១២] ចិត្តរួចស្រឡះហើយ មួយផ្នែក ចិត្តមិនទាន់រួចស្រឡះ
 ហើយ មួយផ្នែក មែនឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាអនាគាមី មួយផ្នែក
 មិនមែនជាអនាគាមី មួយផ្នែក បុគ្គលដល់នូវអនាគាមីផល ដែលបាន
 ចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាម .
 កាយ មួយផ្នែក មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ មួយផ្នែក ជាអន្តរ-
 បរិនិព្វាយី ជាឧបហត្ថបរិនិព្វាយី ជាអសង្ខារបរិនិព្វាយី ជាសសង្ខារ-
 បរិនិព្វាយី ជាឧទ្ធុសោតៈ អកនិដ្ឋគាមី មួយផ្នែក មិនមែនជាឧទ្ធុសោ-
 តៈ មិនមែនជាអកនិដ្ឋគាមី មួយផ្នែក មែនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៣១៣] ចិត្តរួចស្រឡះហើយ មួយផ្នែក ចិត្តមិនទាន់រួចស្រឡះ
 ហើយ មួយផ្នែក មែនឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាអរហន្ត មួយផ្នែក
 មិនមែនជាអរហន្ត មួយផ្នែក បុគ្គលដល់នូវអរហត្ត ដែលបានចំពោះ
 ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ មួយ
 ផ្នែក មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ មួយផ្នែក បុគ្គល ប្រាសចាកពតៈ
 ប្រាសចាកទោសៈ ប្រាសចាកមោហៈ មួយផ្នែក ។ បេ ។ សច្ចិកាតព្វ-
 កិច្ច លោកបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ មួយផ្នែក សច្ចិកាតព្វកិច្ច លោក
 មិនបា ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ មួយផ្នែក មែនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេឬ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៣០៤] វិមុត្តំ វិមុច្ចមានន្តិ ។ អាមន្តា ។ ឧប្បា-
នត្តិណោ វិមុត្តំ វយត្តិណោ វិមុច្ចមានន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុញ ។ បេ ។

[៣០៥] ន វត្ថុញំ វិមុត្តំ វិមុច្ចមានន្តិ ។ អាមន្តា ។
ននុ វត្ថុំ កកវតា តស្ស ឯវំ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ
កាមាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ កវាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ
អវិជ្ជាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។
អាមន្តា ។ តេន ហិ វិមុត្តំ វិមុច្ចមានន្តិ ។

[៣០៦] វិមុត្តំ វិមុច្ចមានន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ
វត្ថុំ កកវតា សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ
បរិយោធាតេ អនុដ្ឋណោ វិកត្តបក្កិលេសេ មុទុក្ខតេ
តម្មនីយេ បិតេ អាណេញ្ចប្បត្តេ អាសវានំ ឧយញ្ញា-
ណាយ ចិត្តំ អភិធម្មាមេតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។
អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញំ វិមុត្តំ វិមុច្ចមានន្តិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៣១៤] ចិត្តរូចស្រឡះហើយ ចិត្តកំពុងរូចស្រឡះ មែនឬ ។
 អើ ។ ចិត្តដែលរូចស្រឡះហើយ ក្នុងខណៈដែលកើត ឡើង ចិត្តកំពុង
 រូចស្រឡះ ក្នុងខណៈសាបសូន្យ មែនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៣១៥] បុគ្គលមិនគួរពោលថា ចិត្តរូចស្រឡះហើយ ចិត្តកំពុង
 រូចស្រឡះ មែនឬ ។ អើ ។ ក្រែង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 កាលបុគ្គលនោះ ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ចិត្តរមែងរូចស្រឡះ
 ចាកកាមាសវៈផង ចិត្តរូចស្រឡះ ចាកកវៈសវៈផង ចិត្តរូចស្រឡះ
 ចាកអវិជ្ជាសវៈផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះ
 ហេតុនោះ ចិត្ត ឈ្មោះថារូចស្រឡះហើយ ឈ្មោះថាកំពុងរូចស្រឡះ ។

[៣១៦] ចិត្តរូចស្រឡះហើយ ចិត្តកំពុងរូចស្រឡះ (ឈ្មោះថារូច)
 មែនឬ ។ អើ ។ ក្រែង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា កាល
 ដែលចិត្ត ខាប្លន បរិសុទ្ធ ផ្សេងៗ មិនមានទីឈរគឺកិលេស ប្រាស
 ចាកសេចក្តីសៅហ្មង ជាចិត្តទន់ គួរដល់ការវិនាស ជាចិត្តនឹងធូលី មិន
 ញាប់ញ័រ យ៉ាងនេះហើយ បុគ្គលនោះ រមែងបង្កាន់ចិត្ត ដើម្បីញាណ
 ជាហេតុឲ្យអស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
 សូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល មិនគួរពោលថា ចិត្តរូច
 ស្រឡះហើយ ចិត្តកំពុងរូចស្រឡះទេ ។

អដ្ឋមកថា

[៣០៧] អត្ថំ ចិត្តំ វិបុលមាណន្តំ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថំ ចិត្តំ រជ្ជមាណំ ទុស្សមាណំ បុយ្ហមាណំ កាលីស្ស-
 មាណន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ នន្ទ វត្ថុញ
 អវត្ថញ ទុដ្ឋញ អទុដ្ឋញ មុទ្ធិញ អមុទ្ធិញ
 ធិន្ទញ អធិន្ទញ ភិន្ទញ អភិន្ទញ កតតញ
 អកតតញាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចី វត្ថុញ អវត្ថញ
 ទុដ្ឋញ អទុដ្ឋញ មុទ្ធិញ អមុទ្ធិញ ធិន្ទញ
 អធិន្ទញ ភិន្ទញ អភិន្ទញ កតតញ អកតតញ
 លោ វត វេ វត្ថុញ អត្ថំ ចិត្តំ វិបុលមាណន្តំ ។

វិបុលមាណន្តំ ។

អដ្ឋមកថា

[៣០៨] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ
 បហីនន្តំ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋមកោ បុគ្គលោ សោ-
 តាបន្នោ សោតាបត្តិដលប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អធិកតោ
 សង្ខិកតោ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ កាយេន ផុសិត្វា
 វិហារតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

វិមុច្ចមានកថា

(៣១៧) ចិត្តកំពុងរួចស្រឡះ មានឬ ។ អើ ។ ចិត្តកំពុង
 ត្រេកអរ កំពុងខឹង កំពុងវង្វេង កំពុងសៅហ្មង មានដែរឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងចិត្ត ដែលត្រេកអរផង មិន
 ត្រេកអរផង ខឹងផង មិនខឹងផង វង្វេងផង មិនវង្វេងផង ដាច់ផង មិន
 ដាច់ផង បែកផង មិនបែកផង ធ្វើផង មិនធ្វើផង មានឬ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើចិត្ត ត្រេកអរផង មិនត្រេកអរផង ខឹងផង មិនខឹងផង
 វង្វេងផង មិនវង្វេងផង ដាច់ផង មិនដាច់ផង បែកផង មិនបែកផង
 ធ្វើផង មិនធ្វើផង មានដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 ចិត្តកំពុងរួចស្រឡះ មានទេ ។

ចប់ វិមុច្ចមានកថា ។

អដ្ឋមកកថា

(៣១៨) ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ (ការស្ទាក់ដំណើរគឺទិដ្ឋិ) គឺបុគ្គល
 ទី៨^(១) លះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី៨ ជាសោតាបន្នៈ
 ដល់សោតាបត្តិផល បានចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច
 ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

១ អរិយបុគ្គល ៨ ពួក បុគ្គលដែលរឹតនៅក្នុងសោតាបត្តិមគ្គ រាប់ថាជាបុគ្គលទី៨ ក្នុងទីនេះ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៣១៩] អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីកិច្ឆាបរិ-
យុដ្ឋានំ បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋមកោ បុគ្គ-
លោ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលប្បត្តោ ។ បេ ។
កាយេន ដុស្សិត្វា វិហរតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣២០] អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋា-
នំ បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស
ទិដ្ឋានុសយោ បហំនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ បហំនន្តិ ។
អាមន្តា ។ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីកិច្ឆាទុស-
យោ ។ បេ ។ សីលព្វតបរាមាសោ បហំនោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣២១] អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីកិច្ឆាបរិ-
យុដ្ឋានំ បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គ-
លស្ស វិចីកិច្ឆាទុសយោ បហំនោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីកិច្ឆាប-
រិយុដ្ឋានំ បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គ-
លស្ស ទិដ្ឋានុសយោ ។ បេ ។ សីលព្វតបរាមាសោ
បហំនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៣១៩] វិចិកិច្ចាបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយឬ ។

អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ជាសោតាបន្នៈ ដល់នូវសោតាបត្តិផល ។ បេ ។

ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២០] ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយឬ ។ អើ ។

ទិដ្ឋានុស័យ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ

ទេ ។ បេ ។ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយឬ ។ អើ ។

វិចិកិច្ចានុស័យ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយ ។ បេ ។ សីលព្វតបកមាសៈ

លោកលះបង់ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២១] វិចិកិច្ចាបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយឬ ។ អើ ។

វិចិកិច្ចានុស័យ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង

នេះទេ ។ បេ ។ វិចិកិច្ចាបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយឬ ។

អើ ។ ទិដ្ឋានុស័យ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយ ។ បេ ។ សីលព្វតបក-

មាសៈ លោកលះបង់ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អដ្ឋមកកថា

(៣២២) អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋានុសយោ
 អប្បហីនោតិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស
 ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ អប្បហីនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋានុសយោ អប្បហីនោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីក្ខន្តា-
 បរិយុដ្ឋានំ អប្បហីនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីក្ខន្តានុសយោ ។ បេ ។
 សីលព្វតបរាមាសោ អប្បហីនោតិ ។ អាមន្តា ។
 អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ អប្បហីនន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស
 សីលព្វតបរាមាសោ អប្បហីនោតិ ។ អាមន្តា ។
 អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីក្ខន្តាបរិយុដ្ឋានំ អប្បហី-
 នន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣២៣) អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ
 បហីនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិ-
 យុដ្ឋានប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ បហីនន្តិ ។

អដ្ឋមកថា

[៣២២] ទិដ្ឋានុស័យ បុគ្គលទី ៨ មិនបានលះបង់ទេឬ ។

អើ ។ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ មិនបានលះបង់ទេឬ ។ អ្នកមិន

គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទិដ្ឋានុស័យ បុគ្គលទី ៨ មិនបានលះ

បង់ទេឬ ។ អើ ។ វិចិក្ខុបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ មិនបានលះបង់ទេ

ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិចិក្ខុនុស័យ បុគ្គលទី ៨

មិនបានលះបង់ទេ ។ បេ ។ សីលព្វតបកមាសៈ បុគ្គលទី ៨ មិនបាន

លះបង់ទេឬ ។ អើ ។ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ មិនបានលះបង់

ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីលព្វតបកមាសៈ

បុគ្គលទី ៨ មិនបានលះបង់ទេឬ ។ អើ ។ វិចិក្ខុបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨

មិនបានលះបង់ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២៣] ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ បានលះបង់ហើយឬ ។ អើ ។

បុគ្គលទី ៨ បានចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះបង់ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈឬ ។ អ្នកមិនគួរ

ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលទី ៨ បានលះបង់ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អាមន្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានប្ប-
ហានាយ សតិប្បដ្ឋានា ភាវិតា ។ បេ ។ សម្មប្បធានា
។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តា ភាវិតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣២៤] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីកីត្តាបរិ-
យុដ្ឋានំ បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គ-
លស្ស វិចីកីត្តាបរិយុដ្ឋានប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោ
។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តា ភាវិតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣២៥] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋា-
នប្បហានាយ មត្តោ អភាវិតាតិ ។ អាមន្តា ។ អ-
មត្តេន បហំនំ លោកិយេន សាសវេន ។ បេ ។ សង្ក្ខ-
លេសិកេនាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អដ្ឋម-
កស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានប្បហានាយ សតិប្ប-
ដ្ឋានា ។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តា អភាវិតាតិ ។ អាមន្តា ។
អមត្តេន បហំនំ លោកិយេន សាសវេន ។ បេ ។
សង្ក្ខលេសិកេនាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣២៦] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីកីត្តាបរិ-
យុដ្ឋានប្បហានាយ មត្តោ អភាវិតោ ។ បេ ។
សតិប្បដ្ឋានា ។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តា អភាវិតាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អើ ។ បុគ្គលទី៨ បានចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។ សម្មប្បធាន
។ បេ ។ បានចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះបង់ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣២៤) វិចិកិច្ចាបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ បានលះបង់ហើយឬ ។
អើ ។ បុគ្គលទី៨ បានចម្រើនមគ្គ ។ បេ ។ បានចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បី
លះបង់វិចិកិច្ចាបរិយុដ្ឋានៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣២៥) បុគ្គលទី៨ មិនបានចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះបង់ទិដ្ឋិបរិ-
យុដ្ឋានៈទេឬ ។ អើ ។ បរិយុដ្ឋានក្តិលេស គឺលោកលះបង់ហើយ ដោយ
ធម៌មិនមែនជាមគ្គ ជាលោកិយៈ ប្រកបដោយអាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកប
ដោយសេចក្តីសៅហ្មង មែនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បុគ្គលទី៨ មិនបានចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។ មិនបានចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ
ដើម្បីលះបង់ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈទេឬ ។ អើ ។ (បរិយុដ្ឋានក្តិលេស) គឺ
លោកលះបង់ហើយ ដោយធម៌មិនមែនជាមគ្គ ជាលោកិយៈ ប្រកប
ដោយអាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង មែនឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣២៦) បុគ្គលទី៨ មិនបានចម្រើនមគ្គ ។ បេ ។ សតិប្បដ្ឋាន
។ បេ ។ មិនបានចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះបង់វិចិកិច្ចាបរិយុដ្ឋានៈទេឬ ។

មជ្ឈិមកកថា

អាមន្តា ។ អមត្តេន បហំនំ លោកិយេន សាសវេន
 ។ បេ ។ សុត្តិលេសិកេនាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣២៧] ន វត្ថុព្វំ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិ-
 បរិយុដ្ឋានំ បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។ ទុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។
 ទុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ ហព្វំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ តេន វត វេ
 វត្ថុព្វេ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ បហំ-
 នន្តិ ។

[៣២៨] ន វត្ថុព្វំ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស វិចិ-
 កក្កាបរិយុដ្ឋានំ បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។ ទុប្បជ្ជិស្ស-
 តីតិ ។ ទុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ ហព្វំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ តេន
 វត វេ វត្ថុព្វេ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស វិចិកក្កាបរិ-
 យុដ្ឋានំ បហំនន្តិ ។

[៣២៩] អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ
 ទុប្បជ្ជិស្សតីតិ កក្កា បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋ-
 មកកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋានុសយោ ទុប្បជ្ជិស្សតីតិ
 កក្កា បហំនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អដ្ឋមកថា

អើ ។ (បរិយុដ្ឋានក្តីលេស) គឺលោកលះបង់ហើយ ដោយធម៌មិនមែនជា
មគ្គ ជាលោភិយៈ ប្រកបដោយអាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តី
សៅហ្មង មែនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២៧] បុគ្គលមិនគួរពោលថា ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី៨ បាន
លះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ នឹងកើតឡើងឬ ។ ទិដ្ឋិ-
បរិយុដ្ឋានៈ នឹងមិនកើតឡើងទេ ។ ប្រសិនបើ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ នឹង
មិនកើតឡើងទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល
ថា ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី៨ បានលះបង់ហើយ ។

[៣២៨] បុគ្គលមិនគួរពោលថា វិចិត្តិបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី៨
បានលះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ វិចិត្តិបរិយុដ្ឋានៈ នឹងកើតឡើងឬ ។
វិចិត្តិបរិយុដ្ឋានៈ នឹងមិនកើតឡើងទេ ។ ប្រសិនបើ វិចិត្តិប-
រិយុដ្ឋានៈ នឹងមិនកើតឡើងទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា វិចិត្តិបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី៨ បានលះបង់ហើយ ។

[៣២៩] បុគ្គលទី៨ ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ
នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី៨ ធ្វើ
សេចក្តីចូលចិត្តថា ទិដ្ឋានុស័យ នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់
ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៣៣០] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ
នុប្បជ្ជិស្សតីតិ កក្ខា បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋ-
មកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីកក្ខន្ធនុសយោ ។ បេ ។ សី-
លព្វតបរាមាសោ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ កក្ខា បហំនោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៣១] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីកក្ខន្ធ-
បរិយុដ្ឋានំ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ កក្ខា បហំនន្តិ ។ អា-
មន្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីកក្ខន្ធនុសយោ
។ បេ ។ សីលព្វតបរាមាសោ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ កក្ខា
បហំនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៣២] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋា-
នំ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ កក្ខា បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។
តោត្រកុនោ បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ
កក្ខា បហំនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៣៣] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីកក្ខន្ធបរិ-
យុដ្ឋានំ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ កក្ខា បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។
តោត្រកុនោ បុគ្គលស្ស វិចីកក្ខន្ធបរិយុដ្ឋានំ នុប្បជ្ជិស្ស-
តីតិ កក្ខា បហំនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៣៣០] បុគ្គលទី ៨ ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ
 នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨
 ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា វិចិក្ខានុស័យ ។ បេ ។ សីលព្យាបរាមាសៈ
 នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៣៣១] បុគ្គលទី ៨ ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា វិចិក្ខាបរិយុដ្ឋានៈ
 នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ធ្វើសេចក្តី
 ចូលចិត្តថា វិចិក្ខានុស័យ ។ បេ ។ សីលព្យាបរាមាសៈ នឹងមិនកើតឡើង
 ឈ្មោះថាលះបង់ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៣២] បុគ្គលទី ៨ ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ នឹង
 មិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ បុគ្គលជាគោត្រភូ
 ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់
 ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៣៣] បុគ្គលទី ៨ ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា វិចិក្ខាបរិយុដ្ឋានៈ
 នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ បុគ្គលជាគោ-
 ត្រភូ ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា វិចិក្ខាបរិយុដ្ឋានៈ នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះ
 ថាលះបង់ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អដ្ឋមកស្ស ឥន្ទ្រិយកថា

[៣៣៤] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ សទ្ធិន្ទ្រិ-
យន្តំ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ
សទ្ធាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៣៥] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ វីរិយន្ទ្រិ-
យំ ។ បេ ។ នត្ថំ សតិទ្ធរិយំ ។ បេ ។ នត្ថំ សមា-
ធិទ្ធរិយំ ។ បេ ។ នត្ថំ បញ្ញាទ្ធរិយន្តំ ។ អាមន្តា ។
អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ បញ្ញាតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៣៦] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សទ្ធា-
តិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ
សទ្ធិទ្ធរិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អដ្ឋម-
កស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ វីរិយំ ។ បេ ។ អត្ថំ សតិ
អត្ថំ សមាធិ ។ បេ ។ អត្ថំ បញ្ញាតិ ។ អាមន្តា ។
អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ បញ្ញាទ្ធរិយន្តំ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អដ្ឋមកថាទ្រឹយកថា

[៣៣៤] បុគ្គលទី៨ មិនមានសទ្ធិទ្រឹយទេឬ ។ អើ ។

បុគ្គលទី៨ មិនមានសទ្ធាទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៣៥] បុគ្គលទី៨ មិនមានវិវិយទ្រឹយ ។ បេ ។ មិនមាន

សត្វទ្រឹយ ។ បេ ។ មិនមានសមាធិទ្រឹយ ។ បេ ។ មិនមានបញ្ញាទ្រឹយ

ទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី៨ មិនមានបញ្ញាទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល

យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៣៦] បុគ្គលទី៨ មានសទ្ធាដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គល

ទី៨ មានសទ្ធិទ្រឹយដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បុគ្គលទី៨ មានវិវិយៈ ។ បេ ។ មានសត្វ មានសមាធិ ។ បេ ។

មានបញ្ញាដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី៨ មានបញ្ញាទ្រឹយដែរឬ ។ អ្នក

មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៣៣៦] អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ មនោ
 អត្ថំ មនិទ្ធិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គ-
 លស្ស អត្ថំ សុទ្ធា អត្ថំ សុទ្ធិន្ត្រិយន្តំ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ មនោ អត្ថំ ម-
 និទ្ធិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ
 បញ្ញា អត្ថំ បញ្ញិន្ត្រិយន្តំ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៣៧] អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សោ-
 មនស្សំ អត្ថំ សោមនស្សិន្ត្រិយំ ។ បេ ។ អត្ថំ ជីវិ-
 តំ អត្ថំ ជីវិតិន្ត្រិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកកស្ស
 បុគ្គលស្ស អត្ថំ សុទ្ធា អត្ថំ សុទ្ធិន្ត្រិយន្តំ ។ ន
 ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ
 ជីវិតំ អត្ថំ ជីវិតិន្ត្រិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកកស្ស
 បុគ្គលស្ស អត្ថំ វិរិយំ ។ បេ ។ អត្ថំ បញ្ញា អត្ថំ
 បញ្ញិន្ត្រិយន្តំ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៣៨] អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សុទ្ធា
 នត្ថំ សុទ្ធិន្ត្រិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គ-
 លស្ស អត្ថំ មនោ នត្ថំ មនិទ្ធិយន្តំ ។ ន ហោវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៣៣៧) បុគ្គលទី ៨ មានមនោ មានមន្ត្រីយ៍ដែរឬ ។ អើ ។
 បុគ្គលទី ៨ មានសត្វ មានសត្វទ្រិយ៍ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលទី ៨ មានមនោ មានមន្ត្រីយ៍ដែរឬ ។ អើ ។
 បុគ្គលទី ៨ មានបញ្ញា មានបញ្ញាទ្រិយ៍ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

(៣៣៨) បុគ្គលទី ៨ មានសោមនស្ស មានសោមនស្សទ្រិយ៍
 ។ បេ ។ មានជីវិត មានជីវិតទ្រិយ៍ដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ មាន
 សត្វ មានសត្វទ្រិយ៍ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គលទី ៩ មានជីវិត មានជីវិតទ្រិយ៍ដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨
 មានវិរិយៈ ។ បេ ។ មានបញ្ញា មានបញ្ញាទ្រិយ៍ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៣៩) បុគ្គលទី ៨ មានតែសត្វ មិនមានសត្វទ្រិយ៍ទេ
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ មានតែមនោ មិនមានមន្ត្រីយ៍ទេឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អដ្ឋមកស្ស ឥន្ទ្រិយកថា

[៣៤០] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សុទ្ធា
នត្ថំ សុទ្ធិន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គ-
លស្ស អត្ថំ សោមនស្សំ នត្ថំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ
។ បេ ។ អត្ថំ ជីវិតំ នត្ថំ ជីវិតិន្ទ្រិយន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៣៤១] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ បញ្ញា
នត្ថំ បញ្ញិន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គ-
លស្ស អត្ថំ មនោ នត្ថំ មនិន្ទ្រិយន្តិ ។ បេ ។ អត្ថំ
សោមនស្សំ នត្ថំ សោមនស្សិន្ទ្រិយន្តិ ។ បេ ។ អត្ថំ
ជីវិតំ នត្ថំ ជីវិតិន្ទ្រិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៣៤២] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ សុទ្ធិន្ទ្រិ-
យន្តិ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកោ បុគ្គលោ អសន្នោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ
វិរិយិន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកោ បុគ្គលោ
កុស័តោ ហីនវិរិយោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។
អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ សត្តិន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមត្តា ។
អដ្ឋមកោ បុគ្គលោ មុដ្ឋស្សតិ អសម្មជាតោតិ ។

អង្គមកន្ត្រៃយកថា

(៣៤០) បុគ្គលទី ៨ មានតែសត្វា មិនមានសត្វិន្ទ្រិយទេឬ ។

អើ ។ បុគ្គលទី ៨ មានតែសោមនស្ស មិនមានសោមនស្សិន្ទ្រិយ
 ។ បេ ។ មានតែជីវិត មិនមានជីវិតិន្ទ្រិយទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

(៣៤១) បុគ្គលទី ៨ មានតែបញ្ញា មិនមានបញ្ញិន្ទ្រិយទេឬ ។

អើ ។ បុគ្គលទី ៨ មានតែមនោ មិនមានមនិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ មាន
 តែសោមនស្ស មិនមានសោមនស្សិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ មានតែជីវិត មិន
 មានជីវិតិន្ទ្រិយទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៤២) បុគ្គលទី ៨ មិនមានសត្វិន្ទ្រិយទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ជា

អ្នកមិនមានសត្វាទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលទី ៨
 មិនមានវិវិធីន្ទ្រិយទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ជាអ្នកខ្វល់ច្រអូស មិនមាន
 ព្យាយាមទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលទី ៨ មិន
 មានសត្វិន្ទ្រិយទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ជាអ្នកភ្លេចស្មារតី មិនដឹងខ្លួនឬ ។

ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថិ
សមាធិទ្ធិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋមកោ បុគ្គលោ
អសមាហិតោ វិព្ពន្ធចិត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៣៤៣] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថិ បញ្ច្រៀ-
យន្តិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋមកោ បុគ្គលោ ទុប្បញ្ញា
ឯឡម្បតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៣៤៤] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ សទ្ធា
សា ច សទ្ធា និយ្យាទិកាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ
អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ សទ្ធា សា ច សទ្ធា
និយ្យាទិកា ទោ វត វេ វត្តោ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គ-
លស្ស នត្ថិ សទ្ធិទ្ធិយន្តិ ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស
អត្ថិ វីរិយំ តញ្ញំ វីរិយំ និយ្យាទិកំ ។ បេ ។ អត្ថិ
សតិ សា ច សតិ និយ្យាទិកា ។ បេ ។ អត្ថិ ស-
មាធិ សោ ច សមាធិ និយ្យាទិកោ ។ បេ ។ អត្ថិ
បញ្ញា សា ច បញ្ញា និយ្យាទិកាតិ ។ អាមន្តា ។
ហញ្ញំ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ បញ្ញា សា ច
បញ្ញា និយ្យាទិកា ទោ វត វេ វត្តោ អដ្ឋមកស្ស
បុគ្គលស្ស នត្ថិ បញ្ច្រៀយន្តិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលទី ៨ មិនមានសមាធិន្ទ្រិយ
ទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ជាអ្នកមានចិត្តមិនខាប់ខ្ជួន មានចិត្តរាយមាលេ
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៤៣) បុគ្គលទី ៨ មិនមានបញ្ញាទ្រិយទេឬ ។ អើ ។
បុគ្គលទី ៨ ជាអ្នកឥតប្រាជ្ញា ជាមនុស្សល្ងង់ខ្លៅឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៤៤) បើបុគ្គលទី ៨ មានសត្វ ចុះសត្វនោះ ជាធម្មជាតិនាំ
សត្វចេញចាកទុក្ខដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលទី ៨ មានសត្វ
សត្វនោះឯង ជាធម្មជាតិនាំសត្វចេញចាកទុក្ខមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលទី ៨ មិនមានសទ្ធិទ្រិយទេ ។ បុគ្គលទី ៨
មានវិរិយៈ ចុះវិរិយៈនោះ ជាធម្មជាតិនាំសត្វចេញចាកទុក្ខ ។ បេ ។ មាន
សតិ ចុះសតិនោះ ជាធម្មជាតិនាំសត្វចេញចាកទុក្ខ ។ បេ ។ មានស-
មាធិ ចុះសមាធិនោះ ជាធម្មនាំសត្វចេញចាកទុក្ខ ។ បេ ។ មានបញ្ញា
ចុះបញ្ញានោះ ជាធម្មជាតិនាំសត្វចេញចាកទុក្ខដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
បុគ្គលទី ៨ មានបញ្ញា បញ្ញានោះឯង ជាធម្មជាតិនាំសត្វចេញចាកទុក្ខមែន
ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលទី ៨ មិនមានបញ្ញាទ្រិយទេ ។

អធិបកស្ស ពិជ្ជយកថា

(៣៤៥) សកទាតាមិជលសង្ខតិរិយាយ បដិ-
 បន្ទស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ សទ្ធា អត្ថិ សទ្ធិន្ទ្រិយន្តិ ។
 អាមន្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ សទ្ធា អត្ថិ
 សទ្ធិន្ទ្រិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សកទា-
 តាមិជលសង្ខតិរិយាយ បដិបន្ទស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ
 បញ្ញា អត្ថិ បញ្ញាន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋមកស្ស
 បុគ្គលស្ស អត្ថិ បញ្ញា អត្ថិ បញ្ញាន្ទ្រិយន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៤៦) អនាតាមិជលសង្ខតិរិយាយ បដិបន្ទ-
 ស្ស បុគ្គលស្ស ។ បេ ។ អវហត្ថសង្ខតិរិយាយ ប-
 ដិបន្ទស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ សទ្ធា អត្ថិ សទ្ធិន្ទ្រិយន្តិ
 ។ បេ ។ អត្ថិ បញ្ញា អត្ថិ បញ្ញាន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមន្តា ។
 អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ បញ្ញា អត្ថិ បញ្ញាន្ទ្រិ-
 យន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៤៧) អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ សទ្ធា
 នត្ថិ សទ្ធិន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ សកទាតាមិជល-
 សង្ខតិរិយាយ បដិបន្ទស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ សទ្ធា
 នត្ថិ សទ្ធិន្ទ្រិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អដ្ឋមកន្ត្រ័យកថា

(៣៤៥) បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទា-
 តាមិផល មានសត្វ មានសត្វទ្រុឌន្ទ្រិយដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨
 មានសត្វ មានសត្វទ្រុឌន្ទ្រិយដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាតាមិផល មានបញ្ញា
 មានបញ្ញាទ្រុឌន្ទ្រិយដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ មានបញ្ញា មានបញ្ញាទ្រុឌន្ទ្រិយ
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៤៦) បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាតា
 មិផល ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
 មានសត្វ មានសត្វទ្រុឌន្ទ្រិយ ។ បេ ។ មានបញ្ញា មានបញ្ញាទ្រុឌន្ទ្រិយដែរ
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ មានបញ្ញា មានបញ្ញាទ្រុឌន្ទ្រិយដែរឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៤៧) បុគ្គលទី ៨ មានតែសត្វ មិនមានសត្វទ្រុឌន្ទ្រិយទេឬ ។
 អើ ។ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាតាមិផល មាន
 តែសត្វ មិនមានសត្វទ្រុឌន្ទ្រិយទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ បញ្ញា នត្ថំ បញ្ញាទ្រិ-
យន្តិ ។ អាមន្តា ។ សកទាតាមិដលសន្និកិរិយាយ
បដិបន្នស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ បញ្ញា នត្ថំ បញ្ញាទ្រិ-
យន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៤៨) អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សទ្ធា
នត្ថំ សទ្ធិទ្រិយំ ។ បេ ។ អត្ថំ បញ្ញា នត្ថំ បញ្ញាទ្រិ-
យន្តិ ។ អាមន្តា ។ អនាតាមិដលសន្និកិរិយាយ
បដិបន្នស្ស បុគ្គលស្ស ។ បេ ។ អរហត្តសន្និកិ-
យាយ បដិបន្នស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ បញ្ញា នត្ថំ
បញ្ញាទ្រិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៤៩) អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ បញ្ញាទ្រិ-
យានីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វត្ថំ ភក្កតា បញ្ច-
មាទិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមាទិ បញ្ច ។ សទ្ធិ-
ទ្រិយំ វិរិយទ្រិយំ សតិទ្រិយំ សមាធិទ្រិយំ បញ្ញាទ្រិ-
យំ ឥមាទិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ញាទ្រិយានិ ឥមេសំ
ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមត្តា បរិបូរតា

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បុគ្គលទី ៨ មានតែបញ្ញា មិនមានបញ្ញាទ្រិយទេ ។ អើ ។ បុគ្គលអ្នក
ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាគាមិផល មានតែបញ្ញា មិនមាន
បញ្ញាទ្រិយទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៤៨] បុគ្គលទី ៨ មានតែសង្ខារ មិនមានសង្ខិទ្រិយទេ
។ បេ ។ មានតែបញ្ញា មិនមានបញ្ញាទ្រិយទេ ។ អើ ។ បុគ្គល
អ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ។ បេ ។ បុគ្គល
អ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត មានតែបញ្ញា មិនមាន
បញ្ញាទ្រិយទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៤៩] បុគ្គលទី ៨ មិនមានឥន្ទ្រិយ៥ទេ ។ អើ ។ ក្រែង
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន៥
យ៉ាង ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺសង្ខិទ្រិយ ១ វិរិយទ្រិយ ១
សតិទ្រិយ ១ សមាធិទ្រិយ ១ បញ្ញាទ្រិយ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ឥន្ទ្រិយ មាន ៥ យ៉ាង នេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែល
បានឈ្មោះថាអរហន្ត ព្រោះមានឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះឯងសម្រេចបរិបូណ៌

អដ្ឋមកស្ស ពិដ្ឋិយកថា

អរហា ហោតិ តតោ មុទុតវេហិ អរហត្ថសច្ច្ហកិរិយាយ

បដិបន្នោ ហោតិ តតោ មុទុតវេហិ អនាគាមី ហោតិ

តតោ មុទុតវេហិ អនាគាមីដលសច្ច្ហកិរិយាយ បដិ-

បន្នោ ហោតិ តតោ មុទុតវេហិ សក្កនាគាមី ហោតិ

តតោ មុទុតវេហិ សក្កនាគាមីដលសច្ច្ហកិរិយាយ ប-

ដិបន្នោ ហោតិ តតោ មុទុតវេហិ សោតាបន្នោ ហោតិ

តតោ មុទុតវេហិ សោតាបន្តិដលសច្ច្ហកិរិយាយ បដិ-

បន្នោ ហោតិ យស្ស ខោ ភិក្ខុវេ ឥមាធិ បញ្ចុទ្ធិយាធិ

សព្វេន សព្វំ សព្វថា សព្វំ នត្ថំ ធម្មហំ ពាហិរោ

បុប្ផជ្ឈនបក្ខោ បតោតិ វនាមីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។

អដ្ឋមកថាទ្រ្តិយកថា

បុគ្គល ដែលបានឈ្មោះថាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
 ព្រោះមានឥន្ទ្រិយទាំងឡាយទន់ ជាឥន្ទ្រិយរបស់បុគ្គលជាអរហន្តនោះ
 បុគ្គល ដែលបានឈ្មោះថាអនាគាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយទាំងឡាយទន់
 ជាឥន្ទ្រិយរបស់បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តនោះ
 បុគ្គល ដែលបានឈ្មោះថាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគា-
 មីផល ព្រោះមានឥន្ទ្រិយទាំងឡាយទន់ ជាឥន្ទ្រិយរបស់បុគ្គលជាអនា-
 គាមីនោះ បុគ្គល ដែលបានឈ្មោះថាសកទាគាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ
 ទាំងឡាយទន់ ជាឥន្ទ្រិយរបស់បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់-
 ច្បាស់នូវអនាគាមីផលនោះ បុគ្គល ដែលបានឈ្មោះថា អ្នកប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាគាមីផល ព្រោះមានឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ
 ទន់ ជាឥន្ទ្រិយរបស់បុគ្គលជាសកទាគាមីនោះ បុគ្គល ដែលបានឈ្មោះ
 ថាសោតាបន្នៈ ព្រោះមានឥន្ទ្រិយទាំងឡាយទន់ ជាឥន្ទ្រិយរបស់អ្នក
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាគាមីផលនោះ បុគ្គល ដែល
 បានឈ្មោះថាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល ព្រោះ
 មានឥន្ទ្រិយទាំងឡាយទន់ ជាឥន្ទ្រិយរបស់បុគ្គលជាសោតាបន្នៈនោះ
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា មិនមានឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ សព្វគ្រប់
 ឥតខ្ចោះ ដោយប្រការទាំងពួងទេ តថាគត ហៅបុគ្គលនោះថាជាអ្នកតាំង
 នៅ ក្នុងពួកបុថុជ្ជន ជាខាងក្រៅ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ អដ្ឋមកោ បុគ្គលោ ពាហិរោ បុគ្គល-
 បក្ខោ វិសោតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ
 អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ បញ្ចិន្ទ្រិយានីតិ ។

អដ្ឋមកស្ស តិន្ទ្រិយកថា ។

ទិព្វបក្ខកថា

[៣៥០] មំសចក្កំ ធម្មបត្តន្ធី ទិព្វចក្កំ ហោតីតិ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ មំសចក្កំ ទិព្វចក្កំ ទិព្វចក្កំ មំស-
 ចក្កន្តិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៥១] មំសចក្កំ ធម្មបត្តន្ធី ទិព្វចក្កំ ហោតីតិ ។
 អាមន្តា ។ យាទិសំ មំសចក្កំ តាទិសំ ទិព្វចក្កំ យាទិសំ
 ទិព្វចក្កំ តាទិសំ មំសចក្កន្តិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៥២] មំសចក្កំ ធម្មបត្តន្ធី ទិព្វចក្កំ ហោតីតិ ។
 អាមន្តា ។ តព្វោវំ មំសចក្កំ តំ ទិព្វចក្កំ តំ ទិព្វ-
 ចក្កំ តំ មំសចក្កន្តិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៥៣] មំសចក្កំ ធម្មបត្តន្ធី ទិព្វចក្កំ ហោតីតិ ។
 អាមន្តា ។ យាទិសោ មំសចក្កស្ស វិសយោ អា-
 នុកាវោ តោចរោ តាទិសោ ទិព្វស្ស ចក្កស្ស វិសយោ
 អានុកាវោ តោចរោតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ឈ្មោះថាតាំងនៅ ក្នុងពួកបុព្វជន ជាខាងក្រៅប្តូរ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលទី ៨
ក៏មានឥន្ទ្រិយ ៥ ដែរ ។

ចប់ អដ្ឋមកឥន្ទ្រិយកថា ។

ទិព្វចក្ខុកថា

[៣៥០] មំសចក្ខុ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វចក្ខុប្តូរ ។
អើ ។ មំសចក្ខុ គឺទិព្វចក្ខុ ឯទិព្វចក្ខុ គឺមំសចក្ខុប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥១] មំសចក្ខុ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វចក្ខុប្តូរ ។
អើ ។ មំសចក្ខុ ដូចម្តេច ទិព្វចក្ខុ ក៏ដូច្នោះ ទិព្វចក្ខុ ដូចម្តេច មំសចក្ខុ
ក៏ដូច្នោះប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥២] មំសចក្ខុ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វចក្ខុប្តូរ ។
អើ ។ មំសចក្ខុនោះឯង គឺទិព្វចក្ខុនោះ ទិព្វចក្ខុនោះ គឺមំសចក្ខុនោះ
ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥៣] មំសចក្ខុ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វចក្ខុប្តូរ ។
អើ ។ មំសចក្ខុ មានវិស័យ មានអានុភាព មានគោចរ ដូចម្តេច
ទិព្វចក្ខុ ក៏មានវិស័យ មានអានុភាព មានគោចរ ដូច្នោះដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ទិព្វបក្ខកថា

[៣៥៤] មំសចក្កំ ធម្មបត្តន្ធិ ទិព្វចក្កំ ហោត្តិ-
តិ ។ អាមន្តា ។ ឧបាទិដ្ឋំ ហុត្វា អនុបាទិដ្ឋំ ហោត្តិ ។
ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៥៥] ឧបាទិដ្ឋំ ហុត្វា អនុបាទិដ្ឋំ ហោត្តិ ។
អាមន្តា ។ កាមាវចរំ ហុត្វា រូចាវចរំ ហោត្តិ ។
ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៥៦] កាមាវចរំ ហុត្វា រូចាវចរំ ហោត្តិ ។
អាមន្តា ។ រូចាវចរំ ហុត្វា អរូចាវចរំ ហោត្តិ ។ ន
ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៥៧] រូចាវចរំ ហុត្វា អរូចាវចរំ ហោត្តិ ។
អាមន្តា ។ បរិយាបដ្ឋំ ហុត្វា អបរិយាបដ្ឋំ ហោត្តិ ។
ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៥៨] មំសចក្កំ ធម្មបត្តន្ធិ ទិព្វចក្កំ ហោត្តិ-
តិ ។ អាមន្តា ។ ទិព្វចក្កំ ធម្មបត្តន្ធិ មំសចក្កំ ហោ-
ត្តិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៥៩] មំសចក្កំ ធម្មបត្តន្ធិ ទិព្វចក្កំ ហោត្តិ-
តិ ។ អាមន្តា ។ ទិព្វចក្កំ ធម្មបត្តន្ធិ បញ្ចាចក្កំ ហោ-
ត្តិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ទ្វេបក្ខកថា

[៣៥៤] មំសចក្ខុ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វចក្ខុ ។
 អើ ។ (មំសចក្ខុ) ជាឧបាទិដ្ឋៈ ទៅជា (ទិព្វចក្ខុ) អនុបាទិដ្ឋៈ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥៥] ឧបាទិដ្ឋៈ ទៅជាអនុបាទិដ្ឋៈ ។ អើ ។ កាមា-
 វចរៈ ទៅជារូបាវចរៈ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥៦] កាមាវចរៈ ទៅជារូបាវចរៈ ។ អើ ។ រូបា-
 វចរៈ ទៅជាអរូបាវចរៈ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥៧] រូបាវចរៈ ទៅជាអរូបាវចរៈ ។ អើ ។ បរិយា-
 បន្នៈ ទៅជាអបរិយាបន្ន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥៨] មំសចក្ខុ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វចក្ខុ
 ។ អើ ។ ទិព្វចក្ខុ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាមំសចក្ខុ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥៩] មំសចក្ខុ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វចក្ខុ
 ។ អើ ។ ទិព្វចក្ខុ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាបញ្ញាចក្ខុ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបដិកេ កថាវត្ថុ

[៣៦០] មំសចក្កំ ធម្មបត្ថន្ធី ទិព្វចក្កំ ហោត្តិ-
ត្ថំ ។ អាមន្តា ។ ទិព្វចក្កំ ធម្មបត្ថន្ធី មំសចក្កំ ហោ-
ត្ថិត្ថំ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៣៦១] មំសចក្កំ ធម្មបត្ថន្ធី ទិព្វចក្កំ ហោត្ថិត្ថំ ។
អាមន្តា ។ ទ្រេវ ចក្កនីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៣៦២] ទ្រេវ ចក្កនីតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ តីណិ
ចក្កនិ វុត្តានិ ភក្កវតា មំសចក្កំ ទិព្វចក្កំ បញ្ញា-
ចក្កនិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ តីណិ ចក្កនិ វុត្តានិ
ភក្កវតា មំសចក្កំ ទិព្វចក្កំ បញ្ញាចក្កំ លោ វត វេ
វត្ថព្វេ ទ្រេវ ចក្កនីតិ ។

[៣៦៣] ទ្រេវ ចក្កនីតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វុត្ត
ភក្កវតា តីណិមាទិ ភិក្ខុវេ ចក្កនិ ។ កតមាទិ តី-
ណិ ។ មំសចក្កំ ទិព្វចក្កំ បញ្ញាចក្កំ វេមាទិ ខោ
ភិក្ខុវេ តីណិ ចក្កនីតិ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៣៦០] មំសចក្ខុ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វចក្ខុ ។
អើ ។ ទិព្វចក្ខុ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាមំសចក្ខុ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦១] មំសចក្ខុ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វចក្ខុ ។
អើ ។ ចក្ខុទាំងឡាយ មានតែពីរប៉ុណ្ណោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[៣៦២] ចក្ខុទាំងឡាយ មានតែពីរប៉ុណ្ណោះឬ ។ អើ ។ ក្រែង
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ចក្ខុទាំងឡាយ មាន ៣ គឺមំសចក្ខុ ១
ទិព្វចក្ខុ ១ បញ្ញាចក្ខុ ១ ដូច្នេះមែនឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ចក្ខុទាំងឡាយ មាន ៣ គឺមំសចក្ខុ ១ ទិព្វចក្ខុ ១
បញ្ញាចក្ខុ ១ ដូច្នេះមែន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចក្ខុទាំង-
ឡាយ មានតែពីរប៉ុណ្ណោះទេ ។

[៣៦៣] ចក្ខុទាំងឡាយ មានតែពីរប៉ុណ្ណោះឬ ។ អើ ។
ក្រែង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុទាំង
ឡាយ មាន ៣ ។ ចក្ខុទាំង ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺមំសចក្ខុ ១
ទិព្វចក្ខុ ១ បញ្ញាចក្ខុ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុទាំងឡាយ មាន ៣
យ៉ាងនេះឯង

ទិព្វសោតកថា

មំសេចក្តី ទិព្វចក្កំ បញ្ញាចក្តី អនុត្តរំ
 ឯតានិ តិណិ ចក្កនិ អក្ខាសំ បុរិសុត្ថមោ
 មំសេចក្តីស្ស ឧប្បាទោ មក្កោ ទិព្វស្ស ចក្កោ
 យោ ច ញ្ញាណំ ឧទនាទិ បញ្ញាចក្តី អនុត្តរំ
 តស្ស ចក្កស្ស បដិលាភា សព្វធុក្ខា បម្មច្ចត័តិ
 អត្ថេវ សុត្ថន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ ទ្វេវ
 ចក្កន័តិ ។

ទិព្វបក្កកថា ។

ទិព្វសោតកថា

[៣៦៤] មំសេសោតំ ធម្មបត្តន្ធន្ធុ ទិព្វសោតំ ហោតិ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ មំសេសោតំ ទិព្វសោតំ ទិព្វសោតំ
 មំសេសោតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

[៣៦៥] មំសេសោតំ ធម្មបត្តន្ធន្ធុ ទិព្វសោតំ ហោតិ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ យាទិសំ មំសេសោតំ តាទិសំ ទិព្វ-
 សោតំ យាទិសំ ទិព្វសោតំ តាទិសំ មំសេសោតន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

ទិព្វសោតកថា

បុរសឧត្តម បានពោលថា ចក្ខុទាំងឡាយ មាន ៣
 ប៉ុណ្ណោះ គឺមំសចក្ខុ ១ ទិព្វចក្ខុ ១ បញ្ញាចក្ខុជាធម្មជាតិដ៏
 ប្រសើរ ១ ការកើតឡើងនៃមំសចក្ខុ ជាដូរនាំឲ្យកើតឡើង
 នៃទិព្វចក្ខុ កាលណាបើញ្ញាណ កើតឡើងហើយ បញ្ញា-
 ចក្ខុដ៏ប្រសើរ (ក៏កើតឡើង កាលណោះដែរ) បុគ្គល
 រួចស្រឡះចាកទុក្ខទាំងអស់ ព្រោះតែបានបញ្ញាចក្ខុនោះ
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា ចក្ខុទាំងឡាយ មានតែ ២ ប៉ុណ្ណោះទេ ។
 ចប់ ទិព្វចក្ខុកថា ។

ទិព្វសោតកថា

[៣៦៤] មំសសោត ដែលធម៌ទំនុកបម្រុង ហើយ ជាទិព្វសោត
 ប្តូរ ។ អើ ។ មំសសោត គឺទិព្វសោត ទិព្វសោត គឺមំសសោតប្តូរ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦៥] មំសសោត ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វសោត
 ប្តូរ ។ អើ ។ មំសសោត ដូចម្តេច ទិព្វសោត ក៏ដូច្នោះដែរ
 ទិព្វសោត ដូចម្តេច មំសសោត ក៏ដូច្នោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៣៦៦] មំសសោតំ ធម្មបត្តន្ធី ទិព្វសោតំ
ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ តញ្ចោ មំសសោតំ តំ ទិព្វ-
សោតំ តំ ទិព្វសោតំ តំ មំសសោតន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៦៧] មំសសោតំ ធម្មបត្តន្ធី ទិព្វសោតំ ហោ-
តីតិ ។ អាមន្តា ។ យាទិសោ មំសសោតស្ស វិសយោ
អាទុការោ តោចរោ តាទិសោ ទិព្វសោតស្ស វិសយោ
អាទុការោ តោចរោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៦៨] មំសសោតំ ធម្មបត្តន្ធី ទិព្វសោតំ
ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ឧចាទិន្នំ ហុត្វា អនុចាទិន្នំ
ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៦៩] ឧចាទិន្នំ ហុត្វា អនុចាទិន្នំ ហោតីតិ ។
អាមន្តា ។ កាមាវចរំ ហុត្វា រូចាវចរំ ហោតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៧០] កាមាវចរំ ហុត្វា រូចាវចរំ ហោតីតិ ។
អាមន្តា ។ រូចាវចរំ ហុត្វា អរូចាវចរំ ហោតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៣៦៦] មំសសោត ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វសោត
 ឬ ។ អើ ។ មំសសោតនោះឯង គឺទិព្វសោតនោះ ទិព្វសោតនោះ
 គឺមំសសោតនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦៧] មំសសោត ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វសោត
 ឬ ។ អើ ។ មំសសោត មានវិស័យ អានុភាព គោចរ ដូចម្តេច
 ទិព្វសោត ក៏មានវិស័យ អានុភាព គោចរ ដូច្នោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦៨] មំសសោត ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វសោត
 ឬ ។ អើ ។ មំសសោត ជាឧបាទិដ្ឋៈ ទៅជា (ទិព្វសោត) អនុបា-
 ទិដ្ឋៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦៩] (មំសសោត) ជាឧបាទិដ្ឋៈ ទៅជា (ទិព្វសោត)
 អនុបាទិដ្ឋៈឬ ។ អើ ។ កាមាវចរៈ ទៅជារូបាវចរៈឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧០] កាមាវចរៈ ទៅជារូបាវចរៈឬ ។ អើ ។ រូបាវចរៈ
 ទៅជាអរូបាវចរៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ទិព្វសោតកថា

[៣៧០] រូបាវចរំ ហុត្វា អរូបាវចរំ ហោតីតិ ។
 អាមន្តា ។ បរិយាបន្នំ ហុត្វា អបរិយាបន្នំ ហោតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៧២] មំសសោតំ ធម្មបត្តន្ធ�ំ ទិព្វសោតំ ហោ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ ទិព្វសោតំ ធម្មបត្តន្ធ�ំ មំសសោ-
 តំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៣] មំសសោតំ ធម្មបត្តន្ធ�ំ ទិព្វសោតំ ហោ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ ឯកញ្ជោវ សោតន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៤] ឯកញ្ជោវ សោតន្តិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទុ ទ្វេ សោតានិ វុត្តានិ ភក្កវតា មំសសោតំ ទិព្វ-
 សោតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ ទ្វេ សោតានិ វុត្តានិ
 ភក្កវតា មំសសោតំ ទិព្វសោតំ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ
 ឯកញ្ជោវ សោតន្តិ ។

ទិព្វសោតកថា ។

ទិព្វសោតកថា

[៣៧១] ប្រាវចរៈ ទៅជាអប្បប្រាវចរៈឬ ។ អើ ។ បរិយាបន្នៈ
ទៅជាអបរិយាបន្នៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧២] មំសសោត ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វសោត
ឬ ។ អើ ។ ទិព្វសោត ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាមំសសោតឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៣] មំសសោត ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វសោត
ឬ ។ អើ ។ សោតៈ មានតែមួយប៉ុណ្ណោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៤] សោតៈ មានតែមួយប៉ុណ្ណោះឬ ។ អើ ។ ក្រែង
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា សោតៈទាំងឡាយ មាន ២ គឺមំស-
សោត១ ទិព្វសោត ១ មែនឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា សោតៈទាំងឡាយ មាន ២ គឺមំសសោត ១ ទិព្វ-
សោត ១ មែន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សោតៈ មាន
តែមួយប៉ុណ្ណោះទេ ។

យថាភិក្ខុបឋកតញ្ញាណកថា

[៣៧៥] យថាភិក្ខុបឋកតញ្ញាណំ ទិព្វចក្ខុន្តិ ។
អាមន្តា ។ យថាភិក្ខុបឋកតញ្ញា មនសិករោតិ ទិព្វេន
ចក្ខុនា រូបំ បស្សតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៦] យថាភិក្ខុបឋកតញ្ញា មនសិករោតិ ទិព្វេ-
ន ចក្ខុនា រូបំ បស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ ជស្ស-
នំ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ សមោទានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៧] យថាភិក្ខុបឋកតញ្ញាណំ ទិព្វចក្ខុន្តិ ។
អាមន្តា ។ ឥមេ វត កោន្តោ សត្តាតិ ច មនសិ-
ករោតិ កាយទុច្ចរិតេន សមដ្ឋាកតាតិ ច មនសិ-
ករោតិ វច្ឆិទុច្ចរិតេន សមដ្ឋាកតាតិ ច មនសិករោ-
តិ មនោទុច្ចរិតេន សមដ្ឋាកតាតិ ច មនសិករោតិ
អរិយានំ ឧបវាទកាតិ ច មនសិករោតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ-
កាតិ ច មនសិករោតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាទាណាតិ ច
មនសិករោតិ តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មណា អចា-
យំ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆាតំ និរយំ ឧបបន្នាតិ ច មនសិករោ-
តិ ឥមេ វា បន កោន្តោ សត្តាតិ ច មនសិករោតិ

យថាកម្មបគតញ្ញាណកម្ម

[៣៧៥] យថាកម្មបគតញ្ញាណ (ការដឹងពួកសត្វ ដែល
អន្ទោលទៅតាមកម្ម) គឺទិព្វចក្ខុ ។ អើ ។ បុគ្គល ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត
ចំពោះយថាកម្មបគតៈ (សត្វដែលអន្ទោលទៅតាមកម្ម) ឈ្មោះថាឃើញ
រូប ដោយទិព្វចក្ខុ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៦] បុគ្គល ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត ចំពោះយថាកម្មបគតៈ ឈ្មោះ
ថាឃើញរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈទាំង ២ នៃ
ចិត្តទាំង ២ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៧] យថាកម្មបគតញ្ញាណ គឺទិព្វចក្ខុ ។ អើ ។ បុគ្គល
ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តថា អើហ្ន៎ ពួកសត្វដ៏ចម្រើនទាំងអម្បាលនេះ ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើ
ទុក្ខក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត
ថា ពួកសត្វប្រកបដោយវិច្ចុច្ចរិត ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វប្រ-
កបដោយមនោទុច្ចរិត ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វអ្នកតិះដៀល
ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ
ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វប្រកាន់នូវអំពើជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ដូច្នេះខ្លះ
ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វទាំងនោះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ហើយ ទៅ
កើតក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត និងនរក ដូច្នេះខ្លះ មួយទៀត បុគ្គល
ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តថា អើហ្ន៎ ពួកសត្វដ៏ចម្រើនទាំងអម្បាលនេះ ដូច្នេះខ្លះ

យថាភម្មបធាតុកណ្តាលា

កាយសុចរិតេន សមដ្ឋានតាតិ ច មនសិករោតិ
 វេសុចរិតេន សមដ្ឋានតាតិ ច មនសិករោតិ បលោ-
 សុចរិតេន សមដ្ឋានតាតិ ច មនសិករោតិ អរិយានំ
 អនុបវាទកាតិ ច មនសិករោតិ សម្មាទិដ្ឋិកាតិ ច
 មនសិករោតិ សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាទានាតិ ច មនសិ-
 ករោតិ តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតី
 សក្កំ លោកំ ឧបបន្នាតិ ច មនសិករោតិ ទិព្វេន
 ចក្កុនា រូបំ បស្សតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៧៨) យថាភម្មបធាតុកណ្តាលំ ទិព្វចក្កុនំ ។
 អាមន្តា ។ ឥមេ វត កោដ្ឋោ សត្តាតិ ច មនសិករោតិ
 ។ បេ ។ តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតី
 សក្កំ លោកំ ឧបបន្នាតិ ច មនសិករោតិ ទិព្វេន
 ចក្កុនា រូបំ បស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ ជស្សា-
 នំ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ សមោទានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៧៩) យថាភម្មបធាតុកណ្តាលំ ទិព្វចក្កុនំ ។ អាម-
 ន្តា ។ អត្ថិកោចិ អទិព្វចក្កកោ ទិព្វចក្កំ អប្បដិលន្តោ
 អនិចគតោ អសង្ខតតោ យថាភម្មបធាតុ ជាតាតីតិ ។

យថាភម្មបគតញ្ញាណាថា

ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វប្រកបដោយកាយសុចរិត ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុក
 ក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វប្រកបដោយវច្ចសុចរិត ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា
 ពួកសត្វប្រកបដោយមនោសុចរិត ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វ
 ជាអ្នកមិនគិតដៀលព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា
 ពួកសត្វជាសម្មាសម្ពុទ្ធ ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វជាអ្នកប្រកាន់
 នូវអំពើជាសម្មាសម្ពុទ្ធ ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វទាំងនោះ លុះ
 បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ហើយ ទៅកើតក្នុងសុគតិ សួគ៌ ទៅលោក
 ដូច្នេះខ្លះ ឈ្មោះថាឃើញរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៨] យថាភម្មបគតញ្ញាណ គឺទិព្វចក្ខុ ។ អើ ។ បុគ្គល
 ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា អើហ្ន៎ ពួកសត្វដ៏ចម្រើនទាំងអម្បាលនេះ ដូច្នេះខ្លះ
 ។ បេ ។ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វទាំងនោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ
 ស្លាប់ហើយ ទៅកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ ទៅលោក ដូច្នេះខ្លះ ឈ្មោះថា
 ឃើញរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈទាំង ២
 នៃចិត្តទាំង ២ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៩] យថាភម្មបគតញ្ញាណ គឺទិព្វចក្ខុ ។ អើ ។ បុគ្គល
 ណាមួយ មិនមានទិព្វចក្ខុ មិនបានចំពោះ មិនបានត្រាស់ដឹង មិន
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវទិព្វចក្ខុ តែងដឹង នូវយថាភម្មបគតៈ មានដែរឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ ហព្វំ អត្ថំ កោចិ អទិព្វបក្កុកោ ទិព្វ-
បក្កំ អប្បដិលន្តោ អនធិតតោ អសុច្ឆិកតោ យថា-
កម្មបកតំ ជាធាតី នោ វត រេ វត្ថព្វេ យថាកម្មបក-
តញ្ញាណំ ទិព្វបក្កុន្តំ ។

[៣៨០] យថាកម្មបកតញ្ញាណំ ទិព្វបក្កុន្តំ ។

អាមន្តា ។ អាយស្មា សារីបុត្តោ យថាកម្មបកតំ(១)
ជាធាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អាយស្មា សារីបុត្តោ
យថាកម្មបកតំ ជាធាតី នោ វត រេ វត្ថព្វេ យថា-
កម្មបកតញ្ញាណំ ទិព្វបក្កុន្តំ ។

[៣៨១] អាយស្មា សារីបុត្តោ យថាកម្មបកតំ
ជាធាតីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្តាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស
ទិព្វបក្កុន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៣៨២] អត្តាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស ទិព្វបក្កុន្តំ ។
អាមន្តា ។ ននុ អាយស្មា សារីបុត្តោ ឯតទរោច

នេវ បុព្វេ និវាសាយេ នបិ ទិព្វស្ស ចក្កុនោ

ចេតោបរិយាយេ វេទិយា សោតនាតុវិសុទ្ធិយា

បុតិយា ឧបបត្តិយា បណិជំ មេ ន វិជ្ជតីតិ

១ ប. វត្ថព្វេ ញាណន្តំ ទិស្សតិ ។ ធម៌ សព្វត្ថ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលណាមួយ មិនមានទិព្វចក្ខុ មិនបានចំពោះ
មិនបានត្រាស់ដឹង មិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវទិព្វចក្ខុទេ តែងដឹង នូវ
យថាកម្មបគតៈដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា យថាកម្មបគ
តញ្ញាណ គឺទិព្វចក្ខុទេ ។

[៣៨០] យថាកម្មបគតញ្ញាណ គឺទិព្វចក្ខុប្ត ។ អើ ។ ព្រះ
សាវ័បុត្រមានអាយុ បានជ្រាប នូវយថាកម្មបគតៈប្ត ។ អើ ។ ប្រសិន
បើ ព្រះសាវ័បុត្រមានអាយុ បានជ្រាប នូវយថាកម្មបគតៈដែរ ម្នាល
អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា យថាកម្មបគតញ្ញាណ គឺទិព្វចក្ខុ
ទេ ។

[៣៨១] ព្រះសាវ័បុត្រមានអាយុ បានជ្រាប នូវយថាកម្មបគតៈ
ប្ត ។ អើ ។ ព្រះសាវ័បុត្រមានអាយុ មានទិព្វចក្ខុប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៨២] ព្រះសាវ័បុត្រមានអាយុ មានទិព្វចក្ខុប្ត ។ អើ ។
ក្រែងព្រះសាវ័បុត្រមានអាយុ បានពោលគាថានេះថា

ការតាំងចិត្ត របស់ខ្ញុំ មិនមាន ដើម្បីបុព្វេនិវាសានុស្ស-
តិញ្ញាណ មិនមាន ដើម្បីទិព្វចក្ខុ មិនមាន ដើម្បីចេតោបរិ-
យញ្ញាណ មិនមាន ដើម្បីឥន្ទ្រិធាញ្ញាណ មិនមាន ដើម្បី
សោតធាតុដ៏បរិសុទ្ធ មិនមាន ដើម្បីចូតបបាតញ្ញាណទេ

សំរឹកថា

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហំ ន វត្តព្វំ
យថា កម្មបគតញ្ញាណំ ទិព្វបក្ខន្ធិ ។

យថាកម្មបគតញ្ញាណកថា ។

សំរឹកថា

[៣៨៣] អត្ថិ ទេវេសុ សំវរោតិ ។ អាមន្តា ។
អត្ថិ ទេវេសុ អសំវរោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៨៤] នត្ថិ ទេវេសុ អសំវរោតិ ។ អាមន្តា ។
នត្ថិ ទេវេសុ សំវរោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៨៥] ននុ អសំវរោ សំវរោ សីលំ អត្ថិ ទេ-
វេសុ សំវរោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ ទេវេសុ អសំវរោ
យម្ហា អសំវរោ សំវរោ សីលន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។
អាជាទាហិ ទិក្កហំ ហញ្ចិ អសំវរោ សំវរោ សី-
លំ អត្ថិ ទេវេសុ សំវរោ តេន វត វេ វត្តព្វេ អត្ថិ
ទេវេសុ អសំវរោ យម្ហា អសំវរោ សំវរោ សីលន្តិ
យំ តត្ថ វទេសិ វត្តព្វេ ខោ អសំវរោ សំវរោ
សីលំ អត្ថិ ទេវេសុ សំវរោ ខោ ប វត្តព្វេ

សំរេកថា

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិន
គួរពោលថា យថាភម្មបគតញាណ គឺទិព្វចក្ខុទេ ។

ចប យថាភម្មបគតញាណកថា ។

សំរេកថា

[៣៨៣] ការសង្រួម មានក្នុងពួកទេវតាប្តូ ។ អើ ។ ការមិន
សង្រួម មានក្នុងពួកទេវតាប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៨៤] ការមិនសង្រួម មិនមានក្នុងពួកទេវតាទេប្តូ ។ អើ ។ ការ
សង្រួម មិនមានក្នុងពួកទេវតាទេប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៨៥] ក្រែង ការសង្រួម ជាសីល ព្រោះការមិនសង្រួម
ចុះការសង្រួម មានក្នុងពួកទេវតាប្តូ ។ អើ ។ ការសង្រួម ជាសីល
ព្រោះការមិនសង្រួមណា ការមិនសង្រួមនោះ មានក្នុងពួកទេវតាប្តូ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរជ្រាបនូវកំហុស (របស់អ្នក)
ចុះ ប្រសិនបើ ការសង្រួម ជាសីល ព្រោះការមិនសង្រួម ការសង្រួម
មានក្នុងពួកទេវតាមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល
ថា ការសង្រួម ជាសីល ព្រោះការមិនសង្រួមណា ការមិនសង្រួម
នោះ មានក្នុងពួកទេវតា ដូច្នេះ បណ្តាពាក្យទាំង ២ ប្រការនោះ អ្នក
ពោលពាក្យណាថា គេគួរពោលថា ការសង្រួម ជាសីល ព្រោះ
ការមិនសង្រួម ការសង្រួម មានក្នុងពួកទេវតា មិនគួរពោលថា

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អត្ថំ ទេវេស្យ អសំវារេ យ ឡា អសំវារេ សំវារេ សីលន្តិ
 មិច្ឆា នោ ច បន វត្ថុញ អត្ថំ ទេវេស្យ អសំវារេ
 យ ឡា អសំវារេ សំវារេ សីលន្តិ នោ វត វេ
 វត្ថុញ អសំវារេ សំវារេ សីលំ អត្ថំ ទេវេស្យ សំវារេតិ
 យំ តត្ថ វទេសិ វត្ថុញ ខោ អសំវារេ សំវារេ សីលំ
 អត្ថំ ទេវេស្យ សំវារេ នោ ច វត្ថុញ អត្ថំ ទេវេស្យ
 អសំវារេ យ ឡា អសំវារេ សំវារេ សីលន្តិ មិច្ឆា ។

[៣៨៦] អត្ថំ មនុស្សេស្យ សំវារេ អត្ថំ តត្ថ
 អសំវារេតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ ទេវេស្យ សំវារេ អត្ថំ
 តត្ថ អសំវារេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៣៨៧] អត្ថំ ទេវេស្យ សំវារេ នត្ថំ តត្ថ អសំ-
 វារេតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ មនុស្សេស្យ សំវារេ នត្ថំ
 តត្ថ អសំវារេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ការសង្ខម ជាសីល ព្រោះការមិនសង្ខមណា ការមិនសង្ខមនោះ មាន
 ក្នុងពួកទេវតា ដូច្នេះ ពាក្យនោះ ជាពាក្យខុសទេ ប្រសិនបើ គេមិនគួរ
 ពោលថា ការសង្ខម ជាសីល ព្រោះការមិនសង្ខមណា ការមិនសង្ខម
 នោះ មានក្នុងពួកទេវតា ដូច្នេះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោល
 ថា ការសង្ខម ជាសីល ព្រោះការមិនសង្ខម ការសង្ខម មាន
 ក្នុងពួកទេវតា ដូច្នេះ បណ្តាពាក្យទាំង ២ ប្រការនោះ អ្នកពោលពាក្យ
 ណាថា គេគួរពោលថា ការសង្ខម ជាសីល ព្រោះការមិនសង្ខម
 ការសង្ខម មានក្នុងពួកទេវតា មិនគួរពោលថា ការសង្ខមជាសីល
 ព្រោះការមិនសង្ខមណា ការមិនសង្ខមនោះ មានក្នុងពួកទេវតា ដូច្នេះ
 ពាក្យនោះ ជាពាក្យខុសទេ ។

[៣៨៦] ការសង្ខម មានក្នុងពួកមនុស្ស ចុះការមិនសង្ខម
 មាន ក្នុងពួកមនុស្សនោះដែរឬ ។ អើ ។ ការសង្ខម មានក្នុងពួកទេវតា
 ចុះការមិនសង្ខម មានក្នុងពួកទេវតានោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៣៨៧] ការសង្ខម មានក្នុងពួកទេវតា ចុះការមិនសង្ខម
 មិនមានក្នុងពួកទេវតានោះទេឬ ។ អើ ។ ការសង្ខម មានក្នុងពួកមនុស្ស
 ចុះការមិនសង្ខម មិនមានក្នុងពួកមនុស្សនោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សំរាប់

[៣៨៨] អត្ថំ ទេវេស្សំ ចាណាតិចាតា វេរម-
 ណីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ ទេវេស្សំ ចាណាតិចាតោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ ទេវេស្សំ សុរាមេរយ-
 មជ្ជប្បមាទដ្ឋានា វេរមណីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ ទេវេស្សំ
 សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៨៩] នត្ថំ ទេវេស្សំ ចាណាតិចាតោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ នត្ថំ ទេវេស្សំ ចាណាតិចាតា វេរមណីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នត្ថំ ទេវេស្សំ សុរាមេរយមជ្ជប្ប-
 មាទដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ នត្ថំ ទេវេស្សំ សុរាមេរយ-
 មជ្ជប្បមាទដ្ឋានា វេរមណីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៩០] អត្ថំ មនុស្សេស្សំ ចាណាតិចាតា វេរ-
 មណី អត្ថំ តត្ថំ ចាណាតិចាតោតិ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថំ ទេវេស្សំ ចាណាតិចាតា វេរមណី អត្ថំ តត្ថំ
 ចាណាតិចាតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ
 មនុស្សេស្សំ សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានា វេរមណី អត្ថំ
 តត្ថំ សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។

សំរេកថា

[៣៨៨] ការវៀរចាកបាណាតិបាត មាន ក្នុងពួកទេវតាប្ប ។
 អើ ។ ចុះបាណាតិបាត (ការសម្លាប់សត្វ) មាន ក្នុងពួកទេវតាប្ប ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការវៀរចាកសុរាមេរយមជ្ឈប្ប-
 មាទដ្ឋានៈ (ហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺការផឹកទឹកស្រវឹងគឺសុរា
 និងមេរយ) មាន ក្នុងពួកទេវតាប្ប ។ អើ ។ សុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានៈ
 (ហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺការផឹកទឹកស្រវឹងគឺសុរានិងមេរយ)
 មាន ក្នុងពួកទេវតាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៨៩] បាណាតិបាត មិនមាន ក្នុងពួកទេវតាទេប្ប ។ អើ ។
 ការវៀរចាកបាណាតិបាត មិនមាន ក្នុងពួកទេវតាទេប្ប ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានៈ មិនមាន
 ក្នុងពួកទេវតាទេប្ប ។ អើ ។ ការវៀរចាកសុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានៈ
 មិនមាន ក្នុងពួកទេវតាទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៩០] ការវៀរចាកបាណាតិបាត មាន ក្នុងពួកមនុស្ស
 ចុះបាណាតិបាត មាន ក្នុងពួកមនុស្សនោះប្ប ។ អើ ។ ការវៀរចាក
 បាណាតិបាត មាន ក្នុងពួកទេវតា ចុះបាណាតិបាត មាន ក្នុងពួក
 ទេវតានោះប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការវៀរ
 ចាកសុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានៈ មាន ក្នុងពួកមនុស្ស ចុះសុរាមេ-
 រយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានៈ មាន ក្នុងពួកមនុស្សនោះប្ប ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អត្ថំ ទេវេស្ស សុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានា វេរមណី

អត្ថំ វត្ថុ សុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ

វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៧០] អត្ថំ ទេវេស្ស ចាណាតិចាតា វេរមណី

នត្ថំ វត្ថុ ចាណាតិចាតោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ ម-

នុស្សេស្ស ចាណាតិចាតា វេរមណី នត្ថំ វត្ថុ ចាណា-

តិចាតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ ទេវេស្ស

សុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានា វេរមណី នត្ថំ វត្ថុ សុរាមេ-

រយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ មនុស្សេស្ស

សុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានា វេរមណី នត្ថំ វត្ថុ សុរា-

មេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៧២] នត្ថំ ទេវេស្ស សំវរោតិ ។ អាមន្តា ។

សព្វេ ទេវា ចាណាតិចាតិនោ អទិន្នាទាយិនោ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ការវៀរចាកសុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានៈ មាន ក្នុងពួកទេវតា ចុះសុរា-
មេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានៈ មាន ក្នុងពួកទេវតានោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៩១] ការវៀរចាកបាណាតិបាត មាន ក្នុងពួកទេវតា ចុះ
បាណាតិបាត មិនមាន ក្នុងពួកទេវតានោះឬ ។ អើ ។ ការ
វៀរចាកបាណាតិបាត មាន ក្នុងពួកមនុស្ស ចុះបាណាតិបាត មិនមាន
ក្នុងពួកមនុស្សនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ការវៀរចាកសុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានៈ មាន ក្នុងពួកទេវតា ចុះសុរា-
មេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានៈ មិនមាន ក្នុងពួកទេវតានោះឬ ។ អើ ។
ការវៀរចាកសុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានៈ មាន ក្នុងពួកមនុស្ស ចុះសុរា-
មេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានៈ មិនមាន ក្នុងពួកមនុស្សនោះឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៩២] ការសង្រួម មិនមាន ក្នុងពួកទេវតាឬ ។ អើ ។ ពួកទេ-
វតាទាំងអស់ ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ ជាអ្នកកាន់យកទ្រព្យដែលម្ចាស់គេមិនឲ្យ

អសញ្ញកថា

កាមេសុមិច្ឆាចារិណោ មុសាវាទិនោ សុរាមេវយមជ្ជប្ប-
 មាទដ្ឋាយិនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន
 ហិ អត្ថំ ទេវេសុ សំវារោតិ ។

សំវារកថា ។

អសញ្ញកថា
 ញ

[៣៧៣] អសញ្ញសត្តេសុ សញ្ញា អត្ថីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ សញ្ញករោ សញ្ញាតិ សញ្ញាសត្តារាសោ
 សញ្ញាសំសារោ សញ្ញាយោនិ សញ្ញាត្តកាវប្បដិលាភោ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៤] ននុ អសញ្ញករោ អសញ្ញាតិ អសញ្ញ-
 សត្តារាសោ អសញ្ញាសំសារោ អសញ្ញាយោនិ អសញ្ញ-
 ត្តកាវប្បដិលាភោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អសញ្ញ-
 ករោ អសញ្ញាតិ អសញ្ញាសត្តារាសោ អសញ្ញាសំ-
 សារោ អសញ្ញាយោនិ អសញ្ញាត្តកាវប្បដិលាភោ ឆោ
 វត វេ វត្ថុព្វេ អសញ្ញសត្តេសុ សញ្ញា អត្ថីតិ ។

អសញ្ញាថា

ជាអ្នកប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ ជាអ្នកពោលពាក្យកុហក ជាអ្នក
ប្រព្រឹត្តនូវហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺផឹកទឹកស្រវឹងគឺសុរាទិន្នមេរ័យ
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ការ
សង្រួម មាន ក្នុងពួកទេវតាដែរ ។

ចប់ សំរិកថា ។

អសញ្ញាថា

[៣៩៣] សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ (សត្វមិនមានសញ្ញា)
មានដែរឬ ។ អើ ។ ភពរបស់សញ្ញាសត្វ (សត្វមានសញ្ញា) គតិ
របស់សញ្ញាសត្វ លំនៅរបស់សញ្ញាសត្វ សំសាររបស់សញ្ញាសត្វ កំណើត
របស់សញ្ញាសត្វ ការបានចំពោះនូវអត្តភាពរបស់សញ្ញាសត្វ មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៩៤] ក្រែង ភពរបស់អសញ្ញាសត្វ គតិរបស់អសញ្ញាសត្វ
លំនៅរបស់អសញ្ញាសត្វ សំសាររបស់អសញ្ញាសត្វ កំណើតរបស់អសញ្ញា-
សត្វ ការបានចំពោះនូវអត្តភាពរបស់អសញ្ញាសត្វ មានដែរឬ ។ អើ ។
ប្រសិនបើ ភពរបស់អសញ្ញាសត្វ គតិរបស់អសញ្ញាសត្វ លំនៅរបស់
អសញ្ញាសត្វ សំសាររបស់អសញ្ញាសត្វ កំណើតរបស់អសញ្ញាសត្វ ការ
បានចំពោះនូវអត្តភាពរបស់អសញ្ញាសត្វ មានដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
មិនគួរពោលថា សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ មានទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៣៩៥] អសញ្ញាសត្តេស្តុ សញ្ញា អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ បញ្ចវេការកវេ កតិ សត្តាវសោ សំសារោ យោនិ អត្តការវប្បដិលាភោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៩៦] ននុ ឯកវេការកវេ កតិ សត្តាវសោ សំសារោ យោនិ អត្តការវប្បដិលាភោតិ ។ អាមន្តា ។ បាញ្ចំ ឯកវេការកវេ កតិ សត្តាវសោ សំសារោ យោនិ អត្តការវប្បដិលាភោ ពោ វត រេ វត្ថុព្វេ អសញ្ញាសត្តេស្តុ សញ្ញា អត្ថិតិ ។

[៣៩៧] អសញ្ញាសត្តេស្តុ សញ្ញា អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ តាយ សញ្ញាយ សញ្ញាករណីយំ ករោត្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៩៨] មនុស្សេស្តុ សញ្ញា អត្ថិ សោ ច សញ្ញាកវេ សញ្ញាកតិ សញ្ញាសត្តាវសោ សញ្ញាសំសារោ សញ្ញាយោនិ សញ្ញាត្តការវប្បដិលាភោតិ ។ អាមន្តា ។ អសញ្ញាសត្តេស្តុ សញ្ញា អត្ថិ សោ ច សញ្ញាកវេ សញ្ញាកតិ សញ្ញាសត្តាវសោ សញ្ញាសំសារោ សញ្ញាយោនិ សញ្ញាត្តការវប្បដិលាភោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៣៩៥) សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ មានដែរឬ ។ អើ ។
បញ្ចវេកាកភព គតិ សត្តាវសៈ សំសារ កំណើត ការបាទអត្តភាព
មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៩៦) ក្រែង ឯកវេកាកភព គតិ សត្តាវសៈ សំសារ
កំណើត ការបាទអត្តភាព មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ឯកវេ-
កាកភព គតិ សត្តាវសៈ សំសារ កំណើត ការបាទអត្តភាព មាន
ដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញា-
សត្វ មានទេ ។

(៣៩៧) សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ មានដែរឬ ។ អើ ។
បុគ្គលធ្វើកិច្ចការធ្វើដោយសញ្ញា ដោយសញ្ញានោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៩៨) សញ្ញា ក្នុងពួកមនុស្ស មាន ទាំងសញ្ញាភពនោះ
សញ្ញាគតិ (គតិរបស់សត្វមានសញ្ញា) សញ្ញាសត្តាវសៈ សញ្ញាសំសារ
សញ្ញាយោនិ សញ្ញាត្រកាវប្បដិលាភ មានដែរឬ ។ អើ ។ សញ្ញា ក្នុង
ពួកអសញ្ញាសត្វ មាន ទាំងសញ្ញាភពនោះ សញ្ញាគតិ សញ្ញាសត្តាវសៈ
សញ្ញាសំសារ សញ្ញាយោនិ សញ្ញាត្រកាវប្បដិលាភ មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អសញ្ញាថា

[៣៩៩] មនុស្សេស្មី សញ្ញា អត្ថិ សោ ច
 បញ្ចវេក្ការកវេ កតិ សត្តាវសោ សំសារេ យោ
 និ អត្ថការវប្បដិលាកោតិ ។ អាមន្តា ។ អសញ្ញា-
 សត្តេស្មី សញ្ញា អត្ថិ សោ ច បញ្ចវេក្ការកវេ កតិ
 សត្តាវសោ សំសារេ យោនិ អត្ថការវប្បដិលាកោ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤០០] មនុស្សេស្មី សញ្ញា អត្ថិ តាយ សញ្ញា-
 យ សញ្ញាករណីយំ ករេតីតិ ។ អាមន្តា ។ អសញ្ញា-
 សត្តេស្មី សញ្ញា អត្ថិ តាយ សញ្ញាយ សញ្ញាករ-
 ណីយំ ករេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤០១] អសញ្ញាសត្តេស្មី សញ្ញា អត្ថិ សោ ច
 អសញ្ញាកវេ អសញ្ញាកតិ អសញ្ញាសត្តាវសោ អសញ្ញា-
 សំសារេ អសញ្ញាយោនិ អសញ្ញាត្ថការវប្បដិលាកោតិ ។
 អាមន្តា ។ មនុស្សេស្មី សញ្ញា អត្ថិ សោ ច អសញ្ញា-
 កវេ ។ បេ ។ អសញ្ញាត្ថការវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អសញ្ញាថា

[៣៩៩] សញ្ញា ក្នុងពួកមនុស្ស មាន ទាំងបញ្ចវេការភពនោះ
គតិ សត្តាវសៈ សំសារ យោនិ អត្តភាវប្បដិលាភ មានដែរឬ ។
អើ ។ សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ មាន ទាំងបញ្ចវេការភពនោះ គតិ
លំនៅរបស់សត្វ សំសារ កំណើត ការប្រទានអត្តភាព មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០០] សញ្ញា ក្នុងពួកមនុស្ស មាន ទាំងបុគ្គលធ្វើកិច្ចដែល
គួរធ្វើដោយសញ្ញា ដោយសញ្ញានោះដែរឬ ។ អើ ។ សញ្ញា ក្នុង
ពួកអសញ្ញាសត្វ មាន ទាំងបុគ្គលធ្វើកិច្ចដែលគួរធ្វើដោយសញ្ញា ដោយ
សញ្ញានោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០១] សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ មាន ទាំងអសញ្ញាភព
នោះ អសញ្ញាគតិ អសញ្ញាសត្តាវសៈ អសញ្ញាសំសារ អសញ្ញាយោនិ
អសញ្ញាភាវប្បដិលាភ មានដែរឬ ។ អើ ។ សញ្ញា ក្នុងពួកមនុស្ស
មាន ទាំងអសញ្ញាភពនោះ ។ បេ ។ អសញ្ញាភាវប្បដិលាភ មានដែរ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៤០២] អសញ្ញាសត្តេស្មំ សញ្ញា អត្ថំ សោ ច
 ឯករោគារករោ ភតិ សត្តារសោ សំសារោ យោនិ
 អត្តភាវប្បដិលាភោតិ ។ អាមន្តា ។ មនុស្សេស្មំ សញ្ញា
 អត្ថំ សោ ច ឯករោគារករោ ។ បេ ។ អត្តភាវប្ប-
 ដិលាភោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤០៣] អសញ្ញាសត្តេស្មំ សញ្ញា អត្ថំ ន ច តាយ
 សញ្ញាយ សញ្ញាករណីយំ ករោតីតិ ។ អាមន្តា ។
 មនុស្សេស្មំ សញ្ញា អត្ថំ ន ច តាយ សញ្ញាយ សញ្ញា-
 ករណីយំ ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤០៤] ន វត្ថុព្វំ អសញ្ញាសត្តេស្មំ សញ្ញា អត្ថំ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថំ ភក្កតា សន្និ ភិក្ខុវេ
 អសញ្ញាសត្តា នាម ទេវា សញ្ញប្បាណា ច បន តេ
 ទេវា តម្លា កាយា បរិជ្ជិតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។
 អាមន្តា ។ តន ហិ អសញ្ញាសត្តេស្មំ សញ្ញា អត្ថំតិ ។

[៤០៥] អសញ្ញាសត្តេស្មំ សញ្ញា អត្ថំតិ ។
 កញ្ចំ^(១) កាលេ អត្ថំ កញ្ចំ កាលេ នត្ថិតិ ។ កញ្ចំ
 កាលេ សញ្ញាសត្តា កញ្ចំ កាលេ អសញ្ញាសត្តា

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៤០២] សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ មាន ទាំងឯករាជការភព
 នោះ គតិ លំនៅរបស់សត្វ សំសារ កំណើត ការបោះអត្តភាព មាន
 ដែវប្ប ។ អើ ។ សញ្ញា ក្នុងពួកមនុស្ស មាន ទាំងឯករាជការភពនោះ
 ។ បេ ។ ការបោះអត្តភាព មានដែវប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៤០៣] សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ មាន ប៉ុន្តែអសញ្ញាសត្វ
 នោះ មិនធ្វើកិច្ចដែលគួរធ្វើដោយសញ្ញា ដោយសញ្ញានោះទេ ។ អើ ។
 សញ្ញា ក្នុងពួកមនុស្ស មាន ប៉ុន្តែមនុស្សនោះ មិនធ្វើកិច្ចដែលគួរធ្វើដោយ
 សញ្ញា ដោយសញ្ញានោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ មាន
 ទេ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ពួកទេវតា ឈ្មោះថា អសញ្ញាសត្វ ជាអ្នកញ៉ាំងសញ្ញាឲ្យកើត
 ឡើង មាន ប៉ុន្តែ ទេវតាទាំងនោះ រមែងច្យុតចាកកាយនោះ ពាក្យ
 ដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សញ្ញា ក្នុង
 ពួកអសញ្ញាសត្វ មានមែន ។

[៤០៥] សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ មានដែវប្ប ។
 សញ្ញា ក្នុងកាលខ្លះ មាន ក្នុងកាលខ្លះ មិនមាន ។ ចុះពួក
 សញ្ញាសត្វ ក្នុងកាលខ្លះ មាន ពួកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងកាលខ្លះ មាន

នេវិសញ្ញាណសញ្ញាយត្តនកថា

កក្កំ កាលេ សញ្ញាភវេ កក្កំ កាលេ អសញ្ញាភ-
 វេ កក្កំ កាលេ បញ្ចវេការភវេ កក្កំ កាលេ
 ឯកវេការភវេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤០៦] អសញ្ញាសត្តេសុ សញ្ញា កក្កំ កាលេ
 អត្ថំ កក្កំ កាលេ នត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ កំ កាលំ
 អត្ថំ កំ កាលំ នត្ថិតិ ។ ចុតិកាលេ ឧបបត្តិកាលេ
 អត្ថំ វិចិត្តិកាលេ នត្ថិតិ ។ ចុតិកាលេ ច ឧបបត្តិកា-
 លេ សញ្ញាសត្តា វិចិត្តិកាលេ អសញ្ញាសត្តា ចុតិកាលេ
 ឧបបត្តិកាលេ សញ្ញាភវេ វិចិត្តិកាលេ អសញ្ញាភវេ
 ចុតិកាលេ ឧបបត្តិកាលេ បញ្ចវេការភវេ វិចិត្តិកា-
 លេ ឯកវេការភវេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អសញ្ញកថា ។

នេវិសញ្ញាណសញ្ញាយត្តនកថា

[៤០៧] នេវិសញ្ញាណសញ្ញាយត្តនេ ន វត្ថុព្វំ
 សញ្ញា អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ អសញ្ញាភវេ អសញ្ញាភវេ
 អសញ្ញាសត្តាវសោ អសញ្ញាសំសារោ អសញ្ញាយោនិ
 អសញ្ញាត្ថកាវច្យដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

នេវិសញ្ញានាសញ្ញាយតនកថា

សញ្ញាភព ក្នុងកាលខ្លះ មាន អសញ្ញាភព ក្នុងកាលខ្លះ មាន បញ្ចវេ-
ញ ក្នុងកាលខ្លះ មាន ឯកវេញភព ក្នុងកាលខ្លះ មាន ដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០៦] សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាភព ក្នុងកាលខ្លះ មាន ក្នុង
កាលខ្លះ មិនមាន ឬ ។ អើ ។ កាលដូចម្តេច សញ្ញា មាន
កាលដូចម្តេច សញ្ញា មិនមាន ។ សញ្ញា ក្នុងច្រកកាល (កាល
ច្បុត) និងឧបបត្តិកាល (កាលដែលកើត) មាន តែក្នុងប័ត្រិកាល
(កាលដែលតាំងនៅ) មិនមានទេ ។ ពួកសញ្ញាភព ក្នុងច្រកកាលនិង
ឧបបត្តិកាល មាន ពួកអសញ្ញាភព ក្នុងប័ត្រិកាល មាន សញ្ញាភព
ក្នុងច្រកកាល និងឧបបត្តិកាល មាន អសញ្ញាភព ក្នុងប័ត្រិកាល មាន
បញ្ចវេញភព ក្នុងច្រកកាល និងឧបបត្តិកាល មាន ឯកវេញភព
ក្នុងប័ត្រិកាល មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អសញ្ញាភព ។

នេវិសញ្ញានាសញ្ញាយតនកថា

[៤០៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនេវិសញ្ញានាសញ្ញា-
យតនភព មានទេឬ ។ អើ ។ អសញ្ញាភព អសញ្ញាភតិ អសញ្ញា-
សត្តាវសៈ អសញ្ញាសំសារ អសញ្ញាយានិ អសញ្ញាភាវច្បុរសិលាភ
មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២០៨] នន្ទ សញ្ញាភវេ សញ្ញាភតិ សញ្ញាសត្តា-
 វាសោ សញ្ញាសំសារោ សញ្ញាយោនិ សញ្ញាត្ថភាវប្ប-
 ដិលាភោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញិ សញ្ញាភវេ សញ្ញា-
 ភតិ ។ បេ ។ សញ្ញាត្ថភាវប្បដិលាភោតិ ឆោ វត វេ
 វត្ថព្វេ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនេ ន វត្ថព្វំ សញ្ញា
 អត្ថតិ ។

[២០៩] នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនេ ន វត្ថព្វំ
 សញ្ញា អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ ឯកវេការភវេ ភតិ
 ។ បេ ។ អត្ថភាវប្បដិលាភោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ
 ។ បេ ។ នន្ទ ចតុវេការភវេ ភតិ ។ បេ ។ អត្ថភា-
 វប្បដិលាភោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញិ ចតុវេការភ-
 វេ ភតិ ។ បេ ។ អត្ថភាវប្បដិលាភោ ឆោ វត វេ
 វត្ថព្វេ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនេ ន វត្ថព្វំ សញ្ញា
 អត្ថតិ ។

[២១០] អសញ្ញាសត្តេសុ ន វត្ថព្វំ សញ្ញា
 អត្ថំ សោ ច អសញ្ញាភវេ អសញ្ញាភតិ អ-
 សញ្ញាសត្តាវាសោ អសញ្ញាសំសារោ អសញ្ញាយោ-
 និ អសញ្ញាត្ថភាវប្បដិលាភោតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៤០៨] ក្រែង សញ្ញាភក្តិ សញ្ញាគតិ សញ្ញាសត្តាវសៈ សញ្ញា-
សំសារ សញ្ញាយោនិ សញ្ញាត្តការវប្បជីលាក មានដែរឬ ។ អើ ។
ប្រសិនបើ សញ្ញាភក្តិ សញ្ញាគតិ ។ បេ ។ សញ្ញាត្តការវប្បជីលាក មាន
ដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា
សញ្ញា ក្នុងនៃសញ្ញានាសញ្ញាយតនភក្តិ មានទេ ។

[៤០៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនៃសញ្ញានាសញ្ញា-
យតនភក្តិ មានទេឬ ។ អើ ។ ឯករោការភក្តិ គតិ ។ បេ ។ ការ
បាទអត្តភាព មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ក្រែង ចតុរោការភក្តិ គតិ ។ បេ ។ ការបាទអត្តភាព មានដែរឬ ។
អើ ។ ប្រសិនបើ ចតុរោការភក្តិ គតិ ។ បេ ។ ការបាទអត្តភាព
មានដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលមិនគួរនិយាយ
ថា សញ្ញា ក្នុងនៃសញ្ញានាសញ្ញាយតនភក្តិ មានទេ ។

[៤១០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ មាន
ទេ ចុះចំណែកខាង អសញ្ញាភក្តិនោះ អសញ្ញាគតិ អសញ្ញាសត្តាវសៈ
អសញ្ញាសំសារ អសញ្ញាយោនិ អសញ្ញាត្តការវប្បជីលាក មានដែរឬ ។ អើ ។

នៅសញ្ញាណសញ្ញាយុតនេះ

នៅសញ្ញាណសញ្ញាយុតនេះ ន វត្ថុពុំ សញ្ញា អត្ថិ
 សោ ច អសញ្ញាភវេ អសញ្ញាភតិ អសញ្ញាសត្តារសោ
 អសញ្ញាសំសារោ អសញ្ញាយោនិ អសញ្ញាត្ថភាវប្បដិលា-
 ភោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុពុំ ។ បេ ។ អសញ្ញាសត្ថេសុ
 ន វត្ថុពុំ សញ្ញា អត្ថិ សោ ច ឯកភវេការភវេ
 ភតិ ។ បេ ។ អត្ថភាវប្បដិលាភោតិ ។ អាមន្តា ។
 នៅសញ្ញាណសញ្ញាយុតនេះ ន វត្ថុពុំ សញ្ញា អត្ថិ សោ
 ច ឯកភវេការភវេ ភតិ សត្តារសោ សំសារោ
 យោនិ អត្ថភាវប្បដិលាភោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុពុំ ។ បេ ។

[៤០០] នៅសញ្ញាណសញ្ញាយុតនេះ ន វត្ថុពុំ
 សញ្ញា អត្ថិ សោ ច សញ្ញាភវេ សញ្ញាភតិ ។ បេ ។
 សញ្ញាត្ថភាវប្បដិលាភោតិ ។ អាមន្តា ។ អសញ្ញា-
 សត្ថេសុ ន វត្ថុពុំ សញ្ញា អត្ថិ សោ ច សញ្ញាភវេ
 សញ្ញាភតិ ។ បេ ។ សញ្ញាត្ថភាវប្បដិលាភោតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុពុំ ។ បេ ។

[៤០២] នៅសញ្ញាណសញ្ញាយុតនេះ ន វត្ថុពុំ
 សញ្ញា អត្ថិ សោ ច ឯកភវេការភវេ ភតិ ។ បេ ។

នេវិសញ្ញានាសញ្ញាយតនកថា

បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនេវិសញ្ញានាសញ្ញាយតនកថា មាន
 ទេ ចុះចំណែកខាង សញ្ញាកថានោះ សញ្ញាគតិ សញ្ញាសត្វា-
 វាសៈ សញ្ញាសំសារ សញ្ញាយោនិ សញ្ញាត្រាវប្បជ័លាក មាន
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មិនគួរនិយាយថា
 សញ្ញា ក្នុងពួកសញ្ញាសត្វ មានទេ ចុះចំណែកខាង ឯកវេកាកថា
 នោះ គតិ ។ បេ ។ ការប្រានអត្តភាព មានដែរឬ ។ អើ ។
 មិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនេវិសញ្ញានាសញ្ញាយតនកថា មានទេ
 ចុះចំណែកខាង ឯកវេកាកថានោះ គតិ លំនៅរបស់សត្វ សំសារ
 កំណើត ការប្រានអត្តភាព មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៤១១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនេវិសញ្ញានាសញ្ញា-
 យតនកថា មានទេ ចុះចំណែកខាង សញ្ញាកថានោះ សញ្ញាគតិ ។ បេ ។
 សញ្ញាត្រាវប្បជ័លាក មានដែរឬ ។ អើ ។ មិនគួរនិយាយថា សញ្ញា
 ក្នុងពួកសញ្ញាសត្វ មានទេ ចុះចំណែកខាង សញ្ញាកថានោះ សញ្ញា-
 គតិ ។ បេ ។ សញ្ញាត្រាវប្បជ័លាក មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤១២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនេវិសញ្ញានាសញ្ញា-
 យតនកថា មានទេ ចុះចំណែកខាង ចតុវេកាកថានោះ គតិ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អត្តភាវប្បដិលាភោតិ ។ អាមន្តា ។ អសញ្ញាសត្តេស្ត
ន វត្ថុញ្ចំ សញ្ញា អត្ថិ សោ ច ចតុវេកាវកវេ ។ បេ ។
អត្តភាវប្បដិលាភោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។

[៤០៣] នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនេ ន វត្ថុញ្ចំ
សញ្ញា អត្ថិ ។ អាមន្តា ។ ននុ នេវសញ្ញាណ-
សញ្ញាយតនំ ចតុវេកាវកវេតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ
នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ ចតុវេកាវកវេ នោ វត
វេ វត្ថុញ្ចំ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនេ ន វត្ថុញ្ចំ សញ្ញា
អត្ថិ ។

[៤០៤] នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ ចតុវេកា-
វកវេ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនេ ន វត្ថុញ្ចំ សញ្ញា
អត្ថិ ។ អាមន្តា ។ អាកាសានញ្ញាយតនំ ចតុវេ-
កាវកវេ អាកាសានញ្ញាយតនេ ន វត្ថុញ្ចំ សញ្ញា
អត្ថិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។

[៤០៥] នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ ចតុវេកាវកវេ
នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនេ ន វត្ថុញ្ចំ សញ្ញា អត្ថិ ។

អភិធម្មបិដក រាជវគ្គ

ការប្រទានអត្តភាព មានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា
សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ មានទេ ចុះចំណែកខាង ចតុរោកាភិក្ខុ
នោះ ។ បេ ។ ការប្រទានអត្តភាព មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[៤១៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញា-
យតនភព្វ មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនភព្វ
ជាចតុរោកាភិក្ខុ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនភព្វ
ជាចតុរោកាភិក្ខុមិន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលមិន
គួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនភព្វ មានទេ ។

[៤១៤] នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនភព្វ ជាចតុរោកាភិក្ខុ បុគ្គល
មិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនភព្វ មានទេឬ ។
អើ ។ អាកាសានញ្ញាយតនភព្វ ជាចតុរោកាភិក្ខុ បុគ្គលមិនគួរនិយាយ
ថា សញ្ញា ក្នុងអាកាសានញ្ញាយតនភព្វ មានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤១៥] នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនភព្វ ជាចតុរោកាភិក្ខុ បុគ្គល
មិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនភព្វ មានទេឬ ។

នេវសញ្ញាណសញ្ញាយុគណថា

អាមន្តា ។ វិញ្ញាណញ្ញាយុគណំ ។ បេ ។ អាត្មញ្ញញ្ញាយុគណំ ចតុរោគារករោ អាត្មញ្ញញ្ញាយុគណេ ន វត្ថុញ្ញសញ្ញា អត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ញ ។ បេ ។

[៤០៦] អាត្មាសាណញ្ញាយុគណំ ចតុរោគារករោ អត្ថិតិ តត្ថ សញ្ញាតិ ។ អាមន្តា ។ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយុគណំ ចតុរោគារករោ អត្ថិតិ តត្ថ សញ្ញាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ញ ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ញាយុគណំ ។ បេ ។ អាត្មញ្ញញ្ញាយុគណំ ចតុរោគារករោ អត្ថិតិ តត្ថ សញ្ញាតិ ។ អាមន្តា ។ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយុគណំ ចតុរោគារករោ អត្ថិតិ តត្ថ សញ្ញាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ញ ។ បេ ។

[៤០៧] នេវសញ្ញាណសញ្ញាយុគណេ ន វត្ថុញ្ញសញ្ញា អត្ថិតិ វា នត្ថិតិ វាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយុគណំ ចតុរោគារករោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយុគណំ ចតុរោគារករោ នោវត រេ វត្ថុញ្ញ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយុគណេ ន វត្ថុញ្ញសញ្ញា អត្ថិតិ វា នត្ថិតិ វាតិ ។

នៅសញ្ញាសញ្ញាយតនកថា

អើ ។ វិញ្ញាណញ្ញាយតនកថា ។ បេ ។ អាកិញ្ញញ្ញាយតនកថា ជាចតុ-
រោការកថា បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងអាកិញ្ញញ្ញាយតនកថា
មានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤១៦] អាកាសានញ្ញាយតនកថា ជាចតុរោការកថា សញ្ញា
ក្នុងអាកាសានញ្ញាយតនកថានោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ នៅសញ្ញានា-
សញ្ញាយតនកថា ជាចតុរោការកថា សញ្ញា ក្នុងនៅសញ្ញានាសញ្ញា-
តនកថានោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
វិញ្ញាណញ្ញាយតនកថា ។ បេ ។ អាកិញ្ញញ្ញាយតនកថា ជាចតុរោការកថា
សញ្ញា ក្នុងអាកិញ្ញញ្ញាយតនកថានោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ នៅ-
សញ្ញានាសញ្ញាយតនកថា ជាចតុរោការកថា សញ្ញា ក្នុងនៅសញ្ញានា-
សញ្ញាយតនកថានោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤១៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនៅសញ្ញានាសញ្ញា-
យតនកថា មានឬមិនមានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែង នៅសញ្ញានាសញ្ញា-
យតនកថា ជាចតុរោការកថាឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ នៅសញ្ញានា-
សញ្ញាយតនកថា ជាចតុរោការកថាមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនៅសញ្ញានាសញ្ញា-
តនកថា មានឬមិនមានទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៤០៨] ឆេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ ចតុវេកា-
 រកវេ ឆេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនេ ន វត្ថុញ្ចំ សញ្ញា
 អត្ថិតិ វា នត្ថិតិ វាតិ ។ អាមន្តា ។ អាគាសា-
 នញ្ញាយតនំ ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ ។ បេ ។
 អាភិញ្ញាណយតនំ ចតុវេការកវេ អាភិញ្ញាណយ-
 តនេ ន វត្ថុញ្ចំ សញ្ញា អត្ថិតិ វា នត្ថិតិ វាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

[៤០៩] អាគាសានញ្ញាយតនំ ចតុវេការកវេ
 អត្ថិ តត្ថ សញ្ញាតិ ។ អាមន្តា ។ ឆេវសញ្ញាណសញ្ញា-
 យតនំ ចតុវេការកវេ អត្ថិ តត្ថ សញ្ញាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ ។ បេ ។ អា-
 ភិញ្ញាណយតនំ ចតុវេការកវេ អត្ថិ តត្ថ សញ្ញា-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ឆេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ ចតុវេកា-
 រកវេ អត្ថិ តត្ថ សញ្ញាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៤១៨) នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនភព ជាចតុរោការភព បុគ្គល
 មិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនភព មានឬមិនមាន
 ទេឬ ។ អើ ។ អាកាសានញ្ញាយតនភព ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ញាយ-
 តនភព ។ បេ ។ អាកិញ្ញញ្ញាយតនភព ជាចតុរោការភព បុគ្គលមិនគួរ
 និយាយថា សញ្ញា ក្នុងអាកិញ្ញញ្ញាយតនភព មានឬមិនមានទេឬ ។
 អកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤១៩) អាកាសានញ្ញាយតនភព ជាចតុរោការភព សញ្ញា
 ក្នុងអាកាសានញ្ញាយតនភពនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ នេវសញ្ញា-
 នាសញ្ញាយតនភព ជាចតុរោការភព សញ្ញា ក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញា-
 យតនភពនោះ មានដែរឬ ។ អកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណញ្ញាយតនភព ។ បេ ។ អាកិញ្ញញ្ញាយតនភព ជាចតុរោការភព
 សញ្ញា ក្នុងអាកិញ្ញញ្ញាយតនភពនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ នេវសញ្ញា-
 នាសញ្ញាយតនភព ជាចតុរោការភព សញ្ញា ក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញា-
 យតនភពនោះ មានដែរឬ ។ អកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

នេវសញ្ញាសញ្ញាយតនកថា

[៤២០] នេវសញ្ញាសញ្ញាយតនេ ន វត្ថុញ្ច

សញ្ញា អត្ថិតំ វា នត្ថិតំ វាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ

នេវសញ្ញាសញ្ញាយតនន្ទំ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ នេ-

វសញ្ញាសញ្ញាយតនំ តេន វត វេ វត្ថុញ្ច នេវ-

សញ្ញាសញ្ញាយតនេ ន វត្ថុញ្ច សញ្ញា អត្ថិតំ វា

នត្ថិតំ វាតិ ។

[៤២១] នេវសញ្ញាសញ្ញាយតនន្ទំ កត្វា នេ-

វសញ្ញាសញ្ញាយតនេ ន វត្ថុញ្ច សញ្ញា អត្ថិតំ វា

នត្ថិតំ វាតិ ។ អាមន្តា ។ អនុក្កមស្មុខា វេទនាតិ

កត្វា អនុក្កមស្មុខាយ វេទនាយ ន វត្ថុញ្ច វេទនាតិ

វា អវេទនាតិ វាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

នេវសញ្ញាសញ្ញាយតនកថា ។

គតិយោ វិញ្ញោ ។

នៅសញ្ញាសញ្ញាយតនកថា

(៤២០) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនៃសញ្ញានា-
សញ្ញាយតនកថា មានឬមិនមានទេ ។ អើ ។ ក្រែង នៅសញ្ញា-
សញ្ញាយតនកថា មានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ នៅសញ្ញាសញ្ញា-
យតនកថា មានមែន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរ
ពោលថា បុគ្គលគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនៃសញ្ញានាសញ្ញាយតន-
កថា មានឬមិនមានទេ ។

(៤២១) បុគ្គលធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា នៅសញ្ញាសញ្ញាយត-
នកថា ដូច្នេះហើយ មិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនៃសញ្ញានាសញ្ញា-
យតនកថា មានឬមិនមានទេ ។ អើ ។ បុគ្គលធ្វើសេចក្តីចូលចិត្ត
ថា អទ្ធកមសុខវេទនា ដូច្នេះហើយ មិនគួរនិយាយថា វេទនា ឬមិន
មែនវេទនា ក្នុងអទ្ធកមសុខវេទនាទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

ចប់ នៅសញ្ញាសញ្ញាយតនកថា ។

ចប់ ភតិយវត្ថុ ។

តិស្ស ឧទ្ទានំ

ពលំ សាធារណំ អរិយំ សភកំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ
 វិមុត្តំ វិមុច្ចមានំ អត្ថំ ចិត្តំ វិមុច្ចមានំ
 អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ បហីនំ
 អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ បញ្ចុដ្ឋិយានំ ចក្កំ
 សោតំ ធម្មបត្ថន្ធនំ យថា កម្មបគតតណ្ហាណំ នេវេសុ
 សំវារោ អសញ្ញាសត្តេសុ សញ្ញា វេរមេវ កវុត្តន្តំ ។

គិហិស្ស អរហាតិកិហិ

[២២២] គិហិស្ស អរហាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ
 អរហតោ គិហិសញ្ញោជនន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ នត្ថំ អរហតោ គិហិសញ្ញោជនន្តំ ។ អា-
 មន្តា ។ ហញ្ចំ នត្ថំ អរហតោ គិហិសញ្ញោជនំ នោ
 វត វេ វត្ថុព្វេ គិហិស្ស អរហាតិ ។

[២២៣] គិហិស្ស អរហាតិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទំ អរហតោ គិហិសញ្ញោជនំ បហីនំ ឧច្ឆិទ្ធម្មលំ

ឧទាននៃតតិយវិគ្គនោះ គឺ

និយាយ អំពីកម្លាំងព្រះតថាគត សាធារណៈដល់សាវ័ក ១
 កម្លាំងព្រះតថាគត ជាអរិយៈ ១ ចិត្ត ប្រកបដោយរាគៈ រួច
 ស្រឡះ ១ ចិត្ត រួចស្រឡះហើយ កំពុងរួចស្រឡះ និង
 ចិត្តកំពុងរួចស្រឡះ ១ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ ១
 បុគ្គលទី ៨ មិនមានឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាង ១ មំសចក្ខុ ដែលធម៌
 ទំនុកបម្រុង ១ មំសសោតដែលធម៌ទំនុកបម្រុង ១ យថាកម្ម-
 បត្តភព្វាណ ១ ការសង្រួម កងពួកទេវតា ១ សញ្ញា កង
 ពួកអសញ្ញាសត្វ ១ កងនៃសញ្ញានាសញ្ញាយតនកត ១ ។

គិហិអវហាតិកថា

[៤២២] គ្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អើ ។ សញ្ញា-
 ជនៈនៃគ្រហស្ថ របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ សញ្ញាជនៈនៃគ្រហស្ថ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេឬ ។
 អើ ។ បើសញ្ញាជនៈនៃគ្រហស្ថ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ម្ចាស់
 អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា គ្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្តទេ ។

[៤២៣] គ្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 សញ្ញាជនៈនៃគ្រហស្ថ ព្រះអរហន្ត បានលះបង់ហើយ មានឫសគល់

គំហឹស្ស អរហត្តកថា

តាលាវត្ថុកតំ អនការ្ម័តំ អាយតីអនុប្បនិធម្មន្តំ ។
 អាមន្តា ។ ហឿ អរហតោ តិហិសញ្ញោជនំ បហំនំ
 ឧច្ឆិទ្ធម្មលំ តាលាវត្ថុកតំ អនការ្ម័តំ អាយតីអនុប្ប-
 និធម្មំ នោ វត វេ វត្ថព្វេ តិហិស្ស អរហតិ ។

[៤២៤] តិហិស្ស អរហតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថ
 កោចិ តិហិ តិហិសញ្ញោជនំ អប្បហាយ ទិដ្ឋេ វ
 ធម្មេ ទុក្ខស្សន្តករោតិ ។ នត្ថិ ។ ហឿ នត្ថិ
 កោចិ តិហិ តិហិសញ្ញោជនំ អប្បហាយ ទិដ្ឋេ វ
 ធម្មេ ទុក្ខស្សន្តករោ នោ វត វេ វត្ថព្វេ តិហិស្ស
 អរហតិ ។

[៤២៥] តិហិស្ស អរហតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ
 វច្ឆតោត្តោ បរិញ្ញាជកោ ភគវន្តំ ឯតនិរោធិ អត្ថ
 នុ ខោ កោ តោតម កោចិ តិហិ តិហិសញ្ញោជនំ
 អប្បហាយ កាយស្ស ភេទា ទុក្ខស្សន្តករោតិ នត្ថិ
 ខោ វច្ឆ កោចិ តិហិ តិហិសញ្ញោជនំ អប្បហាយ
 កាយស្ស ភេទា ទុក្ខស្សន្តករោតិ អត្តោ សត្តន្តោតិ ។

ធិហិអរហតិកថា

ផ្គាប់ហើយ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមស្មៅត ធ្វើមិនឲ្យមានបែប
 ភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតតទៅទៀតឬ ។ អើ ។ បើសញ្ញាជនៈនៃគ្រហស្ថ
 ព្រះអរហន្ត បានលះបង់ហើយ មានឫសគល់ផ្គាប់ហើយ ធ្វើឲ្យសល់
 តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមស្មៅត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែង
 កើតតទៅទៀត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា គ្រហស្ថ បាន
 ជាព្រះអរហន្តទេ ។

[៤២៤] គ្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អើ ។ គ្រហស្ថ
 ណាមួយ មិនទាន់លះសញ្ញាជនៈនៃគ្រហស្ថ ហើយធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មានដែរឬ ។ មិនមានទេ ។ បើគ្រហស្ថណាមួយ មិនទាន់លះ
 សញ្ញាជនៈនៃគ្រហស្ថ ហើយធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខក្នុងបច្ចុប្បន្ន មិនមានទេ
 ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា គ្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្តទេ ។

[៤២៥] គ្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អើ ។
 ក្រែងវច្ឆុតោត្តបរិព្វាជក បានក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា
 បរិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន គ្រហស្ថណាមួយ មិនទាន់លះសញ្ញាជនៈ
 របស់គ្រហស្ថ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ ហើយធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ មាន
 ដែរឬ (ព្រះមា ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា) ម្នាលវច្ឆុ៖ គ្រហស្ថណាមួយ
 មិនទាន់លះសញ្ញាជនៈរបស់គ្រហស្ថ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ ហើយ
 ធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ មិនមានទេ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ តិហិស្ស អរហាតិ ។

(៤២៦) តិហិស្ស អរហាតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា
មេដុនំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ មេដុនំ ធម្មំ ឧប្បទេយ្យ
បុត្តសម្ពាធសយនំ អដ្ឋវាសេយ្យ កាសិកចន្ទនំ បច្ច-
នុកវេយ្យ មាលាភន្ទវិលេបនំ ធារេយ្យ ជាត្របរជតំ
សាទិយេយ្យ អដេឡកំ បដិក្កល្លោយ្យ កុក្កុដស្វករំ
បដិក្កល្លោយ្យ ហត្ថិតវាស្សវដ្ឋវំ បដិក្កល្លោយ្យ តិត្តិ-
វដ្ឋកមោរកកបិញ្ញលំ បដិក្កល្លោយ្យ បីតវល្លាវល-
មោលីកំ ធារេយ្យ ឱទាតានិ វត្ថានិ ធីយទសានិ
ធារេយ្យ យាវជីវំ អតារិយក្ខតោ អស្សាតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

(៤២៧) ន វត្ថុញ្ចំ តិហិស្ស អរហាតិ ។ អាមន្តា ។
ននុ យសោ កុលបុត្តោ ឧត្តិយោ ភហបតិ សេតុ
មាលាវេ តិហិស្ស ព្យញ្ញនេន អរហត្ថំ បត្តាតិ ។
អាមន្តា ។ ហញ្ចិ យសោ កុលបុត្តោ ឧត្តិយោ ភហ-
បតិ សេតុ មាលាវេ តិហិស្ស ព្យញ្ញនេន អរហត្ថំ
បត្តា តេន វត វេ វត្ថុញ្ចំ តិហិស្ស អរហាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា គ្រហស្ថ បានជាព្រះ
អរហន្តទេ ។

(៤២៦) គ្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះ
អរហន្ត សេពមេដុនធម្ម ញ៉ាំងមេដុនធម្មឲ្យកើតឡើង នៅគ្រប់គ្រង
ដំណេកដែលចង្អៀតដោយកូន លាបប្រោះព្រំខ្ចឹមចន្ទន៍ដ៏ឧត្តម ទ្រទ្រង់
ផ្កាកម្រង គ្រឿងក្រអូប និងគ្រឿងលាប ត្រេកអរចំពោះមាសនិងប្រាក់
ទទួលពពែនិងចៀម ទទួលមាន់និងជ្រូក ទទួលដំរី គោ សេះឈ្មោល
សេះញី ទទួលទា គ្រួច ក្បោក ចបាត ទ្រទ្រង់ក្នុងសក់ដែលមានទង
មានពណ៌លឿង ទ្រទ្រង់សំពត់សមានជាយវែង នៅជាគ្រហស្ថ ដរាប
អស់មួយជីវិតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤២៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា គ្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្ត
ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងយសកុលបុត្រ ឧត្តិយគហបតី និងសេតុមាណាព
ដល់នូវព្រះអរហន្ត ដោយភេទនៃគ្រហស្ថឬ ។ អើ ។ បើ យស-
កុលបុត្រ ឧត្តិយគហបតី និងសេតុមាណាព ដល់នូវព្រះអរហន្ត ដោយ
ភេទនៃគ្រហស្ថមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
គ្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្តដែរ ។

ចប់ គឺហិរហតិកថា ។

ឧបបត្តិកថា

[២២៨] សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។ អា-
មន្តា ។ សហ ឧបបត្តិយា សោតាបន្នោ ហោតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[២២៩] សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។ អា-
មន្តា ។ សហ ឧបបត្តិយា សកាតាមី ហោតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[២៣០] សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។ អា-
មន្តា ។ សហ ឧបបត្តិយា អនាតាមី ហោតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[២៣១] សហ ឧបបត្តិយា សោតាបន្នោ ន
ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ សហ ឧបបត្តិយា
សោតាបន្នោ ន ហោតិ នោ វត វេ វត្ថុព្វ សហ
ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។

ឧបបត្តិកថា

[៤២៨] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើត
ឡើង^(១)ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល បានជាសោតាបន្នៈ ជាមួយគ្នានឹងការ
កើតឡើង^(២)ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤២៩] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើត
ឡើងឬ ។ អើ ។ បុគ្គល បានជាសកទាគាមី ជាមួយគ្នានឹងការ
កើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៣០] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើត
ឡើងឬ ។ អើ ។ បុគ្គល បានជាអនាគាមី ជាមួយគ្នានឹងការកើត
ឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៣១] បុគ្គល បានជាសោតាបន្នៈ មិនមានជាមួយគ្នានឹងការ
កើតឡើងទេឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គល បានជាសោតាបន្នៈ មិនមាន
ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ។

១ សំដៅយកបុគ្គល ដែល កើតក្នុងសុទ្ធាវាស បានសម្រេចជាអរហន្ត ដំណាលគ្នា នឹង
ការកើតឡើងឬ ?

២ សំដៅយក ឧបបត្តិចិត្ត (ចិត្តកើតឡើងជាលោកិយៈ) ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៤៣២] សហ ឧបបត្តិយា សគុណតាមី ន
 ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ សហ ឧបបត្តិយា
 សគុណតាមី ន ហោតិ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ សហ
 ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។

[៤៣៣] សហ ឧបបត្តិយា អនាតាមី ន
 ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ សហ ឧបបត្តិយា
 អនាតាមី ន ហោតិ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ សហ
 ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។

[៤៣៤] សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។ អាម-
 ន្តា ។ សាវ័បុត្តោ ជេវេ សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ មហាមោក្ខល្លានោ ជេវេ
 ។ បេ ។ មហាកស្ស្រោ ជេវេ ។ បេ ។ មហា-
 កណ្ហយនោ ជេវេ ។ បេ ។ មហាកោដ្ឋិកោ ជេវេ
 ។ បេ ។ មហាបណ្ឌកោ ជេវេ សហ ឧបបត្តិយា
 អរហាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៣៥] សាវ័បុត្តោ ជេវេ ន សហ ឧបបត្តិ-
 យា អរហាតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ សាវ័បុត្តោ
 ជេវេ ន សហ ឧបបត្តិយា អរហា នោ វត វេ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៤៣២] បុគ្គល បានជាសកទាគាមី មិនមានជាមួយគ្នានឹង
ការកើតឡើងទេឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គល បានជាសកទាគាមី មិន
មានជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោល
ថា បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ។

[៤៣៣] បុគ្គល បានជាអនាគាមី មិនមានជាមួយគ្នានឹង
ការកើតឡើងទេឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គល បានជាអនាគាមី មិនមាន
ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ។

[៤៣៤] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើត
ឡើងឬ ។ អើ ។ ព្រះសាវ័បុត្តត្ថេរ បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹង
ការកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះមោគ្គ-
ល្លានត្ថេរ ។ បេ ។ ព្រះមហាកស្សបត្ថេរ ។ បេ ។ ព្រះមហាកថ្ចា-
យនត្ថេរ ។ បេ ។ ព្រះមហាកោដ្ឋិកត្ថេរ ។ បេ ។ ព្រះមហាបណ្ឌ-
កត្ថេរ បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៣៥] ព្រះសាវ័បុត្តត្ថេរ មិនមែនបានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយ
គ្នានឹងការកើតឡើងទេឬ ។ អើ ។ បើព្រះសាវ័បុត្តត្ថេរ មិនមែន
បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន

ឧបបត្តិកថា

វត្ថុព្វេ សហ ឧបបត្តិយា អរហន្តិ ។

[៤៣៦] មហាមោគ្គល្លានោ ជេរោ ។ បេ ។
មហាកស្សនោ ជេរោ មហាកត្តាយនោ ជេរោ
មហាកោដ្ឋិកោ ជេរោ ។ បេ ។

[៤៣៧] មហាបណ្ឌកោ ជេរោ ន សហ
ឧបបត្តិយា អរហន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ មហា-
បណ្ឌកោ ជេរោ ន សហ ឧបបត្តិយា អរហ-
នោ វត រេ វត្ថុព្វេ សហ ឧបបត្តិយា អរហន្តិ ។

[៤៣៨] សហ ឧបបត្តិយា អរហន្តិ ។ អា-
មន្តា ។ ឧបបត្តេសីយេន ចិត្តេន អរហន្តំ សង្ខត-
រោតិ លោកិយេន សាសវេន ។ បេ ។ សង្ខីលេ-
សីកេនាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៣៩] សហ ឧបបត្តិយា អរហន្តិ ។ អា-
មន្តា ។ ឧបបត្តេសីយំ ចិត្តំ និយ្យនិកំ ខយតាមិ
ពោធិតាមិ អបចយតាមិ អនាសវំ ។ បេ ។ អសង្ខី-
លេសីកន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ឧបបត្តិកថា

អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ។

[៤៣៦] ព្រះមហាមោគ្គលូនត្ថេរ ។ បេ ។ ព្រះមហាកស្សបត្ថេរ ព្រះមហាកប្បាយនត្ថេរ ព្រះមហាកោដ្ឋកត្ថេរ ។ បេ ។

[៤៣៧] ព្រះមហាបណ្ឌិតត្ថេរ មិនមែនបានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេឬ ។ អើ ។ បើព្រះមហាបណ្ឌិតត្ថេរ មិនមែនបានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ។

[៤៣៨] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងឬ ។ អើ ។ បុគ្គលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវព្រះអរហត្ត ដោយចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកនូវការកើតឡើង (បដិសន្ធិចិត្ត) ជាលោកិយៈ ប្រកបដោយអាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៣៩] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកនូវការកើតឡើង ជានិយ្យានិកៈ ដល់នូវការអស់ទៅ ដល់នូវការត្រាស់ដឹង ដល់នូវការមិនសន្សំ មិនមានអាសវៈ ។ បេ ។ មិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២២០] នន្ទ ឧបបត្តេសិយំ ចិត្តំ អនិយ្យានិកំ
 ន ខយតាមិ ន ពោធិតាមិ ន អបធម្មតាមិ សាសវំ
 ។ បេ ។ សង្ក្ខិលេសិកន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ ឧប-
 បត្តេសិយំ ចិត្តំ អនិយ្យានិកំ ន ខយតាមិ ន
 ពោធិតាមិ ន អបធម្មតាមិ សាសវំ ។ បេ ។ សង្ក្ខិ-
 លេសិកំ ឆោ វត វេ វត្ថុព្វេ សហ ឧបបត្តិយា អ-
 រហាតិ ។

[២២១] សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។ អាម-
 ន្តា ។ ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន ភកំ បដហតិ ឆោ-
 សំ បដហតិ មោហំ បដហតិ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ
 បដហតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២២២] សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។ អាម-
 ន្តា ។ ឧបបត្តេសិយំ ចិត្តំ មក្កោ ។ បេ ។ សតិប្ប-
 ដ្ឋានំ សម្មប្បធានំ ឥន្ទ្រិចារោ ឥន្ទ្រិយំ ពលំ ។ បេ ។
 ពោជ្ឈង្គោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២២៣] សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៤៤០] ក្រែងចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកនូវការកើតឡើង មិន
 មែនជានិយ្យានិកៈ មិនដល់នូវការអស់ទៅ មិនដល់នូវការត្រាស់ដឹង មិន
 ដល់នូវការមិនសន្សំ ប្រកបដោយអាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តី
 សៅហ្មងឬ ។ អើ ។ បើចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកនូវការកើតឡើង
 មិនមែនជានិយ្យានិកៈ មិនដល់នូវការអស់ទៅ មិនដល់នូវការត្រាស់ដឹង
 មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ប្រកបដោយអាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយ
 សេចក្តីសៅហ្មង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល បាន
 ជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ។

[៤៤១] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើង
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល លះរាគៈ លះទោសៈ លះមោហៈ ។ បេ ។
 លះអនោត្តប្បៈ ដោយចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកនូវការកើតឡើងឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៤២] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើត
 ឡើងឬ ។ អើ ។ ចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកនូវការកើតឡើង ជាមគ្គ
 ។ បេ ។ ជាសតិប្បដ្ឋាន ជាសម្មប្បដ្ឋាន ជាឥន្ទ្រិយ ជាពលៈ
 ។ បេ ។ ជាពោជ្ឈង្គៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៤៣] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងឬ ។

អនាសវកថា

អាមន្តា ។ ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន ធុត្តំ បរិដាណាតិ
សម្មនយំ បដហាតិ និ វាធំ សង្កកោតិ មក្កំ កាវេ-
តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៤៤] សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។ អាម-
ន្តា ។ ចុតិចិត្តំ មក្កចិត្តំ ឧបបត្តេសិយំ ចិត្តំ ដល-
ចិត្តនិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ឧបបត្តិកថា ។

អនាសវកថា

[៤៤៥] អរហតោ សព្វេ ធម្មា អនាសវាតិ ។
អាមន្តា ។ មក្កោ ដលំ និព្វានំ សោតាបត្តិមក្កោ
សោតាបត្តិដលំ សកកាតាមិមក្កោ សកកាតាមិដលំ
អនាតាមិមក្កោ អនាតាមិដលំ អរហត្តមក្កោ អរហត្ត-
ដលំ សតិប្បដ្ឋានំ សម្មប្បដ្ឋានំ ឥន្ទ្រិទាណោ ឥន្ទ្រិយំ
ពាលំ ពោជ្ឈន្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៤៦] អរហតោ សព្វេ ធម្មា អនាសវាតិ ។
អាមន្តា ។ អរហតោ ចក្កំ អនាសវន្តំ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អរហតោ ចក្កំ អនាសវន្តំ ។

អនាសវិកហា

អើ ។ បុគ្គល កំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច លះនូវសមុទយសច្ច ធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់នូវនិរោធសច្ច ចម្រើននូវមគ្គសច្ច ដោយចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរក
នូវការកើតឡើងវិញ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៤៤] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើង
វិញ ។ អើ ។ ចុតិចិត្ត មគ្គិចិត្ត ចិត្តដែលកំពុងស្វែងរកនូវការកើតឡើង
ជាផលចិត្តវិញ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ឧបបត្តិកហា ។

អនាសវិកហា

[៤៤៥] ពួកធម៌ទាំងអស់ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានអានាវៈទេ
វិញ ។ អើ ។ មគ្គ ផល និព្វាន សោតាបត្តិមគ្គ សោតាបត្តិផល
សកទាគាមិមគ្គ សកទាគាមិផល អនាគាមិមគ្គ អនាគាមិផល អរហត្តមគ្គ
អរហត្តផល សតិប្បដ្ឋាន សម្មប្បធាន ឥទ្ធិបាទ ឥន្ទ្រិយ ពលៈ
ពោជ្ឈង្គៈ (របស់ព្រះអរហន្ត ជាធម៌មិនមានអានាវៈ) ទេវ្ម ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៤៦] ពួកធម៌ទាំងអស់ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានអានាវៈទេ
វិញ ។ អើ ។ ចក្ខុ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានអានាវៈទេវ្ម ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្ខុ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានអានាវៈទេវ្ម ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ មត្តោ ដលំ និព្វានំ សោតាបត្តិមត្តោ សោ-
តាបត្តិដលំ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
។ បេ ។ អរហតោ សោតំ ។ បេ ។ អរហតោ យានំ
។ បេ ។ អរហតោ ជីវ្ហា ។ បេ ។ អរហតោ កាយោ
អនាសវាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[២២៧] អរហតោ កាយោ អនាសវាតិ ។
អាមន្តា ។ មត្តោ ដលំ និព្វានំ សោតាបត្តិមត្តោ
សោតាបត្តិដលំ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[២២៨] អរហតោ កាយោ អនាសវាតិ ។
អាមន្តា ។ អរហតោ កាយោ បក្កហនិក្កហ្វបតោ
ធនេនេកេន្ទ្របតោ កាកេហិ តិជ្ឈេហិ កុលលេហិ
សាធារណោតិ ។ អាមន្តា ។ អនាសវា ធម្មោ
បក្កហនិក្កហ្វបតោ ធនេនេកេន្ទ្របតោ កាកេហិ
តិជ្ឈេហិ កុលលេហិ សាធារណោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[២២៩] អរហតោ កាយេ វិសំ កមេយ្យ
សត្តំ កមេយ្យ អត្តំ កមេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អើ ។ មគ្គ ផល និព្វាន សោតាបត្តិមគ្គ សោតាបត្តិផល ។ បេ ។

ពោជ្ឈង្គៈ (របស់ព្រះអរហន្ត ជាធម៌មិនមានអាសវៈ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរ

ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ត្រចៀក របស់ព្រះអរហន្ត ។ បេ ។

ច្រមុះ របស់ព្រះអរហន្ត ។ បេ ។ អណ្តាត របស់ព្រះអរហន្ត ។ បេ ។

កាយ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានអាសវៈទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល

យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៤៧) កាយ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានអាសវៈទេឬ ។

អើ ។ មគ្គ ផល និព្វាន សោតាបត្តិមគ្គ សោតាបត្តិផល ។ បេ ។

ពោជ្ឈង្គៈ (របស់ព្រះអរហន្ត ជាធម៌មិនមានអាសវៈ) ទេឬ ។ អ្នកមិន

គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៤៨) កាយ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានអាសវៈទេឬ ។

អើ ។ កាយ របស់ព្រះអរហន្ត គួរដល់នូវការផ្គងឡើងនិងការសង្កត់

សង្កិន គួរដល់នូវការដាច់និងការបែកធ្លាយ ជាសាធារណៈ ដល់ពួកក្អែក

ត្នាត ខ្វែងដែរឬ ។ អើ ។ ធម៌ មិនមានអាសវៈ គួរដល់នូវការផ្គងឡើង

និងការសង្កត់សង្កិន គួរដល់នូវការដាច់និងការបែកធ្លាយ ជាសាធារណៈ

ដល់ពួកក្អែក ត្នាត ខ្វែងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៤៩) ប្ញាពិស គួរបូលទៅ គ្រឿងសស្ត្រា គួរមុត

ភ្លើង គួរនេះ ចំពោះកាយ របស់ព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អើ ។

អនាសវិកថា

អនាសវេ ធម្មេ វិសំ កមេយ្យ សត្តំ កមេយ្យ អត្ថិ
កមេយ្យតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៥០] លត្តា អរហតោ កាយោ អនុពន្ធនេន
ពន្ធិតំ រដ្ឋពន្ធនេន ពន្ធិតំ សង្ខលីកពន្ធនេន ពន្ធិ-
តំ កាមពន្ធនេន ពន្ធិតំ និកមពន្ធនេន ពន្ធិតំ នករ-
ពន្ធនេន ពន្ធិតំ ជនបទពន្ធនេន ពន្ធិតំ កណ្ឌបញ្ច-
មេហិ ពន្ធនេហិ ពន្ធិតុន្តិ ។ អាមន្តា ។ លត្តា អនា-
សវេ ធម្មោ អនុពន្ធនេន ពន្ធិតំ រដ្ឋពន្ធនេន ពន្ធិ-
តំ សង្ខលីកពន្ធនេន ពន្ធិតំ កាមពន្ធនេន និកម-
ពន្ធនេន នករពន្ធនេន ជនបទពន្ធនេន កណ្ឌបញ្ច-
មេហិ ពន្ធនេហិ ពន្ធិតុន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៥១] យទិ អរហា បុថុជ្ឈនស្ស ជីវំ ទេតិ
អនាសវំ ហុត្វា សាសវំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុ-
ព្វេ ។ បេ ។ អនាសវំ ហុត្វា សាសវំ ហោតីតិ ។
អាមន្តា ។ តញ្ញោ អនាសវំ តំ សាសវន្តិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តញ្ញោ អនាសវំ តំ សា-
សវន្តិ ។ អាមន្តា ។ មត្តោ អនាសវេ ហុត្វា

អធិស្ឋាន

ថ្នាំពិស គួរចូលទៅ គ្រឿងសស្ត្រា គួរមុត ភ្លើង គួរឆេះ ចំពោះធម៌
ដែលមិនមានអាសវៈដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៥០] កាយ របស់ព្រះអរហន្ត គួរដើម្បីជាប់ដោយចំណង
គឺខ្លោះ ដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺខ្សែ ដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺច្រវាក់
ដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺស្រុក ដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺនិគម ដើម្បី
ជាប់ដោយចំណងគឺនគរ ដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺជនបទ ដើម្បីជាប់
ដោយចំណងមា កជាគម្រប់៥ ដែរឬ ។ អើ ។ ធម៌ មិនមាន
អាសវៈ គួរដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺខ្លោះ ដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺខ្សែ
ដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺច្រវាក់ ដោយចំណងគឺស្រុក ដោយចំណងគឺ
និគម ដោយចំណងគឺនគរ ដោយចំណងគឺជនបទ ដើម្បីជាប់ដោយចំ-
ណងមានកជាគម្រប់៥ ដែរឬ ។ អ្នកមិ គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៥១] បើព្រះអរហន្ត ឲ្យចីវរដល់បុព្វជន (ចីវរនោះ) ជាវត្ថុ
មិនមានអាសវៈ តែប្រកបដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (ចីវរ) ជាវត្ថុមិនមានអាសវៈ តែប្រកបដោយ
អាសវៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ ចីវរនោះឯង មិនមានអាសវៈទេ តែចីវរ
នោះ ប្រកបដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ចីវរនោះ មិនមានអាសវៈទេ តែចីវរនោះ ប្រកប
ដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ មគ្គ ជាធម៌មិនមានអាសវៈ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

សាសវេ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ដលំ
 សតិប្បដ្ឋានំ សម្មប្បធានំ ឥទ្ធិទាទោ ឥន្ទ្រិយំ ពលំ
 ពោជ្ឈង្គោ អនាសវេ ហុត្វា សាសវេ ហោតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៥២] យទិ អរហ បុគ្គជ្ជនស្ស បិណ្ឌាចារិ
 ទេតិ សេនាសនំ ទេតិ កិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារំ
 ទេតិ អនាសវេ ហុត្វា សាសវេ ហោតីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អនាសវេ ហុត្វា សាសវេ
 ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ តព្វោវ អនាសវំ តំ សា-
 សវន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តព្វោវ អនា-
 សវំ តំ សាសវន្តិ ។ អាមន្តា ។ មត្តោ អនាស-
 វេ ហុត្វា សាសវេ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ ដលំ សតិប្បដ្ឋានំ សម្មប្បធានំ ឥទ្ធិទាទោ
 ឥន្ទ្រិយំ ពលំ ពោជ្ឈង្គោ អនាសវេ ហុត្វា សាសវេ
 ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

តែប្រកបដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ផល សតិប្បដ្ឋាន សម្មប្បធាន ឥទ្ធិបាទ ឥន្ទ្រិយ ពលៈ ពោជ្ឈង្គៈ ជា
ធម៌មិនមានអាសវៈ តែប្រកបដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៥២) បើព្រះអរហន្ត ឲ្យបិណ្ឌបាត ឲ្យទីសេនាសនៈ ឲ្យគិ-
លានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារ ដល់បុគ្គជន (បច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើម
នោះ) ជាសភាពមិនមានអាសវៈ តែប្រកបដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (បច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើម
នោះ) ជាសភាពមិនមានអាសវៈ តែប្រកបដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។
អើ ។ បច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះឯង មិនមានអាសវៈទេ តែបច្ច័យ
មានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះ ប្រកបដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះឯង មិន
មានអាសវៈទេ តែបច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះ ប្រកបដោយអាសវៈ
មានដែរឬ ។ អើ ។ មគ្គ ជាធម៌មិនមានអាសវៈ តែប្រកបដោយអាសវៈ
មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ផល សតិប្បដ្ឋាន
សម្មប្បធាន ឥទ្ធិបាទ ឥន្ទ្រិយ ពលៈ ពោជ្ឈង្គៈ ជាធម៌មិនមានអាសវៈ
តែប្រកបដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

អត្ថាសរិកថា

[២៥៣] យទិ បុគ្គលោ អរហតោ ចីវរំ ទេតិ សា-
សវំ ហុត្វា អនាសវំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៥៤] សាសវំ ហុត្វា អនាសវំ ហោតីតិ ។
អាមន្តា ។ តញ្ញោវ សាសវំ តំ អនាសវន្តិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តញ្ញោវ សាសវំ តំ អនាស-
វន្តិ ។ អាមន្តា ។ វគោ សាសវេ ហុត្វា អនាសវេ
ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទោសោ មោ-
ហោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ សាសវំ ហុត្វា អនាសវំ
ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៥៥] យទិ បុគ្គលោ អរហតោ បិណ្ឌាទាតំ
ទេតិ សេនាសនំ ទេតិ គិលានប្បច្ចយភេសន្តបរិក្ខារំ
ទេតិ សាសវេ ហុត្វា អនាសវេ ហោតីតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៥៦] សាសវេ ហុត្វា អនាសវេ ហោតីតិ ។

អនាសវិកថា

(៤៥៣) បើបុគ្គលន ឲ្យចីវរដល់ព្រះអរហន្ត (ចីវរនោះ) ជា
វត្ថុប្រកបដោយ អាសវៈ តែមិនមានអាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៥៤) (ចីវរ) ជាវត្ថុប្រកបដោយ អាសវៈ តែមិនមានអាសវៈ
មានដែរឬ ។ អើ ។ ចីវរនោះឯង ប្រកបដោយ អាសវៈ តែចីវរនោះ
មិនមានអាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ចីវរនោះឯង ប្រកបដោយ អាសវៈ តែចីវរនោះ មិនមានអាសវៈ មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ ពតៈ ជាធម៌ប្រកបដោយ អាសវៈ តែមិនមានអាសវៈ
មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទោសៈ មោហៈ
។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ ជាធម៌ប្រកបដោយ អាសវៈ តែមិនមានអាសវៈ
មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៥៥) បើបុគ្គលន ឲ្យបិណ្ឌបាត ឲ្យសេនាសនៈ ឲ្យ
គិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារ ដល់ព្រះអរហន្ត (បច្ច័យមានបិណ្ឌបាត
ជាដើមនោះ) ជាសភាពប្រកបដោយ អាសវៈ តែមិនមានអាសវៈ មាន
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៥៦) (បច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះ) ជាសភាព
ប្រកបដោយ អាសវៈ តែមិនមានអាសវៈ មានដែរឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អាមន្តា ។ តត្រោវ សាសវំ តំ អនាសវន្តំ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តត្រោវ សាសវំ តំ អនាសវន្តំ ។
អាមន្តា ។ វគោ សាសវោ ហុត្វា អនាសវោ ហោតិ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ធាសោ ។ បេ ។
មោហោ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បំ សាសវំ ហុត្វា អនាសវំ
ហោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៥៧] ន វត្ថុព្វំ អរហតោ សព្វេ ធម្មា អនា-
សវាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អរហា អនាសវោតិ ។
អាមន្តា ។ ហព្វំ អរហា អនាសវោ តេន វត វេ
វត្ថុព្វេ អរហតោ សព្វេ ធម្មា អនាសវោតិ ។

អតសវិកថា ។

សមណគតិកបិ

[៤៥៨] អរហា ចត្វហិ ផលេហិ សមណគតោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ អរហា ចត្វហិ ផស្សេហិ ចត្វហិ
វេទនាហិ ចត្វហិ សញ្ញាហិ ចត្វហិ ចេតនាហិ
ចត្វហិ ចិត្តេហិ ចត្វហិ សន្ធាហិ ចត្វហិ វីរិយេហិ

អភិធម្មបិដក ពហិន្ទ

អើ ។ បច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះ ប្រកបដោយអាសវៈ តែបច្ច័យ
 មានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះ មិនមានអាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះឯង ប្រកប
 ដោយអាសវៈ តែបច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះ មិនមានអាសវៈ មាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ ភគៈ ប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមានអាសវៈ មាន
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទោសៈ ។ បេ ។
 មោហៈ ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ ប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមានអាសវៈ
 មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៥៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ពួកធម៌ទាំងអស់ របស់ព្រះ
 អរហន្ត មិនអាសវៈទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនមានអាសវៈ
 ទេឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត មិនមានអាសវៈទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ពួកធម៌ទាំងអស់ របស់ព្រះអរហន្ត
 មិនមានអាសវៈទេ ។

ចប់ អត្ថសរិកថា ។

សម្មន្តាគតិកបិ

(៤៥៨) ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយផល ៤ ឬ ។ អើ ។
 ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយផស្សៈ ៤ ដោយវេទនា ៤ ដោយសញ្ញា ៤
 ដោយចេតនា ៤ ដោយចិត្ត ៤ ដោយសង្ខារ ៤ ដោយវិរិយៈ ៤

សមណគោតិ

ចតុប្បាសី សត្តិបា ចតុប្បាសី សមណគោតិ ចតុប្បាសី បញ្ញាបា
សមណគោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។

[៤៥៩] អនាគាមី តិបា ដលេបា សមណគោតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគាមី តិបា ដស្សបា ។ បេ ។ តិបា
បញ្ញាបា សមណគោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។

[៤៦០] សក្កនាគាមី ទ្ធិបា ដលេបា សមណគោតិ ។ អាមន្តា ។ សក្កនាគាមី ទ្ធិបា ដស្សបា ។ បេ ។ ទ្ធិបា
បញ្ញាបា សមណគោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។

[៤៦១] អរហា សោតាបត្តិដលេន សមណគោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា សោតាបន្នោ សត្តក្ខត្តំបរមោ
កោលំកោលោ ឯកវិជីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។
អរហា សក្កនាគាមីដលេន សមណគោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា សក្កនាគាមីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។
អរហា អនាគាមីដលេន សមណគោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា អនាគាមី អន្តរាបរិទិញាយី ឧបហត្ថបរិទិញាយី
អសម្ពារបរិទិញាយី សសម្ពារបរិទិញាយី ឧទ្ធិសោតោ
អគិន្ទគាមីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។

សមន្តវគ្គកថា

ដោយសតិ ៤ ដោយសមាធិ ៤ ដោយបញ្ញា ៤ ឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៥៩) អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយផល ៣ ឬ ។ អើ ។
អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយផស្សៈ ៣ ។ បេ ។ ដោយបញ្ញា ៣ ឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៦០) សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយផល ២ ឬ ។ អើ ។
សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយផស្សៈ ២ ។ បេ ។ ដោយបញ្ញា ២ ឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៦១) ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយសោតាបន្តិផលឬ ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត ជាសោតាបន្តិបុគ្គល គឺសត្តកតំបរមៈ កោលំកោលៈ ឯក-
តីជ័យ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកប
ដោយសកទាគាមិផលឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ជាសកទាគាមិ-
បុគ្គលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកប
ដោយអនាគាមិផលឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ជាអនាគាមិបុគ្គល គឺ
អន្តរាបរិនិព្វាយី ឧបហច្ចបរិនិព្វាយី អសង្ខារបរិនិព្វាយី សសង្ខារបរិ-
និព្វាយី ឧទ្ធិសោតៈ អកនិដ្ឋតាមីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៤៦២] អនាគាមី សោតាបត្តិដលេន សមដ្ឋា-
 គតោតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគាមី សោតាបដ្ឋោ សត្ត-
 ត្ថុត្ថំបរមោ កោលំកោលោ ឯកវីជីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អនាគាមី សក្កនាគាមីដលេន ស-
 មដ្ឋាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគាមី សក្កនាគាមី-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៦៣] សក្កនាគាមី សោតាបត្តិដលេន សមដ្ឋា-
 គតោតិ ។ អាមន្តា ។ សក្កនាគាមី សោតាបដ្ឋោ
 សត្តត្ថុត្ថំបរមោ កោលំកោលោ ឯកវីជីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៦៤] សោតាបត្តិដលេន សមដ្ឋាគតោ សោ-
 តាបដ្ឋោតិ វត្ថុព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហន្ត សោតាបត្តិ-
 ដលេន សមដ្ឋាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ ស្មេវ អរហន្ត
 សោ សោតាបដ្ឋោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៦៥] សក្កនាគាមីដលេន សមដ្ឋាគតោ ស-
 ក្កនាគាមីតិ វត្ថុព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហន្ត សក្ក-
 នាគាមីដលេន សមដ្ឋាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ ស្មេវ
 អរហន្ត សោ សក្កនាគាមីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៤៦២] អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលប្ត ។ អើ ។

អនាគាមិបុគ្គល ជាសោតាបន្ទបុគ្គល គឺសត្វកតំបរមៈ កោលំកោលៈ

ឯកតីជ័ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អនាគាមិបុគ្គល

ប្រកបដោយសកទាគាមិផលប្ត ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល ជាសកទា-

គាមិបុគ្គលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៦៣] សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលប្ត ។

អើ ។ សកទាគាមិបុគ្គល ជាសោតាបន្ទបុគ្គល គឺសត្វកតំបរមៈ កោលំ-

កោលៈ ឯកតីជ័ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៦៤] បុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផល គួរនិយាយថា

សោតាបន្ទបុគ្គលប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយសោតាបត្តិផល

ប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្តនោះឯង គឺសោតាបន្ទបុគ្គលនោះប្ត ។ អ្នក

មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៦៥] បុគ្គល ប្រកបដោយសកទាគាមិផល គួរនិយាយថា

សកទាគាមិបុគ្គលប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយសកទាគា-

មិផលប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្តនោះឯង គឺសកទាគាមិបុគ្គលនោះ

ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សម្ពោធគំរោង

[៤៦៦] អនាគាមីដលេន សម្ពោធគំរោង អនា-
តាមីតិ ។ វត្តព្រោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា អនាគាមី-
ដលេន សម្ពោធគំរោង ។ អាមន្តា ។ ស្ទេវ អរហា
សោ អនាគាមីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្រោ ។ បេ ។

[៤៦៧] សោតាបត្តិដលេន សម្ពោធគំរោង សោ-
តាបត្តិ វត្តព្រោតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគាមី សោតា-
បត្តិដលេន សម្ពោធគំរោង ។ អាមន្តា ។ ស្ទេវ អនា-
តាមី សោ សោតាបត្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្រោ ។ បេ ។

[៤៦៨] សក្កនាគាមីដលេន សម្ពោធគំរោង ស-
ក្កនាគាមីតិ វត្តព្រោតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគាមី
សក្កនាគាមីដលេន សម្ពោធគំរោង ។ អាមន្តា ។
ស្ទេវ អនាគាមី សោ សក្កនាគាមីតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្រោ ។ បេ ។

[៤៦៩] សោតាបត្តិដលេន សម្ពោធគំរោង សោ-
តាបត្តិ វត្តព្រោតិ ។ អាមន្តា ។ សក្កនាគាមី
សោតាបត្តិដលេន សម្ពោធគំរោង ។ អាមន្តា ។
ស្ទេវ សក្កនាគាមី សោ សោតាបត្តិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្រោ ។ បេ ។

សម្ពាធតកថា

[៤៦៦] បុគ្គល ប្រកបដោយអនាគាមិផល គួរនិយាយថា
អនាគាមិបុគ្គលឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយអនាគាមិផល
ឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្តនោះឯង គឺអនាគាមិបុគ្គលនោះឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៦៧] បុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផល គួរនិយាយថា
សោតាបន្ថបុគ្គលឬ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសោ-
តាបត្តិផលឬ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គលនោះឯង គឺសោតាបន្ថ-
បុគ្គលនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៦៨] បុគ្គល ប្រកបដោយសកទាគាមិផល គួរនិយាយថា
សកទាគាមិបុគ្គលឬ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសកទាគា-
មិផលឬ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គលនោះឯង គឺសកទាគាមិបុគ្គលនោះ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៦៩] បុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផល គួរនិយាយថា
សោតាបន្ថបុគ្គលឬ ។ អើ ។ សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសោតា-
បត្តិផលឬ ។ អើ ។ សកទាគាមិបុគ្គលនោះឯង គឺសោតាបន្ថបុគ្គល
នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២៧០] អរហន្ត សោតាបត្តិដលេន សមម្ពោគ-
តោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ អរហន្ត សោតាបត្តិដលំ វីតិ-
វត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ អរហន្ត សោតាបត្តិដលំ
វីតិវត្តោ នោ វត វេ វត្តព្វេ អរហន្ត សោតាបត្តិដលេន
សមម្ពោគតោតិ ។

[២៧១] អរហន្ត សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោ តេន
សមម្ពោគតោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហន្ត សោតាបត្តិមក្កំ
វីតិវត្តោ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្តំ សីលព្វតបរាមាសំ
អនាយកមនិយំ រាគំ អនាយកមនិយំ នោសំ អនា-
យកមនិយំ មោហំ វីតិវត្តោ តេន សមម្ពោគតោតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៧២] អរហន្ត សក្កាតាមិដលេន សមម្ពោគ-
តោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ អរហន្ត សក្កាតាមិដលំ វីតិ-
វត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ អរហន្ត សក្កាតាមិដលំ
វីតិវត្តោ នោ វត វេ វត្តព្វេ អរហន្ត សក្កាតាមិដ-
លេន សមម្ពោគតោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

(៤៧០) ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលបូ ។ អើ ។

ក្រែងព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លង់នូវសោតាបត្តិផលហើយបូ ។ អើ ។

បើព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លង់នូវសោតាបត្តិផលហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន

អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលទេ ។

(៤៧១) ព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លង់នូវសោតាបត្តិផលហើយ

ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលនោះបូ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្ត

កន្លង់នូវសោតាបត្តិមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លង់នូវសក្កាយទិដ្ឋិ វិចិក្ខុ វិចិក្ខុត-

បរមាសៈ រាគៈ ដែលជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ ទោសៈ ដែលជាដំណើរ

ទៅកាន់អប្បាយ និន័មោហៈ ដែលជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ ហើយ

ប្រកបដោយសោតាបត្តិមគ្គនោះបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៧២) ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយសកទាគាមិផលបូ ។ អើ ។

ក្រែងព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លង់នូវសកទាគាមិផលហើយបូ ។ អើ ។

បើព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លង់នូវសកទាគាមិផលហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន

អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយសកទាគាមិផលទេ ។

[៤៧៣] អរហ ភិក្ខុនិកាយិកា វិចិត្រវត្តោ តេន សមណ្ឌកតោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហ ភិក្ខុនិកាយិកា វិចិត្រវត្តោ ឌីឡាវត្តោ កាមរាតំ ឌីឡាវត្តោ ព្យាបាទំ វិចិត្រវត្តោ តេន សមណ្ឌកតោតិ ។ ន ហេវំវត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤៧៤] អរហ ភិក្ខុនិកាយិកា សមណ្ឌកតោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ អរហ ភិក្ខុនិកាយិកា វិចិត្រវត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អរហ ភិក្ខុនិកាយិកា វិចិត្រវត្តោ នោ វត វេ វត្តព្វេ អរហ ភិក្ខុនិកាយិកា សមណ្ឌកតោតិ ។

[៤៧៥] អរហ ភិក្ខុនិកាយិកា វិចិត្រវត្តោ តេន សមណ្ឌកតោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហ ភិក្ខុនិកាយិកា វិចិត្រវត្តោ អណ្តសហគតំ កាមរាតំ អណ្តសហគតំ ព្យាបាទំ វិចិត្រវត្តោ តេន សមណ្ឌកតោតិ ។ ន ហេវំវត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤៧៦] អរហ ភិក្ខុនិកាយិកា សោតាបត្តិកាយិកា សមណ្ឌកតោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ អរហ ភិក្ខុនិកាយិកា សោតាបត្តិកាយិកា វិចិត្រវត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អរហ ភិក្ខុនិកាយិកា សោតាបត្តិកាយិកា វិចិត្រវត្តោ នោ វត វេ វត្តព្វេ អរហ ភិក្ខុនិកាយិកា សោតាបត្តិកាយិកា សមណ្ឌកតោតិ ។

សមណគតកថា

[៤៧៣] ព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសកទាគាមិផល ហើយ
ប្រកបដោយសកទាគាមិផលនោះឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លង
នូវសកទាគាមិមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវកាមរាគៈដ៏គ្រោតគ្រោត ព្យាបាទដ៏
គ្រោតគ្រោត ហើយប្រកបដោយសកទាគាមិមគ្គនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៧៤] ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយអនាគាមិផលឬ ។ អើ ។
ក្រែងព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវអនាគាមិផលហើយឬ ។ អើ ។ បើ
ព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវអនាគាមិផលហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
មិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយអនាគាមិផលទេ ។

[៤៧៥] ព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវអនាគាមិផល ហើយ
ប្រកបដោយអនាគាមិផលនោះឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវ
អនាគាមិមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវកាមរាគៈដ៏ស្រាលស្លើង ព្យាបាទដ៏ស្រាល
ស្លើង ហើយប្រកបដោយអនាគាមិមគ្គនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[៤៧៦] អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលឬ ។ អើ ។
ក្រែងអនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផលហើយឬ ។ អើ ។ បើ
អនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផលហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៤៧៧] អនាគាមី សោតាបត្តិដលំ វីតីវត្តោ
 តេន សមម្ពាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគាមី សោតា-
 បត្តិមក្កំ វីតីវត្តោ សក្កាយទីដ្ឋី ។ បេ ។ អទាយកម-
 ជ័យំ មោហំ វីតីវត្តោ តេន សមម្ពាគតោតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៧៨] អនាគាមី សក្កនាគាមីដលេន សមម្ពា-
 គតោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អនាគាមី សក្កនាគាមី-
 ដលំ វីតីវត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចី អនាគាមី សក-
 នាគាមីដលំ វីតីវត្តោ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អនាគាមី
 សក្កនាគាមីដលេន សមម្ពាគតោតិ ។

[៤៧៩] អនាគាមី សក្កនាគាមីដលំ វីតីវត្តោ
 តេន សមម្ពាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគាមី សក-
 នាគាមីមក្កំ វីតីវត្តោ ឡឡុវកំ កាមរាគំ ឡឡុវកំ
 ព្យាបាទំ វីតីវត្តោ តេន សមម្ពាគតោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៤៧៧] អនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផល ហើយ
ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលនោះឬ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្ត
កន្លងនូវសោតាបត្តិមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ មោហៈ
ដែលជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ ហើយប្រកបដោយសោតាបត្តិមគ្គនោះ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៧៨] អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសកទាតាមិផលឬ ។
អើ ។ ក្រែងអនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសកទាតាមិផលហើយឬ ។
អើ ។ បើអនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសកទាតាមិផលហើយ ម្ចាស់
អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសក-
ទាតាមិផលទេ ។

[៤៧៩] អនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសកទាតាមិផល ហើយ
ប្រកបដោយសកទាតាមិផលនោះឬ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្ត
កន្លងនូវសកទាតាមិមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវកាមពតៈដ៏គ្រោតគ្រោត ព្យាបាទ
ដ៏គ្រោតគ្រោត ហើយប្រកបដោយសកទាតាមិមគ្គនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សមណគកោថា

[២៨០] សកទាតាមី សោតាបត្តិដលេន ស-
មណ្ឌកតោតិ ។ អាមណ្ឌ ។ នន្ទ សកទាតាមី សោតា-
បត្តិដលំ វីតិវត្តោតិ ។ អាមណ្ឌ ។ ហញ្ច សកទាតាមី
សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ សក-
ទាតាមី សោតាបត្តិដលេន សមណ្ឌកតោតិ ។

[២៨១] សកទាតាមី សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោ
តេន សមណ្ឌកតោតិ ។ អាមណ្ឌ ។ សកទាតាមី
សោតាបត្តិមក្កំ វីតិវត្តោ សក្កាយទីដ្ឋី ។ បេ ។ អថា-
យកមនិយំ មោហំ វីតិវត្តោ តេន សមណ្ឌកតោតិ ។
ន មោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៨២] ន វត្ថុព្វំ អរហា ចត្វហិ ដលេហិ
សមណ្ឌកតោតិ ។ អាមណ្ឌ ។ នន្ទ អរហតា ចត្វាវិ
ដលានិ បដិលទ្ធានិ តេហិ ច អបរិហំនោតិ ។ អា-
មណ្ឌ ។ ហញ្ច អរហតា ចត្វាវិ ដលានិ បដិលទ្ធានិ
តេហិ ច អបរិហំនោ តេន វត វេ វត្ថុព្វេ អរហា
ចត្វហិ ដលេហិ សមណ្ឌកតោតិ ។

សប្បត្តាធាតុកថា

[៤៨០] សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលប្ត ។

អើ ។ ក្រែងសកទាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផលហើយ
ប្ត ។ អើ ។ បើសកទាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផលហើយ
ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សកទាគាមិបុគ្គលប្រកបដោយ
សោតាបត្តិផលទេ ។

[៤៨១] សកទាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផល
ហើយប្រកបដោយសោតាបត្តិផលនោះប្ត ។ អើ ។ សកទាគាមិបុគ្គល
ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ នឹង
មោហៈ ដែលជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ ហើយប្រកបដោយសោតាបត្តិ-
មគ្គនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៨២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយ
ផល ៤ ទេប្ត ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត បានចំពោះនូវផល ៤ ហើយ
មិនសាបសូន្យចាកផល ៤ នោះទេប្ត ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត បាន
ចំពោះនូវផល ៤ មិនសាបសូន្យចាកផល ៤ នោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយផល ៤ ដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២៨៣] ន វត្ថុញ្ចំ អនាតាមី តីហិ ដលេហិ សមម្ពោគតោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អនាតាមីនា តី-
ណិ ដលានិ បដិលទ្ធានិ តេហិ ច អបរិហីនោតិ ។
អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អនាតាមីនា តីណិ ដលានិ បដិ-
លទ្ធានិ តេហិ ច អបរិហីនោ តេន វត វេ វត្ថុញ្ចំ
អនាតាមី តីហិ ដលេហិ សមម្ពោគតោតិ ។

[២៨៤] ន វត្ថុញ្ចំ សក្កនាតាមី ទ្ធិហិ ដលេហិ សមម្ពោគតោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ សក្កនាតាមីនា
ទ្វេ ដលានិ បដិលទ្ធានិ តេហិ ច អបរិហីនោតិ ។
អាមន្តា ។ ហញ្ចំ សក្កនាតាមីនា ទ្វេ ដលានិ បដិ-
លទ្ធានិ តេហិ ច អបរិហីនោ តេន វត វេ វត្ថុញ្ចំ
សក្កនាតាមី ទ្ធិហិ ដលេហិ សមម្ពោគតោតិ ។

[២៨៥] អរហតា ចត្តារិ ដលានិ បដិលទ្ធានិ
តេហិ ច អបរិហីនោតិ ។ អរហា ចត្វហិ ដលេហិ ស-
មម្ពោគតោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហតា ចត្តារោ មត្តា
បដិលទ្ធា តេហិ ច អបរិហីនោតិ ។ អរហា ចត្វហិ
មត្តេហិ សមម្ពោគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៤៨៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អនាគាមិបុគ្គល ប្រកប
 ដោយផល ៣ ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងអនាគាមិបុគ្គល បានចំពោះនូវ
 ផល ៣ ហើយមិនសាបសូន្យចាកផលនោះទេឬ ។ អើ ។ បើអនា-
 គាមិបុគ្គល បានចំពោះនូវផល ៣ ហើយមិនសាបសូន្យចាកផល ៣
 នោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា អនាគា-
 មិបុគ្គល ប្រកបដោយផល ៣ ដែរ ។

[៤៨៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកប
 ដោយផល ២ ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងសកទាគាមិបុគ្គល បានចំពោះ
 នូវផល ២ ហើយមិនសាបសូន្យចាកផល ២ នោះទេឬ ។ អើ ។ បើ
 សកទាគាមិបុគ្គល បានចំពោះនូវផល ២ ហើយមិនសាបសូន្យចាកផល
 ២ នោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សក-
 ទាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយផល ២ ដែរ ។

[៤៨៥] ព្រះអរហន្ត បានចំពោះនូវផល ៤ ហើយមិនសាប-
 សូន្យចាកផល ៤ នោះទេឬ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយផល ៤ ឬ ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត បានចំពោះនូវមគ្គ ៤ ហើយមិនសាបសូន្យចាកមគ្គ ៤
 នោះទេឬ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយមគ្គ ៤ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ឧបេក្ខាសមដ្ឋានតកថា

[៤៨៦] អនាគាមីនា តីលី ដលានិ បដិល-
ទ្ធានិ តេហិ ច អបរិហីនោតិ ។ អនាគាមី តីហិ
ដលេហិ សមដ្ឋានតោតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគា-
មីនា តយោ មត្តា បដិលទ្ធា តេហិ ច អបរិហី-
នោតិ ។ អនាគាមី តីហិ មត្តេហិ សមដ្ឋានតោតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

[៤៨៧] សកទានាគាមីនា ទ្វេ ដលានិ បដិលទ្ធា-
និ តេហិ ច អបរិហីនោតិ ។ សកទានាមី ទ្វីហិ
ដលេហិ សមដ្ឋានតោតិ ។ អាមន្តា ។ សកទា-
នាគាមីនា ទ្វេ មត្តា បដិលទ្ធា តេហិ ច អបរិហីនោតិ ។
សកទានាមី ទ្វីហិ មត្តេហិ សមដ្ឋានតោតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

សមដ្ឋានតកថា ។

ឧបេក្ខាសមដ្ឋានតកថា

[៤៨៨] អរហា ធិហិ ឧបេក្ខាហិ សមដ្ឋាន-
តោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា ធិហិ ដស្សេហិ ធិហិ
វេទនាហិ ធិហិ សញ្ញាហិ ។ បេ ។ ធិហិ បញ្ញាហិ
សមដ្ឋានតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

សមណ្ឌតតកថា

[៤៨៦] អនាគាមិបុគ្គល បានចំពោះនូវផល ៣ ហើយមិន
 សាបសូន្យចាកផល ៣ នោះទេ ។ អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយ
 ផល ៣ ឬ ៧ ឬ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល បានចំពោះនូវមគ្គ ៣ ហើយ
 មិនសាបសូន្យចាកមគ្គ ៣ នោះទេ ។ អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយ
 មគ្គ ៣ ឬ ៧ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៨៧] សកទាគាមិបុគ្គល បានចំពោះនូវផល ២ ហើយមិន
 សាបសូន្យចាកផល ២ នោះទេ ។ សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយ
 ផល ២ ឬ ៧ ឬ អើ ។ សកទាគាមិបុគ្គល បានចំពោះនូវមគ្គ ២ ហើយ
 មិនសាបសូន្យចាកមគ្គ ២ នោះទេ ។ សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកប
 ដោយមគ្គ ២ ឬ ៧ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ សមណ្ឌតតកថា ។

ឧបេក្ខាសមណ្ឌគតកថា

[៤៨៨] ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយឧបេក្ខា ៦ ឬ ៧ ឬ អើ ។
 ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយផស្សៈ ៦ ដោយវេទនា ៦ ដោយសញ្ញា ៦
 ។ បេ ។ ដោយបញ្ញា ៦ ឬ ៧ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៤៨៩] អរហា ធម៌ា ឧបេក្ខាហិ សមម្ពាគតោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ អរហា ចក្ខុនា រូបំ បស្សន្តោ
 សោតេន សន្និ សុណាតិ ឃានេន កន្ធ�ំ ឃាយតិ
 ជីវ្ហយ រសំ សាយតិ កាយេន ដោដ្ឋព្វំ ដុសតិ
 មនសា ធម្មំ វិជាណតិ ។ បេ ។ មនសា ធម្មំ វិជា-
 នន្តោ ចក្ខុនា រូបំ បស្សតិ សោតេន សន្និ សុណាតិ
 ឃានេន កន្ធ�ំ ឃាយតិ ជីវ្ហយ រសំ សាយតិ កាយេន
 ដោដ្ឋព្វំ ដុសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៤៩០] អរហា ធម៌ា ឧបេក្ខាហិ សមម្ពាគ-
 តោតិ ។ អាមន្តា ។ សតតំ សមីតំ អញ្ចេកិណ្ណំ
 ធម៌ា ឧបេក្ខាហិ សមម្ពាគតោ សមាហិតោ ធម៌ ឧ-
 បេក្ខាយោ បច្ចុបដ្ឋិតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៤៩១] ន វត្ថព្វំ អរហា ធម៌ា ឧបេក្ខាហិ
 សមម្ពាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អរហា ធម្មបេ-
 ក្ខោតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អរហា ធម្មបេក្ខា
 តេន វត វេ វត្ថព្វេ អរហា ធម៌ា ឧបេក្ខាហិ ស-
 មម្ពាគតោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៤៨៩] ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយឧបេក្ខា ៦ ឬ ៗ អើ ។

ព្រះអរហន្ត កាលឃើញរូបដោយចក្ខុ រមែងឮសំឡេងដោយត្រចៀក ផុំក្លិនដោយច្រមុះ លិទ្ធក្នក្សវសដោយអណ្តាត ពាល់ត្រូវផ្សព្វដោយ កាយ ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្ត ។ បេ ។ កាលដឹងច្បាស់នូវ ធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្ត រមែងឃើញរូបដោយចក្ខុ ឮសំឡេងដោយត្រ- ចៀក ផុំក្លិនដោយច្រមុះ លិទ្ធក្នក្សវសដោយអណ្តាត ពាល់ត្រូវផ្សព្វ ដោយកាយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៩០] ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយឧបេក្ខា ៦ ឬ ៗ អើ ។

(ព្រះអរហន្ត) ប្រកបដោយឧបេក្ខា ៦ មានចិត្តខាប់ខ្លួន ទៀងទាត់ មិនរាយមាយ ចុះឧបេក្ខាទាំង ៦ តាំងឡើងប្រាកដឬ ។ អ្នកមិនគួរ ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៩១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយ

ឧបេក្ខា ៦ ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត មានឧបេក្ខា ៦ ឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត មានឧបេក្ខា ៦ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុ នោះ អ្នកគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយឧបេក្ខា ៦ ។

ពោធិយា ពុទ្ធាតិកប៉ា

[២៩២] ពោធិយា ពុទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ ពោ-
ធិយា ធុរុទ្ធាយ វិតតាយ បដិប្បស្សន្ធាយ អពុទ្ធា
ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៩៣] ពោធិយា ពុទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ អតី-
តាយ ពោធិយា ពុទ្ធាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៩៤] អតីតាយ ពោធិយា ពុទ្ធាតិ ។ អា-
មន្តា ។ តាយ ពោធិយា ពោធិករណីយំ ករោតីតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៩៥] តាយ ពោធិយា ពោធិករណីយំ ក-
រោតីតិ ។ អាមន្តា ។ តាយ ពោធិយា ធុត្តំ បរិជ្ជា-
នាតិ សមុទយំ បដហាតិ និរោធំ សង្ខិករោតិ មក្កំ
ភាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៩៦] ពោធិយា ពុទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគ-
តាយ ពោធិយា ពុទ្ធាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ពោធិយា ពុទ្ធាធិកថា

(៤៩២) បុគ្គលជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណ (ចតុមគ្គញ្ញាណ
និងសព្វញ្ញាណប្ប) ។ អើ ។ បុគ្គល កាលបើពោធិញ្ញាណ រលត់
ហើយ ទៅប្រាសហើយ ស្ងប់រម្ងាប់ហើយ មិនឈ្មោះថាព្រះពុទ្ធទេ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៩៣) បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណប្ប ។ អើ ។
បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអតីតប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៩៤) បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអតីតប្ប ។
អើ ។ ព្រះពុទ្ធ ធ្វើនូវពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះប្ប ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៩៥) ព្រះពុទ្ធ ធ្វើនូវពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណ
នោះប្ប ។ អើ ។ ព្រះពុទ្ធ កំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច លះបង់នូវសមុទ-
យសច្ច ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់នូវនិរោធសច្ច ចម្រើននូវមគ្គសច្ច ដោយពោ-
ធិញ្ញាណនោះប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៩៦) បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណប្ប ។ អើ ។
បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអនាគតប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៤៩៧] អនាគតាយ ពោធិយា ពុទ្ធនា ។ អា-
មន្តា ។ តាយ ពោធិយា ពោធិករណីយំ ករោតិ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៩៨] តាយ ពោធិយា ពោធិករណីយំ ករោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ តាយ ពោធិយា ធុក្ខំ បរិជាតា
។ បេ ។ មក្កំ កាវេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៩៩] បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា ពុទ្ធនា តាយ
ពោធិយា ពោធិករណីយំ ករោតិ ។ អាមន្តា ។
អតីតាយ ពោធិយា ពុទ្ធនា តាយ ពោធិយា ពោធិ-
ករណីយំ ករោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥០០] បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា ពុទ្ធនា តាយ
ពោធិយា ធុក្ខំ បរិជាតា សមុទយំ បដហតិ និ-
រោធំ សង្ខតករោតិ មក្កំ កាវេតិ ។ អាមន្តា ។
អតីតាយ ពោធិយា ពុទ្ធនា តាយ ពោធិយា ធុក្ខំ
បរិជាតា ។ បេ ។ មក្កំ កាវេតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

(៤៩៧) បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអនាគត
 ឬ ។ អើ ។ ព្រះពុទ្ធ ធ្វើនូវពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណ
 នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៩៨) ព្រះពុទ្ធ ធ្វើនូវពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណ
 នោះឬ ។ អើ ។ ព្រះពុទ្ធ កំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ ចម្រើន
 នូវមគ្គសច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

(៤៩៩) បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន
 ធ្វើនូវពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
 ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអតីត ធ្វើនូវពោធិករណីយកិច្ច ដោយ
 ពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥០០) បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន
 កំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច លះបង់នូវសមុទយសច្ច ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវនិរោធ-
 សច្ច ចម្រើននូវមគ្គសច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
 ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអតីត កំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។
 ចម្រើននូវមគ្គសច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ពោធិយា ពុទ្ធពិកថា

[៥០១] បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា ពុទ្ធា តាយ
 ពោធិយា ពោធិករណីយំ ករោតីតិ ។ អាមន្តា ។
 អនាគតាយ ពោធិយា ពុទ្ធា តាយ ពោធិយា ពោ-
 ធិករណីយំ ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥០២] បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា ពុទ្ធា តាយ
 ពោធិយា ទុក្ខំ បរិជាណាតិ ។ បេ ។ មក្កំ ភាវេតីតិ ។
 អាមន្តា ។ អនាគតាយ ពោធិយា ពុទ្ធា តាយ
 ពោធិយា ទុក្ខំ បរិជាណាតិ ។ បេ ។ មក្កំ ភាវេតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥០៣] អតីតាយ ពោធិយា ពុទ្ធា ន ច តាយ
 ពោធិយា ពោធិករណីយំ ករោតីតិ ។ អាមន្តា ។
 បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា ពុទ្ធា ន ច តាយ ពោធិយា
 ពោធិករណីយំ ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥០៤] អតីតាយ ពោធិយា ពុទ្ធា ន ច តាយ
 ពោធិយា ទុក្ខំ បរិជាណាតិ ។ បេ ។ មក្កំ ភាវេ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា ពុទ្ធា
 ន ច តាយ ពោធិយា ទុក្ខំ បរិជាណាតិ ។ បេ ។
 មក្កំ ភាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ពោធិយា ពុទ្ធាតិកថា

[៥០១] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន ធ្វើនូវពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអនាគត ធ្វើនូវពោធិករណីយកិច្ចដោយ ពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០២] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន កំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ ចម្រើននូវមគ្គសច្ច ដោយពោធិញ្ញាណ នោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអនាគត កំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ ចម្រើននូវមគ្គសច្ច ដោយពោធិញ្ញាណ នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០៣] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអតីត តែមិន ធ្វើនូវពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន តែមិនធ្វើនូវពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០៤] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអតីត តែ មិនកំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ មិនចម្រើននូវមគ្គសច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជា បច្ចុប្បន្ន តែមិនកំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ មិនចម្រើននូវមគ្គសច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៥០៥] អនាគតាយ ពោធិយា ពុទ្ធា ន ច
តាយ ពោធិយា ពោធិករណីយំ ករោតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា ពុទ្ធា ន ច តាយ
ពោធិយា ពោធិករណីយំ ករោតីតិ ។ ន ហេរំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥០៦] អនាគតាយ ពោធិយា ពុទ្ធា ន ច
តាយ ពោធិយា ធុត្តំ បរិជានាតិ ។ បេ ។ មត្តំ កា-
វេតីតិ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា ពុទ្ធា
ន ច តាយ ពោធិយា ធុត្តំ បរិជានាតិ ។ បេ ។
មត្តំ កាវេតីតិ ។ ន ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥០៧] អតីតាយ ពោធិយា ពុទ្ធា អនាគតាយ
ពោធិយា ពុទ្ធា បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា ពុទ្ធាតិ ។
អាមន្តា ។ តីហិ ពោធិហិ ពុទ្ធាតិ ។ ន ហេរំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥០៨] តីហិ ពោធិហិ ពុទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។
សតតំ សមិតំ អព្វោតិណ្ណំ តីហិ ពោធិហិ សមន្តា-
តតោ សមាហិតោ តិស្សោ ពោធិយោ បច្ចុប្បន្នតាតិ ។
ន ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៥០៥] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអនាគត តែ
 មិនធ្វើនូវពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះទេ ។ អើ ។
 បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន តែមិនធ្វើនូវពោធិ-
 ករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៥០៦] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអនាគត តែ
 មិនកំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ មិនចម្រើននូវមគ្គសច្ច ដោយពោ-
 ធិញ្ញាណនោះទេ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជា
 បច្ចុប្បន្ន តែមិនកំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ មិនចម្រើននូវមគ្គសច្ច
 ដោយពោធិញ្ញាណនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០៧] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអតីត ជាព្រះ
 ពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអនាគត ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជា
 បច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណ ៣
 ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០៨] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណ៣ប្ត ។ អើ ។
 បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ប្រកបដោយពោធិញ្ញាណទាំង ៣ មានចិត្តខាប់ខ្លួន
 ទៀងទាត់ មិនរាយមាយ ចុះពោធិញ្ញាណទាំង ៣ តាំងនៅប្រាកដ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

លក្ខណកថា

[៥០៩] ន វត្ថុព្វំ ពោធិយា ពុទ្ធនិ ។ អា-
មន្តា ។ ននុ ពោធិប្បដិលាភា ពុទ្ធនិ ។ អាមន្តា ។
ហញ្ចិ ពោធិប្បដិលាភា ពុទ្ធនិ តេន វត វេ វត្ថុព្វំ
ពោធិយា ពុទ្ធនិ ។

[៥១០] ពោធិប្បដិលាភា ពុទ្ធនិ ។ ពោធិយា
ពុទ្ធនិ ។ អាមន្តា ។ ពោធិប្បដិលាភា ពោធិនិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វំ ។ បេ ។

ពោធិយា ពុទ្ធនិកថា ។

លក្ខណកថា

[៥១១] លក្ខណសមន្មាគតោ ពោធិសត្តោនិ ។
អាមន្តា ។ បទេសលក្ខណេហិ សមន្មាគតោ បទេស-
ពោធិសត្តោនិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វំ ។ បេ ។

[៥១២] លក្ខណសមន្មាគតោ ពោធិសត្តោនិ ។
អាមន្តា ។ តិភាគលក្ខណេហិ សមន្មាគតោ តិភាគ-
ពោធិសត្តោនិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វំ ។ បេ ។

[៥១៣] លក្ខណសមន្មាគតោ ពោធិសត្តោនិ ។
អាមន្តា ។ ឧបឡ្ហលក្ខណេហិ សមន្មាគតោ ឧបឡ្ហ-
ពោធិសត្តោនិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វំ ។ បេ ។

លក្ខណកថា

[៥០៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយ
ពោធិញ្ញាណទេ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ព្រោះបានចំពោះ
នូវពោធិញ្ញាណ ។ អើ ។ បើបុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ព្រោះបានចំពោះ
នូវពោធិញ្ញាណមែន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល
ថា បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណទេ ។

[៥១០] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ព្រោះបានចំពោះនូវពោធិញ្ញាណ ។
បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណ ។ អើ ។ ការគ្រាស់ដឹង ព្រោះ
ការបានចំពោះនូវពោធិញ្ញាណ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ពោធិយា ពុទ្ធភិកថា ។

លក្ខណកថា

[៥១១] ពោធិសត្វ ប្រកបដោយលក្ខណៈប្តូរ ។ អើ ។
បទេសពោធិសត្វ ប្រកបដោយបទេសលក្ខណៈប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១២] ពោធិសត្វ ប្រកបដោយលក្ខណៈប្តូរ ។ អើ ។
តិកាគពោធិសត្វ ប្រកបដោយតិកាគលក្ខណៈប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១៣] ពោធិសត្វ ប្រកបដោយលក្ខណៈប្តូរ ។ អើ ។ ឧបង្កពោធិ-
សត្វប្រកបដោយឧបង្កលក្ខណៈប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៥០៤] លក្ខណសមណ្ឌកតោ ពោជិសត្តោតិ ។
អាមន្តា ។ ចក្កវត្ថិសត្តោ លក្ខណសមណ្ឌកតោ ចក្ក-
វត្ថិសត្តោ ពោជិសត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥០៥] ចក្កវត្ថិសត្តោ លក្ខណសមណ្ឌកតោ
ចក្កវត្ថិសត្តោ ពោជិសត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ យាទិ-
សោ ពោជិសត្តស្ស បុព្វយោគោ បុព្វបរិយា ធម្មក្ខា-
នំ ធម្មទេសនា តាទិសោ ចក្កវត្ថិសត្តស្ស បុព្វយោ-
គោ បុព្វបរិយា ធម្មក្ខានំ ធម្មទេសនាតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥០៦] យថា ពោជិសត្តស្ស ជាយមានស្ស
ទេវេ បវេមំ បដិគ្គណ្ឌន្តិ បច្ឆា មនុស្សា ឯវមេវ ចក្ក-
វត្ថិសត្តស្ស ជាយមានស្ស ទេវេ បវេមំ បដិគ្គណ្ឌន្តិ
បច្ឆា មនុស្សាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥០៧] យថា ពោជិសត្តស្ស ជាយមានស្ស
ចត្តារោ ទេវេបុត្តា បដិគ្គហេត្វា មាតុ បុរោ វេបេន្តិ
អត្តមនា ទេវី ហោហិ មហេសត្តោ តវ បុត្តោ
ឧប្បន្នោតិ ឯវមេវ ចក្កវត្ថិសត្តស្ស ជាយមានស្ស
ចត្តារោ ទេវេបុត្តា បដិគ្គហេត្វា មាតុ បុរោ វេបេន្តិ

អភិធម្មបិដក ពថាវគ្គ

[៥១៤] ពោធិសត្វ ប្រកបដោយលក្ខណៈប្តូរ ។ អើ ។
ចក្កវត្ថុសត្វ ប្រកបដោយលក្ខណៈ ចុះចក្កវត្ថុសត្វ ហៅថាពោធិសត្វ
ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១៥] ចក្កវត្ថុសត្វ ប្រកបដោយលក្ខណៈ ចុះចក្កវត្ថុសត្វ
ហៅថាពោធិសត្វប្តូរ ។ អើ ។ បុព្វយោគៈ បុព្វចរិយា ការពោលធម៌
ការសំដែងធម៌ របស់ពោធិសត្វ យ៉ាងណា បុព្វយោគៈ បុព្វចរិយា
ការពោលធម៌ ការសំដែងធម៌ របស់ចក្កវត្ថុសត្វ ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១៦] កាលពោធិសត្វប្រសូត ពួកទេវតាទទួលមុន ពួក
មនុស្សទទួលក្រោយ យ៉ាងណា កាលចក្កវត្ថុសត្វប្រសូត ពួកទេវតា
ទទួលមុន ពួកមនុស្សទទួលក្រោយ ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១៧] កាលពោធិសត្វប្រសូត ទេវបុត្រទាំង ៤ ទទួលហើយតម្កល់
ទុក ក្នុងទីចំពោះមុខនៃព្រះមាតាថា បពិត្រនាងទេវី ព្រះនាងចូរត្រេកអរចៀស
បុត្ររបស់នាង មានស័ក្តិធំ កើតហើយ យ៉ាងណា កាលចក្កវត្ថុសត្វប្រសូត
ទេវបុត្រទាំង ៤ ទទួលហើយតម្កល់ទុក ក្នុងទីចំពោះមុខនៃព្រះមាតាថា

លក្ខណៈ

អត្ថមនា នេវ ហោហិ មហេសត្ថោ តវ បុត្តោ
ឧប្បជ្ឈេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥០៨] យថា ពោធិសត្តស្ស ជាយមាណស្ស
ទ្វេ ឧទកស្ស ឆារា អន្តលីក្ខា ចាតុកវន្តិ ឯកា
សីតស្ស ឯកា ឧល្លាស្ស យេន ពោធិសត្តស្ស ឧ-
ទកកក្ខំ ករោន្តិ មាតុ ច ឯវមេវ ចក្កវត្ថុសត្តស្ស
ជាយមាណស្ស ទ្វេ ឧទកស្ស ឆារា អន្តលីក្ខា
ចាតុកវន្តិ ឯកា សីតស្ស ឯកា ឧល្លាស្ស យេន
ចក្កវត្ថុសត្តស្ស ឧទកកក្ខំ ករោន្តិ មាតុ ចាតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥០៩] យថា សម្បត្តិជាតោ ពោធិសត្ថោ ស-
មេហិ ចាទេហិ បតិជ្ឈហិត្វា ឧត្តវេន អភិមុខោ សត្ត-
បទវីតិហារេ កច្ឆតិ សេតម្ហិ ធន្តេ អនុធាវិយមាទេ
សព្វា ច ទិសា វិលោកេតិ អាសភិត្វា វាចំ កាសតិ
អត្តោហមស្មិ លោកស្ស ដេដ្ឋោហមស្មិ លោកស្ស
សេដ្ឋោហមស្មិ លោកស្ស អយមន្តិមា ជាតិ នត្តិទា-
និ បុនព្វវេតិ ឯវមេវ សម្បត្តិជាតោ ចក្កវត្ថុសត្ថោ

លក្ខណៈ

បត្រនាងទេវី ព្រះនាងចូរត្រកអរថា បុត្ររបស់នាង មានស័ក្តិធំ កើត
ហើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១៨] ពោធិសត្វប្រសូត ទ្រង់ទឹក ២ គឺទ្រង់ទឹកត្រជាក់ ១
ទ្រង់ទឹកក្ដៅ ១ ធ្លាក់មកប្រាកដអំពីអាកាស ធ្វើកិច្ចជម្រះដោយទឹក ចំពោះ
ព្រះពោធិសត្វផង ចំពោះព្រះមាតាផង យ៉ាងណា កាលចក្កវត្តិសត្វ
ប្រសូត ទ្រង់ទឹក ២ គឺទ្រង់ទឹកត្រជាក់ ១ ទ្រង់ទឹកក្ដៅ ១ ធ្លាក់មក
ប្រាកដអំពីអាកាស ធ្វើកិច្ចជម្រះដោយទឹក ចំពោះចក្កវត្តិសត្វផង ចំពោះ
ព្រះមាតាផង ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១៩] ព្រះពោធិសត្វប្រសូតមកភ្លាម ដាន់ដោយព្រះបាទជ័
ស្មី មានមុខបែរទៅរកទិសខាងជើង ឈានទៅ ៧ ជំហាន កាលពួក
ទេវតាបាំងស្ទេតច្នៃត្រ ក៏មើលមើលសព្វទិស បន្តិចឡើងនូវអាសកិវាចាថា
អញជាបុគ្គលឆ្នើមរបស់លោក អញជាបុគ្គលច្បងរបស់លោក អញជា
បុគ្គលប្រសើររបស់លោក នេះ ជាជាតិទីបំផុត (របស់អញ) ឥឡូវ
នេះ កតថ្មីទៀត មិនមានឡើយ យ៉ាងណា ចក្កវត្តិសត្វប្រសូតមកភ្លាម

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

សមេហំ ចារមេហំ បតិវុទ្ធិហិត្វា ទុត្តរេន វរភិក្ខុចោ
 សត្តបទវិភិយារេ តច្ឆតិ សេតប្បិ ធនេត្ត អនុធារិយ-
 មារេ សញ្ញា ច ទិសា វិលោកេតិ អាសភិញ្ច វាចំ
 ភាសតិ អត្តោហមស្មី លោកស្ស ដេដ្ឋោហមស្មី
 លោកស្ស សេដ្ឋោហមស្មី លោកស្ស អយេមន្តិមា
 ជាតិ នត្តនាទិ បុនព្វវេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥២០] យថា ពោធិសត្តស្ស ជាយមាទស្ស
 មហតោ អាណេកស្ស មហតោ ឌីភាសស្ស មហ-
 តោ ភ្លមិចាលស្ស ចាតុកាវេ ហោតិ ឯវមេវ ចក្ក-
 វត្តិសត្តស្ស ជាយមាទស្ស មហតោ អាណេកស្ស
 មហតោ ឌីភាសស្ស មហតោ ភ្លមិចាលស្ស ចាតុកា-
 វេ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥២១] យថា ពោធិសត្តស្ស បកតិកាយោ
 សបន្តា ព្យាបំ ឌីភាសតិ ឯវមេវ ចក្កវត្តិសត្តស្ស
 បកតិកាយោ សបន្តា ព្យាបំ ឌីភាសតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ជាន់ដោយព្រះបាទជ័ស្នី មានមុខបែរទៅរកទិសខាងជើង ឈានទៅ ៧
 ជំហាន កាលពួកទេវតាបាំងស្វេតច្នៃត្រ ក៏រមែលមើលសព្វទិស បន្តិចឡើង
 នូវអាសកិវាចាថា អញជាបុគ្គលឆ្នើមរបស់លោក អញជាបុគ្គលច្បងរបស់
 លោក អញជាបុគ្គលប្រសើររបស់លោក នេះ ជាជាតិទីបំផុត (របស់អញ)
 ឥឡូវនេះ កតថ្មីទៀត មិនមានឡើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥២០] កាលព្រះពោធិសត្វប្រសូត ការកើតឡើងប្រាកដ នៃ
 ពន្លឺដ៏ធំ នៃរស្មីដ៏ធំ នៃការកម្រើកញាប់ញ័រផែនដីដ៏ខ្លាំង យ៉ាងណា
 កាលចក្កវត្ថុសត្វប្រសូត ការកើតឡើងប្រាកដ នៃពន្លឺដ៏ធំ នៃរស្មីដ៏ធំ
 នៃការកម្រើកញាប់ញ័រផែនដីដ៏ខ្លាំង ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥២១] កាយប្រក្រតី របស់ពោធិសត្វ រមែងភ្លឺទៅមួយព្យាម
 ដោយជុំវិញ យ៉ាងណា កាយប្រក្រតី របស់ចក្កវត្ថុសត្វ រមែងភ្លឺទៅ
 មួយព្យាមដោយជុំវិញ ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

លក្ខណៈកថា

[៥២២] យថា ពោធិសត្តោ មហាសុបិនំ បស្សី
 ឯវមេវ ចក្កវត្ថុសត្តោ មហាសុបិនំ បស្សីតីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៥២៣] ន វត្ថុញំ លក្ខណៈសមម្ពាគតោ ពោធិ-
 សត្តោតិ ។ អាមត្តា ។ ននុ វត្ថុ កកវតា ទ្វិត្តិសីមាធិ
 ភិក្ខុវេ មហាបុរិសស្ស មហាបុរិសលក្ខណាធិ យេហិ
 សមម្ពាគតស្ស មហាបុរិសស្ស ទ្វេវ គតិយោ កវន្តិ
 អនញ្ញា សចេ អតារំ អជ្ឈាវសតិ រាជា ហោតិ ចក្ក-
 វត្ថុ ធម្មិកោ ធម្មរាជា ចាតុរន្តោ វិជិតារី ជនបទត្ថា-
 វិយប្បត្តោ សត្តរតនសមម្ពាគតោ តស្សីមាធិ សត្ត-
 រតនាធិ កវន្តិ សេយ្យដីធំ ចក្ករតនំ ហត្ថរតនំ អស្ស-
 រតនំ មណីរតនំ ឥន្ទ្ររតនំ កហបតិរតនំ បរិធាយក-
 រតនមេវ សត្តមំ បរោសហស្សំ ខោ បនស្ស បុត្តា
 កវន្តិ ស្វរា វិវត្ត្យនា បរសេនប្បមទ្គនា សោ ឥមំ
 បរិវំ សាករបរិយន្តំ អនឈ្លាន អសត្ថេន ធម្មេន
 អភិវិជយ អជ្ឈាវសតិ សចេ បន ខោ អតារស្មា
 អនតារិយំ បព្វជ្ជតិ អរហំ ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ

លក្ខណកថា

[៥២២] ព្រះពោធិសត្វ ឃើញមហាសុបិន យ៉ាងណា ចក្ក-
វត្តិសត្វ ឃើញមហាសុបិន ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥២៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះពោធិសត្វ ប្រកបដោយ
លក្ខណៈទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ មហាបុរស ប្រកបដោយមហាបុរិសលក្ខណៈទាំង ៣២
នេះ រមែងមានតែគតិ ២ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ មិនមែនខុសអំពីគតិ ២ យ៉ាង
នោះទេ គឺថាបើនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិ ជាធម្មរាជ
ប្រកបដោយធម៌ ជាឥស្សរៈលើផែនដីដែលមានសមុទ្រទាំង ៤ ជាទីបំផុត
ឈ្នះអស់សត្រូវទាំងខាងក្នុងខាងក្រៅ ដល់នូវភាពមាំមួនក្នុងជនបទ ប្រ-
កបដោយកែវទាំង ៧ ប្រការ ឯកែវទាំង ៧ ប្រការ នេះ របស់ស្តេច
ចក្រពត្តិនោះ គឺចក្រកែវ ១ ដំរីកែវ ១ សេះកែវ ១ មណីកែវ ១
ស្រ្តីកែវ ១ គហបតីកែវ ១ បរិនាយកកែវ ១ ទៀតជាគម្រប់ ៧ ព្រះ
រាជានោះ មានព្រះរាជបុត្រ ច្រើនជាងពាន់ ដែលជាអ្នកភ្ញៀវក្លា មាន
សភាពអង្គអាច អាចញ៉ាំញីនូវសេនាស្តេចដទៃបាន ព្រះរាជានោះ
មានជ័យជំនះ នៅគ្រប់គ្រងផែនដីនេះដែលមានសាគរជាទីបំផុត ដោយ
ធម៌ ដោយមិនមានគ្រឿងវាយដំ ដោយមិនមានគ្រឿងកាប់ចាក់ បើ
ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្ទះសិវិញ នឹងបានជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មាន

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

លោកេ វិវដ្ឋនោតិ អន្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។

តេន ហិ លក្ខណសមន្មាគតោ ពោធិសត្តោតិ ។

លក្ខណកថា ។

និយាមោក្ខន្តិកបិ

[៥២៤] ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស ភគវតោ

ចាវចនេ ឌុក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោតិ ។

អាមន្តា ។ ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស ភគវតោ

សាវកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥២៥] ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស ភគវតោ

សាវកោតិ ។ អាមន្តា ។ សាវកោ ហុត្វា ពុទ្ធា

ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥២៦] សាវកោ ហុត្វា ពុទ្ធា ហោតីតិ ។

អាមន្តា ។ អនុស្សវិយោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ដំបូលភីតិលេសបើកហើយ ក្នុងលោក ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ
ឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះពោធិសត្វ ប្រកបដោយលក្ខណៈ
(ដោយពិត) ។

ចប់ លក្ខណកថា ។

និយាមោក្ខន្តិកបិ

[៥២៤] ព្រះពោធិសត្វ^(១) មាននិយាមៈ^(២) យាងចុះហើយ មាន
ព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះ
នាមកស្សបឬ ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ ជាសាវ័ក នៃព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សបឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥២៥] ព្រះពោធិសត្វ ជាសាវ័ក នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
ព្រះនាមកស្សបឬ ។ អើ ។ (ព្រះពោធិសត្វ) បានជាសាវ័កហើយ
ទើបបានត្រាស់ជាព្រះពុទ្ធឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥២៦] (ព្រះពោធិសត្វ) បានជាសាវ័កហើយ ទើបបាន
ត្រាស់ជាព្រះពុទ្ធឬ ។ អើ ។ (បុគ្គលជាព្រះពុទ្ធ) ប្រកបដោយ
ការស្តាប់តាមគេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

១ សំដៅយកពោធិសត្វ ពេលកើតជាដោតិបាល បានរូបសក្កងសំណាកព្រះកស្សបមានព្រះ
ភាគ ។ ២ ជាឈ្មោះនៃអរិយមគ្គ ។

និយាមោក្ខន្តិកថា

[៥២៧] អនុស្សវិយោតិ^(១) ។ អាមន្តា ។ នន្ទ
 ភកវតា សយម្បតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ ភកវតា សយម្ប
 នោ វត រេ វត្ថព្វេ អនុស្សវិយោតិ ។

[៥២៨] ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស ភកវតោ
 ចាវចនេ ឌីក្កន្ធនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ភកវតា ពោធិយា មូលេ តីណោវ សាមញ្ញ-
 ដលានិ អភិសម្ពុទ្ធានីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៥២៩] នន្ទ ភកវតា ពោធិយា មូលេ ចត្តារិ
 សាមញ្ញដលានិ អភិសម្ពុទ្ធានីតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ
 ភកវតា ពោធិយា មូលេ ចត្តារិ សាមញ្ញដលានិ
 អភិសម្ពុទ្ធានិ នោ វត រេ វត្ថព្វេ ពោធិសត្តោ
 កស្សបស្ស ភកវតោ ចាវចនេ ឌីក្កន្ធនិយាមោ
 ចរិតព្រហ្មចរិយោតិ ។

[៥៣០] ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស ភកវតោ
 ចាវចនេ ឌីក្កន្ធនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ពោធិសត្តោ ឌុត្តរកាវិតំ អកោសីតិ ។

១ អដ្ឋិកថាយំ អនុស្សវីកោតិ ទិស្សតិ ។

និយមន័យពាក្យ

[៥២៧] (បុគ្គលជាព្រះពុទ្ធ) ប្រកបដោយការស្តាប់តាមគេប្តូរ ។
 អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ជាអ្នកត្រាស់ដឹងដោយព្រះអង្គឯងប្តូរ ។
 អើ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ ជាអ្នកត្រាស់ដឹងដោយព្រះអង្គឯង ម្ចាស់
 អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា (បុគ្គលជាព្រះពុទ្ធ) ប្រកបដោយ
 ការស្តាប់តាមគេទេ ។

[៥២៨] ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មានព្រហ្ម-
 ចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាម
 កស្សបដែរឬ ។ អើ ។ សាមញ្ញ៧ គឺព្រះមានព្រះភាគបានត្រាស់
 ដឹង ទៀបគល់នៃពោធិព្រឹក្ស ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥២៩] ក្រែងសាមញ្ញ៧ គឺព្រះមានព្រះភាគបានត្រាស់
 ដឹង ទៀបគល់នៃពោធិព្រឹក្ស ។ អើ ។ បើសាមញ្ញ៧ គឺព្រះ
 មានព្រះភាគបានត្រាស់ដឹង ទៀបគល់នៃពោធិព្រឹក្សមែន ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ
 មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ព្រះនាមកស្សបទេ ។

[៥៣០] ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មានព្រហ្ម-
 ចរិយៈ ប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាម
 កស្សបឬ ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ បានធ្វើទុក្ខកិរិយាដែរឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ ទស្សនសម្មន្នោ បុគ្គលោ ទុក្ខំ ការិ-
យំ កេវយ្យតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៣១] ពោធិសត្តោ អបរន្តបំ អកាសិ អញ្ញំ
សត្តារំ ឧទ្ទិសីតិ ។ អាមន្តា ។ ទស្សនសម្មន្នោ
បុគ្គលោ អញ្ញំ សត្តារំ ឧទ្ទិសេយ្យតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៣២] អាយស្មា អានន្នោ ភគវតោ ចាវចនេ
ឡិក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ អាយស្មា អានន្នោ
ភគវតោ សាវកោតិ ។ អាមន្តា ។ ពោធិសត្តោ
កស្សបស្ស ភគវតោ ចាវចនេ ឡិក្កន្តនិយាមោ ចរិ-
តព្រហ្មចរិយោ ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស ភគវតោ
សាវកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៣៣] ចិត្តោ កហបតិ ហត្ថកោ អាឡូវកោ
ភគវតោ ចាវចនេ ឡិក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ
ចិត្តោ កហបតិ ហត្ថកោ អាឡូវកោ ភគវតោ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អើ ។ បុគ្គល បរិបូណ៌ដោយទស្សនៈ គប្បីធ្វើទុក្កកិរិយាដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៣១] ព្រះពោធិសត្វ បានធ្វើអំពើដែលមិនញ៉ាំងបុគ្គលដទៃ
ឱ្យក្តៅក្រហាយ ហើយឧទ្ទិស ចំពោះសាស្តាដទៃដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
បរិបូណ៌ដោយទស្សនៈ គប្បីឧទ្ទិស ចំពោះសាស្តាដទៃដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៣២] ព្រះអានន្ទមានអាយុ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ
មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ព្រះ
អានន្ទមានអាយុ ជាសាវ័ក នៃព្រះមានព្រះភាគដែរឬ ។ អើ ។
ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្ត
ហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សប ព្រះ
ពោធិសត្វ ជាសាវ័ក នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សបដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៣៣] ឧបាសកឈ្មោះចិត្តគហបតី និងហត្ថកាឡវ៉ែកៈ មាន
និយាមៈចុះហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះ
មានព្រះភាគ ឧបាសកឈ្មោះចិត្តគហបតី និងហត្ថកាឡវ៉ែកៈ ជាសាវ័ក

និយាមោក្ខន្តិកថា

សាវកោតិ ។ អាមន្តា ។ ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស
 ភកវតោ ចាវចនេ ឌីក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ
 ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស ភកវតោ សាវកោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៣៤] ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស ភកវតោ
 ចាវចនេ ឌីក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ ន ច
 កស្សបស្ស ភកវតោ សាវកោតិ ។ អាមន្តា ។ អា-
 យស្មា អានន្តោ ភកវតោ ចាវចនេ ឌីក្កន្តនិយាមោ
 ចរិតព្រហ្មចរិយោ ន ច ភកវតោ សាវកោតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៣៥] ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស ភកវតោ
 ចាវចនេ ឌីក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ ន ច
 កស្សបស្ស ភកវតោ សាវកោតិ ។ អាមន្តា ។
 ចិត្តោ គហបតិ ហត្ថកោ អាឡវកោ ភកវតោ ចា-
 វចនេ ឌីក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ ន ច
 ភកវតោ សាវកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

និយាមោក្ខន្តិកថា

នៃព្រះមានព្រះភាគដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាង
ចុះហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះ
ភាគទ្រង់ព្រះនាមកស្សប ព្រះពោធិសត្វ ជាសាវ័ក នៃព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ព្រះនាមកស្សបដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៣៤] ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មានព្រហ្ម-
ចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាម
កស្សប តែមិនមែនជាសាវ័ក នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សប
ទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអានន្ទមា អាយុ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មាន
ព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ តែមិនមែនជា
សាវ័ក នៃព្រះមានព្រះភាគទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៣៥] ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មាន
ព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះ
នាមកស្សប តែមិនមែនជាសាវ័ក នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាម
កស្សបទេឬ ។ អើ ។ ឧបាសកឈ្មោះចិត្តគហបតី និងហត្ថកាឡវ័កៈ
មាននិយាមៈចុះហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃ
ព្រះមានព្រះភាគ តែមិនមែនជាសាវ័ក នៃព្រះមានព្រះភាគទេឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៥៣៦] ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស ភគវតោ
 ចាវចនេ ឡិក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ ន ច
 កស្សបស្ស ភគវតោ សាវកោតិ ។ អាមន្តា ។
 សាវកោ ជាតិ វិតីវត្តោ អសាវកោ ហោតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥៣៧] ន វត្តព្វំ ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស
 ភគវតោ ចាវចនេ ឡិក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្តំ ភគវតោ កស្សបេ អហំ
 អានន្ទ ភគវតិ ព្រហ្មចរិយំ អចរី អាយតី សម្ពោធា-
 យាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ
 ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស ភគវតោ ចាវចនេ ឡិក្កន្ត-
 និយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោតិ ។

[៥៣៨] ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស ភគវតោ
 ចាវចនេ ឡិក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ នន្ទ វត្តំ ភគវតោ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៥៣៦] ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មាន
ព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះ
នាមកស្សប តែមិនមែនជាសាវ័ក នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាម
កស្សបទេវ ។ អើ ។ សាវ័ក ដែលប្រព្រឹត្តកន្លងនូវជាតិហើយ មិន
មែនជាសាវ័កទេវ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៣៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈ
យាងចុះហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សបទេវ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់អានន្ទ តថាគត បានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុង
សំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សប ដើម្បីត្រាស់ដឹងតទៅ
ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះ
ពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ
ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សបដែរ ។

[៥៣៨] ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មាន
ព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះ
នាមកស្សប ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

និយាមោក្ខន្តិកថា

សព្វាភិក្ខុ សព្វវិទូហមស្មី

សព្វេសុ ធម្មេសុ អន្ធទលត្ថោ

សព្វញ្ញយោ តណ្ហាគ្វយេ វិមុត្តោ

សយំ អភិព្វាយ កម្មទ្ធិសេយ្យំ

ន មេ អាចរិយោ អត្ថិ សទិសោ មេ ន វិជ្ជតិ

សនេវកស្មី លោកស្មី នត្ថិ មេ បដិប្បត្តលោ

អហំ ហិ អរហា លោកេ អហំ សត្វា អនុត្តរោ

ឯកោម្មិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ សីត្ថក្ខតោស្មី និព្វតោ

ធម្មបក្កំ បរត្ថេត្ថំ កប្បាមិ កាសិនំ បុរំ

អនុក្ខតស្មី លោកស្មី អហព្វំ អមតទ្ធិក្ខន្ធិ

យថា ខោ ត្វំ អារុសោ បដិជានាសិ អរហសិ

អនុជីវោតិ

និយាមោក្ខន្តីតថា

តថាគត ជាអ្នកគ្របសង្កត់នូវតេក្យមិកធម៌ទាំងអស់ ត្រាស់
 ដឹងនូវចតុត្ថមិកធម៌ទាំងអស់ មិនប្រឡាក់ដោយកិលេសក្នុង
 តេក្យមិកធម៌ទាំងអស់ទេ លះចោលនូវតេក្យមិកធម៌ទាំងអស់
 ហើយ មានចិត្តរួចស្រឡះហើយ ព្រោះការអស់ទៅនៃ
 តណ្ហា ដឹងច្បាស់នូវចតុត្ថមិកធម៌ ដោយខ្លួនឯង (ចាំបាច់)
 ឧទ្ទិសបុគ្គលណា តថាគត មិនមានអាចារ្យទេ បុគ្គលដទៃ
 ស្មើនឹងតថាគតមិនមានឡើយ ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវ-
 លោក មិនមានបុគ្គលប្រៀបផ្ទឹមនឹងតថាគតបានឡើយ ព្រោះ
 ថា តថាគត ជាអរហន្តក្នុងលោក តថាគត ជាសាស្តាខ្ពស់
 បំផុត តថាគត ជាសម្មាសម្ពុទ្ធដែក មានសេចក្តីត្រជាក់ មាន
 ភ្លើងកិលេសរលត់ហើយ ឥឡូវនេះ តថាគត ទៅកាន់បុរី
 នៃពួកជនអ្នកកាសី ដើម្បីសំដែងធម្មចក្រ (ដោយបំណង
 ថា) តថាគត នឹងទ្រង់សួរគឺអមតនិព្វាន ចំពោះសត្វលោក
 ដែលឆឹងតគឺអវិជ្ជាកំពុងគ្របសង្កត់

(ឧបកាជីវិតបថា) ម្នាលអាវុសោ អ្នកប្តេជ្ញាខ្លួនអ្នក ថាយ៉ាងណា
 អ្នក (គួរដើម្បីបាននូវឈ្មោះ) ថាអនន្តជិនៈ យ៉ាងនោះឯង (ព្រះសម្មា-
 សម្ពុទ្ធ ទ្រង់ត្រាស់ទៀតថា)

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

មាទិសា វេ នីតា ហោន្តិ យេ បត្តា អាសវត្ថុយំ

នីតា មេ ចាបតា ធម្មា តស្មាហំ ឧបតំ និលោតិ

អត្ថេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហំ ន វត្ថុញ្ចំ

ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស ភកវតោ ចាវចនេ ឡិក្កន្ត-

និយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោតិ ។

[៥៣៧] ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស ភកវតោ

ចាវចនេ ឡិក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយាតិ ។

អាមន្តា ។ ននុ វត្ថំ ភកវតា ឥទំ ធុក្ខំ អរិយ-

សច្ចន្តំ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ

ចក្ខុំ ឧទទាទិ ញ្ញាលំ ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ

វិជ្ជា ឧទទាទិ អាលោកោ ឧទទាទិ តំ ខោ បនិទំ

ធុក្ខំ អរិយសច្ចំ បរិញ្ញេយ្យន្តំ មេ ភិក្ខុវេ ។ មេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ជនទាំងឡាយណា បានដល់នូវការអស់ទៅនៃភាសវៈ ជន
 ទាំងឡាយនោះ ឈ្មោះថាជនៈ (អ្នកឈ្នះកិលេស) ប្រាកដ
 ដូចជាតថាគតដែរ តថាគត បានឈ្នះបាបធម៌ទាំងឡាយ
 ហើយ ម្នាលឧបកៈ ព្រោះហេតុនោះ ទើបតថាគត បាន
 នូវឈ្មោះថាជនៈ (អ្នកឈ្នះបាបធម៌)

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិន
 គួរពោលថា ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មានព្រហ្ម-
 ចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាម
 កស្សបទេ ។

[៥៣៧] ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មាន
 ព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះ
 នាមកស្សបប្ត ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញា
 កើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់តថា-
 គត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានព្យាករណ៍ពីមុនមកថា
 នេះ ជាទុក្ខអរិយសច្ច ដូច្នេះឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។
 ដល់តថាគតថា នោះឯង ជាទុក្ខអរិយសច្ច ដែលបុគ្គលគួរកំណត់ដឹង

និយាមោក្ខន្តិកថា

បរិពារាតន្តិ មេ ភិក្ខុវេ បុត្រេ អនុស្សតេសុ ធម្មេ-

សុ បក្ខំ ឧទទាទិ ។ បេ ។ អាណោកោឧទទា-

ទិ ឥទំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចន្តិ មេ ភិក្ខុវេ

។ បេ ។ តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយ-

សច្ចំ បហាតព្វន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ បហីនន្តិ

មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ ឥទំ ទុក្ខនិរោធា អរិយ-

សច្ចន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខនិ-

រោធា អរិយសច្ចំ សច្ចិកាតព្វន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។

សច្ចិកតន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ ឥទំ ទុក្ខនិ-

រោធតាមិនី បដិបទា អរិយសច្ចន្តិ មេ ភិក្ខុវេ

។ បេ ។ តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខនិរោធតាមិនី បដិ-

បទា អរិយសច្ចំ ភាវេតព្វន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។

ឈ្មោះមេត្តាភិក្ខុ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតឡើង
 ហើយ ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮ
 ក្នុងកាលពីមុនមកថា ទុក្ខនោះឯង ដែលតថាគតបានកំណត់ដឹងហើយ
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ដល់តថាគតថា នេះ ជាទុក្ខសមុទេយ-
 អរិយសច្ច ដូច្នេះឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ដល់តថាគត
 ថា នោះឯង ជាទុក្ខសមុទេយអរិយសច្ច ដែលបុគ្គលគួរលះចោល
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ដល់តថាគតថា នោះឯង ជាទុក្ខ-
 សមុទេយអរិយសច្ច ដែលតថាគតបានលះចោលហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ។ បេ ។ ដល់តថាគតថា នេះ ជាទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ដូច្នេះ
 ឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ដល់តថាគតថា នោះឯង
 ជាទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ដែលបុគ្គលគួរធ្វើជាក់ច្បាស់ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ។ បេ ។ ដល់តថាគតថា នោះឯង ជាទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច
 ដែលតថាគតបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។
 ដល់តថាគតថា នេះ ជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទអរិយសច្ច ដូច្នេះឡើយ
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ដល់តថាគតថា នោះឯង ជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទអរិយសច្ច ដែលបុគ្គលគួរចម្រើន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

ភាវិតន្តំ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អនុស្សតេស្ថ ធម្មេស្ថ
 ចក្ខុំ ឧទទាទិ ញ្ញាលំ ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ
 វិជ្ជា ឧទទាទិ អាណេកោ ឧទទាទិតិ អត្ថេវ សុត្ថ-
 លោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុតំ ពោជិសត្តោ
 កស្សបស្ស ភកវតោ ចាវចនេ ឌីក្កន្តនិយាមោ ចរិ-
 តព្រហ្មចរិយោតិ ។

និយាមោក្កន្តិកថា ។

អបរាបិ សមណគតកថា

[៥៤០] អហត្ថសង្ឃិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
 លោ ភីហិ ដលេហិ សមណគតោតិ ។ អាមត្តា ។
 អហត្ថសង្ឃិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ ចត្វហិ
 ដស្សហិ ចត្វហិ វេទនាហិ ចត្វហិ សញ្ញាហិ ចត្វហិ
 ចេតនាហិ ចត្វហិ ចិត្តេហិ ចត្វហិ សម្មាហិ ចត្វហិ
 វិរិយេហិ ចត្វហិ សតីហិ ចត្វហិ ភរហដិហិ ចត្វហិ
 បញ្ញាហិ សមណគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ចក្កកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជា
 កើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
 ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮក្នុងកាលពីមុនមកថា នោះឯង ជាទុក្ខនិរោធ-
 តាមនិបដិបទអរិយសច្ច ដែលតថាគតបានចម្រើនហើយ ពាក្យដូច្នេះ
 មានក្នុងព្រះសូត្របួន ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះ
 ពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ
 ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកសរូបទេ ។

ចប់ និយាមោក្ខន្តិកថា ។

អបរាបិ សមន្តាគតិកថា

{ ៥៤០ } បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
 ប្រកបដោយផល ៣ ប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
 ដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រកបដោយផស្សៈ ៤ ដោយវេទនា ៤ ដោយ
 សញ្ញា ៤ ដោយចេតនា ៤ ដោយចិត្ត ៤ ដោយសង្ខារ ៤ ដោយ
 វិរិយៈ ៤ ដោយសតិ ៤ ដោយសមាធិ ៤ ដោយបញ្ញា ៤ ប្ត ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អបរាបិ សមណគតកថា

[៥៤០] អនាតាមិដលសុច្ឆិក្ខិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ ធូរិហំ ដលេហំ សមណគតោតិ ។ អាមន្តា ។
 អនាតាមិដលសុច្ឆិក្ខិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ តិហំ
 ដស្សេហំ តិហំ វេទនាហំ ។ បេ ។ តិហំ បញ្ញាហំ
 សមណគតោតិ ។ ន ហេវំ វុត្ថេ ។ បេ ។

[៥៤២] សកទានាតាមិដលសុច្ឆិក្ខិយាយ បដិ-
 បន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមណគតោតិ ។
 អាមន្តា ។ សកទានាតាមិដលសុច្ឆិក្ខិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ ធូរិហំ ដស្សេហំ ធូរិហំ វេទនាហំ ។ បេ ។
 ធូរិហំ បញ្ញាហំ សមណគតោតិ ។ ន ហេវំ វុត្ថេ ។ បេ ។

[៥៤៤] អរហត្តសុច្ឆិក្ខិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
 លោ សោតាបត្តិដលេន សមណគតោតិ ។ អាមន្តា ។
 អរហត្តសុច្ឆិក្ខិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតា-
 បន្នោ សត្តក្ខត្តំបរមោ កោលំកោលោ ឯកវីដីតិ ។
 ន ហេវំ វុត្ថេ ។ បេ ។

អបរាថិ សម្មាសម្ពុទ្ធិ

[៥៤១] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិ-
 ផល ប្រកបដោយផល ២ ឬ ៣ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ប្រកបដោយផស្សៈ ៣ ដោយវេទនា ៣
 ។ បេ ។ ដោយបញ្ញា ៣ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៤២] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាគាមិ-
 ផល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាគាមិផល ប្រកបដោយផស្សៈ ២ ដោយវេទនា ២
 ។ បេ ។ ដោយបញ្ញា ២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៤៣] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
 ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាសោតាប្មនៈ គឺ
 សត្វក្នុងបរមៈ កោលំកោលៈ ឯកព័ជ្ជី ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 នូវអរហត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៥៤៤] អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
លោ សកទាតាមិដលេន សមន្នាគតោតិ ។ អា-
មន្តា ។ អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ
សកទាតាមិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៤៥] អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
លោ អនាតាមិដលេន សមន្នាគតោតិ ។ អាមន្តា ។
អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ អនាតាមិ
អន្តរាបរិទិញាយី ឧបហច្ចបរិទិញាយី អសម្ព័ន្ធរាបរិទិញា-
យី សសម្ព័ន្ធរាបរិទិញាយី ឧទ្ធិសោតោ អកនិជ្ជតាមិ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៤៦] អនាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ
បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមន្នាគតោតិ ។ អា-
មន្តា ។ អនាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
លោ សោតាបន្នោ សត្តក្ខត្តំបរមោ កោលំកោលោ
ឯកវីជីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៤៧] អនាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
លោ សកទាតាមិដលេន សមន្នាគតោតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៥៤៤] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
ប្រកបដោយសកទានគាមិផលឬ ។ អើ ។ សកទានគាមិបុគ្គល ប្រតិ-
បត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៥៤៥] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
ប្រកបដោយអនាគាមិផលឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាអនាគាមិ គឺអនិ-
រាបរិនិព្វាយី ឧបហច្ចបរិនិព្វាយី អសង្ខារបរិនិព្វាយី សសង្ខារបរិនិព្វាយី
ឧទ្ទិសោតៈ អកនិដ្ឋគាមី ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៤៦] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិ-
ផល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាសោ-
តាបន្នៈ គឺសត្តកតំបរមៈ កោលំកោលៈ ឯកតីដី ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៤៧] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
អនាគាមិផល ប្រកបដោយសកទានគាមិផលឬ ។ អើ ។

អបរាមី សមណគតកថា

អនាគាមីដលសច្ច័កិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សេ-
កនាគាមីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។

[៥៤៨] សកនាគាមីដលសច្ច័កិរិយាយ បដិ-
បន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមន្នាគតោតិ ។
អាមន្តា ។ សកនាគាមីដលសច្ច័កិរិយាយ បដិបន្នោ
បុគ្គលោ សោតាបន្នោ សត្តក្ខតំបរមោ កោលំកោ-
លោ ឯកវីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។

[៥៤៩] សោតាបត្តិដលេន សមន្នាគតោ សោ-
តាបន្នោតិ វត្ថុព្យោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហត្តសច្ច័កិ-
រិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមន្នា-
គតោតិ ។ អាមន្តា ។ ស្មេវ អរហត្តសច្ច័កិរិយាយ បដិ-
បន្នោ សោ សោតាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។

[៥៥០] សកនាគាមីដលេន សមន្នាគតោ ស-
កនាគាមីតិ វត្ថុព្យោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហត្តសច្ច័-
កិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សកនាគាមីដលេន
សមន្នាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ ស្មេវ អរហត្តសច្ច័កិ-
រិយាយ បដិបន្នោ សោ សកនាគាមីតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្យោ ។ បេ ។

អបរាបិ សម្មាសម្ពុទ្ធិ

សកទាគាមិបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផលប្ត ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៤៨] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាគាមិផល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលប្ត ។ អើ ។ បុគ្គលជាសោតាបន្នៈ គឺសត្វកតំបរមៈ កោលំកោលៈ ឯកពិដី ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាគាមិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៤៩] គួរនិយាយថា សោតាបន្នបុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តនោះឯង គឺសោតាបន្នបុគ្គលនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥០] គួរនិយាយថា សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសកទាគាមិផលប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រកបដោយសកទាគាមិផលប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តនោះឯង គឺសកទាគាមិបុគ្គលនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៥៥០] អនាតាមិដលេន សមដ្ឋាកតោ អនា-
តាមិទិ វត្ថុញ្ញាទិ ។ អាមដ្ឋា ។ អរហត្ថសង្ខតិវិយា-
យ បដិបដ្ឋោ បុគ្គលោ អនាតាមិដលេន សមដ្ឋា-
កតោទិ ។ អាមដ្ឋា ។ ស្មេវ អរហត្ថសង្ខតិវិយាយ
បដិបដ្ឋោ សោ អនាតាមិទិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ញ ។ បេ ។

[៥៥១] សោតាបត្តិដលេន សមដ្ឋាកតោ សោតា-
បដ្ឋោទិ វត្ថុញ្ញាទិ ។ អាមដ្ឋា ។ អនាតាមិដលសង្ខ-
តិវិយាយ បដិបដ្ឋោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន
សមដ្ឋាកតោទិ ។ អាមដ្ឋា ។ ស្មេវ អនាតាមិដល-
សង្ខតិវិយាយ បដិបដ្ឋោ សោ សោតាបដ្ឋោទិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុញ្ញ ។ បេ ។

[៥៥២] សក្កនាតាមិដលេន សមដ្ឋាកតោ ស-
ក្កនាតាមិទិ វត្ថុញ្ញាទិ ។ អាមដ្ឋា ។ អនាតាមិដល-
សង្ខតិវិយាយ បដិបដ្ឋោ បុគ្គលោ សក្កនាតាមិ-
ដលេន សមដ្ឋាកតោទិ ។ អាមដ្ឋា ។ ស្មេវ អនាតា-
មិដលសង្ខតិវិយាយ បដិបដ្ឋោ សោ សក្កនាតាមិទិ ។
ន ហេវំ វត្ថុញ្ញ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៥៥១] គួរនិយាយថា អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយអនាគា-
មិផលប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
ប្រកបដោយអនាគាមិផលប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើ
ឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តនោះឯង គឺអនាគាមិបុគ្គលនោះប្ត ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥២] គួរនិយាយថា សោតាបន្នបុគ្គល ប្រកបដោយសោ-
តាបត្តិផលប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
នូវអនាគាមិផល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល
ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផលនោះឯង គឺសោតាបន្ន-
បុគ្គលនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥៣] គួរនិយាយថា សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយ
សកទាគាមិផលប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ប្រកបដោយសកទាគាមិផលប្ត ។ អើ ។
បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផលនោះឯង គឺ
សកទាគាមិបុគ្គលនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អបរាបិ សម្មាសម្ពាសិ

[៥៥២] សោតាបត្តិដលេន សម្មាគតោ សោតាបដ្ឋោតិ វត្តព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ សក្កនាតាមិដលសង្ខិកិរិយាយ បដិបដ្ឋោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សម្មាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ ស្មេវ សក្កនាតាមិដលសង្ខិកិរិយាយ បដិបដ្ឋោ សោ សោតាបដ្ឋោតិ ។ ន ហេវ វត្តព្វោ ។ បេ ។

[៥៥៣] អរហត្តសង្ខិកិរិយាយ បដិបដ្ឋោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សម្មាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អរហត្តសង្ខិកិរិយាយ បដិបដ្ឋោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វិ អរហត្តសង្ខិកិរិយាយ បដិបដ្ឋោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោ នោ វត វេ វត្តព្វោ អរហត្តសង្ខិកិរិយាយ បដិបដ្ឋោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សម្មាគតោតិ ។

[៥៥៤] អរហត្តសង្ខិកិរិយាយ បដិបដ្ឋោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោ តេន សម្មាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហត្តសង្ខិកិរិយាយ បដិបដ្ឋោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិមក្ខំ វីតិវត្តោ សក្កាយនិដ្ឋិ វិចិកិច្ចំ

អបរាបិ សប្បត្តាធិការ

(៥៥៥) គួរនិយាយថា សោតាបន្នបុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផល ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាតាមផល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផល ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាតាមផលនោះឯង គឺសោតាបន្នបុគ្គលនោះ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥៥៥) បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រកបដោយសោតាបត្តិផល ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផលហើយ ។ អើ ។ បើ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផលហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលទេ ។

(៥៥៦) បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផលហើយ ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលនោះ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លង នូវសកាយទិដ្ឋិ នូវវិចិត្រ

អភិធម្មបិដកេ រាជវគ្គ

សីលព្យាបារាសំ អចាយតមនិយំ រាគំ អចាយតម-
និយំ ទោសំ អចាយតមនិយំ មោហំ វីតីវត្តោ តេន
សមម្ពាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥៥៧] អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
លោ សក្កាតាមិដលេន សមម្ពាគតោតិ ។ អា-
មន្តា ។ ននុ អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ
សក្កាតាមិដលំ វីតីវត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ
អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សក្កា-
តាមិដលំ វីតីវត្តោ នោ វត វេ វត្តព្វេ អរហត្តសច្ចិ-
កិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សក្កាតាមិដលេន
សមម្ពាគតោតិ ។

[៥៥៨] អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
លោ សក្កាតាមិដលំ វីតីវត្តោ តេន សមម្ពាគតោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ
បុគ្គលោ សក្កាតាមិមក្កំ វីតីវត្តោ ឡិឡារិកំ កាម-
រាគំ ឡិឡារិកំ ព្យាបាទំ វីតីវត្តោ តេន សមម្ពា-
គតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

នូវសីលព្វគប្បមាសៈ នូវរាគៈ ជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ នូវទោសៈជា
ដំណើរទៅកាន់អប្បាយ នូវមោហៈជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ ហើយប្រកប
ដោយសោតាបត្តិមគ្គនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥៧] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
ប្រកបដោយសកទាតាមិផលឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បី
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសកទាតាមិផលហើយឬ ។
អើ ។ បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រព្រឹត្ត
កន្លងនូវសកទាតាមិផលហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រកបដោយសកទា-
តាមិផលទេ ។

[៥៥៨] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសកទាតាមិផលហើយ ប្រកបដោយសកទាតាមិផលនោះ
ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រព្រឹត្ត
កន្លងនូវសកទាតាមិមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវកាមរាគៈដ៏គ្រោតគ្រោត នូវព្យា-
បាទដ៏គ្រោតគ្រោត ហើយប្រកបដោយសកទាតាមិមគ្គនោះឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អបរាមី សមម្ពាធកតា

[៥៥៩] អរហត្តសុច្ឆ័ត្តិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
លោ អនាតាមិដលេន សមម្ពាធកតោតិ ។ អាមន្តា ។
នន្ទ អរហត្តសុច្ឆ័ត្តិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ អនា-
តាមិដលំ វីតិវត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច អរហត្ត-
សុច្ឆ័ត្តិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ អនាតាមិដលំ
វីតិវត្តោ នោ វត ។ វត្ថុព្វ អរហត្តសុច្ឆ័ត្តិវិយាយ
បដិបន្នោ បុគ្គលោ អនាតាមិដលេន សមម្ពាធកតោតិ ។

[៥៦០] អរហត្តសុច្ឆ័ត្តិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
លោ អនាតាមិដលំ វីតិវត្តោ តេន សមម្ពាធកតោតិ ។
អាមន្តា ។ អរហត្តសុច្ឆ័ត្តិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ
អនាតាមិមក្ខំ វីតិវត្តោ អណ្តសហគតំ កាមរាគំ អណ្ត-
សហគតំ ព្យាបាទំ វីតិវត្តោ តេន សមម្ពាធកតោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[៥៦១] អនាតាមិដលសុច្ឆ័ត្តិវិយាយ បដិបន្នោ
បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមម្ពាធកតោតិ ។ អា-
មន្តា ។ នន្ទ អនាតាមិដលសុច្ឆ័ត្តិវិយាយ បដិបន្នោ
បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោតិ ។ អាមន្តា ។
ហញ្ច អនាតាមិដលសុច្ឆ័ត្តិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ

អបរាហិ សមន្តាធអកថា

(៥៥៩) បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
 ប្រកបដោយអនាគាមិផលឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវអនាគាមិផលហើយឬ ។ អើ ។
 បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវ
 អនាគាមិផលហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រកបដោយអនាគាមិផលទេ ។

(៥៦០) បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
 ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវអនាគាមិផល ហើយប្រកបដោយអនាគាមិផលនោះឬ ។
 អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រព្រឹត្ត
 កន្លងនូវអនាគាមិផល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវតាមរាគៈដ៏ស្រាលស្មើន្ន នូវព្យាបាទ
 ដ៏ស្រាលស្មើន្ន ហើយប្រកបដោយអនាគាមិផលនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥៦១) បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល
 ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផលហើយ
 ឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អនាតាមិ-
 ដលសច្ច្ហតិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិ-
 ដលេន សមម្ពាគតោតិ ។

(៥៦២) អនាតាមិដលសច្ច្ហតិវិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោ តេន សមម្ពា-
 គតោតិ ។ អាមន្តា ។ អនាតាមិដលសច្ច្ហតិវិយាយ
 បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិមក្ខំ វីតិវត្តោ សក្កាយ-
 ទីដ្ឋី ។ បេ ។ អមាយគមនិយំ មោហំ វីតិវត្តោ តេន
 សមម្ពាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៥៦៣) អនាតាមិដលសច្ច្ហតិវិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ សក្កនាតាមិដលេន សមម្ពាគតោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ននុ អនាតាមិដលសច្ច្ហតិវិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ សក្កនាតាមិដលំ វីតិវត្តោតិ ។ អាមន្តា ។
 ហញ្ចំ អនាតាមិដលសច្ច្ហតិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
 លោ សក្កនាតាមិដលំ វីតិវត្តោ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ
 អនាតាមិដលសច្ច្ហតិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ ស-
 ក្កនាតាមិដលេន សមម្ពាគតោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផលហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោល
ថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ប្រកប
ដោយសោតាបត្តិផលទេ ។

(៥៦២) បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិ-
ផល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផល ហើយប្រកបដោយសោតាបត្តិ-
ផលនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអ-
នាគាមិផល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសក្កាយទិដ្ឋិ
។ បេ ។ នូវមោហៈជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ ហើយប្រកបដោយសោតា-
បត្តិមគ្គនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥៦៣) បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិ-
ផល ប្រកបដោយសកទាគាមិផលឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ប្រតិបត្តិ
ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសកទាគាមិផល
ហើយឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
អនាគាមិផល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសកទាគាមិផលហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិ-
ផល ប្រកបដោយសកទាគាមិផលទេ ។

អបរាថិ សមម្ពាធកតា

[៥៦៤] អនាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ សកទាតាមិដលំ វីតិវត្តោ តេន សមម្ពា-
 ធកតោតិ ។ អាមន្តា ។ អនាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ
 បដិបន្នោ បុគ្គលោ សកទាតាមិមក្កំ វីតិវត្តោ ឡិទ្ធឡា-
 វិកំ កាមរាគំ ឡិទ្ធឡាវិកំ ព្យាបាទំ វីតិវត្តោ តេន
 សមម្ពាធកតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៦៥] សកទាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិ-
 បន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមម្ពាធកតោតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ សកទាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ
 បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោតិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សកទាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ
 បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោ នោ វត-
 រេ វត្ថុព្វេ សកទាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមម្ពាធកតោតិ ។

[៥៦៦] សកទាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោ តេន សមម្ពាធកតោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ សកទាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិ-
 បន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិមក្កំ វីតិវត្តោ សក្កាយទិដ្ឋ

អរោហិ សមន្តាធិកថា

[៥៦៤] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាតិ-
 ផល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសកទាតាមិផល ហើយប្រកបដោយសកទាតាមិ-
 ផលនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនា-
 តាមិផល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសកទាតាមិមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវកាមរាគៈដ៏គ្រោត
 គ្រោត នូវព្យាបាទដ៏គ្រោតគ្រោត ហើយប្រកបដោយសកទាតាមិមគ្គនោះ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៦៥] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាតាមិ-
 ផល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាតាមិផល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផល
 ហើយឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 នូវសកទាតាមិផល - ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផលហើយ ម្នាលអ្នកដ៏
 ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 នូវសកទាតាមិផល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលទេ ។

[៥៦៦] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាតា-
 មិផល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផល ហើយប្រកបដោយសោតាបត្តិ-
 ផលនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
 សកទាតាមិផល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសក្កាយទិដ្ឋិ

អរិយធម៌បំណង កថាវគ្គ

។ បេ ។ អនាយកមនិយំ ហោហំ វីតិវត្តោ តេន
សមន្មាគតោតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥៦៧] ន វត្តព្វំ អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិ-
បន្នោ បុគ្គលោ តីហិ ដលេហិ សមន្មាគតោតិ ។
អាមន្តា ។ ននុ អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នេន
បុគ្គលេន តីណិ ដលានិ បដិលទ្ធានិ តេហិ ច អ-
បរិហំនោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហត្តសច្ចិកិ-
រិយាយ បដិបន្នេន បុគ្គលេន តីណិ ដលានិ បដិ-
លទ្ធានិ តេហិ ច អបរិហំនោ តេន វត វេ វត្តព្វេ
អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ តីហិ ដ-
លេហិ សមន្មាគតោតិ ។

[៥៦៨] ន វត្តព្វំ អនាគាមិដលសច្ចិកិរិយាយ
បដិបន្នោ បុគ្គលោ តីហិ ដលេហិ សមន្មាគតោតិ ។
អាមន្តា ។ ននុ អនាគាមិដលសច្ចិកិរិយាយ
បដិបន្នេន បុគ្គលេន ទ្វេ ដលានិ បដិលទ្ធានិ តេហិ
ច អបរិហំនោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អនាគាមិដល-
សច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នេន បុគ្គលេន ទ្វេ ដលានិ
បដិលទ្ធានិ តេហិ ច អបរិហំនោ តេន វត វេ វត្តព្វេ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

។ បេ ។ នូវមោហៈជាដំណើរទៅកាន់អបាយ ហើយប្រកបដោយសោតា-
បត្តិមគ្គនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៦៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រកបដោយផល ៣ ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែង
បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត បានចំពោះ នូវ
ផលទាំង ៣ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកផលទាំង ៣ នោះទេឬ ។
អើ ។ បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត បាន
ចំពោះ នូវផលទាំង ៣ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកផលទាំង ៣
នោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រកបដោយផល
៣ មែន ។

[៥៦៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បី
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ប្រកបដោយផល ២ ទេឬ ។ អើ ។
ក្រែង បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល បាន
ចំពោះ នូវផលទាំង ២ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកផលទាំង ២ នោះ
ទេឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិ-
ផល បានចំពោះ នូវផលទាំង ២ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកផល
ទាំង ២ នោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា

អបរាជី សមណគតកថា

អនាគាមិដលសុច្ឆ័ត្តិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ ទ្ធិហិ
ដលេហិ សមណគតោតិ ។

[៥៦៩] ន វត្ថុញ្ចំ សកនាគាមិដលសុច្ឆ័ត្តិកិរិយា-
យ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមណ-
គតោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ សកនាគាមិដលសុច្ឆ័-
ត្តិកិរិយាយ បដិបន្នេន បុគ្គលេន សោតាបត្តិដលំ បដិ-
លទ្ធិ តេន ច អបរិហីនោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ
សកនាគាមិដលសុច្ឆ័ត្តិកិរិយាយ បដិបន្នេន បុគ្គលេន
សោតាបត្តិដលំ បដិលទ្ធិ តេន ច អបរិហីនោ តេន
វត វេ វត្ថុញ្ចេ សកនាគាមិដលសុច្ឆ័ត្តិកិរិយាយ បដិបន្នោ
បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមណគតោតិ ។

[៥៧០] អរហត្តសុច្ឆ័ត្តិកិរិយាយ បដិបន្នេន បុគ្គ-
លេន ភីណិ ដលានិ បដិលទ្ធានិ តេហិ ច អបរិ-
ហីនោតិ ។ អរហត្តសុច្ឆ័ត្តិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ
ភីហិ ដលេហិ សមណគតោតិ ។ អាមន្តា ។ អរ-
ហត្តសុច្ឆ័ត្តិកិរិយាយ បដិបន្នេន បុគ្គលេន ចត្តា-
រោ មត្តា បដិលទ្ធា តេហិ ច អបរិហីនោតិ ។

អបរាបិ សមន្តាគតកថា

បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគតាមផល ប្រកបដោយ
ផល ២ មែន ។

[៥៦៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់នូវសកទតាមផល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលទេឬ ។ អើ ។
ក្រែងបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទតាមផល បាន
ចំពោះ នូវសោតាបត្តិផលហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកសោតាបត្តិផល
នោះទេឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
សកទតាមផល បានចំពោះ នូវសោតាបត្តិផលហើយ មិនសាបសូន្យ
ចាកសោតាបត្តិផលនោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
គួរពោលថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទតាមផល
ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលដែរ ។

[៥៧០] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអវហត្ត បាន
ចំពោះ នូវផល ៣ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកផលទាំង ៣ នោះទេឬ ។
បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអវហត្ត ប្រកបដោយផល
ទាំង ៣ ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអវហត្ត
បានចំពោះ នូវមគ្គ ៤ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកមគ្គទាំង ៤ នោះទេឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អរហន្តសង្ខតិករិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ ចត្វាហិ
មក្កេហិ សមម្ពាគតោតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥៧១] អនាគាមិដលសង្ខតិករិយាយ បដិបន្នោន
បុគ្គលេន ទ្វេ ដលានិ បដិលទ្ធានិ តេហិ ច អប-
រិហីនោតិ ។ អនាគាមិដលសង្ខតិករិយាយ បដិបន្នោ
បុគ្គលោ ទ្វីហិ ដលេហិ សមម្ពាគតោតិ ។ អាមន្តា ។
អនាគាមិដលសង្ខតិករិយាយ បដិបន្នោន បុគ្គលេន
តយោ មគ្គា បដិលទ្ធា តេហិ ច អបរិហីនោតិ ។
អនាគាមិដលសង្ខតិករិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ តីហិ
មក្កេហិ សមម្ពាគតោតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥៧២] សក្កនាគាមិដលសង្ខតិករិយាយ បដិ-
បន្នោន បុគ្គលេន សោតាបត្តិដលំ បដិលទ្ធិ តេន ច
អបរិហីនោតិ ។ សក្កនាគាមិដលសង្ខតិករិយាយ បដិ-
បន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមម្ពាគតោតិ ។
អាមន្តា ។ សក្កនាគាមិដលសង្ខតិករិយាយ បដិបន្នោន
បុគ្គលេន ទ្វេ មគ្គា បដិលទ្ធា តេហិ ច អបរិហីនោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រកបដោយមគ្គ
ទាំង ៤ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៧១] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិ-
ផល បានចំពោះ នូវផល ២ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកផលទាំង ២
នោះទេឬ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល
ប្រកបដោយផលទាំង ២ ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល បានចំពោះ នូវមគ្គ ៣ ហើយ មិនសាប-
សូន្យ ចាកមគ្គទាំង ៣ នោះទេឬ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ប្រកបដោយមគ្គទាំង ៣ ឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៧២] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទា-
តាមិផល បានចំពោះ នូវសោតាបត្តិផលហើយ មិនសាបសូន្យ
ចាកសោតាបត្តិផលនោះទេឬ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់នូវសកទាតាមិផល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលឬ ។ អើ ។
បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាតាមិផល បានចំពោះ
នូវមគ្គ ២ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកមគ្គទាំង ២ នោះទេឬ ។

សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា

សក្កនាតាមិដលសង្ខតិវិយោយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ
 ទ្ធិហិ មក្កេហិ សមន្នាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អបរាបិ សមន្តាគតកថា ។

សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា

[៥៧៣] សព្វសញ្ញាជនានំ បហានំ អរហត្តន្តិ ។
 អាមន្តា ។ អរហត្តមក្កេន សព្វេ សញ្ញាជនា បហ័-
 យន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៧៤] អរហត្តមក្កេន សព្វេ សញ្ញាជនា
 បហ័យន្តិ ។ អាមន្តា ។ អរហត្តមក្កេន សក្កាយនិដ្ឋិ
 វិចិត្តិច្ឆំ សីលព្វុតបរាមាសំ បដិបាតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៧៥] អរហត្តមក្កេន សក្កាយនិដ្ឋិ វិចិត្តិច្ឆំ
 សីលព្វុតបរាមាសំ បដិបាតីតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ
 តិណ្ណំ សញ្ញាជនានំ បហានំ សោតាបត្តិដលំ វត្ថុ
 កកវតាតិ ។ អាមន្តា ។ បាញ្ចំ តិណ្ណំ សញ្ញាជនានំ
 បហានំ សោតាបត្តិដលំ វត្ថុ កកវតា នោ វត វេ វត្ថុព្វេ
 អរហត្តមក្កេន សព្វេ សញ្ញាជនា បហ័យន្តិ ។

សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា

បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាគាមិផល ប្រកប
 ដោយមគ្គទាំង ២ ឬ ៗ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អបរាចិ សមន្តាគតកថា ។

សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា

[៥៧៣] ការលះបង់ នូវសញ្ញាជនទាំងអស់ ឈ្មោះថាអរ-
 ហត្ថប្ប ។ អើ ។ សញ្ញាជនទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់
 ដោយអរហត្ថមគ្គប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៧៤] សញ្ញាជនទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ដោយ
 អរហត្ថមគ្គប្ប ។ អើ ។ (ព្រះអរហន្ត) លះបង់ នូវសក្កាយទិដ្ឋ
 វិចិក្ខុថា សីលពូតបរាមាសៈ ដោយអរហត្ថមគ្គប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៧៥] ព្រះអរហន្ត លះបង់ សក្កាយទិដ្ឋ វិចិក្ខុថា សីលពូត-
 បរាមាសៈ ដោយអរហត្ថមគ្គប្ប ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់ថា ការលះបង់ នូវសញ្ញាជនទាំង ៣ ឈ្មោះថាសោតា-
 បត្តិផលប្ប ។ អើ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ការ
 លះបង់ នូវសញ្ញាជនទាំង ៣ ឈ្មោះថាសោតាបត្តិផល ម្នាលអ្នកដ៏
 ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សញ្ញាជនទាំងអស់ ព្រះអរហន្តលះបង់
 ដោយអរហត្ថមគ្គទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អរហត្តមក្កេន សព្វេ សញ្ញោជនា បហ័យន្តីតំ ។ អា-
មន្តា ។ អរហត្តមក្កេន ឌីឡារិកំ កាមរាតំ ឌីឡា-
រិកំ ព្យាទានំ បដហតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៧៦] អរហត្តមក្កេន ឌីឡារិកំ កាមរាតំ
ឌីឡារិកំ ព្យាទានំ បដហតីតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ
កាមរាតព្យាទានំ តន្តុការំ សកទាតាមិដលំ វុត្ថំ
ភកវតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ កាមរាតព្យាទានំ
តន្តុការំ សកទាតាមិដលំ វុត្ថំ ភកវតា នោ វត វេ
វត្ថុព្វេ អរហត្តមក្កេន សព្វេ សញ្ញោជនា បហ័យន្តីតំ ។

[៥៧៧] អរហត្តមក្កេន សព្វេ សញ្ញោជនា ប-
ហ័យន្តីតំ ។ អាមន្តា ។ អរហត្តមក្កេន អណ្តសហ-
តតំ កាមរាតំ អណ្តសហតតំ ព្យាទានំ បដហតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៧៨] អរហត្តមក្កេន អណ្តសហតតំ កាម-
រាតំ អណ្តសហតតំ ព្យាទានំ បដហតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ នន្ទ កាមរាតព្យាទានំ អនវសេសប្ប-
ហានំ អនាតាមិដលំ វុត្ថំ ភកវតាតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

សញ្ញាជនៈទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ដោយអរហត្តមគ្គបូ ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត លះបង់ នូវកាមរាគៈដ៏គ្រោតគ្រោត ព្យាបាទដ៏គ្រោត
 គ្រោត ដោយអរហត្តមគ្គបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥៧៦) ព្រះអរហន្ត លះបង់ នូវកាមរាគៈដ៏គ្រោតគ្រោត
 ព្យាបាទដ៏គ្រោតគ្រោត ដោយអរហត្តមគ្គបូ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះ
 មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ការស្រាលស្លើង នៃកាមរាគៈនិងព្យា-
 បាទ ឈ្មោះថាសកទាគាមិផលប្ត ។ អើ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់ថា ការស្រាលស្លើង នៃកាមរាគៈនិងព្យាបាទ ឈ្មោះថា
 សកទាគាមិផល ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សញ្ញាជនៈ
 ទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ដោយអរហត្តមគ្គទេ ។

(៥៧៧) សញ្ញាជនៈទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ដោយ
 អរហត្តមគ្គបូ ។ អើ ។ (ព្រះអរហន្ត) លះបង់ នូវកាមរាគៈដ៏
 ស្រាលស្លើង ព្យាបាទដ៏ស្រាលស្លើង ដោយអរហត្តមគ្គបូ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥៧៨) (ព្រះអរហន្ត) លះបង់ នូវកាមរាគៈដ៏ស្រាលស្លើង
 ព្យាបាទដ៏ស្រាលស្លើង ដោយអរហត្តមគ្គបូ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះ
 មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ការលះបង់ នូវកាមរាគៈនិងព្យាបាទ
 មិនឲ្យមានសេសសល់ ឈ្មោះថាអនាគាមិផលប្ត ។ អើ ។

សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា

ហឿ កាមរាគព្យាបាទានំ អនុសេសប្បហានំ អនា-
តាមិដលំ វុត្ថំ ភកវតា នោ វត វេ វុត្ថេ អរហត្ថ-
មគ្គេន សព្វេ សញ្ញាជនា បហីយន្តិតិ ។

(៥៧៧) អរហត្ថមគ្គេន សព្វេ សញ្ញាជនា ប-
ហីយន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ រូបរាគអរូបរាគមាទ
ឧទ្ធច្ចអវិជ្ជាយ អនុសេសប្បហានំ អរហត្ថំ វុត្ថំ
ភកវតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហឿ រូបរាគអរូបរាគមាទ-
ឧទ្ធច្ចអវិជ្ជាយ អនុសេសប្បហានំ អរហត្ថំ វុត្ថំ
ភកវតា នោ វត វេ វុត្ថេ អរហត្ថមគ្គេន សព្វេ
សញ្ញាជនា បហីយន្តិតិ ។

(៥៨០) ន វុត្ថំ សព្វសញ្ញាជនានំ បហានំ
អរហត្ថន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អរហតោ សព្វេ
សញ្ញាជនា បហីនាតិ ។ អាមន្តា ។ ហឿ អរហ-
តោ សព្វេ សញ្ញាជនា បហីនា តេន វត វេ វុត្ថេ
សព្វសញ្ញាជនានំ បហានំ អរហត្ថន្តិ ។

សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា ។

ចតុត្ថោ វិញ្ញោ ។

សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា

បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ការលះបង់ នូវកាមរាគៈនិងព្យាបាទ មិនឲ្យមានសេសសល់ ឈ្មោះថាអនាគាមិវេទ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក មិនគួរពោលថា សញ្ញាជនៈទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ដោយ អរហត្តមគ្គិយេ ។

(៥៧៧) សញ្ញាជនៈទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ដោយអរហត្តមគ្គិយ្យ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ការលះបង់រូបរាគៈ អរូបរាគៈ មានៈ ឧទ្ធច្ចៈ និងអវិជ្ជា មិនឲ្យមានសេសសល់ ឈ្មោះថាអរហត្តិយ្យ ។ អើ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ការលះបង់រូបរាគៈ អរូបរាគៈ មានៈ ឧទ្ធច្ចៈ និងអវិជ្ជា មិនឲ្យមានសេសសល់ ឈ្មោះថាអរហត្ត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សញ្ញាជនៈ ទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ដោយអរហត្តមគ្គិយេ ។

(៥៨០) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការលះបង់ នូវសញ្ញាជនៈ ទាំងអស់ ឈ្មោះថាអរហត្តិយ្យ ។ អើ ។ ក្រែងសញ្ញាជនៈទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ បើសញ្ញាជនៈទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក គួរពោលថា ការលះបង់ នូវសញ្ញាជនៈទាំងអស់ ឈ្មោះថាអរហត្ត ។

ចប់ សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា ។

ចប់ ចតុត្ថវគ្គ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

តិស្ស ឧទ្ធានំ

ភិហិស្ស អរហា សហ ឧបបត្តិយា អរហា
 អរហតោ សព្វេ ធម្មា អនាសវា អរហា ចត្វា-
 ជលេហិ សមដ្ឋាកតោ ឯវមេវ ធម្មិ ឧបេក្ខា-
 ហិ ពោធិយា ពុទ្ធា សហ លក្ខណសមដ្ឋាក-
 តោ ពោធិសតោ ឡិក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្ម-
 ចរិយោ បដិច្ចកោ ជលេន សមដ្ឋាកតោ
 សព្វសញ្ញោជនានំ បហានំ អរហត្តន្តំ ។

វិមុត្តកថា

[៥៨០] វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។ អាមន្តា ។
 យំ ភិក្ខុ វិមុត្តិញ្ញាណំ សព្វនំ វិមុត្តន្តំ ។ ន ហេវ
 វត្ថព្វេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។ អាមន្តា ។
 បច្ចុវេក្ខណញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។ ន ហេវ វត្ថព្វេ ។ បេ ។
 វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។ អាមន្តា ។ គោត្រគុនោ បុគ្គ-
 លស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។ ន ហេវ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ឧទ្ទាសនៃបច្ចត្តវិគ្គណៈ កិ

និយាយអំពី គ្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្ត ១ បានជាព្រះ
អរហន្តជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើង ១ ពួកធម៌ទាំងអស់ មិន
មានសាសវៈ របស់ព្រះអរហន្ត ១ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយ
ផលទាំងបួន ១ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយឧបេក្ខា ៦ យ៉ាង ១
បានជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណ ១ ពោធិសត្វ ប្រកប
ព្រមដោយលក្ខណៈ ១ ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះ
ហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ១ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ
ប្រកបដោយផល ១ ការលះបង់សញ្ញាជនៈទាំងអស់ ឈ្មោះ
ថាអរហត្ថ ១ ។

វិមុត្តិកថា

[៥៨១] វិមុត្តិញ្ញាណ ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ
ណាមួយ វិមុត្តិញ្ញាណទាំងអស់នោះ ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អើ ។ បច្ច-
វេទ្ធិណញ្ញាណ ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
វិមុត្តិញ្ញាណ ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលជា
គោត្រកូ ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

វិបុលកថា

[៥៨២] សោតាបត្តិដល់សង្ឃិកិរិយាយ បដិ-
 បទ្ទស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។
 សោតាបទ្ទស្ស ញ្ញាណំ សោតាបត្តិដល់ បត្តស្ស
 បដិលទ្ធស្ស អធិកតស្ស សង្ឃិកតស្ស ញ្ញាណន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សកទាតាមិដល់សង្ឃិកិរិយាយ
 បដិបទ្ទស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តិ ។
 អាមន្តា ។ សកទាតាមិស្ស ញ្ញាណំ សកទាតាមិ-
 ដល់ បត្តស្ស បដិលទ្ធស្ស អធិកតស្ស សង្ឃិកតស្ស
 ញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អនាតាមិដល់-
 សង្ឃិកិរិយាយ បដិបទ្ទស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ
 វិមុត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ អនាតាមិស្ស ញ្ញាណំ អនាតាមិ-
 ដល់ បត្តស្ស បដិលទ្ធស្ស អធិកតស្ស សង្ឃិកតស្ស
 ញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អរហត្តសង្ឃិ-
 កិរិយាយ បដិបទ្ទស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ
 វិមុត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ អរហតោ ញ្ញាណំ អរហត្តំ
 បត្តស្ស បដិលទ្ធស្ស អធិកតស្ស សង្ឃិកតស្ស
 ញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

វិមុត្តកថា

[៥៨២] វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អើ ។ ញាណ
 របស់សោតាបន្នបុគ្គល ជាញាណរបស់បុគ្គល ដែលបានដល់ បាន
 ចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផលប្ប ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែល
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាតាមិផល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។
 អើ ។ ញាណ របស់សកទាតាមិបុគ្គល ជាញាណរបស់បុគ្គល
 ដែលបានដល់ បានចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសកទាតា-
 មិផលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ
 របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាតាមិផល ឈ្មោះ
 ថាវិមុត្តប្ប ។ អើ ។ ញាណ របស់អនាតាមិបុគ្គល ជាញាណ
 របស់បុគ្គល ដែលបានដល់ បានចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 នូវអនាតាមិផលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ
 របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះអរហត្ត ឈ្មោះថា
 វិមុត្តប្ប ។ អើ ។ ញាណ របស់ព្រះអរហន្ត ជាញាណរបស់បុគ្គល
 ដែលបានដល់ បានចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវព្រះ
 អរហត្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៥៨៣] សោតាបត្តិដលសមដ្ឋីស្ស បុគ្គលស្ស
 វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបត្តិដល-
 សច្ចិកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ
 វិមុត្តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សកទាតាមិ-
 ដលសមដ្ឋីស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តិ ។
 អាមន្តា ។ សកទាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិ-
 បទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អនាតាមិដលសមដ្ឋីស្ស បុគ្គលស្ស
 វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ អនាតាមិដល-
 សច្ចិកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ
 វិមុត្តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អរហត្តដលស-
 មដ្ឋីស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តិ ។ អា-
 មន្តា ។ អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស
 វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៨៤] សោតាបត្តិដលសមដ្ឋីស្ស បុគ្គលស្ស
 វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តំ តញ្ច ដលំ បត្តស្ស ញា-
 ណន្តិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបត្តិដលសច្ចិកិរិយាយ
 បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តំ តញ្ច

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៥៨៣] វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយ
 សោតាបត្តិផល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គល
 ដែលធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលព្រម
 ព្រៀងដោយសកទាតាមិផល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ
 របស់បុគ្គល ដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសកទាតាមិផល
 ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ
 របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយអនាតាមិផល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។
 អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់
 ច្បាស់នូវអនាតាមិផល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយ
 អរហត្តផល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់
 បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ឈ្មោះថាវិមុត្ត
 ប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៨៤] វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយ
 សោតាបត្តិផល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប វិមុត្តនោះឯង ជាញាណ របស់បុគ្គល
 ដែលដល់នូវផលប្ប ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល ឈ្មោះថាវិមុត្ត វិមុត្តនោះឯង

វិមុត្តកថា

ដល់ បត្តស្ស ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 សកទាតាមិដលសមន្តិស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ
 វិមុត្តំ តញ្ច ដល់ បត្តស្ស ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ ស-
 កទាតាមិដលសន្និកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស
 វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តំ តញ្ច ដល់ បត្តស្ស ញាណន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អនាតាមិដលសមន្តិស្ស
 បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តំ តញ្ច ដល់ បត្តស្ស
 ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ អនាតាមិដលសន្និកិរិយាយ
 បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តំ តញ្ច ដល់
 បត្តស្ស ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អរ-
 ហត្តដលសមន្តិស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តំ
 តញ្ច ដល់ បត្តស្ស ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ អរហត្ត-
 សន្និកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ
 វិមុត្តំ តញ្ច ដល់ បត្តស្ស ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

វិមុត្តកថា

ជាញាណ របស់បុគ្គលដែលដល់នូវផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយ
សកទាគាមិផល ឈ្មោះថាវិមុត្ត វិមុត្តនោះឯង ជាញាណ របស់
បុគ្គលដែលដល់នូវផលប្ត ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គល
ដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាគាមិផល ឈ្មោះថាវិមុត្ត
វិមុត្តនោះឯង ជាញាណ របស់បុគ្គលដែលដល់នូវផលប្ត ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលព្រម
ព្រៀងដោយអនាគាមិផល ឈ្មោះថាវិមុត្ត វិមុត្តនោះឯង ជាញាណ
របស់បុគ្គលដែលដល់នូវផលប្ត ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គល
ដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ឈ្មោះថាវិមុត្ត
វិមុត្តនោះឯង ជាញាណ របស់បុគ្គលដែលដល់នូវផលប្ត ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលព្រម
ព្រៀងដោយអរហត្តផល ឈ្មោះថាវិមុត្ត វិមុត្តនោះឯង ជាញាណ
របស់បុគ្គលដែលដល់នូវផលប្ត ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គល
ដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះអរហត្ត ឈ្មោះថាវិមុត្ត
វិមុត្តនោះឯង ជាញាណ របស់បុគ្គលដែលដល់នូវផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អសេក្ខញ្ញាណកថា

[៥៨៥] សេក្ខស្ស អសេក្ខំ ញ្ញាណំ អត្ថតិ ។
 អាមន្តា ។ សេក្ខោ អសេក្ខំ ធម្មំ ជាធាតុ បស្សតិ
 ទិដ្ឋំ វិទិតំ សច្ចិកតំ ឧបសម្មជ្ឈ វិហរតិ កាយេន
 ដុស្តិក្ខា វិហរតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ ននុ
 សេក្ខោ អសេក្ខំ ធម្មំ ន ជាធាតុ ន បស្សតិ អ-
 ទិដ្ឋំ អវិទិតំ អសច្ចិកតំ ន ឧបសម្មជ្ឈ វិហរតិ ន
 កាយេន ដុស្តិក្ខា វិហរតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ
 សេក្ខោ អសេក្ខំ ធម្មំ ន ជាធាតុ ន បស្សតិ អ-
 ទិដ្ឋំ អវិទិតំ អសច្ចិកតំ ន ឧបសម្មជ្ឈ វិហរតិ ន
 កាយេន ដុស្តិក្ខា វិហរតិ នោ វត រេ វត្ថុព្វ
 សេក្ខស្ស អសេក្ខំ ញ្ញាណំ អត្ថតិ ។

[៥៨៦] អសេក្ខស្ស អសេក្ខំ ញ្ញាណំ អត្ថ-
 អសេក្ខោ អសេក្ខំ ធម្មំ ជាធាតុ បស្សតិ ទិដ្ឋំ វិទិតំ
 សច្ចិកតំ ឧបសម្មជ្ឈ វិហរតិ កាយេន ដុស្តិក្ខា វិហរ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ សេក្ខស្ស អសេក្ខំ ញ្ញាណំ អត្ថ-

អសេក្ខញ្ញាណកថា

[៥៨៥] អសេក្ខញ្ញាណ របស់អសេក្ខបុគ្គល មានដែរឬ ។
 អើ ។ សេក្ខបុគ្គល ដឹង ឃើញ នូវអសេក្ខធម៌ (បានដល់នូវ
 អសេក្ខធម៌) ដែលខ្លួនឃើញ ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ពាល់ត្រូវ ដោយ
 នាមកាយហើយ សម្រេចសម្រាន្តនៅឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងសេក្ខបុគ្គល មិនដឹង មិនឃើញ នូវអសេក្ខ-
 ធម៌ (មិនបានដល់នូវអសេក្ខធម៌) ដែលខ្លួនមិនឃើញ មិនដឹង មិន
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនបានពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយហើយ សម្រេច
 សម្រាន្តទេឬ ។ អើ ។ បើសេក្ខបុគ្គល មិនដឹង មិនឃើញ នូវអសេក្ខ-
 ធម៌ (មិនបានដល់នូវអសេក្ខធម៌) ដែលខ្លួនមិនឃើញ មិនដឹង មិនធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយហើយ សម្រេចសម្រាន្ត
 ទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អសេក្ខញ្ញាណ របស់
 សេក្ខបុគ្គល មានទេ ។

[៥៨៦] អសេក្ខញ្ញាណ របស់អសេក្ខបុគ្គល មាន អសេក្ខ-
 បុគ្គល ដឹង ឃើញ នូវអសេក្ខធម៌ (បានដល់នូវអសេក្ខធម៌) ដែលខ្លួន
 ឃើញ ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយហើយ សម្រេច
 សម្រាន្តនៅឬ ។ អើ ។ អសេក្ខញ្ញាណ របស់សេក្ខបុគ្គល មាន

អសេត្តញ្ញាណកថា

សេត្តោ អសេត្តំ ធម្មំ ជាតាតិ បស្សតិ អធិដ្ឋំ អវិទិតំ
 សច្ចិកតំ ឧបសម្បជ្ឈំ វិហរតិ កាយេន ដុស្តិត្វា
 វិហរតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៨៧] សេត្តស្ស អសេត្តំ ញ្ញាណំ អត្ថំ
 សេត្តោ អសេត្តំ ធម្មំ ន ជាតាតិ ន បស្សតិ
 អធិដ្ឋំ អវិទិតំ អសច្ចិកតំ ន ឧបសម្បជ្ឈំ វិហរតិ
 ន កាយេន ដុស្តិត្វា វិហរតីតិ ។ អាមត្ថា ។
 អសេត្តស្ស អសេត្តំ ញ្ញាណំ អត្ថំ អសេត្តោ
 អសេត្តំ ធម្មំ ន ជាតាតិ ន បស្សតិ អធិដ្ឋំ អវិទិតំ
 អសច្ចិកតំ ន ឧបសម្បជ្ឈំ វិហរតិ ន កាយេន
 ដុស្តិត្វា វិហរតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៨៨] សេត្តស្ស អសេត្តំ ញ្ញាណំ អត្ថីតិ ។
 អាមត្ថា ។ កោត្រភុនោ បុគ្គលស្ស សោតាបត្តិ-
 មក្កេ ញ្ញាណំ អត្ថីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 សោតាបត្តិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គ-
 លស្ស សោតាបត្តិដលេ ញ្ញាណំ អត្ថីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សកទាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ
 ។ បេ ។ អទាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ ។ បេ ។

អសេត្តញ្ញាណកថា

សេត្តបុគ្គល ដឹង ឃើញ នូវអសេត្តធម៌ (បានដល់នូវអសេត្តធម៌)
ដែលខ្លួនឃើញ ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ពាលត្រូវ ដោយនាមកាយហើយ
សម្រេចសម្រាន្តនៅដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៨៧] អសេត្តញ្ញាណ របស់សេត្តបុគ្គល មាន សេត្ត-
បុគ្គល មិនដឹង មិនឃើញ នូវអសេត្តធម៌ (មិនបានដល់នូវអសេត្តធម៌)
ដែលខ្លួនមិនឃើញ មិនដឹង មិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនពាលត្រូវ ដោយ
នាមកាយហើយ សម្រេចសម្រាន្តនៅទេឬ ។ អើ ។ អសេត្តញ្ញាណ
របស់អសេត្តបុគ្គល មាន អសេត្តបុគ្គល មិនដឹង មិនឃើញ នូវ
អសេត្តធម៌ (មិនបានដល់នូវអសេត្តធម៌) ដែលខ្លួនមិនឃើញ មិនដឹង
មិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនពាលត្រូវ ដោយនាមកាយហើយ សម្រេច
សម្រាន្តនៅទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៨៨] អសេត្តញ្ញាណ របស់សេត្តបុគ្គល មានដែរឬ ។ អើ ។
ញ្ញាណ ក្នុងសោតាបត្តិមគ្គ របស់បុគ្គល ជាគោត្រកូ មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងសោតាបត្តិផល
របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល មាន
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
សកទាតាមិផល ។ បេ ។ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាតាមិផល ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អរហត្ថសង្ខតិវិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស អរហត្ថ
អត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៨៩] ន វត្ថុព្វំ សេត្វស្ស អសេត្វំ ញាណំ
អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អាយស្មា អានន្តោ
សេត្វោ ភគវា ឧទ្យោភេតិ ជាតាតិ សារីបុត្តោ ថេរោ
មហាមោក្ខណ្ឌោ ថេរោ ឧទ្យោភេតិ ជាតាតិ ។
អាមន្តា ។ ហព្វំ អាយស្មា អានន្តោ សេត្វោ
ភគវា ឧទ្យោភេតិ ជាតាតិ សារីបុត្តោ ថេរោ
មហាមោក្ខណ្ឌោ ថេរោ ឧទ្យោភេតិ ជាតាតិ តេន
វត វេ វត្ថុព្វេ សេត្វស្ស អសេត្វំ ញាណំ អត្ថិតិ ។

អសេត្វញ្ញាណកថា ។

វិបរីតិកថា

[៥៩០] បរិវរឹកសិណំ សមាបត្តិ សមាបទ្ធស្ស
វិបរឹតេ ញាណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ អនិច្ចេ និច្ចេ
វិបរិយេសោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ញាណ ក្នុងព្រះអរហត្ត របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
នូវព្រះអរហត្ត មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៨៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អសេក្ខញាណ របស់សេក្ខ-
បុគ្គល មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអានន្តមានអាយុ ជាសេក្ខបុគ្គល
រមែងដឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គលើសលុប រមែងដឹងថា ព្រះថេរៈ
ឈ្មោះសារីបុត្ត និងព្រះថេរៈ ឈ្មោះមហាមោគ្គល្លាន លោកលើស
លុបដូច្នេះដែរឬ ។ អើ ។ បើព្រះអានន្តមានអាយុ ជាសេក្ខបុគ្គល
រមែងដឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គលើសលុប រមែងដឹងថា ព្រះថេរៈ
ឈ្មោះសារីបុត្ត និងព្រះថេរៈ ឈ្មោះមហាមោគ្គល្លាន លោកលើសលុប
ដូច្នេះហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
អសេក្ខញាណ របស់សេក្ខបុគ្គល មាន ។

ចប់ អសេក្ខញាណកថា ។

វិបរីតកថា

[៥៩០] វិបរីតញាណ^(១) (ការយល់ផ្ទុយ) របស់បុគ្គលដែលចូល
កាន់បឋវីកសិណសមាបត្តិ មានឬ ។ អើ ។ សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ ថាទៀង
ក្នុងរបស់មិនទៀង មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

១ និយាយថា វិបរីតញា ដូច្នេះ ត្រូវដឹង ដែលត្រឡប់ដូច្នេះ តាមសម្រួលមាត់ ប្រែ
ថា ការយល់ផ្ទុយ ឬ ការយល់ខុស ។

វិបត្តិកថា

ទុក្ខេ សុខន្តិ ។ បេ ។ អនត្ថនិ អត្តាតិ ។ បេ ។ អសុក្រេ
សុភន្តិ វិបរិយេសោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៥៧១] បឋវីកសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស
វិបរិតេ ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ អកុសលន្តិ ។ ន
ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ នន្ទ កុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។
ហញ្ចំ កុសលំ នោ វត វេ វត្ថព្វេ បឋវីកសិណំ
សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស វិបរិតេ ញាណន្តិ ។

[៥៧២] អនិច្ចេ និច្ចន្តិ វិបរិយេសោ សោ ច
អកុសលោតិ ។ អាមន្តា ។ បឋវីកសិណំ សមាបត្តិ
សមាបន្នស្ស វិបរិតេ ញាណំ តញ្ច អកុសលន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ ទុក្ខេ សុខន្តិ ។ បេ ។
អនត្ថនិ អត្តាតិ ។ បេ ។ អសុក្រេ សុភន្តិ វិបរិយេសោ
សោ ច អកុសលោតិ ។ អាមន្តា ។ បឋវីកសិ-
ណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស វិបរិតេ ញាណំ តញ្ច
អកុសលន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

វិបត្តិពាក្យ

សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ ថាសុខ ក្នុងរបស់ជាទុក្ខ ។ បេ ។ ថាខន ក្នុង
របស់មិនមែនជាខន ។ បេ ។ ថាស្អាត ក្នុងរបស់មិនស្អាត មានដែរ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។

(៥៧១) វិបត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវិកសិ-
ណសមាបត្តិ មានដែរឬ ។ អើ ។ (ញ្ញាណនោះ) ជាអកុសលឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង (ញ្ញាណនោះ) ជាកុ-
សលឬ ។ អើ ។ បើ (ញ្ញាណនោះ) ជាកុសល ម្ចាស់អ្នកដ៏
ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិបត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់
បឋវិកសិណសមាបត្តិ មានទេ ។

(៥៧២) សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ ថាទៀង ក្នុងរបស់មិនទៀង
(មាន) ចុះសេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ នោះជាអកុសលឬ ។ អើ ។ វិបត្តិ-
ញ្ញាណ របស់បុគ្គល ដែលចូលកាន់បឋវិកសិណសមាបត្តិ (មាន) ចុះ
ញ្ញាណនោះ ជាអកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ ថាសុខ ក្នុងរបស់ជាទុក្ខ ។ បេ ។ ថាខន ក្នុង
របស់មិនមែនជាខន ។ បេ ។ ថាស្អាត ក្នុងរបស់មិនស្អាត ចុះសេចក្តី
ប្រកាន់ផ្ទុយនោះ ជាអកុសលឬ ។ អើ ។ វិបត្តិញ្ញាណ របស់
បុគ្គល ដែលចូលកាន់បឋវិកសិណសមាបត្តិ (មាន) ចុះញ្ញាណនោះ ជា
អកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៥៧៣] បឋវីភសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស
 វិបរីតេ ញ្ញាណំ តញ្ច កុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ អ-
 និច្ចេ និច្ចន្តិ វិបរិយេសោ សោ ច កុសលោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បឋវីភសិណំ សមាបត្តិ
 សមាបន្នស្ស វិបរីតេ ញ្ញាណំ តញ្ច កុសលន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ធុក្ខេ សុខន្តិ ។ បេ ។ អនត្ថនិ អត្តាតិ
 ។ បេ ។ អសុភេ សុភន្តិ វិបរិយេសោ សោ ច កុ-
 សលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៧៤] បឋវីភសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស
 វិបរីតេ ញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ អរហា បឋវីភ-
 សិណំ សមាបត្តិ សមាបជ្ជេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។
 ហញ្ច អរហា បឋវីភសិណំ សមាបត្តិ សមាបជ្ជេ-
 យ្យ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ បឋវីភសិណំ សមាបត្តិ
 សមាបន្នស្ស វិបរីតេ ញ្ញាណន្តិ ។

[៥៧៥] បឋវីភសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស
 វិបរីតេ ញ្ញាណំ អរហា បឋវីភសិណំ សមាបត្តិ
 សមាបជ្ជេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ អរហតោ វិបរិ-
 យេសោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៥៩៣) វិបរិតញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវីកសិណ-
 សមាបត្តិ (មាន) ចុះញ្ញាណនោះ ជាកុសលប្ប ។ អើ ។ សេចក្តី
 ប្រកាន់ផ្ទុយ ថាទៀង ក្នុងរបស់មិនទៀង ចុះសេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយនោះ
 ជាកុសលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិបរិតញ្ញាណ
 របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវីកសិណសមាបត្តិ (មាន) ចុះញ្ញាណនោះ
 ជាកុសលប្ប ។ អើ ។ សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ ថាសុខ ក្នុងរបស់ជាទុក្ខ
 ។ បេ ។ ថាខន ក្នុងរបស់មិនមែនខន ។ បេ ។ ថាស្អាត ក្នុងរបស់
 មិនស្អាត ចុះសេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយនោះ ជាកុសលប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥៩៤) វិបរិតញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវីកសិណ-
 សមាបត្តិ (មាន) ប្ប ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ចូលកាន់បឋវីកសិណ-
 សមាបត្តិប្ប ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត ចូលកាន់បឋវីកសិណសមាបត្តិ
 ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិបរិតញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែល
 ចូលកាន់បឋវីកសិណសមាបត្តិ មានទេ ។

(៥៩៥) វិបរិតញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវីកសិណ-
 សមាបត្តិ (មាន) ព្រះអរហន្ត ចូលកាន់បឋវីកសិណសមាបត្តិប្ប ។
 អើ ។ សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

វិបត្តិកថា

[៥៧៦] អត្ថំ អរហតោ វិបរិយេសោតិ ។ អា-
មន្តា ។ អត្ថំ អរហតោ សញ្ញាវិបរិយេសោ ចិត្តវិបរិ-
យេសោ ទិដ្ឋិវិបរិយេសោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៧៧] នត្ថំ អរហតោ សញ្ញាវិបរិយេសោ ចិត្ត-
វិបរិយេសោ ទិដ្ឋិវិបរិយេសោតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ
នត្ថំ អរហតោ សញ្ញាវិបរិយេសោ ចិត្តវិបរិយេសោ
ទិដ្ឋិវិបរិយេសោ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ អរហតោ
វិបរិយេសោតិ ។

[៥៧៨] ន វត្ថុព្វំ បឋវីកសិណំ សមាបត្តិ
សមាបន្នស្ស វិបរីតេ ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ បឋវី-
កសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស សព្វេវ បឋវី
ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ បឋវី-
កសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស វិបរីតេ ញាណន្តិ ។

[៥៧៩] បឋវីកសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស
វិបរីតេ ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ បឋវី អត្ថំ អត្ថំ
ច កោចិ បឋវី បឋវីតោ សមាបន្នតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ ហព្វំ បឋវី អត្ថំ អត្ថំ ច កោចិ

វិបត្តិកថា

(៥៩៦) សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ របស់ព្រះអរហន្ត មានបួន ។ អើ ។ សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយដោយសញ្ញា សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយដោយចិត្ត សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយដោយទិដ្ឋិ របស់ព្រះអរហន្ត មានបួន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥៩៧) សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយដោយសញ្ញា សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយដោយចិត្ត សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយដោយទិដ្ឋិ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ឬ ។ អើ ។ បើសេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយដោយសញ្ញា សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយដោយចិត្ត សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយដោយទិដ្ឋិ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

(៥៩៨) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វិបត្តិកថាណា របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវិកសិណសមាបត្តិ (មាន) ទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលចូលកាន់បឋវិកសិណសមាបត្តិ ។ ធម្មជាតិទាំងអស់ ទៅជាផែនដីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ វិបត្តិកថាណា របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវិកសិណសមាបត្តិ មាន ។

(៥៩៩) វិបត្តិកថាណា របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋវិកសិណសមាបត្តិ មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងផែនដី មាន បុគ្គលនីមួយ ចូលកាន់ផែនដីដោយផែនដី មានដែរឬ ។ អើ ។ បើផែនដី មាន បុគ្គលនីមួយ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

បឋវី បឋវីតោ សមាបជ្ជតិ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ បឋវី-
កសិណំ សមាបត្ថិ សមាបន្នស្ស វិបរីតេ ញាណន្តិ ។

[៦០០] បឋវី អត្ថំ បឋវី បឋវីតោ សមាបជ្ជ-
ន្នស្ស វិបរីតំ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ និព្វានំ អត្ថំ
និព្វានំ និព្វានតោ សមាបជ្ជន្នស្ស វិបរីតំ ហោតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ ន វត្ថុព្វំ បឋវី-
កសិណំ សមាបត្ថិ សមាបន្នស្ស វិបរីតេ ញាណន្តិ ។
វិបរីតកថា ។

និយាមកបិ

[៦០១] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ អត្ថំ
ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ និយតស្ស អនិយាមកមនាយ
អត្ថំ ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦០២] និយតស្ស អនិយាមកមនាយ នត្ថំ
ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ អនិយតស្ស និយាមកម-
នាយ នត្ថំ ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ចូលកាន់ផែនដី ដោយផែនដី មានមែន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា វិបរិតញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវីកសិណមាបត្តិ
មានទេ ។

[៦០០] ផែនដី មាន វិបរិតញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់
ផែនដី ដោយផែនដី មានដែរឬ ។ អើ ។ និព្វាន មាន វិបរិតញ្ញាណ
របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់និព្វាន ដោយនិព្វាន មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា
វិបរិតញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវីកសិណសមាបត្តិ មានទេ ។
ចប់ វិបរិតកថា ។

និយាមកថា

[៦០១] ញ្ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈគឺមគ្គ របស់បុគ្គល
ជាអនិយតៈ (បុគ្គជន) មានដែរឬ ។ អើ ។ ញ្ញាណ ក្នុងដំណើរ
ទៅកាន់អនិយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦០២] ញ្ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់អនិយាមៈ របស់បុគ្គលជា
និយតៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ញ្ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់
បុគ្គលជាអនិយតៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

និយាមកថា

[៦០៣] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ អត្ថិ
ញ្ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ និយតស្ស និយាមកមនាយ
អត្ថិ ញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦០៤] និយតស្ស និយាមកមនាយ នត្ថិ ញ្ញា-
ណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អនិយតស្ស និយាមកមនាយ
នត្ថិ ញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦០៥] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ អត្ថិ
ញ្ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អនិយតស្ស អនិយាមកម-
នាយ អត្ថិ ញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦០៦] អនិយតស្ស អនិយាមកមនាយ នត្ថិ
ញ្ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អនិយតស្ស និយាមកម-
នាយ នត្ថិ ញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦០៧] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ អត្ថិ
ញ្ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អនិយតស្ស និយាមកមនាយ
អត្ថិ និយាមោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

និយាមកថា

[៦០៣] ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គល
ជាអនិយតៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ
របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦០៤] ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គល
ជាអនិយតៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងការទៅកាន់និយាមៈ របស់
បុគ្គលជាអនិយតៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦០៥] ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជា
អនិយតៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់អនិយាមៈ
របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦០៦] ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់អនិយាមៈ របស់បុគ្គល
ជាអនិយតៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ
របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៦០៧] ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គល
ជាអនិយតៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ និយាមៈ (មគ្គ) ក្នុងដំណើរ
ទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៦០៨] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ អត្ថិ
ញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ អនិយតស្ស និយាមកមនាយ
អត្ថិ សតិប្បដ្ឋានា ។ បេ ។ សម្មប្បនាណា ឥន្ទ្រិចានា
ឥន្ទ្រិយា ពលា ពោជ្ឈន្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦០៩] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ នត្ថិ
និយាមោតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ អនិយតស្ស និយាម-
កមនាយ នត្ថិ និយាមោ នោ វត រេ វត្ថុព្វេ អនិយ-
តស្ស និយាមកមនាយ អត្ថិ ញ្ញាណន្តិ ។

[៦១០] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ នត្ថិ
សតិប្បដ្ឋានា ។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តាតិ ។ អាមន្តា ។
ហត្ថំ អនិយតស្ស និយាមកមនាយ នត្ថិ ពោជ្ឈន្តា
នោ វត រេ វត្ថុព្វេ អនិយតស្ស និយាមកមនាយ
អត្ថិ ញ្ញាណន្តិ ។

[៦១១] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ អត្ថិ
ញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ តោត្រគុនោ បុគ្គលស្ស សោ-
តាបត្ថិមក្កេ ញ្ញាណំ អត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៦០៨] ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គល
ជាអនិយតៈ មានឬ ។ អើ ។ សតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។ សម្មប្បធាន
ឥទ្ធិបាទ ឥន្ទ្រិយ ពលៈ ពោជ្ឈង្គៈ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់
បុគ្គលជាអនិយតៈ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦០៩] និយាមៈ (មគ្គ) ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់
បុគ្គលជាអនិយតៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បើនិយាមៈ ក្នុងដំណើរទៅ
កាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គល
ជាអនិយតៈ មានទេ ។

[៦១០] សតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈ ក្នុងដំណើរទៅ
កាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បើ
ពោជ្ឈង្គៈ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មិន
មានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ញាណ ក្នុងដំណើរ
ទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មានទេ ។

[៦១១] ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជា
អនិយតៈ មានឬ ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងសោតាបត្តិមគ្គ របស់
បុគ្គលជាគោត្រកូ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បដិសម្ពិទ្ធាកថា

[៦០២] សោតាបត្តិដលេសសង្ខតិវិយាយ បដិ-
 បន្ទស្ស បុគ្គលស្ស សោតាបត្តិដលេ ញាណំ អត្ថតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សក្កនាតាមិដលេសសង្ខតិ-
 យាយ ។ បេ ។ អនាតាមិដលេសសង្ខតិវិយាយ ។ បេ ។
 អរហត្តសង្ខតិវិយាយ បដិបន្ទស្ស បុគ្គលស្ស អរហត្ត
 ញាណំ អត្ថតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦០៣] ន វត្ថុព្វំ អនិយតស្ស និយាមកមនាយ
 អត្ថំ ញាណាន្តំ ។ អាមន្តា ។ ននុ ភកវា ជាតាតិ
 អយំ បុគ្គលោ សម្មត្ថនិយាមំ ឡិក្កមិស្សតិ កញ្ចោ
 អយំ បុគ្គលោ ធម្មំ អភិសមេត្ថន្តំ ។ អាមន្តា ។
 ហញ្ចំ ភកវា ជាតាតិ អយំ បុគ្គលោ សម្មត្ថនិយាមំ
 ឡិក្កមិស្សតិ កញ្ចោ អយំ បុគ្គលោ ធម្មំ អភិសមេត្ថំ
 តេន វត វេ វត្ថុព្វេ អនិយតស្ស និយាមកមនាយ
 អត្ថំ ញាណាន្តំ ។

និយាមកថា ។

បដិសម្ពិទ្ធាកថា

[៦០៤] សព្វំ ញាណំ បដិសម្ពិទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។

បដិសម្ពិទាកថា

[៦១២] ញាណ ក្នុងសោតាបត្តិផល របស់បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ
ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាគាមិផល ។ បេ ។
ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ។ បេ ។ ញាណ ក្នុងព្រះអរហត្ត
របស់បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត មានឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦១៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់
និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបថា បុគ្គលនេះ នឹងឈានចុះកាន់សម្មត្តនិយាម
បុគ្គលនេះ គួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវធម៌បានឬ ។ អើ ។ បើព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបថា បុគ្គលនេះ នឹងឈានចុះកាន់សម្មត្តនិយាម
បុគ្គលនេះ គួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវធម៌បាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់
បុគ្គលជាអនិយតៈ មាន ។

ចប់ និយាមកថា

បដិសម្ពិទាកថា

[៦១៤] ញាណទាំងអស់ ឈ្មោះថាបដិសម្ពិទាឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

សម្មតិញ្ញាណំ បដិសម្មិនាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ សម្មតិញ្ញាណំ បដិសម្មិនាតិ ។ អាមន្តា ។
 យេ កេចិ សម្មតី ជានន្តិ សព្វេ តេ បដិសម្មិ-
 ទប្បត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សត្វំ ញ្ញាណំ
 បដិសម្មិនាតិ ។ អាមន្តា ។ ចេតោបរិយាយេ ញ្ញាណំ
 បដិសម្មិនាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ចេតោ-
 បរិយាយេ ញ្ញាណំ បដិសម្មិនាតិ ។ អាមន្តា ។ យេ
 កេចិ បរិច្ចតំ ជានន្តិ សព្វេ តេ បដិសម្មិទប្បត្តាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៦០៥) សត្វំ ញ្ញាណំ បដិសម្មិនាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ សព្វា បញ្ញា បដិសម្មិនាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ សព្វា បញ្ញា បដិសម្មិនាតិ ។ អាមន្តា ។
 បរិវរិក្ខតសីលំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស អត្ថិ បញ្ញា
 សា បញ្ញា បដិសម្មិនាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អាចោក្ខតសីលំ ។ បេ ។ តេជោក្ខតសីលំ ។ បេ ។
 វាយោក្ខតសីលំ ។ បេ ។ ជីលក្ខតសីលំ ។ បេ ។
 បីតក្ខតសីលំ ។ បេ ។ លោហិតក្ខតសីលំ ។ បេ ។
 ឡិទាតក្ខតសីលំ ។ បេ ។ អាត្មាសាទញ្ញាយតនំ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

សម្មតិញ្ញាណ (ការដឹងនូវសម្មតិ) ឈ្មោះថាបដិសម្មិតាប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មតិញ្ញាណ ឈ្មោះថាបដិសម្មិតាប្ប ។
 អើ ។ ពួកជនណាមួយ ដឹងនូវសម្មតិ ពួកជនទាំងអស់នោះ ឈ្មោះថា
 ដល់នូវបដិសម្មិតាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញាណ
 ទាំងអស់ ឈ្មោះថាបដិសម្មិតាប្ប ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងការកំណត់
 ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) ឈ្មោះថាបដិសម្មិតាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ)
 ឈ្មោះថាបដិសម្មិតាប្ប ។ អើ ។ ពួកជនណាមួយ ដឹងនូវចិត្តនៃបុគ្គល
 ដទៃ ពួកជនទាំងអស់នោះ ឈ្មោះថាដល់នូវបដិសម្មិតាប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៦១៥) ញាណទាំងអស់ ឈ្មោះថាបដិសម្មិតាប្ប ។ អើ ។
 បញ្ញាទាំងអស់ ឈ្មោះថាបដិសម្មិតាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ បញ្ញាទាំងអស់ ឈ្មោះថាបដិសម្មិតាប្ប ។ អើ ។ បញ្ញា
 របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវីកសិណសមាបត្តិ មាន ចុះបញ្ញានោះ
 ឈ្មោះថាបដិសម្មិតាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បញ្ញា
 របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់អាប្រាកសិណ ។ បេ ។ តេជាកសិណ ។ បេ ។
 វាយោកសិណ ។ បេ ។ នីលកសិណ ។ បេ ។ ប័ត្តកសិណ ។ បេ ។
 លោហិតកសិណ ។ បេ ។ ឧទាតកសិណ ។ បេ ។ អាកាសានញ្ជាយតនៈ

សម្មតិញ្ញាណកថា

។ បេ ។ វិញ្ញាណាញាឃេតុនំ ។ បេ ។ វាតិញ្ញាណាឃេតុ-
 នំ ។ បេ ។ នេវសញ្ញាណាសញ្ញាឃេតុនំ សមាបន្នស្ស
 ។ បេ ។ នានំ ទទន្តស្ស ។ បេ ។ បីវំ ទទន្តស្ស
 ។ បេ ។ បិណ្ឌាទានំ ទទន្តស្ស ។ បេ ។ សេនាសនំ
 ទទន្តស្ស ។ បេ ។ គិណាឈប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារំ
 ទទន្តស្ស អត្ថំ បញ្ញា សា បញ្ញា បដិសម្មិនាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦០៦] ន វត្ថុតំ សតំ ញាណំ បដិសម្មិនាតិ ។
 អាមន្តា ។ អត្ថំ លោកុត្តរា បញ្ញា សា បញ្ញា ន
 បដិសម្មិនាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ
 សតំ ញាណំ បដិសម្មិនាតិ ។

បដិសម្មិទានកថា ។

សម្មតិញ្ញាណកថា

[៦០៧] ន វត្ថុតំ សម្មតិញ្ញាណំ សច្ចាវច្ច-
 ណាញោ ន អញ្ញាវច្ចណន្តិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ បឋវី
 កសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស អត្ថំ ញាណំ

សម្មតិញ្ញាណកថា

។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ ។ បេ ។ អាក្ខន្ធាញ្ញាយតនៈ ។ បេ ។
 នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ។ បេ ។ កាលឲ្យទាន ។ បេ ។ កាល
 ឲ្យចីវរ ។ បេ ។ កាលឲ្យបិណ្ឌបាត ។ បេ ។ កាលឲ្យសេនាសនៈ
 ។ បេ ។ កាលឲ្យគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ មាន ចុះបញ្ជានោះ
 ឈ្មោះថាបដិសម្ពិទ្ធាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦១៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញ្ញាណទាំងអស់ ឈ្មោះថា
 បដិសម្ពិទ្ធាទេ ។ អើ ។ បញ្ជា ជាលោកុត្តរៈ មាន ចុះបញ្ជានោះ
 មិនឈ្មោះថាបដិសម្ពិទ្ធាទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ព្រោះហេតុនោះ ញ្ញាណទាំងអស់ ឈ្មោះថាបដិសម្ពិទ្ធាដែរ ។
 ចប់ បដិសម្ពិទ្ធាកថា ។

សម្មតិញ្ញាណកថា

[៦១៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សម្មតិញ្ញាណ មានសច្ចៈ
 ជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ។ អើ ។ ក្រែង
 ញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បរិក្ខសិណសមាបត្តិ មាន ទាំង

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

បឋវីភក្តិសិលាញ្ច សម្មតិសច្ចម្មតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច
 បឋវីភក្តិសិលា សមាបត្តិ សមាបន្តស្ស អត្ថំ ញ្ញាណំ
 បឋវីភក្តិសិលាញ្ច សម្មតិសច្ចម្មតិ តេន វត វេ វត្ថព្វ
 សម្មតិញ្ញាណំ សង្ខារម្មណាញោ ន អញ្ញារម្មណានិ ។

[៦០៨] ន វត្ថុញ្ច សម្មតិញ្ញាណំ សង្ខារម្មណាញោ
 ន អញ្ញារម្មណានិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អាចោក្ខសិលា
 ។ បេ ។ តេជោក្ខសិលា ។ បេ ។ តិលានប្បច្ចយកេសជ្ជ-
 បរិក្ខារំ ននន្តស្ស អត្ថំ ញ្ញាណំ តិលានប្បច្ចយកេសជ្ជ-
 បរិក្ខារោ ច សម្មតិសច្ចម្មតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច
 តិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារំ ននន្តស្ស អត្ថំ ញ្ញាណំ
 តិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារោ ច សម្មតិសច្ចម្មតិ តេន
 វត វេ វត្ថព្វ សម្មតិញ្ញាណំ សង្ខារម្មណាញោ ន
 អញ្ញារម្មណានិ ។

[៦០៩] សម្មតិញ្ញាណំ សង្ខារម្មណាញោ ន
 អញ្ញារម្មណានិ ។ អាមន្តា ។ តេន ញ្ញាលោន ទុក្ខំ
 បរិជាតិ សមុទយំ បដហតិ និរោធំ សច្ចិករោតិ
 មក្កំ ភាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បបរិកសិណ ក្នុងសម្មតិសច្ចៈ ក៏មានឬ ។ អើ ។ បើញ្ញាណ របស់បុគ្គល ដែលចូលកាន់បបរិកសិណសមាបត្តិ មាន ទាំងបបរិកសិណ ក្នុងសម្មតិសច្ចៈ ក៏មាន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សម្មតិញ្ញាណ មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ។

[៦១៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សម្មតិញ្ញាណ មានសច្ចៈ ជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ឬ ។ អើ ។ ក្រែង ញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់អាបោកសិណ ។ បេ ។ តេជោកសិណ ។ បេ ។ កាលទ្យតិលានប្បច្ចយកេសជ្ឈបរិក្ខារ មាន ឯតិលានប្បច្ចយកេសជ្ឈបរិក្ខារ ក្នុងសម្មតិសច្ចៈ ក៏មានឬ ។ អើ ។ បើញ្ញាណ របស់បុគ្គលកាលទ្យតិលានប្បច្ចយកេសជ្ឈបរិក្ខារ មាន ឯតិលានប្បច្ចយកេសជ្ឈបរិក្ខារ ក្នុងសម្មតិសច្ចៈ ក៏មាន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សម្មតិញ្ញាណ មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ។

[៦១៩] សម្មតិញ្ញាណ មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គល កំណត់ដ៏នូវទុក្ខ លះនូវសមុទេយៈ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវនិរោធិ ចម្រើននូវមគ្គ ដោយញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ សម្មតិញ្ញាណកថា ។

បិត្តារម្មណកប៉ា

[៦២០] ចេតោបរិយាយេ ញាណំ ចិត្តារម្មណា-

ញោវ ន អញ្ញារម្មណានិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ អត្ថ

កោចិ សរាគំ ចិត្តំ សរាគំ ចិត្តន្តំ បដាធាតីតិ ។

អាមន្តា ។ ហព្វំ អត្ថំ កោចិ សរាគំ ចិត្តំ សរាគំ

ចិត្តន្តំ បដាធាតិ ធា វត វេ វត្ថព្វេ ចេតោបរិយាយេ

ញាណំ ចិត្តារម្មណញោវ ន អញ្ញារម្មណានិ ។ នន្ទ

អត្ថំ កោចិ វីតរាគំ ចិត្តំ វីតរាគំ ចិត្តន្តំ ។ បេ ។

សនោសំ ចិត្តំ ។ បេ ។ វីតនោសំ ចិត្តំ សមោហំ ចិត្តំ

វីតមោហំ ចិត្តំ សន្និទ្ធិតំ ចិត្តំ វីក្ខិទ្ធិតំ ចិត្តំ មហាភ្នតំ

ចិត្តំ អមហាភ្នតំ ចិត្តំ សឧត្តរំ ចិត្តំ អនុត្តរំ

ចិត្តំ សមាហិតំ ចិត្តំ អសមាហិតំ ចិត្តំ

បិដកម្មណកថា

[៦២០] ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ)
 មានចិត្តជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ។ អើ ។
 ក្រែងបុគ្គលណាមួយ ដឹងច្បាស់នូវចិត្តដែលប្រកបដោយរាគៈ ថាចិត្តប្រ-
 កបដោយរាគៈដូច្នេះឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គលណាមួយ ដឹងច្បាស់នូវចិត្ត
 ដែលប្រកបដោយរាគៈ ថាចិត្តប្រកបដោយរាគៈដូច្នេះ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ)
 មានចិត្តជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ។ ក្រែងបុគ្គល
 ណាមួយ ដឹងច្បាស់នូវចិត្តដែលប្រាសចាករាគៈ ថាចិត្តប្រាសចាករាគៈ
 ។ បេ ។ នូវចិត្តដែលប្រកបដោយទោសៈ ។ បេ ។ នូវចិត្តដែល
 ប្រាសចាកទោសៈ នូវចិត្តដែលប្រកបដោយមោហៈ នូវចិត្តដែលប្រាស
 ចាកមោហៈ នូវចិត្តដែលរួញរា នូវចិត្តដែលរាយមាយ នូវចិត្តដែលដល់
 នូវការៈជាធំ (គឺប្រាវចរៈនិងអប្បប្រាវចរៈ) នូវចិត្តដែលមិនដល់នូវការៈជាធំ
 (គឺកាមាវចរៈ) នូវចិត្តដែលមានចិត្តដទៃប្រសើរជាង (គឺកាមាវចរៈ) នូវ
 ចិត្តដែលមិនមានចិត្តដទៃប្រសើរជាង (គឺប្រាវចរៈនិងអប្បប្រាវចរៈ) នូវ
 ចិត្តដែលតាំងមាំ នូវចិត្តដែលមិនតាំងមាំ (គឺប្រាសចាកសមាធិទាំង២)

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

វិមុត្តំ ចិត្តំ ។ បេ ។ អវិមុត្តំ ចិត្តំ អវិមុត្តំ ចិត្តន្តិ បដាណាតិ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចី អត្ថិ កោចិ អវិមុត្តំ ចិត្តំ
 អវិមុត្តំ ចិត្តន្តិ បដាណាតិ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ ចេតោបរិ-
 យាយេ ញាណំ ចិត្តាវម្ពណាញោ ន អញ្ញាវម្ពណាណ្ឌិ ។

[៦២០] ដស្សាវម្ពណោ ញាណំ វត្ថុព្វំ ចេតោ-
 បរិយាយេ ញាណាណ្ឌិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចី ដស្សាវម្ព-
 ណោ ញាណំ វត្ថុព្វំ ចេតោបរិយាយេ ញាណំ នោ វត
 វេ វត្ថុព្វេ ចេតោបរិយាយេ ញាណំ ចិត្តាវម្ពណាញោ
 ន អញ្ញាវម្ពណាណ្ឌិ ។ វេទនាវម្ពណោ ញាណំ ។ បេ ។
 សញ្ញាវម្ពណោ ញាណំ ចេតនាវម្ពណោ ញាណំ ចិត្តា-
 វម្ពណោ ញាណំ សន្តាវម្ពណោ ញាណំ វិរិយាវម្ព-
 ណោ ញាណំ សតាវម្ពណោ ញាណំ សមាធាវម្ពណោ
 ញាណំ បញ្ញាវម្ពណោ ញាណំ ។ បេ ។ វាសាវម្ពណោ
 ញាណំ ។ បេ ។ ទោសាវម្ពណោ ញាណំ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

នូវចិត្តដែលរួចស្រឡះ ។ បេ ។ នូវចិត្តដែលមិនទាន់រួចស្រឡះ ថាចិត្ត
 មិនទាន់រួចស្រឡះដូច្នេះ មានដែរឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គលណាមួយ ដឹង
 ច្បាស់នូវចិត្តដែលមិនទាន់រួចស្រឡះ ថាចិត្តមិនទាន់រួចស្រឡះដូច្នេះ មាន
 ដែរ មាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ញ្ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹង
 នូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) មានចិត្តជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជា
 អារម្មណ៍ទេ ។

(៦២១) ញ្ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺផស្សៈ បុគ្គលគួរនិយាយថា
 ញ្ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) ឬ ។ អើ ។ បើ
 ញ្ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺផស្សៈ បុគ្គលគួរនិយាយថា ញ្ញាណ ក្នុងការ
 កំណត់ដឹងនូវចិត្ត(នៃបុគ្គលដទៃ) មាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 ញ្ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) មានចិត្តជាអារម្មណ៍
 មិនមែនមានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺវេទនា
 ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺសញ្ញា ញ្ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺចេតនា
 ញ្ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺចិត្ត ញ្ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺសទ្ទៈ ញ្ញាណ
 ក្នុងអារម្មណ៍គឺវិរយៈ ញ្ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺសតិ ញ្ញាណ ក្នុង
 អារម្មណ៍គឺសមាធិ ញ្ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺបញ្ញា ។ បេ ។ ញ្ញាណ
 ក្នុងអារម្មណ៍គឺភក្កៈ ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺចោសៈ ។ បេ ។

ចិត្តាម្ពណកថា

អនោត្តប្បវដ្តុណោ ញាណំ វត្ថុតំ ចេតោបរិយាយេ
 ញាណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អនោត្តប្បវដ្តុណោ
 ញាណំ វត្ថុតំ ចេតោបរិយាយេ ញាណំ នោ វត វេ
 វត្ថុតេ ចេតោបរិយាយេ ញាណំ ចិត្តាម្ពណោ ឆោ ន
 អញ្ញាម្ពណាន្តិ ។

[៦២២] ធម្មាម្ពណោ ញាណំ ន វត្ថុតំ ចេតោ-
 បរិយាយេ ញាណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ ធម្មាបរិយាយេ
 ញាណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុតេ ។ បេ ។ វេទនាម្ពណោ
 ញាណំ ។ បេ ។ សញ្ញាម្ពណោ ញាណំ ។ បេ ។
 អនោត្តប្បវដ្តុណោ ញាណំ ន វត្ថុតំ ចេតោបរិយាយេ
 ញាណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ អនោត្តប្បវដ្តុបរិយាយេ
 ញាណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុតេ ។ បេ ។

ចិត្តារម្មណកថា

ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺអនោត្តប្បៈ បុគ្គលគួរនិយាយថា ញាណ ក្នុង
 ការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) ឬ ។ អើ ។ បើញាណ ក្នុង
 អារម្មណ៍គឺអនោត្តប្បៈ បុគ្គលគួរនិយាយថា ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹង
 នូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ញាណ
 ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) មានចិត្តជាអារម្មណ៍ មិនមែន
 មានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ។

(៦២២) ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺផស្សៈ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា
 ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) ទេឬ ។ អើ ។
 ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវផស្សៈ (មាន) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺវេទនា ។ បេ ។ ញាណ ក្នុង
 អារម្មណ៍គឺសញ្ញា ។ បេ ។ ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺអនោត្តប្បៈ បុគ្គល
 មិនគួរនិយាយថា ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) ទេ
 ឬ ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវអនោត្តប្បៈ (មាន) ឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៦២៣] ន វត្ថុត្វំ ចេតោបរិយាយេ ញាណំ
 ចិត្តារម្មណាញោ ន អញ្ញារម្មណាន្តំ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទំ ចេតោបរិយាយេ ញាណាន្តំ ។ អាមន្តា ។
 ហញ្ចំ ចេតោបរិយាយេ ញាណំ តេន វត វេ វត្ថុព្វេ
 ចេតោបរិយាយេ ញាណំ ចិត្តារម្មណាញោ ន អញ្ញា-
 រម្មណាន្តំ ។

ចិត្តារម្មណាកថា ។

អនាគតញាណកថា

[៦២៤] អនាគតេ ញាណំ អត្ថិតំ ។ អាមន្តា ។
 អនាគតំ មូលតោ ជានាតិ ហេតុតោ ជានាតិ និទាន-
 តោ ជានាតិ សម្ពុតតោ ជានាតិ បកវតោ ជានាតិ
 សមុដ្ឋានតោ ជានាតិ អាហារតោ ជានាតិ អារម្មណតោ
 ជានាតិ បច្ចុយតោ ជានាតិ សមុទយតោ ជានាតិតំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦២៥] អនាគតេ ញាណំ អត្ថិតំ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៦២៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹង
នូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) មានចិត្តជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជា
អារម្មណ៍ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃ
បុគ្គលដទៃ មាន) ឬ ។ អើ ។ បើញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវ
ចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ មាន) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរ
ពោលថា ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) មានចិត្ត
ជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ។

ចប់ ចិត្តារម្មណកថា ។

អនាគតញាណកថា

[៦២៤] ញាណ ក្នុងអនាគត មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
ដឹងអនាគតដោយមូល ដឹងដោយហេតុ ដឹងដោយនិទាន ដឹងដោយ
សម្ភវៈ (ហេតុជាដែនកើតព្រម) ដឹងដោយបកវៈ (ហេតុជាដែនកើត
ទួទៅ) ដឹងដោយសមុដ្ឋាន ដឹងដោយអាហារ ដឹងដោយអារម្មណ៍
ដឹងដោយបច្ច័យ ដឹង (អនាគត) ដោយសមុទេយៈឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦២៥] ញាណ ក្នុងអនាគត មានឬ ។ អើ ។

អនាគតញាណកថា

អនាគតំ ហេតុប្បដ្ឋយនំ ជាណាតិ អារម្មណប្បដ្ឋយនំ
 ជាណាតិ អធិបតីប្បដ្ឋយនំ ជាណាតិ អនន្តរប្បដ្ឋយនំ
 ជាណាតិ សមនន្តរប្បដ្ឋយនំ ជាណាតិ ។ ន ហេវ
 វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[២២៦] អនាគតេ ញាណំ អត្ថិតិ ។ អាម-
 ម្ពន្ធ ។ តោត្រកុនោ បុគ្គលស្ស សោតាបត្តិមក្កេ ញា-
 ណំ អត្ថិតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ សោតាបត្តិ-
 ដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស សោតា-
 បត្តិដលេ ញាណំ អត្ថិតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វ ។ បេ ។
 សកទាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ ។ បេ ។ អនាតាមិ-
 ដលសច្ចិកិរិយាយ ។ បេ ។ អរហត្ថសច្ចិកិរិយាយ
 បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស អរហត្ថេ ញាណំ អត្ថិតិ ។
 ន ហេវ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[២២៧] ន វត្ថុព្វំ អនាគតេ ញាណំ អត្ថិតិ ។
 អាមម្ពន្ធ ។ នន្ទ វត្ថុំ ភកវតា ចាដលីបុត្តស្ស ខោ
 អានន្ទ តយោ អន្តរាយា ភវីស្សន្តិ អត្ថិតោ វា ឧទ-
 កតតោ មិដ្យកេនា វាតិ អត្ថេវ សុត្ថនោតិ ។ អា-
 មម្ពន្ធ ។ តេន ហិ អនាគតេ ញាណំ អត្ថិតិ ។

អនាគតញាណកថា

បុគ្គល ដឹងនូវភាពនៃហេតុប្បដ្ឋយ ដឹងនូវភាពនៃអារម្មណប្បដ្ឋយ ដឹង
នូវភាពនៃអធិបត្តិប្បដ្ឋយ ដឹងនូវភាពនៃអនន្តរប្បដ្ឋយ ដឹងនូវភាពនៃ
សមនន្តរប្បដ្ឋយជាអនាគតប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦២៦] ញាណ ក្នុងអនាគត មានឬ ។ អើ ។ ញាណ
ក្នុងសោតាបត្តិមគ្គ របស់បុគ្គលជាគោត្រភូ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញាណ ក្នុងសោតាបត្តិផល របស់បុគ្គលអ្នក
ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល មានឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកតាមិផល
។ បេ ។ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាតាមិផល ។ បេ ។ ញាណ ក្នុង
អរហត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត មាន
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦២៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញាណ ក្នុងអនាគត មាន
ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលអានន្ទ
អន្តរាយទាំងឡាយ ៣ យ៉ាងគឺ អន្តរាយអំពីភ្លើង ១ អន្តរាយអំពីទឹក ១
អន្តរាយអំពីការបែកបាក់គ្នានៃជនពីរនាក់ ១ នៃក្រុងបាដលិបុត្ត នឹងមាន
ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ញាណ
ក្នុងអនាគត មាន ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

បច្ចុប្បន្នញ្ញាណកថា

[២២៨] បច្ចុប្បន្ន ញ្ញាណំ អត្ថិតិ ។ អា-
មន្តា ។ តេន ញ្ញាលោន តំ ញ្ញាណំ ជាតាត្ថិតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ញ្ញាលោន តំ ញ្ញាណំ
ជាតាត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ញ្ញាលោន តំ ញ្ញាណំ
ញ្ញាណាន្តិ ជាតាត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
តេន ញ្ញាលោន តំ ញ្ញាណំ ញ្ញាណាន្តិ ជាតាត្ថិតិ ។
អាមន្តា ។ តំ ញ្ញាណំ តស្ស ញ្ញាណស្ស អារម្ម-
ណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តំ ញ្ញាណំ
តស្ស ញ្ញាណស្ស អារម្មណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ តេន
ជស្សេន តំ ជស្សំ ដុស្សតិ តាយ វេទនាយ តំ វេទនំ
វេទេតិ តាយ សញ្ញាយ តំ សញ្ញំ សញ្ញាណតិ តាយ
ចេតនាយ តំ ចេតនំ ចេតេតិ តេន ចិត្តេន តំ ចិត្តំ
ចិត្តេតិ តេន វិតក្កេន តំ វិតក្កំ វិតក្កេតិ តេន វិចា-
វេន តំ វិចារំ វិចាវេតិ តាយ ប័តិយា តំ ប័តិ បិយា-
យេតិ តាយ សតិយា តំ សតី សរេតិ តាយ បណ្ណា-
យ តំ បញ្ញំ បជាតាតិ តេន ខក្កេន តំ ខក្កំ ជិដ្ឋតិ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បច្ចុប្បន្នញ្ញាណកថា

[៦២៨] ញ្ញាណ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មានប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល
 ដឹងនូវញ្ញាណនោះ ដោយញ្ញាណនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ដឹងនូវញ្ញាណនោះ ដោយញ្ញាណនោះប្ត ។ អើ ។
 បុគ្គល ដឹងនូវញ្ញាណនោះ ដោយញ្ញាណនោះ ថាជាញ្ញាណប្ត ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ដឹងនូវញ្ញាណនោះ ដោយ
 ញ្ញាណនោះ ថាជាញ្ញាណប្ត ។ អើ ។ ញ្ញាណនោះ ជាអារម្មណ៍របស់
 ញ្ញាណនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណនោះ
 ជាអារម្មណ៍របស់ញ្ញាណនោះប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ពាល់ត្រូវនូវផស្សៈ
 នោះ ដោយផស្សៈនោះ ទទួលនូវវេទនានោះ ដោយវេទនានោះ សំ-
 គាល់នូវសញ្ញានោះ ដោយសញ្ញានោះ ត្រិះរិះនូវចេតនានោះ ដោយ
 ចេតនានោះ គិតនូវចិត្តនោះ ដោយចិត្តនោះ ត្រិះរិះនូវវិតក្កៈនោះ ដោយ
 វិតក្កៈនោះ ពិចារណានូវវិចារៈនោះ ដោយវិចារៈនោះ រីករាយនូវបីតិ
 នោះ ដោយបីតិនោះ រលឹកនូវសតិនោះ ដោយសតិនោះ ដឹងច្បាស់នូវ
 បញ្ញានោះ ដោយបញ្ញានោះ កាត់នូវព្រះខ័ននោះ ដោយព្រះខ័ននោះ
 ញ ញ

បច្ចុប្បន្នញ្ញាណកថា

តេន ជេសុនា តំ ជេសុំ តច្ចតិ តាយ កុដារិយា
 តំ កុដារិ តច្ចតិ តាយ វាសិយា តំ វាសី តច្ចតិ
 តាយ សូចិយា តំ សូចី សិព្វេតិ តេន អង្គលក្កេន
 តំ អង្គលក្កំ បរាមសតិ តេន ជាសិកក្កេន តំ ជាសិ-
 កក្កំ បរាមសតិ តេន មត្តកេន តំ មត្តកំ បរាមសតិ
 តេន ក្វេន តំ ក្វេ ជោវតិ តេន មុត្តេន តំ មុត្តំ
 ជោវតិ តេន ខេឡេន តំ ខេឡំ ជោវតិ តេន បុព្វេន
 តំ បុព្វំ ជោវតិ តេន លោហិតេន តំ លោហិតំ
 ជោវតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២២៧) ន វត្តព្វំ បច្ចុប្បន្នេ ញ្ញាណំ អត្ថតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ សព្វសម្មារេ អនិច្ចតោ ទិដ្ឋេ តម្បិ
 ញ្ញាណំ អនិច្ចតោ ទិដ្ឋំ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។
 ហត្ថំ សព្វសម្មារេ អនិច្ចតោ ទិដ្ឋេ តម្បិ ញ្ញាណំ
 អនិច្ចតោ ទិដ្ឋំ ហោតិ តេន វត វេ វត្តព្វេ
 បច្ចុប្បន្នេ ញ្ញាណំ អត្ថតិ ។

បច្ចុប្បន្នព្រាណាភិ

ប្រាសនូវប្ល័យថេរនោះ ដោយប្ល័យថេរនោះ ចាំនូវដីនោះ ដោយដី
 នោះ កាប់នូវកាំបិតនោះ ដោយកាំបិតនោះ ដេរនូវមូលនោះ ដោយមូល
 នោះ ស្តាប់អង្គលនូវចុងម្រាមនោះ ដោយចុងម្រាមនោះ ស្តាប់អង្គលនូវ
 ចុងច្រមុះនោះ ដោយចុងច្រមុះនោះ ស្តាប់អង្គលនូវក្បាលនោះ ដោយ
 ក្បាលនោះ លាងនូវលាមកនោះ ដោយលាមកនោះ លាងនូវម្សត្រនោះ
 ដោយម្សត្រនោះ លាងនូវទឹកមាត់នោះ ដោយទឹកមាត់នោះ លាងនូវខ្នុរ
 នោះ ដោយខ្នុរនោះ លាងនូវឈាមនោះ ដោយឈាមនោះឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦២៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រាណ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មានទេ
 ឬ ។ អើ ។ កាលបុគ្គលឃើញនូវស្នាមទាំងពួង ដោយសភាពជា
 របស់មិនទៀង ក្រែងឃើញនូវព្រាណនោះ ដោយសភាពជារបស់មិន
 ទៀងដែរឬ ។ អើ ។ បើកាលបុគ្គលឃើញនូវស្នាមទាំងពួង ដោយ
 សភាពជារបស់មិនទៀង ឃើញនូវព្រាណនោះ ដោយសភាពជារបស់
 មិនទៀង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ព្រាណ
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មាន ។

ផលញាណកថា

[៦៣០] សាវកស្ស ដលេ ញាណំ អត្ថិតិ ។
 អាមន្តា ។ សាវកោ ដលស្សកតំ បញ្ញាបេតិកិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សាវកស្ស ដលេ ញាណំ
 អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ សាវកស្ស ដលបរោបរិ-
 យត្ថំ ឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្ថំ បុគ្គលបរោបរិយត្ថន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សាវកស្ស ដលេ ញាណំ អត្ថិ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ សាវកស្ស ខន្ធប្បញ្ញតិ អាយ-
 តនប្បញ្ញតិ ធាតុប្បញ្ញតិ សច្ចប្បញ្ញតិ ឥន្ទ្រិយប្បញ្ញតិ
 បុគ្គលប្បញ្ញតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សាវ-
 កស្ស ដលេ ញាណំ អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ សាវ-
 កោ ជីវោ សត្វា សម្មាសម្ពុទ្ធា សព្វញ្ញ សព្វ-
 ទស្សនី ធម្មស្សនី ធម្មប្បជីសរណោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សាវកស្ស ដលេ ញាណំ អត្ថិ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ សាវកោ អនុប្បន្នស្ស មគ្គស្ស
 ឧប្បាទេតា អសញ្ញាតស្ស មគ្គស្ស សញ្ញានេតា
 អនក្ខោតស្ស មគ្គស្ស អក្ខោតា មគ្គញ្ញ មគ្គវិទូ
 មគ្គកោវិទោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ផលញ្ញាណកថា

[៦៣០] ញ្ញាណ ក្នុងផល របស់សាវ័ក មានបួន ។ អើ ។

សាវ័ក បញ្ចត្ត នូវផលជាប់របស់ខ្លួនបួន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងផល របស់សាវ័ក មានបួន ។ អើ ។ ការកំណត់ ដឹងនូវផលដ៏ក្លានិពន្ធ ការកំណត់ដឹងនូវឥន្ទ្រិយដ៏ក្លានិពន្ធ ការកំណត់ ដឹងនូវបុគ្គលដ៏ក្លានិពន្ធ របស់សាវ័ក មានបួន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង នេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងផល របស់សាវ័ក មានបួន ។ អើ ។ ការ បញ្ចត្តនូវខន្ធ ការបញ្ចត្តនូវអាយតនៈ ការបញ្ចត្តនូវធាតុ ការបញ្ចត្តនូវ សច្ចៈ ការបញ្ចត្តនូវឥន្ទ្រិយ ការបញ្ចត្តនូវបុគ្គល របស់សាវ័ក មានបួន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងផល របស់សាវ័ក មានបួន ។ អើ ។ សាវ័ក ជាអ្នកឈ្នះមារ ជាគ្រូ ជាអ្នកគ្រាស់ ដឹងឯង ដឹងសព្វ ឃើញសព្វ ជាម្ចាស់នៃធម៌ ជាអ្នកមានធម៌ជាទីពឹង ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងផល របស់សាវ័ក មានបួន ។ អើ ។ សាវ័ក ញ្ញាំងមគ្គដែលមិនទាន់កើត ឡើងឲ្យកើតឡើង ញ្ញាំងមគ្គដែលមិនទាន់កើតព្រម ឲ្យកើតព្រម និយាយ ចំពោះមគ្គដែលគេមិនទាន់និយាយ ដឹងនូវមគ្គ ប្រាបច្បាស់នូវមគ្គ ឈ្លាស វៃក្នុងមគ្គ ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ឥស្ស ឧទានំ

[៦៣៧] ន វត្ថុពុំ សាវកស្ស ដលេ ញាណំ
អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ សាវកោ អញ្ញាណីតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុពុំ ។ បេ ។ តេន ហិ សាវកស្ស ដលេ
ញាណំ អត្ថិតិ ។

ផលញ្ញាណកថា ។

បញ្ចមោ វិញ្ញោ ។

ឥស្ស ឧទានំ

វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តំ សេក្ខស្ស អសេក្ខំ ញាណំ
វិបរីតេ ញាណំ អនិយតស្ស និយាមកមនាយ អត្ថ
ញាណំ សព្វំ ញាណំ បដិសម្ពិទ្ធាតិ សម្មតិញ្ញាណំ
ចេតោបរិយាយេ ញាណំ អនាគតេ ញាណំ
បច្ចុប្បន្នេ ញាណំ សាវកស្ស ដលេ ញាណន្តិ ។

មហាបណ្ណសកោ ។

សត្វបលន្ធិ ឧបហារោ ពលំ គិហិស្ស អរហា ច
វិមុត្តិបញ្ចមំ ។

ឧទាននៃបញ្ចមវិគ្គ

[៦៣១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញាណ ក្នុងផល របស់
សាវ័ក មានឬ ។ អើ ។ សាវ័ក មិនមានញាណទេឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ញាណ ក្នុងផល
របស់សាវ័ក មាន ។

ចប់ ផលញាណកថា ។

ចប់ បញ្ចមវិគ្គ ។

ឧទាននៃបញ្ចមវិគ្គនោះគឺ

និយាយអំពី វិមុត្តិញាណ ឈ្មោះថាវិមុត្ត ១ អសេភូញាណ របស់
សេក្ខបុគ្គល ១ វិបត្តិញាណ ១ ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់
និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មាន ១ ញាណទាំងពួង ឈ្មោះ
ថាបដិសម្ពុទ្ធា ១ សម្មតិញាណ ១ ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវ
ចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) ១ ញាណ ក្នុងអនាគត ១ ញាណ ក្នុង
បច្ចុប្បន្ន ១ ញាណ ក្នុងផល របស់សាវ័ក ១ ។

ចប់ មហាបណ្ណសកៈ ។

វគ្គនិយាយពីបុគ្គលបានឈ្មោះថាសត្វជាដើម ១ វគ្គនិយាយពីទេវតាជា
ពួកនៃមារនាំយករបស់ដែលមិនស្អាតឱ្យដល់ព្រះអរហន្ត ១ វគ្គនិយាយ
ពីកម្លាំងនៃព្រះតថាគតជាដើម ១ វគ្គនិយាយពីត្រៃហស្តបានសម្រេច
ជាព្រះអរហន្ត ១ និងវគ្គនិយាយពីវិមុត្តិ ១ ទៀតជាគម្រប់ ៥ ។

និយាមកថា

[៦៣២] និយាមោ អសង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។
និព្វានំ តាណំ លេណំ សរណំ បរាយនំ អច្ចុតំ
អមតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៣៣] និយាមោ អសង្ខតោ និព្វានំ អសង្ខ-
តន្តំ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ អសង្ខតានីតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ អសង្ខតានីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ
តាណានិ ទ្វេ លេណានិ ទ្វេ សរណានិ ទ្វេ បរាយ-
នានិ ទ្វេ អច្ចុតានិ ទ្វេ អមតានិ ទ្វេ និព្វានានីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ និព្វានានីតិ ។ អាមន្តា ។
អត្ថំ ទ្ធិន្នំ និព្វានានំ ឧច្ចនិបតា ហីនប្បណីតតា
ឧត្តិសាវកំសោ សីមា វា កេនោ វា រាជី វា
អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៣៤] និយាមោ អសង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។
អត្ថំ កេចិ និយាមំ ឧត្តមន្តំ បដិលកន្តំ ឧប្បាទេន្តំ
សមុប្បាទេន្តំ ឧដ្ឋាបេន្តំ សមុដ្ឋាបេន្តំ និព្វតេន្តំ
អភិនិព្វតេន្តំ ជនេន្តំ សញ្ញេន្តិតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

និយាមកថា

[៦៣២] និយាមៈ (អរិយមគ្គ) ជាអសង្ខតៈប្ត ។ អើ ។
ព្រះនិព្វាន ជាទីពឹង ជាទីជ្រកកោន ជាទីការពារ ជាទីប្រព្រឹត្តទៅ
ខាងមុខ ជាទីមិនច្បួត ជាទីមិនស្លាប់ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៦៣៣] និយាមៈ ជាអសង្ខតៈ និព្វាន ជាអសង្ខតៈប្ត ។
អើ ។ អសង្ខតៈ មានពីរប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
អសង្ខតៈ មានពីរប្ត ។ អើ ។ ទីពឹង មានពីរ ទីជ្រកកោន មានពីរ
ទីការពារ មានពីរ ទីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ មានពីរ ទីមិនច្បួត
មានពីរ ទីមិនស្លាប់ មានពីរ និព្វាន មានពីរប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និព្វាន មានពីរប្ត ។ អើ ។ កាតខ្ពស់
និងទាប កាតថោកទាបនិងឧត្តម ឧក្រិដ្ឋនិងទន់ទាប ដែនក្តី ការបែក
ឆ្ងាយក្តី ការប្រែឆ្លាតក្តី ការវិនាសទៅក្តី នៃនិព្វានទាំងពីរ មានប្ត ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៣៤] និយាមៈ ជាអសង្ខតៈប្ត ។ អើ ។ បុគ្គលពួកខ្លះ ឈាន
ចុះកាន់និយាមៈ បានចំពោះនូវនិយាមៈ ញ៉ាំងនិយាមៈ ឲ្យកើតឡើង ឲ្យ
កើតឡើងព្រម ឲ្យតាំងឡើង ឲ្យតាំងឡើងព្រម ឲ្យលូតឡើង ឲ្យ
លាស់ឡើង ឲ្យដុះឡើង ឲ្យដុះដាលឡើង មានដែរឬ ។ អើ ។

និយាមកថា

អត្ថំ កោចិ អសដ្ឋតំ ឡិក្កមន្តិ បដិលកន្តិ ឧប្បានេន្តិ
 សមុប្បានេន្តិ ឧដ្ឋាបេន្តិ សមុដ្ឋាបេន្តិ និព្វត្តេន្តិ អភិ-
 និព្វត្តេន្តិ ជនេន្តិ សញ្ញានេន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

(៦៣៥) និយាមោ អសដ្ឋតោតិ ។ អាមន្តា ។
 មក្កោ អសដ្ឋតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ មក្កោ
 សដ្ឋតោតិ ។ អាមន្តា ។ និយាមោ សដ្ឋតោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ សោតាបត្តិនិយាមោ អសដ្ឋ-
 តោតិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបត្តិមក្កោ អសដ្ឋតោ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ សោតាបត្តិមក្កោ
 សដ្ឋតោតិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបត្តិនិយាមោ
 សដ្ឋតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ សក្កនាតា-
 មិនិយាមោ ។ បេ ។ អនាតាមិនិយាមោ ។ បេ ។ អ-
 រហត្តនិយាមោ អសដ្ឋតោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហត្ត-
 មក្កោ អសដ្ឋតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ អរ-
 ហត្តមក្កោ សដ្ឋតោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហត្តនិយា-
 មោ សដ្ឋតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

និយាមកថា

បុគ្គលពួកខ្លះ ឈានចុះកាន់អសង្ខតៈ បាទចំពោះនូវអសង្ខតៈ ញ៉ាំង
 អសង្ខតៈ ឲ្យកើតឡើង ឲ្យកើតឡើងព្រម ឲ្យតាំងឡើង ឲ្យតាំង
 ឡើងព្រម ឲ្យលូតឡើង ឲ្យលាស់ឡើង ឲ្យដុះឡើង ឲ្យដុះដាល
 ឡើង មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៣៥] និយាមៈ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ មគ្គ ជាអសង្ខតៈ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មគ្គ ជាសង្ខតៈឬ ។
 អើ ។ និយាមៈ ជាសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សោតាបត្តិនិយាមៈ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ សោតាបត្តិមគ្គ ជា
 អសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាបត្តិមគ្គ
 ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ សោតាបត្តិនិយាមៈ ជាសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សកទាតាមិនិយាមៈ ។ បេ ។ អនាតាមិ-
 និយាមៈ ។ បេ ។ អរហត្តិនិយាមៈ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ អរហត្តមគ្គ
 ជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អរហត្តមគ្គ
 ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ អរហត្តិនិយាមៈ ជាសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៦៣៦] សោតាបត្តិនិយាមោ អសុដ្ឋតោ ។ បេ ។
 អរហត្តនិយាមោ អសុដ្ឋតោ និព្វានំ អសុដ្ឋតន្តិ ។
 អាមន្តា ។ បញ្ច អសុដ្ឋតានីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ បញ្ច អសុដ្ឋតានីតិ ។ អាមន្តា ។ បញ្ច
 តាណានិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៣៧] និយាមោ អសុដ្ឋតោតិ ។ អាមន្តា ។
 មិច្ឆត្តនិយាមោ អសុដ្ឋតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ មិច្ឆត្តនិយាមោ សុដ្ឋតោតិ ។ អាមន្តា ។
 សម្មត្តនិយាមោ សុដ្ឋតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៣៨] ន វត្ថុព្វំ និយាមោ អសុដ្ឋតោតិ ។
 អាមន្តា ។ និយាមេ ឧប្បជ្ឈ ធិរុទ្ធេ អនិយតោ
 ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ
 និយាមោ អសុដ្ឋតោតិ ។ មិច្ឆត្តនិយាមេ ឧប្បជ្ឈ
 ធិរុទ្ធេ អនិយតោ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 តេន ហិ មិច្ឆត្តនិយាមោ អសុដ្ឋតោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៦៣៦] សោតាបត្តិនិយាម ជាអសង្ខតៈ ។ បេ ។ អរហត្ត-
និយាម ជាអសង្ខតៈ និព្វាន ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ
មាន ៥ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ
មាន ៥ ឬ ។ អើ ។ ទីតាំង មាន ៥ ។ បេ ។ ការវិនាសទៅក្នុងឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៣៧] និយាមៈ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ មិច្ឆត្តនិយាម
ជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មិច្ឆត្តនិយាម
ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ សម្មត្តនិយាម ជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៣៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា និយាមៈ ជាអសង្ខតៈទេ
ឬ ។ អើ ។ កាលនិយាមៈ កើតឡើងហើយរលត់ទៅវិញ ឈ្មោះ
ថាមិនទៀងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុ
នោះ និយាមៈ ជាអសង្ខតៈ ។ កាលមិច្ឆត្តនិយាម កើតឡើង
ហើយរលត់ទៅវិញ ឈ្មោះថាមិនទៀងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ មិច្ឆត្តនិយាម ជាអសង្ខតៈដែរ ។

ចប់ និយាមកថា ។

បដិច្ចសមុប្បាទកថា

[៦៣៧] បដិច្ចសមុប្បាទោ អសង្ខតោតិ ។ អាមត្តា ។ និព្វានំ តាណំ លេណំ សរណំ បរាយនំ អច្ចុតំ អមតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ អសង្ខតោ និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ អសង្ខតានីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ អសង្ខតានីតិ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ តាណានិ ទ្វេ លេណានិ ទ្វេ សរណានិ ទ្វេ បរាយនានិ ទ្វេ អច្ចុតានិ ទ្វេ អមតានិ ទ្វេ និព្វានានីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ និព្វានានីតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ ទ្ធិន្នំ និព្វានានំ ឧច្ចនិចតា ហីនប្បណ័តតា ឧក្កំសាវកំ-សោ សីមា វា កេនោ វា វាជី វា អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៤០] បដិច្ចសមុប្បាទោ អសង្ខតោតិ ។ អាមត្តា ។ អវិជ្ជា សង្ខតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា សង្ខតាតិ ។ អាមត្តា ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ សង្ខតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ អសង្ខតោតិ ។ អាមត្តា ។ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា អសង្ខតាតិ ។

បដិច្ចសមុប្បាទកហា

[៦៣៩] បដិច្ចសមុប្បាទ ជាអសន្ធិតៈប្ត ។ អើ ។ និព្វាន
 ជាទីពឹង ជាទីជ្រកកោន ជាទីការពារ ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ជាទី
 មិនច្យុត ជាទីមិនស្លាប់ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បដិច្ចសមុប្បាទ ជាអសន្ធិតៈ និព្វាន ជាអសន្ធិតៈដែរ ។ អើ ។
 អសន្ធិតៈ មានពីរប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសន្ធិតៈ
 មានពីរប្ត ។ អើ ។ ទីពឹង មានពីរ ទីជ្រកកោន មានពីរ ទី
 ការពារ មានពីរ ទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានពីរ ទីមិនច្យុត មានពីរ
 ទីមិនស្លាប់ មានពីរ និព្វាន មានពីរប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ និព្វាន មានពីរប្ត ។ អើ ។ ភាពខ្ពស់និងទាប ភាពថោក
 ទាបនិងខ្ពស់ ឧក្រិដ្ឋនិងទាន់ទាប ដែនក្តី ការបែកប្លាយក្តី ការប្រែប្រួល
 ក្តី ការវិនាសទៅក្តី នៃនិព្វានទាំងពីរ មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៤០] បដិច្ចសមុប្បាទ ជាអសន្ធិតៈប្ត ។ អើ ។ អវិជ្ជា
 ជាអសន្ធិតៈប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា ជា
 អសន្ធិតៈប្ត ។ អើ ។ បដិច្ចសមុប្បាទ ជាអសន្ធិតៈប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បដិច្ចសមុប្បាទ ជាអសន្ធិតៈប្ត ។ អើ ។
 សង្ខារទាំងឡាយ (កើតមាន) ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ជាអសន្ធិតៈប្ត ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា សង្ខតា-
តិ ។ អាមន្តា ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ សង្ខតោតិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ អសង្ខតោតិ ។
អាមន្តា ។ សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ អសង្ខតន្តិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ
សង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ សង្ខតោតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ អសង្ខតោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ វិញ្ញាណប្បច្ចយា នាមរូបំ អសង្ខតន្តិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណប្បច្ចយា នាមរូបំ
សង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ សង្ខតោ
តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ
អសង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។ ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណំ
អសង្ខតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ជាតិប្បច្ចយា
ជរាមរណំ សង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ
សង្ខតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៤០] ន វត្តព្វំ បដិច្ចសមុប្បាទោ អសង្ខ-
តោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្តំ ភក្កវត្តា

អភិធម្មបិដក ពថាវត្ថុ

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ (កើតមាន)
 ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ បដិច្ចសមុប្បាទ ជា
 សង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បដិច្ចសមុប្បាទ
 ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ វិញ្ញាណ (កើតមាន) ព្រោះសង្ខារ
 ជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណ (កើតមាន) ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។
 បដិច្ចសមុប្បាទ ជាសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បដិច្ចសមុប្បាទ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ នាមរូប (កើតមាន) ព្រោះ
 វិញ្ញាណជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 នាមរូប (កើតមាន) ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។
 បដិច្ចសមុប្បាទ ជាសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បដិច្ចសមុប្បាទ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ ជរានិវរណៈ (កើត
 មាន) ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ជរានិវរណៈ (កើតមាន) ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ជា
 សង្ខតៈឬ ។ អើ ។ បដិច្ចសមុប្បាទ ជាសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៦៤១) បុគ្គល មិនគួរនិយាយថា បដិច្ចសមុប្បាទ ជា
 អសង្ខតៈទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

បដិព្វសមុប្បាទកថា

ជាតិប្បច្ចយា ភិក្ខុវេ ជរាមរណំ ឧប្បាទា វា តថាគតានំ
 អនុប្បាទា វា តថាគតានំ វិតា វ សា ធាតុ ធម្មដ្ឋិតតា
 ធម្មនិយាមតា ឥន្ទប្បច្ចយតា តំ តថាគតោ អភិ-
 សម្ពុជ្ឈតិ អភិសមេតិ អភិសម្ពុជ្ឈត្វា អភិសមេត្វា
 អាចិក្ខតិ ទេសេតិ បញ្ញាបេតិ បដ្ឋបេតិ វិវាតិ វិភជតិ
 ឧត្តានីករោតិ បស្សថាតិ ចាហា ជាតិប្បច្ចយា ភិក្ខុវេ
 ជរាមរណំ កវប្បច្ចយា ភិក្ខុវេ ជាតិ ។ បេ ។ អវិជ្ជា
 បច្ចយា ភិក្ខុវេ សង្ខារា ឧប្បាទា វា តថាគតានំ
 អនុប្បាទា វា តថាគតានំ វិតា វ សា ធាតុ ។ បេ ។
 បស្សថាតិ ចាហា អវិជ្ជាបច្ចយា ភិក្ខុវេ សង្ខារា ឥតិ
 ខោ ភិក្ខុវេ យា តត្រ តថតា អវិតថតា អនញ្ញថតា
 ឥន្ទប្បច្ចយតា អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ បដិច្ចសមុប្បាទោតិ
 អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ បដិច្ច-
 សមុប្បាទោ អសង្ខតោតិ ។

បដិច្ចសមុប្បាទកថា

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដកនិមន្តមរណៈ (កើតមាន) ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ការ
កើតឡើងនៃតថាគតទាំងឡាយក្តី ការមិនកើតឡើងនៃតថាគតទាំងឡាយ
ក្តី ក៏ធាតុនោះ ភាពនៃការបិតនៅនៃធម៌ ភាពនៃការកំណត់នូវធម៌ ភាព
នៃឥច្ចប្បច្ច័យ នោះ វេមន៍តាំងនៅជាធម្មតា តថាគត ត្រាស់ដឹងច្បាស់
យល់ច្បាស់ នូវហេតុមានធាតុជាដើមនោះ លុះត្រាស់ដឹងច្បាស់ យល់
ច្បាស់ហើយ ទើបប្រាប់ សំដែង បញ្ចត្ត តែងតាំង បើក វែកញែក
ធ្វើឲ្យរក ប្រកាសថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរមើលចុះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ដកនិមន្តមរណៈ (កើតមាន) ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ជាតិ (កើតមាន) ព្រោះភពជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
សង្ខារទាំងឡាយ (កើតមាន) ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ការកើតឡើងនៃ
តថាគតទាំងឡាយក្តី ការមិនកើតឡើងនៃតថាគតទាំងឡាយក្តី ក៏ធាតុ
នោះ វេមន៍តាំងនៅជាធម្មតា ។ បេ ។ ប្រកាសថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរមើល
ចុះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីពិត សេចក្តីមិនយៀងឃ្លាត សេចក្តី
មិនប្រែប្រួល ភាពនៃឥច្ចប្បច្ច័យ ណា ក្នុងធម៌ទាំងនោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ សង្ខារទាំងឡាយ (កើតមាន) ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យដូច្នេះ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បដិច្ចសមុប្បាទ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
សូត្រថ្ម ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បដិច្ចសមុប្បាទ ជាអសន្មតៈ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២៤២] អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារាភិ យា តត្ថ ធម្ម-
 ដ្ឋិតតា ធម្មនិយាមតា អសង្ខតា និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ទ្វេ អសង្ខតានិគ្គិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ
 ។ បេ ។ ទ្វេ អសង្ខតានិគ្គិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ
 តាណានិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វាភិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្យ ។ បេ ។

[២៤៣] អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារាភិ យា តត្ថ
 ធម្មដ្ឋិតតា ធម្មនិយាមតា អសង្ខតា សង្ខារប្បច្ចយា
 វិញ្ញាណន្តិ យា តត្ថ ធម្មដ្ឋិតតា ធម្មនិយាមតា
 អសង្ខតា និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ តីណិ
 អសង្ខតានិគ្គិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។ តីណិ
 អសង្ខតានិគ្គិ ។ អាមន្តា ។ តីណិ តាណានិ
 ។ បេ ។ អន្តរិកា វាភិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៦៤២] បណ្ណាធម៌ទាំងនោះ ភាពនៃការតាំងនៅនៃធម៌ ភាព
នៃការកំណត់នូវធម៌ ណា ថា សង្ខារទាំងឡាយ (កើតមាន) ព្រោះ
អវិជ្ជាជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈ និព្វាន ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ
មានពីរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មាន
ពីរឬ ។ អើ ។ ទីតាំង មានពីរ ។ បេ ។ ការវិនាសទៅក្នុងឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៤៣] បណ្ណាធម៌ទាំងនោះ ភាពនៃការតាំងនៅនៃធម៌ ភាព
នៃការកំណត់នូវធម៌ ណា ថា សង្ខារទាំងឡាយ (កើតមាន) ព្រោះ
អវិជ្ជាជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈ បណ្ណាធម៌ទាំងនោះ ភាពនៃការតាំងនៅនៃ
ធម៌ ភាពនៃការកំណត់នូវធម៌ ណា ថា វិញ្ញាណ (កើតមាន) ព្រោះ
សង្ខារជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈ និព្វាន ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ
មាន ៣ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មាន ៣
ឬ ។ អើ ។ ទីតាំង មាន ៣ ។ បេ ។ ការវិនាសទៅក្នុងឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សព្វកថា

(៦៤៤) អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារាភិ យា ភត្ត
 ធម្មជ្ជិតតា ធម្មនិយាមតា អសង្ខតា សង្ខារប្បច្ចយា
 វិញ្ញាណន្តិ យា ភត្ត ធម្មជ្ជិតតា ធម្មនិយាមតា អសង្ខតា
 ។ បេ ។ ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណន្តិ យា ភត្ត ធម្មជ្ជិត-
 តតា ធម្មនិយាមតា អសង្ខតា និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ទ្វាទស អសង្ខតានីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។ ទ្វាទស អសង្ខតានីតិ ។ អាមន្តា ។
 ទ្វាទស តាណានិ ទ្វាទស លេណានិ ។ បេ ។
 អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

បដិច្ចសមុប្បកថា ។

សប្បកថា

(៦៤៥) ចត្តារិ សទ្ធានិ អសង្ខតានីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ចត្តារិ តាណានិ ចត្តារិ លេណានិ ចត្តារិ
 សរណានិ ចត្តារិ បរាយណានិ ចត្តារិ អច្ចតានិ
 ចត្តារិ អមតានិ ចត្តារិ និព្វានានីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វ ។ បេ ។ ចត្តារិ និព្វានានីតិ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថំ ចតុន្នំ និព្វានានំ ឧច្ចន្តិចតា ប៉ានប្បណីតតា
 ឧត្តំសាវកំសោ សីមា វា ភេនោ វា រាជី វា

សច្ចកថា

[៦៤៤] បណ្ណាធម៌ទាំងនោះ ភាពនៃការតាំងនៅនៃធម៌ ភាព
 នៃការកំណត់នូវធម៌ ណា ថា សង្ខារទាំងឡាយ (កើតមាន) ព្រោះ
 អវិជ្ជាជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈ បណ្ណាធម៌ទាំងនោះ ភាពនៃការតាំងនៅនៃ
 ធម៌ ភាពនៃការកំណត់នូវធម៌ ណា ថា វិញ្ញាណ (កើតមាន) ព្រោះ
 សង្ខារជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈ ។ បេ ។ បណ្ណាធម៌ទាំងនោះ ភាពនៃការ
 តាំងនៅនៃធម៌ ភាពនៃការកំណត់នូវធម៌ ណា ថា ជរានិមមរណៈ (កើត
 មាន) ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈ និព្វាន ជាអសង្ខតៈឬ ។
 អើ ។ អសង្ខតៈ មាន ១២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មាន ១២ ឬ ។ អើ ។ ទីពឹង មាន ១២ ទី
 ជ្រកកោន មាន ១២ ។ បេ ។ ការវិនាសទៅក្នុង ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ធម្មិកសមុប្បទកថា ។

សច្ចកថា

[៦៤៥] សច្ចៈ ៤ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ ទីពឹង ៤
 ទីជ្រកកោន ៤ ទីការពារ ៤ ទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ៤ ទីមិនច្យុត ៤
 ទីមិនស្លាប់ ៤ និព្វាន ៤ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 និព្វាន មាន ៤ ឬ ។ អើ ។ ភាពខ្ពស់និងទាប ភាពថោកទាប
 និងខ្ពស់ ឧក្រិដ្ឋនិងទាន់ទាប ដែនក្តី ការបែកធ្លាយក្តី ការប្រេះបាក់ក្តី

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៤៦] ទុក្ខសង្ខតំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។
 ទុក្ខំ អសង្ខតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទុក្ខ-
 សង្ខតំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ កាយិកំ ទុក្ខំ
 ចេតសិកំ ទុក្ខំ សោកបរិទេវទុក្ខោមនស្សនាយា-
 សា អសង្ខតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 សមុទយសង្ខតំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ សមុទយោ
 អសង្ខតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សមុទ-
 យសង្ខតំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ កាមតណ្ហា កវ-
 តណ្ហា វិកវតណ្ហា អសង្ខតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ មគ្គសង្ខតំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ មគ្គោ
 អសង្ខតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ មគ្គសង្ខតំ
 អសង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មា-
 សមាទិ អសង្ខតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៤៧] ទុក្ខំ សង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។
 ទុក្ខសង្ខតំ សង្ខតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 កាយិកំ ទុក្ខំ ចេតសិកំ ទុក្ខំ សោកបរិទេវទុក្ខោ-
 មនស្សនាយាសា សង្ខតាតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ការវិនាសទៅក្នុង នៃនិព្វានទាំង ៤ មានបួន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

(៦៤៦) ទុក្ខសច្ច ជាអសង្ខតៈបួន ។ អើ ។ ទុក្ខ ជាសង្ខតៈ
បួន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទុក្ខសច្ច ជាអសង្ខតៈ
បួន ។ អើ ។ ទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តី
សោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ទោមនស្ស សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់
ចិត្ត ជាអសង្ខតៈបួន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សមុ-
ទេយសច្ច ជាអសង្ខតៈបួន ។ អើ ។ សមុទេយៈ ជាអសង្ខតៈបួន ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សមុទេយសច្ច ជាអសង្ខតៈបួន ។
អើ ។ កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា ជាអសង្ខតៈបួន ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មគ្គសច្ច ជាអសង្ខតៈបួន ។ អើ ។ មគ្គ
ជាអសង្ខតៈបួន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មគ្គសច្ច ជា
អសង្ខតៈបួន ។ អើ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ជា
អសង្ខតៈបួន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៦៤៧) ទុក្ខ ជាសង្ខតៈបួន ។ អើ ។ ទុក្ខសច្ច ជា
សង្ខតៈបួន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅ
ក្នុងកាយ ទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល
ទុក្ខ ទោមនស្ស សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ជាសង្ខតៈបួន ។ អើ ។

សព្វកថា

ទុក្ខសង្ខារំ សង្ខតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សមុទយោ
 សង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។ សមុទយសង្ខារំ សង្ខតន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា
 វិភវតណ្ហា សង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។ សមុទយសង្ខារំ
 សង្ខតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ មត្តោ សង្ខ-
 តោតិ ។ អាមន្តា ។ មក្កសង្ខារំ សង្ខតន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ
 សង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។ មក្កសង្ខារំ សង្ខតន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២២៨] និរោធសង្ខារំ អសង្ខតំ និរោធា អសង្ខ-
 តោតិ ។ អាមន្តា ។ ទុក្ខសង្ខារំ អសង្ខតំ ទុក្ខំ
 អសង្ខតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ និរោធសង្ខារំ
 អសង្ខតំ និរោធា អសង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។ សមុ-
 ទយសង្ខារំ អសង្ខតំ សមុទយោ អសង្ខតោតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ និរោធសង្ខារំ អសង្ខតំ និរោធា
 អសង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។ មក្កសង្ខារំ អសង្ខតំ
 មត្តោ អសង្ខតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

សច្ចកថា

ទុក្ខសច្ច ជាសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សមុទយៈ ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ សមុទយសច្ច ជាសង្ខតៈឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាមតណ្ហា កវតណ្ហា វិកវតណ្ហា
 ជាសង្ខត ឬ ។ អើ ។ សមុទយសច្ច ជាសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 "យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មគ្គ ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ មគ្គសច្ច ជាសង្ខតៈ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មា-
 សមាធិ ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ មគ្គសច្ច ជាសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៤៨] និរោធសច្ច ជាអសង្ខតៈ និរោធ ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។
 អើ ។ ទុក្ខសច្ច ជាអសង្ខតៈ ទុក្ខ ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និរោធសច្ច ជាអសង្ខតៈ និរោធ ជា
 អសង្ខតៈដែរឬ ។ អើ ។ សមុទយសច្ច ជាអសង្ខតៈ សមុទយៈ
 ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និរោធសច្ច
 ជាអសង្ខតៈ និរោធ ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។ អើ ។ មគ្គសច្ច ជាអសង្ខតៈ
 មគ្គ ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[២៤៩] ឧក្ខុស្ម័ន្ធ អស្ម័ន្ធ ឧក្ខុ ស្ម័ន្ធ ។
 អាមន្តា ។ និរោធស្ម័ន្ធ អស្ម័ន្ធ និរោធស្ម័ន្ធតោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថព្វ ។ បេ ។ សមុទយស្ម័ន្ធ អស្ម័ន្ធ
 សមុទយោ ស្ម័ន្ធតោតិ ។ អាមន្តា ។ និរោធស្ម័ន្ធ
 អស្ម័ន្ធ និរោធស្ម័ន្ធតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វ
 ។ បេ ។ មក្ខស្ម័ន្ធ អស្ម័ន្ធ មក្ខា ស្ម័ន្ធតោតិ ។
 អាមន្តា ។ និរោធស្ម័ន្ធ អស្ម័ន្ធ និរោធស្ម័ន្ធតោ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វ ។ បេ ។

[២៥០] ន វត្ថព្វំ ចត្តារិ សច្ចានិ អស្ម័ន្ធតា-
 នីតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថំ ភក្កវតា ចត្តារិមានិ
 ភិក្ខុវេ តថានិ អវិតថានិ អនញ្ញាថានិ ។ កតថានិ
 ចត្តារិ ។ ឥទំ ឧក្ខន្ធិ ភិក្ខុវេ តថមេតំ អវិតថមេតំ
 អនញ្ញាថមេតំ ។ បេ ។ អយំ ឧក្ខុសមុទយោតិ ។ បេ ។
 អយំ ឧក្ខុនិរោធាតិ ។ បេ ។ អយំ ឧក្ខុនិរោធតា-
 មិនិ បដិបទាតិ តថមេតំ អវិតថមេតំ អនញ្ញាថមេតំ
 ឥមានិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ តថានិ អវិតថានិ អនញ្ញា-
 ថានីតិ អត្ថេ សុត្ថនោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ
 ចត្តារិ សច្ចានិ អស្ម័ន្ធតានីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៦៤៩] ទុក្ខសច្ច ជាអសន្ធិតៈ ទុក្ខ ជាសន្ធិតៈដែរឬ ។
 អើ ។ និរោធសច្ច ជាអសន្ធិតៈ និរោធ ជាសន្ធិតៈដែរឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សមុទេយសច្ច ជាអសន្ធិតៈ សមុទេយៈ
 ជាសន្ធិតៈដែរឬ ។ អើ ។ និរោធសច្ច ជាអសន្ធិតៈ និរោធ ជាសន្ធិតៈ
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មគ្គសច្ច ជាអសន្ធិតៈ
 មគ្គ ជាសន្ធិតៈដែរឬ ។ អើ ។ និរោធសច្ច ជាអសន្ធិតៈ និរោធ
 ជាសន្ធិតៈដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៥០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សច្ចៈទាំង ៤ ជាអសន្ធិតៈ
 ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ សេចក្តីពិត សេចក្តីមិនឃ្លៀងឃ្លាត សេចក្តីមិនប្រែប្រួល
 នោះ មាន ៤ យ៉ាង ។ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 សេចក្តីពិត សេចក្តីមិនឃ្លៀងឃ្លាត សេចក្តីមិនប្រែប្រួលថា នេះ ជា
 ទុក្ខ ១ ។ បេ ។ ថា នេះ ជាទុក្ខសមុទេយៈ ១ ។ បេ ។ ថា នេះ
 ជាទុក្ខនិរោធ ១ ។ បេ ។ សេចក្តីពិត សេចក្តីមិនឃ្លៀងឃ្លាត សេចក្តី
 មិនប្រែប្រួលថា នេះ ជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 សេចក្តីពិត សេចក្តីមិនឃ្លៀងឃ្លាត សេចក្តីមិនប្រែប្រួល មាន ៤ យ៉ាង
 នេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
 សច្ចៈទាំង ៤ ជាអសន្ធិតៈ ។

ចប់ សច្ចកថា ។

អារប្បកថា

[៦៥០] អាគាសានព្វាយតនំ អសង្ខតន្តិ ។
 អាមន្តា ។ និព្វានំ តាលំ លេណំ សរណំ បរាយ-
 នំ អន្ធនំ អមតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អា-
 គាសានព្វាយតនំ អសង្ខតំ និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ទ្វេ អសង្ខតានិគំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ ទ្វេ អសង្ខតានិគំ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ តា-
 ណានិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ អាគាសានព្វាយតនំ អសង្ខតន្តិ ។ អា-
 មន្តា ។ អាគាសានព្វាយតនំ ករោ កតិ សត្តាវសោ
 សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋតិ អត្តភាវប្បដិលោកោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ អសង្ខតំ ករោ កតិ សត្តាវសោ
 សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋតិ អត្តភាវប្បដិលោកោ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ អាគាសា-
 នព្វាយតន្តបកំ កម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ អសង្ខត្តបកំ
 កម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ អាគាសា-
 នព្វាយតន្តបកា សត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ អសង្ខ-
 ត្តបកា សត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អារ្យប្បកថា

[៦៥១] អាកាសានញាយតនៈ ជាអសង្ខត ឬ ។ អើ ។
 និព្វាន ជាទីពឹង ជាទីជ្រកកោន ជាទីការពារ ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ
 ជាទីមិនច្យុត ជាទីមិនស្លាប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អាកាសានញាយតនៈ ជាអសង្ខតៈ ចុះនិព្វាន ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។
 អើ ។ អសង្ខតៈ មាន ២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អសង្ខតៈ មាន ២ ឬ ។ អើ ។ ទីពឹង មាន ២ ។ បេ ។ ការវិនាស
 ទៅក្នុង ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាកាសានញាយ-
 តនៈ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ អាកាសានញាយតនៈ គឺជាភព ជា
 គតិ ជាសត្តាវសៈ ជាសំសារ ជាកំណើត ជាវិញ្ញាណដ្ឋតិ ជាការ
 បានចំពោះនូវអត្តភាពឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ គឺជាភព ជាគតិ ជា
 សត្តាវសៈ ជាសំសារ ជាកំណើត ជាវិញ្ញាណដ្ឋតិ ជាការបានចំពោះនូវ
 អត្តភាពឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម ដែលចូលទៅ
 កាន់អាកាសានញាយតនៈ មានឬ ។ អើ ។ កម្ម ដែលចូលទៅកាន់
 អសង្ខតៈ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វដែល
 ចូលទៅកាន់អាកាសានញាយតនៈ មានឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វដែលចូល
 ទៅកាន់អសង្ខតៈ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២៥២] អាគាសានិព្វាយតនេ សត្តា ជាយន្តិ
 ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ ឧបបជ្ឈន្តិតិ ។ អាមន្តា ។
 អសម្ពុតេ សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ
 ឧបបជ្ឈន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៥៣] អាគាសានិព្វាយតនេ អត្ថំ វេទនា
 សញ្ញា សម្ពាទ វិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ អសម្ពុ-
 តេ អត្ថំ វេទនា សញ្ញា សម្ពាទ វិញ្ញាណន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អាគាសានិព្វាយតនំ ចតុក្កោ-
 ការកកោតិ ។ អាមន្តា ។ អសម្ពុតំ ចតុក្កោការក-
 កោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៥៤] ន វត្ថុព្វំ ចត្តារោ អារុប្បា អសម្ពុតា-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ ចត្តារោ អារុប្បា អនេជា
 វត្ថុ ភក្កវតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ ចត្តារោ អា-
 រុប្បា អនេជា វត្ថុ ភក្កវតា តេន វត វេ វត្ថុព្វេ
 ចត្តារោ អារុប្បា អសម្ពុតាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៦៥២] ពួកសត្វ វែមងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្បុត កើតឡើង
 ក្នុងអាកាសានញាយតនៈឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ វែមងកើត ចាស់
 ស្លាប់ ច្បុត កើតឡើង ក្នុងអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៦៥៣] វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន
 ក្នុងអាកាសានញាយតនៈឬ ។ អើ ។ វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ
 វិញ្ញាណ មានក្នុងអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អាកាសានញាយតនៈ គឺចតុរោកាភពឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ គឺ
 ចតុរោកាភពឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៥៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អារុប្បៈ ៤ ជាអសង្ខតៈ
 ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា អារុប្បៈ ៤
 ជាធម៌មិនញាប់ញ័រឬ ។ អើ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 អារុប្បៈ ៤ ជាធម៌មិនញាប់ញ័រ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកគួរពោលថា អារុប្បៈ ៤ ជាអសង្ខតៈ ។

ចប់ អារុប្បកថា ។

និរោធសមាបត្តិកថា

[២៥៥] និរោធសមាបត្តិ អសង្ខតានិ ។ អាមន្តា ។ និព្វានំ តាណំ លេណំ សរណំ បរាយនំ អន្ធមំ អមតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ និរោធសមាបត្តិ អសង្ខតា និព្វានំ អសង្ខតន្តំ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ អសង្ខតានិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ អសង្ខតានិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ តាណានិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ និរោធសមាបត្តិ អសង្ខតានិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ កេចិ និរោធំ សមាបជ្ជន្តំ បដិលកន្តំ ឧប្បនេន្តំ សមុប្បនេន្តំ ឧដ្ឋាបេន្តំ សមុដ្ឋាបេន្តំ និព្វត្តន្តំ អភិនិព្វត្តន្តំ ជនេន្តំ សញ្ញនេន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ កេចិ អសង្ខតំ សមាបជ្ជន្តំ បដិលកន្តំ ឧប្បនេន្តំ សមុប្បនេន្តំ ឧដ្ឋាបេន្តំ សមុដ្ឋាបេន្តំ និព្វត្តន្តំ អភិនិព្វត្តន្តំ ជនេន្តំ សញ្ញនេន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ និរោធរោនានំ វុដ្ឋានំ បញ្ញាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ អសង្ខតារោនានំ វុដ្ឋានំ បញ្ញាយតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ

និរោធសមាបត្តិកថា

[៦៥៥] និរោធសមាបត្តិ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ និព្វាន
 ជាទីពឹង ជាទីជ្រកកោន ជាទីការពារ ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ជាទី
 មិនច្យុត ជាទីមិនស្លាប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 និរោធសមាបត្តិ ជាអសង្ខតៈ ចុះនិព្វាន ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។ អើ ។
 អសង្ខតៈ មាន ២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អ-
 សង្ខតៈ មាន ២ ឬ ។ អើ ។ ទីពឹង មាន ២ ។ បេ ។ ការវិនាស
 ទៅក្នុងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និរោធសមាបត្តិ
 ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ មានបុគ្គលពួកខ្លះ ចូលកាន់និរោធបានចំពោះ
 នូវនិរោធម្យាននិរោធម្យកើតឡើង ឲ្យកើតឡើងព្រម ឲ្យតាំងឡើង
 ឲ្យតាំងឡើងព្រម ឲ្យលូតឡើង ឲ្យលាស់ឡើង ឲ្យដុះឡើង ឲ្យដុះ
 ដាលឡើងឬ ។ អើ ។ មានបុគ្គលពួកខ្លះ ចូលកាន់អសង្ខតៈ បាន
 ចំពោះនូវអសង្ខតធម៌ ញ៉ាំងអសង្ខតធម៌ ឲ្យកើតឡើង ឲ្យកើតឡើង
 ព្រម ឲ្យតាំងឡើង ឲ្យតាំងឡើងព្រម ឲ្យលូតឡើង ឲ្យលាស់ឡើង ឲ្យ
 ដុះឡើង ឲ្យដុះដាលឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការ
 ផ្សេង ការចេញ ព្រោះនិរោធរំបង់ប្រាកដឬ ។ អើ ។ ការផ្សេង ការ
 ចេញ ព្រោះអសង្ខតៈ រំបង់ប្រាកដឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

។ បេ ។ និរោធំ សមាបដ្ឋានស្ស បឋមំ និរុជ្ឈតិ វច្ឆ-
 សង្ខារោ តតោ កាយសង្ខារោ តតោ ចិត្តសង្ខារោតិ ។
 អាមន្តា ។ អសង្ខតំ សមាបដ្ឋានស្ស បឋមំ និរុជ្ឈតិ
 វច្ឆសង្ខារោ តតោ កាយសង្ខារោ តតោ ចិត្តសង្ខារោ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ និរោធា វុដ្ឋហន្តស្ស
 បឋមំ ឧប្បជ្ឈតិ ចិត្តសង្ខារោ តតោ កាយសង្ខារោ
 តតោ វច្ឆសង្ខារោតិ ។ អាមន្តា ។ អសង្ខតា វុដ្ឋ-
 ហន្តស្ស បឋមំ ឧប្បជ្ឈតិ ចិត្តសង្ខារោ តតោ កាយ-
 សង្ខារោ តតោ វច្ឆសង្ខារោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២៥៦) និរោធា វុដ្ឋតំ តយោ ដស្សា ធុសន្តិ
 សុញ្ញតោ ដស្សា អនិមិត្តោ ដស្សា អប្បណិហិតោ
 ដស្សតិ ។ អាមន្តា ។ អសង្ខតា វុដ្ឋតំ តយោ
 ដស្សា ធុសន្តិ សុញ្ញតោ ដស្សា អនិមិត្តោ ដស្សា
 អប្បណិហិតោ ដស្សតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

។ បេ ។ កាលបុគ្គលចូលកាន់និរោធិ វិចីសង្ខាររលត់មុន តទៅ ទើប
 កាយសង្ខាររលត់ តទៅ ទើបចិត្តសង្ខាររលត់ ។ អើ ។ កាល
 បុគ្គលចូលកាន់អសង្ខតៈ វិចីសង្ខាររលត់មុន តទៅ ទើបកាយសង្ខារ
 រលត់ តទៅ ទើបចិត្តសង្ខាររលត់ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ កាលបុគ្គលចេញចាកនិរោធិ ចិត្តសង្ខារកើតឡើងមុន តទៅ
 ទើបកាយសង្ខារកើត តទៅ ទើបវិចីសង្ខារកើត ។ អើ ។ កាល-
 បុគ្គលចេញចាកអសង្ខតៈ ចិត្តសង្ខារកើតឡើងមុន តទៅ ទើបកាយ-
 សង្ខារកើត តទៅ ទើបវិចីសង្ខារកើត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

(៦៥៦) ផស្សៈ ៣ គឺ សុញ្ញតផស្សៈ ១ អនិមិត្តផស្សៈ ១
 អប្បណិហិតផស្សៈ ១ រមែងពាល់ត្រូវ ឲ្យបុគ្គលដែលចេញអំពីនិរោធិ ។
 អើ ។ ផស្សៈ ៣ គឺ សុញ្ញតផស្សៈ ១ អនិមិត្តផស្សៈ ១ អប្បណិហិត-
 ផស្សៈ ១ រមែងពាល់ត្រូវ ឲ្យបុគ្គលដែលចេញអំពីអសង្ខតៈ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អាកាសកថា

[៦៥៧] និរោធា វុដ្ឋិតស្ស វិវេកនិដ្ឋំ ចិត្តំ
 ហោតិ វិវេកហោណំ វិវេកបញ្ចារន្តិ ។ អាមន្តា ។
 អសដ្ឋតា វុដ្ឋិតស្ស វិវេកនិដ្ឋំ ចិត្តំ ហោតិ វិវេក-
 ហោណំ វិវេកបញ្ចារន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៥៨] ន វត្ថុព្វំ និរោធសមាបត្តិ អសដ្ឋតាតិ ។
 អាមន្តា ។ អសដ្ឋតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 តេន ហិ និរោធសមាបត្តិ អសដ្ឋតាតិ ។

និរោធសមាបត្តិកថា ។

អាកាសកថា

[៦៥៩] អាតោសោ អសដ្ឋតោតិ ។ អាមន្តា ។
 និព្វានំ តាណំ លេណំ សរណំ បរាយនំ អច្ចុតំ
 អមតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៦០] អាតោសោ អសដ្ឋតោ និព្វានំ អសដ្ឋ-
 តន្តិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ អសដ្ឋតានីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ អសដ្ឋតានីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ
 តាណានិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អាកាសកថា

[៦៥៧] ចិត្ត របស់បុគ្គលដែលចេញអំពីនិរោធិ ទុនទៅកាន់
វិវេក ឈមទៅកាន់វិវេក ផ្អាកទៅកាន់វិវេកដែរឬ ។ អើ ។ ចិត្ត របស់
បុគ្គលដែលចេញអំពីអសង្ខតៈ ទុនទៅកាន់វិវេក ឈមទៅកាន់វិវេក ផ្អាក
ទៅកាន់វិវេកដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៥៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា និរោធិសមាបត្តិ ជាអសង្ខតៈ
ទេឬ ។ អើ ។ និរោធិសមាបត្តិ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ និរោធិសមាបត្តិ ជាអ-
សង្ខតៈ ។

ចប់ និរោធិសមាបត្តិកថា ។

អាកាសកថា

[៦៥៩] អាកាស ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ និព្វាន ជាទី-
ពឹង ជាទីជ្រកកោន ជាទីការពារ ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ជាទីមិនច្បុក
ជាទីមិនស្លាប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៦០] អាកាស ជាអសង្ខតៈ ចុះនិព្វាន ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។
អើ ។ អសង្ខតៈ មាន ២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
អសង្ខតៈ មាន ២ ឬ ។ អើ ។ ទីពឹង មាន ២ ។ បេ ។ ការវិនាស
ទៅក៏ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២២១] អាគារសោ អសដ្ឋតោតិ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថំ កេចិ អនាគាសំ អាគាសំ ករោន្តិតិ ។ អា-
 មន្តា ។ អត្ថំ កេចិ សដ្ឋតំ អសដ្ឋតំ ករោន្តិតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២២២] អត្ថំ កេចិ អាគាសំ អនាគាសំ
 ករោន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ កេចិ អសដ្ឋតំ
 សដ្ឋតំ ករោន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២២៣] អាគារសេ បក្ខិលោ កច្ឆន្តិ ចន្ទិម-
 សុរិហោ កច្ឆន្តិ តារក្ខន្ធានិ កច្ឆន្តិ ឥន្ទំ វិក្កុញ្ជន្តិ ពាហំ
 ចាលេន្តិ ចាលី ចាលេន្តិ លេខ្ពំ ឱបន្តិ លក្ខន្ធុ
 ឱបន្តិ ឥន្ទំ ឱបន្តិ ឱសំ ឱបន្តិតិ ។ អាមន្តា ។
 អសដ្ឋតេ បក្ខិលោ កច្ឆន្តិ ចន្ទិមសុរិយា កច្ឆន្តិ តារ-
 ក្ខន្ធានិ កច្ឆន្តិ ឥន្ទំ វិក្កុញ្ជន្តិ ពាហំ ចាលេន្តិ ចាលី
 ចាលេន្តិ លេខ្ពំ ឱបន្តិ លក្ខន្ធុ ឱបន្តិ ឥន្ទំ ឱបន្តិ
 ឱសំ ឱបន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៦៦១) អាកាស ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ មាន បុគ្គល
 ពួកខ្លះ ធ្វើនូវទីមិនមែនជាអាកាស ឲ្យជាអាកាសឬ ។ អើ ។ មាន
 បុគ្គលពួកខ្លះ ធ្វើនូវសង្ខតៈ ឲ្យជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

(៦៦២) មាន បុគ្គលពួកខ្លះ ធ្វើនូវអាកាស ឲ្យទៅជាមិនមែន
 អាកាសឬ ។ អើ ។ មាន បុគ្គលពួកខ្លះ ធ្វើនូវអសង្ខតៈ ឲ្យជា
 សង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៦៦៣) ពួកសត្វស្លាប តែងហើរទៅ ព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យ
 តែងចរទៅ ពួកផ្កាយ តែងចរទៅ ពួកជន តែងសម្តែងរឿង តែងញ៉ាំង
 ដើមដៃឲ្យកម្រើក ញ៉ាំងបាតដៃឲ្យកម្រើក បោះដុំដី បោះដំបង បោះរឿង
 បោះកូនសរ ទៅក្នុងអាកាសបានឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វស្លាប តែង
 ហើរទៅ ព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យ តែងចរទៅ ពួកផ្កាយ តែងចរទៅ
 ពួកជន តែងសម្តែងរឿង តែងញ៉ាំងដើមដៃឲ្យកម្រើក ញ៉ាំងបាតដៃឲ្យ
 កម្រើក បោះដុំដី បោះដំបង បោះរឿង បោះកូនសរ ទៅក្នុងអសង្ខតៈ
 បានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អាកាសកថា

[៦៦៤] អាត្មាសំ បរិវារេត្វា យរាជំ ករោន្តិ
 កោដ្ឋានំ ករោន្តិតំ ។ អាមន្តា ។ អសដ្ឋុតំ បរិវា-
 រេត្វា យរាជំ ករោន្តិ កោដ្ឋានំ ករោន្តិតំ ។ ន
 ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៦៥] ឧទទាទេ ខត្តាមាទេ អនាគាសោ
 អាត្មាសោ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ សដ្ឋុតំ អសដ្ឋុ-
 តំ ហោតីតិ ។ ន ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៦៦] តុច្ឆឧទទាទេ ប្បិយមាទេ តុច្ឆកោដ្ឋ
 ប្បិយមាទេ តុច្ឆកុម្មិយា ប្បិយមាទាយ អាត្មាសោ
 អន្តរាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ អសដ្ឋុតំ អន្តរាយតី-
 តិ ។ ន ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៦៧] ន វត្ថុព្វំ អាត្មាសោ អសដ្ឋុតោតិ ។
 អាមន្តា ។ អាត្មាសោ សដ្ឋុតោតិ ។ ន ហេរំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ អាត្មាសោ អសដ្ឋុតោតិ ។

អាពាសកថា

[៦៦៤] ពួកជន បិទបាំងនូវអាកាស ហើយធ្វើផ្ទះទាំងឡាយ
ធ្វើជម្រកទាំងឡាយបានឬ ។ អើ ។ ពួកជន បិទបាំង នូវអសង្ខតៈ
ហើយធ្វើផ្ទះទាំងឡាយ ធ្វើជម្រកទាំងឡាយបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៦៥] កាលអណ្តូង ដែលគេដឹក អាកាស ទៅជាមិនមែន
អាកាសឬ ។ អើ ។ សង្ខតៈ ទៅជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៦៦] កាលអណ្តូងទេ ដែលគេដាក់ទឹកពេញ កាលជម្រក
ទេ ដែលគេដាក់ឲ្យពេញ កាលក្អមទេ ដែលគេដាក់ទឹកពេញ អា-
កាស រមែងបាត់ឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ រមែងបាត់ឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៦៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អាកាស ជាអសង្ខតៈឬ ។
អើ ។ អាកាស ជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អាកាស ជាអសង្ខតៈ ។

អាកាសោ សនិទស្សនោតិកថា

[៦៦៨] អាកាសោ សនិទស្សនោតិ ។ អាម-
ន្តា ។ រូបំ រូបាយតនំ រូបធាតុ ដីលំ បីតកំ លោ-
ហិតកំ ធុរ្យតំ ចក្កវិញ្ញាយ្យំ ចក្កស្មី បដិហញ្ញតិ
ចក្កស្ស អាចារិ អាគច្ឆតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៦៦៩] អាកាសោ សនិទស្សនោតិ ។ អាម-
ន្តា ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច អាកាសញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ក-
វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៦៧០] ចក្កញ្ច បដិច្ច អាកាសញ្ច ឧប្បជ្ជតិ
ចក្កវិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច
អាកាសញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណន្តិ អត្ថេវ សុត្ត-
នោតិ ។ នតិ ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ
ចក្កវិញ្ញាណន្តិ អត្ថេវ សុត្តនោតិ ។ អាមន្តា ។
ហព្វំ ចក្កញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញា-
ណន្តិ អត្ថេវ សុត្តនោ លោ វត រេ វត្ថព្វេ ចក្កញ្ច
បដិច្ច អាកាសញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណន្តិ ។

អាកាសសនិទិស្សនោតិកថា

[៦៦៨] អាកាស ជាសនិទិស្សនៈ (ប្រកបដោយការមើល
ឃើញ) ឬ ។ អើ ។ រូប រូបាយតនៈ រូបធាតុ ពណ៌ខៀវ ពណ៌លឿង
ពណ៌ក្រហម ពណ៌ស ដែលបុគ្គលគប្បីជឿបានដោយចក្ខុ វេមន៍បៈ
ពាលក្កន៍ចក្ខុ មកកាន់គន្លងនៃចក្ខុ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៦៦៩] អាកាស ជាសនិទិស្សនៈឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ
កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវអាកាសផងឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៧០] ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុ
ផង នូវអាកាសផងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះ
អាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវអាកាសផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។
មិនមានទេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវរូប
ទាំងឡាយផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ បើចក្ខុ-
វិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវរូបទាំងឡាយផង
ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវអាកាសផងទេ ។

បឋវីជាតុ សនិទស្សនាត្យទិកថា

[៦៧០] ន វត្ថុព្វំ អាគារសោ សនិទស្សនោតិ ។

អាមន្តា ។ ននុ បស្សសិ ទ្ធិន្នំ វុត្តានំ អន្តរំ ទ្ធិន្នំ
 ជម្ពានំ អន្តរំ តាឡិច្ឆន្នំ វាតចានច្ឆន្នំ ។ អាមន្តា ។
 ហព្វំ បស្សសិ ទ្ធិន្នំ វុត្តានំ អន្តរំ ទ្ធិន្នំ ជម្ពានំ អន្តរំ
 តាឡិច្ឆន្នំ វាតចានច្ឆន្នំ តេន វត វេ វត្ថុព្វំ អាគា-
 សោ សនិទស្សនោតិ ។

អាកាសោ សនិទស្សនោតិកថា ។

បឋវីជាតុ សនិទស្សនាត្យទិកថា

[៦៧២] បឋវីជាតុ សនិទស្សនោតិ ។ អាម-

ន្តា ។ រូបំ រូបាយតនំ រូបជាតុ នីលំ បីតកំ លោហិ-
 តកំ ឌីនាតំ ចក្កវិញ្ញាយ្យំ ចក្កស្មី បដិហញ្ញាតិ
 ចក្កស្ស អាចារ្យំ អាគច្ឆតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វំ ។ បេ ។

[៦៧៣] បឋវីជាតុ សនិទស្សនោតិ ។ អាមន្តា ។

ចក្កញ្ច បដិច្ច បឋវីជាតុញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វំ ។ បេ ។

បឋវីជាតុសនិទស្សនាត្យាទិកថា

[៦៧១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អាកាស ជាសនិទស្សនៈទេ
 ឬ ។ អើ ។ ក្រែងអ្នក ឃើញ នូវចន្លោះនៃដើមឈើពីរ នូវចន្លោះ
 នៃសសរពីរ នូវប្រហោងនៃកូនសោ នូវប្រហោងនៃបង្គំចង្កែប ។ អើ ។
 បើអ្នក ឃើញ នូវចន្លោះនៃដើមឈើពីរ នូវចន្លោះនៃសសរពីរ នូវ
 ប្រហោងនៃកូនសោ នូវប្រហោងនៃបង្គំចង្កែប ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា អាកាស ជាសនិទស្សនៈដែរ ។

ចប់ អាកាសសនិទស្សនោទិកថា ។

បឋវីជាតុសនិទស្សនាត្យាទិកថា

[៦៧២] បឋវីជាតុ ជាសនិទស្សនៈឬ ។ អើ ។ រូប រូបា-
 យតនៈ រូបជាតុ ពណ៌ខៀវ ពណ៌លឿង ពណ៌ក្រហម ពណ៌ស
 ដែលបុគ្គលគប្បីដឹងបានដោយចក្ខុ រមែងប៉ះពាល់ក្នុងចក្ខុ មកកាន់គន្លង
 នៃចក្ខុឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៧៣] បឋវីជាតុ ជាសនិទស្សនៈឬ ។ អើ ។ ចក្ខុ-
 វិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវបឋវីជាតុផងឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២៧៤] ចក្កញ្ច បដិច្ច បឋវីធាតុញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ
 ចក្កវិញ្ញាណានិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច បឋវី-
 ធាតុញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។
 នតិ ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ឈតិ ចក្កវិញ្ញា-
 ណានិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ ចក្កញ្ច
 បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ឈតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ អត្ថេវ សុត្តន្តោ
 នោ វត វេ វត្ថុញ្ច ចក្កញ្ច បដិច្ច បឋវីធាតុញ្ច
 ឧប្បជ្ឈតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ ។

[២៧៥] ន វត្ថុញ្ច បឋវីធាតុ សនិទស្សនាតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ បស្សសិ ភ្លឹមី ចាសាណំ បព្វតន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ញំ បស្សសិ ភ្លឹមី ចាសាណំ បព្វតំ
 តេន វត វេ វត្ថុញ្ច បឋវីធាតុ សនិទស្សនាតិ ។ ប។
 ន វត្ថុញ្ច អាចោធាតុ សនិទស្សនាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ
 បស្សសិ ឧទក្កន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ បស្សសិ
 ឧទកំ តេន វត វេ វត្ថុញ្ច អាចោធាតុ សនិទស្សនាតិ
 ។ ប។ ន វត្ថុញ្ច តេជោធាតុ សនិទស្សនាតិ ។ អាម-
 ន្តា ។ ននុ បស្សសិ អភិ ជលន្តនិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៦៧៤) ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង
នូវបឋវីធាតុផងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
នូវចក្ខុផង នូវបឋវីធាតុផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ មិន
មានទេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវរូប
ទាំងឡាយផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ បើចក្ខុវិញ្ញាណ
កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវរូបទាំងឡាយផង ពាក្យដូច្នេះ
មានក្នុងព្រះសូត្រ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចក្ខុវិញ្ញាណ
កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវបឋវីធាតុផងទេ ។

(៦៧៥) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បឋវីធាតុ ជាសនិទស្សនៈ
ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងអ្នក ឃើញផែនដី ឬ ភ្នំ ដែរឬ ។ អើ ។ បើ
អ្នក ឃើញផែនដី ឬ ភ្នំដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា បឋវីធាតុ ជាសនិទស្សនៈដែរ ។ បេ ។ បុគ្គល
មិនគួរនិយាយថា អាប្រាធាតុ ជាសនិទស្សនៈទេឬ ។ អើ ។ ក្រែង
អ្នក ឃើញទឹកដែរឬ ។ អើ ។ បើអ្នក ឃើញទឹកដែរ ម្ចាស់អ្នក
ដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា អាប្រាធាតុ ជាសនិទស្សនៈ
ដែរ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា តេជោធាតុ ជាសនិទស្សនៈទេ
ឬ ។ អើ ។ ក្រែងអ្នក ឃើញភ្លើងកំពុងឆេះដែរឬ ។ អើ ។

ចក្ខុវិស័យ សនិទស្សន្តិអាទិកថា

ហេតុ បស្សសិ អត្ថំ វេទនំ តេន វត វេ វត្ថុព្វេ តេជោ-
 ធាតុ សនិទស្សនាតិ ។ ប ។ ន វត្ថុព្វំ វាយោធាតុ
 សនិទស្សនាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ បស្សសិ វតេន
 វុត្តេ សញ្ញាលិយមាទេតិ ។ អាមន្តា ។ ហេតុ
 បស្សសិ វតេន វុត្តេ សញ្ញាលិយមាទេ តេន វត វេ
 វត្ថុព្វេ វាយោធាតុ សនិទស្សនាតិ ។ ប ។

បរិវារកុ សនិទស្សនាគ្យាទិកថា ។

ចក្ខុវិស័យ សនិទស្សន្តិអាទិកថា

[២៧៦] ចក្ខុវិស័យ សនិទស្សន្តិ ។ អាមន្តា ។
 វុបំ វុចាយតនំ វុបធាតុ ។ ប ។ ចក្ខុស្ស អាចាបំ
 អាគច្ឆតីតិ ។ ន ហេតុ វត្ថុព្វេ ។ ប ។

[២៧៧] ចក្ខុវិស័យ សនិទស្សន្តិ ។ អាមន្តា ។
 ចក្ខុញ្ច បដិច្ច ចក្ខុវិស័យញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណន្តិ ។
 ន ហេតុ វត្ថុព្វេ ។ ប ។

[២៧៨] ចក្ខុញ្ច បដិច្ច ចក្ខុវិស័យញ្ច ឧប្បជ្ជតិ
 ចក្ខុវិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខុញ្ច បដិច្ច ចក្ខុវិស័យញ្ច
 ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណន្តិ អត្ថេវ សុត្ថន្តោតិ ។ នតិ ។

ចក្ខុន្ត្រិយំ សនិទស្សនន្តិអាទិកថា

បើអ្នក ឃើញភ្លើងកំពុងឆេះដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកគួរពោលថា គេជាធាតុ ជាសនិទស្សនៈដែរ ។ បេ ។ បុគ្គលមិន
 គួរនិយាយថា វាយោធាតុ ជាសនិទស្សនៈទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងអ្នក
 ឃើញដើមឈើ ដែលរញួយដោយខ្យល់ដែរឬ ។ អើ ។ បើអ្នក
 ឃើញដើមឈើ ដែលរញួយដោយខ្យល់ដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា វាយោធាតុ ជាសនិទស្សនៈដែរ ។ បេ ។
 ចប់ បឋវីធាតុសនិទស្សនាព្យាទិកថា ។

ចក្ខុន្ត្រិយំ សនិទស្សនន្តិអាទិកថា

[៦៧៦] ចក្ខុន្ត្រិយ ជាសនិទស្សនៈឬ ។ អើ ។ រូប រូបា-
 យតនៈ រូបធាតុ ។ បេ ។ មកកាន់គំនូននៃចក្ខុឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៧៧] ចក្ខុន្ត្រិយ ជាសនិទស្សនៈឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ
 កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវចក្ខុន្ត្រិយផងឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៧៨] ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវ
 ចក្ខុន្ត្រិយផងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុ
 ផង នូវចក្ខុន្ត្រិយផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ មិនមានទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

ចក្កញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ អត្ថេវ
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ ចក្កញ្ច បដិច្ច រូបេ
 ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ អត្ថេវ សុត្តន្តោ នោ វត
 រេ វត្ថព្វេ ចក្កញ្ច បដិច្ច ចក្កន្ទ្រិយញ្ច ឧប្បជ្ជតិ
 ចក្កវិញ្ញាណានិ ។

(២៧៧) ន វត្ថព្វំ ចក្កន្ទ្រិយានិ សនិទស្សនានីតិ។
 អាមន្តា ។ ននុ បស្សសិ ចក្កំ សោតំ ឃានំ ដ្បំ
 កាយនិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ បស្សសិ ចក្កំ សោតំ
 ឃានំ ដ្បំ កាយំ តេន វត រេ វត្ថព្វេ ចក្កន្ទ្រិយានិ
 សនិទស្សនានីតិ ។ ប ។

ចក្កន្ទ្រិយំ សនិទស្សន្តិអាទិកថា ។

កាយកម្មំ សនិទស្សន្តិកថា

(២៨០) កាយកម្មំ សនិទស្សននិ ។ អាម-
 ន្តា ។ រូបំ រូបាយតនំ រូបធាតុ ដលំ បីតកំ លោ-
 ហិតកំ ឌីនាតំ ចក្កវិញ្ញាយំ ចក្កស្មី បដិហញ្ញតិ
 ចក្កស្មំ អាចារិ អាគប្បតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ
 ។ បេ ។ កាយកម្មំ សនិទស្សននិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវរូបទាំងឡាយផង
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ បើចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង
 ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវរូបទាំងឡាយផង ពាក្យដូច្នេះ មាន
 ក្នុងព្រះសូត្រដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចក្ខុវិញ្ញាណ
 កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវចក្ខុន្ទ្រិយផងទេ ។

(៦៧៩) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បញ្ច្ឋន្ទ្រិយ (ឥន្ទ្រិយ ៥) ជា
 សនិទស្សនៈទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងអ្នក ឃើញភ្នែក ត្រចៀក ច្រមុះ
 អណ្តាត កាយដែរឬ ។ អើ ។ បើអ្នកឃើញភ្នែក ត្រចៀក ច្រមុះ
 អណ្តាត កាយដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 បញ្ច្ឋន្ទ្រិយ ជាសនិទស្សនៈដែរ ។ បេ ។

ចប់ ចក្ខុន្ទ្រិយ សនិទស្សន្តិអាទិកថា ។

កាយកម្ម សនិទស្សន្តិកថា

(៦៨០) កាយកម្ម ជាសនិទស្សនៈឬ ។ អើ ។ រូប រូបាយ-
 តនៈ រូបធាតុ ពណ៌ខៀវ ពណ៌លឿង ពណ៌ក្រហម ពណ៌ស ដែល
 បុគ្គលគួរដឹងបានដោយចក្ខុ រមែងប៉ះពាល់ក្នុងចក្ខុ មកកាន់តំនូននៃចក្ខុ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយកម្ម ជាសនិទស្សនៈឬ ។ អើ ។

កាយកម្ម សនិទស្សន្តិកថា

ចក្កញ្ច បដិច្ច កាយកម្មញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច កាយកម្មញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច កាយកម្មញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ នត្ថិ ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ចក្កញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ អត្ថេវ សុត្តន្តោនោ វត វេ វត្ថុព្វ ចក្កញ្ច បដិច្ច កាយកម្មញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ ។

[៦៨០] ន វត្ថុព្វ កាយកម្ម សនិទស្សន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ បស្សសិ អភិក្កមន្តំ បដិក្កមន្តំ អាឡោកេន្តំ វិឡោកេន្តំ សម្មិញ្ញេន្តំ បសាវេន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ បស្សសិ អភិក្កមន្តំ បដិក្កមន្តំ អាឡោកេន្តំ វិឡោកេន្តំ សម្មិញ្ញេន្តំ បសាវេន្តំ តេន វត វេ វត្ថុព្វ កាយកម្ម សនិទស្សន្តិ ។

កាយកម្ម សនិទស្សនន្តិកថា

ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវកាយកម្មផង
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង
 ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវកាយកម្មផងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ
 កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវកាយកម្មផង ពាក្យដូច្នេះ មាន
 ក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ មិនមានទេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
 នូវចក្ខុផង នូវរូបទាំងឡាយផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។
 បើចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវរូបទាំងឡាយ
 ផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវកាយកម្មផងទេ ។

(៦៨១) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា កាយកម្ម ជាសនិទស្សនៈទេ
 ឬ ។ អើ ។ ក្រែងអ្នក ឃើញបុគ្គលដែលកំពុងដើរទៅមុខ ថយក្រោយ
 ក្រឡេកមើលទៅមុខ ក្រឡេកមើលទៅទិសផ្សេងៗ បត់អវយវៈ លា
 អវយវៈដែរឬ ។ អើ ។ បើអ្នក ឃើញបុគ្គលដែលកំពុងដើរទៅមុខ ថយ
 ក្រោយ ក្រឡេកមើលទៅមុខ ក្រឡេកមើលទៅទិសផ្សេងៗ បត់អវយវៈ
 លាអវយវៈដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 កាយកម្ម ជាសនិទស្សនៈដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

បឋវីជាតុ សនិទស្សនាតិអាទី កត្វា

កាយកម្មំ សនិទស្សនន្តិ បរិយោសានកថា ។

ឆដ្ឋោ វគ្គោ ។

តិស្ស ឧទ្ធានំ

និយាមោ អសង្ខតោ បដិច្ចសមុប្បាទោ

អសង្ខតោ ចត្តារិ សង្ខានិ អសង្ខតានិ

ចត្តារោ អារុប្បា អសង្ខតា និរោធ-

សមាបត្តិ អសង្ខតា អាកាសោ អសង្ខតោ

អាកាសោ សនិទស្សនោ ចត្តារោ មហាក្ខតា

បញ្ច្រ្តិយានិ តថេវ កាយកម្មន្តិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

និយាយពីបឋវីធាតុសនិទស្សនៈជាដើម

និងកាយកម្មសនិទស្សនៈជាទីបំផុត ។

ចប់ ធម្មវគ្គ ។

ឧទ្ទាស តែងដើរគ្រោះ ក៏

និយាយអំពី និយាមៈ ជាអសង្ខតៈ ១ បដិច្ចសមុប្បាទ ជា

អសង្ខតៈ ១ សច្ចៈទាំង ៤ ជាអសង្ខតៈ ១ អារុប្បៈ ៤

ជាអសង្ខតៈ ១ និរោធសមាបត្តិ ជាអសង្ខតៈ ១ អាកាស

ជាអសង្ខតៈ ១ អាកាស ជាសនិទស្សនៈ ១ មហាក្ខត្រូប ៤

ជាសនិទស្សនៈ ១ បញ្ចក្ខន្ធិយ ជាសនិទស្សនៈ ១ កាយកម្ម

ជាសនិទស្សនៈ ១ ។

សង្កេតកថា

[៦៨២] នត្ថំ កេចិ ធម្មា កេហិចិ ធម្មេហិ
 សង្កហិតាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្ថំ កេចិ ធម្មា
 កេហិចិ ធម្មេហិ កណាធំ កច្ឆន្តិ ឧទ្ទេសំ កច្ឆន្តិ បរិយា-
 បន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អត្ថំ កេចិ ធម្មា កេហិចិ
 ធម្មេហិ កណាធំ កច្ឆន្តិ ឧទ្ទេសំ កច្ឆន្តិ បរិយាបន្នា
 លោ វត វេ វត្ថព្វេ នត្ថំ កេចិ ធម្មា កេហិចិ
 ធម្មេហិ សង្កហិតាតិ ។

[៦៨៣] ចក្ខាយតធំ កតមក្ខន្ធកណាធំ កច្ឆន្តិ-
 តិ ។ រូបក្ខន្ធកណាធំ កច្ឆន្តិតិ ។ ហញ្ចំ ចក្ខា-
 យតធំ រូបក្ខន្ធកណាធំ កច្ឆន្តិ តេន វត វេ វត្ថព្វេ
 ចក្ខាយតធំ រូបក្ខន្ធនេន សង្កហិតន្តិ ។ សោតា-
 យតធំ ។ បេ ។ យាណាយតធំ ។ បេ ។ ជីវ្ហាយតធំ
 ។ បេ ។ កាយាយតធំ កតមក្ខន្ធកណាធំ កច្ឆន្តិតិ ។
 រូបក្ខន្ធកណាធំ កច្ឆន្តិតិ ។ ហញ្ចំ កាយាយតធំ
 រូបក្ខន្ធកណាធំ កច្ឆន្តិ តេន វត វេ វត្ថព្វេ
 កាយាយតធំ រូបក្ខន្ធនេន សង្កហិតន្តិ ។

សង្ខេបវិចិត្រកថា

[៦៨២] ពួកធម៌នីមួយ សង្រ្គោះ ដោយពួកធម៌នីមួយ មិនមានទេ
 ឬ ។ អើ ។ ក្រែងពួកធម៌នីមួយ ដល់នូវការរាប់ ដល់នូវឧទ្ទេស
 រាប់បញ្ចូល ដោយពួកធម៌នីមួយ មានឬ ។ អើ ។ បើពួកធម៌នីមួយ ដល់
 នូវការរាប់ ដល់នូវឧទ្ទេស រាប់បញ្ចូល ដោយពួកធម៌នីមួយ មានដែរ
 ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ពួកធម៌នីមួយ សង្រ្គោះ ដោយ
 ពួកធម៌នីមួយ មិនមានទេ ។

[៦៨៣] អាយតនៈគឺភ្នែក ដល់នូវការរាប់ដោយខន្ធណា ។
 ដល់នូវការរាប់ដោយរូបក្ខន្ធ ។ បើអាយតនៈគឺភ្នែក ដល់នូវការរាប់
 ដោយរូបក្ខន្ធយ៉ាងនេះ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរ
 ពោលថា អាយតនៈគឺភ្នែក សង្រ្គោះ ដោយរូបក្ខន្ធ ។ អាយតនៈគឺ
 ត្រចៀក ។ បេ ។ អាយតនៈគឺច្រមុះ ។ បេ ។ អាយតនៈគឺ
 អណ្តាត ។ បេ ។ អាយតនៈគឺកាយ ដល់នូវការរាប់ដោយខន្ធណា ។
 ដល់នូវការរាប់ដោយរូបក្ខន្ធ ។ បើអាយតនៈគឺកាយ ដល់នូវការរាប់ដោយ
 រូបក្ខន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល
 ថា អាយតនៈគឺកាយ សង្រ្គោះ ដោយរូបក្ខន្ធ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៦៨៤] រូបាយតនំ ។ បេ ។ សន្តាយតនំ ។ បេ ។

កម្មាយតនំ ។ បេ ។ រសាយតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញ្ចាយតនំ កតមក្ខន្ធកណនំ កច្ចតីតិ ។ រូបក្ខន្ធកណនំ កច្ចតីតិ ។ ហព្វំ ដោដ្ឋញ្ចាយតនំ រូបក្ខន្ធកណនំ កច្ចតិ តេន វត រេ វត្ថព្វ ដោដ្ឋញ្ចាយតនំ រូបក្ខន្ធខន្ធន សង្កហិតតិ ។

[៦៨៥] សុខា វេទនា កតមក្ខន្ធកណនំ កច្ចតីតិ ។ វេទនាខន្ធកណនំ កច្ចតីតិ ។ ហព្វំ សុខា វេទនា វេទនាខន្ធកណនំ កច្ចតិ តេន វត រេ វត្ថព្វ សុខា វេទនា វេទនាខន្ធន សង្កហិតតិ ។ ទុក្ខា វេទនា ។ បេ ។ អទុក្ខមសុខា វេទនា កតមក្ខន្ធកណនំ កច្ចតីតិ ។ វេទនាខន្ធកណនំ កច្ចតីតិ ។ ហព្វំ អទុក្ខមសុខា វេទនា វេទនាខន្ធកណនំ កច្ចតិ តេន វត រេ វត្ថព្វ អទុក្ខមសុខា វេទនា វេទនាខន្ធន សង្កហិតតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៦៨៤] អាយតនៈគ័រូប ។ បេ ។ អាយតនៈគ័សំឡេង ។ បេ ។
 អាយតនៈគ័ក្លិន ។ បេ ។ អាយតនៈគ័រស ។ បេ ។ អាយតនៈគ័
 សម្ផស្ស ដល់នូវការរាប់ដោយខន្ធណា ។ ដល់នូវការរាប់ដោយរូបក្ខន្ធ ។
 បើអាយតនៈគ័សម្ផស្ស ដល់នូវការរាប់ដោយរូបក្ខន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់
 អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា អាយតនៈគ័សម្ផស្ស
 សង្រ្គោះ ដោយរូបក្ខន្ធ ។

[៦៨៥] សុខវេទនា ដល់នូវការរាប់ដោយខន្ធណា ។ ដល់នូវ
 ការរាប់ដោយវេទនាខន្ធ ។ បើសុខវេទនា ដល់នូវការរាប់ដោយវេទនា-
 ខន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 សុខវេទនា សង្រ្គោះ ដោយវេទនាខន្ធ ។ ទុក្ខវេទនា ។ បេ ។ អទុក្ខ-
 មសុខវេទនា ដល់នូវការរាប់ដោយខន្ធណា ។ ដល់នូវការរាប់ដោយ
 វេទនាខន្ធ ។ បើអទុក្ខមសុខវេទនា ដល់នូវការរាប់ដោយវេទនាខន្ធ
 (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 អទុក្ខមសុខវេទនា សង្រ្គោះ ដោយវេទនាខន្ធ ។

សង្គហកថា

[៦៨៦] ចក្ខុសម្មស្សជា សញ្ញា កតមក្ខន្ធកណ្ឌំ កច្ចតីតិ ។ សញ្ញាខន្ធកណ្ឌំ កច្ចតីតិ ។ ហព្វំ ចក្ខុសម្មស្សជា សញ្ញា សញ្ញាខន្ធកណ្ឌំ កច្ចតិ តេន វត វេ វត្ថោ ចក្ខុសម្មស្សជា សញ្ញា សញ្ញាខន្ធន សង្កហិតាតិ ។ សោតសម្មស្សជា សញ្ញា ។ បេ ។ មនោសម្មស្សជា សញ្ញា កតមក្ខន្ធកណ្ឌំ កច្ចតីតិ ។ សញ្ញាខន្ធកណ្ឌំ កច្ចតីតិ ។ ហព្វំ មនោសម្មស្សជា សញ្ញា សញ្ញាខន្ធកណ្ឌំ កច្ចតិ តេន វត វេ វត្ថោ មនោសម្មស្សជា សញ្ញា សញ្ញាខន្ធន សង្កហិតាតិ ។

[៦៨៧] ចក្ខុសម្មស្សជា ចេតនា ។ បេ ។ មនោសម្មស្សជា ចេតនា កតមក្ខន្ធកណ្ឌំ កច្ចតីតិ ។ សម្មាសម្ពាសន្ធកណ្ឌំ កច្ចតីតិ ។ ហព្វំ មនោសម្មស្សជា ចេតនា សម្មាសម្ពាសន្ធកណ្ឌំ កច្ចតិ តេន វត វេ វត្ថោ មនោសម្មស្សជា ចេតនា សម្មាសម្ពាសន្ធន សង្កហិតាតិ ។

សង្គហិតកថា

[៦៨៦] សញ្ញា កើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ដល់នូវការរាប់ដោយខន្ធ
ណា ។ ដល់នូវការរាប់ដោយសញ្ញាខន្ធ ។ បើសញ្ញា កើតអំពីចក្ខុ-
សម្ផស្ស ដល់នូវការរាប់ដោយសញ្ញាខន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្នាលអ្នកដ៏
ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សញ្ញា កើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស
សង្រ្គោះ ដោយសញ្ញាខន្ធ ។ សញ្ញា កើតអំពីសោតសម្ផស្ស ។ បេ ។
សញ្ញា កើតអំពីមនោសម្ផស្ស ដល់នូវការរាប់ដោយខន្ធណា ។ ដល់នូវ
ការរាប់ដោយសញ្ញាខន្ធ ។ បើសញ្ញា កើតអំពីមនោសម្ផស្ស ដល់នូវ
ការរាប់ដោយសញ្ញាខន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុ
នោះ អ្នកគួរពោលថា សញ្ញា កើតអំពីមនោសម្ផស្ស សង្រ្គោះ
ដោយសញ្ញាខន្ធ ។

[៦៨៧] ចេតនា កើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ ចេតនា
កើតអំពីមនោសម្ផស្ស ដល់នូវការរាប់ដោយខន្ធណា ។ ដល់នូវការ
រាប់ដោយសង្ខារខន្ធ ។ បើចេតនា កើតអំពីមនោសម្ផស្ស ដល់នូវការ
រាប់ដោយសង្ខារខន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកគួរពោល
ថា ចេតនា កើតអំពីមនោសម្ផស្ស សង្រ្គោះ ដោយសង្ខារខន្ធ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៦៨៨] ចត្វុវិញ្ញាណំ ។ មេ ។ មនោវិញ្ញាណំ
 តេតមន្ត្រន្ត្រកណានំ កង្ខតីតិ ។ វិញ្ញាណត្តន្ត្រកណានំ
 កង្ខតីតិ ។ ហញ្ចំ មនោវិញ្ញាណំ វិញ្ញាណត្តន្ត្រកណានំ
 កង្ខតិ តេន វត វេ វត្ថុព្វេ មនោវិញ្ញាណំ វិញ្ញា-
 ណត្តន្ត្រេន សង្កហិតន្តិ ។ យថា នាមេន វា យោត្តេន
 វា ទ្វេ ពលីតទ្គា សង្កហិតា សិក្កាយ បិណ្ឌាចាតោ
 សង្កហិតោ សា កទ្ធុលេន សង្កហិតោ វេមេវ តេ
 ធម្មា តេហិ ធម្មេហិ សង្កហិតាតិ ។ ហញ្ចំ នាមេន វា
 យោត្តេន វា ទ្វេ ពលីតទ្គា សង្កហិតា សិក្កាយ
 បិណ្ឌាចាតោ សង្កហិតោ សា កទ្ធុលេន សង្កហិតោ
 តេន វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ កេចិ ធម្មា កេហិចិ ធម្មេហិ
 សង្កហិតាតិ ។

សង្កហិតកថា ។

សម្មយុត្តកថា

[៦៨៩] អត្ថំ កេចិ ធម្មា កេហិចិ ធម្មេហិ
 សម្មយុត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ អត្ថំ កេចិ ធម្មា
 កេហិចិ ធម្មេហិ សហគតា សហជាតា សំសដ្ឋា

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៦៨៨] ចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ ដល់នូវការរាប់
 ដោយខន្ធណា ។ ដល់នូវការរាប់ដោយវិញ្ញាណខន្ធ ។ បើមនោវិញ្ញាណ
 ដល់នូវការរាប់ដោយវិញ្ញាណខន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា មនោវិញ្ញាណ សង្ខារ ដោយវិញ្ញា-
 ណខន្ធ ។ គោបម្រើពីរ សង្ខារ ដោយខ្សែទាម ឬដោយពួរ បិណ្ឌ-
 បាត សង្ខារ (ដាក់បញ្ចូល) ក្នុងសង្រឹក ឯសង្រឹកនោះ សង្ខារ
 ដោយឈើពុន យ៉ាងណា ធម៌ទាំងនោះ សង្ខារ ដោយធម៌ទាំងនោះ
 ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បើគោបម្រើពីរ សង្ខារ ដោយខ្សែទាម ឬដោយពួរ
 បិណ្ឌបាត សង្ខារ (ដាក់បញ្ចូល) ក្នុងសង្រឹក ឯសង្រឹកនោះ សង្ខារ
 ដោយឈើពុន (យ៉ាងនេះ) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
 គួរពោលថា ពួកធម៌នីមួយ សង្ខារ ដោយពួកធម៌នីមួយ មានដែរ ។
 ចប់ សង្កហិតកថា ។

សម្មយុត្តកថា

[៦៨៩] ពួកធម៌នីមួយ ប្រកបដោយពួកធម៌នីមួយ មានឬ ។
 អើ ។ ក្រែងពួកធម៌នីមួយ ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើ កើតមួយអន្លើ ច្រឡំព្រម

សម្បយុត្តភាព

ឯកុប្បទា ឯកនិរោធិ ឯកវត្ថុកា ឯការម្សុណាត ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចី អត្ថំ កេចិ ធម្មា កេហិចិ ធម្មហិ
 សហគតា សហជាតា សំសដ្ឋា ឯកុប្បទា ឯក-
 និរោធិ ឯកវត្ថុកា ឯការម្សុណា ចោ វត រេ វត្ថុព្វេ
 នត្ថំ កេចិ ធម្មា កេហិចិ ធម្មហិ សម្បយុត្តាតិ ។

[២៩០] វេទនាខន្ធលោ សញ្ញាខន្ធលោ សហជា-
 តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចី វេទនាខន្ធលោ សញ្ញាខន្ធលោ
 សហជាតោ តេន វត រេ វត្ថុព្វេ វេទនាខន្ធលោ សញ្ញា-
 ខន្ធលោ សម្បយុត្តោតិ ។ វេទនាខន្ធលោ សម្ព័ន្ធក្ខន្ធលោ
 វិញ្ញាណក្ខន្ធលោ សហជាតោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចី
 វេទនាខន្ធលោ វិញ្ញាណក្ខន្ធលោ សហជាតោ តេន វត រេ
 វត្ថុព្វេ វេទនាខន្ធលោ វិញ្ញាណក្ខន្ធលោ សម្បយុត្តោតិ ។
 សញ្ញាខន្ធលោ សម្ព័ន្ធក្ខន្ធលោ វិញ្ញាណក្ខន្ធលោ វេទនា-
 ខន្ធលោ សញ្ញាខន្ធលោ សម្ព័ន្ធក្ខន្ធលោ សហជាតោតិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចី វិញ្ញាណក្ខន្ធលោ សម្ព័ន្ធក្ខន្ធលោ
 សហជាតោ តេន វត រេ វត្ថុព្វេ វិញ្ញាណក្ខន្ធលោ
 សម្ព័ន្ធក្ខន្ធលោ សម្បយុត្តោតិ ។ យថា តិលម្ហី តេលំ
 អនុគតំ អនុបវិដ្ឋំ ឧត្តម្ហី រសោ អនុគតោ អនុបវិដ្ឋោ

សម្បយុត្តកថា

កើតជាមួយគ្នា រលត់ទៅជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានការមូលដ្ឋានជាមួយគ្នា ដោយពួកធម៌នីមួយៗ ។ អើ ។ បើពួកធម៌នីមួយៗ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ កើតជាមួយ ច្រឡំព្រម កើតជាមួយគ្នា រលត់ជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានការមូលដ្ឋានជាមួយគ្នា ដោយពួកធម៌នីមួយៗ មាន (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ពួកធម៌នីមួយៗ ប្រកបដោយពួកធម៌នីមួយៗ មិនមានទេ ។

(៦៩០) វេទនាខន្ធ កើតជាមួយ នឹងសញ្ញាខន្ធឬ ។ អើ ។ បើវេទនាខន្ធ កើតជាមួយ នឹងសញ្ញាខន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា វេទនាខន្ធ ប្រកបដោយសញ្ញាខន្ធ (មាន) ។ វេទនាខន្ធ កើតជាមួយ នឹងសង្ខារក្ខន្ធ នឹងវិញ្ញាណក្ខន្ធឬ ។ អើ ។ បើវេទនាខន្ធ កើតជាមួយ នឹងវិញ្ញាណក្ខន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា វេទនាខន្ធ ប្រកបដោយវិញ្ញាណក្ខន្ធ (មាន) ។ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ កើតជាមួយ នឹងវេទនាខន្ធ នឹងសញ្ញាខន្ធ នឹងសង្ខារក្ខន្ធឬ ។ អើ ។ បើវិញ្ញាណក្ខន្ធ កើតជាមួយ នឹងសង្ខារក្ខន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយសង្ខារក្ខន្ធ (មាន) ។ ប្រេងល្វ បិតនៅស៊ប់ ចូលទៅស៊ប់ ក្នុងគ្រាប់ល្វ រសអំពៅ បិតនៅស៊ប់ ចូលទៅស៊ប់ ក្នុងដើមអំពៅ យ៉ាងណា

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ឯវមេវ តេ ធម្មា តេហិ ធម្មេហិ អនុគតា
អនុបវិជ្ជាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

សម្មយុត្តកថា ។

បេតសិកកថា

[៦៩០] នត្ថំ ចេតសីកោ ធម្មោតិ ។ អាមន្តា ។
ននុ អត្ថំ កេចិ ធម្មា ចិត្តេន សហគតា សហជាតា
សំសដ្ឋា សម្មយុត្តា ឯកុប្បាទា ឯកនិរោទា ឯក-
វត្ថុកា ឯការម្ពណាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អត្ថំ កេចិ
ធម្មា ចិត្តេន សហគតា សហជាតា សំសដ្ឋា សម្ម-
យុត្តា ឯកុប្បាទា ឯកនិរោទា ឯកវត្ថុកា ឯការ-
ម្ពណា នោ វត វេ វត្ថុព្វេ នត្ថំ ចេតសីកោ ធម្មោតិ ។

[៦៩២] ដស្សោ ចិត្តេន សហជាតោតិ ។
អាមន្តា ។ ហញ្ចំ ដស្សោ ចិត្តេន សហជាតោ តេន
វត វេ វត្ថុព្វេ ដស្សោ ចេតសីកោតិ ។ វេទនា
។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ។ បេ ។ សន្ធា វីរីយំ សតិ
សមាធិ បញ្ញា រាគោ នោសោ មោហេ ។ បេ ។
អនោត្តប្បំ ចិត្តេន សហជាតន្តិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ធម៌ទាំងនោះ បិតនៅស៊ប់ ចូលទៅស៊ប់ ដោយធម៌ទាំងនោះ ក៏យ៉ាង
នោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ចប់ សម្បយុត្តកថា ។

បេតសិកកថា

[៦៩១] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត មិនមានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
ពួកធម៌នីមួយៗ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ កើតជាមួយ ច្រឡំព្រម ប្រកបព្រម
កើតជាមួយគ្នា រលត់ជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានអារម្មណ៍ជា
មួយគ្នា ដោយចិត្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ បើពួកធម៌នីមួយៗ ប្រព្រឹត្ត
ទៅជាមួយ កើតជាមួយ ច្រឡំព្រម ប្រកបព្រម កើតជាមួយគ្នា
រលត់ជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្ត
មាន (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ធម៌
ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត មិនមានទេ ។

[៦៩២] ផស្សៈ កើតជាមួយនឹងចិត្តឬ ។ អើ ។ បើផស្សៈ
កើតជាមួយនឹងចិត្ត (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា ផស្សៈ ជាបេតសិក ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា
បេតនា ។ បេ ។ សទ្ធា វិរិយៈ សតិ សមាធិ បញ្ញា ភគៈ ទោសៈ
មោហៈ ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ កើតជាមួយនឹងចិត្តឬ ។ អើ ។

បេតសិកកថា

បាញ់ អនោត្តប្បំ ចិត្តេន សហជាតំ តេន វេត វេ វត្ថុព្វ
 អនោត្តប្បំ ចេតសិកាន្តំ ។ ចិត្តេន សហជាតាតិ កក្កា
 ចេតសិកាតិ ។ អាមន្តា ។ ដស្សេន សហជាតាតិ កក្កា
 ដស្សសិកាតិ ។ អាមន្តា ។ ចិត្តេន សហជាតាតិ
 កក្កា ចេតសិកាតិ ។ អាមន្តា ។ វេទនាយ ។ បេ ។
 សញ្ញាយ ចេតនាយ សឡាយ វិរិយេន សតិយា សមា-
 ធិនា បញ្ញាយ អភេន ខោសេន មោហេន ។ បេ ។
 អនោត្តប្បេន សហជាតាតិ កក្កា អនោត្តប្បសិកាតិ ។
 អាមន្តា ។ នត្ថំ ចេតសិកោ ធម្មោតិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទ វត្ថុ ភក្កតា

ចិត្តមិទំ ចេតសិកា ច ធម្មា

អនត្តតោ សំវិទិតស្ស ហោន្តិ

ហ័នប្បណីតំ តទុក្ខយេ វិទិត្វា

សម្មទ្គុសោ វេទិ បលោកធម្មន្តិ

អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អត្ថំ

ចេតសិកោ ធម្មោតិ ។

ចេតសិកកថា

បើអនោត្ថប្បៈ កើតជាមួយនឹងចិត្ត (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា អនោត្ថប្បៈ ជាចេតសិក ។ ពួកធម៌
 ជាចេតសិក ព្រោះធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា កើតជាមួយនឹងចិត្តប្ត ។ អើ ។
 ពួកធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងផស្សៈ ព្រោះធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា កើតជាមួយ
 នឹងផស្សៈប្ត ។ អើ ។ ពួកធម៌ ជាចេតសិក ព្រោះធ្វើសេចក្តីចូល
 ចិត្តថា កើតជាមួយនឹងចិត្តប្ត ។ អើ ។ ពួកធម៌ នឹងវេទនា ។ បេ ។
 នឹងសញ្ញា នឹងចេតនា នឹងសង្ខារ នឹងវិរិយៈ នឹងសតិ នឹងសមាធិ នឹង
 បញ្ញា នឹងវាគៈ នឹងទោសៈ នឹងមោហាៈ ។ បេ ។ ពួកធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងអនោត្ថប្បៈ ព្រោះធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា កើតជាមួយនឹងអនោត្ថប្បៈ
 ប្ត ។ អើ ។ ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត មិនមានទេប្ត ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

ចិត្តនេះក្តី ចេតសិកធម៌ទាំងឡាយក្តី របស់បុគ្គលដែលដឹង
 ច្បាស់ ដោយអនត្តលក្ខណៈ កើតប្រាកដ បុគ្គលឃើញ
 ដោយប្រពៃ ឡូធម៌ ដ៏ថោកទាបនឹងប្រសើរ ក៏ព្រោះដឹង
 ច្បាស់ ឡូធម៌ទាំងពីរនោះ ទើបទទួលលោកធម៌ (ធម៌ដែល
 បាក់បែកទ្រុឌទ្រោមទៅ)

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត មាន ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៦៩៣] នត្ថំ ចេតសិកោ ធម្មោតិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទ វត្ថំ ភគវតា ឥធ កេវដ្ឋំ ភិក្ខុ បរសត្ថានំ បរ-
 បុគ្គលានំ ចិត្តម្បី អាទិសតិ ចេតសិកម្បី អាទិសតិ
 វិតក្កិតម្បី អាទិសតិ វិចារិតម្បី អាទិសតិ ឯវម្បី តេ
 មនោ ឥត្ថម្បី តេ មនោ ឥតិចិ តេ ចិត្តន្តំ អត្ថោ
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អត្ថំ ចេត-
 សិកោ ធម្មោតិ ។

ចេតសិកកថា ។

ទានកថា

[៦៩៤] ចេតសិកោ ធម្មោ ទានន្តំ ។ អាមន្តា ។
 លញ្ច ចេតសិកោ ធម្មោ បរេសំ ទានុន្តំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថោ ។ បេ ។ លញ្ច ចេតសិកោ ធម្មោ បរេសំ
 ទានុន្តំ ។ អាមន្តា ។ លញ្ច ជស្សោ បរេសំ ទានុន្តំ ។
 ន ហេវំ វត្ថោ ។ បេ ។ លញ្ច វេទនា ។ បេ ។
 សញ្ញា ចេតនា សុទ្ធា វិរិយំ សតិ សមាធិ ។ បេ ។
 បញ្ញា បរេសំ ទានុន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថោ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៦៩៣] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត មិនមានទេ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់កេរ្តិ៍៖ ភិក្ខុក្នុងធម៌វិន័យនេះ
 តែងចង់លបង្ហាញចិត្តផង ចង់លបង្ហាញធម៌ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តផង
 ចង់លបង្ហាញធម៌ដែលខ្លួនត្រិះរិះហើយផង ចង់លបង្ហាញធម៌ដែលខ្លួនពិ-
 ចារណាហើយផង ដល់ពួកសត្វដទៃ ដល់ពួកបុគ្គលដទៃថា ចិត្តរបស់អ្នក
 យ៉ាងនេះខ្លះ ចិត្តរបស់អ្នក មានប្រការយ៉ាងនេះខ្លះ ចិត្តរបស់អ្នក ដូច្នេះ
 ខ្លះ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត មាន ។

ចប់ ចេតសិកកថា ។

ទានកថា

[៦៩៤] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ជាទានប្ប ។ អើ ។ ធម៌
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលបុគ្គលបាន ដើម្បីឲ្យដល់បុគ្គលដទៃដែរ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលបុគ្គល
 បាន ដើម្បីឲ្យដល់បុគ្គលដទៃដែរ ។ អើ ។ ឥស្សៈ ដែលបុគ្គលបាន
 ដើម្បីឲ្យដល់បុគ្គលដទៃដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា សទ្ធា វិរិយៈ សតិ សមាធិ ។ បេ ។
 បញ្ញា ដែលបុគ្គលបាន ដើម្បីឲ្យដល់បុគ្គលដទៃដែរ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៦៩៥) ន វត្ថុត្វំ ចេតសិកោ ធម្មោ នានន្តិ ។
 អាមន្តា ។ នានំ អនិដ្ឋងលំ អកន្តងលំ មនុញ្ញា-
 ងលំ អសេចនកងលំ ធុត្តុទ្រយំ ធុត្តុវិចាកន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ ននុ នានំ ឥដ្ឋងលំ កន្តងលំ
 មនុញ្ញងលំ អសេចនកងលំ សុខុទ្រយំ សុខវិចាកន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចំ នានំ ឥដ្ឋងលំ កន្តងលំ មនុញ្ញា-
 ងលំ អសេចនកងលំ សុខុទ្រយំ សុខវិចាកំ តេន
 វត រេ វត្ថុត្វេ ចេតសិកោ ធម្មោ នានន្តិ ។ នានំ
 ឥដ្ឋងលំ វត្ថុ ភកវតា ចីវំ នានន្តិ ។ អាមន្តា ។
 ចីវំ ឥដ្ឋងលំ កន្តងលំ មនុញ្ញងលំ អសេចនកងលំ
 សុខុទ្រយំ សុខវិចាកន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។
 នានំ ឥដ្ឋងលំ វត្ថុ ភកវតា បិណ្ឌាចារោ សេនាសនំ
 តិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារោ នានន្តិ ។ អាមន្តា ។
 តិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារោ ឥដ្ឋងលោ កន្តងលោ
 មនុញ្ញងលោ អសេចនកងលោ សុខុទ្រយោ សុខ-
 វិចាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

ទានកថា

(៦៩៥) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ជាទាន
 ទេឬ ។ អើ ។ ទាន មានផលមិនជាទីប្រាថ្នា មានផលមិនជាទីត្រេកអរ
 មានផលមិនជាទីគាប់ចិត្ត មានផលច្រឡំច្រឡំ ចម្រើនដោយទុក្ខ មាន
 វិបាកជាទុក្ខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងទាន មាន
 ផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីត្រេកអរ មានផលជាទីគាប់ចិត្ត មានផល
 មិនច្រឡំច្រឡំ ចម្រើនដោយសុខ មានវិបាកជាសុខឬ ។ អើ ។ បើ
 ទាន មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីត្រេកអរ មានផលជាទីគាប់ចិត្ត
 មានផលមិនច្រឡំច្រឡំ ចម្រើនដោយសុខ មានវិបាកជាសុខ(យ៉ាងនេះ)
 ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
 ចិត្ត ចាត់ជាទាន ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ទាន មានផលជាទី
 ប្រាថ្នា ចុះចីវរ ជាទានឬ ។ អើ ។ ចីវរ មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផល
 ជាទីត្រេកអរ មានផលជាទីគាប់ចិត្ត មានផលមិនច្រឡំច្រឡំ ចម្រើន
 ដោយសុខ មានវិបាកជាសុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ទាន មានផលជាទីប្រាថ្នា ចុះបិណ្ឌបាត
 សេនាសនៈ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ចាត់ជាទានឬ ។ អើ ។
 គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីត្រេកអរ
 មានផលជាទីគាប់ចិត្ត មានផលមិនច្រឡំច្រឡំ ចម្រើនដោយសុខ មាន
 វិបាកជាសុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៦៩៦] ន វត្ថុតំ ចេតសីកោ ធម្មោ ទានន្តិ ។

អាមន្តា ។ ននុ វត្ថុំ ភកវតា

សទ្ធា ហិរិយំ កុសលញ្ច ទានំ

ធម្មា ឯតេ សប្បវិសាទុយាតា

ឯតំ ហិ មក្កំ ទិវិយំ វទន្តិ

ឯតេន ហិ កច្ឆតិ ទេវលោកន្តិ

អត្ថេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ចេតសី-
កោ ធម្មោ ទានន្តិ ។

[៦៩៧] ន វត្ថុតំ ចេតសីកោ ធម្មោ ទានន្តិ ។

អាមន្តា ។ ននុ វត្ថុំ ភកវតា បញ្ចមាទិ ភិក្ខុវេ

ទានាទិ មហាទានាទិ អត្តញ្ញាទិ វត្តញ្ញាទិ វិសញ្ញាទិ

ហោរណាទិ អសង្កណ្ឌាទិ អសង្កណ្ឌបុញ្ញាទិ ន សង្ក-

យន្តិ ន សង្កិយិស្សន្តិ អប្បដិក្កដ្ឋាទិ សមណេហិ

ព្រាហ្មណេហិ វិញ្ញាហិ ។ កតមាទិ បញ្ច ។ ឥធម

ភិក្ខុវេ អរិយស្សវកោ ចាណាតិចាតំ បហាយ ចា-

ណាតិចាតា បដិវិរតោ ហោតិ ចាណាតិចាតា បដិ-

វិរតោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវកោ អបរិមាណានំ សត្តានំ

អភយំ ទេតិ អវេរំ ទេតិ អព្យាបជ្ឈំ ទេតិ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

(៦៩៦) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ជា
 ទានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 សទ្ទា ហិរិ នឹងកុសល ហៅថាទាន ធម៌ទាំងនេះ ជាទីប្រ-
 ព្រឹត្តទៅឡើយ។ នៃសប្បវេស ព្រោះថា អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ
 រមែងពោលនូវធម៌នេះ ថាជាផ្លូវគួរប្រាថ្នា ព្រោះបុគ្គល ទៅ
 កាន់ទៅលោក ដោយផ្លូវនេះ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ចាត់ជាទាន ។

(៦៩៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ចាត់ជា
 ទានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ទាន ៥ យ៉ាងនេះ ជាមហាទាន ដែលបណ្ឌិតដឹងថាជាទានប្រ-
 សើវ ដឹងថាមានមកអស់កាលយូរហើយ ដឹងថាជាវង្សរបស់សប្បវេស ជា
 របស់នៃបុរសក្នុងកាលមុន ដែលបណ្ឌិតមិនដែលលះបង់ មិនធ្លាប់លះបង់
 រមែងមិនលះចោល នឹងមិនលះចោល ដែលពួកសមណព្រហ្មណ៍ ជា
 អ្នកប្រាជ្ញ មិនបោះបង់ចោលឡើយ ។ ទាន ទាំង ៥ យ៉ាងតែដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកលះបង់បាណា-
 តិបាត វៀរស្រឡះចាកបាណាតិបាត ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក
 វៀរស្រឡះចាកបាណាតិបាតហើយ ឈ្មោះថាឲ្យអភ័យ ឲ្យនូវការមិនមាន
 ពៀរ ឲ្យនូវសេចក្តីមិនព្យាបាទ ដល់សត្វទាំងឡាយមានប្រមាណមិនបាន

ពាក្យថា

អបរិមាណានំ សត្តានំ អភយំ ទត្វា អវេរំ ទត្វា
 អព្យាបជ្ឈំ ទត្វា អបរិមាណស្ស អភយស្ស អវេរស្ស
 អព្យាបជ្ឈស្ស ភាគី ហោតិ ឥទំ ភិក្ខុវេ បឋមំ
 ទានំ មហាទានំ អក្កញ្ញំ រត្តញ្ញំ វិសញ្ញំ ចោរាណំ
 អសន្តីណំ អសន្តីណាបុព្វំ ន សន្តីយតិ ន សន្តិ-
 យស្សតិ អប្បដិក្កដំ សមណេហិ ព្រាហ្មណេហិ
 វិញ្ញាហិ បុន ធម្មំ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវតោ អទិន្នាទានំ
 បហាយ ។ បេ ។ តាមេសុ មិន្នាចារំ បហាយ ។ បេ ។
 មុសាវាទំ បហាយ ។ បេ ។ សុរាមេយមជ្ឈប្បមា-
 ទដ្ឋានំ បហាយ សុរាមេយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានា បដិ-
 វិរតោ ហោតិ សុរាមេយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានា បដិវិរតោ
 ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវតោ អបរិមាណានំ សត្តានំ អភយំ
 ទេតិ អវេរំ ទេតិ អព្យាបជ្ឈំ ទេតិ អបរិមាណានំ
 សត្តានំ អភយំ ទត្វា អវេរំ ទត្វា អព្យាបជ្ឈំ ទត្វា

ពាណិជ្ជ

លុះឲ្យអក្ខយ ឲ្យនូវការមិនមានពៀរ ឲ្យនូវសេចក្តីមិនព្យាបាទ ដល់
សត្វទាំងឡាយ មានប្រមាណមិនបានហើយ រមែងជាអ្នកមានចំណែក
ដោយសេចក្តីមិនមានក្តី មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ មានប្រមាណ
មិនបាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ ជាទានទី ១ ជាមហាទាន ដែល
បណ្ឌិតដឹងថាជាទានប្រសើរ ដឹងថាមានមកអស់ កាលយូរហើយ ដឹង
ថាជាវង្សរបស់សប្បុរស ជារបស់នៃបុរសក្នុងកាលមុន ដែលបណ្ឌិតមិន
ដែលលះបង់ មិនធ្លាប់លះបង់ រមែងមិនលះចោល នឹងមិ លះចោល
ដែលសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនបោះបង់ចោលឡើយ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសាវ័ក លះបង់នូវអទិន្នាទាន ។ បេ ។
លះបង់នូវការប្រព្រឹត្តិខុស ក្នុងកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ លះបង់នូវ
មុសាវាទ ។ បេ ។ លះបង់នូវហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺការផឹក
នូវទឹកស្រវឹងគឺសុរាទិន្នន័យ ជាអ្នករៀនស្រឡះ ចាកហេតុជាទីតាំងនៃ
សេចក្តីប្រមាទ គឺការផឹកនូវទឹកស្រវឹងគឺសុរាទិន្នន័យ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ អរិយសាវ័ក រៀនស្រឡះ ចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ
គឺការផឹកនូវទឹកស្រវឹង គឺសុរាទិន្នន័យហើយ ឈ្មោះថា ឲ្យនូវអក្ខយ
ឲ្យនូវការមិនមានពៀរ ឲ្យនូវសេចក្តីមិនព្យាបាទ ដល់សត្វទាំងឡាយ
មានប្រមាណមិនបាន លុះឲ្យនូវអក្ខយ ឲ្យនូវការមិនមានពៀរ ឲ្យនូវ
សេចក្តីមិនព្យាបាទ ដល់សត្វទាំងឡាយ មានប្រមាណមិនបានហើយ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អបរិហានាស្ស អភយស្ស អវេរស្ស អព្យាបជ្ឈស្ស
 ភាគី ហោតិ ឥទំ ភិក្ខុវេ បញ្ចបំ នានំ មហានានំ
 អកុញំ រតុញំ វិសញំ ទោរណំ អសន្តីណំ អសន្តិ-
 ណាបុព្វំ ន សន្តិយតិ ន សន្តិយិស្សតិ អប្បដិក្កដំ
 សមណោហិ ព្រាហ្មណោហិ វិញ្ញាហិ ឥមាទំ ខោ ភិក្ខុវេ
 បញ្ច នានានិ មហានានានិ អកុញានិ រតុញានិ
 វិសញ្ញានិ ទោរណានិ អសន្តីណានិ អសន្តីណាបុព្វានិ
 ន សន្តិយន្តិ ន សន្តិយិស្សន្តិ អប្បដិក្កដានិ សម-
 ណោហិ ព្រាហ្មណោហិ វិញ្ញាហិតិ អត្ថេវ សុត្ថន្តោតិ ។
 អាមន្តា ។ តេន ហិ ខេតសិកោ ធម្មោ នានន្តិ ។

(៦៩៨) ន វត្ថុពុំ ទេយ្យធម្មោ នានន្តិ ។ អា-
 មន្តា ។ នន្ត វត្ថុំ ភក្កតា ឥនេកក្ខោ អន្តំ ទេតិ
 ទានំ ទេតិ វត្ថុំ ទេតិ យានំ ទេតិ ហាលំ ទេតិ កន្ធុ
 ទេតិ វិលេបនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសថំ ទេតិ
 បដិវេយ្យំ ទេតិ អត្ថេវ សុត្ថន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
 តេន ហិ ទេយ្យធម្មោ នានន្តិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

រមែងជាអ្នកមានចំណែក ដោយការមិនមានភ័យ មិនមានព្យាបាទ មិនមាន
 ព្យាបាទ មានប្រមាណមិនបាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ ជាទានទី ៥
 ជាមហាទាន ដែលបណ្ឌិតដឹងថាជាទានប្រសើរ ដឹងថាមានមកអស់
 កាលយូរហើយ ដឹងថាជាវិញ្ញាបនបត្ររបស់សប្បុរស ជាប្រសព្វនៃបុរសក្នុងកាល
 មុន ដែលបណ្ឌិត មិនដែលលះបង់ មិនធ្លាប់លះបង់ រមែងមិនលះចោល
 នឹងមិនលះចោល ដែលពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនបោះបង់
 ចោលឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ជាមហាទាន
 ដែលបណ្ឌិត ដឹងថាជាទានប្រសើរ ដឹងថាមានមក អស់កាលយូរហើយ
 ដឹងថាជាវិញ្ញាបនបត្ររបស់សប្បុរស ជាប្រសព្វនៃបុរសក្នុងកាលមុន ដែលបណ្ឌិត
 មិនដែលលះបង់ មិនធ្លាប់លះបង់ រមែងមិនលះចោល នឹងមិនលះចោល
 ដែលពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនបោះបង់ចោលឡើយ
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ចាត់ជាទាន ។

(៦៩៨) បុគ្គលមិនត្រូវនិយាយថា ទេយ្យធម៌ ជាទានទេប្ប ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ឲ្យ
 បាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំពត់ ឲ្យយាន ឲ្យផ្កាកម្រង ឲ្យគ្រឿងក្រអូប ឲ្យគ្រឿង
 លាប ឲ្យទីដេក ឲ្យទីសំណាក់អាស្រ័យ ឲ្យគ្រឿងប្រទីប ពាក្យដូច្នេះ
 មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ទេយ្យធម៌ ចាត់ជាទាន ។

បរិភោគមយបញ្ចកថា

(៦៩៩) ទេយ្យធម្មោ ទានន្តិ ។ អាមន្តា ។
 ទេយ្យធម្មោ ឥដ្ឋដលោ កន្លងលោ មនុញ្ញដលោ
 អសេចនកដលោ សុខុទ្រយោ សុខវិចារោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទានំ ឥដ្ឋដលំ វត្ថំ ភកវតា
 ចីវំ ទានន្តិ ។ អាមន្តា ។ ចីវំ ឥដ្ឋដលំ កន្លងលំ
 មនុញ្ញដលំ អសេចនកដលំ សុខុទ្រយំ សុខវិចា-
 កន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទានំ ឥដ្ឋដលំ
 វត្ថំ ភកវតា បិណ្ឌាចារោ ទានំ សេនាសនំ ទានំ
 តិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារោ ទានន្តិ ។ អាមន្តា ។
 តិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារោ ឥដ្ឋដលោ កន្លងលោ
 មនុញ្ញដលោ អសេចនកដលោ សុខុទ្រយោ សុខ-
 វិចារោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ ន
 វត្ថុព្វំ ទេយ្យធម្មោ ទានន្តិ ។

ពនកថា ។

បរិភោគមយបញ្ចកថា

(៧០០) បរិភោគមយំ បុញ្ញំ វត្ថុតិ ។ អាមន្តា ។

បរិភោគមយបុព្វកថា

(៦៩៩) ឧទេយ្យធម៌ ឈ្មោះថាជាទានប្ត ។ អើ ។ ឧទេយ្យធម៌
 មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីត្រេកអរ មានផលជាទីគាប់ចិត្ត មាន
 ផលមិនប្រឡូកប្រឡំ ចម្រើនដោយសុខ មានវិបាកជាសុខប្ត ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 ទាន មានផលជាទីប្រាថ្នា (យ៉ាងនេះ) ចុះចីវរ ជាទានប្ត ។ អើ ។ ចីវរ
 មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីត្រេកអរ មានផលជាទីគាប់ចិត្ត មាន
 ផលមិនប្រឡូកប្រឡំ ចម្រើនដោយសុខ មានវិបាកជាសុខប្ត ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 ទាន មានផលជាទីប្រាថ្នា (យ៉ាងនេះ) ចុះ បិណ្ឌបាត ជាទាន សេនា-
 សនៈ ជាទាន គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ជាទានដែរឬ ។ អើ ។
 គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីត្រេក-
 អរ មានផលជាទីគាប់ចិត្ត មានផលមិនប្រឡូកប្រឡំ ចម្រើនដោយសុខ
 មានវិបាកជាសុខប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ឧទេយ្យធម៌ ជាទានទេ ។

ចប់ ទានកថា ។

បរិភោគមយបុព្វកថា

(៧០០) បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើនប្ត ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

បរិភោគមយោ ជស្សោ វុឡតិ វេទនា វុឡតិ សញ្ញា
 វុឡតិ ចេតនា វុឡតិ ចិត្តំ វុឡតិ សង្ខារា វុឡតិ វីរិយំ
 វុឡតិ សតិ វុឡតិ សមាធិ វុឡតិ បញ្ញា វុឡតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧០១] បរិភោគមយំ បុញ្ញំ វុឡតីតិ ។ អាមន្តា ។
 លតា វិយ វុឡតិ មាលុកា វិយ វុឡតិ រុក្ខោ វិយ
 វុឡតិ តិណំ វិយ វុឡតិ មុញ្ញបុញ្ញោ វិយ វុឡតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧០២] បរិភោគមយំ បុញ្ញំ វុឡតីតិ ។ អាមន្តា ។
 ទាយកោ ទានំ ទត្វា ន សមន្នាហរតិ ហោតិ បុញ្ញន្តំ ។
 អាមន្តា ។ អនាវជ្ជន្តស្ស ហោតិ អនាគោតស្ស ហោតិ
 អសមន្នាហរន្តស្ស ហោតិ អមនសិករេន្តស្ស ហោតិ
 អចេតយន្តស្ស ហោតិ អបត្តយន្តស្ស ហោតិ អប្បណិ-
 ទហន្តស្ស ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នន្ទ
 អវជ្ជន្តស្ស ហោតិ អាគោតស្ស ហោតិ សមន្នាហរន្តស្ស
 ហោតិ មនសិករេន្តស្ស ហោតិ ចេតយន្តស្ស
 ហោតិ បត្តយន្តស្ស ហោតិ បណិទហន្តស្ស ហោតីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ផស្សៈ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើន វេទនា តែងចម្រើន
 សញ្ញា តែងចម្រើន ចេតនា តែងចម្រើន ចិត្ត តែងចម្រើន សង្ខារ
 តែងចម្រើន វិរិយៈ តែងចម្រើន សតិ តែងចម្រើន សមាធិ តែង
 ចម្រើន បញ្ញា តែងចម្រើន ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧០១] បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើនឬ ។

អើ ។ បុណ្យ តែងចម្រើន ដូចជាវល្លិ (ឡើងដើមឈើ) ចម្រើនដូចជា
 ពួកជ្រៃ ចម្រើនដូចជាដើមឈើ ចម្រើនដូចជាស្មៅ ចម្រើនដូចជាបាច់
 នៃស្មៅយាបូងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧០២] បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើនឬ ។

អើ ។ ទាយក ឲ្យទាន មិនពិចារណាទេ បុណ្យ មានដែរឬ ។

អើ ។ បុណ្យ របស់បុគ្គល កាលមិននឹកនា មិនអើពើ មិនពិចារណា

មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត មិនគិត មិនប្រាថ្នា មិនតំកល់ចិត្តមាំ មានឬ ។ អ្នក

មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងបុណ្យ របស់បុគ្គល កាលនឹក-

នា អើពើ ពិចារណា ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត គិត ប្រាថ្នា តំកល់ចិត្តមាំ មានឬ ។

បរិភោគមយុត្តាភិ

អាមន្តា ។ ហេតុ អាវុទ្ធន្តស្ស ហោតិ អាគោតស្ស
 ហោតិ សមន្តាហវន្តស្ស ហោតិ បនសិគរោន្តស្ស
 ហោតិ ចេតយន្តស្ស ហោតិ បត្តយន្តស្ស ហោតិ
 បណ៌ធម្មាន្តស្ស ហោតិ នោ វត វេ វត្ថព្វេ បរិភោគ-
 មយំ បុព្វំ វឌ្ឍនីតិ ។

(៧០៣) បរិភោគមយំ បុព្វំ វឌ្ឍនីតិ ។ អាមន្តា ។
 នាយកោ តានំ ទត្វា កាមវិតក្កំ វិតក្កេតិ ព្យាបាទ-
 វិតក្កំ វិតក្កេតិ វិហីសាវិតក្កំ វិតក្កេតិ ហោតិ បុព្វានិ ។
 អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ ដស្សនំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ
 សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ ទ្ធិន្នំ
 ដស្សនំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។
 អាមន្តា ។ កុសលាកុសលា សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្ប-
 ណីតា កល្យាណសុត្តសប្បដិភាតា ធម្មា សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវំ
 អាគច្ឆន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ កុសលាកុសលា
 សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កល្យាណសុត្តសប្បដិភាតា
 ធម្មា សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវំ អាគច្ឆន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ
 វត្ថំ ភកវរោ ចត្តារិមាណំ ភិក្ខុវេ សុវិន្ទវិន្ទរាណិ ។
 កតមាណំ ចត្តារិ ។ នកញ្ច ភិក្ខុវេ បឋវី ច

បរិភោគមយុត្តាកថា

អើ ។ បើបុណ្យ របស់បុគ្គល កាលនឹកនា អើតើ តិចារណា ធ្វើទុក
ក្នុងចិត្ត គិត ប្រាថ្នា តំកល់ចិត្តមាំ មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
មិនគួរពោលថា បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើនទេ ។

(៧០៣) បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើនឬ ។

អើ ។ ទាយក ឲ្យទាន ហើយត្រិះរិះនូវកាមវិតក្កៈ ត្រិះរិះនូវព្យាបាទ-
វិតក្កៈ ត្រិះរិះនូវវិហឹសាវិតក្កៈ បុណ្យ មានដែរឬ ។ អើ ។ ការប្រ-
ជុំចុះ នៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងពីរ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្ត
ទាំងពីរ មានឬ ។ អើ ។ ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល មានទោស
និងមិនមានទោស ថេកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិងចំណែកស មក
កាន់កាវៈចំពោះមុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកធម៌
ជាកុសលនិងអកុសល មានទោសនិងមិនមានទោស ថេកទាបនិងឧត្តម
មានចំណែកខ្មៅនិងចំណែកស មកកាន់កាវៈចំពោះមុខឬ ។ អើ ។
ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាតិ
ឆ្ងាយក្រៃលែងណាស់នេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែង
ណាស់ ទាំង ៤ នោះ តើអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃនិងប្រីបីពី

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ឥទំ បឋមំ សុរិទ្ធវរិទ្ធវំ ឡិមញ្ច ភិក្ខុវេ តំ សមុទ្ទិស្ស
 ចារិមញ្ច តំ ឥទំ ទុតិយំ សុរិទ្ធវរិទ្ធវំ យតោ ច ភិក្ខុវេ
 វេរោចនោ អត្ថទេតិ យត្ថ ច អត្ថមេតិ ឥទំ តតិយំ
 សុរិទ្ធវរិទ្ធវំ សតញ្ច ភិក្ខុវេ ធម្មា អសតញ្ច ធម្មា ឥទំ
 ចតុត្ថំ សុរិទ្ធវរិទ្ធវំ ឥមាជិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ សុរិទ្ធវ-
 រិទ្ធវរាជិតិ

នកញ្ច ទ្វិវេ បឋមី ច ទ្វិវេ
 ចារិ សមុទ្ទិស្ស តទាហុ ទ្វិវេ
 យតោ ច វេរោចនោ អត្ថទេតិ
 បក្កុវេ យត្ថ ច អត្ថមេតិ
 តតោ ហវេ ទ្វិវតំ វទន្តិ
 សតញ្ច ធម្មំ អសតញ្ច ធម្មំ
 អព្យាយិកោ ហោតិ សតំ សមាគមោ
 យាវម្បិ តិដ្ឋយ្យ តថេវ ហោតិ
 ឱប្បំ ហវេតិ អសតំ សមាគមោ
 តស្មា សតំ ធម្មោ អសត្តំ អារកាតិ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

នេះ ជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែងណាស់ទី ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រើយ
 ខាងអាយ និងត្រើយខាងនាយនៃសមុទ្រ នេះ ជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែង
 ណាស់ទី ២ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះអាទិត្យ រះឡើងអំពីទីណា និង
 អស្គន្តតទៅក្នុងទីណា នេះ ជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែងណាស់ទី ៣ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំងឡាយរបស់ពួកសប្បុរស និងធម៌ទាំងឡាយរបស់
 ពួកអសប្បុរស នេះ ជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែងណាស់ទី ៤ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រែងលែងណាស់ មាន ៤ យ៉ាងនេះឯង

ពាក្យ (បិតនៅក្នុងទីឆ្ងាយ) ប្រិថតី (ក៏បិតនៅ) ក្នុងទីឆ្ងាយពី
 គ្នា (អ្នកប្រាជ្ញ ពោល) នូវត្រើយសមុទ្រនោះ ថាឆ្ងាយ
 ព្រះអាទិត្យ រះឡើងអំពីទីណា ព្រះអាទិត្យ អស្គន្តតទៅក្នុងទី
 ណា អ្នកប្រាជ្ញ ពោលនូវទីនោះ ថាជាទីឆ្ងាយក្រៃលែងអំពីទី
 នោះពិត បុគ្គលអ្នកសំដែង នូវធម៌របស់ពួកសប្បុរស និងធម៌
 របស់ពួកអសប្បុរស រមែងមាន សមាគម របស់សប្បុរស
 ទាំងឡាយ បិតនៅដរាបណា (បុគ្គលអ្នកសំដែង) ក៏រមែង
 មាន ដរាបនោះ សមាគម របស់អសប្បុរសទាំងឡាយ
 រមែងសាបសូន្យទៅឆាប់រហ័ស ព្រោះហេតុនោះ ធម៌របស់
 សប្បុរសទាំងឡាយ ឆ្ងាយអំពីអសប្បុរសទាំងឡាយ

បរិភោគមយបុញ្ញកថា

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុតំ

កុសលាកុសលា សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កល្យា-

សុត្តសប្បដិភាតា ធម្មា សម្មាសម្ពុទ្ធិការំ អាគច្ឆន្តិតិ ។

[៧០៤] ន វត្ថុតំ បរិភោគមយំ បុញ្ញំ វឡុត្តិតិ ។

អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុតំ កកវតា

អាភមរោចា វនរោចា យេ ជនា សេតុការតា

បបព្វា ឧទទានព្វា យេ ទទន្តិ ឧបស្សយំ

តេសំ ទិវា ច រត្តោ ច សនា បុញ្ញំ បវឡុត្តិ

ធម្មដ្ឋា សីលសម្មដ្ឋា តេ ជនា សត្តតាមិនោតិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ បរិភោគ-

មយំ បុញ្ញំ វឡុត្តិតិ ។

បរិភោគមយបុញ្ញកថា

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល
 មិនគួរនិយាយថា ពួកធម៌ ជាភុស្តលនិងអភុស្តល មានទោសនិងមិន
 មានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិងចំណែកស មកកាន់
 ការចំពោះមុខទេ ។

[៧០៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុណ្យ សម្រេចដោយការ
 បរិភោគ តែងចម្រើនឬ ។ អើ ។ ក្រែងមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 ជនទាំងឡាយណា ជាអ្នកដាំស្លូនច្បារ អ្នកដាំដើមឈើ អ្នក
 ធ្វើស្ពាន ជនទាំងឡាយណា ឲ្យទាន ដាក់ទានទឹកផង
 អណ្តូងទឹកផង ទីសំណាក់អាស្រ័យផង បុណ្យ តែងចម្រើន
 ដល់ជនទាំងនោះ ទាំងថ្ងៃទាំងយប់ សព្វកាល ជនទាំងនោះ
 ជាអ្នកតាំងនៅក្នុងធម៌ បរិបូណ៌ដោយសីល តែងទៅកាន់
 ឋានសួគ៌

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុណ្យ
 សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើន ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៧០៥] ន វត្ថុតំ បរិភោគមយំ បុញ្ញំ វឌ្ឍនីតិ។

អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ ភក្កតា ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ

បុញ្ញាភិសន្តោ កុសលាភិសន្តោ សុខស្សហារោ សោ-

វត្ថុកា សុខវិទាកា សក្កសំវត្ថុនិកា ឥដ្ឋាយ កត្តាយ

មនាទាយ ហិតាយ សុខាយ សំវត្ថុនិ ។ កតមេ

ចត្តារោ ។ យស្ស ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បិវំ បរិភូញ្ចមាណោ

អប្បមាណំ ចេតោសមាធិ ឧបសម្បជ្ឈ វិហរតិ

អប្បមាណោ តស្ស បុញ្ញាភិសន្តោ កុសលាភិសន្តោ

សុខស្សហារោ សោវត្ថុកា សុខវិទាកា សក្កសំវត្ថុ-

និកា ឥដ្ឋាយ កត្តាយ មនាទាយ ហិតាយ សុខាយ

សំវត្ថុនិ យស្ស ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បិណ្ឌាទាតំ បរិភូញ្ច-

មាណោ ។ បេ ។ សេនាសនំ បរិភូញ្ចមាណោ ។ បេ ។

កំលានប្បច្ចយកេសជ្ឈបរិក្ការំ បរិភូញ្ចមាណោ អប្ប-

មាណំ ចេតោសមាធិ ឧបសម្បជ្ឈ វិហរតិ អប្ប-

មាណោ តស្ស បុញ្ញាភិសន្តោ កុសលាភិសន្តោ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៧០៥) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុណ្យ សម្រេចដោយការ
 បរិភោគ តែងចម្រើនឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានិសង្សនៃបុណ្យ អានិសង្សនៃកុសល ៤ យ៉ាង
 នេះ នាំមកនូវ សេចក្តីសុខ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឲ្យនូវអវយវៈដ៏ប្រសើរ
 ក្រៃលែង មានវិបាកជាសុខ ប្រព្រឹត្ត ទៅ ដើម្បីឋានសួគ៌ រមែងប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ដើម្បីសេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីសេចក្តីរីករាយ ដើម្បីសេចក្តីតាប់ចិត្ត
 ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ។ អានិសង្សនៃបុណ្យ ៤ យ៉ាង
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ បរិភោគ (ប្រើប្រាស់)
 ចីវរ របស់ទាយកណ៍ ហើយចូលកាន់ចេតោសមាធិ មានប្រមាណមិន
 បាន អានិសង្សនៃបុណ្យ អានិសង្សនៃកុសល នាំមកនូវសេចក្តីសុខ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឲ្យនូវអវយវៈដ៏ប្រសើរក្រៃលែង មានវិបាកជាសុខ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឋានសួគ៌ មានប្រមាណមិនបាន រមែងប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បី សេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីសេចក្តីរីករាយ ដើម្បីសេចក្តីតាប់ចិត្ត ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទាយកនោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុ បរិភោគបិណ្ឌបាត ។ បេ ។ បរិភោគសេនាសនៈ ។ បេ ។ បរិភោគ
 គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ របស់ទាយកណ៍ ហើយចូលកាន់ចេតោ-
 សមាធិ មានប្រមាណមិនបាន អានិសង្សនៃបុណ្យ អានិសង្សនៃកុសល

បរិភោគមយបុញ្ញកថា

សុខស្ស្សហារា សោវត្ថុកោ សុខវិហាកោ សត្តសំវត្ថុ-
 និកោ ឥដ្ឋាយ កុត្តាយ មនាទាយ ហិតាយ សុខាយ
 សំវត្ថុតិ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារា បុញ្ញាភិសន្នា
 កុសលាភិសន្នា សុខស្ស្សហារា សោវត្ថុកោ សុខ-
 វិហាកោ សត្តសំវត្ថុនិកោ ឥដ្ឋាយ កុត្តាយ មនាទាយ
 ហិតាយ សុខាយ សំវត្ថុតិ អត្ថេ សុត្ថន្តោតិ ។
 អាមន្តា ។ តេន ហិ បរិភោគមយំ បុញ្ញំ វឡុត្តិ ។

[៧០៦] បរិភោគមយំ បុញ្ញំ វឡុត្តិ ។ អាម-
 ន្តា ។ នាយកោ នាទំ ទេតិ បដិក្កហាកោ បដិក្ក-
 ហេត្វា ន បរិភូត្តិ ឆន្ទេតិ វិស្សជ្ជេតិ ហោតិ
 បុញ្ញំ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ នាយកោ នាទំ ទេតិ
 បដិក្កហាកោ បដិក្កហេត្វា ន បរិភូត្តិ ឆន្ទេតិ
 វិស្សជ្ជេតិ ហោតិ បុញ្ញំ នោ វត វេ វត្ថេ បរិភោគ-
 មយំ បុញ្ញំ វឡុត្តិ ។

[៧០៧] បរិភោគមយំ បុញ្ញំ វឡុត្តិ ។ អាមន្តា ។

បរិភោគមយបុព្វាហ

នាំមកនូវសេចក្តីសុខ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឲ្យនូវអវយវៈដ៏ប្រសើរក្រៃលែង
 មានវិបាកជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឋានសួគ៌ មានប្រមាណមិនបាន រមែង
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីសេចក្តីរីករាយ ដើម្បីសេចក្តីគាប់
 ចិត្ត ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទាយកនោះ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ អាទិសង្ឃនៃបុណ្យ អាទិសង្ឃនៃកុសល ៤ យ៉ាងនេះឯង
 នាំមកនូវសេចក្តីសុខ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឲ្យ នូវអវយវៈដ៏ប្រសើរក្រៃលែង
 មានវិបាកជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីឋានសួគ៌ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 សេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីសេចក្តីរីករាយ ដើម្បីសេចក្តីគាប់ចិត្ត ដើម្បីប្រ-
 យោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។
 ព្រោះហេតុនោះ បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើន ។

[៧០៦] បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើនប្ត ។
 អើ ។ ទាយកឲ្យទាន បដិគ្គាហកៈទទួលហើយ មិនបរិភោគ លះបង់
 ចោល បុណ្យ រមែងមានប្ត ។ អើ ។ បើទាយកឲ្យទាន បដិគ្គាហកៈ
 ទទួលហើយ មិនបរិភោគ លះបង់ចោល បុណ្យ រមែងមាន ម្ចាស់អ្នក
 ដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែង
 ចម្រើនទេ ។

[៧០៧] បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើនប្ត ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

នាយកោ នាងំ នេតិ បដិគ្គហាកេ បដិគ្គហិតេ
 ភជាដោ វា ហរន្តិ ចោរា វា ហរន្តិ អត្ថំ វា
 ធមាតិ ឧទកំ វា វហតិ អប្បយា វា នាយាទា
 ហរន្តិ ហោតិ បុញ្ញន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ នាយកោ
 នាងំ នេតិ បដិគ្គហាកេ បដិគ្គហិតេ ភជាដោ វា
 ហរន្តិ ចោរា វា ហរន្តិ អត្ថំ វា ធមាតិ ឧទកំ វា
 វហតិ អប្បយា វា នាយាទា ហរន្តិ ហោតិ បុញ្ញំ នោ
 វត រេ វត្ថព្វេ បរិភោគមយំ បុញ្ញំ វឌ្ឍនីតិ ។

បរិភោគមយបុញ្ញកថា ។

ពិគោ ទិដ្ឋកហិ

[៧០៨] ឥតោ និទ្ទេន តត្ថ ហេបេន្តីតិ ។
 អាមន្តា ។ ឥតោ ជីវំ នេន្តិ តំ ជីវំ តត្ថ បរិកុញ្ញ-
 ន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ ឥតោ បិណ្ឌាទាតំ
 នេន្តិ ឥតោ សេនាសរណំ នេន្តិ ឥតោ ភិលានប្បច្ចយ-
 ភេសជ្ឈបរិក្ការំ នេន្តិ ឥតោ ទាទជីយំ នេន្តិ
 ឥតោ ភោជជីយំ នេន្តិ ឥតោ ចានីយំ នេន្តិ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ទាយកឲ្យទាន កាលបើបដិគ្គាហកៈ ទទួលហើយ ពួកស្តេចយកទៅក្តី
 ពួកចោរលួចយកទៅក្តី ភ្លើងឆេះក្តី ទឹកបន្ទាត់ទៅក្តី ពួកទាយាទៈមិនជាទី
 ស្រឡាញ់យកទៅក្តី បុណ្យ រមែងមានឬ ។ អើ ។ បើទាយកឲ្យ
 ទាន កាលបើបដិគ្គាហកៈ ទទួលហើយ ពួកស្តេចយកទៅក្តី ពួកចោរ
 លួចទៅក្តី ភ្លើងឆេះក្តី ទឹកបន្ទាត់ទៅក្តី ពួកទាយាទៈមិនជាទីស្រឡាញ់
 យកទៅក្តី បុណ្យ រមែងមាន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរនិយាយថា
 បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើនទេ ។

ចប់ បរិភោគមយប្បញ្ញកថា ។

ឥត្តោទីន្តកថា

[៧០៨] ពួកប្រេត ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបេតវិស័យ
 នោះ ដោយទានដែលញាតិឲ្យហើយ អំពីមនុស្សលោកនេះ បានដែរឬ ។
 អើ ។ ញាតិទាំងឡាយ ឲ្យចីវរ អំពីមនុស្សលោកនេះ ពួកប្រេត
 បរិភោគចីវរនោះ ក្នុងបេតវិស័យនោះបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ពួកញាតិ ឲ្យបិណ្ឌបាត អំពីមនុស្សលោកនេះ ឲ្យសេ-
 នាសនៈ អំពីមនុស្សលោកនេះ ឲ្យគិលានប្បច្ចយកេសជ្ឈបរិក្ខារ អំពី
 មនុស្សលោកនេះ ឲ្យវត្ថុគួរទំពាស្សី អំពីមនុស្សលោកនេះ ឲ្យវត្ថុគួរ
 បរិភោគ អំពីមនុស្សលោកនេះ ឲ្យទឹកគួរផឹក អំពីមនុស្សលោកនេះ

ពិពោធិន្តរា

តំ មាណីយំ តត្ថ បរិក្កណ្ឌន្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧០៩] ឥតោ ទិវ្មេន តត្ថ យាបេន្តិតំ ។

អាមន្តា ។ អញ្ញោ អញ្ញស្ស ការកោ បរកតំ

សុខទុក្ខំ អញ្ញោ ករោតិ អញ្ញោ បដិសំវេទេត្តិតំ ។

ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧១០] ន វត្ថុព្វំ ឥតោ ទិវ្មេន តត្ថ យាបេន្តិតំ-

តំ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ បេតា អត្ថនោ អត្តាយ ទានំ

ទេន្តំ អនុមោទន្តិ ចិត្តំ បសាទេន្តិ បីតិ ឧប្បាទេន្តិ

សោមនស្សំ បដិលកន្តិតំ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ បេតា

អត្ថនោ អត្តាយ ទានំ ទេន្តំ អនុមោទន្តិ ចិត្តំ បសា-

ទេន្តិ បីតិ ឧប្បាទេន្តិ សោមនស្សំ បដិលកន្តិតំ តេន

វត រេ វត្ថុព្វេ ឥតោ ទិវ្មេន តត្ថ យាបេន្តិតំ ។

ឥពោទិន្ទកថា

ពួកប្រេត បរិភោគទឹកគួរផឹកនោះ ក្នុងបេតវិស័យនោះបានដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧០៩] ពួកប្រេត ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបេតវិស័យ
នោះ ដោយទានដែលញាតិឲ្យហើយ អំពីមនុស្សលោកនេះបានឬ ។
អើ ។ បុគ្គលដទៃ ជាអ្នកធ្វើនូវបុគ្គលដទៃ សុខទុក្ខដែលបុគ្គលដទៃ
ធ្វើ បុគ្គលដទៃ ធ្វើ បុគ្គលដទៃ ទទួលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[៧១០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ពួកប្រេត ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យ
ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបេតវិស័យនោះ ដោយទានដែលញាតិឲ្យហើយ អំពី
មនុស្សលោកនេះទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងពួកប្រេត អនុមោទនា នូវ
ទានដែលញាតិកាលឲ្យ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ហើយញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា
ញ៉ាំងបីតិឲ្យកើតឡើង បានចំពោះនូវសោមនស្សឬ ។ អើ ។ បើពួក
ប្រេត អនុមោទនា នូវទាន ដែលញាតិកាលឲ្យ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន
ហើយញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ញ៉ាំងបីតិឲ្យកើតឡើង បានចំពោះនូវសោម-
នស្ស ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ពួក
ប្រេត ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបេតវិស័យនោះ ដោយទានដែល
ញាតិឲ្យហើយ អំពីមនុស្សលោកនេះបាន ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៧០០] ន វត្ថុញ្ចំ ឥតោ ទិន្នេន តត្ថ យាបេន្តិតំ ។

អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ កកវតា

ឧឡ្ហាតេ ឧទកំ វដ្ឋំ យថា និដ្ឋំ បវត្ថតំ

ឯវមេវ ឥតោ ទិន្នំ បេតានំ ឧបកប្បតំ

យថា វារីរោ បូរា បរិបូរេន្តិ សាកំ

ឯវមេវ ឥតោ ទិន្នំ បេតានំ ឧបកប្បតំ

ន ហិ តត្ថ កសី អត្ថំ កោរក្ខេត្ត ន វិជ្ជតំ

វណិជ្ជា តាទិសី នត្ថំ ហិរញ្ញោន កយា កយំ

ឥតោ ទិន្នេន យាបេន្តិ បេតា កាល កតា តហិដ្ឋំ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៧១១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ពួកប្រេត ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យ
ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបេតវិស័យនោះ ដោយទានដែលញាតិឲ្យហើយ អំពី
មនុស្សលោកនេះ បានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
គ្រាស់ថា

ទឹកភ្លៀង ដែលមហាមេឃបង្ករចុះហើយ ក្នុងទីទួល រមែង
ហូរទៅកាន់ទំនាប ដូចម្តេចមិញ ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ
អំពីលោកនេះ ក៏រមែងសម្រេចផល ដល់ប្រេតទាំងឡាយ
ដូច្នោះឯង ផ្លូវទឹកដ៏ពេញ រមែងញ៉ាំងសាគរគឺសមុទ្រ ឲ្យ
ពេញប្រៀប ដូចម្តេចមិញ ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ អំពី
មនុស្សលោកនេះ ក៏រមែងសម្រេចផល ដល់ប្រេតទាំង-
ឡាយ ដូច្នោះឯង ការកកស្ទះស្រែ ក៏មិនមាន ក្នុងបេតវិស័យ
នោះ ការរក្សាគោ ក៏មិនមាន ក្នុងបេតវិស័យនោះ ការ
ដួញប្រែជាហេតុបាននូវសម្បត្តិ ប្រាកដដូច្នោះ ក៏មិនមាន
ការលក់ទិញ ផ្លាស់ប្តូរដោយប្រាក់ ក៏មិនមាន ពួកប្រេត
កាលធ្វើកាលកិរិយាទៅកើត ក្នុងបេតវិស័យនោះ រមែងញ៉ាំង
អត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយទានដែលញាតិឲ្យហើយ អំពី
មនុស្សលោកនេះបាន

ឥតោវិជ្ជាបរិយាយ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេនេ ហិ វេតោ
និរុទ្ធន តត្ថ យាបេន្តិតិ ។

[៧០២] ន វត្ថុពុំ វេតោ និរុទ្ធន តត្ថ យា-
បេន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ ភកវតា បញ្ចិមានិ
ភិក្ខុវេ ហំនានិ សម្មសង្ឃា មាតាបិតារេ បុត្រំ ឥច្ឆន្តិ
កុលេ ជាយមានំ ។ តតមានិ បញ្ច ។ ភដោ វា
នោ ភវិស្សតិ តិច្ឆំ វា នោ ភវិស្សតិ កុលវំសោ
ចំរំ វស្សតិ នាយជ្ឈំ បដិបន្តតិ អថ វា បន បេតានំ
កាលកតានំ នក្ខិណំ អនុប្បនស្សតិ វេហានិ ចោ
ភិក្ខុវេ បញ្ច ហំនានិ សម្មសង្ឃា មាតាបិតារេ បុត្រំ
ឥច្ឆន្តិ កុលេ ជាយមានន្តិ

បញ្ច ហំនានិ សម្មសង្ឃំ បុត្រំ ឥច្ឆន្តិ បណ្ឌិតា
ភដោ វា នោ ភវិស្សតិ តិច្ឆំ វា នោ ភវិស្សតិ

ឥតោទិន្នកថា

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ពួកប្រេត
ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងរូបភាពនោះ ដោយទានដែលញាតិ
ឲ្យហើយ អំពីមនុស្សលោកនេះបាន ។

(៧១២) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ពួកប្រេត ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យ
ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងរូបភាពនោះ ដោយទានដែលញាតិឲ្យហើយ អំពីមនុស្ស-
លោកនេះឡើយ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ មាតានិងបិតា កាលឃើញច្បាស់ នូវស្ថាន ៥ យ៉ាងនេះ
ទើបប្រាថ្នាបុត្រ ដែលកើតក្នុងត្រកូល ។ ស្ថានទាំង ៥ យ៉ាង តើដូច
ម្តេច ។ គឺបុត្រដែលយើងចិញ្ចឹមហើយ នឹងចិញ្ចឹមយើងវិញ ១ នឹង
ធ្វើកិច្ចរបស់យើង ១ វង្សត្រកូលនឹងបិតនៅអស់កាលយូរ ១ បុត្រនឹង
ទទួលគ្រប់គ្រងមតិក ១ មួយទៀត បុត្រនឹងឧទ្ទិសបញ្ជូនទិវង្គត ទាន
ដល់យើង ដែលធ្វើកាលកិរិយាទៅកើត ក្នុងបរលោកនាយ ១ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ មាតានិងបិតា កាលឃើញច្បាស់ នូវស្ថានទាំង ៥ យ៉ាង
នេះឯង ទើបប្រាថ្នាបុត្រដែលកើត ក្នុងត្រកូល

បណ្ឌិតទាំងឡាយ កាលបើឃើញច្បាស់ នូវស្ថាន ទាំង ៥
យ៉ាងហើយ ទើបប្រាថ្នាបុត្រ (ដោយគិតថា) បុត្រដែលយើង
ចិញ្ចឹមហើយ នឹងចិញ្ចឹមយើងវិញ ១ នឹងធ្វើកិច្ចរបស់យើង ១

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

តុលរំសោ ចំរំ តិដ្ឋេ នាយ ជ្ជំ បដិបដ្ឋតិ

អថ វា បន បេតានំ ទក្ខិណំ អនុប្បទស្សតិ

ហានានេតានិ សម្បស្សំ បុត្តំ ឥច្ឆន្តិ បណ្ឌិតា

តស្មា សន្នោ សប្បវិសា កតញ្ច កតវេទិនោ

ករន្តិ មាតាបិតារា បុព្វេ កតមនុស្សំ

ករេន្តិ តេសំ កិច្ចានិ យថា តំ បុព្វការីនំ

ឌីវនការី កដថោសី តុលរំសំ អហាបយំ

សន្នោ សីលេន សម្បន្នោ បុត្តោ ហោតិ បសំសិយោតិ

អត្ថេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ឥតោ

ទិន្នេន តត្ថ យាបេន្តិតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

វង្សត្រកូលគប្បីបិតនៅអស់កាលយូរ ១ បុត្រនឹងទទួលគ្រប់
 គ្រងមតិក ១ មួយទៀត បុត្រនឹងឧទ្ទិសបញ្ជូនទុក្ខណា ទាន
 ដល់យើង ដែលធ្វើកាលកិរិយាទៅកើត ក្នុងបរលោក ១
 បណ្ឌិតទាំងឡាយ កាលបើឃើញច្បាស់ នូវស្ថានទាំង ៥
 យ៉ាងនេះឯង ទើបប្រាថ្នាបុត្រ ព្រោះហេតុនោះ សប្បុរស
 ទាំងឡាយ មានចិត្តរម្ងាប់ហើយ អ្នកដឹងនូវឧបការគុណ
 ដែលគេធ្វើហើយប្រាកដ កាលពួកយើង នូវឧបការ-
 គុណដែលមាតាបិតាធ្វើហើយ ក្នុងកាលមុន រមែងចិញ្ចឹម
 មាតាបិតា ធ្វើកិច្ចទាំងឡាយ ដល់មាតានិងបិតាទាំងនោះ
 ដែលជាបុព្វការី ដោយពិត បុត្រជាអ្នកធ្វើតាមឧទាហរណ៍ អ្នក
 ចិញ្ចឹមមាតាបិតា ដែលចិញ្ចឹមខ្លួន ញ៉ាំងវង្សត្រកូល មិនឲ្យ
 វិនាស ជាអ្នកមានសទ្ធា បរិបូណ៌ដោយសីល អ្នកប្រាជ្ញ
 រមែងសរសើរ ។

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ពួកប្រេត
 ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបេតវិស័យនោះ ដោយទានដែលញាតិ
 ឲ្យហើយ អំពីមនុស្សលោកនេះ ។

បឋមី កម្មវិបាកោតិកថា

[៧០៣] បឋមី កម្មវិបាកោតិកថា ។ អាមន្តា ។
 សុខវេទនិយា ទុក្ខវេទនិយា អទុក្ខមសុខវេទនិយា
 សុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តា ទុក្ខាយ វេទនាយ
 សម្មយុត្តា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តា
 ដស្សន សម្មយុត្តា វេទនាយ សម្មយុត្តា សញ្ញាយ
 សម្មយុត្តា ចេតនាយ សម្មយុត្តា ចិត្តន សម្មយុត្តា
 អារម្មណា អត្ថិ តាយ អាវជ្ជនា អាគោតោ សមន្តា-
 ហារោ មនសិការោ ចេតនា បត្តនា បណីដ៏តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។ ននុ ន សុខវេទនិយា ន
 ទុក្ខវេទនិយា ន អទុក្ខមសុខវេទនិយា ន សុខាយ
 វេទនាយ សម្មយុត្តា ន ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្ម-
 យុត្តា ន អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តា
 ន ដស្សន សម្មយុត្តា ន វេទនាយ សម្មយុត្តា
 ន សញ្ញាយ សម្មយុត្តា ន ចេតនាយ សម្មយុត្តា
 ន ចិត្តន សម្មយុត្តា អារម្មណា នត្ថិ តាយ
 អាវជ្ជនា អាគោតោ សមន្តាហារោ មនសិការោ

បឋមវិក្កមវិបាកោតិកថា

[៧១៣] ប្រឹច្ចតិ ជាវិបាក (ផល) នៃកម្មប្ប ។ អើ ។

ប្រឹច្ចតិ គួរដល់ការរើសុខ គួរដល់ការរើទុក្ខ គួរដល់ការរើអារម្មណ៍
 មិនជាទុក្ខ មិនជាសុខ ប្រកបដោយសុខវេទនា ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា
 ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ប្រកបដោយផស្សៈ ប្រកបដោយវេទនា
 ប្រកបដោយសញ្ញា ប្រកបដោយចេតនា ប្រកបដោយចិត្ត ជាធម្មជាតិ
 ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការនឹកនា ការអើតើ ការពិចារណា ការធ្វើ
 ទុក្ខក្នុងចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំងទុក (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា)
 នៃប្រឹច្ចតិនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ក្រែងប្រឹច្ចតិ មិនគួរដល់ការរើសុខ មិនគួរដល់ការរើទុក្ខ មិនគួរដល់
 ការរើអារម្មណ៍ មិនជាទុក្ខ មិនជាសុខ មិនប្រកបដោយសុខវេទនា
 មិនប្រកបដោយទុក្ខវេទនា មិនប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា មិន
 ប្រកបដោយផស្សៈ មិនប្រកបដោយវេទនា មិនប្រកបដោយសញ្ញា
 មិនប្រកបដោយចេតនា មិនប្រកបដោយចិត្ត ជាធម្មជាតិមិនមាន
 អារម្មណ៍ ការនឹកនា ការអើតើ ការពិចារណា ការធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត

អរិយធម៌បំណែក កថាវិញ្ញាណ

ចេតនា បត្តនា បណ្ឌិតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថា
 ន សុខវេទនិយា ន ធុត្តវេទនិយា ។ បេ ។ អនា-
 រម្មណា នត្តិ តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណ្ឌិតិ
 នោ វត វេ វត្ថុព្វេ បឋវី កម្មវិចារកោតិ ។

[៧០២] ដស្សោ កម្មវិចារកោ ដស្សោ សុខ-
 វេទនិយោ ធុត្តវេទនិយោ អធុត្តមសុខវេទនិយោ
 សុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ ធុត្តាយ ។ បេ ។
 អធុត្តមសុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ ដស្សន
 សម្មយុត្តោ វេទនាយ សម្មយុត្តោ សញ្ញាយ សម្ម-
 យុត្តោ ចេតនាយ សម្មយុត្តោ ចិត្តន សម្មយុត្តោ
 សារម្មណោ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណ្ឌិតិ
 តិ ។ អាមន្តា ។ បឋវី កម្មវិចារកោ បឋវី
 សុខវេទនិយោ ធុត្តវេទនិយោ អធុត្តមសុខវេទនិយោ
 សុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ ធុត្តាយ វេទនាយ
 សម្មយុត្តោ អធុត្តមសុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ
 ដស្សន សម្មយុត្តោ វេទនាយ សម្មយុត្តោ សញ្ញាយ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំងទុក (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃប្រឺថតីនោះ មិន
 មានទេ ។ អើ ។ បើប្រឺថតី មិនគួរដល់ការរងសុខ មិនគួរដល់ការរងទុក្ខ
 ។ បេ ។ ជាធម្មជាតិមិនមានអារម្មណ៍ ការនឹក ។ បេ ។ ការតាំងទុក
 (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃប្រឺថតីនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
 មិនគួរពោលថា ប្រឺថតី ជាវិបាកនៃកម្មទេ ។

[៧១៤] ផស្សៈ ជាវិបាកនៃកម្ម ផស្សៈ គួរដល់ការរងសុខ
 គួរដល់ការរងទុក្ខ គួរដល់ការរងអារម្មណ៍ មិនជាទុក្ខមិនជាសុខ ប្រកប
 ដោយសុខវេទនា ដោយទុក្ខវេទនា ។ បេ ។ ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខ
 វេទនា ប្រកបដោយផស្សៈ ប្រកបដោយវេទនា ប្រកបដោយសញ្ញា
 ប្រកបដោយចេតនា ប្រកបដោយចិត្ត ជាសភាវៈប្រកបដោយអារម្មណ៍
 ការនឹកនា ។ បេ ។ ការតាំងទុក (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃផស្សៈនោះ
 មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រឺថតី ជាវិបាកនៃកម្ម ប្រឺថតី គួរដល់ការរង
 សុខ គួរដល់ការរងទុក្ខ គួរដល់ការរងអារម្មណ៍ មិនជាទុក្ខមិនជាសុខ
 ប្រកបដោយសុខវេទនា ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ប្រកបដោយអទុក្ខម-
 សុខវេទនា ប្រកបដោយផស្សៈ ប្រកបដោយវេទនា ប្រកបដោយសញ្ញា

បឋមី កម្មវិធីពោធិកថា

សម្បយុត្តា ចេតនាយ សម្បយុត្តា ចិត្តេន សម្បយុត្តា
 សារម្មណា នត្ថំ តាយ អាវជ្ជនា អាគោតោ សមន្តា-
 ហារោ មនសីកាវោ ចេតនា បត្តនា បណីជិតំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧០៥] បឋមី កម្មវិធីពោធិកថា បឋមី ន សុខវេទនិ-
 យា ន ទុក្ខវេទនិយា ។ បេ ។ អនាម្បណា នត្ថំ
 តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជិតំ ។ អាមន្តា ។
 ដស្សោ កម្មវិធីពោធិកថា ដស្សោ ន សុខវេទនិយា
 ន ទុក្ខវេទនិយា ។ បេ ។ អនាម្បណា នត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧០៦] បឋមី កម្មវិធីពោធិកថា ។ អាមន្តា ។
 បឋមី បក្កហនិក្កហ្វបតា នេទនភេទន្ធច្បតាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ កម្មវិធីពោធិកថា បក្កហនិក្កហ្វបតោ នេទនភេ-
 ទន្ធច្បតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧០៧] លញ្ញា បឋមី កេតុំ វិកេតុំ អាមេតុំ
 ឡិច្ឆិកុំ វិច្ឆិកុំ ។ អាមន្តា ។ លញ្ញា កម្មវិធីពោធិកថា

បឋមវិញ្ញាណកោតិកថា

ប្រកបដោយចេតនា ប្រកបដោយចិត្ត ជាធម្មជាតិប្រកបដោយអារម្មណ៍
ការនឹកនា ការអើពើ ការពិចារណា ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ការគិត ការ
ប្រាថ្នា ការតាំងទុក (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃប្រិថីតីនោះ មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧១៥] ប្រិថីតី ជាវិបាកនៃកម្ម ប្រិថីតី មិនគួរដល់ការរង
សុខ មិនគួរដល់ការរងទុក្ខ ។ បេ ។ ជាធម្មជាតិមិនមានអារម្មណ៍ ការ
នឹកនា ។ បេ ។ ការតាំងទុក (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃប្រិថីតីនោះ មិន
មានទេឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ ជាវិបាកនៃកម្ម ផស្សៈ មិនគួរដល់ការរង
សុខ មិនគួរដល់ការរងទុក្ខ ។ បេ ។ ជាសភាវៈមិនមានអារម្មណ៍ ការ
នឹកនា ។ បេ ។ ការតាំងទុក (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃផស្សៈនោះ មិន
មានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧១៦] ប្រិថីតី ជាវិបាកនៃកម្មឬ ។ អើ ។ ប្រិថីតី គួរ
ដល់ការលើកឡើងនិងការដាក់ចុះ គួរដល់ការដាច់បង់និងការបែកធ្លាយ
ដែរឬ ។ អើ ។ វិបាកនៃកម្ម គួរដល់ការលើកឡើងនិងការដាក់ចុះ
គួរដល់ការដាច់បង់និងការបែកធ្លាយដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[៧១៧] ប្រិថីតី បុគ្គលគប្បីបាន ដើម្បីទិញ ដើម្បីលក់ ដើម្បី
តំកល់ទុក ដើម្បីសន្សំទុក ដើម្បីជ្រើសរើសដែរឬ ។ អើ ។ វិបាកនៃកម្ម

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

កេតុំ វិកេតុំ អាបេបេតុំ ធិចិជិតុំ វិចិជិតុន្តំ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧១៨] បឋវី បរេសំ សាធារណោតិ ។ អា-
មន្តា ។ កម្មវិចារោ បរេសំ សាធារណោតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧១៩] កម្មវិចារោ បរេសំ សាធារណោតិ ។
អាមន្តា ។ ននុ វត្ថុំ កកវតា

អសាធារណមញ្ញេសំ អចោរហរណោ និជិ
កយិរាជ មន្តោ បុញ្ញានិ ស វេ សុចរិតំ ចរេតិ
អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុព្វំ
កម្មវិចារោ បរេសំ សាធារណោតិ ។

[៧២០] បឋវី កម្មវិចារោតិ ។ អាមន្តា ។
បឋមំ បឋវី សណ្ឋាតិ បច្ឆា សត្តា ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។
អាមន្តា ។ បឋមំ វិចារោ ឧប្បជ្ឈតិ បច្ឆា វិចាកប្ប-
ដិលាកាយ កម្មំ ករោន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧២១] បឋវី សព្វសត្តានំ កម្មវិចារោតិ ។ អាម-
ន្តា ។ សព្វេ សត្តា បឋវី បរិកុញ្ញន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បុគ្គលគប្បីបាន ដើម្បីទិញ ដើម្បីលក់ ដើម្បីគំរល់ទុក ដើម្បីសន្សំទុក
ដើម្បីជ្រើសរើសដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧១៨] ប្រិថតី ជាសាធារណៈ ដល់ពួកសត្វដទៃដែរឬ ។
អើ ។ វិបាកនៃកម្ម ជាសាធារណៈ ដល់ពួកសត្វដទៃដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧១៩] វិបាកនៃកម្ម ជាសាធារណៈ ដល់ពួកសត្វដទៃដែរ
ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

កំណប់ទ្រព្យគឺបុណ្យ មិនជាសាធារណៈ ដល់ពួកសត្វដទៃ

ទេ ចោរលួចយកមិនបានទេ សត្វនោះ គប្បីធ្វើបុណ្យទាំង

ឡាយ គប្បីប្រព្រឹត្តធម៌នោះ ឲ្យសុបរិតដោយពិត

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិន
គួរពោលថា វិបាកនៃកម្ម ជាសាធារណៈ ដល់ពួកសត្វដទៃទេ ។

[៧២០] ប្រិថតី ជាវិបាកនៃកម្មឬ ។ អើ ។ ប្រិថតី តាំងនៅ
មុន ហើយទើបសត្វទាំងឡាយ កើតឡើងជាខាងក្រោយឬ ។ អើ ។
វិបាក កើតឡើងមុន ទើបសត្វទាំងឡាយ ធ្វើកម្ម ដើម្បីបាននូវវិបាក
ក្នុងកាលជាខាងក្រោយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧២១] ប្រិថតី ជាវិបាកនៃកម្ម របស់សត្វទាំងអស់ឬ ។
អើ ។ សត្វទាំងអស់ បរិភោគប្រិថតីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

បឋមី កម្មវិធីពោធិកថា

។ បេ ។ សព្វេ សត្តា បឋមី បរិកុញ្ញជ្ជិតំ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថំ កេចិ បឋមី បរិកុញ្ញត្ថា បរិជញ្ញាយជ្ជិតំ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថំ កេចិ កម្មវិទាកំ អទេបត្ថា បរិជញ្ញាយជ្ជិតំ ។
 ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

(៧២២) បឋមី ចក្កវត្ថុសត្តស្ស កម្មវិទាកោតិ ។
 អាមន្តា ។ អញ្ញេ សត្តា បឋមី បរិកុញ្ញជ្ជិតំ ។ អា-
 មន្តា ។ ចក្កវត្ថុសត្តស្ស កម្មវិទាកំ អញ្ញេ សត្តា
 បរិកុញ្ញជ្ជិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ ចក្កវត្ថុ-
 សត្តស្ស កម្មវិទាកំ អញ្ញេ សត្តា បរិកុញ្ញជ្ជិតំ ។
 អាមន្តា ។ ចក្កវត្ថុសត្តស្ស ជស្សំ វេទនំ សញ្ញា
 ចេតនំ ចិត្តំ សង្ខំ វិរិយំ សត្តិ សមាធិ បញ្ញា អញ្ញេ
 សត្តា បរិកុញ្ញជ្ជិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

(៧២៣) ន វត្ថព្វំ បឋមី កម្មវិទាកោតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ អត្ថំ ឥស្សរិយសំវត្ថនិយំ កម្មំ
 អនិបច្ចសំវត្ថនិយំ កម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ
 អត្ថំ ឥស្សរិយសំវត្ថនិយំ កម្មំ អនិបច្ចសំវត្ថនិយំ
 កម្មំ តេន វត វេ វត្ថព្វេ បឋមី កម្មវិទាកោតិ ។

បឋមី កម្មវិធីពោធិកថា ។

បឋវិកម្មវិបាកោតិកថា

។ បេ ។ សត្វតាំងអស់ បរិភោគប្រិច័ត្តិ ។ អើ ។ សត្វពួកខ្លះ
បរិភោគប្រិច័ត្តិ ហើយរលត់ទៅ មានដែរឬ ។ អើ ។ សត្វពួកខ្លះ
ញ៉ាំងវិបាកនៃកម្មមិនឲ្យអស់ទៅ ហើយរលត់ទៅ មានដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧២២) ប្រិច័ត្តិ ជាវិបាកនៃកម្ម របស់សត្វជាចក្រពត្តិ ។
អើ ។ ពួកសត្វដទៃ បរិភោគប្រិច័ត្តិ ។ អើ ។ ពួកសត្វដទៃ
បរិភោគវិបាកនៃកម្ម របស់សត្វជាចក្រពត្តិ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វដទៃ បរិភោគវិបាកនៃកម្ម របស់សត្វជាចក្រ-
ពត្តិ ។ អើ ។ ពួកសត្វដទៃ បរិភោគឧស្សៈ វេទនា សញ្ញា
ចេតនា ចិត្ត សង្ខារ រីកិយៈ សតិ សមាធិ បញ្ញា របស់សត្វជា
ចក្រពត្តិ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧២៣) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ប្រិច័ត្តិ ជាវិបាកនៃកម្មទេ ។
អើ ។ ក្រែងកម្មដែលគួរដល់ការប្រព្រឹត្តិ ដើម្បីភាវៈនៃខ្លួនជាឧស្សៈ
កម្មដែលគួរដល់ការប្រព្រឹត្តិទៅ ដើម្បីភាវៈនៃខ្លួនជាធម៌បតី មានដែរឬ ។
អើ ។ បើកម្មដែលគួរដល់ការប្រព្រឹត្តិទៅ ដើម្បីភាវៈនៃខ្លួនជាឧស្សៈ កម្ម
ដែលគួរដល់ការប្រព្រឹត្តិទៅ ដើម្បីភាវៈនៃខ្លួនជាធម៌បតី រមែងមាន ម្នាល
អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ប្រិច័ត្តិ ជាវិបាកនៃកម្ម ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ
ជីវាមរណំ វិបាកោតិកបំ

(៧២៤) ជីវាមរណំ វិបាកោតិ ។ អាមន្តា ។ សុខ-
វេទនិយំ ទុក្ខវេទនិយំ អទុក្ខមសុខវេទនិយំ សុខាយ
វេទនាយ សម្មយុត្តំ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តំ
អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តំ ជស្សេន សម្ម-
យុត្តំ វេទនាយ សម្មយុត្តំ សញ្ញាយ សម្មយុត្តំ ចេត-
នាយ សម្មយុត្តំ ចិត្តេន សម្មយុត្តំ សារម្មណំ អត្ថ-
តស្ស អារម្មណ អាកាតោ សមន្តាហារោ មនសិការោ
ចេតនា បត្តនា បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
ននុ ន សុខវេទនិយំ ន ទុក្ខវេទនិយំ ។ បេ ។
អនារម្មណំ នត្ថំ តស្ស អារម្មណ ។ បេ ។ បណីដីតិ ។
អាមន្តា ។ ហញ្ចំ ន សុខវេទនិយំ ន ទុក្ខវេទនិយំ
។ បេ ។ អនារម្មណំ នត្ថំ តស្ស អារម្មណ ។ បេ ។
បណីដី នោ វត វេ វត្ថុព្វេ ជីវាមរណំ វិបាកោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ
ជំរាមរណវិបាកោតិកថា

[៧២៤] ជកនិវរណៈ ជាវិបាកប្ប ។ អើ ។ ជកនិវរណៈ

គួរដល់ការរើស្ស៊ី គួរដល់ការរើសទុក្ខ គួរដល់ការរើសអារម្មណ៍ មិនជាទុក្ខ
មិនជាសុខ ប្រកបដោយសុខវេទនា ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ប្រកបដោយ
អទុក្ខមសុខវេទនា ប្រកបដោយផស្សៈ ប្រកបដោយវេទនា ប្រកបដោយ
សញ្ញា ប្រកបដោយចេតនា ប្រកបដោយចិត្ត ជាធម្មជាតិប្រកបដោយ
អារម្មណ៍ ការនឹកនា ការអើពើ ការពិចារណា ការធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត ការ
គិត ការប្រាថ្នា ការតាំងទុក (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃជកនិវរណៈ
នោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងជកនិវ
រណៈ មិនគួរដល់ការរើស្ស៊ី មិនគួរដល់ការរើសទុក្ខ ។ បេ ។ ជាធម្ម
ជាតិមិនមានអារម្មណ៍ ការនឹកនា ។ បេ ។ ការតាំងទុក (នូវសេចក្តី
ប្រាថ្នា) នៃជកនិវរណៈនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បើជកនិវ
រណៈ មិនគួរដល់ការរើស្ស៊ី មិនគួរដល់ការរើសទុក្ខ ។ បេ ។ ជាធម្ម
ជាតិមិនមានអារម្មណ៍ ការនឹកនា ។ បេ ។ ការតាំងទុក (នូវសេចក្តី
ប្រាថ្នា) នៃជកនិវរណៈនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
មិនគួរពោលថា ជកនិវរណៈ ជាវិបាកទេ ។

ជនបរណំ វិចារោតិកថា

[៧២៥] ជស្សោ វិចារោតោ ជស្សោ សុខវេទនិយោ
 ទុក្ខវេទនិយោ ។ បេ ។ សារម្មណោ អត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជោ ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ ជនបរណំ
 វិចារោតោ ជនបរណំ សុខវេទនិយំ ទុក្ខវេទនិយំ
 ។ បេ ។ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជោ ។ បេ ។
 បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧២៦] ជនបរណំ វិចារោតោ ជនបរណំ ន
 សុខវេទនិយំ ន ទុក្ខវេទនិយំ ។ បេ ។ អនាម្មណំ
 នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជោ ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាម-
 ន្តា ។ ជស្សោ វិចារោតោ ជស្សោ ន សុខវេទនិយោ
 ន ទុក្ខវេទនិយោ ។ បេ ។ អនាម្មណោ នត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជោ ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧២៧] អកុសលានំ ធម្មានំ ជនបរណំ អកុ-
 សលានំ ធម្មានំ វិចារោតាតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលានំ
 ធម្មានំ ជនបរណំ កុសលានំ ធម្មានំ វិចារោតាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ធិកមណោកម្មវិញ្ញាណកថា

[៧២៥] ផស្សៈ ជាវិបាក ផស្សៈ គួរដល់ការរើស្ស៊ី គួរដល់ការរើស្តុក ។ បេ ។ ជាសភាវៈប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការនឹកនា ។ បេ ។ ការតាំងទុក (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃផស្សៈនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ជរានិមមរណៈ ជាវិបាក ជរានិមមរណៈ គួរដល់ការរើស្ស៊ី គួរដល់ការរើស្តុក ។ បេ ។ ជាធម្មជាតិប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការនឹកនា ។ បេ ។ ការតាំងទុក (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា) ជរានិមមរណៈនោះមានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ។

[៧២៦] ជរានិមមរណៈ ជាវិបាក ជរានិមមរណៈ មិនគួរដល់ការរើស្ស៊ី មិនគួរដល់ការរើស្តុក ។ បេ ។ ជាធម្មជាតិមិនមានអារម្មណ៍ ការនឹកនា ។ បេ ។ ការតាំងទុក (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃជរានិមមរណៈនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ ជាវិបាក ផស្សៈ មិនគួរដល់ការរើស្ស៊ី មិនគួរដល់ការរើស្តុក ។ បេ ។ ជាសភាវៈមិនមានអារម្មណ៍ ការនឹក ។ បេ ។ ការតាំងទុក (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃផស្សៈនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧២៧] ជរានិមមរណៈ នៃពួកកុសលធម៌ ជាវិបាកនៃអកុសលធម៌ ។ អើ ។ ជរានិមមរណៈ នៃពួកកុសលធម៌ ជាវិបាកនៃពួកកុសលធម៌ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៧២៨] កុសលានំ ធម្មានំ ជរាមរណំ ន
 វត្ថុញ្ចំ កុសលានំ ធម្មានំ វិចារកោតិ ។ អាមន្តា ។
 អកុសលានំ ធម្មានំ ជរាមរណំ ន វត្ថុញ្ចំ អកុសលានំ
 ធម្មានំ វិចារកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។

[៧២៩] កុសលានំ ធម្មានំ ជរាមរណំ អកុសលានំ
 ធម្មានំ វិចារកោតិ ។ អាមន្តា ។ អកុសលានំ ធម្មានំ
 ជរាមរណំ កុសលានំ ធម្មានំ វិចារកោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។

[៧៣០] អកុសលានំ ធម្មានំ ជរាមរណំ ន
 វត្ថុញ្ចំ កុសលានំ ធម្មានំ វិចារកោតិ ។ អាមន្តា ។
 កុសលានំ ធម្មានំ ជរាមរណំ ន វត្ថុញ្ចំ អកុសលានំ
 ធម្មានំ វិចារកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។

[៧៣១] កុសលានញ្ច អកុសលានញ្ច ធម្មានំ
 ជរាមរណំ អកុសលានំ ធម្មានំ វិចារកោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ កុសលានញ្ច អកុសលានញ្ច ធម្មានំ ជរា-
 មរណំ កុសលានំ ធម្មានំ វិចារកោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៧២៨] ជ័រនិវេសនៈ នៃពួកកុសលធម៌ មិនគួរនិយាយថា
ជាវិបាក នៃពួកកុសលធម៌ទេ ។ អើ ។ ជ័រនិវេសនៈ នៃពួក
អកុសលធម៌ មិនគួរនិយាយថា ជាវិបាក នៃពួកអកុសលធម៌ទេ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧២៩] ជ័រនិវេសនៈ នៃពួកកុសលធម៌ ជាវិបាក នៃពួក
អកុសលធម៌ ។ អើ ។ ជ័រនិវេសនៈ នៃពួកអកុសលធម៌ ជា
វិបាក នៃពួកកុសលធម៌ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៣០] ជ័រនិវេសនៈ នៃពួកអកុសលធម៌ មិនគួរនិយាយ
ថា ជាវិបាក នៃពួកកុសលធម៌ទេ ។ អើ ។ ជ័រនិវេសនៈ នៃ
ពួកកុសលធម៌ មិនគួរនិយាយថា ជាវិបាក នៃពួកអកុសលធម៌ទេ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៣១] ជ័រនិវេសនៈ នៃពួកកុសលធម៌ នឹងពួកអកុសល-
ធម៌ ជាវិបាក នៃពួកអកុសលធម៌ ។ អើ ។ ជ័រនិវេសនៈ នៃ
ពួកកុសលធម៌ នឹងពួកអកុសលធម៌ ជាវិបាក នៃពួកកុសលធម៌ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អរិយធម្មវិបាកកថា

[៧៣២] កុសលានញ្ច អកុសលានញ្ច ធម្មានំ
 ជរាមរណំ ន វត្ថុញ្ចំ កុសលានំ ធម្មានំ វិចារកោតិ ។
 អាមន្តា ។ កុសលានញ្ច អកុសលានញ្ច ធម្មានំ
 ជរាមរណំ ន វត្ថុញ្ចំ អកុសលានំ ធម្មានំ វិចារកោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[៧៣៣] ន វត្ថុញ្ចំ ជរាមរណំ វិចារកោតិ ។
 អាមន្តា ។ នន្ទ អត្ថំ ទុក្ខណ្ណសំវត្ថនិយំ កម្មំ អប្បា-
 យុកសំវត្ថនិយំ កម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អត្ថំ
 ទុក្ខណ្ណសំវត្ថនិយំ កម្មំ អប្បាយុកសំវត្ថនិយំ កម្មំ
 តេន វត រេ វត្ថុញ្ច ជរាមរណំ វិចារកោតិ ។

ជរាមរណំ វិចារកោតិកថា ។

អរិយធម្មវិបាកកថា

[៧៣៤] នត្ថំ អរិយធម្មវិចារកោតិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទ មហាច្ចលំ សាមញ្ញំ មហាច្ចលំ ព្រហ្មញ្ញន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចំ មហាច្ចលំ សាមញ្ញំ មហាច្ចលំ
 ព្រហ្មញ្ញំ នោ វត រេ វត្ថុញ្ច នត្ថំ អរិយធម្មវិចា-
 រកោតិ ។

[៧៣៥] នត្ថំ អរិយធម្មវិចារកោតិ ។ អាមន្តា ។

អរិយធម៌វិបាកកថា

[៧៣២] ជរានិមមរណៈ នៃពួកកុសលធម៌ និងពួកអកុសលធម៌
មិនគួរនិយាយថា ជាវិបាក នៃពួកកុសលធម៌ទេឬ ។ អើ ។ ជរានិម
មរណៈ នៃពួកកុសលធម៌ និងពួកអកុសលធម៌ មិនគួរនិយាយថា ជាវិបាក
នៃពួកអកុសលធម៌ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៣៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ជរានិមមរណៈ ជាវិបាក
ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងកម្មគួរដល់ការប្រព្រឹត្តិទៅ ដើម្បីពណ៌នាក្រក់
កម្មគួរដល់ការប្រព្រឹត្តិទៅ ដើម្បីអាយុខ្លី មានដែរឬ ។ អើ ។ បើ
កម្មគួរដល់ការប្រព្រឹត្តិទៅ ដើម្បីពណ៌នាក្រក់ កម្មគួរដល់ការប្រព្រឹត្តិទៅ
ដើម្បីអាយុខ្លី មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល
ថា ជរានិមមរណៈ ជាវិបាក ។

ចប់ ធម្មបទវិបាកកថា ។

អរិយធម៌វិបាកកថា

[៧៣៤] វិបាកនៃអរិយធម៌ (មគ្គ) មិនមានទេឬ ។ អើ ។
ក្រែង សាមញ្ញៈ (មគ្គ) ជាផលដ៏ប្រសើរ ព្រហ្មញ្ញៈ ជាផលដ៏ប្រសើរ
ឬ ។ អើ ។ បើសាមញ្ញៈ ជាផលដ៏ប្រសើរ ព្រហ្មញ្ញៈ ជាផលដ៏
ប្រសើរ (រមែងមាន) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិបាកនៃ
អរិយធម៌ មិនមានទេ ។

[៧៣៥] វិបាកនៃអរិយធម៌ មិនមានទេឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

នន្ទ អត្ថំ សោតាបត្តិដលំ នំ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ
 អត្ថំ សោតាបត្តិដលំ នោ វុត វេ វុត្តេ ធន្តិ
 អរិយធម្មវិចារកោតិ ។ នន្ទ អត្ថំ សកទាតាមិដលំ
 ។ បេ ។ អនាតាមិដលំ ។ បេ ។ អវហត្តដលំ នំ ។
 អាមន្តា ។ ហព្វំ អត្ថំ អវហត្តដលំ នោ វុត វេ
 វុត្តេ ធន្តិ អរិយធម្មវិចារកោតិ ។

[៧៣៦] សោតាបត្តិដលំ ន វិចារកោតិ ។
 អាមន្តា ។ ទានដលំ ន វិចារកោតិ ។ ន ហេវំ
 វុត្តេ ។ បេ ។ សោតាបត្តិដលំ ន វិចារកោតិ ។
 អាមន្តា ។ សីលដលំ ។ បេ ។ ភាវនាដលំ ន វិចា-
 រកោតិ ។ ន ហេវំ វុត្តេ ។ បេ ។ សកទាតាមិដលំ
 ។ បេ ។ អនាតាមិដលំ ។ បេ ។ អវហត្តដលំ ន
 វិចារកោតិ ។ អាមន្តា ។ ទានដលំ ន វិចារកោតិ ។
 ន ហេវំ វុត្តេ ។ បេ ។ អវហត្តដលំ ន វិចារកោតិ ។
 អាមន្តា ។ សីលដលំ ។ បេ ។ ភាវនាដលំ ន វិចា-
 រកោតិ ។ ន ហេវំ វុត្តេ ។ បេ ។

[៧៣៧] ទានដលំ វិចារកោតិ ។ អាមន្តា ។
 សោតាបត្តិដលំ វិចារកោតិ ។ ន ហេវំ វុត្តេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ក្រែងសោតាបត្តិផល មានឬ ។ អើ ។ បើសោតាបត្តិផល មាន ម្ចាស់អ្នក
ដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិបាកនៃអរិយធម៌ មិនមានទេ ។ ក្រែង
សកទាតាមិផល ។ បេ ។ អនាតាមិផល ។ បេ ។ អរហត្តផល
មានឬ ។ អើ ។ បើ អរហត្តផល មាន (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏
ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិបាកនៃអរិយធម៌ មិនមានទេ ។

[៧៣៦] សោតាបត្តិផល មិនមែនជាវិបាកទេឬ ។ អើ ។
ផលនៃទាន មិនមែនជាវិបាកទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ សោតាបត្តិផល មិនមែនជាវិបាកទេឬ ។ អើ ។ ផលនៃ
សីល ។ បេ ។ ផលនៃការវិនា មិនមែនជាវិបាកទេឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សកទាតាមិផល ។ បេ ។ អនាតាមិ-
ផល ។ បេ ។ អរហត្តផល មិនមែនជាវិបាកទេឬ ។ អើ ។ ផលនៃ
ទាន មិនមែនជាវិបាកទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
អរហត្តផល មិនមែនជាវិបាកទេឬ ។ អើ ។ ផលនៃសីល ។ បេ ។
ផលនៃការវិនា មិនមែនជាវិបាកទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៧៣៧] ផលនៃទាន ជាវិបាកឬ ។ អើ ។ សោតា-
បត្តិផល ជាវិបាកឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អរិយធម្មវិហារកថា

នាងដល់ វិចារកោតិ ។ អាមន្តា ។ សកទានតាមិ-
 ដល់ ។ បេ ។ អនាតាមិដល់ ។ បេ ។ អរហន្តដល់
 វិចារកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សីលដល់
 ។ បេ ។ ការវនដល់ វិចារកោតិ ។ អាមន្តា ។
 សោតាមិដល់ វិចារកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 ការវនដល់ វិចារកោតិ ។ អាមន្តា ។ សកទានតាមិ-
 ដល់ ។ បេ ។ អនាតាមិដល់ ។ បេ ។ អរហន្តដល់
 វិចារកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៣៨] កាមាវចរំ កុសលំ សវិចារកន្តិ ។
 អាមន្តា ។ លោកុត្តរំ កុសលំ សវិចារកន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូចាវចរំ កុសលំ ។ បេ ។
 អរូចាវចរំ កុសលំ សវិចារកន្តិ ។ អាមន្តា ។ លោ-
 កុត្តរំ កុសលំ សវិចារកន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៣៩] លោកុត្តរំ កុសលំ អវិចារកន្តិ ។
 អាមន្តា ។ កាមាវចរំ កុសលំ អវិចារកន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ កុសលំ អវិចា-
 កន្តិ ។ អាមន្តា ។ រូចាវចរំ ។ បេ ។ អរូចាវចរំ
 កុសលំ អវិចារកន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អរិយធម្មវិបាកកថា

ផលនៃទាន ជាវិបាកប្ប ។ អើ ។ សកទាគាមិផល ។ បេ ។ អនាគាមិ-
 ផល ។ បេ ។ អរហត្តផល ជាវិបាកប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ផលនៃសីល ។ បេ ។ ផលនៃការវិនា ជាវិបាកប្ប ។ អើ ។
 សោតាបត្តិផល ជាវិបាកប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ផលនៃការវិនា ជាវិបាកប្ប ។ អើ ។ សកទាគាមិផល ។ បេ ។ អនាគា-
 មិផល ។ បេ ។ អរហត្តផល ជាវិបាកប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៧៣៨] កាមាវចរកុសល ប្រកបដោយវិបាកប្ប ។ អើ ។
 លោកុត្តរកុសល ប្រកបដោយវិបាកប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ រូបាវចរកុសល ។ បេ ។ អរូបាវចរកុសល ប្រកបដោយ
 វិបាកប្ប ។ អើ ។ លោកុត្តរកុសល ប្រកបដោយវិបាកប្ប ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៣៩] លោកុត្តរកុសល មិនមានវិបាកទេប្ប ។ អើ ។
 កាមាវចរកុសល មិនមានវិបាកទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ លោកុត្តរកុសល មិនមានវិបាកទេប្ប ។ អើ ។ រូបាវចរៈ
 ។ បេ ។ អរូបាវចរកុសល មិនមានវិបាកទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៧៤០] កាមាវចរំ កុសលំ សវីទាគំ អាច-
យតាមីតិ ។ អាមន្តា ។ លោកុត្តរំ កុសលំ
សវីទាគំ អាចយតាមីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
រូចាវចរំ ។ បេ ។ អរូចាវចរំ កុសលំ សវីទាគំ
អាចយតាមីតិ ។ អាមន្តា ។ លោកុត្តរំ កុសលំ
សវីទាគំ អាចយតាមីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៤១] លោកុត្តរំ កុសលំ សវីទាគំ អបចយ-
តាមីតិ ។ អាមន្តា ។ កាមាវចរំ កុសលំ សវីទាគំ
អបចយតាមីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ
កុសលំ សវីទាគំ អបចយតាមីតិ ។ អាមន្តា ។
រូចាវចរំ ។ បេ ។ អរូចាវចរំ កុសលំ សវីទាគំ អបច-
យតាមីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អរិយធម្មវិបាកកថា ។

វិបាកោ វិបាកធម្មធម្មោធិកថា

[៧៤២] វិទាកោ វិទាកធម្មធម្មោធិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៧៤០) តាមាវចរកុសល ប្រកបដោយវិបាក ដល់នូវការ
 សន្សឹកពូនឡើងដែរឬ ។ អើ ។ លោកុត្តរកុសល ប្រកបដោយ
 វិបាក ដល់នូវការសន្សឹកពូនឡើងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ រូបាវចរៈ ។ បេ ។ អរូបាវចរកុសល ប្រកបដោយវិបាក
 ដល់នូវការសន្សឹកពូនឡើងដែរឬ ។ អើ ។ លោកុត្តរកុសល ប្រកប
 ដោយវិបាក ដល់នូវការសន្សឹកពូនឡើងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៤១) លោកុត្តរកុសល ប្រកបដោយវិបាក មិនដល់នូវការ
 សន្សឹកពូនឡើងទេឬ ។ អើ ។ តាមាវចរកុសល ប្រកបដោយវិបាក
 មិនដល់នូវការសន្សឹកពូនឡើងទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ លោកុត្តរកុសល ប្រកបដោយវិបាក មិនដល់នូវការសន្សឹកពូន
 ឡើងទេឬ ។ អើ ។ រូបាវចរៈ ។ បេ ។ អរូបាវចរកុសល ប្រកប
 ដោយវិបាក មិនដល់នូវការសន្សឹកពូនឡើងទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អរិយធម្មវិបាកកថា ។

វិបាកវិបាកធម្មធម្មោតិកបិ

(៧៤២) វិបាក ជាធម៌ដែលមានវិបាកជាប្រក្រតីឬ ។ អើ ។

វិញ្ញាណ វិញ្ញាណធម្មត្ថម្ភតិកថា

តស្ស វិចារកោ វិចារកធម្មត្ថម្ភតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ ប ។ តស្ស វិចារកោ វិចារកធម្មត្ថម្ភតិ ។ អាមត្តា ។
 តស្ស តស្សវ នត្ថិ ទុក្ខស្ស អន្តតិវិយា នត្ថិ
 វដ្ឋបច្ឆេនោ នត្ថិ អនុចាទាបវិញ្ញន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៤៣] វិចារកោ វិចារកធម្មត្ថម្ភតិ ។ អាមត្តា ។
 វិចារកោតិ វា វិចារកធម្មត្ថម្ភតិ វា វិចារកធម្មត្ថម្ភតិ
 វា វិចារកោតិ វា ឯសេ សេ ឯកជ្ជេ សមេ សម-
 ភាគេ តជ្ជាតេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៤៤] វិចារកោ វិចារកធម្មត្ថម្ភតិ ។ អាមត្តា ។
 វិចារកោ ច វិចារកធម្មត្ថម្ភ ច វិចារកធម្មត្ថម្ភ ច
 វិចារកោ ច សហគតា សហជាតា សំសដ្ឋា សម្ប-
 យុត្តា ឯកុប្បាទា ឯកនិរោទា ឯកវត្ថុកា ឯការម្ម-
 ណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៤៥] វិចារកោ វិចារកធម្មត្ថម្ភតិ ។ អាមត្តា ។
 តញ្ញេវ អកុសលំ សោ អកុសលស្ស វិចារកោ
 តញ្ញេវ កុសលំ សោ កុសលស្ស វិចារកោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

វិហារវិហារធម្មធម្មោតិកា

វិបាក នៃធម៌ដែលមានវិបាកជាប្រក្រតីនោះ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិបាក នៃធម៌ដែលមាន វិបាកជាប្រក្រតីនោះ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីឬ ។ អើ ។ ការធ្វើនូវ ទីបំផុត នៃទុក្ខនោះៗ មិនមាន ការផ្គាប់បង្គំនូវវដ្តៈ មិនមាន ការរំលត់ នូវអនុបាទា មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៤៣] វិបាក ជាធម៌ដែលមានវិបាកជាប្រក្រតីឬ ។ អើ ។ ធម៌គឺវិបាកក្តី ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី វិបាក ក្តី ⁺ នេះជាធម៌តាំងនៅជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើ កើតជាមួយ នឹងធម៌នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៤៤] វិបាក ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីឬ ។ អើ ។ វិបាកក្តី ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី វិបាកក្តី ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា ច្រឡំព្រម ប្រកបព្រម កើត ជាមួយគ្នា រលត់ជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានអារម្មណ៍ជាមួយ គ្នាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៤៥] វិបាក ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីឬ ។ អើ ។ អកុ- សលនោះឯង ជាវិបាកនៃអកុសលនោះ កុសលនោះឯង ជាវិបាកនៃ កុសលនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(៧៤៦) វិចារកោ វិចារកធម្មធម្មោតិ ។ អាមន្តា ។
 យេនេវ ចិត្តេន ចារណំ បាធនំ តេនេវ ចិត្តេន
 និរយេ បច្ចុតំ យេនេវ ចិត្តេន ធានំ ទេតិ តេនេវ
 ចិន្តេន សក្កេ មោធនីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៧៤៧) ន វត្ថុតំ វិចារកោ វិចារកធម្មធម្មោតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ វិចារកា ចត្តារោ ខន្ធ អរូបិណោ
 អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ វិចារកា
 ចត្តារោ ខន្ធ អរូបិណោ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា តេន វត
 រេ វត្ថុព្វេ វិចារកោ វិចារកធម្មធម្មោតិ ។

វិបកោ វិបកធម្មធម្មោតិកថា ។

សត្តមោ វិញ្ញោ ។

តិស្ស ឧទ្ធានំ

សន្តិហោ សម្មយោកោ ចេតសិកោ ធម្មោ ចេត-
 សិកំ ធានំ បរិភោគមយំ បុញ្ញំ វឌ្ឍនំ ឥតោ ទិន្នេន
 តត្ថ យាបេន្តំ បវេរី កម្មវិចារកោ ជរាមរណំ វិចារកោ
 នត្ថំ អរិយធម្មវិចារកោ វិចារកោ វិចារកធម្មធម្មោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវិគ្គ

(៧៤៦) វិបាក ជាធម៌ដែលមានវិបាកជាប្រក្រតី ។ អើ ។
បុគ្គល សម្លាប់សត្វដោយចិត្តណា រមែងឆេះនៅក្នុងនរក ដោយចិត្តនោះ
ឯង ឲ្យទានដោយចិត្តណា រមែងរីករាយក្នុងឋានសួគ៌ ដោយចិត្តនោះ
ឯង ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៤៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វិបាក ជាធម៌ដែលមានវិបាក
ជាប្រក្រតីទេ ។ អើ ។ ក្រែង វិបាកទាំងឡាយ ជាខន្ធ ៤ ដែលមិន
មានរូប ជាបច្ច័យដល់គ្នានិងគ្នា ។ អើ ។ បើវិបាកទាំងឡាយ ជាខន្ធ ៤
ដែលមិនមានរូប ជាបច្ច័យដល់គ្នានិងគ្នា ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុ
នោះ អ្នកគួរពោលថា វិបាក ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ។

ចប់ វិចារវិចារធម្មធម្មោតិកថា ។

ចប់ សត្តមវិគ្គ ។

ឧទ្ទាននៃសត្តមវិគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពី ការសង្គ្រោះ ១ ការប្រកបព្រម ១ ធម៌ប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
ចិត្ត ១ ទានប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ១ បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិ-
ភោគ តែងចម្រើន ១ ពួកប្រេត ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុង
បិត្តវិស័យនោះ ដោយទានដែលញាតិឲ្យហើយ អំពីលោកនេះ ១
ប្រើដំពី ជាវិបាកនៃកម្ម ១ ដរាបនឹងមរណៈ ជាវិបាក ១ វិបាកនៃ
អរិយធម៌ មិនមាន ១ វិបាក ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ១ ។

ឆត្តកប្បិ

[៧៤៨] ឆ កតិយោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ
 បញ្ច កតិយោ វុត្តា កក្កតា និរយោ តិវច្ឆានយោនិ
 បិត្តិវិសយោ មនុស្សា ទេវតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច
 បញ្ច កតិយោ វុត្តា កក្កតា និរយោ តិវច្ឆានយោនិ
 បិត្តិវិសយោ មនុស្សា ទេវ ជោ វត វេ វត្ថព្វេ ឆ
 កតិយោតិ ។

[៧៤៩] ឆ កតិយោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ
 កាលកញ្ចកា អសុរា បេតានំ សមាជវុល្លា^(១)
 សមាជគោតា សមាជាហារា សមាជាយុកា បេតេហិ
 សហ អាវហវិវហំ កច្ឆន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច
 កាលកញ្ចកា អសុរា បេតានំ សមាជវុល្លា សមា-
 ជគោតា សមាជាហារា សមាជាយុកា បេតេហិ
 សហ អាវហវិវហំ កច្ឆន្តិ ជោ វត វេ វត្ថព្វេ ឆ
 កតិយោតិ ។

[៧៥០] ឆ កតិយោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ
 វេប បិត្តិវិសយោ ទេវតំ សមាជវុល្លា សមាជគោតា

១ ឯត្ថន្តរេ វិភាតិ អដ្ឋកថាយំ ទិស្សតិ; វិរុយ ទុទ្ទសិកតិ ធម្មប្បោ ។

ឆតតិកបិ

[៧៤៨] គតិ មាន ៦ ប្ប ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា គតិ មាន ៥ គឺ នរក ១ កំណើតសត្វតិរច្ឆាន ១
 បិត្តិវិស័យ ១ មនុស្ស ១ ទេវតា ១ ប្ប ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា គតិ មាន ៥ គឺ នរក ១ កំណើតសត្វ
 តិរច្ឆាន ១ បិត្តិវិស័យ ១ មនុស្ស ១ ទេវតា ១ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា គតិ មាន ៦ ទេ ។

[៧៤៩] គតិ មាន ៦ ប្ប ។ អើ ។ ក្រែងពួកកាលកញ្ជកាសុរ
 មានវណ្ណៈស្មើគ្នា មានភោគៈគឺមេថ្មនស្មើគ្នា មានអាហារស្មើគ្នា មាន
 អាយុស្មើគ្នានឹងពួកប្រេត ទៅកាន់អាវហៈនិងវិវាហៈជាមួយនឹងពួកប្រេត
 ដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ពួកកាលកញ្ជកាសុរ មានវណ្ណៈស្មើ
 គ្នា មានភោគៈគឺមេថ្មនស្មើគ្នា មានអាហារស្មើគ្នា មានអាយុស្មើគ្នានឹង
 ពួកប្រេត ទៅកាន់អាវហៈនិងវិវាហៈជាមួយនឹងពួកប្រេត ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា គតិ មាន ៦ ទេ ។

[៧៥០] គតិ មាន ៦ ប្ប ។ អើ ។ ក្រែង ពួកបរិស័ទរបស់
 ព្រះបាទវេបចិត្តិ មានវណ្ណៈស្មើគ្នា មានភោគៈគឺបញ្ចកាមគុណស្មើគ្នា

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

សមាធាហារា សមាធាយុត្តា ទេវេហិ សហ អាវាហា-
 វិវាហំ កុច្ឆន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ វេយ្យាគីបរិសា
 ទេវានំ សមាទវុណ្ណា សមាទគោតា សមាធាហារា
 សមាធាយុត្តា ទេវេហិ សហ អាវាហាវិវាហំ កុច្ឆន្តិ
 ធា វត វេ វត្ថព្វេ ន កតិយោតិ ។

[៧៥៤] ន កតិយោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ
 វេយ្យាគីបរិសា បុព្វទេវាតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ
 វេយ្យាគីបរិសា បុព្វទេវា ធា វត វេ វត្ថព្វេ ន
 កតិយោតិ ។

[៧៥៥] ន វត្ថព្វំ ន កតិយោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ នន្ទ អត្ថិ អស្សរកាយោតិ ។ អាមន្តា ។
 ហព្វំ អត្ថិ អស្សរកាយោ តេន វត វេ វត្ថព្វេ ន
 កតិយោតិ ។

ធម្មតិកថា ។

អន្តរាភិកថា

[៧៥៦] អត្ថិ អន្តរាភិកថា ។ អាមន្តា ។ កាម-
 ភិកថា ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ អន្តរាភិកថា ។
 អាមន្តា ។ រូបភិកថា ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

មានអាហារស្មើគ្នា មានអាយុស្មើគ្នានឹងពួកទេវតា ទៅកាន់អាវហៈនិង
 វិវាហៈជាមួយនឹងពួកទេវតាដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ពួកបរិស័ទរបស់
 ព្រះបាទវេបចិត្តិ មានវណ្ណៈស្មើគ្នា មានភោគៈគឺបញ្ចកាមគុណស្មើគ្នា
 មានអាហារស្មើគ្នា មានអាយុស្មើគ្នានឹងពួកទេវតា ទៅកាន់អាវហៈនិង
 វិវាហៈជាមួយនឹងពួកទេវតា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា គតិ
 មាន ៦ ទេ ។

[៧៥១] គតិ មាន ៦ ឬ ។ អើ ។ ក្រែង ពួកបរិស័ទរបស់
 ព្រះបាទវេបចិត្តិ ជាទេវតាដើមឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ពួកបរិស័ទ
 របស់ព្រះបាទវេបចិត្តិ ជាទេវតាដើម ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា គតិ មាន ៦ ទេ ។

[៧៥២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា គតិ មាន ២ ទេឬ ។ អើ ។
 ក្រែងអសុរកាយ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អសុរកាយ មាន
 ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា គតិ មាន ៦ យ៉ាង ។
 ចប់ ធម្មតិកថា ។

អន្តរាភិកថា

[៧៥៣] អន្តរាភិកថា (ភពដែលមានក្នុងចន្លោះបូក្ខន្ធរវាង) មានឬ ។
 អើ ។ គឺតាមភពឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អន្តរាភិកថា
 មានឬ ។ អើ ។ គឺរូបភពឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អន្តរាភិបា

អត្ថិ អន្តរាភិបាតិ ។ អាមន្តា ។ អរូបកភោតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៥៤] អត្ថិ អន្តរាភិបាតិ ។ អាមន្តា ។ កាម-
កវស្ស ច រូបកវស្ស ច អន្តរេ អត្ថិ អន្តរាភិបាតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ អន្តរាភិបាតិ ។ អាមន្តា ។
រូបកវស្ស ច អរូបកវស្ស ច អន្តរេ អត្ថិ អន្តរាភិ-
បាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៥៥] កាមកវស្ស ច រូបកវស្ស ច អន្តរេ
នត្ថិ អន្តរាភិបាតិ ។ អាមន្តា ។ បញ្ចិ កាមកវស្ស
ច រូបកវស្ស ច អន្តរេ នត្ថិ អន្តរាភិបា ឆោ វត រេ
វត្ថុព្វេ អត្ថិ អន្តរាភិបាតិ ។ រូបកវស្ស ច អរូបកវស្ស
ច អន្តរេ នត្ថិ អន្តរាភិបាតិ ។ អាមន្តា ។ បញ្ចិ
រូបកវស្ស ច អរូបកវស្ស ច អន្តរេ នត្ថិ អន្តរាភិបា
ឆោ វត រេ វត្ថុព្វេ អត្ថិ អន្តរាភិបាតិ ។

[៧៥៦] អត្ថិ អន្តរាភិបាតិ ។ អាមន្តា ។ បញ្ចមី
សា យោនិ ធម្មមី^(១) សា ភតិ អដ្ឋមី សា វិញ្ញាណដ្ឋិតិ ។

អន្តរាភិបា

អន្តរាភិបា មានប្តី ៗ អើ ៗ គឺអរូបកតប្តី ៗ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ៗ បេ ៗ

[៧៥៤] អន្តរាភិបា មានប្តី ៗ អើ ៗ អន្តរាភិបា មាន ក្នុង
ចន្លោះនៃកាមភពនិងរូបកតប្តី ៗ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ៗ បេ ៗ
អន្តរាភិបា មានប្តី ៗ អើ ៗ អន្តរាភិបា មាន ក្នុងចន្លោះនៃរូបកតនិង
អរូបកតប្តី ៗ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ៗ បេ ៗ

[៧៥៥] អន្តរាភិបា មិនមាន ក្នុងចន្លោះនៃកាមភពនិងរូបកតទេ
ប្តី ៗ អើ ៗ ប្រសិនបើ អន្តរាភិបា មិនមាន ក្នុងចន្លោះនៃកាមភពនិង
រូបកតទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អន្តរាភិបា មានទេ ៗ
អន្តរាភិបា មិនមាន ក្នុងចន្លោះ នៃរូបកតនិងអរូបកតទេប្តី ៗ អើ ៗ ប្រ-
សិនបើ អន្តរាភិបា មិនមាន ក្នុងចន្លោះ នៃរូបកតនិងអរូបកតទេ ម្ចាស់
អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អន្តរាភិបា មានទេ ៗ

[៧៥៦] អន្តរាភិបា មានប្តី ៗ អើ ៗ គឺកំណើតជា
គម្រប់ ៥ នោះ គតិជាគម្រប់ ៦ នោះ វិញ្ញាណដ្ឋតិជាគម្រប់ ៧ នោះ

អភិធម្មបដិកេ កថាវគ្គ

ទសមោ សោ សត្តារាសោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។ អត្ថំ អន្តរភកេតិ ។ អាមន្តា ។ អន្តរភកេ
 ភកេ កតិ សត្តារាសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋតិ
 អត្តភាវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ អត្ថំ
 អន្តរភក្កបកំ កម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។
 អត្ថំ អន្តរភក្កបកា សត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។ អន្តរភកេ សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ
 ចវ្វន្តិ ឧបបជ្ឈន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ អន្តរ-
 ភកេ អត្ថំ រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ អន្តរភកេ បញ្ចកេការ-
 ភកេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[៧៥៧] អត្ថំ កាមភកេ កាមភកេ ភកេ កតិ សត្តា-
 រាសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋតិ អត្តភាវប្បដិលា-
 កោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ អន្តរភកេ អន្តរភកេ ភកេ កតិ
 សត្តារាសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋតិ អត្តភាវប្ប-
 ដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ អត្ថំ កាម-
 ភក្កបកំ កម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ អន្តរភក្កបកំ កម្មន្តិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

សត្តារាសៈជាគម្រប់ ១០ នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
អន្តរភក្ត មានឬ ។ អើ ។ អន្តរភក្ត គឺភក្ត គតិ សត្តារាសៈ សំសារ
កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋតិ និងការបានចំពោះនូវអត្តភាពឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម នាំចូលទៅកើតក្នុងអន្តរភក្ត មាន
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វ ចូលទៅកើត
ក្នុងអន្តរភក្ត មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វ
តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្បង បដិសន្ធិ ក្នុងអន្តរភក្តឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ
វិញ្ញាណ មាន ក្នុងអន្តរភក្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
អន្តរភក្ត គឺបញ្ចវេការភក្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៥៧] កាមភក្ត រមែងមាន ចុះកាមភក្ត ភក្ត គតិ សត្តារាសៈ
សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋតិ និងការបានចំពោះនូវអត្តភាព (មាន) ដែរឬ ។
អើ ។ អន្តរភក្ត រមែងមាន ចុះអន្តរភក្ត ភក្ត គតិ សត្តារាសៈ សំសារ
កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋតិ និងការបានចំពោះនូវអត្តភាព (មាន) ដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម នាំចូលទៅកើតក្នុងកាមភក្ត មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ កម្ម នាំចូលទៅកើតក្នុងអន្តរភក្ត មានដែរឬ ។

អន្តរាភិបា

ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ កាមភ្លៀបតា សត្តា-
 តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ អន្តរាភ្លៀបតា សត្តាតិ ។

ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កាមភកេ សត្តា ជាយន្តិ
 ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ ឧបបជ្ឈន្តិ ។ អាមន្តា ។ អន្តរា-
 ភកេ សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ ឧប-
 បជ្ឈន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កាមភកេ អត្ថំ
 រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញាណជ្ជិតិ ។ អាមន្តា ។
 អន្តរាភកេ អត្ថំ រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញាណជ្ជិតិ ។

ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កាមភកេ បញ្ចកេការកកេតិ ។
 អាមន្តា ។ អន្តរាភកេ បញ្ចកេការកកេតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៥៨] អត្ថំ រូបកកេ រូបកកេ កកេ កតិ
 សត្តាវសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណជ្ជិតិ អត្ថកា-
 វប្បដិលាកោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ អន្តរាភកេ អន្ត-
 រាភកេ កកេ កតិ សត្តាវសោ សំសារោ យោនិ
 វិញ្ញាណជ្ជិតិ អត្ថកាវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ អត្ថំ រូបភ្លៀបកំ កម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ
 អន្តរាភ្លៀបកំ កម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អន្តរាវិកថា

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងកាមភព
 មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងអន្តរភព មានដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់
 ច្បុត បដិសន្ធិ ក្នុងកាមភពដែរឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់
 ស្លាប់ ច្បុត បដិសន្ធិ ក្នុងអន្តរភពដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន
 ក្នុងកាមភពដែរឬ ។ អើ ។ រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ
 វិញ្ញាណ មាន ក្នុងអន្តរភពដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ កាមភព គឺបញ្ចវេការភពឬ ។ អើ ។ អន្តរភព គឺបញ្ច-
 វេការភពឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៥៨] រូបភព វមែងមាន ចុះរូបភព ភព គតិ សត្តាវសៈ
 សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋតិ និងការប៉ាន់ចំពោះនូវអត្តភាព (មាន) ដែរ
 ឬ ។ អើ ។ អន្តរភព វមែងមាន ចុះអន្តរភព ភព គតិ សត្តា-
 វសៈ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋតិ និងការប៉ាន់ចំពោះនូវអត្តភាព
 (មាន) ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម នាំចូល
 ទៅកើតក្នុងរូបភព មានដែរឬ ។ អើ ។ កម្ម នាំចូលទៅកើតក្នុង
 អន្តរភព មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អត្ថំ រូបក្រុបតោ សត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ អន្តរ-
 ក្រុបតា សត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រូបកវេ
 សត្តា ជាយន្តំ ជីយ្យន្តំ មិយ្យន្តំ ចវន្តំ ឧបបជ្ឈន្តិតិ ។
 អាមន្តា ។ អន្តរកវេ សត្តា ជាយន្តំ ជីយ្យន្តំ មិយ្យន្តំ
 ចវន្តំ ឧបបជ្ឈន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រូបកវេ
 អត្ថំ រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តិ ។
 អាមន្តា ។ អន្តរកវេ អត្ថំ រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ
 វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រូបកវេ
 បញ្ចវេការកវេតិ ។ អាមន្តា ។ អន្តរកវេ បញ្ច-
 វេការកវេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៥៩] អត្ថំ អរូបកវេ អរូបកវេ កវេ តតិ
 សត្តាវសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណន្តិតិ អត្តកា-
 វប្បដិលាភោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ អន្តរកវេ អន្ត-
 រកវេ កវេ តតិ សត្តាវសោ សំសារោ យោនិ
 វិញ្ញាណន្តិតិ អត្តកាវប្បដិលាភោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ អត្ថំ អរូបក្រុបតំ កម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថំ អន្តរក្រុបតំ កម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងរូបភព មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ ចូលទៅ
 កើតក្នុងអន្តរភព មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្បូត បដិសន្ធិ ក្នុងរូបភពដែរឬ ។
 អើ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្បូត បដិសន្ធិ ក្នុងអន្តរភព
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា
 សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងរូបភពដែរឬ ។ អើ ។ រូប វេទនា
 សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងអន្តរភពដែរឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូបភព គឺបញ្ចវេកាការភពឬ ។ អើ ។
 អន្តរភព គឺបញ្ចវេកាការភពឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៥៩] អរូបភព រមែងមាន ចុះអរូបភព ភព គតិ សត្តា-
 វសៈ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋតិ និងការបានចំពោះនូវអត្តភាព
 (មាន) ដែរឬ ។ អើ ។ អន្តរភព រមែងមាន ចុះអន្តរភព ភព គតិ
 សត្តាវសៈ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋតិ និងការបានចំពោះនូវអត្ត-
 ភាព (មាន) ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម នាំ
 ចូលទៅកើតក្នុងអរូបភព មានដែរឬ ។ អើ ។ កម្ម នាំចូលទៅកើត
 ក្នុងអន្តរភព មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អន្តរាភិបាល

អត្ថិ អរូបករូបតា សត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ អន្ត-
 រាភិបាល សត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អរូបកវេ សត្តា ជាយន្តិ ជ័យ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ
 ឧបបជ្ឈន្តិ ។ អាមន្តា ។ អន្តរាភិបាល សត្តា ជាយន្តិ
 ជ័យ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ ឧបបជ្ឈន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អរូបកវេ អត្ថិ វេទនា សញ្ញា
 សម្មាសា វិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ អន្តរាភិបាល អត្ថិ
 វេទនា សញ្ញា សម្មាសា វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អរូបកវេ ចតុវេការកវេតិ ។
 អាមន្តា ។ អន្តរាភិបាល ចតុវេការកវេតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៦០] អត្ថិ អន្តរាភិបាល ។ អាមន្តា ។
 សព្វេសញ្ញាវេ សត្តានំ អត្ថិ អន្តរាភិបាល ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សព្វេសញ្ញាវេ សត្តានំ នត្ថិ អន្តរា-
 ភិបាល ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ សព្វេសញ្ញាវេ សត្តានំ
 នត្ថិ អន្តរាភិបាល នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថិ
 អន្តរាភិបាល ។

អន្តរាភិបា

ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងអរូបភព មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ
 ចូលទៅកើតក្នុងអន្តរាភិបា មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុង
 អរូបភពដែរឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត
 បដិសន្ធិ ក្នុងអន្តរាភិបាដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងអរូបភពដែរឬ ។
 អើ ។ វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងអន្តរាភិបា
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អរូបភព គឺចតុរ្កេ-
 ការភិបា ។ អើ ។ អន្តរាភិបា គឺចតុរ្កេការភិបា ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៦០] អន្តរាភិបា មានដែរឬ ។ អើ ។ អន្តរាភិបា របស់
 ពួកសត្វទាំងអស់ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អន្តរាភិបា របស់ពួកសត្វទាំងអស់ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 អន្តរាភិបា របស់ពួកសត្វទាំងអស់ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
 មិនគួរពោលថា អន្តរាភិបា មានទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៧៦០] អត្ថិ អន្តរាគរោតិ ។ អាមន្តា ។
 អានន្តរិយស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ អន្តរាគរោតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អានន្តរិយស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថិ
 អន្តរាគរោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អានន្តរិយស្ស
 បុគ្គលស្ស នត្ថិ អន្តរាគរោ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថិ
 អន្តរាគរោតិ ។

[៧៦២] ន អានន្តរិយស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ
 អន្តរាគរោតិ ។ អាមន្តា ។ អានន្តរិយស្ស បុគ្គលស្ស
 អត្ថិ អន្តរាគរោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អានន្តរិយស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថិ អន្តរាគរោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ន អានន្តរិយស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថិ អន្តរា-
 គរោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ និរយ្យបកស្ស
 បុគ្គលស្ស ។ បេ ។ អសញ្ញាសត្វបកស្ស បុគ្គលស្ស
 ។ បេ ។ អរូប្វបកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ អន្តរាគរោ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អរូប្វបកស្ស បុគ្គ-
 លស្ស នត្ថិ អន្តរាគរោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ
 អរូប្វបកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថិ អន្តរាគរោ នោ វត
 វេ វត្ថុព្វេ អត្ថិ អន្តរាគរោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៧៦១] អន្តរាភព មានដែវប្ប ។ អើ ។ អន្តរាភព របស់
 បុគ្គលអ្នកធ្វើអនន្តរិយកម្ម មានដែវប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ អន្តរាភព របស់បុគ្គលអ្នកធ្វើអនន្តរិយកម្ម មិនមានទេប្ប ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ អន្តរាភព របស់បុគ្គលអ្នកធ្វើអនន្តរិយកម្ម មិនមានទេ
 ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អន្តរាភព មានទេ ។

[៧៦២] អន្តរាភព របស់បុគ្គលអ្នកធ្វើអនន្តរិយកម្ម មិនមាន
 ទេប្ប ។ អើ ។ អន្តរាភព របស់បុគ្គលអ្នកធ្វើអនន្តរិយកម្ម មាន
 ដែវប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អន្តរាភព របស់
 បុគ្គលអ្នកធ្វើអនន្តរិយកម្ម មិនមានទេប្ប ។ អើ ។ អន្តរាភព របស់
 បុគ្គលអ្នកធ្វើអនន្តរិយកម្ម មិនមែនជាមិនមានទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អន្តរាភព របស់បុគ្គលអ្នកចូលទៅកើតកង្ក្រងរក
 (មាន) ។ បេ ។ របស់បុគ្គលអ្នកចូលទៅកើតកង្ក្រងអសញ្ញាសត្វ (មាន)
 ។ បេ ។ របស់បុគ្គលអ្នកចូលទៅកើតកង្ក្រងអរូបភព មានដែវប្ប ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អន្តរាភព របស់បុគ្គលអ្នកចូលទៅ
 កើតកង្ក្រងអរូបភព មិនមានទេប្ប ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អន្តរាភព
 របស់បុគ្គលអ្នកចូលទៅកើតកង្ក្រងអរូបភព មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា អន្តរាភព មានទេ ។

អន្តរាភិក្ខុ

[៧៦៣] ន អរូប្មតស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ អន្ត-
រាភិក្ខុ ។ អាមន្តា ។ អរូប្មតស្ស បុគ្គលស្ស
អត្ថំ អន្តរាភិក្ខុ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
អរូប្មតស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ អន្តរាភិក្ខុ ។ អា-
មន្តា ។ ន អរូប្មតស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ អន្តរា-
ភិក្ខុ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៦៤] ន វត្ថុព្វំ អត្ថំ អន្តរាភិក្ខុ ។ អា-
មន្តា ។ នន្ទ អន្តរាបរិធិញ្ចយី បុគ្គលោ អត្ថិតិ ។
អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អន្តរាបរិធិញ្ចយី បុគ្គលោ អត្ថ-
លោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ អន្តរាភិក្ខុ ។ អន្តរ-
ាបរិធិញ្ចយី បុគ្គលោ អត្ថិតិ កត្វា អត្ថំ អន្តរា-
ភិក្ខុ ។ អាមន្តា ។ ឧបហច្ចុបរិធិញ្ចយី បុគ្គលោ
អត្ថិតិ កត្វា អត្ថំ ឧបហច្ចុភិក្ខុ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អន្តរាបរិធិញ្ចយី បុគ្គលោ អត្ថិតិ
កត្វា អត្ថំ អន្តរាភិក្ខុ ។ អាមន្តា ។ អសម្ព័-
រាបរិធិញ្ចយី បុគ្គលោ ។ បេ ។ សសម្ព័រាបរិធិញ្ចយី
បុគ្គលោ អត្ថិតិ កត្វា អត្ថំ សសម្ព័រាភិក្ខុ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អន្តរាភិក្ខុ

[៧៦៣] អន្តរាភិក្ខុ របស់បុគ្គលអ្នកចូលទៅកើតក្នុងអរូបកតាម
មិនមានទេ ឬ អើ ។ អន្តរាភិក្ខុ របស់បុគ្គលអ្នកចូលទៅកើតក្នុងអរូបកតា
មានដែរ ឬ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អន្តរាភិក្ខុ
របស់បុគ្គលអ្នកចូលទៅកើតក្នុងអរូបកតា មិនមានទេ ឬ អើ ។ អន្តរាភិក្ខុ
របស់បុគ្គលអ្នកចូលទៅកើតក្នុងអរូបកតា មិនមែនជាមិនមានទេ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៦៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អន្តរាភិក្ខុ មានទេ ឬ អើ ។
ក្រែង បុគ្គល ជាអន្តរាភិក្ខុ មានដែរ ឬ អើ ។ ប្រសិនបើ
បុគ្គល ជាអន្តរាភិក្ខុ មានមែន ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោល
ថា អន្តរាភិក្ខុ មានទេ ។ អន្តរាភិក្ខុ មាន ព្រោះធ្វើនូវសេចក្តីចូលចិត្តថា
បុគ្គល ជាអន្តរាភិក្ខុ មាន ឬ អើ ។ ឧបហច្ចកត មាន ព្រោះ
ធ្វើនូវសេចក្តីចូលចិត្តថា បុគ្គល ជាឧបហច្ចកត មាន ឬ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អន្តរាភិក្ខុ មាន ព្រោះធ្វើនូវសេចក្តី
ចូលចិត្តថា បុគ្គល ជាអន្តរាភិក្ខុ មាន ឬ អើ ។ បុគ្គល ជា
អសង្ខារាភិក្ខុ ។ បេ ។ សសង្ខារាភិក្ខុ មាន ព្រោះធ្វើនូវសេចក្តី
ចូលចិត្តថា បុគ្គល ជាសសង្ខារាភិក្ខុ មាន ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

កាមគុណកថា

[៧៦៥] បញ្ចេវ កាមគុណា កាមជាត្វតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ អត្ថំ តប្បដិសំយុត្តោ នន្ទោតិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អត្ថំ តប្បដិសំយុត្តោ នន្ទោ នោ
 វត រេ វត្ថព្វេ បញ្ចេវ កាមគុណា កាមជាត្វតិ ។
 ននុ អត្ថំ តប្បដិសំយុត្តោ រាគោ តប្បដិសំយុត្តោ
 នន្ទរាគោ តប្បដិសំយុត្តោ សង្កប្បោ តប្បដិសំយុត្តោ
 រាគោ តប្បដិសំយុត្តោ សង្កប្បរាគោ តប្បដិសំយុត្តោ
 បីតិ តប្បដិសំយុត្តំ សោមនស្សំ តប្បដិសំយុត្តំ បីតិ-
 សោមនស្សន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អត្ថំ តប្បដិសំ-
 យុត្តំ បីតិសោមនស្សំ នោ វត រេ វត្ថព្វេ បញ្ចេវ
 កាមគុណា កាមជាត្វតិ ។

[៧៦៦] បញ្ចេវ កាមគុណា កាមជាត្វតិ ។ អា-
 មន្តា ។ មនុស្សានំ ចក្កំ ន កាមជាត្វតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថព្វេ ។ បេ ។ មនុស្សានំ សោតំ ។ បេ ។ មនុស្សានំ
 យានំ ។ បេ ។ មនុស្សានំ ជីវិតំ ។ បេ ។ មនុស្សានំ
 កាយោ ។ បេ ។ មនុស្សានំ មនោ ន កាមជាត្វតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

កាមគុណកថា

[៧៦៥] កាមគុណ ៥ ជាកាមធាតុប្ត ។ អើ ។ ក្រែង
 ឆន្ទៈ ប្រកបដោយកាមគុណនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 ឆន្ទៈ ប្រកបដោយកាមគុណនោះ មានមែន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
 មិនគួរពោលថា កាមគុណ ៥ ជាកាមធាតុទេ ក្រែងរាគៈ ប្រកប
 ដោយកាមគុណនោះ ឆន្ទរាគៈ ប្រកបដោយកាមគុណនោះ សង្កប្បៈ
 ប្រកបដោយកាមគុណនោះ រាគៈ ប្រកបដោយកាមគុណនោះ សង្កប្ប-
 រាគៈ ប្រកបដោយកាមគុណនោះ បីតិ ប្រកបដោយកាមគុណនោះ
 សោមនស្ស ប្រកបដោយកាមគុណនោះ បីតិសោមនស្ស ប្រកបដោយ
 កាមគុណនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បីតិសោមនស្ស
 ប្រកបដោយកាមគុណនោះ មានមែន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា កាមគុណ ៥ ជាកាមធាតុទេ ។

[៧៦៦] កាមគុណ ៥ ជាកាមធាតុប្ត ។ អើ ។ ចក្ខុ របស់
 ពួកមនុស្ស មិនមែនជាកាមធាតុទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ត្រចៀក របស់ពួកមនុស្ស ។ បេ ។ ច្រមុះ របស់ពួកមនុស្ស
 ។ បេ ។ អណ្តាត របស់ពួកមនុស្ស ។ បេ ។ កាយ របស់ពួកមនុស្ស
 ។ បេ ។ ចិត្ត របស់ពួកមនុស្ស មិនមែនជាកាមធាតុទេឬ ។ អ្នក

កាមគុណកថា

ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ មនុស្សានំ មនោ ន កាម-
 ធាត្វតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វត្ថំ ភកវតា

បញ្ច កាមគុណា លោកេ មនោធម្មា បវេទិតា

ឯត្ថ នន្ទំ វិវាដេត្វា ឯវំ ទុក្ខា បម្មច្ចតីតិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុព្វំ
 មនុស្សានំ មនោ ន កាមធាត្វតិ ។

[៧៦៧] បញ្ចេវ កាមគុណា កាមធាត្វតិ ។

អាមន្តា ។ កាមគុណា ភវេ ភតិ សត្តារាសេរ
 សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ អត្តការវប្បដិលាភោតិ។

ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ កាមគុណ្យបកំ
 កម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ កាម-

គុណ្យបកា សត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

កាមគុណោ សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ

ឧបបន្នន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កាមគុណោ

អត្ថំ រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ

វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កាមគុណា បញ្ចវេការភវេតិ ។

កាមគុណកថា

មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចិត្ត របស់ពួកមនុស្ស មិនមែនជា
កាមធាតុទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

កាមគុណ ៥ មានចិត្តជាគម្រប់ ៦ តថាគត សំដែងទុក

ក្នុងលោក ឬគ្រួសារ កំចាត់បង់ឆន្ទៈ ក្នុងកាមគុណនេះ រមែង

រួចចាកទុក្ខ ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
មិនគួរពោលថា ចិត្ត របស់ពួកមនុស្ស មិនមែនជាកាមធាតុទេ ។

(៧៦៧) កាមគុណ ៥ ជាកាមធាតុឬ ។ អើ ។ កាមគុណ
គឺភព គតិ សត្តារសៈ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ៏តិ និងការបាន
ចំពោះនូវអត្តភាពឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម នាំចូល
ទៅកើតក្នុងកាមគុណ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងកាមគុណ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ
ក្នុងកាមគុណដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប
វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងកាមគុណដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាមគុណ គឺបញ្ចវេការកតឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កាមគុណោ សម្មាសម្ពុទ្ធា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ បច្ចេកសម្ពុទ្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិ សាវកយុគំ
 ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កាមធាតុ
 ករោ ភតិ សត្តារាសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិ-
 តិ អត្តភាវប្បដិលាភោតិ ។ អាមន្តា ។ កាមគុណា
 ករោ ភតិ សត្តារាសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ
 អត្តភាវប្បដិលាភោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អត្ថិ កាមធាតុបកំ កម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ
 កាមគុណុបកំ កម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អត្ថិ កាមធាតុបតា សត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ
 កាមគុណុបតា សត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 កាមធាតុយា សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ
 ឧបបជ្ឈន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ កាមគុណោ សត្តា ជា-
 យន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ ឧបបជ្ឈន្តិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កាមធាតុយា អត្ថិ រូបំ វេទនា
 សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ កាមគុណោ
 អត្ថិ រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញាណន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កាមធាតុ បញ្ចកោភារភកោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធាងឡាយ ទ្រង់
 កើតឡើង ព្រះបច្ចេកសម្ពុទ្ធាងឡាយ កើតឡើង គូនៃសាវ័ក កើត
 ឡើង ក្នុងកាមគុណដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 កាមធាតុ គឺភព គតិ សត្តាវសៈ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋតិ
 នឹងការបានចំពោះនូវអត្តភាពឬ ។ អើ ។ កាមគុណ គឺភព គតិ សត្តា-
 វសៈ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋតិ នឹងការបានចំពោះនូវអត្តភាព
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម នាំចូលទៅកើតក្នុង
 កាមធាតុ មានដែរឬ ។ អើ ។ កម្ម នាំចូលទៅកើតក្នុងកាមគុណ
 មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វ ចូល
 ទៅកើតក្នុងកាមធាតុ មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ ចូលទៅកើត
 ក្នុងកាមគុណ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុងកាមធាតុដែរឬ ។
 អើ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុង
 កាមគុណដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប វេទនា
 សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មានក្នុងកាមធាតុឬ ។ អើ ។ រូប
 វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងកាមគុណដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាមធាតុ ជាបញ្ចវេក្ខន្ធកតព្វ ។

កាមគុណកថា

អាមន្តា ។ កាមគុណា បញ្ចវេកាវគវេតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កាមធាតុយា សម្មាសម្ពុទ្ធា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ បច្ចេកសម្ពុទ្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិ សាវកយុកំ ឧប្ប-
 ជ្ឈន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ កាមគុណា សម្មាសម្ពុទ្ធា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ បច្ចេកសម្ពុទ្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិ សាវកយុកំ ឧប្ប-
 ជ្ឈន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៦៨] ន វត្ថុព្វំ បញ្ចេវ កាមគុណា កាមធាតុ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វត្ថុ កកវតា បញ្ចមេ ភិក្ខុវេ
 កាមគុណា ។ កតមេ បញ្ច ។ ចក្កវិញ្ញេយ្យា រុទា
 ឥដ្ឋា កត្តា មនាថា បិយរុទា កាម្មបសំហិតា រជ-
 នីយា សោតវិញ្ញេយ្យា សន្តា ។ បេ ។ យានវិញ្ញេយ្យា
 គន្ធា ។ បេ ។ ជីវ្ហវិញ្ញេយ្យា រសា ។ បេ ។ កាយ-
 វិញ្ញេយ្យា ដោដ្ឋព្វា ឥដ្ឋា កត្តា មនាថា បិយរុទា
 កាម្មបសំហិតា រជនីយា ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច
 កាមគុណាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
 តេន ហិ បញ្ចេវ កាមគុណា កាមធាតុតិ ។

កាមគុណកថា

អើ ។ កាមគុណ គឺបញ្ចវេការភពប្ដូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធាំនឿយ ទ្រង់កើតឡើង ព្រះបច្ចេកសម្ពុទ្ធ
 ចាំនឿយ កើតឡើង គូនៃសាវ័ក កើតឡើង ក្នុងកាមធាតុដែរឬ ។
 អើ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធាំនឿយ ទ្រង់កើតឡើង ព្រះបច្ចេកសម្ពុទ្ធ
 ចាំនឿយ កើតឡើង គូនៃសាវ័ក កើតឡើង ក្នុងកាមគុណដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៦៨) បុគ្គលមិនគួរពោលថា កាមគុណ ៥ ជាកាមធាតុទេ
 ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុចាំន-
 ឡាយ កាមគុណនេះ មាន ៥ យ៉ាង ។ កាមគុណ ៥ យ៉ាង តើដូច
 ម្ដេច ។ គឺរូបចាំនឿយ ដែលគប្បីដឹងដោយភ្នែក ជាទីប្រាថ្នា ជាទី
 ត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម
 គួររីករាយ ១ សំឡេងចាំនឿយ ដែលគប្បីដឹងដោយត្រចៀក ។ បេ ។
 ក្លិនចាំនឿយ ដែលគប្បីដឹងដោយច្រមុះ ។ បេ ។ រសចាំនឿយ
 ដែលគប្បីដឹងដោយអណ្តាត ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វៈចាំនឿយ ដែលគប្បី
 ដឹងដោយកាយ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាព
 ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួររីករាយ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនឿយ
 កាមគុណ មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ដូរ ។
 អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ កាមគុណ ៥ យ៉ាង ជាកាមធាតុ (ដោយពិត) ។
 ចប់ កាមគុណកថា ។

កាមកថា

[៧៦៩] បញ្ចេវាយតនា កាមាតិ ។ អាមន្តា ។
 ននុ អត្ថិ តប្បដិសំយុត្តោ ធន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វិ
 អត្ថិ តប្បដិសំយុត្តោ ធន្តោ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ បញ្ចេ-
 វាយតនា កាមាតិ ។ ននុ អត្ថិ តប្បដិសំយុត្តោ
 រកោ តប្បដិសំយុត្តោ ធន្តរកោ តប្បដិសំយុត្តោ
 សង្កប្បោ តប្បដិសំយុត្តោ រកោ តប្បដិសំយុត្តោ
 សង្កប្បរកោ តប្បដិសំយុត្តោ បីតិ តប្បដិសំយុត្តំ សោ-
 មនស្សំ តប្បដិសំយុត្តំ បីតិសោមនស្សន្តិ ។ អាមន្តា ។
 ហព្វិ អត្ថិ តប្បដិសំយុត្តំ បីតិសោមនស្សំ នោ
 វត វេ វត្ថុព្វេ បញ្ចេវាយតនា កាមាតិ ។

[៧៧០] ន វត្ថុព្វំ បញ្ចេវាយតនា កាមាតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ វត្ថុំ ភគវតា បញ្ចមេ ភិក្ខុវេ កាម-
 គុណា ។ កតមេ បញ្ច ។ បក្ខវិញ្ញយ្យា វុចា
 ។ បេ ។ កាយវិញ្ញយ្យា ដោដ្ឋញ្ចា វដ្ឋា កន្តា មនាថា

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

កាមកប៉ា

(៧៦៩) អាយតនៈ៥ ជាកាមប្ច ។ អើ ។ ក្រែងឆន្ទៈ
 ដែលប្រកបដោយអាយតនៈនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 ឆន្ទៈ ដែលប្រកបដោយអាយតនៈ នោះ មានមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា អាយតនៈ៥ ជាកាមទេ ។ ក្រែងរាគៈ ដែល
 ប្រកបដោយអាយតនៈនោះ ឆន្ទៈរាគៈ ដែលប្រកបដោយអាយតនៈនោះ
 សង្ឃប្បៈ ដែលប្រកបដោយអាយតនៈនោះ រាគៈ ដែលប្រកបដោយ
 អាយតនៈនោះ សង្ឃប្បរាគៈ ដែលប្រកបដោយអាយតនៈនោះ បីតិ ដែល
 ប្រកបដោយអាយតនៈនោះ សោមនស្ស ដែលប្រកបដោយអាយតនៈ
 នោះ បីតិសោមនស្ស ដែលប្រកបដោយអាយតនៈនោះ មានដែរឬ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ បីតិសោមនស្ស ដែលប្រកបដោយអាយតនៈនោះ
 មានមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អាយតនៈ៥ ជា
 កាមទេ ។

(៧៧០) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អាយតនៈ៥ ជាកាមទេឬ ។
 អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាមគុណនេះ មាន ៥ ។ កាមគុណ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺរូបទាំង
 ឡាយ ដែលឆប្បវិធីដោយភ័ក្ត្រ ។ រស ។ ផោដ្ឋព្វៈទាំងឡាយ
 ដែលឆប្បវិធីដោយកាយ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត

បិយរូបា កាម្មបសំហិតា រជនីយា សមេ ខោ ភិក្ខុវេ
 បញ្ច កាមគុណាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
 តេន ហិ បញ្ចេវាយតនា កាមាតិ ។

[៧៧០] បញ្ចេវាយតនា កាមាតិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទ វុត្ថំ ភកវតា បញ្ចមេ ភិក្ខុវេ កាមគុណា ។
 កតមេ បញ្ច ។ ចក្កវិញ្ញាយ្យ រូបា ។ បេ ។ កាយ-
 វិញ្ញាយ្យ ដោដ្ឋព្វា សង្ខា កត្តា មនាទា បិយរូបា
 កាម្មបសំហិតា រជនីយា សមេ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច
 កាមគុណា អបិច ភិក្ខុវេ នេតេ កាមា កាមគុណា
 នាមេតេ អរិយស្ស វិនយេ វុច្ចន្តិ

សង្កប្បរកោ បុរិសស្ស កាមោ

ន តេ កាមា យានិ ចិត្រានិ លោកេ

សង្កប្បរកោ បុរិសស្ស កាមោ

តិដ្ឋន្តិ ចិត្រានិ តថេវ លោកេ

អថេត្ថ ដីរា វិនយន្តិ ធន្តន្តិ

កាមកថា

មានសភាពជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាទីរីករាយ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ កាមគុណមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
សូត្របួន ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អាយតនៈ ៥ ជាកាម ។

[៧៧១] អាយតនៈ ៥ ជាកាមបួន ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាមគុណនេះ មាន
៥ ។ កាមគុណ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺរូបទាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹង
ដោយភ្នែក ។ រូប ។ ផោដ្ឋព្វៈទាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយកាយ
ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពជាទីស្រឡាញ់
ប្រកបដោយកាម ជាទីរីករាយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាមគុណ មាន
៥ យ៉ាងនេះឯង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត កាមទាំងនេះ មិន
ឈ្មោះថាជាកាមគុណប៉ុណ្ណោះទេ កាមទាំងនេះ លោកហៅក្នុងវិន័យ
របស់ព្រះអរិយៈថា

សន្តិប្បវត្ថុៈ ជាកាមរបស់បុរស ភិក្ខុទាំងឡាយណា ក្នុង
លោក ចិត្តទាំងនោះ មិនមែនជាកាមទេ សន្តិប្បវត្ថុៈ ជា
កាមរបស់បុរស ចិត្តទាំងឡាយ តែងបិតនៅ ក្នុងលោក
ដោយប្រការដូច្នោះឯង កាលបើយ៉ាងនេះ អ្នកប្រាជ្ញទាំង
ឡាយ តែងកំចាត់បង់នូវឆន្ទៈក្នុងកាមនេះ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ
បញ្ចេវាយតនា កោមាតិ ។

កាមកថា ។

រូបជាតកថា

[៧៧២] រូបំនោ ធម្មា រូបធាតុតិ ។ អាមន្តា ។
រូបំ ភវេ គតិ សត្តាភសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណា-
ដ្ឋិតិ អត្តភាវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។
អត្ថំ រូប្បបកំ កម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។
អត្ថំ រូប្បបកា សត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។ រូបេ
សត្តា ជាយន្តិ ជ័យ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ជវន្តិ ឧបបជ្ឈន្តិតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។ រូបេ អត្ថំ រូបំ វេទនា សញ្ញា
សង្ខារ វិញ្ញាណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។
រូបំ បញ្ចវេការភវេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

[៧៧៣] រូបធាតុ ភវេ គតិ ។ បេ ។ អត្តភា-
វប្បដិលាកោតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ ភវេ គតិ ។ បេ ។
អត្តភាវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិន
គួរពោលថា អាយតនៈ ៥ ជាតាមទេ ។

ចប់ កាមកថា ។

រូបធាតុកិហិ

(៧៧២) ពួកធម៌ មានរូប ជារូបធាតុប្ត ។ អើ ។ រូប គឺភព
គតិ សត្តាវសៈ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋតិ និងការបានចំពោះនូវ
អត្តភាពប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម នាំចូលទៅ
កើតក្នុងរូប មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួក
សត្វ ចូលទៅកើតក្នុងរូប មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្បូត បដិសន្ធិ ក្នុងរូប
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា
សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងរូបដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាបញ្ចវេកាកតប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៧៣) រូបធាតុ គឺភព គតិ ។ បេ ។ និងការបានចំពោះនូវ
អត្តភាពប្ត ។ អើ ។ រូប គឺភព គតិ ។ បេ ។ និងការបាន
ចំពោះនូវអត្តភាពប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

រូបធាតុកថា

អត្ថំ រូបធាតុបតំ កកម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ រូបបតំ
 កកម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ រូបធាតុ-
 បតា សត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ រូបបតា សត្តាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រូបធាតុយា សត្តា ជាយន្តិ
 ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ ឧបបជ្ឈន្តិតិ ។ អាមន្តា ។
 រូបេ សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ ឧបបជ្ឈ-
 ន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រូបធាតុយា អត្ថំ
 រូបំ វេទនា សញ្ញា សម្ពាវ វិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។
 រូបេ អត្ថំ រូបំ វេទនា សញ្ញា សម្ពាវ វិញ្ញាណន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រូបធាតុ បញ្ចវេការ-
 កវេតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ បញ្ចវេការកវេតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រូបិនោ ធម្មា រូបធាតុ
 កាមធាតុយា អត្ថំ រូបន្តិ ។ អាមន្តា ។ សា វ (១)
 កាមធាតុ សា រូបធាតុតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 សា វ កាមធាតុ សា រូបធាតុតិ ។ អាមន្តា ។

រូបធាតុកថា

កម្ម នាំចូលទៅកើតក្នុងរូបធាតុ មានដែរឬ ។ អើ ។ កម្ម នាំ
 ចូលទៅកើតក្នុងរូប មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងរូបធាតុ មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ ចូល
 ទៅកើតក្នុងរូប មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ពួកសត្វតែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្បុត បដិសន្ធិ ក្នុងរូបធាតុឬ ។
 អើ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្បុត បដិសន្ធិ ក្នុងរូបដែរ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារ
 ទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងរូបធាតុដែរឬ ។ អើ ។ រូប វេទនា
 សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងរូបដែរឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូបធាតុ ជាបញ្ចវេកាការភពឬ ។ អើ ។
 រូប ជាបញ្ចវេកាការភពឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ពួកធម៌ មានរូប ជារូបធាតុ ចុះរូប មាន ក្នុងកាមធាតុដែរឬ ។
 អើ ។ កាមធាតុនោះឯង គឺរូបធាតុនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ កាមធាតុនោះឯង គឺរូបធាតុនោះឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

កាមភវេន សមដ្ឋានតោ បុគ្គលោ ទ្ធិហំ ភវេហំ
សមដ្ឋានតោ ហោតិ កាមភវេន ច រូបភវេន ភាតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

រូបធាតុកថា ។

អរូបធាតុកថា

[៧៧៤] អរូបិយោ ធម្មា អរូបធាតុតិ ។ អា-
មដ្ឋា ។ វេទនា ភវេ ភតិ សត្តាវសោ សំសារោ
ហេនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ អត្តភាវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ វេទនូបកំ កម្មន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ វេទនូបកា សត្តាតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ វេទនាយ សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ
មិយ្យន្តិ ចវន្តិ ឧបបជ្ឈន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
វេទនាយ អត្ថំ វេទនា សញ្ញា សម្មាសញ្ញា វិញ្ញាណន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ វេទនា ចតុវេតារភវេតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៧៥] អរូបធាតុ ភវេ ភតិ ។ បេ ។ អត្តភា-
វប្បដិលាកោតិ ។ អាមដ្ឋា ។ វេទនា ភវេ ភតិ ។ បេ ។
អត្តភាវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បុគ្គលប្រកបដោយកាមភព ឈ្មោះថាប្រកបដោយភព ២ គឺ កាមភព
និងរូបភព ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ រូបធាតុកថា ។

អរូបធាតុកថា

[៧៧៤] ពួកធម៌ មិនមានរូប ជាអរូបធាតុ ។ អើ ។ វេ-
ទនា គឺភព គតិ សត្តាវសៈ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋតិ និងការ
បានចំពោះនូវអត្តភាព ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម
នាំចូលទៅកើតក្នុងវេទនា មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងវេទនា មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត
បដិសន្ធិ ក្នុងវេទនាដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ ក្នុងវេទនា មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ជាចតុរោការភព ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៧៥] អរូបធាតុ គឺភព គតិ ។ បេ ។ និងការបាន
ចំពោះនូវអត្តភាព ។ អើ ។ វេទនា គឺភព គតិ ។ បេ ។ និង
ការបានចំពោះនូវអត្តភាព ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អរូបធាតុកថា

អត្ថំ អរូបធាតុបតំ កម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ
 វេទន្ទបតំ កម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ
 អរូបធាតុបតា សត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ វេទន្ទបតា
 សត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អរូបធាតុយា
 សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ ឧបបជ្ឈន្តិតិ ។
 អាមន្តា ។ វេទនាយ សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ
 ចវន្តិ ឧបបជ្ឈន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អរូប-
 ធាតុយា អត្ថំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញាណន្តិ ។
 អាមន្តា ។ វេទនាយ អត្ថំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារា
 វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អរូបធាតុ
 ចតុរោការករោតិ ។ អាមន្តា ។ វេទនា ចតុរោ-
 ការករោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អរូបិនោ
 ធម្មា អរូបធាតុ កាមធាតុយា អត្ថំ វេទនា សញ្ញា
 សង្ខារា វិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ សា វ កាមធាតុ
 សា អរូបធាតុតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សា វ
 កាមធាតុ សា អរូបធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ កាមកវេន
 សមន្មាគតោ បុគ្គលោ ទ្ធិហិ ភវេហិ សមន្មាគតោ
 ហោតិ កាមកវេន ច អរូបកវេន ចាតិ ។

អរូបធាតុកថា

កម្ម នាំចូលទៅកើតក្នុងអរូបធាតុ មានដែរឬ ។ អើ ។ កម្ម នាំចូល
ទៅកើតក្នុងវេទនា មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងអរូបធាតុ មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ
ចូលទៅកើតក្នុងវេទនា មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុងអរូប-
ធាតុដែរឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិ-
សន្ធិ ក្នុងវេទនាដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា
សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងអរូបធាតុដែរឬ ។ អើ ។
វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងវេទនាដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អរូបធាតុ ជាចតុរោការកតប្ប ។
អើ ។ វេទនា ជាចតុរោការកតប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ពួកធម៌ មិនមានរូប ជាអរូបធាតុ ចុះវេទនា សញ្ញា សង្ខារ
ទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងកាមធាតុដែរឬ ។ អើ ។ កាមធាតុ
នោះឯង គឺអរូបធាតុនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
កាមធាតុនោះឯង គឺអរូបធាតុនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គលប្រកបដោយ
កាមភព ឈ្មោះថាប្រកបដោយភព ២ គឺ កាមភព និងអរូបភពប្ប ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រូបំនោ ធម្មា រូបធាតុ
 អរូបំនោ ធម្មា អរូបធាតុ កាមធាតុយា អត្ថំ រូបំ
 វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។
 សា វ កាមធាតុ សា រូបធាតុ សា អរូបធាតុតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សា វ កាមធាតុ សា រូបធាតុ
 សា អរូបធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ កាមភវេន សមន្មា-
 គតោ បុគ្គលោ ភីហិ ភវេហិ សមន្មាគតោ ហោតិ
 កាមភវេន ច រូបភវេន ច អរូបភវេន ចាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អរូបធាតុកថា ។

រូបធាតុយា អាយតនកថា

[៧៧៦] អត្ថំ សន្មាយតននិកោ អត្ថកាលេ រូប-
 ធាតុយាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ វត្ថុ យាណាយតនន្តិ ។
 អាមន្តា ។ អត្ថំ វត្ថុ កណ្ណាយតនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុ-
 ព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ វត្ថុ ជីវ្ហាយតនន្តិ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថំ វត្ថុ រសាយតនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អត្ថំ វត្ថុ កាយាយតនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ វត្ថុ
 ដោដ្ឋព្វាយតនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកធម៌ មានរូប ជាវូបធាតុ ពួក
ធម៌ មិនមានរូប ជាអរូបធាតុ ចុះរូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ
វិញ្ញាណ មាន ក្នុងកាមធាតុដែរឬ ។ អើ ។ កាមធាតុនោះឯង គឺរូបធាតុ
នោះ គឺអរូបធាតុនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
កាមធាតុនោះឯង គឺរូបធាតុនោះ គឺអរូបធាតុនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
ប្រកបដោយកាមភព ឈ្មោះថាប្រកបដោយភព ៣ គឺកាមភព ១ រូប-
ភព ១ អរូបភព ១ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អរូបធាតុកថា ។

រូបធាតុអាយតនកថា

(៧៧៦) អត្ថភាព ប្រកបដោយអាយតនៈ ៦ ក្នុងរូបធាតុ មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ យាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។
គន្ថយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ជីវ្ហយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ រសាយតនៈ
ក្នុងរូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
កាយាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ដោដ្ឋាយតនៈ
ក្នុងរូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

រូបធាតុយា អាយតនភារិ

[៧៧៧] នត្តិ តត្ថ កណ្ណាយតនន្តិ ។ អាមន្តា ។
 នត្តិ តត្ថ ឃាណាយតនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 នត្តិ តត្ថ រសាយតនន្តិ ។ អាមន្តា ។ នត្តិ តត្ថ
 ជីវ្ហាយតនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នត្តិ តត្ថ
 ដោដ្ឋញ្ញាយតនន្តិ ។ អាមន្តា ។ នត្តិ តត្ថ កាយា-
 យតនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៧៨] អត្ថិ តត្ថ ចក្ខុយតនំ អត្ថិ រូចា-
 យតនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ តត្ថ ឃាណាយតនំ
 អត្ថិ កណ្ណាយតនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អត្ថិ តត្ថ ចក្ខុយតនំ អត្ថិ រូចាយតនន្តិ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថិ តត្ថ ជីវ្ហាយតនំ អត្ថិ រសាយតនំ ។ បេ ។ អត្ថិ
 តត្ថ កាយាយតនំ អត្ថិ ដោដ្ឋញ្ញាយតនន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៧៩] អត្ថិ តត្ថ សោតាយតនំ អត្ថិ សន្តា-
 យតនំ ។ បេ ។ អត្ថិ តត្ថ មនាយតនំ អត្ថិ ធម្មា-
 យតនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ តត្ថ ឃាណាយតនំ

រូបធាតុអាយតនកថា

[៧៧៧] គន្លាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មិនមានទេ ។
 អើ ។ ឃានាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វសាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មិនមាន
 ទេ ។ អើ ។ ជីវ្ហាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មិនមានទេ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ផោដ្ឋញ្ញាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ
 មិនមានទេ ។ អើ ។ កាយាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មិនមាន
 ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៧៨] ចក្ខុយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះរូបាយតនៈ
 មានដែរឬ ។ អើ ។ ឃានាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះគន្លា-
 យតនៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្ខុ-
 យតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះរូបាយតនៈ មានដែរឬ ។ អើ ។
 ជីវ្ហាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះវសាយតនៈ មានដែរឬ ។ បេ ។
 កាយាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះផោដ្ឋញ្ញាយតនៈ មានដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៧៩] សោតាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះសទ្ទាយ-
 តនៈ មានដែរឬ ។ បេ ។ មនាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះធម្មា-
 យតនៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ ឃានាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អត្ថំ កុដ្ឋាយតនន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ
 តត្ថំ មនាយតនំ អត្ថំ ធម្មាយតនន្តំ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថំ តត្ថំ ជីវ្ហាយតនំ អត្ថំ វសាយតនន្តំ ។ បេ ។
 អត្ថំ តត្ថំ កាយាយតនំ អត្ថំ ដោដ្ឋព្វាយតនន្តំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៨០] អត្ថំ តត្ថំ យានាយតនំ នត្ថំ កុដ្ឋា-
 យតនន្តំ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ តត្ថំ ចក្ខាយតនំ នត្ថំ
 វ្វិចាយតនន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថំ
 យានាយតនំ នត្ថំ កុដ្ឋាយតនន្តំ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថំ តត្ថំ សោតាយតនំ នត្ថំ សុទ្ធាយតនំ ។ បេ ។
 អត្ថំ តត្ថំ មនាយតនំ នត្ថំ ធម្មាយតនន្តំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៨១] អត្ថំ តត្ថំ ជីវ្ហាយតនំ នត្ថំ វសាយតនំ
 ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថំ កាយាយតនំ នត្ថំ ដោដ្ឋព្វា-
 យតនន្តំ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ តត្ថំ ចក្ខាយតនំ
 នត្ថំ វ្វិចាយតនន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អត្ថំ តត្ថំ កាយាយតនំ នត្ថំ ដោដ្ឋព្វាយតនន្តំ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ចុះគន្ថាយតនៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 មនាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះធម្មាយតនៈ មានដែរឬ ។ អើ ។
 ជីវ្ហាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះវសាយតនៈ មានដែរឬ ។ បេ ។
 កាយាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះផោដ្ឋញ្ញាយតនៈ មានដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨០] ឃានាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះគន្ថាយតនៈ
 មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ចក្ខុយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះរូបា-
 យតនៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ឃា-
 នាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះគន្ថាយតនៈ មិនមានទេឬ ។
 អើ ។ សោតាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះសទ្ទាយតនៈ មិន
 មានទេឬ ។ បេ ។ មនាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះធម្មាយតនៈ
 មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨១] ជីវ្ហាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះវសាយតនៈ
 មិនមានទេឬ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះផោដ្ឋញ្ញា-
 យតនៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ចក្ខុយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន
 ចុះរូបាយតនៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 កាយាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះផោដ្ឋញ្ញាយតនៈ មិនមានទេឬ ។

ប្រដាប់យា អាយតនភិ

អាមន្តា ។ អត្ថំ វត្ថុ សោតាយនំ នត្ថំ សម្ពា-
យនំ ។ បេ ។ អត្ថំ វត្ថុ មនាយនំ នត្ថំ ធម្មា-
យនន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៨២] អត្ថំ វត្ថុ ចក្ខុយនំ អត្ថំ វូចាយ-
នំ តេន ចក្ខុណា តំ វូបំ បស្សនីតិ ។ អា-
មន្តា ។ អត្ថំ វត្ថុ ឃានាយនំ អត្ថំ កម្មាយនំ
តេន ឃានេន តំ កន្ធិ ឃាយនីតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ វត្ថុ ចក្ខុយនំ អត្ថំ វូចា-
យនំ តេន ចក្ខុណា តំ វូបំ បស្សនីតិ ។ អា-
មន្តា ។ អត្ថំ វត្ថុ ជីវ្ហាយនំ អត្ថំ វសាយនំ តាយ
ជីវ្ហាយ តំ វសំ សាយនី ។ បេ ។ អត្ថំ វត្ថុ កាយា-
យនំ អត្ថំ ដោជ្ជព្វាយនំ តេន កាយេន តំ
ដោជ្ជព្វំ ដុសនីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៨៣] អត្ថំ វត្ថុ សោតាយនំ អត្ថំ សម្ពា-
យនំ ។ បេ ។ អត្ថំ វត្ថុ មនាយនំ អត្ថំ ធម្មា-
យនំ តេន មនេន តំ ធម្មំ វិជានីតិ ។ អាមន្តា ។
អត្ថំ វត្ថុ ឃានាយនំ អត្ថំ កម្មាយនំ តេន
ឃានេន តំ កន្ធិ ឃាយនីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

រូបធាតុអាយតនភា

អើ ។ សោតាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះសទ្ទាយតនៈ មិនមាន
ទេឬ ។ បេ ។ មនាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះធម្មាយតនៈ
មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨២] ចក្ខុយតនៈ និងរូបាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន
ចុះគេឃើញរូបនោះ ដោយភ្នែកនោះដែរឬ ។ អើ ។ ឃានាយតនៈ
និងគន្លាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះគេផុំក្លិននោះ ដោយច្រមុះ
នោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្ខុយតនៈ
និងរូបាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះគេឃើញរូបនោះ ដោយភ្នែក
នោះដែរឬ ។ អើ ។ ជីវ្ហាយតនៈ និងវសាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ
មាន ចុះគេលឺទូក្បក្បសនោះ ដោយអណ្តាតនោះដែរឬ ។ បេ ។ កាយា-
យតនៈ និងផោដ្ឋាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះគេពាល់ត្រូវ
ផោដ្ឋព្វនោះ ដោយកាយនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៧៨៣] សោតាយតនៈ និងសទ្ទាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ
មាន ។ បេ ។ មនាយតនៈ និងធម្មាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ
មាន ចុះគេដឹងច្បាស់នូវធម៌នោះ ដោយចិត្តនោះដែរឬ ។ អើ ។
ឃានាយតនៈ និងគន្លាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះគេផុំក្លិន
នោះ ដោយច្រមុះនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អត្ថំ តត្ថ មនាយតនំ អត្ថំ ធម្មាយតនំ តេន មនេន
 តំ ធម្មំ វិជានាតីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ តត្ថ ជីវ្ហាយតនំ
 អត្ថំ រសាយតនំ ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថ កាយាយតនំ
 អត្ថំ ដោដ្ឋព្វាយតនំ តេន កាយេន តំ ដោដ្ឋព្វំ
 ដ្យសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៧៨៤] អត្ថំ តត្ថ ឃានាយតនំ អត្ថំ កន្ទាយ-
 តនំ ន ច តេន ឃានេន តំ កន្ទំ ឃាយតីតិ ។
 អាមន្តា ។ អត្ថំ តត្ថ ចក្ខុយតនំ អត្ថំ រូចាយតនំ
 ន ច តេន ចក្ខុនា តំ រូបំ បស្សតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថ ឃានាយតនំ អត្ថំ កន្ទា-
 យតនំ ន ច តេន ឃានេន តំ កន្ទំ ឃាយតីតិ ។
 អាមន្តា ។ អត្ថំ តត្ថ សោតាយតនំ អត្ថំ សន្ទា-
 យតនំ ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថ មនាយតនំ អត្ថំ ធម្មា-
 យតនំ ន ច តេន មនេន តំ ធម្មំ វិជានាតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៧៨៥] អត្ថំ តត្ថ ជីវ្ហាយតនំ អត្ថំ រសាយតនំ
 ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថ កាយាយតនំ អត្ថំ ដោដ្ឋព្វាយតនំ
 ន ច តេន កាយេន តំ ដោដ្ឋព្វំ ដ្យសតីតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

មនាយតនៈ និន្ទិតម្តាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះគេដឹងច្បាស់
នូវធម៌នោះ ដោយចិត្តនោះដែរឬ ។ អើ ។ ជីវ្ហយតនៈ និន្ទិសាយ-
តនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ។ បេ ។ កាយាយតនៈ និន្ទិដោជ្ឈាយតនៈ
ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះគេពាល់ត្រូវនូវដោជ្ឈនោះ ដោយកាយនោះ
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨៤] ឃានាយតនៈ និន្ទិតន្ទាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ
មានមែន តែគេមិនធំក្លិននោះ ដោយច្រមុះនោះទេឬ ។ អើ ។ ចក្ខុ-
យតនៈ និន្ទិព្វាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានមែន តែគេមិនឃើញ
នូវរូបនោះ ដោយភ្នែកនោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ឃានាយតនៈ និន្ទិតន្ទាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានមែន តែគេមិនធំ
ក្លិននោះ ដោយច្រមុះនោះទេឬ ។ អើ ។ សោតាយតនៈ និន្ទិសព្វាយ-
តនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានមែន ។ បេ ។ មនាយតនៈ និន្ទិតម្តាយ-
តនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានមែន តែ មិនដឹងច្បាស់នូវធម៌នោះ ដោយ
ចិត្តនោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨៥] ជីវ្ហយតនៈ និន្ទិសាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន
មែន ។ បេ ។ កាយាយតនៈ និន្ទិដោជ្ឈាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន
មែន តែគេមិនពាល់ត្រូវនូវដោជ្ឈនោះ ដោយកាយនោះទេឬ ។ អើ ។

ប្រធានុយា អាយត្តម

អត្ថំ តត្ថំ ចក្ខុយាតនំ អត្ថំ រូបាយតនំ ន ច តេន
 ចក្ខុនា តំ រូបំ បស្សនីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អត្ថំ តត្ថំ កាយាយតនំ អត្ថំ ដោដ្ឋង្គាយតនំ ន ច
 តេន កាយេន តំ ដោដ្ឋង្គំ ដ្យសនីតិ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថំ តត្ថំ សោតាយតនំ អត្ថំ សឡាយតនំ ។ ប ។
 អត្ថំ តត្ថំ មនាយតនំ អត្ថំ ធម្មាយតនំ ន ច តេន
 មនេន តំ ធម្មំ វិជានីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៨៦] អត្ថំ តត្ថំ ឃាណាយតនំ អត្ថំ កន្ទា-
 យតនំ តេន ឃានេន តំ កន្ទំ ឃាយនីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ អត្ថំ តត្ថំ មូលកន្ទោ សារកន្ទោ តចកន្ទោ
 បត្តកន្ទោ បុប្ផកន្ទោ ដលកន្ទោ អាមកន្ទោ វិសកន្ទោ
 សុកន្ទោ ទុកន្ទោ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៨៧] អត្ថំ តត្ថំ ជីវ្ហាយតនំ អត្ថំ រសាយតនំ
 តាយ ជីវ្ហាយ តំ រសំ សាយនីតិ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថំ តត្ថំ មូលរសោ ខន្ធរសោ តចរសោ បត្តរសោ
 បុប្ផរសោ ដលរសោ អម្ពិលំ មជ្ជំ តិច្ឆកំ កដ្យកំ
 លោណីយំ ខារិយំ លម្ពិលំ កសាវោ សាឡុ អសា-
 ទ្ធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

រូបធាតុអាយតនកថា

ចក្ខុយតនៈ និវរុបាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានមែន តែគេមិនឃើញ
 នូវរូបនោះ ដោយភ័ក្ត្រនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

កាយាយតនៈ និវរុបាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានមែន តែគេមិន
 ពាល់ត្រូវនូវផ្ទៃផ្ទៃនោះ ដោយកាយនោះទេ ។ អើ ។ សោតាយតនៈ
 និវរុបាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានមែន ។ បេ ។ មនាយតនៈ
 និវរុបាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានមែន តែគេមិនដឹងច្បាស់នូវធម៌
 នោះ ដោយចិត្តនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨៦] ឃានាយតនៈ និវរុបាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ
 មាន ចុះគេធ្វើក្លិននោះ ដោយច្រមុះនោះដែរឬ ។ អើ ។ ក្លិនឫស
 ក្លិនខ្លឹម ក្លិនសំបក ក្លិនស្លឹក ក្លិនផ្កា ក្លិនផ្លែ ក្លិនស្រស់ ក្លិនជាពិស
 ក្លិនក្រអូប ក្លិនស្អុយ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨៧] ជីវ្ហាយតនៈ និវរុបាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន
 ចុះគេលឺឆ្ងាញ់រសនោះ ដោយអណ្តាតនោះដែរឬ ។ អើ ។ រសឫស
 រសដើម រសសំបក រសស្លឹក រសផ្កា រសផ្លែ ជួរ ផ្អែម ល្ងើង
 ហើរ ប្រៃ ខារ ជួរអែម ចត់ ឆ្ងាញ់ មិនឆ្ងាញ់ ក្នុងរូបធាតុនោះ
 មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៧៨៨] អត្ថំ តត្ថំ កាយាយតនំ អត្ថំ ដោជ្ជ-
ញាយតនំ តេន កាយេន តំ ដោជ្ជតំ ផុស្កតីតិ ។
អាមន្តា ។ អត្ថំ តត្ថំ កក្កុលំ មុទុកំ សឡា^(១) ជុសំ
សុខសម្មស្សំ ទុក្ខសម្មស្សំ កុកំ លហុកន្តិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៨៩] ន វត្ថុតំ សឡាយតនិកោ អត្ថកាវេ
រូបធាតុយាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្ថំ តត្ថំ យាន-
និមិត្តំ ជីវានិមិត្តំ កាយនិមិត្តំ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ
អត្ថំ តត្ថំ យាននិមិត្តំ ជីវានិមិត្តំ កាយនិមិត្តំ តេន
វត វេ វត្ថុព្វេ សឡាយតនិកោ អត្ថកាវេ រូបធាតុ-
យាតិ ។

រូបធាតុយា អាយតនកថា ។

អរូបេ រូបកថា

[៧៩០] អត្ថំ រូបំ អរូបេស្វតិ ។ អាមន្តា ។ រូប-
កាវេ រូបធាតុ រូបសត្តាវាសោ រូបសំសារោ រូបយោ-
និ រូបត្ថកាវច្ឆដិលាភោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

១ ម. សឡាតំ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៧៨៨] កាយាយតនៈ នឹងផោដ្ឋាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ
 មាន ចុះគេពាល'ត្រូវនូវផោដ្ឋាយនោះ ដោយកាយនោះដែរឬ ។ អើ ។
 រឹង ទន់ ល្អិត គ្រោតគ្រោត សម្ផស្សជាសុខ សម្ផស្សជាទុក្ខ ធូន'
 ស្រាល ក្នុងរូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៧៨៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អត្តភាព ប្រកបដោយអាយ-
 តនៈ ៦ ក្នុងរូបធាតុ មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងយាននិមិត្ត ជំរុំនិមិត្ត
 កាយនិមិត្ត ក្នុងរូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ យាន-
 និមិត្ត ជំរុំនិមិត្ត កាយនិមិត្ត ក្នុងរូបធាតុនោះ មានមែន ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា អត្តភាព ប្រកបដោយអាយ-
 តនៈ ៦ ក្នុងរូបធាតុ មាន ។

ចប់ រូបធាតុអាយតនកថា ។

អរូបរូបកថា

[៧៩០] រូប ក្នុងពួកអរូប មានដែរឬ ។ អើ ។ ភពនៃរូប
 គតិនៃរូប សត្តានៃរូប សំសារនៃរូប កំណើតនៃរូប នឹងការបាត់
 ចំពោះនូវអត្តភាពនៃរូប(មាន)ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អរិយ រូបកថា

នន្ទ អរូបកវេ អរូបគតិ អរូបសត្តាវសោ អរូបសំ-
សារោ អរូបយោនិ អរូបត្តការវប្បដិលាភោតិ ។ អា-
មន្តា ។ ហញ្ចិ អរូបកវេ ។ បេ ។ អរូបត្តការវប្បដិ-
លាភោ ឆោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថិ រូបំ អរូបេស្វតិ ។

[៧៩០] អត្ថិ រូបំ អរូបេស្វតិ ។ អាមន្តា ។
បញ្ចវេការកវេ គតិ សត្តាវសោ សំសារោ យោនិ
វិញ្ញាណដ្ឋតិ អត្តការវប្បដិលាភោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។ នន្ទ ចតុវេការកវេ ។ បេ ។ អត្តការវប្បដិ-
លាភោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ចតុវេការកវេ គតិ
។ បេ ។ អត្តការវប្បដិលាភោ ឆោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថិ
រូបំ អរូបេស្វតិ ។

[៧៩២] អត្ថិ រូបំ រូបធាតុយា សោ ច រូបកវេ
រូបគតិ រូបសត្តាវសោ រូបសំសារោ រូបយោនិ រូបត្តកា-
វប្បដិលាភោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ រូបំ អរូបេស្វ សោ
ច រូបកវេ រូបគតិ ។ បេ ។ រូបត្តការវប្បដិលាភោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ រូបំ រូបធាតុយា សោ ច
បញ្ចវេការកវេ គតិ ។ បេ ។ អត្តការវប្បដិលាភោតិ ។

អរូបរូបកថា

ក្រែងភក្តនៃអរូប គតិនៃអរូប សត្តាវសៈនៃអរូប សំសារនៃអរូប កំណើតនៃអរូប និងការបានចំពោះនូវអត្តភាពនៃអរូប(មាន)ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ភក្តនៃអរូប ។ បេ ។ និងការបានចំពោះនូវអត្តភាពនៃអរូប (មាន) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ក្នុងពួកអរូប មានទេ ។

[៧៩១] រូប ក្នុងពួកអរូប មានឬ ។ អើ ។ បញ្ចេញការភក្ត គតិ សត្តាវសៈ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋតិ និងការបានចំពោះនូវអត្តភាព (មាន)ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងចតុរោកាភក្ត ។ បេ ។ និងការបានចំពោះនូវអត្តភាព (មាន) ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចតុរោកាភក្ត គតិ ។ បេ ។ និងការបានចំពោះនូវអត្តភាព (មាន) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ក្នុងអរូប មានទេ ។

[៧៩២] រូប ក្នុងរូបធាតុ មាន ចុះរូបភពនោះ គតិនៃរូប សត្តាវសៈនៃរូប សំសារនៃរូប កំណើតនៃរូប និងការបានចំពោះនូវអត្តភាពនៃរូប (មាន)ឬ ។ អើ ។ រូប ក្នុងពួកអរូប មាន ចុះរូបភពនោះ គតិនៃរូប ។ បេ ។ និងការបានចំពោះនូវអត្តភាពនៃរូប (មាន) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ក្នុងរូបធាតុ មាន ចុះបញ្ចេញការភក្តនោះ គតិ ។ បេ ។ និងការបានចំពោះនូវអត្តភាព (មាន) ឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ អត្ថំ រូបំ អរូបេសុ សោ ច ចតុវេការ-
កវេ គតិ ។ បេ ។ អត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៧៣] អត្ថំ រូបំ អរូបេសុ សោ ច អរូបកវេ
អរូបគតិ អរូបសត្តាវសោ អរូបសំសារោ អរូបយោនិ
អរូបត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ រូបំ អរូប-
ធាតុយា សោ ច អរូបកវេ អរូបគតិ ។ បេ ។ អរូប-
ត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៧៤] អត្ថំ រូបំ អរូបេសុ សោ ច ចតុវេការ-
កវេ គតិ ។ បេ ។ អត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ អា-
មន្តា ។ អត្ថំ រូបំ អរូបធាតុយា សោ ច ចតុវេការ-
កវេ គតិ ។ បេ ។ អត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៧៥] អត្ថំ រូបំ អរូបេសូតិ ។ អាមន្តា ។
ននុ រូចានំ និស្សរណំ អរូបំ វត្ថុំ ភគវតាតិ ។ អា-
មន្តា ។ ហញ្ញំ រូចានំ និស្សរណំ អរូបំ វត្ថុំ ភគ-
វតា នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ រូបំ អរូបេសូតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អើ ។ រូប ក្នុងពួកអរូប មាន ចុះបញ្ចូលការកតនោះ គតិ ។ បេ ។
និងការបានចំពោះនូវអត្តភាព (មាន) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

(៧៩៣) រូប ក្នុងពួកអរូប មាន ចុះអរូបកតនោះ គតិនៃអរូប
សត្តាវសៈនៃអរូប សំសារនៃអរូប កំណើតនៃអរូប និងការបានចំពោះ
នូវអត្តភាពនៃអរូប (មាន) ឬ ។ អើ ។ រូប ក្នុងអរូបធាតុ មាន ចុះ
អរូបកតនោះ គតិនៃអរូប ។ បេ ។ និងការបានចំពោះនូវអត្តភាពនៃអរូប
(មាន) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៩៤) រូប ក្នុងពួកអរូប មាន ចុះចតុវេការកតនោះ គតិ
។ បេ ។ និងការបានចំពោះនូវអត្តភាព (មាន) ឬ ។ អើ ។ រូប ក្នុង
អរូបធាតុ មាន ចុះចតុវេការកតនោះ គតិ ។ បេ ។ និងការបានចំពោះ
នូវអត្តភាព (មាន) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៩៥) រូប ក្នុងពួកអរូប មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងការរលាស់
ចេញនូវពួករូប ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា អរូបឬ ។ អើ ។
ប្រសិនបើ ការរលាស់ចេញនូវពួករូប ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
ថា ជាអរូប ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ក្នុងពួកអរូប
មានទេ ។

រូប កម្មន្តិកថា

[៧៧៦] រូបាទំ និស្សរណំ អរូបំ វត្ថុំ ភកវតា
 អត្ថំ រូបំ អរូបេស្វតិ ។ អាមន្តា ។ កាមាទំ និស្សរណំ
 នេក្ខម្ពំ វត្ថុំ ភកវតា អត្ថំ នេក្ខម្ពេស្មំ កាមា អត្ថំ
 អនាសវេស្មំ អាសវំ អត្ថំ អបរិយាបន្នេស្មំ បរិយា-
 បន្នាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អរូបេ រូបកថា ។

រូបំ កម្មន្តិកថា

[៧៧៧] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយ-
 កម្មំ រូបំ កុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ សារម្មណំ អត្ថំ
 វស្សំ អាវជ្ជនា អាភោតោ សមន្នាហារោ មនសិ-
 ការោ ចេតនា បត្តនា បណីជិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ ននុ អនាម្ពណំ នត្ថំ វស្សំ អាវជ្ជនា
 អាភោតោ សមន្នាហារោ មនសិការោ ចេតនា
 បត្តនា បណីជិតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អនាម្ពណំ
 នត្ថំ វស្សំ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជំ នោ វត វេ
 វត្ថុព្វេ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ
 កុសលន្តិ ។

រូបកម្មនិកបា

[៧៩៦] ការរលាស់ចេញនូវពួករូប ដែលព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់ថា ជាអរូប ចុះរូប ក្នុងពួកអរូប មានឬ ។ អើ ។ ការរលាស់
 ចេញនូវពួកកាម ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ជានេកម្មៈ ចុះពួកកាម
 ក្នុងពួកនេកម្មៈ មាន ពួកអាសវៈ ក្នុងពួកអនាសវៈ មាន ពួកបរិយាបន្នៈ
 ក្នុងពួកអបរិយាបន្នៈ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អរូបរូបកថា ។

រូបកម្មនិកបា

[៧៩៧] រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជា
 កុសលឬ ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ការ
 សង្ស័យ ការប្រមូលមក ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំង
 ទុក ចំពោះរូបនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ក្រែងរូប មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ការសង្ស័យ ការប្រមូលមក
 ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិន
 មានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ រូប មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា
 ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជា
 កុសលទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៧៩៨] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតោ ជស្សោ
 កុសលោ សារម្មណោ អត្ថំ តស្ស អារម្ភេនា ។ បេ ។
 បណីដិតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុ-
 ដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ កុសលំ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស
 អារម្ភេនា ។ បេ ។ បណីដិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតោ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា
 ចេតនា សន្តា វិរិយំ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា
 កុសលា សារម្មណា អត្ថំ តាយ អារម្ភេនា ។ បេ ។
 បណីដិតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ
 កាយកម្មំ រូបំ កុសលំ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស
 អារម្ភេនា ។ បេ ។ បណីដិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៩៩] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយ-
 កម្មំ រូបំ កុសលំ អនាម្មណំ នត្ថំ តស្ស អារម្ភេនា
 ។ បេ ។ បណីដិតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតោ ជស្សោ កុសលោ អនាម្មណោ
 នត្ថំ តស្ស អារម្ភេនា ។ បេ ។ បណីដិតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ
 កាយកម្មំ រូបំ កុសលំ អនាម្មណំ នត្ថំ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៧៩៨] ផស្សៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះផស្សៈនោះ មានឬ ។ អើ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា សង្ខារីយៈ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះបញ្ញានោះ មានឬ ។ អើ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៩៩] រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះផស្សៈនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល មិនមានអារម្មណ៍

រូបំ កម្មត្ថិកថា

តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។
 កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា
 បេតនា សទ្ធា វិរិយំ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា
 កុសលា អនាវច្ចណា នត្ថំ តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។
 បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨០០] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយ-
 កម្មំ រូបំ កុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ យំ កិត្យំ
 កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបំ សព្វន្តំ កុស-
 លន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨០១] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយ-
 កម្មំ រូបំ កុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ កុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វុច្ចាយតនំ កុសលន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយ-
 កម្មំ រូបំ កុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ កុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ សទ្ធាយតនំ ។ បេ ។ ឥន្ទាយតនំ
 វសាយតនំ ដោដ្ឋញ្ញាយតនំ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អា-
 ចោធាតុ តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ កុស-
 លាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

រូបកម្មន្តរកថា

ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ។
 អើ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា សង្ខារីយៈ សតិ
 សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល មិន
 មានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះបញ្ញានោះ
 មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០០] រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជា
 កុសលប្ប ។ អើ ។ រូបណាមួយ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត រូប
 ទាំងអស់នោះ ជាកុសលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០១] រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល
 ប្ប ។ អើ ។ រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសលប្ប ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយ
 កុសលចិត្ត ជាកុសលប្ប ។ អើ ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ គន្ធាយតនៈ
 វសាយតនៈ ផោដ្ឋញ្ញាយតនៈ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាប្ភាធាតុ តេជោ-
 ធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសលប្ប ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

(៨០២) កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបា-
យតនំ អព្យាកតន្តិ ។ អាមន្តា ។ កុសលេន
ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ អព្យាកតន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុ-
ដ្ឋិតំ សន្ទាយតនំ ។ បេ ។ កន្ទាយតនំ រសាយតនំ
ដោដ្ឋព្វាយតនំ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោ-
ធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ អព្យាកតតិ ។ អា-
មន្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ
រូបំ អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

(៨០៣) កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ
រូបំ អនាម្បណំ កុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ កុសលេន
ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបាយតនំ អនាម្បណំ កុសលន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ
កាយកម្មំ រូបំ អនាម្បណំ កុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។
កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ សន្ទាយតនំ ។ បេ ។
កន្ទាយតនំ រសាយតនំ ដោដ្ឋព្វាយតនំ ។ បេ ។ បឋវី-
ធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ
អនាម្បណា កុសលាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៨០២] រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាអព្យាក្រឹត្តប្ប ។ អើ ។ រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាអព្យាក្រឹត្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ គន្ធាយតនៈ វសាយតនៈ ដោដ្ឋញ្ញាយតនៈ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាបោធាតុ តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ ការតាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាអព្យាក្រឹត្តប្ប ។ អើ ។ រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាអព្យាក្រឹត្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០៣] រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមានការម្នា ជាតុសលប្ប ។ អើ ។ រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមានការម្នា ជាតុសលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមានការម្នា ជាតុសលប្ប ។ អើ ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ គន្ធាយតនៈ វសាយតនៈ ដោដ្ឋញ្ញាយតនៈ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាបោធាតុ តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមានការម្នា ជាតុសលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

រូប កម្មន្តិកថា

(៨០៤) កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបា-
 យតនំ អនាម្បណំ អព្យាកតន្តិ ។ អាមន្តា ។
 កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ អនា-
 ម្បណំ អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ សន្ទាយតនំ ។ បេ ។
 កន្ទាយតនំ រសាយតនំ ដោជ្ឈព្វាយតនំ ។ បេ ។ បឋ-
 វីធាតុ អាថោធាតុ តេដោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ
 អនាម្បណំ អព្យាកតន្តិ ។ អាមន្តា ។ កុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ អនាម្បណំ អព្យា-
 កតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៨០៥) កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយ-
 កម្មំ រូបំ ដស្សវិប្បយុត្តំ កុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។
 កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបាយតនំ ដស្សវិប្ប-
 យុត្តំ កុសលន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ ដស្ស-
 វិប្បយុត្តំ កុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន
 សមុដ្ឋិតំ សន្ទាយតនំ ។ បេ ។ កន្ទាយតនំ រសា-
 យតនំ ដោជ្ឈព្វាយតនំ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាថោធាតុ

រូបកម្មត្រៃវិជ្ជា

[៨០៤] រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមាន
 អារម្មណ៍ ជាអព្យាក្រឹត្ត ។ អើ ។ រូប ជាភាយកម្ម តាំងឡើងដោយ
 កុសលចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ ជាអព្យាក្រឹត្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ គន្ធាយតនៈ រសាយ-
 តនៈ ដោដ្ឋញ្ញាយតនៈ ។ បេ ។ បបរិធាតុ អាប្រាធាតុ តេជោធាតុ
 ។ បេ ។ វាយោធាតុ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ ជា
 អព្យាក្រឹត្ត ។ អើ ។ រូប ជាភាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិន
 មានអារម្មណ៍ ជាអព្យាក្រឹត្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០៥] រូប ជាភាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ប្រាស
 ចាកផស្សៈ ជាកុសលប្ប ។ អើ ។ រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយ
 កុសលចិត្ត ប្រាសចាកផស្សៈ ជាកុសលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាភាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ប្រាស
 ចាកផស្សៈ ជាកុសលប្ប ។ អើ ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ គន្ធា-
 យតនៈ រសាយតនៈ ដោដ្ឋញ្ញាយតនៈ ។ បេ ។ បបរិធាតុ អាប្រាធាតុ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ ជស្សវិប្បយុត្តា
កុសលាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨០៦] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូចាយតនំ
ជស្សវិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តិ ។ អាមន្តា ។ កុសលេន
ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ ជស្សវិប្បយុត្តំ
អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កុសលេន
ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ សន្តាយតនំ ។ បេ ។ កន្ធាយតនំ
រសាយតនំ ដោដ្ឋព្វាយតនំ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាចោ-
ធាតុ តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ ជស្សវិប្បយុត្តា
អព្យាកតាតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន
សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ ជស្សវិប្បយុត្តំ អព្យា-
កតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨០៧] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយ-
កម្មំ រូបំ អនារម្មណំ ជស្សវិប្បយុត្តំ កុសលន្តិ ។
អាមន្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូចាយតនំ
អនារម្មណំ ជស្សវិប្បយុត្តំ កុសលន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយ-
កម្មំ រូបំ អនារម្មណំ ជស្សវិប្បយុត្តំ កុសលន្តិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

គេដេធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ប្រាស
ចាកផស្សៈ ជាកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨០៦) រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ប្រាសចាក
ផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើង
ដោយកុសលចិត្ត ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ គន្ធាយតនៈ
រសាយតនៈ ដោជ្ឈនាយតនៈ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាប្រាធាតុ គេ-
ដេធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ប្រាសចាក
ផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយ
កុសលចិត្ត ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨០៧) រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមាន
អារម្មណ៍ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាកុសលឬ ។ អើ ។ រូបាយតនៈ តាំង
ឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាកុសល
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើង
ដោយកុសលចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាកុសលឬ ។

រូបំ កម្មត្ថំកថា

អាមន្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ សន្តា-
យននំ ។ បេ ។ កម្មាយននំ រសាយននំ ដោដ្ឋ-
ពាយននំ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ
។ បេ ។ វាយោធាតុ អនាម្បណា ដស្សវិប្បយុត្តា
កុសលាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨០៨] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបា-
យននំ អនាម្បណំ ដស្សវិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តិ ។
អាមន្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយ-
កម្មំ រូបំ អនាម្បណំ ដស្សវិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ
សន្តាយននំ ។ បេ ។ កម្មាយននំ រសាយននំ ដោដ្ឋ-
ពាយននំ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ
។ បេ ។ វាយោធាតុ អនាម្បណា ដស្សវិប្បយុត្តា
អព្យាកតាតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន
សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ អនាម្បណំ ដស្សវិប្បយុត្តំ
អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨០៩] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វិចីកម្មំ រូបំ

រូបកម្មន្តិកថា

អើ ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ដោដ្ឋព្វា-
យតនៈ ។ បេ ។ បបរីធាតុ អាបោធាតុ តេដោធាតុ ។ បេ ។ វាយោ-
ធាតុ តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ប្រាសចាកផស្សៈ
ជាកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០៨] រូបាយតនៈ តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត មិនមាន
ការម្នាក់ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ រូប ជាកាយ-
កម្ម តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ប្រាសចាកផស្សៈ
ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ទាយតនៈ
។ បេ ។ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ដោដ្ឋព្វាយតនៈ ។ បេ ។ បបរីធាតុ
អាបោធាតុ តេដោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ តាំងឡើងដោយកុសល-
ចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។
រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ប្រាស
ចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០៩] រូប ជាវច្ឆកម្ម តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

កុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ សារម្មណំ អត្ថំ វស្ស
 អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។
 ននុ អនាម្បណំ នត្ថំ វស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណី-
 ដីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អនាម្បណំ នត្ថំ វស្ស
 អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដិ នោ វត វេ វត្ថព្វេ កុស-
 លេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ កុសលន្តិ ។

[៨០០] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតោ ជស្សោ
 កុសលោ សារម្មណោ អត្ថំ វស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។
 បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុ-
 ដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ កុសលំ សារម្មណំ អត្ថំ វស្ស
 អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។
 កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា
 ចេតនា សន្តា វិរិយំ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា
 កុសលោ សារម្មណោ អត្ថំ តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។
 បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុ-
 ដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ កុសលំ សារម្មណំ អត្ថំ វស្ស
 អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ជាកុសលឬ ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា
 ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងរូប មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា
 ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ រូប មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំង
 ទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 រូប ជាវច័ក្ខុ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសលទេ ។

[៨១០] ផស្សៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល ប្រកប
 ដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះផស្សៈ
 នោះ មានឬ ។ អើ ។ រូប ជាវច័ក្ខុ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត
 ជាកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក
 ចំពោះរូបនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា
 ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា សង្ខារ វិរិយៈ សតិ សមាធិ ។ បេ ។
 បញ្ញា តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍
 ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះបញ្ញានោះ មានឬ ។
 អើ ។ រូប ជាវច័ក្ខុ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល ប្រកប
 ដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ
 មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

រូប កម្មន្តរភាព

(៨០០) កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ
 រូបំ កុសលំ អនាម្បណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។
 បណីធិតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុ-
 ដ្ឋិតា ផស្សោ កុសលោ អនាម្បណោ នត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ
 កុសលំ អនាម្បណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។
 បណីធិតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុ-
 ដ្ឋិតា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា វេទនា សន្ធា វិវិយំ
 សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា កុសលា អនាម្បណា
 នត្ថំ តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វ ។ បេ ។

(៨០២) កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ
 រូបំ កុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ យំ កំភ័ក្កំ កុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបំ សព្វន្តំ កុសលន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វ ។ បេ ។ យថា កាយកម្មំ តថា វចីកម្មន្តិ ។

រូបកម្មន្តរកថា

[៨១១] រូប ជាវច្ចកម្ម តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល
 មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ
 មិនមានទេ ។ អើ ។ ផស្សៈ តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល
 មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះផស្សៈ
 នោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប
 ជាវច្ចកម្ម តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល មិនមានអារម្មណ៍
 ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ។
 អើ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា សទ្ធា វិរិយៈ សតិ សមាធិ
 ។ បេ ។ បញ្ញា តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល មិនមាន
 អារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះបញ្ញានោះ មិន
 មានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨១២] រូប ជាវច្ចកម្ម តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល
 ឬ ។ អើ ។ រូបណាមួយ តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត រូបទាំងអស់
 នោះ ជាកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយ-
 កម្ម យ៉ាងណា វច្ចកម្ម ក៏យ៉ាងនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៨០៣] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយ-
 កម្មំ រូបំ អកុសលន្តំ ។ អាមន្តា ។ សារម្មណំ
 អត្ថំ វស្សំ អាវជ្ជនា អាកោតោ សមន្តាហារោ មន-
 សីការោ ចេតនា បត្តនា បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ ននុ អនាវម្មណំ នត្ថំ វស្សំ អាវជ្ជនា អ-
 កោតោ សមន្តាហារោ មនសីការោ ចេតនា បត្តនា
 បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ អនាវម្មណំ នត្ថំ
 វស្សំ អាវជ្ជនា អាកោតោ សមន្តាហារោ មនសីការោ
 ចេតនា បត្តនា បណីដី នោវត វេ វត្ថុព្វេ អកុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ អកុសលន្តំ ។

[៨០៤] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតោ ជស្សោ
 អកុសលោ សារម្មណោ អត្ថំ វស្សំ អាវជ្ជនា ។ បេ ។
 បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន
 សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ អកុសលំ សារម្មណំ អត្ថំ
 វស្សំ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតា
 វេទនា ។ បេ ។ សុត្វា ចេតនា រកោ នោសោ
 ប្ប

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៨១៣] រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជា
អកុសលប្ប ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា
ការសង្ឃឹម ការប្រមូលមក ការធ្វើទុក្ខកងចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា
ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មានប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ក្រែងរូប មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ការសង្ឃឹម
ការប្រមូលមក ការធ្វើទុក្ខកងចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំងទុក
ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេប្ប ។ អើ ។ ប្រសិនបើ រូប មិនមាន
អារម្មណ៍ ការពិចារណា ការសង្ឃឹម ការប្រមូលមក ការធ្វើទុក្ខកង
ចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ
ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើង
ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសលទេ ។

[៨១៤] ផស្សៈ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល
ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះ
ផស្សៈនោះ មានប្ប ។ អើ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយ
អកុសលចិត្ត ជាអកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។
ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មានប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា វត្ថុៈ ទោសៈ

រូប កម្មវត្ថុកថា

ហោហោ មាឆោ ធិដ្ឋំ វិចិត្តក្កា ដីនំ ឧទ្ធច្ចំ អហិ-
 វិតំ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បំ អត្ថុសលំ សារម្មណំ អត្ថិ
 តស្ស អាវជ្ជោ ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ អ-
 ត្ថុសលំ សារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជោ ។ បេ ។
 បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨០៥] អត្ថុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ កាយ-
 កម្មំ រូបំ អត្ថុសលំ អនារម្មណំ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជោ
 ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថុសលេន ចិត្តេន
 សម្មដ្ឋិតោ ជស្សោ អត្ថុសលោ អនារម្មណោ នត្ថិ
 តស្ស អាវជ្ជោ ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ អត្ថុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ
 អត្ថុសលំ អនារម្មណំ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជោ ។ បេ ។
 បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតា
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា វាតោ ខោសោ មោ-
 ហោ មាឆោ ធិដ្ឋំ វិចិត្តក្កា ដីនំ ឧទ្ធច្ចំ អហិវិតំ ។ បេ ។
 អនោត្ថប្បំ អត្ថុសលំ អនារម្មណំ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជោ
 ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ប្រកម្មន្តិកថា

មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ វិចិត្រិច្ឆា ចិនៈ ឧទ្ធច្ចៈ អហិរិកៈ ។ បេ ។
 អនោត្តប្បៈ តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល ប្រកបដោយ
 អារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះអនោត្តប្បៈនោះ
 មានប្ត ។ អើ ។ រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជា
 អកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក
 ចំពោះរូបនោះ មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨១៥] រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជា
 អកុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំ-
 ពោះរូបនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ ផស្សៈ តាំងឡើង ដោយ
 អកុសលចិត្ត ជាអកុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។
 ការតាំងទុក ចំពោះផស្សៈនោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត
 ជាអកុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក
 ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា
 ចេតនា វាគៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ វិចិត្រិច្ឆា ចិនៈ ឧទ្ធច្ចៈ
 អហិរិកៈ ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុ-
 សល មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះ
 អនោត្តប្បៈនោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៨០៦] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កា-
យកម្មំ រូបំ អកុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ យំ តិញ្ចិ
អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបំ សព្វន្តំ អកុ-
សលន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨០៧] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វិចីកម្មំ
រូបំ អកុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ សារម្មណំ នត្ថិ
តស្ស អាវជ្ជេន ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។ ននុ អនាម្បណំ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជេន
។ បេ ។ បណីធិតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អនាម្បណំ
នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជេន ។ បេ ។ បណីធិ ឆោ វត វេ
វត្ថុព្វេ អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វិចីកម្មំ រូបំ
អកុសលន្តិ ។

[៨០៨] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតោ ជស្សោ
អកុសលោ សារម្បណោ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជេន ។ បេ ។
បណីធិតិ ។ អាមន្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន ស-
មុដ្ឋិតំ វិចីកម្មំ រូបំ អកុសលំ សារម្បណំ អត្ថិ តស្ស
អាវជ្ជេន ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។ អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតោ វេទនា

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៨១៦] រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសលប្ប ។ អើ ។ រូបណាមួយ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត រូបទាំងអស់នោះ ជាអកុសលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨១៧] រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសលប្ប ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងរូប មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ រូប មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសលទេ ។

[៨១៨] ផស្សៈ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសលប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះផស្សៈនោះ មានឬ ។ អើ ។ រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា

រូប កម្មវត្ថុកាយ

។ បេ ។ សុញ្ញា ចេតនា វាតោ មោសោ មោហោ
 មាណោ ធិដ្ឋំ វិចិត្រា ដំនំ ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកំ ។ បេ ។
 អនោត្ថប្បំ អកុសលំ សារម្មណំ អត្ថំ ភស្សំ អារដ្ឋនា
 ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វិចិត្តម្ហំ រូបំ អកុសលំ សារម្មណំ
 អត្ថំ ភស្សំ អារដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៨០៧] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វិចិត្តម្ហំ
 រូបំ អកុសលំ អនារម្មណំ នត្ថំ ភស្សំ អារដ្ឋនា ។
 ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន
 សមុដ្ឋិតោ ផស្សោ អកុសលោ អនារម្មណោ នត្ថំ
 ភស្សំ អារដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថព្វេ ។ បេ ។ អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វិចិត្ត-
 ម្ហំ រូបំ អកុសលំ អនារម្មណំ នត្ថំ ភស្សំ អារដ្ឋ-
 នា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតា វេទនា ។ បេ ។ សុញ្ញា ចេតនា
 វាតោ មោសោ មោហោ មាណោ ធិដ្ឋំ វិចិត្រា
 ដំនំ ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកំ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បំ អកុសលំ

រូបកម្មន្តរកថា

។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា វត្ថុៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ វិចិត្រា
 មីនៈ ឧទ្ធច្ចៈ អហិរិកៈ ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ តាំងឡើងដោយអកុសល-
 ចិត្ត ជាអកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការ
 តាំងទុក ចំពោះអនោត្តប្បៈនោះ មានឬ ។ អើ ។ រូប ជាវច្ឆិកម្ម
 តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការ
 ពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មានឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨១៩] រូប ជាវច្ឆិកម្ម តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុ-
 សល មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះ
 រូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ តាំងឡើង ដោយអកុសល-
 ចិត្ត ជាអកុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំង
 ទុក ចំពោះផស្សៈនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ រូប ជាវច្ឆិកម្ម តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល
 មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ
 មិនមានទេឬ ។ អើ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា វត្ថុៈ
 ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ វិចិត្រា មីនៈ ឧទ្ធច្ចៈ អហិរិកៈ
 ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អនាវច្ឆណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨២០] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ
រូបំ អកុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ យំ កិត្យំ អកុស-
លេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបំ សព្វន្តំ អកុសលន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨២១] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ
រូបំ អកុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន
សមុដ្ឋិតំ រូបាយតនំ អកុសលន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។ អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ
អកុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន
សមុដ្ឋិតំ សន្ធាយតនំ ។ បេ ។ តន្ធាយតនំ រសាយ-
តនំ ដោជ្ឈន្ធាយតនំ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ
វាយោធាតុ អស្មចិ អស្ស លោហិតំ ។ បេ ។ សេនោ
អកុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨២២] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបា-
យតនំ អព្យាកតន្តិ ។ អាមន្តា ។ អកុសលេន
ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ អព្យាកតន្តិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

មិនមានអារម្មណ៍ ការតិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះអនោត្តប្បៈ

នោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២០] រូប ជាវច្ចកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសលប្ប ។ អើ ។ រូបណាមួយ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត រូបតាំងអស់នោះ ជាអកុសលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២១] រូប ជាវច្ចកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសលប្ប ។ អើ ។ រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាវច្ចកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសលប្ប ។ អើ ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ គន្ថាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋាយតនៈ បបរីធាតុ អាបោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ របស់មិនស្អាត (សុក្កៈ) ទឹកភ្នែក ឈាម ។ បេ ។ ញើស តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២២] រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអព្យាក្រឹត ប្ប ។ អើ ។ រូប ជាវច្ចកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអព្យាក្រឹតប្ប ។

រូប កម្មតិកថា

ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ
 សន្តាយតនំ ។ បេ ។ កន្ធាយតនំ រសាយតនំ ដោដ្ឋញ្ញា-
 យតនំ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ
 វាយោធាតុ អសុចិ អស្សុ លោហិតំ ។ បេ ។ សេនោ
 អព្យាកតោតិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន
 សមុដ្ឋិតំ វីរីកម្មំ រូបំ អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨២៣] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វីរី-
 កម្មំ រូបំ អនាម្បណំ អកុសលន្តិ ។ អាមត្តា ។
 អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូចាយតនំ អនាម្ប-
 ណំ អកុសលន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អ-
 កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វីរីកម្មំ រូបំ អនា-
 ម្បណំ អកុសលន្តិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ សន្តាយតនំ ។ បេ ។ កន្ធាយតនំ
 រសាយតនំ ដោដ្ឋញ្ញាយតនំ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាចោ-
 ធាតុ តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ អសុចិ អស្សុ
 លោហិតំ ។ បេ ។ សេនោ អនាម្បណោ អកុស-
 លោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

រូបកម្មត្រីកថា

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ គន្ទាយតនៈ
 រសាយតនៈ ដោដ្ឋញ្ញាយតនៈ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាបោធាតុ តេជោ-
 ធាតុ វាយោធាតុ របស់មិនស្អាត ទឹកក្អែក ឈាម ។ បេ ។ ញើស
 តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអព្យាក្រឹត្ត ។ អើ ។ រូប ជាវច្ឆកម្ម
 តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអព្យាក្រឹត្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៨២៣] រូប ជាវច្ឆកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមាន
 ការម្នាក់ ជាអកុសល ។ អើ ។ រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយ
 អកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ជាអកុសល ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាវច្ឆកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមាន
 ការម្នាក់ ជាអកុសល ។ អើ ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ គន្ទាយ-
 តនៈ រសាយតនៈ ដោដ្ឋញ្ញាយតនៈ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាបោធាតុ
 តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ របស់មិនស្អាត ទឹកក្អែក ឈាម
 ។ បេ ។ ញើស តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ជា
 អកុសល ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៨២៤] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបា-
យតនំ អនាម្បណំ អព្យាកតន្តិ ។ អាមន្តា ។
អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ អនា-
ម្បណំ អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ អ-
កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ សន្តាយតនំ ។ បេ ។
កន្ធាយតនំ រសាយតនំ ដោដ្ឋព្វាយតនំ បវេរីធាតុ
អាថោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ អសុចិ អស្សុលោ-
ហិតំ ។ បេ ។ សេនោ អនាម្បណោ អព្យាកតោតិ ។
អាមន្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ
អនាម្បណំ អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៨២៥] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ
រូបំ ធិស្សវិប្បយុត្តំ អកុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ អកុ-
សលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបាយតនំ ធិស្សវិប្បយុត្តំ
អកុសលន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ អកុសលេន
ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ ធិស្សវិប្បយុត្តំ អកុស-
លន្តិ ។ អាមន្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ
សន្តាយតនំ ។ បេ ។ កន្ធាយតនំ រសាយតនំ ដោដ្ឋ-
ព្វាយតនំ បវេរីធាតុ អាថោធាតុ តេជោធាតុ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៨២៤] រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមាន
 ការម្នាក់ ជាអព្យាក្រឹត្ត ។ អើ ។ រូប ជាវច្ចកម្ម តាំងឡើងដោយ
 អកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ជាអព្យាក្រឹត្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ
 ដោដ្ឋញ្ញាយតនៈ បបរីធាតុ អាបោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ របស់
 មិនស្អាត ទឹកក្អែក ឈាម ។ បេ ។ ញើស តាំងឡើងដោយអកុសល
 ចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ជាអព្យាក្រឹត្ត ។ អើ ។ រូប ជាវច្ចកម្ម តាំង
 ឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ជាអព្យាក្រឹត្ត ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២៥] រូប ជាវច្ចកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ប្រាស
 ចាកផស្សៈ ជាអកុសលប្ប ។ អើ ។ រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយ
 អកុសលចិត្ត ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអកុសលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាវច្ចកម្ម តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ប្រាស
 ចាកផស្សៈ ជាអកុសលប្ប ។ អើ ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ គន្ធាយតនៈ
 រសាយតនៈ ដោដ្ឋញ្ញាយតនៈ បបរីធាតុ អាបោធាតុ តេជោធាតុ ។ បេ ។

រូប កម្មវិធី

វាយោធាតុ អសុចិ អស្ស លោហិតំ ។ បេ ។ សេនោ
 ធម្មវិប្បយុត្តោ អកុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨២៦] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបា-
 យតនំ ធម្មវិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តំ ។ អាមត្តា ។
 អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វិចីកម្មំ រូបំ អនាម្ព-
 លំ ធម្មវិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ សន្ទាយតនំ
 ។ បេ ។ កន្ទាយតនំ រសាយតនំ ដោដ្ឋព្វាយតនំ
 បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ អសុចិ
 អស្ស លោហិតំ ។ បេ ។ សេនោ អនាម្ពលោ ធម្ម-
 វិប្បយុត្តោ អព្យាកតោតិ ។ អាមត្តា ។ អកុស-
 លេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វិចីកម្មំ រូបំ អនាម្ពលំ ធម្ម-
 វិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨២៧] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វិចីកម្មំ
 រូបំ អនាម្ពលំ ធម្មវិប្បយុត្តំ អកុសលន្តំ ។ អា-
 មត្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបាយតនំ អនា-
 ម្ពលំ ធម្មវិប្បយុត្តំ អកុសលន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ

រូបកម្មន្តិកថា

វាយោធាតុ របស់មិនស្អាត ទឹកក្អែក ឈាម ។ បេ ។ ញើស តាំង
ឡើងដោយអកុសលចិត្ត ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអកុសលប្ប ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២៦] រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ប្រាសចាក
ផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតប្ប ។ អើ ។ រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើងដោយ
អកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតប្ប ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ធាយតនៈ ។ បេ ។ គន្ធាយ-
តនៈ រសាយតនៈ ដោជ្ឈញ្ញាយតនៈ បឋវីធាតុ អាបោធាតុ តេជោធាតុ
វាយោធាតុ របស់មិនស្អាត ទឹកក្អែក ឈាម ។ បេ ។ ញើស តាំង
ឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យា-
ក្រឹតប្ប ។ អើ ។ រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិន
មានការម្នាក់ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២៧] រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិន
មានការម្នាក់ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអកុសលប្ប ។ អើ ។ រូបា-
យតនៈ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ប្រាស
ចាកផស្សៈ ជាអកុសលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

។ បេ ។ អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ
 អនាម្បណំ ដស្សវិប្បយុត្តំ អកុសលត្ថំ ។ អាមត្តា ។
 អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ សន្តាយតនំ ។ បេ ។
 កន្ធាយតនំ រសាយតនំ ដោជ្ជញ្ចាយតនំ ។ បេ ។
 បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ អសុចិ
 អស្សុ លោហិតំ ។ បេ ។ សេនោ អនាម្បណោ ដស្ស-
 វិប្បយុត្តោ អកុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៨២៨) អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបា-
 យតនំ អនាម្បណំ ដស្សវិប្បយុត្តំ អព្យាកតត្ថំ ។
 អាមត្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ
 រូបំ អនាម្បណំ ដស្សវិប្បយុត្តំ អព្យាកតត្ថំ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ
 សន្តាយតនំ ។ បេ ។ កន្ធាយតនំ រសាយតនំ ដោជ្ជ-
 ញ្ចាយតនំ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោ-
 ធាតុ អសុចិ អស្សុ លោហិតំ ។ បេ ។ សេនោ អនា-
 ម្បណោ ដស្សវិប្បយុត្តោ អព្យាកតោតិ ។ អាមត្តា ។
 អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ អនាម្បណំ
 ដស្សវិប្បយុត្តំ អព្យាកតត្ថំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

។ បេ ។ រូប ជាវច្ចិកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាញ់
 ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអកុសលឫ ។ អើ ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។
 គន្ទាយតនៈ រសាយតនៈ ដោង្គាយតនៈ ។ បេ ។ បបរីធាតុ អាបោ-
 ធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ របស់មិនស្អាត ទឹកភ្នែក ឈាម ។ បេ ។
 ញើស តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាញ់ ប្រាសចាក
 ផស្សៈ ជាអកុសលឫ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២៨] រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមាន
 ការម្នាញ់ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ រូប ជាវច្ចិកម្ម
 តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាញ់ ប្រាសចាកផស្សៈ ជា
 អព្យាក្រឹតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ទាយតនៈ
 ។ បេ ។ គន្ទាយតនៈ រសាយតនៈ ដោង្គាយតនៈ បបរីធាតុ អា-
 បោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ របស់មិនស្អាត ទឹកភ្នែក ឈាម
 ។ បេ ។ ញើស តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាញ់
 ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ រូប ជាវច្ចិកម្ម តាំងឡើង
 ដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាញ់ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹត
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

រូប កម្មវត្ថុរាង

[៨២៩] ន វត្ថុព្រំ រូបំ កុសលម្បី អកុសលម្បីតិ ។
អាមន្តា ។ នន្ត កាយកម្មំ វចីកម្មំ កុសលម្បី អកុ-
សលម្បីតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ កាយកម្មំ វចីកម្មំ
កុសលម្បី អកុសលម្បី តេន វត វេ វត្ថុព្រំ រូបំ
កុសលម្បី អកុសលម្បីតិ ។

[៨៣០] រូបំ កុសលម្បី អកុសលម្បីតិ ។ អា-
មន្តា ។ ចក្ខុយតនំ កុសលម្បី អកុសលម្បីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្រំ ។ បេ ។ រូបំ កុសលម្បី អកុស-
លម្បីតិ ។ អាមន្តា ។ សោតាយតនំ ។ បេ ។ ឃាតា-
យតនំ ជីវ្ហាយតនំ កាយាយតនំ រូបាយតនំ សន្ទា-
យតនំ ឥន្ទាយតនំ វសាយតនំ ដោដ្ឋព្វាយតនំ បឋវី-
ធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ អស្សុចិ
អស្សុ លោហិតំ ។ បេ ។ សេនោ កុសលោមិ អកុ-
សលោមិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្រំ ។ បេ ។

[៨៣១] កាយោ រូបំ កាយកម្មំ រូបន្តិ ។
អាមន្តា ។ មនោ រូបំ មនោកម្មំ រូបន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្រំ ។ បេ ។

រូបកម្មត្រឡប់

[៨២៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប ជាភូមិភាគ ជា
អភូមិភាគ ឬ អើ ។ ក្រែងកាយកម្ម វចីកម្ម ជាភូមិភាគ
មាន ជាអភូមិភាគ ឬ អើ ។ ប្រសិនបើ កាយកម្ម វចីកម្ម ជា
ភូមិភាគ ជាអភូមិភាគ មែន ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន ព្រោះហេតុ
នោះ អ្នកគួរពោលថា រូប ជាភូមិភាគ ជាអភូមិភាគ ។

[៨៣០] រូប ជាភូមិភាគ ជាអភូមិភាគ ឬ អើ ។
ចក្ខុយានៈ ជាភូមិភាគ ជាអភូមិភាគ ឬ អើ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាភូមិភាគ ជាអភូមិភាគ
ឬ អើ ។ សោតាយានៈ ។ បេ ។ ឃានាយានៈ ជីវាយានៈ
កាយាយានៈ រូបាយានៈ សទ្ទាយានៈ គន្ធាយានៈ រសាយានៈ
ផោដ្ឋាយានៈ បឋវីធាតុ អាប្រាធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ
របស់មិនស្អាត ទឹកភ្លៀង ឈាម ។ បេ ។ ញើស ជាភូមិភាគ
ជាអភូមិភាគ ឬ អើ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៣១] កាយ ជារូប កាយកម្ម ជារូប ឬ អើ ។ ចិត្ត
ជារូប មនោកម្ម ជារូប ឬ អើ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៨៣២] មនោ អរូបំ មនោកម្មំ អរូបន្តំ ។ អា-
មន្តា ។ កាយោ អរូបំ កាយកម្មំ អរូបន្តំ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៣៣] កាយោ រូបំ កាយកម្មំ អរូបន្តំ ។
អាមន្តា ។ មនោ រូបំ មនោកម្មំ អរូបន្តំ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៣៤] មនោ អរូបំ មនោកម្មំ អរូបន្តំ ។
អាមន្តា ។ កាយោ អរូបំ កាយកម្មំ អរូបន្តំ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៣៥] កាយោ រូបន្តំ ។ កាយកម្មំ រូបន្តំ ។
អាមន្តា ។ ចក្កាយតនំ រូបន្តំ ។ ចក្កវិញ្ញាណំ
រូបន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កាយោ រូបន្តំ ។
កាយកម្មំ រូបន្តំ ។ អាមន្តា ។ សោតាយតនំ រូប-
ន្តំ ។ សោតវិញ្ញាណំ រូបន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
កាយោ រូបន្តំ ។ កាយកម្មំ រូបន្តំ ។ អាមន្តា ។
យានាយតនំ រូបន្តំ ។ យានវិញ្ញាណំ រូបន្តំ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កាយោ រូបន្តំ ។ កាយកម្មំ រូបន្តំ ។
អាមន្តា ។ ជីវ្ហាយតនំ រូបន្តំ ។ ជីវ្ហវិញ្ញាណំ រូបន្តំ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៨៣២] ចិត្ត ជាអរូប មនោកម្ម ជាអរូប ។ អើ ។
 កាយ ជាអរូប កាយកម្ម ជាអរូប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៨៣៣] កាយ ជារូប កាយកម្ម ជាអរូប ។ អើ ។ ចិត្ត
 ជារូប មនោកម្ម ជាអរូប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៣៤] ចិត្ត ជាអរូប មនោកម្ម ជាអរូប ។ អើ ។
 កាយ ជាអរូប កាយកម្ម ជាអរូប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៨៣៥] កាយ ជារូប ។ កាយកម្ម ជារូប ។ អើ ។
 ចក្ខុយតនៈ ជារូប ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ជារូប ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយ ជារូប ។ កាយកម្ម ជារូប ។ អើ ។
 សោតាយតនៈ ជារូប ។ សោតវិញ្ញាណ ជារូប ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយ ជារូប ។ កាយកម្ម ជារូប ។
 អើ ។ ឃានាយតនៈ ជារូប ។ ឃានវិញ្ញាណ ជារូប ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយ ជារូប ។ កាយកម្ម ជារូប
 ។ អើ ។ ជីវ្ហាយតនៈ ជារូប ។ ជីវ្ហវិញ្ញាណ ជារូប ។

រូបំ កម្មន្តិកថា

ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។ កាយោ រូបន្តិ ។ កាយ-
 កម្មំ រូបន្តិ ។ អាមត្តា ។ កាយាយតនំ រូបន្តិ ។
 កាយវិញ្ញាណំ រូបន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។

[៨៣៦] រូបំ កម្មន្តិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វត្ថុ
 ភក្កវតា ចេតនាហំ ភិក្ខុវេ កម្មំ វនាមិ ចេតយិត្វា
 កម្មំ ករោតិ កាយេន វាចាយ មនសាតិ អត្ថេវ
 សុត្ថន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុតំ រូបំ
 កម្មន្តិ ។

[៨៣៧] រូបំ កម្មន្តិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វត្ថុ
 ភក្កវតា កាយេ វា អាជន្ទ សតិ កាយសញ្ចេតនា-
 ហេតុ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ វាចាយ វា អាជន្ទ
 សតិ វិធីសញ្ចេតនាហេតុ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ
 មនេ វា អាជន្ទ សតិ មនោសញ្ចេតនាហេតុ ឧប្បជ្ជ-
 តិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខន្តិ អត្ថេវ សុត្ថន្តោតិ ។ អា-
 មត្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុតំ រូបំ កម្មន្តិ ។

រូបកម្មផ្គុំថា

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយ ជារូបប្ត ។ កាយកម្ម
ជារូបប្ត ។ អើ ។ កាយាយតនៈ ជារូបប្ត ។ កាយវិញ្ញាណ ជារូប
ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៣៦] រូប ជាកម្មប្ត ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គង់គត ពោលថា ចេតនា ជាកម្ម
បុគ្គល គិតហើយ ទើបធ្វើទុក្ខកម្ម ដោយកាយ ដោយវាចា ដោយ
ចិត្ត ពាក្យដូច្នេះ មានកងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
មិនគួរពោលថា រូប ជាកម្មទេ ។

[៨៣៧] រូប ជាកម្មប្ត ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលអានន្ទ កាលបើកាយ មាន សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង
ក៏កើតឡើង ដោយហេតុកាយសញ្ចេតនា ម្នាលអានន្ទ កាលបើវាចា
មាន សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង ក៏កើតឡើង ដោយហេតុវចនសញ្ចេតនា ម្នាល
អានន្ទ កាលបើចិត្ត មាន សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង ក៏កើតឡើង ដោយ
ហេតុមនោសញ្ចេតនា ពាក្យដូច្នេះ មានកងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។
ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាកម្មទេ ។

អភិធម្មបិដក ពហិវគ្គ

[៨៣៨] រូបំ កម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថំ
 ភក្កវត្ថា តិវីដា ភិក្ខុវេ កាយសញ្ញេតនា អកុសលំ
 កាយកម្មំ ទុក្ខុទ្រយំ ទុក្ខវិចារកំ ចតុត្ថិដា ភិក្ខុវេ
 វជីសញ្ញេតនា អកុសលំ វជីកម្មំ ទុក្ខុទ្រយំ ទុក្ខវិចា-
 រកំ តិវីដា ភិក្ខុវេ មនោសញ្ញេតនា អកុសលំ មនោ-
 កម្មំ ទុក្ខុទ្រយំ ទុក្ខវិចារកំ តិវីដា ភិក្ខុវេ កាយ-
 សញ្ញេតនា កុសលំ កាយកម្មំ សុខុទ្រយំ សុខវិចា-
 រកំ ចតុត្ថិដា ភិក្ខុវេ វជីសញ្ញេតនា កុសលំ វជី-
 កម្មំ សុខុទ្រយំ សុខវិចារកំ តិវីដា ភិក្ខុវេ មនោ-
 សញ្ញេតនា កុសលំ មនោកម្មំ សុខុទ្រយំ សុខវិចា-
 រកន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន
 វត្ថុតំ រូបំ កម្មន្តំ ។

[៨៣៩] រូបំ កម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថំ
 ភក្កវត្ថា សចាយំ អាណន្ទ សមិទ្ធិំ មោយបុរិសោ ចាត-
 លីបុត្តស្ស បរិព្វាជកស្ស ឯវំ បុដ្ឋោ ឯវំ ព្យាករេយ្យ
 សញ្ញេតនីយំ អាវុសោ ចាតលីបុត្ត កម្មំ កត្វា កាយេន
 វាចាយ មនសា សុខវេទនីយំ សុខំ សោ វេទយតិ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៨៣៨] រូប ជាកម្មបូ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាយសញ្ចេតនា ៣ ប្រការ ជាអកុសល-
 កាយកម្ម មានទុក្ខជាកន្លែង មានទុក្ខជាវិបាក ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វេច-
 សញ្ចេតនា ៤ ប្រការ ជាអកុសលវេចកម្ម មានទុក្ខជាកន្លែង មានទុក្ខជា
 វិបាក ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មនោសញ្ចេតនា ៣ ប្រការ ជាអកុសលម-
 នោកម្ម មានទុក្ខជាកន្លែង មានទុក្ខជាវិបាក ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាយ-
 សញ្ចេតនា ៣ ប្រការ ជាអកុសលកាយកម្ម មានសុខជាកន្លែង មានសុខ
 ជាវិបាក ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វេចសញ្ចេតនា ៤ ប្រការ ជាអកុសលវេច-
 កម្ម មានសុខជាកន្លែង មានសុខជាវិបាក ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មនោ-
 សញ្ចេតនា ៣ ប្រការ ជាអកុសលមនោកម្ម មានសុខជាកន្លែង មានសុខ
 ជាវិបាក ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាកម្មទេ ។

[៨៣៩] រូប ជាកម្មបូ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់អានន្ទ បើសមិទ្ធិមោឃបុរស (មោឃបុរស
 ឈ្មោះ សមិទ្ធិ) នេះ ត្រូវបាត់លិបុត្តបរិពាជក ស្ទួយ៉ាងនេះ
 ហើយ គប្បីព្យាករ យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសាបាតលិបុត្ត បុគ្គល
 ណា ធ្វើកម្មប្រកបដោយចេតនា ដោយកាយ វាចា ចិត្ត ជា
 កម្មគួរដល់ការទទួលសេចក្តីសុខ បុគ្គលនោះ រមែងទទួលសេចក្តីសុខ

ដំរីតិស្រ្តិយកថា

សញ្ញាតនីយំ អារុសោ ចាតលីបុត្ត កម្មំ កត្វា
 កាយេន វាចាយ មនសា ទុក្ខវេទនីយំ ទុក្ខំ សោ
 វេទយតិ សញ្ញាតនីយំ អារុសោ ចាតលីបុត្ត កម្មំ
 កត្វា កាយេន វាចាយ មនសា អទុក្ខមសុខវេទ-
 នីយំ អទុក្ខមសុខំ សោ វេទយតីតិ ឯវំ ព្យាករ-
 មាណោ ទោ អានន្ទ សមិទ្ធិ មោឃបុរិសោ ចាតលី-
 បុត្តស្ស បរិព្វាជកស្ស សម្មា ព្យាករមាណោ ព្យា-
 ករេយ្យតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន
 ហំ ន វត្ថុញ្ចំ រូបំ កម្មន្តិ ។

រូបំ កម្មន្តិកថា ។

ដំរីតិស្រ្តិយកថា

[៨៤០] នត្ថំ រូបដំរីតិស្រ្តិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ នត្ថំ
 រូបំនំ ធម្មានំ អាយុ វិចិត្តិ យបនា យាបនា វិវិយនា
 វត្ថុនា ចាលនាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ។ អត្ថំ
 រូបំនំ ធម្មានំ អាយុ វិចិត្តិ យបនា យាបនា វិវិយនា
 វត្ថុនា ចាលនាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច អត្ថំ រូបំនំ
 ធម្មានំ អាយុ វិចិត្តិ យបនា យាបនា វិវិយនា វត្ថុនា
 ចាលនា នោ វត្ថុ វេ វត្ថុញ្ច នត្ថំ រូបដំរីតិស្រ្តិយន្តិ ។

ជីវិតព្រឹទ្ធិយកថា

ម្ចាស់អាវុស្តបាតលីបុត្ត បុគ្គលណា ធ្វើកម្មប្រកបដោយចេតនា ដោយ
 កាយ វេទ ចិត្ត ជាតិម្នាក់ដែលការទទួលសេចក្តីទុក្ខ បុគ្គលនោះ រមែង
 ទទួលសេចក្តីទុក្ខ ម្ចាស់អាវុស្តបាតលីបុត្ត បុគ្គលណា ធ្វើកម្មប្រកប
 ដោយចេតនា ដោយកាយ វេទ ចិត្ត ជាតិម្នាក់ដែលការទទួលអទុក្ខមស្សៈ
 បុគ្គលនោះ រមែងទទួលអទុក្ខមស្សៈ ម្ចាស់អានន្ទ សមិទ្ធិមោឃបុរស កាល
 ដោះស្រាយយ៉ាងនេះហើយ ឈ្មោះថាដោះស្រាយដោយប្រព័ន្ធ គប្បីដោះ
 ស្រាយ ចំពោះបាតលីបុត្តបរិព្វាជក ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។
 អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាតិម្នាក់ ។

ចប់ រូបកម្មន្តិកថា ។

ជីវិតព្រឹទ្ធិយកថា

(៨៤០) រូបជីវិតព្រឹទ្ធិយ មិនមានទេ ។ អើ ។ អាយុ ការតាំងនៅ
 ការរស់នៅ ការញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ
 ការរក្សាទុក នូវពួកធម៌មានរូប មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ អាយុ ការតាំងនៅ ការរស់នៅ ការញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ ការរក្សាទុក នូវពួកធម៌មានរូប មានឬ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ អាយុ ការតាំងនៅ ការរស់នៅ ការញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ ការរក្សាទុក នូវពួកធម៌មានរូប
 មាន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូបជីវិតព្រឹទ្ធិយ មិនមានទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៨៤០] អត្ថំ អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ វិតិ យប-
 នា យាបនា សរិយនា វត្តនា ចាលនា អត្ថំ អរូបជី-
 វិតិទ្រ្ទិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ រូបីនំ ធម្មានំ អាយុ
 វិតិ យបនា យាបនា សរិយនា វត្តនា ចាលនា អត្ថំ
 រូបជីវិតិទ្រ្ទិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៤២] អត្ថំ រូបីនំ ធម្មានំ អាយុ វិតិ យប-
 នា យាបនា សរិយនា វត្តនា ចាលនា នត្ថំ រូបជីវិ-
 តិទ្រ្ទិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ
 វិតិ យបនា យាបនា សរិយនា វត្តនា ចាលនា នត្ថំ
 អរូបជីវិតិទ្រ្ទិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៤៣] អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ អរូបជីវិតិទ្រ្ទិយន្តិ ។
 អាមន្តា ។ រូបីនំ ធម្មានំ អាយុ រូបជីវិតិទ្រ្ទិយន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៤៤] រូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ន វត្តព្វំ រូបជីវិ-
 តិទ្រ្ទិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ន
 វត្តព្វំ អរូបជីវិតិទ្រ្ទិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មប្បដិសេធិ កថាវត្ថុ

[៨៤១] អាយុ ការតាំងនៅ ការរស់នៅ ការញ៉ាំងអត្តភាព
ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ ការរក្សាទុក នូវពួកធម៌មិន
មានរូប មាន ចុះរូបជីវិតិន្ទ្រិយ មានឬ ។ អើ ។ អាយុ ការតាំងនៅ
ការរស់នៅ ការញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ
ការរក្សាទុក នូវពួកធម៌មានរូប មាន ចុះរូបជីវិតិន្ទ្រិយ មានឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៤២] អាយុ ការតាំងនៅ ការរស់នៅ ការញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យ
ប្រព្រឹត្តទៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ ការរក្សាទុក នូវពួកធម៌មាន
រូប មាន ចុះរូបជីវិតិន្ទ្រិយ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ អាយុ ការតាំង
នៅ ការរស់នៅ ការញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ការរំកិលទៅ ការ
ប្រព្រឹត្តទៅ ការរក្សាទុក នូវពួកធម៌មិនមានរូប មាន ចុះអរូបជីវិតិន្ទ្រិយ
មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៤៣] អាយុ នៃពួកធម៌មិនមានរូប ជាអរូបជីវិតិន្ទ្រិយឬ ។
អើ ។ អាយុ នៃពួកធម៌មានរូប ជារូបជីវិតិន្ទ្រិយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៤៤] អាយុ នៃពួកធម៌មានរូប មិនគួរនិយាយថា ជារូបជីវិ-
តិន្ទ្រិយទេឬ ។ អើ ។ អាយុ នៃពួកធម៌មិនមានរូប មិនគួរនិយាយថា
ជាអរូបជីវិតិន្ទ្រិយទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ដំរីត្រៀមយកថា

[៨៤៥] រូបីនំ ធម្មានំ អាយុ អរូបជីវិត្ត្រៀយន្តិ ។
 អាមន្តា ។ អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ រូបជីវិត្ត្រៀយន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៤៦] អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ន វត្ថុព្វំ រូបជីវិត្ត្រៀយន្តិ ។ អាមន្តា ។ រូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ន វត្ថុព្វំ
 អរូបជីវិត្ត្រៀយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៤៧] រូបីនក្ខ អរូបីនក្ខ ធម្មានំ អាយុ អ-
 រូបជីវិត្ត្រៀយន្តិ ។ អាមន្តា ។ រូបីនក្ខ អរូបីនក្ខ
 ធម្មានំ អាយុ រូបជីវិត្ត្រៀយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៤៨] រូបីនក្ខ អរូបីនក្ខ ធម្មានំ អាយុ ន
 វត្ថុព្វំ រូបជីវិត្ត្រៀយន្តិ ។ អាមន្តា ។ រូបីនក្ខ អរូបី-
 នក្ខ ធម្មានំ អាយុ ន វត្ថុព្វំ អរូបជីវិត្ត្រៀយន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៤៩] នត្ថិ រូបជីវិត្ត្រៀយន្តិ ។ អាមន្តា ។
 និរោធំ សមាបន្នស្ស នត្ថិ ជីវិត្ត្រៀយន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ជីវិតឆ្លុយកថា

[៨៤៥] អាយុ នៃពួកធម៌មានរូប ជាអរូបជីវិតឆ្លុយឬ ។ អើ ។
 អាយុ នៃពួកធម៌មិនមានរូប ជារូបជីវិតឆ្លុយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៨៤៦] អាយុ នៃពួកធម៌មិនមានរូប មិនគួរនិយាយថា ជារូប-
 ជីវិតឆ្លុយទេឬ ។ អើ ។ អាយុ នៃពួកធម៌មានរូប មិនគួរនិយាយថា
 ជាអរូបជីវិតឆ្លុយទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៤៧] អាយុ នៃពួកធម៌មានរូប និងពួកធម៌មិនមានរូប ជា
 អរូបជីវិតឆ្លុយឬ ។ អើ ។ អាយុ នៃពួកធម៌មានរូប និងពួកធម៌មិនមាន
 រូប ជារូបជីវិតឆ្លុយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៤៨] អាយុ នៃពួកធម៌មានរូប និងពួកធម៌មិនមានរូប មិន
 គួរនិយាយថា ជារូបជីវិតឆ្លុយទេឬ ។ អើ ។ អាយុ នៃពួកធម៌មានរូប
 និងពួកធម៌មិនមានរូប មិនគួរនិយាយថា ជាអរូបជីវិតឆ្លុយទេឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៤៩] រូបជីវិតឆ្លុយ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ជីវិតឆ្លុយ របស់
 បុគ្គលចូលកាន់និរោធមិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(៨៥០) និរោធំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ ជីវិតន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ និរោធំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ ជីវិតន្ទ្រិយំ ឆោ វត វេ វត្ថព្វេ នត្ថំ រូបជីវិតន្ទ្រិយន្តិ ។

(៨៥១) និរោធំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ ជីវិតន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ កតមក្ខន្ធជ្របរិយាបន្នន្តិ ។ សន្នារក្ខន្ធជ្របរិយាបន្នន្តិ ។ និរោធំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ សន្នារក្ខន្ធខោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ និរោធំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ សន្នារក្ខន្ធខោតិ ។ អាមន្តា ។ និរោធំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វេទនាខន្ធា ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធា ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធខោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

(៨៥២) និរោធំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វេទនាខន្ធា ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធា ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធខោតិ ។ អាមន្តា ។ ន និរោធសមាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

(៨៥៣) នត្ថំ រូបជីវិតន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អសញ្ញាសត្តានំ នត្ថំ ជីវិតន្ទ្រិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ អសញ្ញាសត្តានំ អត្ថំ ជីវិតន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អសញ្ញាសត្តានំ អត្ថំ ជីវិតន្ទ្រិយំ ឆោ វត វេ វត្ថព្វេ នត្ថំ រូបជីវិតន្ទ្រិយន្តិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៨៥០] ជីវិតិន្ទ្រិយ របស់បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ មានឬ ។
អើ ។ ប្រសិនបើ ជីវិតិន្ទ្រិយ របស់បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ មាន
ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូបជីវិតិន្ទ្រិយ មិនមានទេ ។

[៨៥១] ជីវិតិន្ទ្រិយ របស់បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ មានឬ ។
អើ ។ ជីវិតិន្ទ្រិយ រាប់បញ្ចូលក្នុងខន្ធជួចមេច ។ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារ
រក្ខន្ធ ។ សង្ខាររក្ខន្ធ របស់បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្ខាររក្ខន្ធ របស់បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ
មានឬ ។ អើ ។ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធ ។ បេ ។
វិញ្ញាណខន្ធ របស់បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៥២] វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណខន្ធ
របស់បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ
មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៥៣] រូបជីវិតិន្ទ្រិយ មិនមានទេ ។ អើ ។ ជីវិតិន្ទ្រិយ
របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ជីវិតិន្ទ្រិយ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ មានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
ជីវិតិន្ទ្រិយ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ មាន ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា រូបជីវិតិន្ទ្រិយ មិនមានទេ ។

ដំរីតិទ្រ្តិយកថា

[៨៥៤] អសញ្ញាសត្វានំ អត្ថំ ដំរីតិទ្រ្តិយេន្តិ ។

អាមត្តា ។ កតមក្ខន្ធហិយាបន្នន្តិ ។ សង្ខារក្ខន្ធហិ-
 យាបន្នន្តិ ។ អសញ្ញាសត្វានំ អត្ថំ សង្ខារក្ខន្ធខោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អសញ្ញាសត្វានំ អត្ថំ សង្ខា-
 រក្ខន្ធខោតិ ។ អាមត្តា ។ អសញ្ញាសត្វានំ អត្ថំ វេទនា-
 ខន្ធា ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធា ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធខោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អសញ្ញាសត្វានំ អត្ថំ វេទនា-
 ខន្ធា ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធា ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធខោ-
 តិ ។ អាមត្តា ។ បញ្ចកោតារកោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៥៥] ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ ដំរី-
 តិទ្រ្តិយំ ឧបបត្តេសិយេ ចិត្តេ ភិជ្ជមាទេ ឯកទេសំ
 ភិជ្ជតីតិ ។ អាមត្តា ។ ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន
 សមុដ្ឋិតោ ជស្សោ ឧបបត្តេសិយេ ចិត្តេ ភិជ្ជមាទេ
 ឯកទេសោ ភិជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ជីវិតទ្រុឌកថា

(៨៥៤) ជីវិតទ្រុឌ របស់ពួកអសព្វាសត្វ មានបួន ។ អើ ។

ជីវិតទ្រុឌ រាប់ពាលកងខនដូចម្តេច ។ រាប់ពាលកងសង្ហារក្ខន ។
 សង្ហារក្ខន របស់ពួកអសព្វាសត្វ មានបួន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ សង្ហារក្ខន របស់ពួកអសព្វាសត្វ មានបួន ។ អើ ។ វេទនា-
 ខន ។ បេ ។ សញ្ញាខន ។ បេ ។ វិញ្ញាណខន របស់ពួកអសព្វាសត្វ
 មានបួន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនាខន ។ បេ ។
 សញ្ញាខន ។ បេ ។ វិញ្ញាណខន របស់ពួកអសព្វាសត្វ មានបួន ។ អើ ។
 គឺបញ្ចវេការកត្តាបួន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៥៥) ជីវិតទ្រុឌ តាំងឡើង ដោយចិត្តដែលកំពុងស្វែងរក
 កំណើត កាលចិត្តដែលកំពុងស្វែងរកកំណើត បែកធ្លាយទៅ ជីវិតទ្រុឌ
 ជាចំណែក បែកធ្លាយទៅបួន ។ អើ ។ ផស្សៈ តាំងឡើង ដោយចិត្ត
 ដែលកំពុងស្វែងរកកំណើត កាលចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកកំណើត បែក
 ធ្លាយទៅ ផស្សៈ ជាចំណែក បែកធ្លាយទៅបួន ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៨៥៦] ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតោ
 ដស្សោ ឧបបត្តេសិយេ ចិត្តេ ភិដ្ឋមានេ អនវសេសោ
 ភិដ្ឋតីតិ ។ អាមន្តា ។ ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន
 សមុដ្ឋិតំ ជីវិតត្រ្យាយំ ឧបបត្តេសិយេ ចិត្តេ ភិដ្ឋមានេ
 អនវសេសំ ភិដ្ឋតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៥៧] ទ្វេ ជីវិតត្រ្យាយានីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វិហំ
 ជីវិតេហំ ជីវិតំ ទ្វិហំ មរណេហំ មិយ្យតីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ជីវិតត្រ្យាយកថា ។

កម្មហេតុកថា

[៨៥៨] កម្មហេតុ អរហា អរហត្តា បរិហាយតីតិ ។
 អាមន្តា ។ កម្មហេតុ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលា
 បរិហាយតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កម្មហេតុ
 អរហា អរហត្តា បរិហាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ កម្មហេតុ
 សក្កានតាមី ។ បេ ។ អនាតាមី អនាតាមីដលា
 បរិហាយតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៨៥៦] ផស្សៈ តាំងឡើង ដោយចិត្តដែលកំពុងស្វែងរកកំណើត
កាលចិត្តដែលកំពុងស្វែងរកកំណើត បែកធ្លាយទៅ ផស្សៈ ឥតសេស
សល់ បែកធ្លាយទៅឬ ។ អើ ។ ជីវិតន្ទ្រិយ តាំងឡើង ដោយចិត្ត
ដែលកំពុងស្វែងរកកំណើត កាលចិត្តដែលកំពុងស្វែងរកកំណើត បែក
ធ្លាយទៅ ជីវិតន្ទ្រិយ ឥតសេសសល់ បែកធ្លាយទៅឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៥៧] ជីវិតន្ទ្រិយ មាន ២ ឬ ។ អើ ។ សត្វ រស់នៅ
ដោយជីវិត ២ ស្លាប់ទៅ ដោយមរណៈ ២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ជីវិតន្ទ្រិយកថា ។

កម្មហេតុកថា

[៨៥៨] ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកព្រះអរហន្ត ព្រោះហេតុ
នៃកម្មឬ ។ អើ ។ សោតាបន្នបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបន្ត-
ផល ព្រោះហេតុនៃកម្មឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកព្រះអរហន្ត ព្រោះហេតុនៃកម្មឬ ។ អើ ។
សកទាតាមិបុគ្គល ។ បេ ។ អនាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាតាមិផល
ព្រោះហេតុនៃកម្មឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

កម្មហេតុកថា

[៨៥៩] កម្មហេតុ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិ-
 ដលា ន បរិហាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ កម្មហេតុ
 អរហា អរហត្តា ន បរិហាយតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ កម្មហេតុ សកាសាមី ។ បេ ។ អនាតាមី
 អនាតាមីដលា ន បរិហាយតីតិ ។ អាមន្តា ។
 កម្មហេតុ អរហា អរហត្តា ន បរិហាយតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៦០] កម្មហេតុ អរហា អរហត្តា បរិហាយ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ ចាលាភិចាតកម្មស្ស ហេតុតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អនិច្ចាទានកម្មស្ស ហេតុ
 ។ បេ ។ កាមេស្ស មិច្ឆាចារកម្មស្ស ហេតុ មុសាវាទ-
 កម្មស្ស ហេតុ បិសុណាវាចាកម្មស្ស ហេតុ ជុសាវា-
 ចាកម្មស្ស ហេតុ សម្មប្បលាបកម្មស្ស ហេតុ មាតុ-
 យាតកកម្មស្ស ហេតុ បិតុយាតកកម្មស្ស ហេតុ
 អរហន្តយាតកកម្មស្ស ហេតុ វហិវុប្បាទកម្មស្ស
 ហេតុ សង្ឃភេទកម្មស្ស ហេតុតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កតមស្ស កម្មស្ស ហេតុតិ ។

កម្មហេតុកថា

(៧៩៩) សោតាបន្ថបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផល
 ព្រោះហេតុនៃកម្មទេវ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត មិនសាបសូន្យចាកព្រះ
 អរហត្ត ព្រោះហេតុនៃកម្មទេវ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សកទាតាមិបុគ្គល ។ បេ ។ អនាតាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកអនាតា-
 មិផល ព្រោះហេតុនៃកម្មទេវ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត មិនសាបសូន្យ
 ចាកព្រះអរហត្ត ព្រោះហេតុនៃកម្មទេវ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

(៨០០) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកព្រះអរហត្ត ព្រោះហេតុ
 នៃកម្ម ។ អើ ។ (សាបសូន្យ) ព្រោះហេតុនៃបាណាតិបាតកម្ម
 ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (សាបសូន្យ) ព្រោះ
 ហេតុនៃអទិន្នាទានកម្ម ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនៃកាមេសុមិច្ឆាចារកម្ម
 ព្រោះហេតុនៃមុសាវាទកម្ម ព្រោះហេតុនៃបិសុណាវចាកកម្ម ព្រោះហេតុ
 នៃផរុសវចាកកម្ម ព្រោះហេតុនៃសម្ពប្បណាបកម្ម ព្រោះហេតុនៃមាតុយា-
 តកកម្ម ព្រោះហេតុនៃបិតុយាតកកម្ម ព្រោះហេតុនៃអរហន្តយាតកកម្ម
 ព្រោះហេតុនៃរុហិរុប្បាទកម្ម ព្រោះហេតុនៃសង្ឃកេទកម្ម ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (សាបសូន្យ) ព្រោះហេតុនៃកម្ម ដូចម្តេច ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ហន្ត ហំ អរហន្តានំ អញ្ញាចិត្តត័តិ ។ អរហន្តានំ
 អញ្ញាចិត្តនកម្មស្ស ហេតុ អរហា អរហត្តា បរិហា-
 យត័តិ ។ អាមន្តា ។ យេ កេចី អរហន្តានំ អញ្ញា-
 ចិត្តនំ សព្វេ តេ អរហត្តំ សង្ខារោន្តតិ ។ ន ហេវ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

កម្មហេតុកថា ។

អដ្ឋមោ វគ្គោ ។

តិស្ស ឧទ្ទានំ

ន គតិយោ អន្តរាគរោ បញ្ចេវ កាមគុណា
 កាមធាតុ បញ្ចេវ អាយតនា កាមា រូបិនោ
 ធម្មា រូបធាតុ អរូបិនោ ធម្មា អរូបធាតុ
 សន្មាយតនិកោ អត្តការោ រូបធាតុយា
 អត្ថំ រូបំ អរូបេសុ រូបំ កម្មំ រូបជីវិតន្ទ្រិយំ
 កម្មហេតុ បរិហាយត័តិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បើដូច្នោះមានតែ បុគ្គលពោលបង្គាប់ព្រះអរហន្ត ។ ព្រះអរហន្ត សាប
សូន្យចាកព្រះអរហន្ត ព្រោះហេតុនៃកម្មគឺការពោលបង្គាប់ នូវព្រះអរហន្ត
ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលណាមួយ ពោលបង្គាប់ព្រះអរហន្ត បុគ្គលទាំង
អស់នោះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវព្រះអរហន្តបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ កម្មហេតុកថា ។

ចប់ អដ្ឋមវគ្គ ។

ឧទាសនៃអដ្ឋមវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពី គតិ ៦ យ៉ាង ១ អន្តរភក្ត ១ កាមគុណ ៥
ជាតាមធាតុ ១ អាយតនៈ ៥ ជាតាម ១ ពួកធម៌មានរូប
ជារូបធាតុ ១ ពួកធម៌មិនមានរូប ជាអរូបធាតុ ១ អត្តភាព
ប្រកបដោយអាយតនៈ ៦ ក្នុងពួករូបធាតុ ១ រូប ក្នុងអរូប
១ រូប ជាកម្ម ១ រូបដ៏វិត្តន្តិយ ១ (ព្រះអរហន្ត)
សាបសូន្យ (ចាកព្រះអរហន្ត) ព្រោះហេតុនៃកម្ម ១ ។

អាណិសំសកហិ

[៨៦០] អាណិសំសទស្សវិស្ស សញ្ញោជនាណំ
 បហានន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ សង្ខារេ អនិច្ចតោ
 មនសិករោតោ សញ្ញោជនា បហ័យន្តិតិ ។ អាមន្តា ។
 ហញ្ញំ សង្ខារេ អនិច្ចតោ មនសិករោតោ សញ្ញា-
 ជនា បហ័យន្តិ ធា វត រេ វត្ថុត្វេ អាណិសំសទស្ស-
 វិស្ស សញ្ញោជនាណំ បហានន្តិ ។ បេ ។ ននុ សង្ខារេ
 ទុក្ខតោ ។ បេ ។ រោគតោ កល្យាណតោ សល្លតោ អយ-
 តោ អាពាធតោ បរតោ បលោកតោ ន្និតតោ ឧបទ្គ-
 វតោ កយតោ ឧបសក្កតោ ចលតោ បក្ខតោ អជ្ជវតោ
 អតាណតោ អលេណតោ អសរណតោ អសរណភ្នត-
 តោ វិត្ថតោ វុច្ឆតោ សុញ្ញតោ អនត្ថតោ អាទីនវតោ
 ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មតោ មនសិករោតោ សញ្ញោជនា
 បហ័យន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ សង្ខារេ វិបរិណា-
 មធម្មតោ មនសិករោតោ សញ្ញោជនា បហ័យន្តិ

អាណិតសំសកហា

[៨៦១] ការលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ របស់បុគ្គលអ្នកឃើញនូវ
 អាណិតសង្ស័យ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល កាលធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត នូវសង្ខារទាំង-
 ឡាយ ថាជារបស់មិនទៀង ទើបលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ បុគ្គល ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត នូវសង្ខារទាំងឡាយ ថាជារបស់មិន
 ទៀង ទើបលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 ការលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ របស់បុគ្គលអ្នកឃើញនូវអាណិតសង្ស័យទេ ។ បេ ។
 ក្រែងបុគ្គល កាលធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត នូវសង្ខារទាំងឡាយ ថាជាទុក្ខ ។ បេ ។
 ថាជារោគ ថាជាពក ថាជាកូនសរ ថាជាអន្តរាយ ថាជាអាពាធ ថា
 ជារបស់វេទ ថាជារបស់ទ្រុឌទ្រោម ថាជារបស់ចង្រៃ ថាជារបស់ឧប-
 ទ្រព ថាជាក័យ ថាជាឧបស័ក្ត ថាជារបស់ញាប់ញ័រ ថាជារបស់ពុក-
 ផុយ ថាជារបស់មិនទៀង ថាជារបស់មិនមានទីពឹង ថាជារបស់មិនមាន
 ទីជ្រកកោន ថាជារបស់មិនមានទីរលឹក ថាជាសភាពមិនមានទីរលឹក ថា
 ជារបស់តិចតួច ថាជារបស់ទេ ថាជារបស់សូន្យ ថាមិនមែនជារបស់ខ្លួន
 ថាជាទោស ។ បេ ។ ថាជារបស់ប្រែប្រួលជាធម្មតា ទើបលះបង់ពួក
 សញ្ញាជនៈ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គល កាលធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត នូវសង្ខារ
 ទាំងឡាយ ថាជារបស់ប្រែប្រួលជាធម្មតា ទើបលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

នោ វត វេ វត្ថព្វេ អាធិសំសទស្សវិស្ស សព្វោ-
 ជនានំ បហានន្តិ ។ សង្ខារេ ច អធិច្ចតោ មនសិ-
 កកោតិ និព្វានេ ច អាធិសំសទស្សវី ហោតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ សង្ខារេ ច អធិច្ចតោ មនសិ-
 កកោតិ និព្វានេ ច អាធិសំសទស្សវី ហោតីតិ ។
 អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ ជស្សានំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ
 សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។
 សង្ខារេ ច ធុត្ថតោ ។ បេ ។ រោគតោ ។ បេ ។
 វិបរិណាមធម្មតោ មនសិកកោតិ និព្វានេ ច អាធិសំ-
 សទស្សវី ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។
 សង្ខារេ ច វិបរិណាមធម្មតោ មនសិកកោតិ និព្វានេ
 ច អាធិសំសទស្សវី ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ
 ជស្សានំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៨៦២] ន វត្ថព្វំ អាធិសំសទស្សវិស្ស សព្វោ-
 ជនានំ បហានន្តិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថំ ភក្កវតា ឥធន
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ និព្វានេ សុខានុបស្សី វិហារតិ សុខសញ្ញា

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ របស់
 បុគ្គលអ្នកឃើញនូវអានិសង្សទេ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសង្ខារ
 ទាំងឡាយ ថាជាបេសមិនទៀង ឃើញអានិសង្ស ក្នុងព្រះនិព្វានផង
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
 នូវសង្ខារទាំងឡាយ ថាជាបេសមិនទៀង ឃើញអានិសង្ស ក្នុងព្រះ
 និព្វានផងឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្ត
 ទាំងពីរ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ធ្វើ
 ទុកក្នុងចិត្ត នូវសង្ខារទាំងឡាយ ថាជាទុក្ខ ។ បេ ។ ថាជាភេត ។ បេ ។
 ថាជាបេសប្រែប្រួលជាធម្មតាផង ឃើញអានិសង្ស ក្នុងព្រះនិព្វានផងឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសង្ខារ
 ទាំងឡាយ ថាជាបេសប្រែប្រួលជាធម្មតាផង ឃើញអានិសង្ស ក្នុងព្រះ
 និព្វានផងឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្ត
 ទាំងពីរ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៦២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ
 របស់បុគ្គលអ្នកឃើញនូវអានិសង្សទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ឃើញ
 រឿយ ។ នូវសេចក្តីសុខ ក្នុងព្រះនិព្វាន មានសេចក្តីសំគាល់ថាជាសុខ

អមតារម្មណកថា

សុខប្បដិសំវេទី សតតំ សមតំ អញ្ចោតិណ្ណំ ចេតសា
 អធិប្បដ្ឋមាដោ បញ្ចាយ បរិយោតាហមាដោតំ អត្ថេ
 សុត្តន្តោតំ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អាទិសំស-
 ទស្សារិស្ស សញ្ញោជនានំ បហានន្តិ ។

អាទិសំសកថា ។

អមតារម្មណកថា

[៨៦៣] អមតារម្មណំ សញ្ញោជនន្តិ ។ អា-
 មន្តា ។ អមតំ សញ្ញោជនិយំ កន្លនិយំ ឱយនិយំ
 យោគនិយំ ជីវណិយំ បរាមដ្ឋំ ឧទាទានិយំ សន្តិ-
 លេសិកន្តិ ។ ន ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ អមតំ
 អសញ្ញោជនិយំ អកន្លនិយំ ។ បេ ។ អសន្តិលេសិ-
 កន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អមតំ អសញ្ញោជនិយំ
 ។ បេ ។ អសន្តិលេសិកំ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អមតា-
 រម្មណំ សញ្ញោជនន្តិ ។

[៨៦៤] អមតំ អារត្ត រាគោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។
 អាមន្តា ។ អមតំ រាគដ្ឋានិយំ រជនិយំ កមនិយំ

អមតារម្មណកថា

ទទួលសេចក្តីសុខ ជឿស៊ីបដោយចិត្ត ស្ទង់មើលដោយបញ្ញា រឿយ ។
 ញឹកញាប់ មិនដាច់ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របួន ។ អើ ។
 ព្រោះហេតុនោះ ការលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ របស់បុគ្គលអ្នកឃើញនូវ
 អានិសង្ស ។

ចប់ អានិសំសកថា ។

អមតារម្មណកថា

(៨៦៣) សញ្ញាជនៈ មានអមតៈជាអារម្មណ៍បួន ។ អើ ។
 (បើដូច្នោះ) អមតៈ (និព្វាន) ជាទីតាំងនៃសញ្ញាជនៈ ជាទីតាំងនៃ
 គន្លង ជាទីតាំងនៃឧបាទាន ជាទីតាំងនៃយោគៈ ជាទីតាំងនៃនិវរណៈ
 ដែលតណ្ហាស្តាបអង្គល ជាទីតាំងនៃឧបាទាន គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង
 បួន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង អមតៈ មិនជា
 ទីតាំងនៃសញ្ញាជនៈ មិនជាទីតាំងនៃគន្លង ។ បេ ។ មិនគួរដល់សេចក្តី
 សៅហ្មងទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អមតៈ មិនជាទីតាំងនៃសញ្ញា-
 ជនៈ ។ បេ ។ មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
 មិនគួរពោលថា សញ្ញាជនៈ មានអមតៈជាអារម្មណ៍ទេ ។

(៨៦៤) រាគៈ ប្រារព្ធនូវអមតៈ ទើបកើតឡើងបួន ។ អើ ។ (បើដូច្នោះ)
 អមតៈ ជាទីតាំងនៃរាគៈ ជាទីតាំងនៃតម្រេក ជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រាថ្នា

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

មននិយំ តន្ត្រនិយំ មុច្ឆនិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ ននុ អមតំ ន វាគដ្ឋានិយំ ន វជនិយំ ន
 កមនិយំ ន មននិយំ ន តន្ត្រនិយំ ន មុច្ឆនិយន្តិ ។
 អាមត្តា ។ ហត្ថំ អមតំ ន វាគដ្ឋានិយំ ន វជនិយំ
 ន កមនិយំ ន មននិយំ ន តន្ត្រនិយំ ន មុច្ឆនិយំ
 ឆោ វត វេ វត្ថុព្វេ អមតំ អារត្ត វាកោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។

[៨៦៥] អមតំ អារត្ត ឆោសោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។

អាមត្តា ។ អមតំ ឆោសដ្ឋានិយំ កោបដ្ឋានិយំ បដិ-
 យដ្ឋានិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ អមតំ
 ន ឆោសដ្ឋានិយំ ន កោបដ្ឋានិយំ ន បដិយដ្ឋានិ-
 យន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អមតំ ន ឆោសដ្ឋានិយំ
 ន កោបដ្ឋានិយំ ន បដិយដ្ឋានិយំ ឆោ វត វេ វត្ថុព្វេ
 អមតំ អារត្ត ឆោសោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ជាទីតាំងនៃសេចក្តីស្រវឹង ជាទីតាំងនៃចំណង ជាទីតាំងនៃសេចក្តីរំល្អើង
 ជ្រប់ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង អមតៈ មិន
 ជាទីតាំងនៃរាគៈ មិនជាទីតាំងនៃតម្រេក មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រាថ្នា
 មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីស្រវឹង មិនជាទីតាំងនៃចំណង មិនជាទីតាំងនៃ
 សេចក្តីរំល្អើងជ្រប់ទេប្ប ។ អើ ។ ប្រសិនបើអមតៈ មិនជាទីតាំងនៃរាគៈ
 មិនជាទីតាំងនៃតម្រេក មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រាថ្នា មិនជាទីតាំងនៃ
 សេចក្តីស្រវឹង មិនជាទីតាំងនៃចំណង មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីរំល្អើងជ្រប់ទេ
 ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រាគៈ ប្រាព្វនូវអមតៈ ទើប
 កើតឡើងទេ ។

(៨៦៥) ទោសៈ ប្រាព្វនូវអមតៈ ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។
 (បើដូច្នោះ) អមតៈ ជាទីតាំងនៃទោសៈ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្រោធ
 ជាទីតាំងនៃសេចក្តីហឹង្សាថ្នាក់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ក្រែង អមតៈ មិនជាទីតាំងនៃទោសៈ មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្រោធ
 មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីហឹង្សាថ្នាក់ទេប្ប ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អមតៈ
 មិនជាទីតាំងនៃទោសៈ មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្រោធ មិនជាទីតាំងនៃ
 សេចក្តីហឹង្សាថ្នាក់ទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ទោសៈ
 ប្រាព្វនូវអមតៈ ទើបកើតឡើងទេ ។

រមណីយដ្ឋាន

[៨៦៦] អមតំ អារត្ត មោហោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។
 អាមត្តា ។ អមតំ មោហាជ្ជានិយំ អញ្ញាណករណំ
 អចក្កករណំ បញ្ញាណិរោធិយំ វិយាតបក្ខិយំ អនិព្វា-
 នសំវត្ថនិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ ននុ អមតំ
 ន មោហាជ្ជានិយំ ន អញ្ញាណករណំ ន អចក្កក-
 រណំ បញ្ញាវឌ្ឍនិយំ អវិយាតបក្ខិយំ និព្វានសំវត្ថនិ-
 យន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហេវំ អមតំ ន មោហាជ្ជានិយំ
 ន អញ្ញាណករណំ ។ បេ ។ និព្វានសំវត្ថនិយំ នោ
 វត វេ វត្ថព្វេ អមតំ អារត្ត មោហោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។

[៨៦៧] រូបំ អារត្ត សញ្ញោជនា ឧប្បជ្ឈន្តិ រូបំ
 សញ្ញោជនិយំ គន្ធនិយំ ។ បេ ។ សន្តិលេសិកន្តិ ។
 អាមត្តា ។ អមតំ អារត្ត សញ្ញោជនា ឧប្បជ្ឈន្តិ អមតំ
 សញ្ញោជនិយំ គន្ធនិយំ ។ បេ ។ សន្តិលេសិកន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៨៦៨] រូបំ អារត្ត រាគោ ឧប្បជ្ឈតិ រូបំ
 រាគដ្ឋានិយំ រជនិយំ កកមនិយំ មទនិយំ

អមតារម្មណកថា

[៨៦៦] មោហៈ ប្រារព្ធនូវអមតៈ ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។
 (បើដូច្នោះ) អមតៈ ជាទីតាំងនៃមោហៈ ជាទីធ្វើមិនឲ្យមានញាណ
 ជាទីធ្វើមិនឲ្យមានចក្ខុ ជាទីតាំងនៃការរលត់បញ្ញា ជាចំណែកនៃសេចក្តី
 ចង្អៀតចង្អល់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិព្វានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង អមតៈ មិនជាទីតាំងនៃមោហៈ មិនជាទីធ្វើ
 មិនឲ្យមានញាណ មិនជាទីធ្វើមិនឲ្យមានចក្ខុ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីចម្រើន
 បញ្ញា មិនជាចំណែកនៃសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិព្វានឬ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ អមតៈ មិនជាទីតាំងនៃមោហៈ មិនជាទីធ្វើឲ្យ
 មានញាណ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិព្វានដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា មោហៈ ប្រារព្ធនូវអមតៈ ទើបកើតឡើងទេ ។

[៨៦៧] សញ្ញាជនៈ ប្រារព្ធនូវរូប ទើបកើតឡើង រូប ជាទីតាំង
 នៃសញ្ញាជនៈ ជាទីតាំងនៃគន្លង ។ បេ ។ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងឬ ។
 អើ ។ សញ្ញាជនៈ ប្រារព្ធនូវអមតៈ ទើបកើតឡើង អមតៈ ជាទីតាំង
 នៃសញ្ញាជនៈ ជាទីតាំងនៃគន្លង ។ បេ ។ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៦៨] រាគៈ ប្រារព្ធនូវរូប ទើបកើតឡើង រូប ជាទីតាំងនៃរាគៈ
 ជាទីតាំងនៃតម្រេក ជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រាថ្នា ជាទីតាំងនៃសេចក្តីស្រវឹង

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

តន្ត្រិនិយំ មុត្តនិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អមតំ អារត្ត
 រាគោ ឧប្បជ្ជតិ អមតំ រាគដ្ឋានិយំ ។ បេ ។ មុត្តនិ-
 យន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៦៩] រូបំ អារត្ត ទោសោ ឧប្បជ្ជតិ រូបំ
 ទោសដ្ឋានិយំ កោបដ្ឋានិយំ បដិយដ្ឋានិយន្តិ ។
 អាមន្តា ។ អមតំ អារត្ត ទោសោ ឧប្បជ្ជតិ អមតំ
 ទោសដ្ឋានិយំ កោបដ្ឋានិយំ បដិយដ្ឋានិយន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៧០] រូបំ អារត្ត មោហោ ឧប្បជ្ជតិ រូបំ មោ-
 ហដ្ឋានិយំ អញ្ញាលាភរណំ ។ បេ ។ អនិព្វានសំវត្ថុ-
 និយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អមតំ អារត្ត មោហោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ អមតំ មោហដ្ឋានិយំ អញ្ញាលាភរណំ ។ បេ ។
 អនិព្វានសំវត្ថុនិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៧១] អមតំ អារត្ត សញ្ញោជនា ឧប្បជ្ជនិ
 អមតំ អសញ្ញោជនិយំ អគន្ធនិយំ អនោយនិយំ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ជាទីតាំងនៃចំណង ជាទីតាំងនៃសេចក្តីរំឡើងជ្រប់ប្តូរ ។ អើ ។ រាគៈ
ប្រារព្ធនូវអមតៈ ទើបកើតឡើង អមតៈ ជាទីតាំងនៃរាគៈ ។ បេ ។ ជា
ទីតាំងនៃសេចក្តីរំឡើងជ្រប់ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៦៩] ទោសៈ ប្រារព្ធនូវរូប ទើបកើតឡើង រូប ជាទីតាំង
នៃទោសៈ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្រោធ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីប៉ងប៉ាក់ប្តូរ ។
អើ ។ ទោសៈ ប្រារព្ធនូវអមតៈ ទើបកើតឡើង អមតៈ ជាទីតាំង
នៃទោសៈ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្រោធ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីប៉ងប៉ាក់ប្តូរ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧០] មោហៈ ប្រារព្ធនូវរូប ទើបកើតឡើង រូប ជាទីតាំង
នៃមោហៈ ជាទីធ្វើមិនឲ្យមានញាណ ។ បេ ។ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
និព្វានទេឬ ។ អើ ។ មោហៈ ប្រារព្ធនូវអមតៈ ទើបកើតឡើង
អមតៈ ជាទីតាំងនៃមោហៈ ជាទីធ្វើមិនឲ្យមានញាណ ។ បេ ។ មិន
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិព្វានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧១] ពួកសញ្ញាជនៈ ប្រារព្ធនូវអមតៈ ទើបកើតឡើង អមតៈ
មិនជាទីតាំងនៃសញ្ញាជនៈ មិនជាទីតាំងនៃគន្លង មិនជាទីតាំងនៃឧយៈ

អប្បបរមា

អយោគនិយំ អនីវរណិយំ អបរាមជ្ជំ អនុទានានិយំ
 អសង្ក្កលេសិកន្តិ ។ អាមត្តា ។ រូបំ អារត្ត សញ្ញា-
 ជនា ឧប្បជ្ឈន្តិ រូបំ អសញ្ញាជនិយំ អគន្ធនិយំ ។ បេ ។
 អសង្ក្កលេសិកន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៧២] អមតំ អារត្ត រាគោ ឧប្បជ្ឈតិ អមតំ
 ន រាគដ្ឋានិយំ ន រជនិយំ ន កមនិយំ ន មននិយំ ន
 តន្តនិយំ ន មុន្ទនិយន្តិ ។ អាមត្តា ។ រូបំ អារត្ត
 រាគោ ឧប្បជ្ឈតិ រូបំ ន រាគដ្ឋានិយំ ។ បេ ។ ន មុន្ទ-
 និយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៧៣] អមតំ អារត្ត ទោសោ ឧប្បជ្ឈតិ អមតំ
 ន ទោសដ្ឋានិយំ ន កោបដ្ឋានិយំ ន បដិយដ្ឋានិ-
 យន្តិ ។ អាមត្តា ។ រូបំ អារត្ត ទោសោ ឧប្បជ្ឈតិ រូបំ ន
 ទោសដ្ឋានិយំ ន កោបដ្ឋានិយំ ន បដិយដ្ឋានិយន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៧៤] អមតំ អារត្ត មោហោ ឧប្បជ្ឈតិ អមតំ
 ន មោហដ្ឋានិយំ ន អញ្ញាលាភរណំ ។ បេ ។

អមតារម្មណកថា

មិនជាទីតាំងនៃយោគៈ មិនជាទីតាំងនៃវិវរណៈ ដែលតណ្ហាមិនស្លាប់
 អវ្យាក្ខណៈ មិនជាទីតាំងនៃឧបាទាន មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងទេឬ ។
 អើ ។ ពួកសញ្ញាជនៈ ប្រារព្ធនូវរូប ទើបកើតឡើង រូប មិនជាទីតាំង
 នៃសញ្ញាជនៈ មិនជាទីតាំងនៃគន្លង ។ បេ ។ មិនគួរដល់សេចក្តីសៅ
 ហ្មងទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧២] រាគៈ ប្រារព្ធនូវអមតៈ ទើបកើតឡើង អមតៈ មិន
 ជាទីតាំងនៃរាគៈ មិនជាទីតាំងនៃតម្រេក មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រាថ្នា
 មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីស្រវឹង មិនជាទីតាំងនៃចំណង មិនជាទីតាំងនៃ
 សេចក្តីរឿងជ្រប់ទេឬ ។ អើ ។ រាគៈ ប្រារព្ធនូវរូប ទើបកើតឡើង រូប
 មិនជាទីតាំងនៃរាគៈ ។ បេ ។ មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីរឿងជ្រប់ទេឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧៣] ទោសៈ ប្រារព្ធនូវអមតៈ ទើបកើតឡើង អមតៈ មិន
 ជាទីតាំងនៃទោសៈ មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្រោធ មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តី
 ថ្នាំងថ្នាក់ទេឬ ។ អើ ។ ទោសៈ ប្រារព្ធនូវរូប ទើបកើតឡើង រូប
 មិនជាទីតាំងនៃទោសៈ មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្រោធ មិនជាទីតាំងនៃ
 សេចក្តីថ្នាំងថ្នាក់ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧៤] មោហៈ ប្រារព្ធនូវអមតៈ ទើបកើតឡើង អមតៈ
 មិនជាទីតាំងនៃមោហៈ មិនជាទីធ្វើមិនឲ្យមានញាណ ។ បេ ។ ជា

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

និព្វានសំវត្ថុនិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ អារត្ត ហេ-
ហោ ឧប្បជ្ជតិ រូបំ ន មោហដ្ឋានិយំ ន អញ្ញាណ-
ករណំ ។ បេ ។ និព្វានសំវត្ថុនិយន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៧៥] ន វត្ថុព្វំ អមតារម្មណំ សញ្ញោជនន្តិ ។
អាមន្តា ។ ននុ វត្ថុំ កកវតា និព្វានំ និព្វានតោ
សញ្ញាធាតុ និព្វានំ និព្វានតោ សញ្ញានិគ្វា និព្វានំ
មញ្ញតិ និព្វានស្មី មញ្ញតិ និព្វានតោ មញ្ញតិ និព្វានំ
មេតិ មញ្ញតិ និព្វានំ អភិវន្តតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។
អាមន្តា ។ តេន ហិ អមតារម្មណំ សញ្ញោជនន្តិ ។

អមតារម្មណកថា ។

រូបំ សារម្មណនិកាយិ

[៨៧៦] រូបំ សារម្មណន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ វស្ស
អារជ្ជនា អាកោតោ សមន្នាហារោ មនសិការោ
ចេតនា បត្តនា បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
ននុ នត្ថំ វស្ស អារជ្ជនា អាកោតោ ។ បេ ។ បណី-

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ធម្មជាតប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីព្រះនិព្វានប្ត ។ អើ ។ មោហៈ ប្រាសន៍រូប
ទើបកើតឡើង រូប មិនជាទីតាំងនៃមោហៈ មិនជាទីធ្វើមិនឲ្យមានញាណ
។ បេ ។ ជាធម្មជាតប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីព្រះនិព្វានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧៥] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញាជនៈ មានអមតៈជាអា-
រម្មណ៍ទេប្ត ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បុគ្គល
ដឹងច្បាស់នូវនិព្វាន ថាជានិព្វាន លុះដឹងច្បាស់នូវនិព្វាន ថាជានិព្វាន
ហើយ តែងសំគាល់នូវនិព្វាន សំគាល់ក្នុងនិព្វាន សំគាល់ថាជានិព្វាន
សំគាល់ថានិព្វានជារបស់អញ គ្រេកអរនឹងព្រះនិព្វាន ពាក្យដូច្នេះ មាន
ក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សញ្ញាជនៈ មានអមតៈ
ជាអាម្មណ៍ ។

ចប់ ធម្មការម្នាក់ថា ។

រូបសារម្មណ៍និក្ខិហា

[៨៧៦] រូប ប្រកបដោយអាម្មណ៍ប្ត ។ អើ ។ ការពិចារណា
ការសង្ឃឹម ការប្រមូលមក ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំង
ចិត្តទុក មាន ចំពោះរូបនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

រូបំ សារម្មណន្តិកថា

ធីតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា
អាគោតោ ។ បេ ។ បណីធីតិ នោ វត វេ វត្តព្វេ រូបំ
សារម្មណន្តិ ។

[៨៧៧] ធម្មស្ស សារម្មណោ អត្ថំ តស្ស អា-
វជ្ជនា អាគោតោ ។ បេ ។ បណីធីតិ ។ អាមន្តា ។
រូបំ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា អាគោតោ ។ បេ ។
បណីធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៧៨] វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា បេតនា ចិត្តំ
សទ្ធា វិរិយំ សតិ សមាធិ បញ្ញា ភកោ នោសោ
មោហោ មាណោ ធិដ្ឋំ វិចិត្តិញ្ញា ដីនំ ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកំ
។ បេ ។ អនោតុប្បំ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជ-
នា អាគោតោ ។ បេ ។ បណីធីតិ ។ អាមន្តា ។
រូបំ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា អាគោតោ ។ បេ ។
បណីធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៧៩] រូបំ សារម្មណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា
អាគោតោ ។ បេ ។ បណីធីតិ ។ អាមន្តា ។ ធម្មស្ស
សារម្មណោ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា អាគោតោ ។ បេ ។

រូបសារមណគ្គិកថា

ក្រែង ការពិចារណា ការសង្ស័យ ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមាន
ចំពោះរូបនោះទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការពិចារណា ការសង្ស័យ
។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមាន ចំពោះរូបនោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ទេ ។

(៨៧៧) ផស្សៈ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ការ
សង្ស័យ ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ចំពោះផស្សៈនោះឬ ។ អើ ។
រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ការសង្ស័យ ។ បេ ។ ការតាំង
ចិត្តទុក មាន ចំពោះរូបនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៧៨) វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត សង្ខារ វិ-
យៈ សត្តិ សមាធិ បញ្ញា ភគៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ វិចិ-
ក្ខិត្តា បីនៈ ឧទ្ធច្ចៈ អហិរិកៈ ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ ប្រកបដោយអា-
រម្មណ៍ ការពិចារណា ការសង្ស័យ ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន
ចំពោះអនោត្តប្បនោះឬ ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិ-
ចារណា ការសង្ស័យ ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ចំពោះរូបនោះ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៧៩) រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ការសង្ស័យ
។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមាន ចំពោះរូបនោះទេ ។ អើ ។
ផស្សៈ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ការសង្ស័យ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

បណ្ឌិតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៨០] រូបំ សារម្មណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា
អាគោតោ ។ បេ ។ បណ្ឌិតីតិ ។ អាមន្តា ។ វេទនា
សញ្ញា ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ សារម្មណំ នត្ថំ តស្ស
អាវជ្ជនា អាគោតោ ។ បេ ។ បណ្ឌិតីតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៨១] ន វត្ថុតំ រូបំ សារម្មណន្តិ ។ អាមន្តា ។
ននុ រូបំ សច្ច្ហយន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ រូបំ
សច្ច្ហយំ តេន វត វេ វត្ថុព្វេ រូបំ សារម្មណន្តិ ។
រូបំ សារម្មណន្តិកថា ។

អនុសយា អនាវម្ពណាតិកថា

[៨៨២] អនុសយា អនាវម្ពណាតិ ។ អាមន្តា ។
រូបំ និព្វានំ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ដោជ្ឈព្វាយតនន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៨៣] កាមរាគានុសយោ អនាវម្ពណាតិ ។
អាមន្តា ។ កាមរាគោ កាមរាគបរិយុដ្ឋានំ កាម-
រាគសញ្ញាជនំ កាមោយោ កាមយោតោ កា-
មច្ចន្តិជីវណំ អនាវម្ពណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ការតាំងចិត្តទុក មិនមាន ចំពោះផស្សៈនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨០] រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ការសង្ស័យ
។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមាន ចំពោះរូបនោះទេ ។ អើ ។ វេទនា
សញ្ញា ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា
ការសង្ស័យ ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមាន ចំពោះអនោត្តប្បៈនោះ
ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍
ឬ ។ អើ ។ ក្រែងរូប ប្រកបដោយបច្ច័យឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
រូប ប្រកបដោយបច្ច័យមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
គួរពោលថា រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ដែរ ។

ចប់ រូបសារម្មណន្តិកថា ។

អនុស្សយអនាវម្មណាតិកថា

[៨៨២] អនុស្សយ មិនមានអារម្មណ៍ទេ ។ អើ ។ ចុះរូប
និព្វាន ចក្ខុយតនៈ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញ្ចយតនៈ (មិនមានអារម្មណ៍ទេ)
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨៣] កាមរតនុស្សយ មិនមានអារម្មណ៍ទេ ។ អើ ។ ចុះ
កាមរតៈ កាមរតបរិយុដ្ឋានៈ កាមរតសញ្ញាជនៈ កាមោយៈ កាមយោគៈ
កាមច្ចន្ធនីវរណៈ មិនមានអារម្មណ៍ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

អនុស្សា អនាម្បណាតិកថា

។ បេ ។ កាមរតោ កាមរតបរិយុដ្ឋានំ កាមរត-
សញ្ញាជំនំ កាមោយោ កាមយោតោ កាមច្ឆន្ទជំ-
រណំ សារម្មណាតិ ។ អាមត្តា ។ កាមរតានុសយោ
សារម្មណោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៨៤] កាមរតានុសយោ អនាម្បណោតិ ។
អាមត្តា ។ កតមក្ខន្ធបរិយាបន្នោតិ ។ សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នោតិ ។ សង្ខារក្ខន្ធា អនាម្បណោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ សង្ខារក្ខន្ធា អនាម្បណោតិ ។ អាមត្តា ។ វេទនាខន្ធា សញ្ញាខន្ធា វិញ្ញាណក្ខន្ធា អនាម្បណោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៨៥] កាមរតានុសយោ សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នោ អនាម្បណោតិ ។ អាមត្តា ។ កាមរតោ សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នោ អនាម្បណោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កាមរតោ សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នោ សារម្មណោតិ ។ អាមត្តា ។ កាមរតានុសយោ សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នោ សារម្មណោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៨៦] កាមរតានុសយោ សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នោ អនាម្បណោ កាមរតោ សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នោ

អនុសយអនាម្បណាតិកថា

។ បេ ។ ចុះកាមរតៈ កាមរតៈបរិយុដ្ឋានៈ កាមរតៈសញ្ញាជនៈ កាមេ-
 យៈ កាមយោគៈ កាមច្ឆន្ទនីវរណៈ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។
 កាមរតៈនុស័យ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៨៨៤] កាមរតៈនុស័យ មិនមានអារម្មណ៍ទេឬ ។ អើ ។
 (កាមរតៈនុស័យ) រាប់បញ្ចូលក្នុងខន្ធណា ។ រាប់ បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ។
 សង្ខារក្ខន្ធ មិនមានអារម្មណ៍ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សង្ខារក្ខន្ធ មិនមានអារម្មណ៍ទេឬ ។ អើ ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញា-
 ណក្ខន្ធ មិនមានអារម្មណ៍ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨៥] ចុះកាមរតៈនុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ
 មិនមានអារម្មណ៍ទេឬ ។ អើ ។ កាមរតៈ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខា-
 រក្ខន្ធ មិនមានអារម្មណ៍ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 កាមរតៈ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ឬ ។
 អើ ។ កាមរតៈនុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយ
 អារម្មណ៍ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨៦] កាមរតៈនុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ
 មិនមានអារម្មណ៍ទេ ចុះកាមរតៈ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

សារម្មណោតិ ។ អាមត្តា ។ សម្ព័រក្ខត្តោ ឯក-
 ទេសោ សារម្មណោ ឯកទេសោ អនាម្មណោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សម្ព័រក្ខត្តោ ឯកទេសោ
 សារម្មណោ ឯកទេសោ អនាម្មណោតិ ។ អាមត្តា ។
 វេទនាខត្តោ សញ្ញាខត្តោ វិញ្ញាណក្ខត្តោ ឯកទេសោ
 សារម្មណោ ឯកទេសោ អនាម្មណោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៨៧] បដិយាទុសយោ មាណុសយោ ទិដ្ឋា-
 ទុសយោ វិចិត្តិក្ខាទុសយោ កវរតាទុសយោ អវិជ្ជា-
 ទុសយោ អនាម្មណោតិ ។ អាមត្តា ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជា-
 យោ អវិជ្ជាយោតោ អវិជ្ជាទុសយោ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ
 អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ អវិជ្ជាជីវរណំ អនាម្មណោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជាយោ អវិជ្ជាយោតោ ។ បេ ។
 អវិជ្ជាជីវរណំ សារម្មណោតិ ។ អាមត្តា ។ អវិជ្ជាទុស-
 យោ សារម្មណោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៨៨] អវិជ្ជាទុសយោ អនាម្មណោតិ ។ អាមត្តា ។
 កតបក្ខន្ធពរិយាបណ្ណោតិ ។ សម្ព័រក្ខន្ធពរិយាបណ្ណោ-
 តិ ។ សម្ព័រក្ខត្តោ អនាម្មណោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ប្រកបដោយការម្នាក់ឬ ។ អើ ។ សង្ខារក្ខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយការម្នាក់ ខ្លះ មិនមានការម្នាក់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សង្ខារក្ខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយការម្នាក់ ខ្លះ មិនមានការម្នាក់ឬ ។ អើ ។

វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ និងវិញ្ញាណក្ខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយការម្នាក់ ខ្លះ មិនមានការម្នាក់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨៧] បដិឃានុស័យ មានានុស័យ ទិដ្ឋានុស័យ វិចិក្ខានុស័យ កវកតានុស័យ អវិជ្ជានុស័យ មិនមានការម្នាក់ឬទេ ។ អើ ។

អវិជ្ជា ឧបាទានុស័យ យោគៈគឺអវិជ្ជា អនុស័យគឺអវិជ្ជា បរិយុត្តនៈគឺអវិជ្ជា សញ្ញាជនៈគឺអវិជ្ជា និវរណៈគឺអវិជ្ជា មិនមានការម្នាក់ឬទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អវិជ្ជា ឧបាទានុស័យ យោគៈគឺអវិជ្ជា អនុស័យគឺអវិជ្ជា បរិយុត្តនៈគឺអវិជ្ជា ។ បេ ។ និវរណៈគឺអវិជ្ជា ប្រកបដោយការម្នាក់ឬ ។ អើ ។

អវិជ្ជានុស័យ ប្រកបដោយការម្នាក់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨៨] អវិជ្ជានុស័យ មិនមានការម្នាក់ឬទេ ។ អើ ។

(អវិជ្ជានុស័យ) រាប់បញ្ចូលកងខន្ធណា ។ រាប់បញ្ចូលកងសង្ខារក្ខន្ធ ។

សង្ខារក្ខន្ធ មិនមានការម្នាក់ឬទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។

អនុសយា អនាម្បណកំពិថា

។ បេ ។ សង្ខារក្ខត្តោ អនាម្បណោតិ ។ អាមន្តា ។
វេទនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខត្តោ អនាម្ប-
ណោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៨៩] អវិជ្ជាទុសយោ សង្ខារក្ខន្ធទូបរិយាបន្នោ
អនាម្បណោតិ ។ អាមន្តា ។ អវិជ្ជា សង្ខារក្ខន្ធទូបរិ-
យាបន្នោ អនាម្បណោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
អវិជ្ជា សង្ខារក្ខន្ធទូបរិយាបន្នោ សារម្បណោតិ ។ អាមន្តា ។
អវិជ្ជាទុសយោ សង្ខារក្ខន្ធទូបរិយាបន្នោ សារម្បណោ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៩០] អវិជ្ជាទុសយោ សង្ខារក្ខន្ធទូបរិយាបន្នោ
អនាម្បណោ អវិជ្ជា សង្ខារក្ខន្ធទូបរិយាបន្នោ សារម្ប-
ណោតិ ។ អាមន្តា ។ សង្ខារក្ខត្តោ ឯកទេសោ សា-
វម្បណោ ឯកទេសោ អនាម្បណោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សង្ខារក្ខត្តោ ឯកទេសោ សារម្បណោ
ឯកទេសោ អនាម្បណោតិ ។ អាមន្តា ។ វេទនា-
ខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខត្តោ ឯកទេសោ សា-
វម្បណោ ឯកទេសោ អនាម្បណោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អនុស្សយន្តការមូលកិច្ច

។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធ មិនមានការម្នាក់ទេ ។ អើ ។ វេទនាខន្ធ
សញ្ញាខន្ធ និងវិញ្ញាណក្ខន្ធ មិនមានការម្នាក់ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៨៩) អវិជ្ជានុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ មិនមាន
ការម្នាក់ទេ ។ អើ ។ អវិជ្ជា ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ មិន
មានការម្នាក់ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា
ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយការម្នាក់ ។ អើ ។ អវិជ្ជា-
នុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយការម្នាក់ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៩០) អវិជ្ជានុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ មិនមាន
ការម្នាក់ទេ ចុះអវិជ្ជា ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយកា-
រម្នាក់ ។ អើ ។ សង្ខារក្ខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយការម្នាក់ ខ្លះ មិន
មានការម្នាក់ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្ខា-
រក្ខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយការម្នាក់ ខ្លះ មិនមានការម្នាក់ទេ ។ អើ ។
វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ និងវិញ្ញាណក្ខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយការម្នាក់ ខ្លះ
មិនមានការម្នាក់ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៨៧១] ន វត្ថុតំ អនុសយា អនាម្បណាតិ ។
អាមន្តា ។ បុទុដ្ឋោ កុសលាព្យាកតេ ចិត្តេ វត្ថុមាទេ
សាទុសយោតិ វត្ថុព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ តេសំ
អនុសយានំ អារម្មណាន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
តេន ហិ អនុសយា អនាម្បណាតិ ។

[៨៧២] បុទុដ្ឋោ កុសលាព្យាកតេ ចិត្តេ វត្ថុ-
មាទេ សវកោតិ វត្ថុព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ ភក្ខស្ស
ភក្ខស្ស អារម្មណាន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
តេន ហិ វកោ អនាម្បណាតិ ។

អនុសយា អនាម្បណាតិកថា ។

ញាណំ អនាម្បណាតិកថា

[៨៧៣] ញាណំ អនាម្បណាតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ
និព្វានំ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញាយតនន្តំ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ញាណំ អនាម្បណាតិ ។ អាមន្តា ។
បញ្ញា បញ្ញាទ្រិយំ បញ្ញាពលំ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិបស្ស-
សម្ពោជ្ឈន្តោ អនាម្បណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។ បញ្ញា បញ្ញាទ្រិយំ បញ្ញាពលំ សម្មាទិដ្ឋិ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៨៩១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អនុស័យ មិនមានការម្នាក់
 ទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាបុប្ផជន កាលបើចិត្ត ជាកុសលនិងអព្យា-
 ក្រឹត កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ គួរនិយាយថា ប្រកបដោយអនុស័យឬ ។ អើ ។
 ការម្នាក់ របស់អនុស័យទាំងនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អនុស័យ មិនមានការម្នាក់ទេ ។

[៨៩២] បុគ្គលជាបុប្ផជន កាលបើចិត្ត ជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត
 កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ គួរនិយាយថា ប្រកបដោយរក្ខតៈឬ ។ អើ ។ កា-
 រម្នាក់ នៃរក្ខតៈនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ព្រោះហេតុនោះ រក្ខតៈ មិនមានការម្នាក់ទេ ។

ចប់ អនុសយអនាម្បណាតិកថា ។

ញាណអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន

[៨៩៣] ញាណ មិនមានការម្នាក់ទេឬ ។ អើ ។ ចុះរូប
 និព្វាន ចក្ខុយតនៈ ។ បេ ។ ដោយញាណនេះ (មិនមានការម្នាក់)
 ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញាណ មិនមាន
 ការម្នាក់ទេឬ ។ អើ ។ បញ្ញា បញ្ចក្ខន្ធិយ បញ្ញាពលៈ សមាទិដ្ឋិ
 ធម្មវិចយសមោដ្ឋកៈ មិនមានការម្នាក់ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បញ្ញា បញ្ចក្ខន្ធិយ បញ្ញាពលៈ សមាទិដ្ឋិ

ព្រាណំ អនាម្បណាតិ

ធម្មវិជយសម្ពោជ្ឈន្តោ សារម្មណាតិ ។ អាមន្តា ។
 ព្រាណំ សារម្មណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៩៤] ព្រាណំ អនាម្បណាតិ ។ អាមន្តា ។
 កតមក្ខន្ធទ្វបរិយាបន្នំ ។ សង្ខារក្ខន្ធទ្វបរិយាបន្នំ ។
 សង្ខារក្ខន្ធនោ អនាម្បណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធនោ អនាម្បណាតិ ។ អាមន្តា ។
 វេទនាខន្ធនោ សញ្ញាខន្ធនោ វិញ្ញាណក្ខន្ធនោ អនាម្ប-
 ណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៩៥] ព្រាណំ សង្ខារក្ខន្ធទ្វបរិយាបន្នំ អនា-
 ម្បណាតិ ។ អាមន្តា ។ បញ្ញា សង្ខារក្ខន្ធទ្វបរិយាបន្នំ
 អនាម្បណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បញ្ញា
 សង្ខារក្ខន្ធទ្វបរិយាបន្នំ សារម្មណាតិ ។ អាមន្តា ។
 ព្រាណំ សង្ខារក្ខន្ធទ្វបរិយាបន្នំ សារម្មណាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៩៦] ព្រាណំ សង្ខារក្ខន្ធទ្វបរិយាបន្នំ អនា-
 ម្បណាតិ បញ្ញា សង្ខារក្ខន្ធទ្វបរិយាបន្នំ សារម្មណាតិ ។
 អាមន្តា ។ សង្ខារក្ខន្ធនោ ឯកទេសោ សារម្មណា
 ឯកទេសោ អនាម្បណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ញាណអនាមម្ពណ្ឌន្តិកថា

ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈន្តិះ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ប្តូរ ។ អើ ។ ញាណ
ប្រកបដោយអារម្មណ៍ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៩៤) ញាណ មិនមានអារម្មណ៍ទេប្តូរ ។ អើ ។ (ញាណ)

រាប់បញ្ចូលក្នុងខន្ធណា ។ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ។ សង្ខារក្ខន្ធ មិន
មានអារម្មណ៍ទេប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធ
មិនមានអារម្មណ៍ទេប្តូរ ។ អើ ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ
មិនមានអារម្មណ៍ទេប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៩៥) ញាណ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ មិនមានអា-
រម្មណ៍ទេប្តូរ ។ អើ ។ បញ្ញា ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ មិនមាន
អារម្មណ៍ទេប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បញ្ញា ដែល
រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ប្តូរ ។ អើ ។ ញាណ
ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៩៦) ញាណ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ មិនមាន
អារម្មណ៍ទេ ចុះបញ្ញា ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយ
អារម្មណ៍ប្តូរ ។ អើ ។ សង្ខារក្ខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយអារម្មណ៍
ខ្លះ មិនមានអារម្មណ៍ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

សង្ខារត្ថនោ ឯកទេសោ សារម្មណោ ឯកទេសោ
អនាម្មណាតិ ។ អាមន្តា ។ វេទនាទនោ សញ្ញា-
ទនោ វិញ្ញាណត្ថនោ ឯកទេសោ សារម្មណោ ឯក-
ទេសោ អនាម្មណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៨៩៧] ន វត្ថុតំ ញាណំ អនាម្មណន្តិ ។ អា-
មន្តា ។ អរហា ចក្កវិញ្ញាណសមន្តិ ញាណីតិ វត្ថព្វោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ តស្ស ញាណស្ស អារម្មណន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ ញាណំ អនាម្ម-
ណន្តិ ។ អរហា ចក្កវិញ្ញាណសមន្តិ បញ្ចវត្ថំ វត្ថព្វោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ តាយ បញ្ញាយ អារម្មណន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ បញ្ញា អនា-
ម្មណាតិ ។

ញាណំ អនាម្មណន្តិកោ ។

អតីតារម្មណកថា

[៨៩៨] អតីតារម្មណំ ចិត្តំ អនាម្មណន្តិ ។
អាមន្តា ។ នន្ទំ អតីតារម្មណន្តិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

សង្ការក្នុងខ្លះ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ខ្លះ មិនមានអារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។
វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ និងវិញ្ញាណក្នុងខ្លះ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ខ្លះ
មិនមានអារម្មណ៍ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៩៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញាណ មិនមានអារម្មណ៍ទេ
ឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ព្រមព្រៀងដោយចក្ខុវិញ្ញាណ គួរ
និយាយថា មានញាណឬ ។ អើ ។ អារម្មណ៍ របស់ញាណនោះ
មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បើដូច្នោះ ញាណ
មិនមានអារម្មណ៍ទេ ។ ព្រះអរហន្ត ព្រមព្រៀងដោយចក្ខុវិញ្ញាណ
គួរនិយាយថា មានបញ្ញាឬ ។ អើ ។ អារម្មណ៍ របស់បញ្ញានោះ
មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បើដូច្នោះ បញ្ញា
មិនមានអារម្មណ៍ទេ ។

ចប់ ញាណអនាម្បណន្តិកថា ។

អតីតារម្មណកថា

(៨៩៨) ចិត្ត ជាអតីតារម្មណ៍ (មានអារម្មណ៍ជាអតីត) មិនមាន
អារម្មណ៍ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែង មានអារម្មណ៍ជាអតីតឬ ។ អើ ។

អតីតការម្ពណ្ណកថា ។

ហឿ អតីតារម្មណំ នោ វត វេ វត្ថព្វ អតីតារម្មណំ
 ចិត្តំ អនារម្មណន្តំ អតីតារម្មណំ ចិត្តំ អនារម្មណន្តំ
 មិច្ឆា ហឿ វា បទ អនារម្មណំ នោ វត វេ វត្ថព្វ
 អតីតារម្មណន្តំ អនារម្មណំ អតីតារម្មណន្តំ មិច្ឆា ។

[៨៩៩] អតីតារម្មណំ ចិត្តំ អនារម្មណន្តំ ។ អា-
 មន្តា ។ នន្ទ អតីតំ អារត្ត អត្ថំ អារជ្ជនា ។ បេ ។
 បណ្ឌិតិ ។ អាមន្តា ។ ហឿ អតីតំ អារត្ត អត្ថំ
 អារជ្ជនា ។ បេ ។ បណ្ឌិតិ នោ វត វេ វត្ថព្វ
 អតីតារម្មណំ ចិត្តំ អនារម្មណន្តំ ។

អតីតការម្ពណ្ណកថា ។

អនាគតការម្ពណ្ណកថា

[៩០០] អនាគតារម្មណំ ចិត្តំ អនារម្មណន្តំ ។
 អាមន្តា ។ នន្ទ អនាគតារម្មណន្តំ ។ អាមន្តា ។

អតីតារម្មណកថា

ប្រសិនបើ ចិត្ត មានអារម្មណ៍ជាអតីត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា ចិត្ត ជាអតីតារម្មណ៍ មិនមានអារម្មណ៍ទេ (ព្រោះពាក្យថា)
ចិត្ត មានអតីតារម្មណ៍ មិនមានអារម្មណ៍ដូច្នេះ ជាពាក្យខុសទេ មួយ
ទៀត ប្រសិនបើ ចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
មិនគួរពោលថា ចិត្ត មានអារម្មណ៍ជាអតីតទេ (ព្រោះពាក្យថា) ចិត្ត
មិនមានអារម្មណ៍ នឹងមានអារម្មណ៍ជាអតីតដូច្នេះ ជាពាក្យខុស ។

[៨៩៩] ចិត្ត ជាអតីតារម្មណ៍ មិនមានអារម្មណ៍ទេឬ ។ អើ ។

ក្រែង ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ព្រោះប្រារព្ធនូវ
អតីតឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក
មាន ព្រោះប្រារព្ធនូវអតីត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចិត្ត
ជាអតីតារម្មណ៍ មិនមានអារម្មណ៍ទេ ។

ចប់ អតីតារម្មណកថា ។

អនាគតារម្មណកថា

[៩០០] ចិត្ត ជាអនាគតារម្មណ៍ (មានអារម្មណ៍ជាអនាគត) មិន
មានអារម្មណ៍ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែង មានអារម្មណ៍ជាអនាគតឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ហញ្ចំ អនាគតារម្មណំ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អនាគ-
 តារម្មណំ ចិត្តំ អនារម្មណន្តិ អនាគតារម្មណំ ចិត្តំ
 អនារម្មណន្តិ មិច្ឆា ហញ្ចំ វា បន អនារម្មណំ នោ
 វត វេ វត្ថុព្វេ អនាគតារម្មណន្តិ អនារម្មណំ
 អនាគតារម្មណន្តិ មិច្ឆា ។

[៧០០] អនាគតារម្មណំ ចិត្តំ អនារម្មណន្តិ ។
 អាមន្តា ។ នន្ទ អនាគតំ អារត្ត អត្ថិ អារជ្ជនា ។ បេ ។
 បណិដ្ឋិតំ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អនាគតំ អារត្ត អត្ថិ
 អារជ្ជនា ។ បេ ។ បណិដ្ឋិ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ
 អនាគតារម្មណំ ចិត្តំ អនារម្មណន្តិ ។

[៧០២] បច្ចុប្បន្នំ អារត្ត អត្ថិ អារជ្ជនា ។ បេ ។
 បណិដ្ឋិ បច្ចុប្បន្នារម្មណំ ចិត្តំ សារម្មណន្តិ ។ អាមន្តា ។
 អតីតំ អារត្ត អត្ថិ អារជ្ជនា ។ បេ ។ បណិដ្ឋិ អតីតា-
 រម្មណំ ចិត្តំ សារម្មណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ប្រសិនបើ (ចិត្ត) មានអារម្មណ៍ជាអនាគត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិន
 គួរពោលថា ចិត្ត ជាអនាគតារម្មណ៍ មិនមានអារម្មណ៍ទេ (ព្រោះពាក្យ
 ថា) ចិត្ត ជាអនាគតារម្មណ៍ មិនមានអារម្មណ៍ ដូច្នេះ ជាពាក្យខុស
 មួយទៀត ប្រសិនបើ ចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា ចិត្ត មានអារម្មណ៍ជាអនាគតទេ (ព្រោះពាក្យថា)
 មិនមានអារម្មណ៍ និងមានអារម្មណ៍ជាអនាគត ដូច្នេះ ជាពាក្យខុស ។

[៩០១] ចិត្ត ជាអនាគតារម្មណ៍ មិនមានអារម្មណ៍ទេឬ ។ អើ ។
 ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ព្រោះប្រាជ្ញានូវអនាគត
 ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក
 មាន ព្រោះប្រាជ្ញានូវអនាគត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 ចិត្ត ជាអនាគតារម្មណ៍ មិនមានអារម្មណ៍ទេ ។

[៩០២] ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន
 ព្រោះប្រាជ្ញានូវបច្ចុប្បន្ន ចុះចិត្ត ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ (មានអារម្មណ៍
 ជាបច្ចុប្បន្ន) ប្រកបដោយអារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។ ការពិចារណា ។ បេ ។
 ការតាំងចិត្តទុក មាន ព្រោះប្រាជ្ញានូវអតីត ចុះចិត្ត ជាអតីតារម្មណ៍
 ប្រកបដោយអារម្មណ៍ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អត្ថកថាបិដក

[៧០៣] បច្ចុប្បន្ន អារត្ត អត្ថ អារជ្ជនា ។ បេ ។
 បណ្ឌិត បច្ចុប្បន្នារម្មណំ ចិត្តំ សារម្មណាន្តិ ។ អាមន្តា ។
 អនាគតំ អារត្ត អត្ថ អារជ្ជនា ។ បេ ។ បណ្ឌិត
 អនាគតារម្មណំ ចិត្តំ សារម្មណាន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧០៤] អតីតំ អារត្ត អត្ថ អារជ្ជនា ។ បេ ។
 បណ្ឌិត អតីតារម្មណំ ចិត្តំ អនារម្មណាន្តិ ។ អាមន្តា ។
 បច្ចុប្បន្ន អារត្ត អត្ថ អារជ្ជនា ។ បេ ។ បណ្ឌិត បច្ចុប្បន្នា-
 រម្មណំ ចិត្តំ អនារម្មណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧០៥] អនាគតំ អារត្ត អត្ថ អារជ្ជនា ។ បេ ។
 បណ្ឌិត អនាគតារម្មណំ ចិត្តំ អនារម្មណាន្តិ ។ អា-
 មន្តា ។ បច្ចុប្បន្ន អារត្ត អត្ថ អារជ្ជនា ។ បេ ។
 បណ្ឌិត បច្ចុប្បន្នារម្មណំ ចិត្តំ អនារម្មណាន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧០៦] ន វត្ថុក្ខំ អតីតានាគតារម្មណំ ចិត្តំ
 អនារម្មណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ អតីតានាគតំ
 នតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អតីតានាគតំ នត្ថំ

អនាគតារម្មណ៍កថា

[៩០៣] ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ព្រោះប្រាជ្ញាធម៌បច្ចុប្បន្ន ចុះចិត្ត ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ប្តូរ ។ អើ ។ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ព្រោះប្រាជ្ញាធម៌អនាគត ចុះចិត្ត ជាអនាគតារម្មណ៍ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩០៤] ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ព្រោះប្រាជ្ញាធម៌អតីត ចុះចិត្ត ជាអតីតារម្មណ៍ មិនមានអារម្មណ៍ឡើយ អើ ។ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ព្រោះប្រាជ្ញាធម៌បច្ចុប្បន្ន ចុះចិត្ត ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ មិនមានអារម្មណ៍ឡើយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩០៥] ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ព្រោះប្រាជ្ញាធម៌អនាគត ចុះចិត្ត ជាអនាគតារម្មណ៍ មិនមានអារម្មណ៍ឡើយ ។ អើ ។ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ព្រោះប្រាជ្ញាធម៌បច្ចុប្បន្ន ចុះចិត្ត ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ មិនមានអារម្មណ៍ឡើយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩០៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ចិត្ត ជាអតីតារម្មណ៍ និងជាអនាគតារម្មណ៍ មិនមានអារម្មណ៍ឡើយ ។ អើ ។ ក្រែងអតីត និងអនាគត មិនមានឡើយ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អតីតនិងអនាគត មិនមានទេ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

វេតនេ វេត វេ វត្ថុព្យោ អតីតានាគតារម្មណំ ចិត្តំ អនា-
រម្មណានិ ។ បេ ។

អនាគតារម្មណកថា ។

វិតក្កានុបតិកកថា

[៩០៧] សព្វំ ចិត្តំ វិតក្កានុបតិកតន្តិ ។ អាមន្តា ។
សព្វំ ចិត្តំ វិចារានុបតិកំ បីតានុបតិកំ សុខានុបតិកំ
ទុក្ខានុបតិកំ សោមនស្សានុបតិកំ ទោមនស្សានុបតិ-
កំ ឧបេក្ខានុបតិកំ សទ្ធានុបតិកំ វិរិយានុបតិកំ សតា-
នុបតិកំ សមាធានុបតិកំ បញ្ញានុបតិកំ វាតានុបតិកំ
នោសានុបតិកំ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បានុបតិកតន្តិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។

[៩០៨] សព្វំ ចិត្តំ វិតក្កានុបតិកតន្តិ ។ អាមន្តា ។
ននុ អត្ថំ អវិតក្កោ វិចារមត្តោ សមាជីតិ ។ អាមន្តា ។
ហញ្ចំ អត្ថំ អវិតក្កោ វិចារមត្តោ សមាជំ នោ វេត
វេ វត្ថុព្យោ សព្វំ ចិត្តំ វិតក្កានុបតិកតន្តិ ។

[៩០៩] សព្វំ ចិត្តំ វិតក្កានុបតិកតន្តិ ។ អាមន្តា ។
ននុ អត្ថំ អវិតក្កោ អវិចារោ សមាជីតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ចិត្ត ជាអតីតារម្មណ៍ និងជាអនាគតារម្មណ៍ មិនមានការម្ស្នាក់ទេ ។ បេ ។

ចប់ អនាគតារម្មណកថា ។

វិចិត្តក្កានុបត្តិតកថា

(៩០៧) ចិត្តទាំងអស់ ដែលវិតក្កៈជាប់តាមប្តូរ ។ អើ ។
ចិត្តទាំងអស់ ដែលវិចារ ជាប់តាម ដែលបីតិជាប់តាម ដែលសុខជាប់តាម ដែលទុក្ខជាប់តាម ដែលសោមនស្សជាប់តាម ដែលទោមនស្សជាប់តាម ដែលឧបេក្ខាជាប់តាម ដែលសទ្ធាជាប់តាម ដែលវិរិយៈជាប់តាម ដែលសតិជាប់តាម ដែលសមាធិជាប់តាម ដែលបញ្ញាជាប់តាម ដែលរាគៈជាប់តាម ដែលទោសៈជាប់តាម ។ បេ ។ ដែលអនោត្តប្បៈជាប់តាមប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៩០៨) ចិត្តទាំងអស់ ដែលវិតក្កៈជាប់តាមប្តូរ ។ អើ ។ ក្រែងសមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចិត្តទាំងអស់ ដែលវិតក្កៈជាប់តាមទេ ។

(៩០៩) ចិត្តទាំងអស់ ដែលវិតក្កៈជាប់តាមប្តូរ ។ អើ ។ ក្រែងសមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ មានដែរឬ ។ អើ ។

វិញ្ញាណសទ្ធកថា

ហឿ អត្ថំ អវិគត្តោ អវិចារោ សមាធិំ នោ វត វេ
វត្ថេ សព្វំ ចិត្តំ វិគត្តានុបតិទន្តិ ។

[៧០០] សព្វំ ចិត្តំ វិគត្តានុបតិទន្តិ ។ អាមន្តា ។
ននុ តយោ សមាធិំ វុត្តា ភកវតា សវិគត្តោ សវិចារោ
សមាធិំ អវិគត្តោ វិចារមត្តោ សមាធិំ អវិគត្តោ អវិចា-
រោ សមាធិតិ ។ អាមន្តា ។ ហឿ តយោ សមាធិំ
វុត្តា ភកវតា សវិគត្តោ សវិចារោ សមាធិំ អវិគត្តោ
វិចារមត្តោ សមាធិំ អវិគត្តោ អវិចារោ សមាធិំ នោ
វត វេ វត្ថេ សព្វំ ចិត្តំ វិគត្តានុបតិទន្តិ ។

វិញ្ញាណសទ្ធកថា ។

វិញ្ញាណសទ្ធកថា

[៧០១] សព្វសោ វិគត្តយតោ វិចារយតោ
វិគត្តវិចារោ សន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ សព្វសោ ដុស-
យតោ ដស្សវិចារោ សន្នោ សព្វសោ វេទយតោ វេទ-
នាវិចារោ សន្នោ សព្វសោ សញ្ញនតោ សញ្ញវិចារោ

វិញ្ញាបនបត្រសទ្ធាបិដក

ប្រសិនបើ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ មានដែរ ម្ចាស់អ្នក
ដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចិត្តទាំងអស់ ដែលវិតក្កៈជាប់តាមទេ ។

(៩១០) ចិត្តទាំងអស់ ដែលវិតក្កៈជាប់តាមប្តូរ ។ អើ ។ ក្រែង
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា សមាធិ មាន ៣ គឺសមាធិ មាន
វិតក្កៈ មានទាំងវិចារៈ ១ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ១
សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មិនមានទាំងវិចារៈ ១ ប្តូរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា សមាធិ មាន ៣ គឺសមាធិ មាន
វិតក្កៈ មានទាំងវិចារៈ ១ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ១
សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មិនមានទាំងវិចារៈ ១ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
មិនគួរពោលថា ចិត្តទាំងអស់ ដែលវិតក្កៈជាប់តាមទេ ។

ចប់ វិញ្ញាបនបត្រសទ្ធាបិដក ។

វិញ្ញាបនបត្រសទ្ធាបិដក

(៩១១) សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃវិតក្កៈ របស់បុគ្គល
កាលត្រិះរិះ កាលពិចារណា ដោយសព្វគ្រប់ប្តូរ ។ អើ ។ សំឡេង ជា
គ្រឿងផ្សាយចេញនៃផស្សៈ របស់បុគ្គលកាលពាល់ត្រូវ ដោយសព្វគ្រប់
សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃវេទនា របស់បុគ្គលកាលទទួលរោម្មណ៍
ដោយសព្វគ្រប់ សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃសញ្ញា របស់បុគ្គល

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

សង្ខារោ សព្វសោ ចេតយតោ ចេតនាវិទ្យារោ សង្ខារោ
 សព្វសោ ចិន្ទយតោ ចិត្តវិទ្យារោ សង្ខារោ សព្វសោ
 សរតោ សតិវិទ្យារោ សង្ខារោ សព្វសោ បដាធនតោ
 បញ្ញាវិទ្យារោ សង្ខារោ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៧០២) សព្វសោ វិតក្កយតោ វិចារយតោ វិតក្ក-
 វិទ្យារោ សង្ខារោ ។ អាមន្តា ។ វិតក្កវិទ្យារោ សង្ខារោ
 សោតវិញ្ញេយ្យោ សោតស្មី បដិហញ្ញតិ សោតស្ស
 អាចាបំ អាគច្ឆតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នន្ត
 វិតក្កវិទ្យារោ សង្ខារោ ន សោតវិញ្ញេយ្យោ ន សោតស្មី
 បដិហញ្ញតិ ន សោតស្ស អាចាបំ អាគច្ឆតីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ហព្វំ វិតក្កវិទ្យារោ សង្ខារោ ន សោតវិញ្ញេយ្យោ
 ន សោតស្មី បដិហញ្ញតិ ន សោតស្ស អាចាបំ អា-
 គច្ឆតិ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ សព្វសោ វិតក្កយតោ
 វិចារយតោ វិតក្កវិទ្យារោ សង្ខារោ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

កាលចំណាំបាន ដោយសព្វគ្រប់ សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃ
 ចេតនា របស់បុគ្គលកាលនឹក ដោយសព្វគ្រប់ សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយ
 ចេញនៃចិត្ត របស់បុគ្គលកាលគិត ដោយសព្វគ្រប់ សំឡេង ជាគ្រឿង
 ផ្សាយចេញនៃសតិ របស់បុគ្គលកាលរត្នក ដោយសព្វគ្រប់ សំឡេង
 ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃបញ្ញា របស់បុគ្គលកាលដឹង ដោយសព្វគ្រប់ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៩១២) សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃវិតក្កៈ របស់បុគ្គល
 កាលត្រិះរិះ កាលពិចារណា ដោយសព្វគ្រប់ ។ អើ ។ សំឡេង ជា
 គ្រឿងផ្សាយចេញនៃវិតក្កៈ ជាសំឡេង ដែលគួរដឹងបានដោយត្រចៀក
 ប៉ះទង្គិចក្នុងត្រចៀក មកកាន់គន្លងនៃត្រចៀក ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃវិតក្កៈ ជា
 សំឡេង មិនគួរដឹងដោយត្រចៀក មិនប៉ះទង្គិចក្នុងត្រចៀក មិនមកកាន់
 គន្លងនៃត្រចៀកទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយ
 ចេញនៃវិតក្កៈ ជាសំឡេង ដែលមិនគួរដឹងដោយត្រចៀក មិនប៉ះទង្គិច
 ក្នុងត្រចៀក មិនមកកាន់គន្លងនៃត្រចៀកទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិន
 គួរពោលថា សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃវិតក្កៈ របស់បុគ្គលកាល
 ត្រិះរិះ កាលពិចារណា ដោយសព្វគ្រប់ទេ ។

ចប់ វិចិត្តវិចារសទ្ធកថា ។

នយោបិក្ខត្ថស្ស វិហាតិកប៉ា

[៩១៣] នយោបិក្ខត្ថស្ស វិហាតិ ។ អាមន្តា ។
 អដស្សកស្ស វិហា អវេទនកស្ស វិហា អសញ្ញក-
 ស្ស វិហា អចេតនកស្ស វិហា អចិត្តកស្ស វិហាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ សដស្សកស្ស វិហា
 សវេទនកស្ស វិហា សសញ្ញកស្ស វិហា សចេត-
 នកស្ស វិហា សចិត្តកស្ស វិហាតិ ។ អាមន្តា ។
 ហញ្ចិ សដស្សកស្ស វិហា ។ បេ ។ សចិត្តកស្ស វិហា
 នោ វត វេ វត្ថុព្វេ នយោបិក្ខត្ថស្ស វិហាតិ ។

[៩១៤] នយោបិក្ខត្ថស្ស វិហាតិ ។ អាមន្តា ។
 អនាវជ្ជន្តស្ស វិហា អនាកោតស្ស វិហា ។ បេ ។ អប-
 ណិទហន្តស្ស វិហាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ
 អាវជ្ជន្តស្ស វិហា អាកោតស្ស វិហា ។ បេ ។ បណ៌-
 ទហន្តស្ស វិហាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អាវជ្ជន្តស្ស
 វិហា អាកោតស្ស វិហា ។ បេ ។ បណ៌ទហន្តស្ស វិហា
 នោ វត វេ វត្ថុព្វេ នយោបិក្ខត្ថស្ស វិហាតិ ។

នយបិបត្តស្ស វិបាតិកថា

[៩១៣] វេទា របស់បុគ្គលមិនពោលតាមចិត្តទេ ។ អើ ។

វេទា របស់បុគ្គលមិនមានផស្សៈ វេទា របស់បុគ្គលមិនមានវេទនា វេទា របស់បុគ្គលមិនមានសញ្ញា វេទា របស់បុគ្គលមិនមានចេតនា វេទា របស់បុគ្គលមិនមានចិត្ត ។ មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងវេទា របស់បុគ្គលប្រកបដោយផស្សៈ វេទា របស់បុគ្គលប្រកបដោយវេទនា វេទា របស់បុគ្គលប្រកបដោយសញ្ញា វេទា របស់បុគ្គលប្រកបដោយចេតនា វេទា របស់បុគ្គលប្រកបដោយចិត្ត ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វេទា របស់បុគ្គលប្រកបដោយផស្សៈ ។ បេ ។ វេទា របស់បុគ្គលប្រកបដោយចិត្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វេទា របស់បុគ្គលមិនពោលតាមចិត្តទេ ។

[៩១៤] វេទា របស់បុគ្គលមិនពោលតាមចិត្តទេ ។ អើ ។

វេទា របស់បុគ្គលកាលមិនពិចារណា វេទា របស់បុគ្គលកាលមិនសង្ឃឹម ។ បេ ។ វេទា របស់បុគ្គលកាលមិនតាំងចិត្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង វេទា របស់បុគ្គលកាលពិចារណា វេទា របស់បុគ្គលកាលសង្ឃឹម ។ បេ ។ វេទា របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្ត ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វេទា របស់បុគ្គលកាលពិចារណា វេទា របស់បុគ្គលកាលសង្ឃឹម ។ បេ ។ វេទា របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វេទា របស់បុគ្គលមិនពោលតាមចិត្តទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៩០៥] នយថាចិត្តស្ស វាចាតិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទ វាចា ចិត្តសមុដ្ឋានា ចិត្តេន សហ ជាតា ចិត្តេន
 សហ ឯកុប្បទាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចី វាចា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានា ចិត្តេន សហ ជាតា ចិត្តេន សហ ឯកុប្ប-
 ទា នោ វត វេ វត្ថុព្វេ នយថាចិត្តស្ស វាចាតិ ។

[៩០៦] នយថាចិត្តស្ស វាចាតិ ។ អាមន្តា ។
 ន ភណ្ឌិតុកាមោ ភណាតិ ន កេដតុកាមោ កេ-
 ដេតិ ន អាលបិតុកាមោ អាលបតិ ន វេហរិតុ-
 កាមោ វេហរតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នន្ទ
 ភណ្ឌិតុកាមោ ភណាតិ កេដតុកាមោ កេដេតិ អា-
 លបិតុកាមោ អាលបតិ វេហរិតុកាមោ វេហរតីតិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចី ភណ្ឌិតុកាមោ ភណាតិ កេដតុ-
 កាមោ កេដេតិ អាលបិតុកាមោ អាលបតិ វេហរិតុ-
 កាមោ វេហរតិ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ នយថាចិត្តស្ស
 វាចាតិ ។

[៩០៧] ន វត្ថុព្វំ នយថាចិត្តស្ស វាចាតិ ។
 អាមន្តា ។ នន្ទ អត្ថំ កោចិ អញ្ចំ ភណ្ឌិស្សមីតិ

អភិធម្មបដិក កថាវត្ថុ

[៩១៥] វេទា របស់បុគ្គលមិនពោលតាមចិត្តទេ ។ អើ ។
 ក្រែងវេទា តាំងឡើងដោយចិត្ត កើតជាមួយនឹងចិត្ត កើតឡើងព្រមគ្នា
 នឹងចិត្ត ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វេទា តាំងឡើងដោយចិត្ត កើតជា
 មួយនឹងចិត្ត កើតឡើងព្រមគ្នានឹងចិត្ត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា វេទា របស់បុគ្គលមិនពោលតាមចិត្តទេ ។

[៩១៦] វេទា របស់បុគ្គលមិនពោលតាមចិត្តទេ ។ អើ ។
 បុគ្គល ចង់និយាយ តែមិននិយាយ ចង់ពោល តែមិនពោល ចង់
 ហៅ តែមិនហៅ ចង់ចរចា តែមិនចរចា ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងបុគ្គល ចង់និយាយ តែនិយាយបាន ចង់
 ពោល តែពោលបាន ចង់ហៅ តែហៅបាន ចង់ចរចា តែចរចា
 បាន ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គល ចង់និយាយ តែនិយាយបាន
 ចង់ពោល តែពោលបាន ចង់ហៅ តែហៅបាន ចង់ចរចា តែ
 ចរចាបាន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វេទា របស់បុគ្គល
 មិនពោលតាមចិត្តទេ ។

[៩១៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វេទា របស់បុគ្គលមិនពោលតាម
 ចិត្តទេ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលនិយាយ គិតថា អាត្មាអញ នឹងនិយាយពាក្យដទៃ

នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិកថា

អញ្ចំ កណាតិ អញ្ចំ កាលេស្សាមីតិ អញ្ចំ កាលេតិ អញ្ចំ
 អាលបិស្សាមីតិ អញ្ចំ អាលបតិ អញ្ចំ វេហាវិស្សាមីតិ
 អញ្ចំ វេហាវតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អត្ថំ កោចិ
 អញ្ចំ កណាស្សាមីតិ អញ្ចំ កណាតិ ។ បេ ។ អញ្ចំ
 វេហាវិស្សាមីតិ អញ្ចំ វេហាវតិ តេន វត វេ វត្ថេ
 នយថាចិត្តស្ស វាចាតិ ។

នយថាចិត្តស្ស វាចាតិកថា ។

នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិកថា

(៧០៨) នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិ ។ អា-
 មន្តា ។ អដស្សកស្ស កាយកម្មំ ។ បេ ។ អចិត្ត-
 កស្ស កាយកម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថេ ។ បេ ។ ននុ
 សដស្សកស្ស កាយកម្មំ ។ បេ ។ សចិត្តកស្ស
 កាយកម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ សដស្សកស្ស
 កាយកម្មំ ។ បេ ។ សចិត្តកស្ស កាយកម្មំ លោ
 វត វេ វត្ថេ នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិ ។

នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិកថា

រមែននិយាយពាក្យដទៃវិញ គិតថា អាត្មាអញ នឹងពោលពាក្យដទៃ
 រមែនពោលពាក្យដទៃវិញ គិតថា អាត្មាអញ នឹងហៅពាក្យដទៃ រមែន
 ហៅពាក្យដទៃវិញ គិតថា អាត្មាអញ នឹងចរចាពាក្យដទៃ រមែនចរចា
 ពាក្យដទៃវិញ មានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលនីមួយៗ គិតថា
 អាត្មាអញ នឹងនិយាយពាក្យដទៃ រមែននិយាយពាក្យដទៃវិញ ។ បេ ។
 គិតថា អាត្មាអញ នឹងចរចាពាក្យដទៃ រមែន រចាពាក្យដទៃវិញ មាន
 ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា វាចា របស់បុគ្គល
 មិនពោលតាមចិត្ត ។

ចប់ នយថាចិត្តស្ស វាចាតិកថា ។

នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិកថា

[៩១៨] កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តទេឬ ។ អើ ។
 កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនមានផស្សៈ ។ បេ ។ កាយកម្ម របស់បុគ្គល
 មិនមានចិត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងកាយកម្ម
 របស់បុគ្គលប្រកបដោយផស្សៈ ។ បេ ។ កាយកម្ម របស់បុគ្គលប្រកប
 ដោយចិត្តឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ កាយកម្ម របស់បុគ្គលប្រកបដោយ
 ផស្សៈ ។ បេ ។ កាយកម្ម របស់បុគ្គលប្រកបដោយចិត្ត ម្នាលអ្នក
 ដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៧១៧] នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។
 អនាវជ្ជន្តស្ស កាយកម្មំ ។ បេ ។ អបណិទហន្តស្ស
 កាយកម្មន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ ននុ អា-
 វជ្ជន្តស្ស កាយកម្មំ ។ បេ ។ បណិទហន្តស្ស
 កាយកម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចី អាវជ្ជន្តស្ស កា-
 យកម្មំ ។ បេ ។ បណិទហន្តស្ស កាយកម្មំ នោ វត
 រេ វត្ថព្វេ នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តំ ។

[៧២០] នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តំ ។ អា-
 មន្តា ។ ននុ កាយកម្មំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ ចិត្តេន សហ
 ជាតំ ចិត្តេន សហ ឯកុប្បាទន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចី
 កាយកម្មំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ ចិត្តេន សហ ជាតំ ចិត្តេន
 សហ ឯកុប្បាទំ នោ វត រេ វត្ថព្វេ នយថាចិត្តស្ស
 កាយកម្មន្តំ ។

[៧២១] នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។
 ន អភិក្កមិត្តកាមោ អភិក្កមតិ ន បដិក្កមិត្តកាមោ
 បដិក្កមតិ ន អាលោកេត្តកាមោ អាលោកេតិ ន
 វិលោកេត្តកាមោ វិលោកេតិ ន សម្មញ្ញិត្តកាមោ
 សម្មញ្ញេតិ ន បសាវេត្តកាមោ បសាវេតិ ។ ន ហេវំ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៩១៩] កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តប្ត ។ អើ ។ កាយ-
កម្ម របស់បុគ្គលកាលមិនពិចារណា ។ បេ ។ កាយកម្ម របស់បុគ្គល
កាលមិនបានតាំងចិត្តប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង
កាយកម្ម របស់បុគ្គលកាលពិចារណា ។ បេ ។ កាយកម្ម របស់បុគ្គល
កាលតាំងចិត្តប្ត ។ អើ ។ ប្រសិនបើ កាយកម្ម របស់បុគ្គលកាលពិចា-
រណា ។ បេ ។ កាយកម្ម របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្ត (យ៉ាងនេះ) ម្នាលអ្នក
ដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តទេ ។

[៩២០] កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តប្ត ។ អើ ។
ក្រែងកាយកម្ម តាំងឡើងដោយចិត្ត កើតជាមួយនឹងចិត្ត កើតព្រមជា
មួយនឹងចិត្តប្ត ។ អើ ។ ប្រសិនបើ កាយកម្ម តាំងឡើងដោយចិត្ត
កើតជាមួយនឹងចិត្ត កើតព្រមជាមួយនឹងចិត្ត (យ៉ាងនេះ) ម្នាលអ្នកដ៏
ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តទេ ។

[៩២១] កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តប្ត ។ អើ ។
បុគ្គល ចង់ឈានទៅមុខ តែឈានទៅមុខមិនកើត ចង់ឈានថយ
ក្រោយ តែឈានថយក្រោយមិនកើត ចង់ក្រឡេកទៅមុខ តែក្រឡេក
ទៅមុខមិនកើត ចង់ក្រឡេកទៅទិសផ្សេងៗ តែក្រឡេកទៅទិសផ្សេងៗ
មិនកើត ចង់បត់អវយវៈចូល តែបត់អវយវៈចូលមិនកើត ចង់លា
អវយវៈចេញ តែលាអវយវៈចេញមិនកើតប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង

នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិកថា

វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នន្ទ អភិក្កម៌តុកាមោ អភិក្កមតិ
 បដិក្កម៌តុកាមោ បដិក្កមតិ អាលោកេតុកាមោ អា-
 លោកេតិ វិលោកេតុកាមោ វិលោកេតិ សម្មញ្ញតុ-
 កាមោ សម្មញ្ញេតិ បសារេតុកាមោ បសារេតិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អភិក្កម៌តុកាមោ អភិក្កមតិ
 ។ បេ ។ បសារេតុកាមោ បសារេតិ តេន វត វេ វត្ថុព្វេ
 នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិ ។

[៩២២] ន វត្ថុព្វំ នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិ ។
 អាមន្តា ។ នន្ទ អត្ថិ កោចិ អញ្ញាត្រ កង្ខិស្សម៌តិ
 អញ្ញាត្រ កង្ខតិ ។ បេ ។ អញ្ចំ បសារេស្សម៌តិ អញ្ចំ
 បសារេតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អត្ថិ កោចិ អញ្ញាត្រ
 កង្ខិស្សម៌តិ អញ្ញាត្រ កង្ខតិ ។ បេ ។ អញ្ចំ បសា-
 រេស្សម៌តិ អញ្ចំ បសារេតិ តេន វត វេ វត្ថុព្វេ
 នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិ ។

នយថាចិត្តកាយកម្មន្តិកថា

នេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងបុគ្គល ចង់ឈានទៅមុខ តែងឈានទៅមុខបាន
 ចង់ឈានថយក្រោយ តែងឈានថយក្រោយបាន ចង់ក្រឡេកទៅមុខ
 តែងក្រឡេកទៅមុខបាន ចង់ក្រឡេកទៅទិសផ្សេង ។ តែងក្រឡេកទៅ
 ទិសផ្សេង ។ បាន ចង់បត់អវយវៈចូល តែងបត់អវយវៈចូលបាន ចង់លា
 អវយវៈចេញ តែងលាអវយវៈចេញបានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 បុគ្គល ចង់ឈានទៅមុខ តែងឈានទៅមុខបាន ។ បេ ។ ចង់លា
 អវយវៈចេញ តែងលាអវយវៈចេញបាន (យ៉ាងនេះ) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តទេ ។

(៩២២) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើ
 តាមចិត្តទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលនិយាយ គិតថា អាត្មាអញ នឹងទៅ
 ក្នុងទិសដទៃ តែត្រឡប់ជាទៅក្នុងទិសដទៃវិញ ។ បេ ។ គិតថា អាត្មា
 អញ នឹងលានូវអវយវៈដទៃ តែត្រឡប់ជាលានូវអវយវៈដទៃវិញ មាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលនិយាយ គិតថា អាត្មាអញ នឹងទៅ
 ក្នុងទិសដទៃ តែត្រឡប់ជាទៅក្នុងទិសដទៃវិញ ។ បេ ។ គិតថា អាត្មា
 អញ នឹងលានូវអវយវៈដទៃ តែត្រឡប់ជាលានូវអវយវៈដទៃវិញ មាន
 ដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កាយកម្ម
 របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្ត ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ
អតីតាសាគតប្បប្បដកហិ

[៩២៣] អតីតេន សមដ្ឋាកតោតិ ។ អាមន្តា ។
នន្ទ អតីតំ និរុទ្ធី វិគតំ វិបវិណាតំ អត្ថផ្គតំ អព្ពត្ថផ្គ-
តន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អតីតំ និរុទ្ធី វិគតំ វិបវិណាតំ
អត្ថផ្គតំ អព្ពត្ថផ្គតំ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អតីតេន
សមដ្ឋាកតោតិ ។

[៩២៤] អនាកតេន សមដ្ឋាកតោតិ ។ អាមន្តា ។
នន្ទ អនាកតំ អជាតំ អក្ខតំ អសញ្ញាតំ អនិព្វតំ
អនភិនិព្វតំ អចាតុក្កតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អនាកតំ
អជាតំ អក្ខតំ អសញ្ញាតំ អនិព្វតំ អនភិនិព្វតំ អចាតុ-
ក្កតំ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អនាកតេន សមដ្ឋាកតោតិ ។

[៩២៥] អតីតេន រូបក្ខន្ធទ្វេន សមដ្ឋាកតោ អ-
នាកតេន រូបក្ខន្ធទ្វេន សមដ្ឋាកតោ បច្ចុប្បន្នេន រូប-
ក្ខន្ធទ្វេន សមដ្ឋាកតោតិ ។ អាមន្តា ។ តីហិ រូបក្ខ-
ន្ធទ្វេហិ សមដ្ឋាកតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អតីតាតីតប្បប្បន្តកថា

(៩២៣) បុគ្គល ប្រកបដោយអតីតប្ប ។ អើ ។ ក្រែងអតីត
រលត់ហើយ ទៅប្រាសហើយ ប្រែប្រួលហើយ អស់ហើយ បាត់ហើយ
ប្ប ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អតីត រលត់ហើយ ទៅប្រាសហើយ ប្រែប្រួល
ហើយ អស់ហើយ បាត់ហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
បុគ្គល ប្រកបដោយអតីតទេ ។

(៩២៤) បុគ្គល ប្រកបដោយអនាគតប្ប ។ អើ ។ ក្រែង
អនាគត មិនទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់លូតលាស់ មិនទាន់ដុះ
មិនទាន់ដុះដាល មិនទាន់កើតប្រាកដទេប្ប ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
អនាគត មិនទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់លូតលាស់ មិនទាន់ដុះ
មិនទាន់ដុះដាល មិនទាន់កើតប្រាកដទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា បុគ្គល ប្រកបដោយអនាគតទេ ។

(៩២៥) បុគ្គល ប្រកបដោយរូបក្ខន្ធជាអតីត ប្រកបដោយ
រូបក្ខន្ធជាអនាគត ប្រកបដោយរូបក្ខន្ធជាបច្ចុប្បន្នដែរឬ ។ អើ ។ មានតែ
បុគ្គល ប្រកបដោយរូបក្ខន្ធភ្ន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អតីតាភិក្ខុប្បដ្ឋាន

អតីតេហំ បញ្ចហំ ខន្ធហំ សមម្ពាគតោ អនាគតេហំ
 បញ្ចហំ ខន្ធហំ សមម្ពាគតោ បច្ចុប្បន្នេហំ បញ្ចហំ
 ខន្ធហំ សមម្ពាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ បន្ទុសហំ
 ខន្ធហំ សមម្ពាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧២៦] អតីតេន ចក្ខាយតនេន សមម្ពាគតោ
 អនាគតេន ចក្ខាយតនេន សមម្ពាគតោ បច្ចុប្បន្នេន
 ចក្ខាយតនេន សមម្ពាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ តីហំ
 ចក្ខាយតនេហំ សមម្ពាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ អតីតេហំ ធានសហំ អាយតនេហំ សមម្ពា-
 គតោ អនាគតេហំ ធានសហំ អាយតនេហំ សមម្ពា-
 គតោ បច្ចុប្បន្នេហំ ធានសហំ អាយតនេហំ សមម្ពា-
 គតោតិ ។ អាមន្តា ។ ធន្តីសាយតនេហំ សមម្ពា-
 គតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧២៧] អតីតាយ ចក្ខុធាតុយា សមម្ពាគតោ
 អនាគតាយ ចក្ខុធាតុយា សមម្ពាគតោ បច្ចុប្បន្នាយ
 ចក្ខុធាតុយា សមម្ពាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ តីហំ ចក្ខុ-
 ធាតុហំ សមម្ពាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អតីតភាពតប្បប្បដ្ឋាន

បុគ្គល ប្រកបដោយខន្ធ ៥ ជាអតីត ប្រកបដោយខន្ធ ៥ ជាអនាគត
 ប្រកបដោយខន្ធ ៥ ជាបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ មានតែបុគ្គល ប្រកប
 ដោយខន្ធ ១៥ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩២៦] បុគ្គល ប្រកបដោយចក្ខុយតនៈ ជាអតីត ប្រកប
 ដោយចក្ខុយតនៈ ជាអនាគត ប្រកបដោយចក្ខុយតនៈ ជាបច្ចុប្បន្ន ។
 អើ ។ មានតែបុគ្គល ប្រកបដោយចក្ខុយតនៈ ៣ ឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលប្រកបដោយអាយតនៈ ១២ ជាអតីត
 ប្រកបដោយអាយតនៈ ១២ ជាអនាគត ប្រកបដោយអាយតនៈ ១២ ជា
 បច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ មានតែបុគ្គល ប្រកបដោយអាយតនៈ ៣៦ ឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩២៧] បុគ្គល ប្រកបដោយចក្ខុធាតុ ជាអតីត ប្រកបដោយ
 ចក្ខុធាតុ ជាអនាគត ប្រកបដោយចក្ខុធាតុ ជាបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ មានតែ
 បុគ្គលប្រកបដោយចក្ខុធាតុ ៣ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អតីតាហិ អដ្ឋាវសហិ ធាតុហិ សមន្មាគតោ អនាគ-
តាហិ អដ្ឋាវសហិ ធាតុហិ សមន្មាគតា បច្ចុប្បន្នាហិ
អដ្ឋាវសហិ ធាតុហិ សមន្មាគតោតិ ។ អាមន្តា ។
ចតុប្បញ្ញាសធាតុហិ សមន្មាគតោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៧២៨] អតីតេន ចក្កុទ្ធិយេន សមន្មាគតោ
អនាគតេន ចក្កុទ្ធិយេន សមន្មាគតោ បច្ចុប្បន្នេន
ចក្កុទ្ធិយេន សមន្មាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ តីហិ
ចក្កុទ្ធិយេហិ សមន្មាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។
អតីតេហិ ពាវីសតិទ្ធិយេហិ សមន្មាគតោ អនាគតេហិ
ពាវីសតិទ្ធិយេហិ សមន្មាគតោ បច្ចុប្បន្នេហិ ពាវីស-
តិទ្ធិយេហិ សមន្មាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ ធសង្ខត្តិ-
យេហិ សមន្មាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៧២៩] ន វត្ថព្វំ អតីតានាគតេហិ សមន្មាគតោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្ថំ អដ្ឋវិមោក្ខណាយី ចតុន្នំ
ឈានំ ជីកាមលាភី នវន្នំ អនុប្បព្វវិហារសមាបត្តំនំ
លាភីតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វា អត្ថំ អដ្ឋវិមោក្ខណាយី

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បុគ្គល ប្រកបដោយធាតុ ១៨ ជាអតីត ប្រកបដោយធាតុ ១៨ ជាអនាគត
ប្រកបដោយធាតុ ១៨ ជាបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ មានតែបុគ្គល ប្រកប
ដោយធាតុ ៥៤ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៩២៨) បុគ្គល ប្រកបដោយចក្ខុន្ទ្រិយ ជាអតីត ប្រកបដោយ
ចក្ខុន្ទ្រិយ ជាអនាគត ប្រកបដោយចក្ខុន្ទ្រិយ ជាបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។
មានតែបុគ្គល ប្រកបដោយចក្ខុន្ទ្រិយ ៣ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ប្រកបដោយឥន្ទ្រិយ ២២ ជាអតីត ប្រកបដោយ
ឥន្ទ្រិយ ២២ ជាអនាគត ប្រកបដោយឥន្ទ្រិយ ២២ ជាបច្ចុប្បន្ន ។
អើ ។ មានតែបុគ្គល ប្រកបដោយឥន្ទ្រិយ ៦៦ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៩២៩) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ប្រកបដោយអតីតនិង
អនាគតទេ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ជាអ្នកចម្រើននូវវិមោក្ខ ៨ ជាអ្នក
បានដោយមិនបាច់ប្រាថ្នា នូវឈានទាំង៤ បាននូវអនុប្បវិហារសមាបត្តិ
ទាំង ៩ មានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គល ជាអ្នកចម្រើននូវវិមោក្ខ ៨

តិស្ស ឧទ្ទានំ

ចតុន្ទំ ឈានានំ និកាមលាភី នវន្ទំ អនុប្បព្វវិហារ-
 សមាបត្តិនំ លាភី តេន វត វេ វត្ថុព្វេ អតីតានាគ-
 តេហិ សមន្នាគតោតិ ។

អតីតានាគតប្បព្វប្បន្តេហិ ។

នវិមោ វិគ្គោ ។

តិស្ស ឧទ្ទានំ

អានិសំសទស្សវិស្ស សញ្ញោជនានំ បហានំ
 អមតារម្មណំ សញ្ញោជនំ រូបំ សារម្មណំ
 អនុសយា អនារម្មណា ឯវមេវ ញ្ញាណំ អតី-
 តានាគតារម្មណំ ចិត្តំ សព្វំ ចិត្តំ វិតក្កានុ-
 បតីតំ សព្វសោ វិតក្កយតោ វិចារយតោ
 វិតក្កវិជ្ជារោ សម្មោ នយថាចិត្តស្ស វាចា
 តថេវ កាយកម្មំ អតីតានាគតេហិ
 សមន្នាគតោតិ ។

ឧទាន នៃនិមិត្ត

ជាអ្នកបានដោយមិនបាច់ប្រាថ្នា នូវឈានទាំង ៤ បាននូវអនុបុព្វវិហារ-
សមាបត្តិទាំង ៧ មាន (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល ប្រកបដោយអតីតនិងអនាគត ។

ចប់ អតីតាគតប្បបូជន្តថា ។

ចប់ និមិត្ត ។

ឧទាននៃនិមិត្តដោះ គឺ

និយាយអំពី ការលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ របស់បុគ្គលអ្នក
ឃើញនូវកានិសង្ស១ សញ្ញាជនៈ មានអមត ជាភារម្មណ៍ ១
រូប ប្រកបដោយភារម្មណ៍ ១ ពួកអនុស័យ មិនមានភារម្មណ៍ ១
ញាណ មិនមានភារម្មណ៍ យ៉ាងនោះដែរ ១ ចិត្ត ជាអតីតភារម្មណ៍
និងអនាគតភារម្មណ៍ ១ ចិត្តទាំងអស់ មានវិគក្កៈជាប់តាម ១
សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃវិគក្កៈ របស់បុគ្គលកាល
ត្រិះរិះ កាលពិចារណា ដោយសព្វគ្រប់ ១ វេចា របស់បុគ្គល
មិនពោលតាមចិត្ត ១ កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្ត
ដូច្នោះ ១ បុគ្គល ប្រកបដោយអតីតនិងអនាគត ១ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

និពោធកថា

[៧៣០] ឧបបត្តេសិយេ បញ្ចក្ខន្ធន្ហេ អនិរុទ្ធ
 ភិរិយា បញ្ច ខន្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ ទសន្នំ
 ខន្ធានំ សមោធានំ ហោតិ ទស ខន្ធា សម្មាសម្ពាសនំ
 អាគច្ឆន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទសន្នំ ខន្ធានំ
 សមោធានំ ហោតិ ទស ខន្ធា សម្មាសម្ពាសនំ អាគច្ឆន្តិ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ ជស្សានំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ
 សមោធានំ ហោតិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៣១] ឧបបត្តេសិយេ បញ្ចក្ខន្ធន្ហេ អនិរុទ្ធ
 ភិរិយា ចត្តារោ ខន្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ នវន្នំ
 ខន្ធានំ សមោធានំ ហោតិ នវ ខន្ធា សម្មាសម្ពាសនំ
 អាគច្ឆន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នវន្នំ ខន្ធានំ
 សមោធានំ ហោតិ នវ ខន្ធា សម្មាសម្ពាសនំ អាគច្ឆន្តិតិ ។
 អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ ជស្សានំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ
 សមោធានំ ហោតិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៣២] ឧបបត្តេសិយេ បញ្ចក្ខន្ធន្ហេ អនិរុទ្ធ
 ភិរិយា ញាណំ ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ អាមន្តា ។
 នន្នំ ខន្ធានំ សមោធានំ ហោតិ ន ខន្ធា

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

និរោធកថា

[៩៣០] កាលបញ្ចក្ខន្ធ ស្វែងរកកំណើត មិនទាន់រលត់ ខន្ធ
៥ ជាកិរិយា កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃខន្ធទាំង ១០ មាន
ខន្ធទាំង ១០ មកកាន់ភាពចំពោះមុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ការប្រជុំ នៃខន្ធទាំង ១០ មាន ខន្ធទាំង ១០ មកកាន់ភាព
ចំពោះមុខឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំង
ពីរ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៣១] កាលបញ្ចក្ខន្ធ ស្វែងរកកំណើត មិនទាន់រលត់ ខន្ធ
ទាំង ៤ ជាកិរិយា កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃខន្ធទាំង ៩ មាន
ខន្ធទាំង ៩ មកកាន់ភាពចំពោះមុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ការប្រជុំ នៃខន្ធទាំង ៩ មាន ខន្ធទាំង ៩ មកកាន់ភាពចំពោះ
មុខឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងពីរ
មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៣២] កាលបញ្ចក្ខន្ធ ស្វែងរកកំណើត មិនទាន់រលត់ ញាណ
ជាកិរិយា កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃខន្ធទាំង ៦ មាន ខន្ធទាំង ៦

រូប មណ្ឌតិកថា

សម្មាសម្ពុទ្ធិការំ អាគច្ឆន្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 ធន្នំ ទន្ធានំ សមោធានំ ហោតិ ន ទន្ធា សម្មាសម្ពុទ្ធិការំ
 អាគច្ឆន្តិតំ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ ជស្សានំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្នំ
 ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៩៣៣) ឧបបត្តេសិយេ បញ្ចក្ខន្ធន្ធន្តរ្យោ មត្តោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ។ អាមន្តា ។ មតោ មក្កំ ភាវេតិ កាល-
 កតោ មក្កំ ភាវេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

និរោធកថា ។

រូប មណ្ឌតិកថា

(៩៣៤) មក្កសមន្តីស្ស រូបំ មត្តោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ សារម្មណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា អាគោតោ
 សមន្តាហារោ មនសិការោ ចេតនា បត្តនា បណ្ឌិ-
 ជិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ អនាម្មណំ
 នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណ្ឌិជិតំ ។ អា-
 មន្តា ។ ហត្ថំ អនាម្មណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា
 ។ បេ ។ បណ្ឌិជំ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ មក្កសមន្តីស្ស
 រូបំ មត្តោតិ ។

រូបមន្តោតិកថា

មកកាន់ភាពចំពោះមុខប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការ
ប្រជុំ នៃខន្ធចាំង ៦ មាន ខន្ធចាំង ៦ មកកាន់ភាពចំពោះមុខប្តូរ ។ អើ ។
ការប្រជុំ នៃផស្សៈចាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តចាំងពីរ មានប្តូរ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៣៣] កាលបញ្ចក្ខន្ធ ស្វែងរកកំណើត រលត់ហើយ មគ្គ
កើតឡើងប្តូរ ។ អើ ។ បុគ្គលស្លាប់ ទើបចម្រើនមគ្គ បុគ្គលធ្វើមរណ-
កាល ទើបចម្រើនមគ្គប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ចប់ និរោធកថា ។

រូបមន្តោតិកថា

[៩៣៤] រូប របស់បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ជាមគ្គប្តូរ ។
អើ ។ រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ការសង្ស័យ ការ
ប្រមូលមក ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំងចិត្តទុក
ចំពោះរូបនោះ មានប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង
រូប មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះ
រូបនោះ មិនមានទេប្តូរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ រូប មិនមានអារម្មណ៍
ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ
ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប របស់បុគ្គលព្រមព្រៀង
ដោយមគ្គ ជាមគ្គទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៧៣៥] សម្មាវាចា មត្តោតិ ។ អាមន្តា ។
 សារម្មណា អត្ថំ តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ ននុ អនាមម្មណា នត្ថំ តាយ
 អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច
 អនាមម្មណា នត្ថំ តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីធិ
 តោ វត វេ វត្ថុញ សម្មាវាចា មត្តោតិ ។

[៧៣៦] សម្មាគម្មន្តោ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវោ
 មត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ សារម្មណា អត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។
 ននុ អនាមម្មណា នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។
 បណីធិតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច អនាមម្មណា នត្ថំ
 តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីធិ តោ វត វេ វត្ថុញ
 សម្មាអាជីវោ មត្តោតិ ។

[៧៣៧] សម្មាទិដ្ឋិ មត្តោ សា ច សារម្មណា
 អត្ថំ តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៩៣៥] សម្មាវចា ជាមគ្គបូ ។ អើ ។ (សម្មាវចា) ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាវចានោះ មានបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងសម្មាវចា មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាវចានោះ មិនមានទេបូ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ (សម្មាវចា) មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាវចានោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សម្មាវចា ជាមគ្គទេ ។

[៩៣៦] សម្មាភិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាភិដ្ឋិ ជាមគ្គបូ ។ អើ ។ (សម្មាភិដ្ឋិ) ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាភិដ្ឋិនោះ មានបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងសម្មាភិដ្ឋិ មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាភិដ្ឋិនោះ មិនមានទេបូ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សម្មាភិដ្ឋិ មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាភិដ្ឋិនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សម្មាភិដ្ឋិ ជាមគ្គទេ ។

[៩៣៧] សម្មាទិដ្ឋិ ជាមគ្គ សម្មាទិដ្ឋិនោះឯង ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាទិដ្ឋិនោះ មានបូ ។

រូប មនោគិកថា

អាមន្តា ។ សម្មាវាចា មត្តោ សា ច សារម្មណា អត្ថ
តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វ
។ បេ ។ សម្មាទិដ្ឋិ មត្តោ សា ច សារម្មណា អត្ថ
តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជីតិ ។ អាមន្តា ។
សម្មាភិម្ពន្តោ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវេ មត្តោ សា ច
សារម្មណា អត្ថ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថព្វ ។ បេ ។ សម្មាសង្កប្បោ ។ បេ ។
សម្មាវាយាមោ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។

[៧៣៨] សម្មាសមាធិ មត្តោ សា ច សារម្ម-
ណា អត្ថ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជីតិ ។ អា-
មន្តា ។ សម្មាវាចា មត្តោ សា ច សារម្មណា អត្ថ
តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វ
។ បេ ។ សម្មាសមាធិ មត្តោ សា ច សារម្មណា អត្ថ
តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជីតិ ។ អាមន្តា ។
សម្មាភិម្ពន្តោ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវេ មត្តោ សា ច

រូបបញ្ចេតិកថា

អើ ។ សម្មាវចា ជាមគ្គ សម្មាវចានោះឯង ប្រកបដោយអារម្មណ៍
 ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាវចានោះ មានឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ជាមគ្គ សម្មាទិដ្ឋិនោះ
 ឯង ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក
 ចំពោះសម្មាទិដ្ឋិនោះ មានឬ ។ អើ ។ សម្មាកម្មនៈ ។ បេ ។ សម្មាភាជីវៈ
 ជាមគ្គ សម្មាភាជីវៈនោះឯង ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា
 ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាភាជីវៈនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាសង្កប្បៈ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមៈ
 ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។

[៩៣៨] សម្មាសមាធិ ជាមគ្គ សម្មាសមាធិនោះឯង ប្រកប
 ដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មា-
 សមាធិនោះ មានឬ ។ អើ ។ សម្មាវចា ជាមគ្គ សម្មាវចានោះ
 ឯង ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក
 ចំពោះសម្មាវចានោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សម្មាសមាធិ ជាមគ្គ សម្មាសមាធិនោះឯង ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការ
 ពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាសមាធិនោះ មានឬ ។
 អើ ។ សម្មាកម្មនៈ ។ បេ ។ សម្មាភាជីវៈ ជាមគ្គ សម្មាភាជីវៈនោះឯង

អភិធម្មបិដកេ ពថវិទ្យ

សាវ្មណ្ណោ នត្ថំ វស្សំ អារ្យដ្ឋោ ។ បេ ។ បណីជិតំ ។
ន បោវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៧៣៧] សម្មាសម្ពុទ្ធិ មគ្គោ សោ ច អនាវ្មណ្ណោ
នត្ថំ តាយ អារ្យដ្ឋោ ។ បេ ។ បណីជិតំ ។ អាមន្តា ។
សម្មាទិដ្ឋិ មគ្គោ សោ ច អនាវ្មណ្ណោ នត្ថំ តាយ អា-
រ្យដ្ឋោ ។ បេ ។ បណីជិតំ ។ ន បោវំ វត្តោ ។ បេ ។
សម្មាសម្ពុទ្ធិ មគ្គោ សោ ច អនាវ្មណ្ណោ នត្ថំ តាយ
អារ្យដ្ឋោ ។ បេ ។ បណីជិតំ ។ អាមន្តា ។ សម្មា-
សង្កប្បោ ។ បេ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធិ មគ្គោ សោ ច អនាវ្ម-
ណ្ណោ នត្ថំ វស្សំ អារ្យដ្ឋោ ។ បេ ។ បណីជិតំ ។ ន
បោវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៧៤០] សម្មាសម្ពុទ្ធិ មគ្គោ សោ ច អនាវ្មណ្ណោ
នត្ថំ វស្សំ អារ្យដ្ឋោ ។ បេ ។ បណីជិតំ ។ អាមន្តា ។ សម្មា-
សង្កប្បោ សម្មាសម្ពុទ្ធិ មគ្គោ សោ ច អនាវ្មណ្ណោ
នត្ថំ វស្សំ អារ្យដ្ឋោ ។ បេ ។ បណីជិតំ ។ ន បោវំ វត្តោ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះ
សម្មាសម្ពុទ្ធនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៧] សម្មាវាចា ជាមគ្គ សម្មាវាចា នោះឯង មិនមាន
អារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាសម្ពុទ្ធនោះ
នោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ជាមគ្គ សម្មាទិដ្ឋិនោះឯង មិនមាន
អារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាទិដ្ឋិនោះ
មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាវាចា ជាមគ្គ
សម្មាវាចានោះឯង មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំង
ចិត្តទុក ចំពោះសម្មាវាចានោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ សម្មាសង្កប្បៈ
។ បេ ។ សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ
ជាមគ្គ សម្មាសមាធិនោះឯង មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។
ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាសមាធិនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨] សម្មាភិមន្តៈ ។ បេ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធនោះ ជាមគ្គ សម្មា-
សម្ពុទ្ធនោះឯង មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំង
ចិត្តទុក ចំពោះសម្មាសម្ពុទ្ធនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ សម្មាទិដ្ឋិ
។ បេ ។ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មា-
សមាធិ ជាមគ្គ សម្មាសមាធិនោះឯង មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា

បញ្ជីពាក្យណាសមន្តិស្ស មគ្គការវិភាគថា

។ បេ ។ បណ៌ធិតិ ។ ន បោវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៤០] ន វត្ថុព្វំ មគ្គសមន្តិស្ស រូបំ មត្តោតិ ។

អាមន្តា ។ នន្ទ សម្មាវចា សម្មាគម្មន្តោ សម្មាអា-
ជីវោ មត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សម្មាវចា សម្មា-
គម្មន្តោ សម្មាអាជីវោ មត្តោ តេន វត វេ វត្ថុព្វេ មគ្គ-
សមន្តិស្ស រូបំ មត្តោតិ ។

រូបំ មត្តោតិថា ។

បញ្ជីពាក្យណាសមន្តិស្ស មគ្គការវិភាគថា

[៧៤២] បញ្ជីពាក្យណាសមន្តិស្ស អត្ថំ មគ្គការ-

វិភាគិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ បញ្ជីពាក្យណា ឧប្បន្ន-

វត្ថុកា ឧប្បន្នាវម្មណាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ បញ្ជី-

ពាក្យណា ឧប្បន្នវត្ថុកា ឧប្បន្នាវម្មណា តោ វត វេ

វត្ថុព្វេ បញ្ជីពាក្យណាសមន្តិស្ស អត្ថំ មគ្គការវិភាគិ ។

[៧៤៣] នន្ទ បញ្ជីពាក្យណា បុរេជានវត្ថុកា

បុរេជានាវម្មណា អដ្ឋតិកវត្ថុកា ពាហិរាវម្មណា

បញ្ជីញាណសម្ព័ន្ធមិត្តភាវិណា

។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាសមាធិនោះ មិនមានទេ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៤១) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប របស់បុគ្គលដែលព្រម
ព្រៀង ដោយមគ្គ ជាមគ្គទេ ។ អើ ។ ក្រែងសម្មាវចា សម្មាគម្មនៈ
សម្មាភាជីវៈ ជាមគ្គ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សម្មាវចា សម្មាគម្មនៈ
សម្មាភាជីវៈ ជាមគ្គ (យ៉ាងនេះ) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា រូប របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយមគ្គ ជាមគ្គ ។
ចប់ រូបមន្តោតិកថា ។

បញ្ជីញាណសម្ព័ន្ធមិត្តភាវិណា

(៧៤២) មគ្គការនា របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយបញ្ច-
វិញ្ញាណ មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងបញ្ចវិញ្ញាណ មានវត្ថុកើតឡើងហើយ
មានអារម្មណ៍កើតឡើងហើយ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បញ្ចវិញ្ញាណ
មានវត្ថុកើតឡើងហើយ មានអារម្មណ៍កើតឡើងហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា មគ្គការនា របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយ
បញ្ចវិញ្ញាណ មានទេ ។

(៧៤៣) ក្រែងបញ្ចវិញ្ញាណ មានវត្ថុកើតឡើងមុន មានអារ-
ម្មណ៍កើតឡើងមុន មានវត្ថុប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុង មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ,

អស្សជ្ជត្ថកោ អស្សជ្ជនាមម្មណា នាណាវត្ថកោ នា នា-
 មម្មណា ន អញ្ញាមញ្ញាស្ស គោចរវិសយំ បច្ចនុគោន្តំ ន
 អសមន្តាហារា ឧប្បជ្ឈន្តំ ន អមនសីការា ឧប្បជ្ឈន្តំ
 ន អញ្ជោត្តណា ឧប្បជ្ឈន្តំ ន អប្បតំ អចរិមំ ឧប្បជ្ឈន្តំ ន
 អញ្ញាមញ្ញាស្ស សមនន្តរា ឧប្បជ្ឈន្តំ ។ បេ ។ ននុ បញ្ច-
 វិញ្ញាណា អនោគោតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ បញ្ច-
 វិញ្ញាណា អនោគោតា នោ វត្ថ វេ វត្ថព្វេ បញ្ចវិញ្ញា-
 ណាសមជ្ជិស្ស អត្ថំ មក្កភាវនាតិ ។

(៧៤៤) ចក្ខុវិញ្ញាណសមមន្តិស្ស អតិ មត្តការណៈ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតិ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ
 អារត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខុញ្ច បដិច្ច សុញ្ញតញ្ច
 ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 ចក្ខុញ្ច បដិច្ច សុញ្ញតញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ចក្ខុញ្ច បដិច្ច សុញ្ញតញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុ-
 វិញ្ញាណន្តិ អន្តេ សុត្ថន្តោតិ ។ នតិ ។ ចក្ខុញ្ច បដិច្ច
 រូបេ ប ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណន្តិ អន្តេ សុត្ថន្តោតិ ។

អភិធម្មប្បដិក កថាវត្ថុ

មានវត្ថុមិនច្រឡំគ្នា មានការមូលដ្ឋានមិនច្រឡំគ្នា មានវត្ថុផ្សេងៗគ្នា មាន
 ការមូលដ្ឋានផ្សេងៗគ្នា មិនទទួល នូវគោចរវិស័យ របស់គ្នានិងគ្នា មិនកើត
 ឡើង អំពីការមិនប្រមូលមក មិនកើតឡើង អំពីការមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត មិន
 កើតឡើង អំពីការមិន ច្រឡំគ្នាច្រឡំគ្នា មិនកើតឡើងមិនមុន មិនក្រោយ
 មិនកើតឡើងក្នុងលំដាប់ស្មើនៃគ្នានិងគ្នា ។ បេ ។ ក្រែងបញ្ចវិញ្ញាណ មិន
 មានការពិចារណាទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បញ្ចវិញ្ញាណ មិន
 មានការពិចារណាទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា មគ្គការីនា
 របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយបញ្ចវិញ្ញាណ មានទេ ។

(៩៤៤) មគ្គការីនា របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយចក្ខុ-
 វិញ្ញាណ មានឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រាព្វសភាវៈសូន្យ ទើបកើត
 ឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រាព្វ
 សភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យ
 ចក្ខុនិងសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុនិងសភាវៈសូន្យ ទើបកើត
 ឡើងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុនិងសភាវៈសូន្យ ទើបកើត
 ឡើង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ មិនមានទេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ
 អាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ទើបកើតឡើង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។

បដិវត្តន៍ណាសមន្តស្ស មគ្គការណ៍

អាមន្តា ។ ហេតុ ចក្ខុវិញ្ញាណ បដិវត្តន៍ រូប ច ឧប្បជ្ជតិ
ចក្ខុវិញ្ញាណ ឆ្លង អន្តរ ភូមិភាគ ទៅ វត្ថុ វេ វត្ថុព្យា
ចក្ខុវិញ្ញាណ បដិវត្តន៍ សុញ្ញភាព ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណ ឆ្លង ។

[៨២៥] ចក្ខុវិញ្ញាណសមន្តស្ស អត្ថ មគ្គការណ៍
នាតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ អតីតនាគតំ អារត្ត
ឧប្បជ្ជតិ ។ ន ហេតុ វត្ថុព្យា ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណសម-
ន្តស្ស អត្ថ មគ្គការណ៍ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ
ជស្សំ អារត្ត វេទនំ អារត្ត សញ្ញា អារត្ត ចេតនំ អារត្ត
ចិត្តំ អារត្ត ចក្ខុំ អារត្ត ។ បេ ។ កាយំ អារត្ត សន្តិ
អារត្ត ។ បេ ។ ដោជ្ជតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ ន ហេតុ
វត្ថុព្យា ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណសមន្តស្ស អត្ថ មគ្គការណ៍
មនោវិញ្ញាណ សុញ្ញភាព អារត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ អាមន្តា ។
ចក្ខុវិញ្ញាណសមន្តស្ស អត្ថ មគ្គការណ៍ ចក្ខុវិញ្ញាណ
សុញ្ញភាព អារត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ ន ហេតុ វត្ថុព្យា ។ បេ ។
មនោវិញ្ញាណសមន្តស្ស អត្ថ មគ្គការណ៍ មនោវិញ្ញាណ
អតីតនាគតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខុ-
វិញ្ញាណសមន្តស្ស អត្ថ មគ្គការណ៍ ចក្ខុវិញ្ញាណ
អតីតនាគតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ ន ហេតុ វត្ថុព្យា

បញ្ចវិញ្ញាណសម្ព័ន្ធមុត្តភាវិនាមថា

អើ ។ ប្រសិនបើ ចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ទើបកើតឡើង
ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
ចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុនិងសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងទេ ។

(៩២៥) មគ្គការីនា របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយចក្ខុ-
វិញ្ញាណ មានឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រារព្ធអតីតនិងអនាគត ទើប
កើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មគ្គការីនា របស់
បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយចក្ខុវិញ្ញាណ មានឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ
ប្រារព្ធដស្សៈ ប្រារព្ធវេទនា ប្រារព្ធសញ្ញា ប្រារព្ធចេតនា ប្រារព្ធចិត្ត
ប្រារព្ធចក្ខុ ។ បេ ។ ប្រារព្ធភាយ ប្រារព្ធសំឡេង ។ បេ ។ ប្រារព្ធដោ-
ដ្ឋព្វៈ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មគ្គការី-
នា របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយមនោវិញ្ញាណ មាន ឯមនោ-
វិញ្ញាណ ប្រារព្ធសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។ មគ្គការីនា របស់
បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយចក្ខុវិញ្ញាណ មាន ឯចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រារព្ធ
សភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
មគ្គការីនា របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយមនោវិញ្ញាណ មាន ឯ
មនោវិញ្ញាណ ប្រារព្ធអតីតនិងអនាគត ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។ មគ្គការី-
នា របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយចក្ខុវិញ្ញាណ មាន ឯចក្ខុវិញ្ញាណ
ប្រារព្ធអតីតនិងអនាគត ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណសមន្តិស្ស អត្ថិ មគ្គការីនា
 មនោវិញ្ញាណំ ដស្សំ អារត្ត ។ បេ ។ ដោដ្ឋង្គំ អារត្ត
 ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កវិញ្ញាណសមន្តិស្ស អត្ថិ
 មគ្គការីនា ចក្កវិញ្ញាណំ ដស្សំ អារត្ត ។ បេ ។ ដោ-
 ដ្ឋង្គំ អារត្ត ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វ ។ បេ ។

[៧២៦] ន វត្ថង្គំ បញ្ចវិញ្ញាណសមន្តិស្ស អត្ថិ
 មគ្គការីនាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថំ កកវតា វេទ ភិក្ខុ-
 វេ ភិក្ខុ ចក្កុនា រូបំ ទិស្វា ន ទិមិត្តត្ថាហី ហោតិ
 នាទុព្យញ្ញនត្ថាហី ។ បេ ។ សោតេន សន្នំ សុត្វា
 ។ បេ ។ ឃានេន កន្នំ ឃាយិត្វា ។ បេ ។ ដិព្វយ
 វសំ សាយិត្វា ។ បេ ។ កាយេន ដោដ្ឋង្គំ ផុសិត្វា ន
 ទិមិត្តត្ថាហី ហោតិ នាទុព្យញ្ញនត្ថាហីតិ អត្តេវ សុត្ត-
 ត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ បញ្ចវិញ្ញាណសមន្តិស្ស
 អត្ថិ មគ្គការីនាតិ ។

បញ្ចវិញ្ញាណសមន្តិស្ស មគ្គការីនាកថា ។

បញ្ចវិញ្ញាណា កុសលាបីតិកថា

[៧២៧] បញ្ចវិញ្ញាណា កុសលាបី អកុសលាបីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

។ បេ ។ មគ្គការីនា របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយមនោវិញ្ញាណ
 មាន ឯមនោវិញ្ញាណ ប្រារព្ធផស្ស ។ បេ ។ ប្រារព្ធដោដ្ឋព្វៈ ទើប
 កើតឡើងឬ ។ អើ ។ មគ្គការីនា របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយ
 ចក្ខុវិញ្ញាណ មាន ឯចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រារព្ធផស្សៈ ។ បេ ។ ប្រារព្ធដោដ្ឋព្វៈ
 ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៩៤៦) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា មគ្គការីនា របស់បុគ្គលដែល
 ព្រមព្រៀង ដោយបញ្ចវិញ្ញាណ មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ឃើញ
 រូប ដោយចក្ខុ មិនកាន់យកនូវនិមិត្ត មិនកាន់យកនូវអនុព្យញ្ញនៈ ។ បេ ។
 ឮសំឡេង ដោយត្រចៀក ។ បេ ។ ផុតនិមិត្ត ដោយច្រមុះ ។ បេ ។ លិទ្ធ
 រស ដោយអណ្តាត ។ បេ ។ ពាល់ត្រូវដោដ្ឋព្វៈ ដោយកាយ មិនកាន់
 យកនូវនិមិត្ត មិនកាន់យកនូវអនុព្យញ្ញនៈ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
 សូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ មគ្គការីនា របស់បុគ្គលដែលព្រម
 ព្រៀង ដោយបញ្ចវិញ្ញាណ មាន ។

ចប់ បញ្ចវិញ្ញាណលម្អិតមគ្គការីនាថា ។

បញ្ចវិញ្ញាណ កុសលបីតិកហិ

(៩៤៧) បញ្ចវិញ្ញាណ ជាភុសលក៏មាន ជាអភុសលក៏មានឬ ។

បញ្ជីញាណ កុសលាបីតិកថា

អាមន្តា ។ នន្ទ បញ្ជីញាណ ឧប្បជ្ឈវត្ថុតា ឧប្បជ្ឈា-
 រម្មណាតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ បញ្ជីញាណ ឧប្បជ្ឈ-
 វត្ថុតា ឧប្បជ្ឈារម្មណា លោ វត វេ វត្ថុព្វេ បញ្ជីញា-
 ណា កុសលាបិ អកុសលាបីតិ ។ នន្ទ បញ្ជីញា-
 ណា បុរេជាតវត្ថុតា បុរេជាតារម្មណា អជ្ឈតិកវត្ថុ-
 តា ពាហិររម្មណា អសម្ព័ន្ធវត្ថុតា អសម្ព័ន្ធរម្មណា
 ធានាវត្ថុតា ធានារម្មណា ន អញ្ញាមញ្ញាស្ស តោចរិ-
 សយំ បច្ឆនុកោន្តិ ន អសមម្ពាហារា ឧប្បជ្ឈន្តិ ន អ-
 មនសីការា ឧប្បជ្ឈន្តិ ន អញ្ញោតិល្លា ឧប្បជ្ឈន្តិ ន
 អបុព្វំ អចរិមំ ឧប្បជ្ឈន្តិ ន អញ្ញាមញ្ញាស្ស សមនន្តរា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ នន្ទ បញ្ជីញាណ អនាគោតាតិ ។ អាមន្តា ។
 ហត្ថិ បញ្ជីញាណ អនាគោតា លោ វត វេ វត្ថុព្វេ
 បញ្ជីញាណ កុសលាបិ អកុសលាបីតិ ។

[៧២៨] បញ្ជីញាណំ កុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។
 បញ្ជីញាណំ សុញ្ញតំ អារត្ត ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ ន ហេវវត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ បញ្ជីញាណំ សុញ្ញតំ អារត្ត ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាម-
 ន្តា ។ បញ្ជីញាណំ បដិច្ច សុញ្ញតំ ឧប្បជ្ឈតិ បញ្ជីញាណន្តិ

បញ្ចវិញ្ញាណ កុសលបីតិកថា

អើ ។ ក្រែងបញ្ចវិញ្ញាណ មានវត្ថុកើតឡើងហើយ មានអារម្មណ៍កើត
ឡើងហើយឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បញ្ចវិញ្ញាណ មានវត្ថុកើតឡើង
ហើយ មានអារម្មណ៍កើតឡើងហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា បញ្ចវិញ្ញាណ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មានទេ ។ ក្រែង
បញ្ចវិញ្ញាណ មានវត្ថុកើតមុន មានអារម្មណ៍កើតមុន មានវត្ថុប្រព្រឹត្តទៅ
ខាងក្នុង មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅ មានវត្ថុមិនច្រឡំគ្នា មានអារម្មណ៍មិន
ច្រឡំគ្នា មានវត្ថុផ្សេងៗគ្នា មានអារម្មណ៍ផ្សេងៗគ្នា មិនទទួលនូវគោ-
ចរវិស័យនៃគ្នានិងគ្នា មិនកើតឡើង អំពីការមិនពិចារណា មិនកើតឡើង
អំពីការមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត មិនកើតឡើង អំពីការមិនច្រឡំក្រឡំគ្នា មិន
កើតឡើងមិនមុនមិនក្រោយ មិនកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ស្មើ នៃគ្នានិងគ្នា
ក្រែង បញ្ចវិញ្ញាណ មិនមានកំណត់ទុកក្នុងចិត្តទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
បញ្ចវិញ្ញាណ មិនមានកំណត់ទុកក្នុងចិត្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា បញ្ចវិញ្ញាណ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មានទេ ។

[៩៤៨] ចក្ខុវិញ្ញាណ ជាកុសលឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ
ប្រារព្ធសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រារព្ធសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។
អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុនិងសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច សុញ្ញតញ្ច
 ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច
 សុញ្ញតញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ អត្ថេវ សុត្ថន្តោតិ ។
 នតិ ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ
 អត្ថេវ សុត្ថន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ចក្កញ្ច បដិច្ច
 រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ អត្ថេវ សុត្ថន្តោ
 នោ វត វេ វត្ថុព្វេ ចក្កញ្ច បដិច្ច សុញ្ញតញ្ច ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ ។

(៧៤៧) ចក្កវិញ្ញាណំ កុសលម្បិ អកុស-
 លម្បិតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កវិញ្ញាណំ អតីតានាគតំ
 អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ចក្ក-
 វិញ្ញាណំ កុសលម្បិ អកុសលម្បិតិ ។ អាមន្តា ។
 ចក្កវិញ្ញាណំ ជស្ឈំ អារត្ត ។ បេ ។ ចិត្តំ អារត្ត
 ។ បេ ។ ចក្ខុំ អារត្ត ។ បេ ។ កាយំ អារត្ត ។ បេ ។
 សន្តំ អារត្ត ។ បេ ។ ដោដ្ឋង្គំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណំ កុសលម្បិ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុនិង
 សភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុនិង
 សភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ មិន
 មានទេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ទើបកើតឡើង ពាក្យដូច្នេះ
 មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុ
 និងរូប ទើបកើតឡើង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា ចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុនិងសភាវៈសូន្យ ទើប
 កើតឡើងទេ ។

(៩៤៩) ចក្ខុវិញ្ញាណ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មានឬ ។
 អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រារព្ធអតីតនិងអនាគត ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ជាកុសលក៏មាន ជា
 អកុសលក៏មានឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រារព្ធដ៏ស្បុរៈ ។ បេ ។
 ប្រារព្ធចិត្ត ។ បេ ។ ប្រារព្ធចក្ខុ ។ បេ ។ ប្រារព្ធកាយ ។ បេ ។
 ប្រារព្ធសំឡេង ។ បេ ។ ប្រារព្ធដោដ្ឋព្វៈ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ ជាកុសលក៏មាន

បញ្ចវិញ្ញាណ កុសលាប័តិកថា

អកុសលម្បី មនោវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កវិញ្ញាណំ កុសលម្បី អកុ-
 សលម្បី ចក្កវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណំ កុសលម្បី
 អកុសលម្បី មនោវិញ្ញាណំ អតីតាធាគតំ អារត្ត ឧប្ប-
 ជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កវិញ្ញាណំ កុសលម្បី អកុ-
 សលម្បី ចក្កវិញ្ញាណំ អតីតាធាគតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជ-
 តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណំ កុ-
 សលម្បី អកុសលម្បី មនោវិញ្ញាណំ ដស្សំ អារត្ត
 ។ បេ ។ ចិត្តំ អារត្ត ចក្ខុំ អារត្ត ។ បេ ។ កាយំ
 អារត្ត សន្និ អារត្ត ។ បេ ។ ដោដ្ឋង្គំ អារត្ត ឧប្ប-
 ជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កវិញ្ញាណំ កុសលម្បី
 អកុសលម្បី ចក្កវិញ្ញាណំ ដស្សំ អារត្ត ។ បេ ។
 ដោដ្ឋង្គំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៥០] ន វត្ថុព្វំ បញ្ចវិញ្ញាណា កុសលាបិ
 អកុសលាបីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វត្ថុំ ភកវតា
 វេធ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា និមិត្តត្ថាហិ
 ហោតិ ។ បេ ។ ន និមិត្តត្ថាហិ ហោតិ ។ បេ ។

បញ្ចវិញ្ញាណ កុសលបីតិកថា

ជាអកុសលក៏មាន ឯមនោវិញ្ញាណ ប្រាវត្តសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើង
 ឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ជាអកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ឯចក្ខុវិញ្ញាណ
 ប្រាវត្តសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ ជាអកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ឯមនោ-
 វិញ្ញាណ ប្រាវត្តអតីតនិងអនាគត ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុ-
 វិញ្ញាណ ជាអកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ឯចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រាវត្ត
 អតីតនិងអនាគត ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ ជាអកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ឯមនោ-
 វិញ្ញាណ ប្រាវត្តផស្សៈ ។ បេ ។ ប្រាវត្តចិត្ត ប្រាវត្តចក្ខុ ។ បេ ។
 ប្រាវត្តកាយ ប្រាវត្តសំឡេង ។ បេ ។ ប្រាវត្តផោដ្ឋព្វ ទើបកើតឡើង
 ឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ជាអកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ឯ
 ចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រាវត្តផស្សៈ ។ បេ ។ ប្រាវត្តផោដ្ឋព្វៈ ទើបកើតឡើង
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៩៥០) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បញ្ចវិញ្ញាណ ជាអកុសលក៏
 មាន ជាអកុសលក៏មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ឃើញរូបដោយ
 ចក្ខុ ជាអ្នកកាន់យកនូវនិមិត្ត ។ បេ ។ ជាអ្នកមិនកាន់យកនូវនិមិត្ត ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

សោតេន សង្ខំ សុត្វា ។ បេ ។ កាយេន ដោដ្ឋតំ
ដុសិត្វា និមិត្តត្ថាហិ ហោតីតិ ។ បេ ។ ន និមិត្តត្ថា-
ហិ ហោតីតិ អត្ថេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន
ហិ បញ្ចវិញ្ញាណា កុសលាបិ អកុសលាបីតិ ។

បញ្ចវិញ្ញាណា កុសលាបីតិកថា ។

បញ្ចវិញ្ញាណា សាភោគាតិកថា

(៩៥០) បញ្ចវិញ្ញាណា សាភោគាតិ ។ អាមន្តា ។
ននុ បញ្ចវិញ្ញាណា ឧប្បន្នវត្ថុកា ឧប្បន្នារម្មណាតិ ។
អាមន្តា ។ ហព្វំ បញ្ចវិញ្ញាណា ឧប្បន្នវត្ថុកា
ឧប្បន្នារម្មណា ឆោ វត វេ វត្ថុព្វេ បញ្ចវិញ្ញាណា សា-
ភោគាតិ ។ បេ ។ ននុ បញ្ចវិញ្ញាណា បុរេជានវត្ថុ-
កា បុរេជានារម្មណា អជ្ឈតិកវត្ថុកា ពាហិរាម្មណា
អសម្ព័ន្ធវត្ថុកា អសម្ព័ន្ធវារម្មណា ឆោជានវត្ថុកា ឆោជា-
រម្មណា ន អញ្ញាមញ្ញាស្ស តោចរិសយំ បច្ចុនុកោន្តំ ន
អសមន្តាហារា ឧប្បជ្ឈន្តំ ន អមនសីការា ឧប្បជ្ឈន្តំ ន
អញ្ជោកិល្លា ឧប្បជ្ឈន្តំ ន អបុព្វំ អចរិមំ ឧប្បជ្ឈន្តំ ននុ
បញ្ចវិញ្ញាណា ន អញ្ញាមញ្ញាស្ស សមនន្តរា ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ឮសំឡេងដោយត្រចៀក ។ បេ ។ ពាល់ត្រូវដោដ្ឋព្វដោយកាយ ជា
អ្នកកាន់យកនូវនិមិត្ត ។ បេ ។ ជាអ្នកមិនកាន់យកនូវនិមិត្ត ពាក្យដូច្នេះ
មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បញ្ចវិញ្ញាណ ជា
កុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ។

ចប់ បញ្ចវិញ្ញាណ កុសលបីតិកថា ។

បញ្ចវិញ្ញាណ សាវោគាធិកថា

[៩៩១] បញ្ចវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ឃឹមបូ ។ អើ ។ ក្រែង
បញ្ចវិញ្ញាណ មានវត្ថុកើតឡើងហើយ មានអារម្មណ៍កើតឡើងហើយ
បូ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បញ្ចវិញ្ញាណ មានវត្ថុកើតឡើងហើយ មាន
អារម្មណ៍កើតឡើងហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បញ្ច-
វិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ឃឹមទេ ។ បេ ។ ក្រែងបញ្ចវិញ្ញាណ មានវត្ថុ
កើតមុន មានអារម្មណ៍កើតមុន មានវត្ថុប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុង មានអារម្មណ៍
ខាងក្រៅ មានវត្ថុមិនច្រឡំគ្នា មានអារម្មណ៍មិនច្រឡំគ្នា មានវត្ថុផ្សេងៗ គ្នា
មានអារម្មណ៍ផ្សេងៗ គ្នា មិនទទួលនូវគោចរវិស័យនៃគ្នានិងគ្នា មិនកើត
ឡើង អំពីការមិនពិចារណា មិនកើតឡើង អំពីការមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត មិនកើត
ឡើង អំពីការមិនច្រឡូកច្រឡំគ្នា មិនមែនកើតឡើង មិនមុនមិនក្រោយ
ក្រែងបញ្ចវិញ្ញាណ មិនកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ស្មើ នៃគ្នានិងគ្នាទេ ។

បញ្ជីពាក្យ សាស្ត្រាធិការ

អាមន្តា ។ ហញ្ចិ បញ្ជីពាក្យ ណា ន អញ បញ្ជីពាក្យ
សមន្តរា ឧប្បជ្ជន្តិ នោ វត វេ វត្ថោ បញ្ជីពាក្យ
ណា សាគោតាតិ ។

(៧៥២) ចក្កវិញ្ញាណំ សាគោតន្តិ ។ អា-
មន្តា ។ ចក្កវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថោ ។ បេ ។ ចក្កវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ
អារត្ត ឧប្បជ្ជន្តិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច
សុញ្ញតញ្ច ឧប្បជ្ជន្តិ ចក្កវិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថោ
។ បេ ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច សុញ្ញតញ្ច ឧប្បជ្ជន្តិ ចក្ក-
វិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច សុញ្ញតញ្ច
ឧប្បជ្ជន្តិ ចក្កវិញ្ញាណន្តិ អត្ថេវ សុត្ថន្តោតិ ។ នត្ថិ ។
ចក្កញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជន្តិ ចក្កវិញ្ញាណន្តិ
អត្ថេវ សុត្ថន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ចក្កញ្ច
បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជន្តិ ចក្កវិញ្ញាណន្តិ អត្ថេវ សុត្ថ-
ន្តោ នោ វត វេ វត្ថោ ចក្កញ្ច បដិច្ច សុញ្ញតញ្ច
ឧប្បជ្ជន្តិ ចក្កវិញ្ញាណន្តិ ។

(៧៥៣) ចក្កវិញ្ញាណំ សាគោតន្តិ ។ អាមន្តា ។
ចក្កវិញ្ញាណំ អតីតានាគតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជន្តិ ។ ន

បញ្ជីពាក្យ សាសនាសិក្សា

អើ ។ ប្រសិនបើ បញ្ជីពាក្យ មិនកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ស្នើ នៃគ្នា
និងគ្នាទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បញ្ជីពាក្យ ប្រកប
ដោយការសង្ស័យទេ ។

(៩៥២) ចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ស័យ ។ អើ ។
ចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រាសាទសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើង ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រាសាទសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើង
ឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុនិងសភាវៈសូន្យ ទើបកើត
ឡើង ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ អា-
ស្រ័យចក្ខុនិងសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើង ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ
អាស្រ័យចក្ខុនិងសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
សូត្រ ។ មិនមានទេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ទើបកើត
ឡើង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចក្ខុ-
វិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ទើបកើតឡើង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
សូត្រ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យ
ចក្ខុនិងសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងទេ ។

(៩៥៣) ចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ស័យ ។ អើ ។
ចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រាសាទសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើង ។ អ្នកមិនគួរ

អភិធម្មបិដក ពហិវគ្គ

ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ចក្កវិញ្ញាណំ សាគោតន្តិ ។

អាមន្តា ។ ចក្កវិញ្ញាណំ ដស្សំ អារត្ត ។ បេ ។

ដោជ្ជតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

មនោវិញ្ញាណំ សាគោតំ មនោវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ

អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កវិញ្ញាណំ សា-

គោតំ ចក្កវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។

ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណំ សាគោតំ

មនោវិញ្ញាណំ អតីតាធាតុតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។

អាមន្តា ។ ចក្កវិញ្ញាណំ សាគោតំ ចក្កវិញ្ញាណំ អតី-

តាធាតុតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

មនោវិញ្ញាណំ សាគោតំ មនោវិញ្ញាណំ ដស្សំ អារត្ត

។ បេ ។ ដោជ្ជតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។

ចក្កវិញ្ញាណំ សាគោតំ ចក្កវិញ្ញាណំ ដស្សំ អារត្ត

។ បេ ។ ដោជ្ជតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ

វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្កវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ឃឹម
 ឬ ។ អើ ។ ចក្កវិញ្ញាណ ប្រាសាទស្សៈ ។ បេ ។ ប្រាសាទស្សៈ
 ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មនោ-
 វិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ឃឹម មនោវិញ្ញាណ ប្រាសាទស្សៈ
 ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ចក្កវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ឃឹម ចក្ក-
 វិញ្ញាណ ប្រាសាទស្សៈ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ឃឹម មនោ-
 វិញ្ញាណ ប្រាសាទស្សៈ ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ចក្ក-
 វិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ឃឹម ចក្កវិញ្ញាណ ប្រាសាទស្សៈ
 ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ
 ប្រកបដោយការសង្ឃឹម មនោវិញ្ញាណ ប្រាសាទស្សៈ ទើប
 កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ចក្កវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ឃឹម ចក្ក-
 វិញ្ញាណ ប្រាសាទស្សៈ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ឃឹម
 មនោវិញ្ញាណ ប្រាសាទស្សៈ ។ បេ ។ ប្រាសាទស្សៈ ទើបកើតឡើង
 ឬ ។ អើ ។ ចក្កវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ឃឹម ចក្កវិញ្ញាណ
 ប្រាសាទស្សៈ ។ បេ ។ ប្រាសាទស្សៈ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ទ្វីបំ សីលេហំ សមន្តាគតោតិកថា

[៧៥៤] ន វត្ថុពុំ បញ្ចវិញ្ញាណា សាភោតាតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ វត្ថុ ភគវតា វេន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 បក្ខុនា វូរំ ធិស្វា ធិមិត្តត្ថាហំ ហោតិ ។ បេ ។
 ន ធិមិត្តត្ថាហំ ហោតិ ។ បេ ។ តាយេន ន ដោដ្ឋពុំ
 ដុស្សិតា ធិមិត្តត្ថាហំ ហោតិ ។ បេ ។ ន ធិមិត្តត្ថាហំ
 ហោតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហំ
 បញ្ចវិញ្ញាណា សាភោតាតិ ។ បេ ។

បញ្ចវិញ្ញាណា សាភោតាតិកថា ។

ទ្វីបំ សីលេហំ សមន្តាគតោតិកថា

[៧៥៥] មក្កសមន្តំ ទ្វីហំ សីលេហំ សមន្តាគ-
 តោតិ ។ អាមន្តា ។ មក្កសមន្តំ ទ្វីហំ ជស្សេហំ
 ទ្វីហំ វេទនាហំ ទ្វីហំ សញ្ញាហំ ទ្វីហំ ចេតនាហំ
 ទ្វីហំ ចិត្តេហំ ទ្វីហំ សន្តាហំ ទ្វីហំ វីរិយេហំ ទ្វីហំ
 សតីហំ ទ្វីហំ សមាធិហំ ទ្វីហំ បញ្ញាហំ សមន្តាគ-
 តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុពុំ ។ បេ ។

[៧៥៦] មក្កសមន្តំ លោកិយេន សីលេន ស-
 មន្តាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ មក្កសមន្តំ លោកិយេន ជ-
 ស្សេន លោកិយាយ វេទនាយ លោកិយាយ សញ្ញាយ

ទ្វីសីលសមណ្ឌតតោតិកថា

[៩៥៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បញ្ចវិញ្ញាណ ប្រកបដោយ
 ការសង្ឃឹមខ្សោ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ឃើញរូបដោយចក្ខុ ជាអ្នកកាន់
 យកនូវនិមិត្ត ។ បេ ។ ជាអ្នកមិនកាន់យកនូវនិមិត្ត ។ បេ ។ ពាល់ត្រូវ
 ដោដព្វដោយកាយ ជាអ្នកកាន់យកនូវនិមិត្ត ។ បេ ។ ជាអ្នកមិនកាន់
 យកនូវនិមិត្ត ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុ
 នោះ បញ្ចវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ឃឹម ។ បេ ។

ចប់ បញ្ចវិញ្ញាណ សាវោគាតិកថា ។

ទ្វីសីលសមណ្ឌតតោតិកថា

[៩៥៥] បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសីលពីរបួ ។
 អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយផស្សៈពីរ វេទនាពីរ
 សញ្ញាពីរ ចេតនាពីរ ចិត្តពីរ សង្ខតពីរ វិរិយៈពីរ សតិពីរ សមាធិពីរ
 បញ្ញាពីរបួ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៥៦] បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសីល ជា
 លោកិយៈបួ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយ
 ផស្សៈ ជាលោកិយៈ វេទនា ជាលោកិយៈ សញ្ញា ជាលោកិយៈ

អភិធម្មបិដក ពថវិក្ក

លោកិយាយ ចេតនាយ លោកិយេន ចិត្តេន លោ-
កិយាយ សុទ្ធាយ លោកិយេន វិរិយេន លោកិយាយ
សតិយា លោកិយេន សមាធិនា លោកិយាយ
បញ្ញាយ សមដ្ឋាកតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៥៧] មគ្គសមដ្ឋី លោកិយេន ច លោក្យត្ត-
វេន ច សីលេន សមដ្ឋាកតោតិ ។ អាមន្តា ។ មគ្គ-
សមដ្ឋី លោកិយេន ច លោក្យត្តវេន ច ដស្សេន
សមដ្ឋាកតោ ។ បេ ។ លោកិយាយ ច លោក្យត្តវាយ
ច បញ្ញាយ សមដ្ឋាកតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
មគ្គសមដ្ឋី លោកិយេន សីលេន សមដ្ឋាកតោតិ ។
អាមន្តា ។ មគ្គសមដ្ឋី បុត្តជ្ឈនោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៥៨] មគ្គសមដ្ឋី លោកិយាយ សម្មាវាចាយ
សមដ្ឋាកតោតិ ។ អាមន្តា ។ មគ្គសមដ្ឋី លោកិយាយ
សម្មាទិដ្ឋិយា សមដ្ឋាកតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
មគ្គសមដ្ឋី លោកិយាយ សម្មាវាចាយ សមដ្ឋាកតោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ មគ្គសមដ្ឋី លោកិយេន សម្មាសង្កប្បេន

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ចេតនា ជាលោកិយៈ ចិត្ត ជាលោកិយៈ សង្ខារ ជាលោកិយៈ វិរិយៈ
 ជាលោកិយៈ សតិ ជាលោកិយៈ សមាធិ ជាលោកិយៈ បញ្ញា ជា
 លោកិយៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៥៧] បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសីល ជា
 លោកិយៈនិងលោកុត្តរៈឬ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រ-
 កបដោយផស្សៈ ជាលោកិយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយ
 បញ្ញា ជាលោកិយៈនិងលោកុត្តរៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសីល ជាលោកិយៈ
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ជាបុប្ផនប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៥៨] បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាវាទ
 ជាលោកិយៈឬ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយ
 សម្មាទិដ្ឋិជាលោកិយៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល
 ព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាវាទ ជាលោកិយៈឬ ។ អើ ។
 បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាសង្កប្បៈ ជាលោកិយៈ

ទ្វីប សីលេហិ សមន្តាគពោតិកា

។ បេ ។ លោកិយេន សម្មាវាយាមេន ។ បេ ។ លោ-
 កិយាយ សម្មាសតិយា ។ បេ ។ លោកិយេន សម្មា-
 សមាធិជា សមន្តាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ មគ្គ-
 សមន្តំ លោកិយេន សម្មាគម្ពន្តេន ។ បេ ។ លោកិ-
 យេន សម្មាអាជីវេន សមន្តាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ មគ្គ-
 សមន្តំ លោកិយាយ សម្មាធិដ្ឋិយា ។ បេ ។ លោកិយេន
 សម្មាសមាធិជា សមន្តាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៧៥៧) មគ្គសមន្តំ លោកិយាយ ច លោក្កត្ត-
 រាយ ច សម្មាវាយាយ សមន្តាគតោតិ ។ អាមន្តា ។
 មគ្គសមន្តំ លោកិយាយ ច លោក្កត្តរាយ ច សម្មា-
 ធិដ្ឋិយា សមន្តាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 មគ្គសមន្តំ លោកិយាយ ច លោក្កត្តរាយ ច សម្មា-
 វាយាយ សមន្តាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ មគ្គសមន្តំ
 លោកិយេន ច លោក្កត្តវេន ច សម្មាសន្តប្បេន
 ។ បេ ។ លោកិយេន ច លោក្កត្តវេន ច សម្មាវាយា-
 មេន ។ បេ ។ លោកិយាយ ច លោក្កត្តរាយ ច សម្មា-
 សតិយា ។ បេ ។ លោកិយេន ច លោក្កត្តវេន ច
 សម្មាសមាធិជា សមន្តាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ

ទំនើបសមណ្ឌតពោធិកថា

។ បេ ។ សម្មាវាយាមៈ ជាលោកិយៈ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ជាលោកិយៈ

។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ជាលោកិយៈ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

។ បេ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាភិក្ខុនៈ ជាលោ-

កិយៈ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវៈ ជាលោកិយ ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រម

ព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាទិដ្ឋិ ជាលោកិយៈ ។ បេ ។ សម្មា-

សមាធិ ជាលោកិយៈ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៩៥៩) បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាវាចា

ជាលោកិយៈ នឹងលោកុត្តរ ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ

ប្រកបដោយសម្មាទិដ្ឋិ ជាលោកិយៈនឹងលោកុត្តរៈ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល

យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មា-

វាចា ជាលោកិយៈ នឹងលោកុត្តរៈ ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀង

ដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាសង្កប្បៈ ជាលោកិយៈ នឹងលោកុត្តរៈ

។ បេ ។ សម្មាវាយាមៈ ជាលោកិយៈនឹងលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ដោយ

សម្មាសតិ ជាលោកិយៈ នឹងលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ដោយសម្មា-

សមាធិ ជាលោកិយៈ នឹងលោកុត្តរៈ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

។ បេ ។ មគ្គសមដ្ឋី លោកិយេន ច លោកុត្តវេន ច
សម្មាគម្មន្តេន ។ បេ ។

(៧៦០) មគ្គសមដ្ឋី លោកិយេន ច លោកុត្ត-
វេន ច សម្មាអាជីវេន សមម្ពាគតោតិ ។ អាមន្តា ។
មគ្គសមដ្ឋី លោកិយាយ ច លោកុត្តរាយ ច សម្មា-
ទិដ្ឋិយា សមម្ពាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
មគ្គសមដ្ឋី លោកិយេន ច លោកុត្តវេន ច សម្មា-
អាជីវេន សមម្ពាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ មគ្គសមដ្ឋី
លោកិយេន ច លោកុត្តវេន ច សម្មាសង្កប្បេន
។ បេ ។ លោកិយេន ច លោកុត្តវេន ច សម្មាស-
មាធិនា សមម្ពាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៧៦១) ន វត្ថុព្វំ មគ្គសមដ្ឋី ទ្វីហិ សីលេហិ
សមម្ពាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ លោកិយេ សីលេ
និរុទ្ធេ មត្តោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទុស្សីលោ
ខណ្ឌសីលោ និទ្ទសីលោ មក្កំ កាវេតីតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ មគ្គសមដ្ឋី ទ្វីហិ សីលេហិ
សមម្ពាគតោតិ ។

ទ្វីហិ សីលេហិ សមម្ពាគតោតិកថា ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

។ បេ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ (ប្រកប) ដោយសម្មាភិមន្តៈ ជា
លោកិយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ បេ ។

(៩៦០) បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាភិមន្តៈ
ជាលោកិយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ
ប្រកបដោយសម្មាទិដ្ឋិ ជាលោកិយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មា-
ភិមន្តៈ ជាលោកិយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយ
មគ្គ ប្រកបដោយសម្មាសង្កប្បៈ ជាលោកិយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ បេ ។
ប្រកបដោយសម្មាសមាធិ ជាលោកិយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៩៦១) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ
ប្រកបដោយសីលព័រ ។ អើ ។ កាលសីលជា លោកិយៈ រលត់ទៅ
មគ្គ កើតឡើង ។ អើ ។ បុគ្គល ទ្រុស្តសីល មានសីលធ្លុះធ្លាយ
មានសីលដាច់ ចម្រើននូវមគ្គ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសីលព័រ ។

ចប់ ទ្វីសីលសមណ្ឌតោតិកថា ។

សីលំ អចេតសិកន្តិកថា

[៧៦២] សីលំ អចេតសិកន្តិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ
 និព្វានំ ចក្កាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ។ បេ ។
 រូបាយតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វាយតនន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សីលំ អចេតសិកន្តិ ។ អាមន្តា ។
 ដស្ស្ស អចេតសិកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 សីលំ អចេតសិកន្តិ ។ អាមន្តា ។ វេទនា ។ បេ ។
 សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ សន្តា ។ បេ ។
 វិរិយំ ។ បេ ។ សតិ ។ បេ ។ សមាធិ ។ បេ ។
 បញ្ញា អចេតសិកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៦៣] ដស្ស្ស ចេតសិកោតិ ។ អាមន្តា ។
 សីលំ ចេតសិកន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ វេទនា
 ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ សន្តា
 ។ បេ ។ វិរិយំ ។ បេ ។ សតិ ។ បេ ។ សមាធិ ។ បេ ។
 បញ្ញា ចេតសិកោតិ ។ អាមន្តា ។ សីលំ ចេតសិ-
 កន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៦៤] សីលំ អចេតសិកន្តិ ។ អាមន្តា ។
 អនិដ្ឋជលន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

សីលអចេតសិក្ខិត្តិកា

[៩៦២] សីល មិនមែនជាចេតសិក (មិនប្រកបដោយចិត្ត)
 ទេហ្ន ។ អើ ។ រូប និព្វាន ចក្ខុយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ
 ។ បេ ។ រូបបាយតនៈ ។ បេ ។ ផោជ្ឈញាយតនៈ (មិនមែនជាចេត-
 សិក) ទេហ្ន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីល មិនមែន
 ជាចេតសិកទេហ្ន ។ អើ ។ ផស្សៈ មិនមែនជាចេតសិកទេហ្ន ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីល មិនមែនជាចេតសិកទេហ្ន ។
 អើ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ សត្វ
 ។ បេ ។ វិរិយៈ ។ បេ ។ សតិ ។ បេ ។ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា មិន
 មែនជាចេតសិកទេហ្ន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៦៣] ផស្សៈ ជាចេតសិកហ្ន ។ អើ ។ សីល ជា
 ចេតសិកហ្ន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។
 សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ សត្វ ។ បេ ។ វិរិយៈ ។ បេ ។
 សតិ ។ បេ ។ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា ជាចេតសិកហ្ន ។ អើ ។
 សីល ជាចេតសិកហ្ន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៦៤] សីល មិនមែនជាចេតសិកទេហ្ន ។ អើ ។ សីល
 មានផលមិនជាទីប្រាថ្នាហ្ន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

នន្ទ ឥដ្ឋជលន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច ឥដ្ឋជលំ
នោ វត្ថុ វេ វត្ថុព្យេ សីលំ អចេតសិក្កន្តិ ។

[៧៦៥] សុទ្ធា ឥដ្ឋជលា សុទ្ធា ចេតសិកាតិ ។
អាមន្តា ។ សីលំ ឥដ្ឋជលំ សីលំ ចេតសិក្កន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។ វីរិយំ សតិ សមាធិ ។ បេ ។
បញ្ញា ឥដ្ឋជលា បញ្ញា ចេតសិកាតិ ។ អាមន្តា ។
សីលំ ឥដ្ឋជលំ សីលំ ចេតសិក្កន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

[៧៦៦] សីលំ ឥដ្ឋជលំ សីលំ អចេតសិក្កន្តិ ។
អាមន្តា ។ សុទ្ធា ឥដ្ឋជលា សុទ្ធា អចេតសិកាតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។ សីលំ ឥដ្ឋជលំ សីលំ អចេត-
សិក្កន្តិ ។ អាមន្តា ។ វីរិយំ ។ បេ ។ សតិ សមាធិ
។ បេ ។ បញ្ញា ឥដ្ឋជលា បញ្ញា អចេតសិកាតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

[៧៦៧] សីលំ អចេតសិក្កន្តិ ។ អាមន្តា ។
អដលំ អវិចារក្កន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ក្រែង(សីល) មានផលជាទីប្រាថ្នា ។ អើ ។ ប្រសិនបើ (សីល) មាន
ផលជាទីប្រាថ្នា ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សីល មិនមែន
ជាចេតសិកទេ ។

[៩៦៥] សុទ្ធា មានផលជាទីប្រាថ្នា សុទ្ធា ជាចេតសិកប្ប ។
អើ ។ សីល មានផលជាទីប្រាថ្នា សីល ជាចេតសិកប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិរិយ. សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា មាន
ផលជាទីប្រាថ្នា បញ្ញា ជាចេតសិកប្ប ។ អើ ។ សីល មានផលជាទី
ប្រាថ្នា សីល ជាចេតសិកប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៦៦] សីល មានផលជាទីប្រាថ្នា សីល មិនមែនជាចេតសិក
ទេប្ប ។ អើ ។ សុទ្ធា មានផលជាទីប្រាថ្នា សុទ្ធា មិនមែនជាចេតសិក
ទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីល មានផលជាទី
ប្រាថ្នា សីល មិនមែនជាចេតសិកទេប្ប ។ អើ ។ វិរិយៈ ។ បេ ។
សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា មានផលជាទីប្រាថ្នា បញ្ញា មិនមែនជា
ចេតសិកទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៦៧] សីល មិនមែនជាចេតសិកទេប្ប ។ អើ ។ (សីល) មិន
មានផល មិនមានវិបាកទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សីលំ អចេតសិក្ខិតា

នន្ទ សង្ខារំ សវីចាកន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ សង្ខារំ
សវីចាកំ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ សីលំ អចេតសិ-
ក្ខិតិ ។ បេ ។

[៧៦៨] ចក្ខាយតនំ អចេតសិកំ អវីចាកន្តិ ។
អាមន្តា ។ សីលំ អចេតសិកំ អវីចាកន្តិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សោតាយតនំ ។ បេ ។ កាយា-
យតនំ ។ បេ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វាយតនំ
អចេតសិកំ អវីចាកន្តិ ។ អាមន្តា ។ សីលំ អចេត-
សិកំ អវីចាកន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៦៩] សីលំ អចេតសិកំ សវីចាកន្តិ ។ អា-
មន្តា ។ ចក្ខាយតនំ អចេតសិកំ សវីចាកន្តិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សីលំ អចេតសិកំ សវីចា-
កន្តិ ។ អាមន្តា ។ សោតាយតនំ ។ បេ ។ កាយា-
យតនំ ។ បេ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វាយតនំ
អចេតសិកំ សវីចាកន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៧០] សម្មាសាវតា អចេតសិកាតិ ។ អាមន្តា ។
សម្មាទិដ្ឋិ អចេតសិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

សីលអចេតសិក្ខតថា

ក្រែង (សីល) ប្រកបដោយផល ប្រកបដោយវិបាកឬ ។ អើ ។ ប្រសិន
បើ (សីល) ប្រកបដោយផល ប្រកបដោយវិបាកមែ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា សីល មិនមែនជាចេតសិកទេ ។ បេ ។

[៧៦៨] ចក្ខុយតនៈ មិនមែនជាចេតសិក មិនមានវិបាកទេ
ឬ ។ អើ ។ សីល មិនមែនជាចេតសិក មិនមានវិបាកទេឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ
។ បេ ។ វុប្បាយតនៈ ។ បេ ។ ដោដញ្ចាយតនៈ មិនមែនជាចេតសិក
មិនមានវិបាកទេឬ ។ អើ ។ សីល មិនមែនជាចេតសិក មិនមានវិបាក
ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៦៩] សីល មិនមែនជាចេតសិក តែប្រកបដោយវិបាកឬ ។
អើ ។ ចក្ខុយតនៈ មិនមែនជាចេតសិក តែប្រកបដោយវិបាកឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីល មិនមែនជាចេតសិក តែ
ប្រកបដោយវិបាកឬ ។ អើ ។ សោតាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ
។ បេ ។ វុប្បាយតនៈ ។ បេ ។ ដោដញ្ចាយតនៈ មិនមែនជាចេតសិក
តែប្រកបដោយវិបាកឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៧០] សម្មាវាចា មិនមែនជាចេតសិកទេឬ ។ អើ ។ សម្មា-
ទិដ្ឋិ មិនមែនជាចេតសិកទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

សម្មាវាចា អចេតសិកាតិ ។ អាមន្តា ។ សម្មា-
 សង្កប្បោ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមោ ។ បេ ។ សម្មា-
 សតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ អចេតសិកាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សម្មាកម្មន្តោ ។ បេ ។ សម្មា-
 អាជីវោ អចេតសិកាតិ ។ អាមន្តា ។ សម្មាទិដ្ឋិ
 អចេតសិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សម្មា-
 អាជីវោ អចេតសិកាតិ ។ អាមន្តា ។ សម្មាសង្ក-
 ប្បោ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមោ ។ បេ ។ សម្មាសតិ
 ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ អចេតសិកាតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៧០] សម្មាទិដ្ឋិ ចេតសិកាតិ ។ អាមន្តា ។
 សម្មាវាចា ចេតសិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 សម្មាទិដ្ឋិ ចេតសិកាតិ ។ អាមន្តា ។ សម្មាកម្មន្តោ
 ។ បេ ។ សម្មាអាជីវោ ចេតសិកាតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សម្មាសង្កប្បោ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមោ
 សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ចេតសិកាតិ ។
 អាមន្តា ។ សម្មាវាចា ចេតសិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

សម្មាវាចា មិនមែនជាចេតសិកទេ ។ អើ ។ សម្មាសង្កប្បៈ ។ បេ ។
 សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ មិនមែន
 ជាចេតសិកទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មា-
 កម្មន្ត ។ បេ ។ សម្មាអាជីវៈ មិនមែនជាចេតសិកទេ ។ អើ ។ សម្មា-
 ទិដ្ឋិ មិនមែនជាចេតសិកទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សម្មាអាជីវៈ មិនមែនជាចេតសិកទេ ។ អើ ។ សម្មាសង្កប្បៈ
 ។ បេ ។ សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ
 មិនមែនជាចេតសិកទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៧១] សម្មាទិដ្ឋិ ជាចេតសិក ។ អើ ។ សម្មាវាចា ជា
 ចេតសិក ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ជា
 ចេតសិក ។ អើ ។ សម្មាកម្មន្តៈ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវៈ ជាចេត-
 សិក ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាសង្កប្បៈ ។ បេ ។
 សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ជាចេតសិក ។
 អើ ។ សម្មាវាចា ជាចេតសិក ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

សីលំ ន ចិត្តានុបវិវត្តិកថា

។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ចេតសិកោតិ ។ អាមន្តា ។
សម្មាភិក្ខុនោ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវោ ចេតសិកោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៩៧២) ន វត្ថុព្វំ សីលំ អចេតសិកក្ខន្ធិ ។ អា-
មន្តា ។ សីលេ ឧប្បជ្ឈិត្វា និរុទ្ធេ ឧស្ស័លោ ហោ-
តិភិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ សីលំ
អចេតសិកក្ខន្ធិ ។

សីលំ អចេតសិកក្ខន្ធិកថា ។

សីលំ ន ចិត្តានុបវិវត្តិកថា

(៩៧៣) សីលំ ន ចិត្តានុបវិវត្តិភិ ។ អាមន្តា ។
រូបំ និព្វានំ ចក្ខុយតនំ ។ បេ ។ ដោជ្ឈញ្ចយតនន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សីលំ ន ចិត្តានុបវិវត្តិភិ ។
អាមន្តា ។ ដស្សោ ន ចិត្តានុបវិវត្តិភិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សីលំ ន ចិត្តានុបវិវត្តិភិ ។ អាមន្តា ។
វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។
សន្ធា វិរិយំ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា ន ចិត្តា-
នុបវិវត្តិភិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

សីលធម៌ត្រាឌុបវិវត្តិកថា

។ បេ ។ សមាសមាធិ ជាចេតសិកប្ប ។ អើ ។ សម្មាគម្មនៈ ។ បេ ។
សម្មាគាជីវៈ ជាចេតសិកប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៩៧២) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សីល មិនមែនជាចេតសិក
ទេប្ប ។ អើ ។ កាលសីល កើតឡើងហើយ រលត់ទៅ បុគ្គល
ឈ្មោះថាទ្រុស្តសីលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះ
ហេតុនោះ សីល មិនមែនជាចេតសិកទេ ។

ចប់ សីលអចេតសិកត្រាឌុប ។

សីលធម៌ត្រាឌុបវិវត្តិកថា

(៩៧៣) សីល មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេប្ប ។ អើ ។ រូប
និព្វាន ចក្ខុយតនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋញ្ញយតនៈ (មិនប្រព្រឹត្តទៅតាម
ចិត្ត) ទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីល មិនប្រ-
ព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេប្ប ។ អើ ។ ផស្សៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេប្ប ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីល មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ
ប្ប ។ អើ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។
សទ្ធា វិរិយៈ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត
ទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៧៧២] ដស្សោ ចិត្តានុបវិវត្តិតំ ។ អាមន្តា ។
 សីលំ ចិត្តានុបវិវត្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 វេទនា ។ បេ ។ សុត្តា ចេតនា សន្តា វិរិយំ សតិ
 សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា ចិត្តានុបវិវត្តិតំ ។ អាមន្តា ។
 សីលំ ចិត្តានុបវិវត្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៧៥] សម្មាវាចា ន ចិត្តានុបវិវត្តិតំ ។ អា-
 មន្តា ។ សម្មាទិដ្ឋំ ន ចិត្តានុបវិវត្តិតំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សម្មាវាចា ន ចិត្តានុបវិវត្តិតំ ។ អា-
 មន្តា ។ សម្មាសង្កប្បោ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមោ
 ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ន ចិត្តា-
 នុបវិវត្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សម្មាកម្មន្តោ
 ។ បេ ។ សម្មាអាជីវោ ន ចិត្តានុបវិវត្តិតំ ។ អា-
 មន្តា ។ សម្មាទិដ្ឋំ ន ចិត្តានុបវិវត្តិតំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវោ ន ចិត្តានុបវិវត្តិតំ ។
 អាមន្តា ។ សម្មាសង្កប្បោ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមោ
 ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ន ចិត្តា-
 នុបវិវត្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៧៦] សម្មាទិដ្ឋំ ចិត្តានុបវិវត្តិតំ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៩៧៤] ផស្សៈ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តប្តូរ ។ អើ ។ សីល
ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា
។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា សង្ខារ វិរិយៈ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា
ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តប្តូរ ។ អើ ។ សីល ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តប្តូរ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៧៥] សម្មាវាចា មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ ។ អើ ។
សម្មាទិដ្ឋិ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ សម្មាវាចា មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ ។ អើ ។ សម្មា-
សង្កប្បៈ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។
សម្មាសមាធិ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ សម្មាភិម្មនៈ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាម
ចិត្តទេ ។ អើ ។ សម្មាទិដ្ឋិ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត
ទេ ។ អើ ។ សម្មាសង្កប្បៈ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។
សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៧៦] សម្មាទិដ្ឋិ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តប្តូរ ។ អើ ។ សម្មា-

សមាទានហេតុកកថា

សម្មាវាចា ចិត្តានុបវិវត្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 សម្មាធិដ្ឋិ ចិត្តានុបវិវត្តិតិ ។ អាមន្តា ។ សម្មា-
 កម្មន្តោ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវោ ចិត្តានុបវិវត្តិតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៩៧៧] សម្មាសង្កប្បោ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមោ
 ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ចិត្តានុប-
 វិវត្តិតិ ។ អាមន្តា ។ សម្មាវាចា ចិត្តានុបវិវត្តិតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ចិត្តានុបវិវត្តិតិ ។
 អាមន្តា ។ សម្មាកម្មន្តោ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវោ
 ចិត្តានុបវិវត្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៩៧៨] ន វត្ថុតំ សីលំ ន ចិត្តានុបវិវត្តិតិ ។
 អាមន្តា ។ សីលេ ឧប្បជ្ឈិតា និរុទ្ធេ ឧស្សីលោ ហោ-
 តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ សីលំ ន
 ចិត្តានុបវិវត្តិតិ ។

សីលំ ន ចិត្តានុបវិវត្តិតិកថា ។

សមាទានហេតុកកថា

[៩៧៩] សមាទានហេតុកំ សីលំ វឌ្ឍនិតិ ។

សមាទានហេតុកកថា

វាថា ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សម្មាទិដ្ឋិ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តប្ត ។ អើ ។ សម្មាកម្មនៈ ។ បេ ។ សម្មា-
 ភាជីវៈ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៧៧] សម្មាសង្កប្បៈ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។
 សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តប្ត ។ អើ ។
 សម្មាវាថា ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សម្មាសមាធិ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តប្ត ។ អើ ។ សម្មាកម្មនៈ ។ បេ ។
 សម្មាភាជីវៈ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៩៧៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សីល មិនប្រព្រឹត្តទៅតាម
 ចិត្តទេប្ត ។ អើ ។ កាលសីល កើតឡើងហើយ រលត់ទៅ បុគ្គល
 ឈ្មោះថាទ្រុស្តសីលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះ
 ហេតុនោះ សីល មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ ។

ចប់ សីលនចិត្តានុបវរវិគ្គិកកថា ។

សមាទានហេតុកកថា

[៩៧៩] សីល មានការសមាទានជាហេតុ ទើបចម្រើនប្ត ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ សមាទានហេតុកោ ជស្សោ វឡុតិ វេទនា
 វឡុតិ សញ្ញា វឡុតិ ចេតនា វឡុតិ ចិត្តំ វឡុតិ សន្ធា
 វឡុតិ វីរិយំ វឡុតិ សតិ វឡុតិ សមាធិ វឡុតិ បញ្ញា
 វឡុតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៧៨០) សមាទានហេតុកំ សីលំ វឡុតីតិ ។

អាមន្តា ។ លតា វិយ វឡុតិ មាលុកំ វិយ វឡុតិ
 រុក្ខោ វិយ វឡុតិ តិណំ វិយ វឡុតិ មុញ្ជបុញ្ជោ វិយ
 វឡុតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៧៨១) សមាទានហេតុកំ សីលំ វឡុតីតិ ។ អា-

មន្តា ។ សីលំ សមាទិយិត្វា កាមវិតក្កំ វិតក្កេន្តស្ស
 ព្យាបាទវិតក្កំ វិតក្កេន្តស្ស វិហីសាវិតក្កំ វិតក្កេន្តស្ស
 សីលំ វឡុតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ ជស្សនំ ។ បេ ។
 ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

អើ ។ ផស្សៈ មានការសមាទានជាហេតុ ទើបចម្រើន វេទនា ទើប
 ចម្រើន សញ្ញា ទើបចម្រើន ចេតនា ទើបចម្រើន ចិត្ត ទើបចម្រើន
 សង្ខារ ទើបចម្រើន វិរិយៈ ទើបចម្រើន សតិ ទើបចម្រើន សមាធិ
 ទើបចម្រើន បញ្ញា (មានការសមាទានជាហេតុ) ទើបចម្រើនឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៩៨០) សីល មានការសមាទានជាហេតុ ទើបចម្រើនឬ ។

អើ ។ (សីល) ចម្រើនដូចជាវល្លិ ចម្រើនដូចជាព្រួញជ្រៃ ចម្រើនដូចជា
 ឈើ ចម្រើនដូចជាស្មៅ ចម្រើនដូចជាគុម្ភស្មៅយាបូងឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៩៨១) សីល មានការសមាទានជាហេតុ ទើបចម្រើនឬ ។ អើ ។

កាលបុគ្គល សមាទានសីលហើយ ត្រិះរិះនូវកាមវិតក្កៈ ត្រិះរិះនូវព្យាបាទ-
 វិតក្កៈត្រិះរិះ នូវវិហិង្សាវិតក្កៈ សីល ទើបចម្រើនឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ
 នៃផស្សៈតិវ ។ បេ ។ នៃចិត្តតិវ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

សមាទានហេតុករណី

។ បេ ។ ទ្វិន្នំ ជស្សានំ ។ បេ ។ ទ្វិន្នំ ចិត្តានំ សហេ-
 ធានំ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលាកុសលា សា-
 វជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កល្យាណសុត្តសប្បដិកាតា ធម្មា
 សម្មជីការំ អាគច្ឆន្តិតិ ។ ន ហេរំ វត្ថព្វ ។ បេ ។
 កុសលាកុសលា សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កល្យា-
 ណសុត្តសប្បដិកាតា ធម្មា សម្មជីការំ អាគច្ឆន្តិតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ វត្ថំ ភក្កវតា ចត្តារិមាណំ ភិក្ខុវេ
 សុវិន្ទរវិន្ទរាណំ ។ កតមាណំ ចត្តារិ ។ នកញ្ច ភិក្ខុវេ
 បឋវី ច ឥទំ បឋមំ សុវិន្ទរវិន្ទរំ ។ បេ ។ តស្មា សតំ
 ធម្មា អសតិ អារកាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថព្វំ កុសលាកុសលា
 សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កល្យាណសុត្តសប្បដិកាតា
 ធម្មា សម្មជីការំ អាគច្ឆន្តិតិ ។

[៧៨២] ន វត្ថព្វំ សមាទានហេតុកំ សីលំ វឌ្ឍ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វត្ថំ ភក្កវតា អរាមរោចា វនរោចា
 ។ បេ ។ ធម្មជ្ជា សីលសម្បជ្ជា តេ ជនា សត្តតាមិនោតិ

សមាទានហេតុកកថា

។ បេ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈព័រ ។ បេ ។ នៃចិត្តព័រ មានប្តូរ ។ អើ ។

ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល ប្រកបដោយទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិងស មកកាន់ភាពចំពោះមុខប្តូរ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល ប្រកបដោយទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែក ខ្មៅនិងស មកកាន់ភាពចំពោះមុខប្តូរ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់កិត្តុទាំងឡាយ ធម្មជាតិដែលឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ (អំពីគ្នា) នេះ មាន ៤ ។ ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ ៤ តើដូចម្តេច ។

ម្ចាស់កិត្តុទាំងឡាយ មេឃ និងផែនដី នេះ ជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែង ឆ្ងាយទី ១ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌ របស់ពួកសប្បុរស ឆ្ងាយ អំពីពួកអសប្បុរស ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូរ ។ អើ ។ ព្រោះ ហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល ប្រកប ដោយទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិង ស មកកាន់ភាពចំពោះមុខទេ ។

[៧៨២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សីល មានការសមាទាន ជាហេតុ ទើបចម្រើនទេប្ប ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ ត្រាស់ថា (ពួកជនណា) ដាំស្នួនច្បារ ដាំឈើ ។ បេ ។ ជនទាំង នោះ ជាអ្នកតាំងនៅក្នុងធម៌ បរិបូណ៌ដោយសីល ទៅកាន់ឋានសួគ៌

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ សមាទាន-
ហេតុកំ សីលំ វុឡ្យតីតិ ។

សមាទានហេតុកកថា ។

វិញ្ញត្តិសីលដ៏កថា

[៧៨៣] វិញ្ញត្តិសីលន្តិ ។ អាមន្តា ។ ចាលា-
តិចាតា វេរមណីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
អទិន្នាទានា វេរមណីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
កាមេស្ស មិន្នាចារា វេរមណីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។ មុសាវាទា វេរមណីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។ សុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានា វេរមណីតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អភិវាទនំ សីលំ បច្ចដ្ឋានំ
សីលំ អញ្ចលីកម្មំ សីលំ សាមីចីកម្មំ សីលំ
អាសនាភិហារោ សីលំ សេយ្យភិហារោ សីលំ
ចាខោទកាភិហារោ សីលំ ចានកេដលីកាភិហារោ
សីលំ ញាទេ បិដ្ឋបរិកម្មំ សីលន្តិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មចិដក កថាវត្ថុ

ពាក្យដូច្នេះ មានកងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សីល
មានការសមាទានជាហេតុ ទើបចម្រើន ។

ចប់ សមាទានហេតុកកថា ។

វិញ្ញាតិសីលន្តិកប៉ា

[៩៨៣] វិញ្ញាតិ^(១) ជាសីលប្ត ។ អើ ។ ការវៀរ ចាកបា-
ណាតិបាត ជាសីលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការ
វៀរ ចាកអទិន្នាទាន ជាសីលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ការវៀរ ចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ ជាសីលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ការវៀរ ចាកមុសាវាទ ជាសីលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ ការវៀរ ចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺផឹក
នូវទឹកស្រវឹងគឺសុរាវិនិយម័យ ជាសីលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ការក្រាបសំពះ ជាសីល ការក្រោកទទួល ជាសីល
ការធ្វើអញ្ជូលី ជាសីល ការធ្វើសេចក្តីកោតក្រែង ជាសីល ការនាំ
មកនូវទីអង្គុយ ជាសីល ការនាំមកនូវទីដេក ជាសីល ការនាំមកនូវ
ទីកលានជើង ជាសីល ការនាំមកនូវកំណល់ដូតជើង ជាសីល ការ
បរិកម្មនូវខ្លង (ដុសក្អែល) កងការងូតទឹក ជាសីលប្ត ។ អើ ។

១ សំដៅយករាយវិញ្ញាតិដែលជាកាយកម្ម និងវិធីវិញ្ញាតិដែលជាវិធីកម្ម ។

អវិញ្ញត្តិទុស្ស័យន្តិកថា

ចាណាតិចាតា វេរមណីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។ សុភមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានា វេរមណី ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

(៧៨២) ន វត្ថុព្វំ វិញ្ញត្តិ សីលន្តិ ។ អាមត្តា ។
 ទុស្ស័យន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ តេន ហិ
 វិញ្ញត្តិ សីលន្តិ ។

វិញ្ញត្តិសីលន្តិកថា ។

អវិញ្ញត្តិទុស្ស័យន្តិកថា

(៧៨៥) អវិញ្ញត្តិ ទុស្ស័យន្តិ ។ អាមត្តា ។
 ចាណាតិចាតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ អទិដ្ឋា-
 នានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ តាមេសុ
 បិដ្ឋាចារោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ មុសា-
 វនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ សុភមេរយ-
 មជ្ឈប្បមាទដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

អវិញ្ញត្តិទុស្សីល្យន្តិកថា

ការវៀវ ចាកបាណាតិបាត ជាសីលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ការវៀវ ចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺផឹកនូវទឹកស្រវឹង
គឺសុរាទិន្ទមេរ័យ ជាសីលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៨៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វិញ្ញត្តិ ជាសីលទេឬ ។
អើ ។ (វិញ្ញត្តិ) ជាភាពរបស់បុគ្គលទ្រុស្តសីលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ វិញ្ញត្តិ ជាសីល ។

ចប់ វិញ្ញត្តិសីលន្តិកថា ។

អវិញ្ញត្តិទុស្សីល្យន្តិកថា

[៩៨៥] អវិញ្ញត្តិ^(១) ជាភាពទ្រុស្តសីលឬ ។ អើ ។ ការ
សម្លាប់សត្វ (ជាភាពទ្រុស្តសីល) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ការកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឱ្យ (ជាភាពទ្រុស្តសីល)
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការប្រព្រឹត្តិខុសក្នុងពួក
កាម (ជាភាពទ្រុស្តសីល) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ការនិយាយកុហក (ជាភាពទ្រុស្តសីល) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺផឹកនូវទឹកស្រវឹងគឺសុរាទិន្ទ
មេរ័យ (ជាភាពទ្រុស្តសីល) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

១ បានដល់ការធ្វើបាបប្រាសចាកចិត្តប៉ង ដោយបង្គាប់ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

មាបកម្មំ សមាទិយិត្វា នានំ ននន្តស្ស បុញ្ញញ្ច
 អបុញ្ញញ្ច ឧកោ វឡង្គិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វ
 ។ បេ ។ បុញ្ញញ្ច អបុញ្ញញ្ច ឧកោ វឡង្គិតិ ។
 អាមន្តា ។ ទ្វិន្នំ ដស្សានំ ។ បេ ។ ទ្វិន្នំ ចិត្តានំ
 សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វ ។ បេ ។ ទ្វិន្នំ
 ដស្សានំ ។ បេ ។ ទ្វិន្នំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលាកុសលា សាវជ្ជា-
 នវជ្ជា ហីនប្បណីតា កល្យាណសុត្តសប្បដិភាតា ធម្មា
 សម្មាសាវកំ អាគច្ឆន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វ ។ បេ ។
 កុសលាកុសលា សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា
 កល្យាណសុត្តសប្បដិភាតា ធម្មា សម្មាសាវកំ អាគច្ឆន្តិ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ នន្ត វត្ថំ ភកវតា ចត្តារិមាទិ
 ភិក្ខុវេ សុវិន្ទវិន្ទរាទិ ។ កតមាទិ ចត្តារិ ។ នកញ្ច
 ភិក្ខុវេ បឋវី ច ឥន្ទំ បឋមំ សុវិន្ទវិន្ទរំ ។ បេ ។
 តស្មា សតំ ធម្មោ អសព្វំ អារកាតិ អត្ថេវ សុត្ត-
 ោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថព្វំ កុស-
 លាកុសលា សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កល្យា-
 ណសុត្តសប្បដិភាតា ធម្មា សម្មាសាវកំ អាគច្ឆន្តិតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បុណ្យ និងមិនមែនបុណ្យ (បាប) ទាំងពីរ នៃបុគ្គលសមាទាន
បាបកម្ម ហើយឲ្យទាន រមែងចម្រើនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ បុណ្យ និងមិនមែនបុណ្យ ទាំងពីរ រមែងចម្រើន
ឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តពីរ មាន
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈពីរ
។ បេ ។ នៃចិត្តពីរ មានឬ ។ អើ ។ ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល
ប្រកបដោយទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែក
ខ្មៅនិងស មកកាន់ភាពចំពោះមុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល ប្រកបដោយទោសនិងមិន
មានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិងស មកកាន់ភាព
ចំពោះមុខឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ធម្មជាតិដែលឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ នេះ មាន ៤ យ៉ាង ។
ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
មេឃ និងផែនដី នេះ ជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ ទី ១ ។ បេ ។
ព្រោះហេតុនោះ ធម៌ របស់ពួកសប្បុរស ឆ្ងាយអំពីពួកអសប្បុរស ពាក្យ
ដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោល
ថា ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល ប្រកបដោយទោសនិងមិនមានទោស
ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិងស មកកាន់ភាពចំពោះមុខទេ ។

អវិញ្ញត្តិទុស្ស័យខ្លីៗ

ហាបកថ្មំ សមាទិយ្យោ ចីវរំ ទទន្តស្ស បិណ្ឌាចាតំ ទ-
 ទន្តស្ស សេនាសនំ ទទន្តស្ស តិលានប្បន្ទយកេសជ្ជ-
 បរិក្ខារំ ទទន្តស្ស អភិវាទនារហស្ស អភិវាទន្តស្ស
 បច្ចុជ្ជានារហស្ស បច្ចុជ្ជន្តស្ស អញ្ចលីកម្មារហស្ស
 អញ្ចលីកម្មំ ករោន្តស្ស សាមីចិកម្មារហស្ស សាមី-
 ចិកម្មំ ករោន្តស្ស អាសនារហស្ស អាសនំ ទទន្តស្ស
 មត្តារហស្ស មត្តំ ទទន្តស្ស បុញ្ញញ្ច អបុញ្ញញ្ច
 ឧកោ វឌ្ឍន្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ បុញ្ញញ្ច
 អបុញ្ញញ្ច ឧកោ វឌ្ឍន្តិតំ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្ទំ ជស្សានំ
 ។ បេ ។ ទ្ធិន្ទំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថព្វេ ។ បេ ។ ទ្ធិន្ទំ ជស្សានំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្ទំ ចិត្តានំ
 សមោធានំ ហោតីតំ ។ អាមន្តា ។ កុសលាកុ-
 សលា សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កណ្ឌសុក្កសប្ប-
 ដិកាតា ធម្មា សម្មាសម្ពុទ្ធិការំ អាគច្ឆន្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ
 ។ បេ ។ កុសលាកុសលា សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណី-
 តា កណ្ឌសុក្កសប្បដិកាតា ធម្មា សម្មាសម្ពុទ្ធិការំ អា-
 គច្ឆន្តិតំ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថំ ភក្កតា ចត្តារ-
 មាទិ ភិក្ខុវេ សុវិន្ទរវិន្ទរាទិ ។ កតមាទិ ចត្តារំ ។

អវិញ្ញត្តិទុស្ស័យប្រតិកថា

កាលបុគ្គល សមាទានបាបកម្ម ហើយឲ្យចីវរ ឲ្យបិណ្ឌបាត ឲ្យសេនា-
សនៈ ឲ្យគិលានប្បបូជន៍កេសជ្ជបរិក្ខារ ក្រាបសំពះ ចំពោះបុគ្គលដែល
គួរក្រាបសំពះ ក្រោកទទួល ចំពោះបុគ្គលដែលគួរក្រោកទទួល ធ្វើ
អញ្ជូលិកម្ម ចំពោះបុគ្គលដែលគួរធ្វើអញ្ជូលិកម្ម កោតក្រែង ចំពោះបុគ្គល
ដែលគួរដល់សាមីចិកម្ម ឲ្យអាសនៈ ដល់បុគ្គលដែលគួរដល់អាសនៈ
បញ្ជាញផ្លូវ ដល់បុគ្គលដែលគួរដល់ផ្លូវ បុណ្យ និងមិនមែនបុណ្យ ទាំង
ពីរ រមែងចម្រើនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុណ្យ និង
មិនមែនបុណ្យ ទាំងពីរ រមែងចម្រើនឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈពីរ
។ បេ ។ នៃចិត្តពីរ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ការប្រជុំ នៃផស្សៈពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តពីរ មានឬ ។ អើ ។ ពួកធម៌
ជាកុសលនិងអកុសល ប្រកបដោយទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាប
និងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិងស មកកាន់ភាពចំពោះមុខឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល ប្រ-
កបដោយទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅ
និងស មកកាន់ភាពចំពោះមុខឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ នេះ
មាន ៤ យ៉ាង ។ ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។

អភិធម្មបិដកេ រាជវិគ្គ

នកញ្ច ភិក្ខុវេ បឋវី ច ឥទំ បឋមំ សុវិន្ទវិន្ទវំ ។ បេ ។
 តស្មា សតំ ធម្មោ អសតំ អារកាតិ អត្ថេវ សុតន្តោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុតំ កុសលា-
 កុសលា សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កល្យាណុក្ក-
 សប្បដិកាតា ធម្មា សប្បទីការំ អាគច្ឆន្តិតំ ។

[៧៨៦] ន វត្ថុតំ អវិញ្ញតិ ទុស្សីល្បន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ ចាបកម្មំ សមាទិដ្ឋោ អាសីតិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ចាបកម្មំ សមាទិដ្ឋោ អាសិ តេន
 វត វេ វត្ថុតេ អវិញ្ញតិ ទុស្សីល្បន្តិ ។

អវិញ្ញតិទុស្សីល្បន្តិកថា ។

ទសមោ វិញ្ញា ។

តិស្ស ឧទ្ធានំ

មក្កសមដ្ឋីស្ស រូបំ មត្តោ បញ្ចវិញ្ញាណសម-
 ដ្ឋីស្ស អតិ មក្កភាវនា បញ្ចវិញ្ញាណា កុស-
 លាបិ អកុសលាបិ បញ្ចវិញ្ញាណា សាគោតា

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃ និងផែនដី នេះ ជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែង
 ឆ្ងាយទី ១ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌ របស់ពួកសប្បុរស ឆ្ងាយ
 អំពីពួកអសប្បុរស ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល ប្រកប
 ដោយទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកខ្លះនិង
 ស មកកាន់កាតចំពោះមុខទេ ។

[៧៨៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អវិញ្ញាតិ ជាភាពទ្រុស្តសីល
 ឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល សមាទានបាបកម្ម មានឬ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ បុគ្គល សមាទានបាបកម្ម មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា អវិញ្ញាតិ ជាភាពទ្រុស្តសីល ។

ចប់ អវិញ្ញាតិទុស្ស័យ្យន្តិកថា ។

ចប់ ទសមវត្ថុ ។

ឧទ្ទាននៃទេសបរិគ្គណៈ គឺ

និយាយអំពី រូប របស់បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ជាមគ្គ ១ មគ្គការវនា
 របស់បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយបញ្ចវិញ្ញាណ មាន ១ បញ្ចវិញ្ញាណ ជាកុសល
 ក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ១ បញ្ចវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ឃឹម ១

កស្ស ទ្បានំ

មគ្គសមដ្ឋី ទ្បីហំ សីលេហំ សមន្មាគតោ
 សីលំ អនេតសិកំ សីលំ ន ចិត្តានុបវិវត្តិ
 សមាទានហេតុកំ សីលំ វឡតិ វិញ្ញតិ
 សីលំ អវិញ្ញតិ ទុស្សីន្យន្តិ ។

ទុតិយបណ្ណសកោ ។

និយា មសដ្ឋហេតុតានិសំសតា អត្ថិ បញ្ចវេក្ការកវេ
 និវោធា មគ្គសមដ្ឋីស្ស បញ្ចវេក្ការកវេតិ ។

ឧទាននៃវេទសមវគ្គ

បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសីលពីរ ១ សីល មិនមែនជា
 ចេតសិក ១ សីល មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ១ សីល មានការសមា-
 ទានជាហេតុ ទើបចម្រើន ១ វិញ្ញាតិ ជាសីល ១ អវិញ្ញាតិ ជាភាព
 ទ្រុស្តសីល ១ ។

ចប់ ទុតិយបណ្ណសកៈ ។

(ក្នុងទុតិយបណ្ណសកៈនេះ) និយាយអំពី និយាមៈ (ជាដើម)
 សង្គហៈ (ជាដើម) គតិ (ជាដើម) អាទិសង្ស ជាបញ្ចវេកា-
 រកត (ជាដើម) និងនិរោធិ ជាបញ្ចវេការកត របស់បុគ្គល
 ព្រមព្រៀងដោយមគ្គ (ជាដើម) ។

អភិធម្មបិដកេ
កថាវិចិត្រស្ស ទុតិយោ ភាគោ

មាតិកាបត្រាណិ

មាតិកា	មហាបណ្ណសកោ ទុតិយោ វិគ្គោ	អង្កេត

បុរេហារកថា		១
អញ្ញាណកថា		១៥
កង្ខារកថា		២៧
បរវត្ថាវណកថា		៣៧
វច្ឆកេទកថា		៥០
ទុក្ខាហារកថា		៦៤
ចិត្តដ្ឋតិកថា		,,
ភក្ខុទ្បកថា		៧២
អនុបុព្វាភិសមយកថា		៧៧
វេហារកថា		៧៣
និរោធកថា		១០០

តតិយោ វិគ្គោ

ពលកថា		១០៣
អរិយនិកថា		១១០

អភិធម្មបិដក

កថាវិច្ច ទុតិយភាគ

សង្ខិកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	មហាបណ្ណសកៈ ទុតិយវគ្គ	ទំព័រ
បរុបហារកថា		១
អញ្ញាណកថា		១៥
កន្ទិកថា		២៧
បរិវត្តនាកថា		៣៧
វច្ឆកថា		៥០
ទោហារកថា		៦៤
ចិត្តដ៏តិកថា		១១
កុក្កុកថា		៧២
អនុបុត្តកិសមយកថា		៧៧
វេហារកថា		៧៣
និរោធកថា		១០០
តតិយវគ្គ		
ពលកថា		១០៣
អរិយន្តិកថា		១១០

មាតិកា

អង្កេត

វិមុច្ចតិកថា		១១៧
វិមុច្ចមានកថា		១២៣
អដ្ឋមកកថា		១២៧
អដ្ឋមកសូត្រន្ត្រិយកថា		១៣៣
ទិព្វចក្កកថា		១៤០
ទិព្វសោតកថា		១៤៣
យថាកម្មបត្តតញ្ញាណកថា		១៤៦
សំរែកថា		១៤៧
អសញ្ញកថា		១៥៣
នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនកថា		១៥៧

បត្តត្ថោ វិគ្គោ

គិហិស្ស អវហតិកថា		១៦៤
ឧបបត្តិកថា		១៦៧
អនាសវកថា		១៧១
សមនាគតិកថា		១៧៦
ឧបេកាសមនាគតិកថា		១៨៥
ពោធិយា ព្រាហ្មតិកថា		១៨៧
លក្ខណកថា		១៩១

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

៤៣៣

មាតិកា

ទំព័រ

វិមុច្ចតិកថា		១១៧
វិមុច្ចមានកថា		១២៣
អដ្ឋមកកថា		១២៧
អដ្ឋមកសន្តិយកថា		១៣៣
ទិព្វចក្កកថា		១៤០
ទិព្វសោតកថា		១៤៣
យថាភម្មបត្តនាណកថា		១៤៦
សំវេកថា		១៤៧
អសញ្ញកថា		១៥៣
នេវេសនាសញ្ញាយតនកថា		១៥៧

បឋមវគ្គ

គិហិអវហាតិកថា		១៦៤
ឧបបត្តិកថា		១៦៧
អនាសវកថា		១៧១
សមន្មាគតិកថា		១៧៦
ឧបេក្ខាសមន្មាគតិកថា		១៨៥
ពោធិយាពុទ្ធាតិកថា		១៨៧
លក្ខណកថា		១៧១

មាតិកា

អង្កេត

និយាមោក្ខនិកថា	១៩៦
អបរាបិ សមនាគតកថា	២០៤
សព្វសញ្ញោជនប្បហានកថា	២១៧

បញ្ចមោ វិគ្គោ

វិមុត្តកថា	២២០
អសេកញ្ញាណកថា	២២៤
វិបរីតកថា	២២៦
និយាមកថា	២៣០
បដិសម្ពិទ្ធាកថា	២៣៣
សមុត្តញ្ញាណកថា	២៣៥
ចិត្តាវម្មណកថា	២៣៧
អនាគតញ្ញាណកថា	២៤០
បច្ចប្បនញ្ញាណកថា	២៤២
ផលញ្ញាណកថា	២៤៤

ទុតិយោ បណ្ណាសកោ

ឆដ្ឋោ វិគ្គោ

និយាមកថា	២៤៦
បដិច្ចសមុប្បទេកថា	២៤៩

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

៤៣៤

មាតិកា

ទំព័រ

និយាមោក្ខនិកថា ១៩៦

អបរាប សមនាគតកថា ២០៤

សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា ២១៧

បញ្ចមវគ្គ

វិមុត្តកថា ២២០

អសេក្ខណាណកថា ២២៤

វិបរីតកថា ២២៦

និយាមកថា ២៣០

បដិសម្ពិទ្ធាកថា ២៣៣

សមុត្តិញ្ញាណកថា ២៣៥

ចិត្តារម្មណកថា ២៣៧

អនាគតញ្ញាណកថា ២៤០

បច្ចប្បនញ្ញាណកថា ២៤២

ផលញ្ញាណកថា ២៤៤

ទុតិយបណ្ណសកៈ

ឆដ្ឋវគ្គ

និយាមកថា ២៤៦

បដិច្ចសមុប្បាទកថា ២៤៩

មាតិកា	អង្កេត
សច្ចកថា	២៤៣
អារុប្បកថា	២៤៧
និរោធសមាបត្តិកថា	២៤៧
អាកាសកថា	២៤៩
អាកាសោ សនិទស្សនាតិកថា	២៤៩
បឋវីធាតុ សនិទស្សនាតិកថា	២៤៩
ចក្ខុន្ទ្រិយំ សនិទស្សនាតិកថា	២៤៩
កាយកម្ម សនិទស្សនាតិកថា	២៤៩

សត្វមោ វិគ្គោ

សង្គហិតកថា	២៥១
សម្បយុត្តកថា	២៥៤
ចេតសិកកថា	២៥៦
ទានកថា	២៥៨
បរិភោគមយុត្តកថា	២៥៩
ឥន្ទ្រា ទិកកថា , ... ,	២៥៩
បឋវី កម្មវិបាកាតិកថា	២៥៩
ជរាមរណំ វិបាកាតិកថា	៣០០
អរិយធម្មវិបាកកថា	៣០៣
វិបាកា វិបាកធម្មធម្មាតិកថា	៣០៦

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

៤៣៥

មាតិកា

ទំព័រ

សច្ចកថា	២៥៣
អារុប្បកថា	២៥៧
និរោធសមាបត្តិកថា	៤៥៧
អាកាសកថា	២៦១
អាកាសសនិទេស្សនាតិកថា	២៦៤
បឋវីធាតុសនិទេស្សនាត្យាទិកថា	២៦៥
ចក្ខុន្ទ្រិយំ សនិទេស្សនន្តិកាទិកថា	២៦៧
កាយកម្មំ សនិទេស្សនន្តិកថា	២៦៨

សត្វមរិក្ខ

សន្តហិតកថា	២៧១
សម្បយុត្តកថា	២៧៤
ចេតសិកកថា	២៧៦
ទានកថា	២៧៨
បរិកោតមយបុញ្ញកថា	២៨៣
ឥតោទិន្នកថា	២៩០
បឋវីកម្មវិបាកាតិកថា	២៩៥
ជរាមរណវិបាកាតិកថា	៣០០
អរិយធម្មវិបាកកថា	៣០៣
វិបាកវិបាកធម្មធម្មាតិកថា	៣០៦

មាតិកា

អង្កេត

អដ្ឋមោ វិគ្គោ

ឆតតិកថា		៣០៩
អន្តរកវិកថា		៣១០
កាមគុណកថា		៣១៨
កាមកថា		៣២២
រូបធាតុកថា		៣២៤
អរូបធាតុកថា		៣២៦
រូបធាតុយា អាយតនកថា		៣២៨
អរូបេ រូបកថា		៣៣៤
រូបំ កម្មន្តិកថា		៣៣៧
ជីវិតទ្រិយកថា		៣៤៩
កម្មហតុកថា		៣៦៤

និវមោ វិគ្គោ

អានិសំសកថា	, ...	៣៦៧
អមតារម្មណកថា		៣៦៩
រូបំ សារម្មណន្តិកថា		៣៧៤
អនុសយា អនារម្មណតិកថា		៣៧៦
ញាណំ អនារម្មណន្តិកថា		៣៨០
អតីតារម្មណកថា		៣៨២

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

៤៣៦

មាតិកា

ទំព័រ

អដ្ឋមវគ្គ

ឆតុត្ថកថា		៣០៩
អន្តរាភក្កថា		៣១០
កាមគុណកថា		៣១៨
កាមកថា		៣២២
រូបធាតុកថា		៣២៤
អរូបធាតុកថា		៣២៦
រូបធាតុអាយតនកថា		៣២៨
អរូបរូបកថា		៣៣៤
រូបកមន្តិកថា		៣៣៧
ដ្រីតិទ្រ្ទិយកថា		៣៥៩
កម្មហេតុកថា		៣៦៤

នវមវគ្គ

អានិសំសកថា		៣៦៧
អមតារម្មណកថា		៣៦៩
រូបសារម្មណនិកថា		៣៧៤
អនុសយអនារម្មណត្ថកថា		៣៧៦
ញ្ញាណអនារម្មណនិកថា		៣៨០
អតីតារម្មណកថា		៣៨២

មាតិកា

អង្កេត

អនាគតារម្មណកថា	៣៨៣
វិតក្កានុបត្តិកថា	៣៨៦
វិតក្កវិញ្ញាសទ្ធកថា	៣៨៧
នយថាចិត្តស្ស វេទានិកថា	៣៨៩
នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មនិកថា	៣៩១
អតីតានាគតប្បច្ចប្បន្នកថា	៣៩៤
និរោធកថា	៣៩៨

ទស្សនៈ វិគ្គោ

រូប មគ្គតិកថា	៣៩៩
បញ្ចវិញ្ញាណសមន្តិស្ស មគ្គការីនាគថា	៤០៣
បញ្ចវិញ្ញាណ កុសលាប័តិកថា	៤០៦
បញ្ចវិញ្ញាណ សារោតតិកថា	៤១០
ទ្វីហិ សីលេហិ សមន្មាគតោតិកថា	៤១៣
សីលំ អចេតសិកនិកថា	៤១៧
សីលំ ន ចិត្តានុបវិត្តិកថា	៤២១
សមាទានហត្ថកថា	៤២៣
វិញ្ញាតិ សីលនិកថា	៤២៦
អវិញ្ញាតិ ទុស្សីល្យនិកថា	៤២៧

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

៤៣៧

មាតិកា

ទំព័រ

អនាគតការមណ្ឌកថា	៣៨៣
វិតក្កានុបត្តិកថា	៣៨៦
វិតក្កវិញ្ញាសទ្ធីកថា	៣៨៧
នយថាចិត្តស្ស វេទនិកថា	៣៨៩
នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មនិកថា	៣៩១
អតីតានាគតប្បច្ចប្បន្នកថា	៣៩៤
និរោធកថា	៣៩៨

ទេសមវគ្គ

រូបមន្តោតិកថា	៣៩៩
បញ្ចវិញ្ញាណសមន្តិមគ្គការវនាគថា	៤០៣
បញ្ចវិញ្ញាណ កុសលាប័តិកថា	៤០៦
បញ្ចវិញ្ញាណ សារោតាតិកថា	៤១០
ទ្វិសីលសមនាគតោតិកថា	៤១៣
សីលអចេតសិកន្តិកថា	៤១៧
សីលទចិត្តានុបរិវត្តិកថា	៤២១
សមាទានហត្ថកថា	៤២៣
វិញ្ញាតិសីលនិកថា	៤២៦
អវិញ្ញាតិទុស្ស័យនិកថា	៤២៧

វិវិទ្យាវិវិទ្យបត្តិ

វិវិទ្យាបាហោ	អវិវិទ្យាបាហោ	អង្គ រដ្ឋលេខាយ៍	
គេ ជាកសិណំ	គេជាកសិណំ	៥៧	៥
កាយន	កាយន	៨១	១១
វិតមោហោ	វិតមោហោ	៨៤	១៤
សោត	សោត-	៧៥	២
លោកុត្តរោ ហាត្ថិ	លោកុត្តរោ ហាត្ថិ	៧៨	១៤
បញ្ញាទ្រិ	បញ្ញាទ្រិ-	១៣៨	៤
ចរិតព្រហ្មចរិ យាតិ	ចរិតព្រហ្មចរិយាតិ	២០២	៨
អហត្ថសច្ចិកិរិយាយ	អហត្ថសច្ចិកិរិយាយ	២០៤	១០
បត្ត	បត្ត-	២០៤	១០
វត្ថព្វ	វត្ថព្វ	២២០	១៤
វិបរិយេសោតិ	វិបរិយេសោតិ	២២៦	១៦
ទិដ្ឋិវិបរិ យសោ	ទិដ្ឋិវិបរិយេសោ	២២៧	៤
ហៅវ ត្ថព្វ	ហៅវ វត្ថព្វ	៣៣៣	៨
រូបំ	រូបំ	៣៤១	១
កាយមន្តិ	កាយមន្តិ	៣៧១	៩២
វិលោកេតុកាមោ	វិលោកេតុកាមោ	២៧២	១៨
សមនាគ តា	សមនាគតា	៣៧៦	៧

សង្ខេបត្រាប័ព្វក្សខុស - ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាប់
ព្រះអរហន្ត	ព្រះអរហន្តទេ	២	១៨
របស់ជនដទៃ	របស់ពួកជនដទៃ	៣	៩
វិចិត្រ	វិចិត្រា	២៩	១៦
កាលមិ កំណត់ដឹង	កាលមិនកំណត់ដឹង	៣៥	១៩
យ៉ាងនេះ ទ	យ៉ាងនេះទេ	៣៩	១២
បុគ្គលដទៃ	បុគ្គលដទៃ	៤០	១៤
ចតុតជ្ឈាន	ចតុត្ថជ្ឈាន	៥៦	៨
អភិធម្មបិដក	អភិធម្មបិដក	៥៨	១
អ្នកមិនពោល	អ្នកមិនគួរពោល	៦២	៣
ព្រះ សូត្របុ	ព្រះសូត្របុ	៦៣	១៨
ដែលចូលទៅ ក៏ត	ដែលចូលទៅកើត	៧០	១០
ក្តៅ ដោយ	ក្តៅដោយ	៧៤	៧
អរិយកន្តិកកន្តិកថា	អរិយកន្តិកថា	១១៥	១
មិនបា	មិនបាន	១២៥	១៨
កើត ឡើង	កើតឡើង	១២៦	៣
ទំនុកបម្រុង ហើយ	ទំនុកបម្រុងហើយ	១៤៣	១២
អ្នកមិ គួរ	អ្នកមិនគួរ	១៦១	៨

សន្និកម្មប្រាប់ពាក្យខុស - ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាប់
ដៃ កើត	ដៃលកើត	១៦៧	៥
នូវអហត្ថប្ប	នូវអហត្ថប្ប	២០៦	៧
កសិណមាបត្តិ	កសិណសមាបត្តិ	២៣០	៣
ក្នុងការម្នាក់	ក្នុងការម្នាក់	២៣៨	១៤
វិញ្ញាណ	វិញ្ញាណក្ខន្ធ	២៧៥	១៦
"	"	"	១៤
ទើបទទួលលោកធម៌	ទើបទទួលបលោកធម៌	១៧៧	១៥
សមណព្រាហ្មណ៍	សមណព្រាហ្មណ៍	២៨០	១៦
ក្រែងមានព្រះភាគ	ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ	២៨៧	៧
ប្រព្រឹត្ត ៧	ប្រព្រឹត្តទៅ	២៨៨	៦
ដើម្បី	ដើម្បី	២៨៩	៨
ពេញប្រៀប	ពេញប្រៀប	២៩២	១០
អព្យាក្រឹត្តប្ប	អព្យាក្រឹត្តប្ប	៣៤០	៤
អកម៌ គួរពេល	អកម៌នគួរពេល	៣៧៧	១៣
រមែង រចា	រមែងចរចា	៣៩១	៧
អំពីការមិ	អំពីការមិន	៤០៤	៥
វិចារិកដែលជាវិចារិក	វិចារិកដែលជាវិចារិក	៤២៦	១៨

**សៀវភៅនេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងវិញ ដោយប្រាក់អំណោយនៃ
អ្នកខាងក្រោមនេះ ៖**

Printing costs were met through the gift of

Chisan Shingon Sect Daihonzan Kawasaki Daishi Heiken-ji Temple
The Rev. Ryuten Takahashi
4-48 Dishimachi, Kawasaki-ku, Kawasaki-shi, Kanagawa-ken 210 Japan

この本は次の方によって復刻されました。

真言宗 智山派 大本山 川崎大師 平間寺 貫首 高橋隆天
〒210 神奈川県川崎市川崎区大師町4-48
☎044-266-3420

ព្រះត្រៃបិដក ភាគទី ១១០ " អភិធម្មបិដក "

ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ, ភ្នំពេញ

ការបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ របស់សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

បោះពុម្ព ថ្ងៃទី ១០ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សហប្រតិបត្តិការរៀបរៀង និងបោះពុម្ពនៅប្រទេសជប៉ុន

TRIPITAKA VOL. 85 (of 110 volumes total)

“ABHIDHAMMA PITAKA”

Published by the Buddhist Institute, Phnom Penh

Reproduced with the kind cooperation of the

TRIPITAKA PUBLISHING COMMITTEE

First edition December 8, 1994

Printed in Japan by Hirosaki Sogo Printing Ltd.

トリピタカ（南伝大蔵経）全110巻・第85巻アビダンマピタカ（論部）

発行：ブノンペン仏教研究所

復刻救援：カンボジア版トリピタカ（南伝大蔵経）復刻救援委員会

発行：1994年12月8日

印刷・製本／弘前相互印刷株式会社

製作にあたり弘前相互印刷株式会社の多大な協力を得ました。

